

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

23'üncü Toplantı
15 Şubat 2016 Pazartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

- 1.- Komisyonun çalışma usul ve esasları hakkında görüşmeler
- 2.- Komisyonun çalışma usul ve esasları hakkında görüşmeler
- 3.- Komisyonun çalışma usul ve esasları hakkında görüşmeler
- 4.- Komisyonun çalışma usul ve esasları hakkında görüşmeler

III.- SUNUMLAR

1.- Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın, 2016 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/529) ile 2014 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/297) hakkında sunumu

2.- Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz'ın, 2016 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/529) ile 2014 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/297) hakkında sunumu

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- 2016 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/529) ile 2014 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/297) ve Sayıştay tezkereleri

a) Adalet Bakanlığı

b) Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu

c) Türkiye Adalet Akademisi

ç) Anayasa Mahkemesi

d) Yargıtay

e) Danıştay

f) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu

g) Kalkınma Bakanlığı

h) Türkiye İstatistik Kurumu

ı) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

i) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

j) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

k) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 3

15 Şubat 2016 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.03

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İbrahim Mustafa TURHAN (İzmir)

SÖZCÜ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, çok değerli Bakanımız, değerli milletvekillerimiz, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok değerli bürokratları, basınımızın ve televizyonlarımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 23'üncü Birleşimini açıyorum.

Gündemimizde Adalet Bakanlığı, Ceza ve İnfaz Kurumları, Tutukevleri İş Yurtları Kurumu, Türkiye Adalet Akademisi, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları bulunmaktadır.

Şimdi, sunumunu yapmak üzere değerli Bakanımıza söz vereceğim.

Ancak onun öncesinde usul üzerinde bir söz talebi vardır.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

II.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Komisyonun çalışma usul ve esasları hakkında görüşmeler

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli Bakan, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, ben fiilî olarak iki aydır çalışan bir milletvekiliyim ve burada yasamayı temsil ediyoruz. Yürütme organı geliyor, hesap soruyoruz, sorularımızı soruyoruz, eleştirilerimizi söylüyoruz ve ciddi, bir günde on altı saat çalışıyoruz burada ortalama olarak. Bütün milletvekili arkadaşlarımızla birlikte 20'nin üzerinde bakanla görüşme yaptık ve şunu düşünüyorum: Yasama, yürütme, yargı dediğimiz organlar, bir demokrasinin içinde hani çok klişe bir laf vardır: Denge, denetim. Denge içinde olmazsa ve birbirini denetlemezse, etkin bir şekilde denetlemezse orada demokrasi adına çok şeyi kaybetmiş oluruz.

Şimdi, baktığımızda denge var mı? Bence bugüne kadar yaptığımız çalışmalara göre denge yok çünkü 20'nin üzerinde bakanla görüşme yaptık, sorularımızı sorduk. Bakanlarımızın bazıları samimiyetle netameli sorulara da cevap verdiler ama bazı bakanlarımız yalnızca icraatın içinde konuşmaları yaptılar ve ortalama iktidar ve muhalefet partisinin her bakana yaklaşık 100 sorusu varken bunun 15-20'sine cevap verdi bakanlarımız -netameli olmayanlarına- ve geri kalan 80'ine cevap vermediler ve hep şu dendi, Sayın Başkanın da telkiniyle: "Sayın bakanlar, yazılı cevap verebilirsiniz." Hepsine bu çağrı, bu hatırlatma yapıldı ve bakanlarımız da "Yazılı cevap vereceğiz." dediler ve bugüne kadar -yirmi altı gün oldu görüşmeler başlayalı- tek bir yazılı cevap gelmedi bakanlardan. Bu, yasama organını yok saymaktır. Hepimize saygısızlıktır. İktidar-muhalefet ayırt etmiyorum. İktidar partisi üyelerimiz de sorular soruyorlar ve onlara da bilmiyorum yazılı cevap geldi mi? Gelmedi herhâlde. Gelseydi açıklarlardı. Bu açıdan bir denge yok. Yani sayın bakanlar burayı bir anlamda yok sayabiliyorlar. Çünkü normalde bir üç gün, beş gün, bilemediniz bir hafta içinde bu cevaplar gelmeli ki... Bakın, biz muhalefet yapıyoruz ve muhalefet şerhlerimizi hazırlıyoruz. Belki gelecek cevaplara göre muhalefet şerhlerimizi değiştirebiliriz, ona göre muhalefetimizi oluşturabiliriz. Ancak, cevaplar maalesef gelmiyor. Bu çerçevede bu noktadaki önerim: Bu Bakanlık görüşmesine de başladık -ancak, şu çağırımı yapıyorum bütün komisyon üyesi arkadaşlarıma- bu cevaplar gelmeden bu Bakanlığı da görüşelim ama bundan sonraki bakanlıklara iki gün ara veriyoruz diyelim ve iki gün sonra bütün cevaplarla birlikte başlayalım. Yürütme de anlasın ki yasama organı bir soru soruyorsa denetim için soruyordur ve bu cevaplar gelmelidir. Yani bizim itibarımızı hep beraber korumamız lazım, bu Komisyonun itibarını. Bu yönde bir çağrı yapıyorum Sayın Başkana ve bu yönde de bir oylama yapmasını talep ediyorum.

İkinci mesele: Bakın, yasama-yürütme-yargının -özellikle yasama ve yürütme organları burada, yargı da gerçi burada- bir denge ve denetim içinde olmasından bahsettik. Ancak pek çok bakanla görüştük üslup açısından hepsi belli bir düzeydeydi, ancak, geçen gün Çalışma Bakanı Sayın Süleyman Soylu buraya geldiğinde, açıkça şu ifadeleri kullandı, bakın, benim şahsımla ilgili, Komisyonunuzun bir üyesi olarak -yani bir partili olarak bakmayın bir komisyon üyesi olarak- "Benim İlçe Başkanımı dağa kaçırdın sen." dedi, iftira. "Değneksiz köy buldun, dolaşıyorsun. Bundan sonra yok böyle bir şey." diyerek şahsımı tehdit etti. Kendisi yüzlerce korumayla gezen bir bakan, bir milletvekilini, buraya yürüyerek gelen bir milletvekiline "Değneksiz köy buldun, bundan sonra yok öyle bir şey." dedi.

SALİH CORA (Trabzon) – Kendisi şu an burada yok.

BAŞKAN – Sayın Cora, müsaade eder misiniz.

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Başkanım, bu konuda açıklama yapmıştı, olay kapandı.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Üçüncüsü...

BAŞKAN – Sayın Cora, siz müsaade ediniz lütfen.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 4

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sizin açınızdan kapanmış olabilir Sayın Cora, bizim açımızdan kapanmadı.

BAŞKA – Bir milletvekili düşüncelerini...

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Bakan açıklama yapmıştı o konuda.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır bir açıklama yapmadı.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Gelecek burada yapacak.

BAŞKAN – Sayın Cora, komisyonun nasıl işleyeceğini, nasıl nizamını...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Burada söylediyse burada yapacak.

SALİH CORA (Trabzon) – Burada yaptı, burada yaptı.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır yapmadı, yapmadı, yapmadı...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Özür diledi mi?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yapmadı, yapmadı...

SALİH CORA (Trabzon) – Özür dileycek bir şey yok.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Yoksa, o zaman ben de konuşacağım...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bırakın bitireyim Sayın Cora, bırakın, bırakın lütfen. Bırakın, müsaade edin, bitireyim, siz de konuşun.

SALİH CORA (Trabzon) – Bugün Adalet Bakanı burada.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bitireyim siz de konuşun, bitireyim siz de konuşun.

Evet “Başına yıkarız.” dedi yine şahsıma dönük olarak. (AK PARTİ sıralarından “Kandili yıkarız.” demişti.” sesi)

Hayır, tutanaklarda var efendim. Bu şekilde “Değneksiz köy buldun, dolaşıyorsun, bundan sonra yok öyle bir şey.” diyerek açıkça bir Komisyon üyenizi, şahsımı tehdit etti Sayın Bakan. Sonra ifadelerinde tevil etme şu şekilde: “Ben sana demedim.” diye bir ifade kullandı. Ancak, şahsından bu ifadeleri tutanaklarda olduğu şekliyle düzeltmesini istedik, Sayın Başkandan bu çağırışı yaptık. Sayın Başkan, tutanaklarda tekrar var, son ifadesinde “Tutanaklardaki neyse odur.” dedi. Aynen böyle ve hiçbir düzeltme yapmadı Sayın Başkan ve “Benim şahsımda özür yoktur.” dedi, politik şeyinde, öyle bir ifadesi de var “Özür diye bir şey yoktur benim meşrebimde.” gibi bir şey söyledi.

Şimdi, bakın, Sayın Başkan, sonuç olarak Genel Kurul usulleri Komisyonumuzda da uygulanır gibi bir şeyler söylüyor.

Bakın, ben, kravat takmıyorum. Mesela Genel Kurulda kravat zorunluluğu var, ben kravat takmıyorum.

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Burada da var.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Şimdi, bunun için takmıyorum üç gündür, çünkü Genel Kurul usulleri burada uygulansaydı, Sayın Başkan, Sayın Bakanı...

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Ondan önce de takmadınız. Hayır, hayır, ondan önce de takmadınız.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakanı...

SALİH CORA (Trabzon) - Seni uyardık, yine takmadın.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bakın, Sayın Bakanı...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bana müsaade edin, bakın...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - ...sizleri hedef alan değil.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakanı...

BAŞKAN – Müsaade edin, Sayın Paylan şu an Başkanlık Divanı ve benim tutumuma ilişkin konuşuyor ve ben kendimi savunabilirim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakanı uyarıp düzgün bir üslupla konuşmasını ve konuşmasını düzeltmesini istedi. Ya da sonunda -hep o çağırışı yaptım- bir kınama yapmasını istedi, en azından “İfadelerinizi doğru bulmuyorum.” demesini beklerdim kendisinden. Çünkü sonuç olarak bir Komisyon üyesine -Başkan tarafsız ya sonuç olarak, öyle düşünüyoruz, öyle olmasını istiyoruz- bir Bakanın bu ifadelerine; tehdit içeren ifadelerine, iftira içeren ifadelerini doğru bulmadığını dahi ifade etmedi Sayın Başkan. Bu çerçevede, tutanaklar elimizde. Ben Sayın Meclis Başkanıyla konuştum; kendisine hem bu sorulara cevap verilmemesiyle ilgili hem de şahsıma yapılan saldırıyla ilgili gerekli ifadelerde bulundum. Bugün resmî yazı da yazacağım kendisine, ifadeleri, tutanakları ekleyerek. Ancak, ben bekliyorum ki bu Komisyon bu tutumu alsın. Bugün bana yapıldı yarın size yapılabilir, başka bir arkadaşım olabilir. Bu düzey, nasıl Genel Kurulda olmuyorsa burada da olmamalı. Meclis Başkanı nasıl bir tutum alıyorsa böyle durumlarda burada da almalı ki bir daha bu düzey, bu tehdit, bu iftira düzeyleri burada olmasın.

Bu anlamda Komisyonumuza ben bir çağrı yapıyorum: Bu noktada bir tutum alalım arkadaşlar. Sayın Meclis Başkanı, Başkanlığımız olarak bir yazı yazalım ifadeleri ekleyerek. Gerekliyse burası tutum alsın, gerekliyse Meclis Başkanlığımız bu ifadelerin düzeltilmesi ve bir milletvekiline bu şekilde bir tehdit ve iftiranın yapılamayacağına dair bir tutum almaya çağırıyorum Sayın Başkanı.

Her iki konuda da görüşlerinizi ve tutumunuzu merak ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tabii ki, öncelikle...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Ben de usul üzerine söz istiyorum.

BAŞKAN – Tabii, tabii. Önce Sayın Paylan’a... Yani tek tek yapmam lazım bu işi.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 5

Sayın Paylan, sorular noktasında haklılar. Sayın Bakan, burada sorulan soruların yazılı cevaplanması istemiyle, kalanlarla ilgili olarak biz birleşimleri kapattık.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Dinlemiyor şu anda.

BAŞKAN – Bugün -evvelki gün zannediyorum- itibarıyla biz bütün tutanakları da kendilerine ileterek, yani sorularla ilgili karışık olduğu için tutanakları da ilettik. Üzerinde çalışıyorlar. Maliye Bakanlığı bunu tamamladığını bildirdi. Bugün akşamüzeri, öğleden sonra Maliye Bakanlığıyla ilgili soruların cevapları gelecek. Diğer bakanlıklara da en geç yarın saat 11'e kadar cevapları göndermelerine ilişkin bir süre verdik demiyorum ama bir talepte bulunduk. Çünkü bunu söylediğimde siz onu süre gibi algıyorsunuz. Maalesef Komisyon olarak süre verme şeyimiz yok ama talepte bulunduk ve onların da takibini Bütçe Başkanlığımız yapıyor. Maliye Bakanlığının sorularını da bugün dağıtacağım.

İkinci konuya gelince: Tabii bu konuda yeni bir tartışmaya yol açmak istemiyorum. Ancak, Sayın Bakan, ben, kendisine tutanaklarda geçen ifadeleriyle ilgili söz verdiğimde -ki size de söz verdim, Sayın Bakana da söz verdim- işte "Benim İlçe Başkanımı kaçırdınız, teşkilat mensubunu kaçırdınız. Sen..." ifadeleriyle ilgili olarak...

GARO PAYLAN (İstanbul) – "Değneksiz köy buldun..."

BAŞKAN - ...sizin şahsınızı kastetmediğini ifade etmiştir. Onun için o tarafını geçiyorum.

Diğer konu ki kendisinin özür dilemediği ve karşılıksız bıraktığı konu bir gün önce...

GARO PAYLAN (İstanbul) – "Değneksiz köy buldun."u düzeltmedi.

BAŞKAN – Müsaade ederseniz...

DISK Genel Kurulunda meydana gelen hadiseler üzerine kendisinin çıkışta yapmış olduğu bir açıklamada, Sayın Cumhurbaşkanımıza "katil" diye bağırılması noktasında Sayın Bakana "katil" diye bağırılması noktasında genel kurulu terk ettiğinde çıkışta "Asıl katili içeride arayacaksınız." ifadesi üzerine sorulduğunda, ısrarla, siz -ki Sayın Aydoğan, kendisi Sayın Bakanın bu sözünün kendi partinizin Genel Başkanına söylenildiğini ifade etmiş olmasına rağmen- bu ismi Sayın Bakanın ağzından duymak istediniz ve defaatle soruldu Sayın Bakan iki üç sefer "6-7 Ekim olaylarının talimatını veren insan." dedi. Fakat sizin duymak istediğiniz sadece bu değildi. Sayın Bakanı sıkıştırdınız en sonunda Sayın Bakan da "6-7 Ekim olaylarının talimatını veren Selahattin Demirtaş." dedi.

Bunun bir öncesine dönüyorum. Siz kendi konuşmanızı yaparken, gene Sayın Bakan, seçim çalışmaları esnasında Trabzon'dayken -ki aynı zamanda Adalet ve Kalkınma Partisinin teşkilat başkanıydı- teşkilat mensuplarının PKK tarafından kaçırlmasından dolayı yapmış olduğu "Size Kandil'i de, dünyayı da başınıza yıkarız." ifadeleri noktasında...

GARO PAYLAN (İstanbul) – "Ey Selahattin Demirtaş" diyerek...

BAŞKAN – Efendim?

GARO PAYLAN (İstanbul) – "Ey Selahattin Demirtaş" diyerek...

BAŞKAN – "Ey Selahattin Demirtaş" diyerek de olabilir, evet...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Öyle, öyle.

BAŞKAN – Tamam öyledir, mutlaka öyledir, siz öyle diyorsanız öyledir, hayır demiyorum.

300'e yakın parti merkezinizin tahrip edildiğini söyleyerek, sanki, Sayın Bakanın talimatı doğrultusunda birtakım güçlerin ortaya çıkarak ya da durumdan vazife çıkararak sizin binalarınızı tahrip ettiği noktasında sizin de Sayın Bakana yönelik direkt bir suçlamanız oldu. Şimdi, siz de bu konuyla ilgili olarak özür dilemediniz. Siz de o konudaki 6-7 Ekim...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Suçlama değil ki siyasi sorumluluktaki insanın açtığı yoldur. Ben onu tehdit etmedim.

BAŞKAN – O zaman Sayın Bakan da diyor ki: "6-7 Ekim olaylarında halkı sokağa davet etmek de bir siyasi sorumsuzluk..."

SALİH CORA (Trabzon) – AK partinin ne kadar parti binası yandı, onları da öğrenelim.

BAŞKAN – Buyurun buraya gelin Sayın Cora.

SALİH CORA (Trabzon) – Merak ediyoruz yani.

BAŞKAN – Neyi merak ettiğinizi... Ben size bir söz vereyim, buyurun. Ben sizin şeylerinizi alayım, ben de ondan sonra...

SALİH CORA (Trabzon) – Tamam iyi olur.

BAŞKAN – Çünkü ben ne söyleyeceğim, unuttum. Ben o kadar akıllı değilim.

Buyurun.

SALİH CORA (Trabzon) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Kusura bakmayın, belki de insicamınızı bozduk.

Yalnız şöyle bir durum var: Tabii şu anda Adalet Bakanlığının bütçesini görüşmek üzere burada bulunmaktayız. Dün bu konulardan hiçbir şekilde Garo Bey bahsetmemişti. Şimdi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız burada yok. Onunla ilgili tekrar onu özüre davet mahiyetinde bir talepte bulunuyor. Kendisinin artık bundan sonra eğer tehdit edilmişse, eğer kendisine hakaret edilmişse, rahatsız olmuşsa veya bundan dolayı bir suç isnadı olmuşsa gerekirse, bunlarla ilgili savcılığa müracaat edebilir ama gıyabında böyle bir konuşma yapmasının şu anda konumuzla hiçbir ilgisi olmadığını düşünüyorum. Bunun dışında...

BAŞKAN – Sayın Cora, biz sizinle aynı şekilde düşünmüyoruz. Biz bunların hepsinin siyasi mülahazalar olduğunu ve Parlamento çatısı altında milletvekilleri arasında geçen bu konuşmaların çözülebileceğini, milletvekilleri arasında geçen her türlü konuşmanın, tartışmanın...

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Başkanım, bunun...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 6

BAŞKAN - ...mahkemelere taşınması gerektiği konusunda ben sizinle hemfikir değilim.

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Başkanım, bunun, tekrar tekrar gündem hâline getirilmesinin doğru olmadığını düşünüyoruz.

BAŞKAN – Siz öyle düşünebilirsiniz ama Sayın Milletvekili öyle düşünmüyor, gündeme getiriyor.

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Başkanım, bir de son olarak şunu ifade etmek istiyorum: Kendisi, Sayın Paylan, Trabzon mitingindeki konuşmasından sonra HDP binalarının saldırıya uğradığından bahsediliyor, bunun da sorumlusunun Süleyman Soylu, Sayın Bakanımız olduğunu söylüyor. O zaman şöyle soruyorum, Adalet Bakanımız da burada: 6-7 Ekim Kobani olaylarından sonra Adalet ve Kalkınma Partisinin hangi binalarına saldırı oldu ve bu konuda ne gibi adli işlemler yapıldı? Zaten Bakanımızda bunların bilgisi olur. O zaman, bu binaların yakılmasının her birinin faili de sizin Eş Genel Başkanınız Selahattin Demirtaş'tır. Onunla ilgili de siz ne düşünüyorsunuz?

BAŞKAN – Bitti mi Sayın Cora?

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 11.23

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 7

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.32

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İbrahim Mustafa TURHAN (İzmir)

SÖZCÜ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 23'üncü Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Görüşmelerimize kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Usul üzerinde en son Sayın Cora konuşmuştu.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama sizin tutumunuzla ilgili bitsin, ondan sonra...

BAŞKAN – Sizden önce Sayın Günal'ın usul üzerinde söz talebi var.

Sayın Günal, buyurun lütfen.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sadece onlardan önce değil Sayın Cora'dan da önceydi benim usul talebim.

BAŞKAN – Sayın Cora araya girdi. Kusura bakmayın.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Kusura bakıyorum çünkü her seferinde böyle biz dışlanmış durumda kalıyoruz. Yani Sayın Paylan'a gösterdiğiniz müsamahayı hiçbirimize göstermiyorsunuz Sayın Cora da dâhil olmak üzere.

Açıkçası ben bazen şaşırıyorum. Evet, siz bazen çok hoşgörülü oluyorsunuz ama “siz” derken sadece zatîalınız değil önceki gün de yaşadık. Gecenin köründe teknik bir konuyu açıklayan Erhan Usta'ya “Sesini kes.” deyip mikrofonu kesiyorsunuz, şimdi her gün aynı şeyleri konuşuyoruz, bir de protesto ettiğini de söylüyor Sayın Paylan. İçerik kısmı ayrı, hakaret varsa onları takip edecek bakacak ama. Aynı müsamahayı bize de göstermenizi bekliyoruz.

Biz burada basıyoruz, bekliyoruz, o arada oraya söz veriyorsunuz. Bir taraftan diyorsunuz ki: “Sıraya göre söz veriyorum.” Sonra biz konuşmadan kalkıp gidiyorsunuz, anlamadım. Sayın Bakan buradayken -adaletimizi onlar zaten koruyamıyor ama- en azından Adalet Bakanı buradayken bari adaletli olun diye söylemek durumundayım.

Açıkçası, burada, tabii ki milletvekillerinin hakları korunacak ama hepimiz İç Tüzük'e de teamüle de –siz de dâhil, Sayın Paylan da dâhil- uyacağız. Ha, yapmıyorsanız, yine, burada çıkan şeyleri daha önce söyledik... Yani sadece cevap vererek milletvekilinin buradaki haklarımızı korumuş oluyorsunuz.

Buradan çıkan torba kanunlardan 4 tanesini daha yeni çıkardık. Adalet Bakanımız burada. Geçtiğimiz Adalet Bakanı sırasında da yine kendisi oralarda oturdu. O süreçte de biz onlarca torba kanun çıkardık. Burada sadece bize sorularımıza cevap verilmesi ki verilen cevapların hiçbirinin bizim sorduğumuz soruyla doğrudan alakası yok. Sadece mevzuatını gösterip arkadaşlarımız bize yazı gönderiyorlar.

Dolayısıyla, başta Sayın Bakanın bana verdiği cevapları size bir getirsem gülersiniz. Kendisine daha önce iki üç sefer söyledim artık bir daha söylemekten de vazgeçtim.

Onun için, Sayın Başkan, bu hususlarda lütfen adaletli olun. Söz isteyenlere ona göre bakın. Eğer varsa bir şey... Anlıyorum sizi, suhuletle yatıştırıyım diyorsunuz ama o zaman yol oluyor. Dün İçişleri ve Millî Savunma Bakanlığı bütçelerinde konuştuk, yol etmeye başladığınız zaman da geri döndüremiyorsunuz.

Onun için, her konuda tutarlı ve adaletli olmak lazım. Bizim hakkımızın korunması da sadece bize cevap verilmesiyle ilgili değildir. Bize sadece söz verilip burada birtakım şeyleri geçiştirmekle ilgili değildir. Bunların takibinin yapılması lazım. Önce bizim Sayıştayla ilgili hesaplarımızın buraya gelmesi lazım. Kuşa çevrilmeden gelmesi lazım.

Adalet Bakanı da burada hukuku temsil ettiği için, devlet adına hukuku temsil eden bir bakanlık, yargı erkini en azından yürütmeye temsil eden bir bakanlık olduğu için de en çok Hükümet içerisinde de buna dikkat etmesi gerekenin bu kurum olduğunu düşünüyorum. Bizim adımıza da Sayın Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı olması gerektiğini düşünüyorum.

Herkesi kurallara uymaya ve hakkaniyetli olmaya davet ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çam...

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Günaydın. Tüm heyeti saygıyla selamlıyorum.

Bütçe görüşmelerinin sonuna doğru gidiyoruz. Ancak başladığı günden beri burada gelen çok değerli bakan arkadaşlara bütçeleriyle ilgili konuşmalarımızı yapıyoruz ve nihai olarak da sorular soruyoruz. Ama benden önceki konuşmacı arkadaşın söylediği gibi -daha dün, birkaç gün önce de aynı şeyleri hep tekrarlıyoruz, söylüyoruz- sayın bakanlar kapanış konuşmalarında işi bir şova dönüştürüyorlar. Bizim konuşmalarımıza yanıt şeklindeki cevapları bir şova dönüştürüyorlar ama soruları da “Biz yazılı olarak bildireceğiz.” deyip çekip gidiyorlar.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 8

Şu ana kadar, bütçe görüşmelerinin başladığı günden günümüze kadar olan bu süreçte hiçbir bakanın verdiği sorulara, sadece Sağlık Bakanı hariç -burada hemen hazır cevapları elimize verdiler- bunun dışındaki hiçbir bakan sorduğumuz soruların hiçbirine cevap vermedi.

BAŞKAN – Çevre Şehircilik Bakanı ve Aile Sosyal Politikalar Bakanı verdiler.

MUSA ÇAM (İzmir) – Doğru iki bakan da... Fakat genel olarak bakan arkadaşlar sorularımıza yanıt vermiyorlar.

Bu işleyiş sadece burada değil, soru önergesi olarak verdiğimiz sorular da aynı şekilde, Meclis Başkanlığına verdiğimiz soru önergeleri de aynı akıbetle karşılaşıyor. Üç ay, dört ay, beş ay, altı ay sonra verilen cevaplar var, hiç verilmeyen cevaplar var.

Hazır Adalet Bakanı buradayken bu konuyu da dile getirelim. Lütfen, Sayın Divan Başkanı olarak, Sayın Komisyon Başkanı olarak da sizden rica ediyoruz -duyarlılığınız için de teşekkür ediyoruz yarına kadar süre vermişsiniz ama bir yol olmamalı- sorularımıza hemen cevap verilebilmeli ki biz de bundan sonraki, mesela çarşamba günü önergelerimizi vereceğiz burada bütçeyle ilgili. Bu cevaplardan faydalanarak önergeleri verirken sorulara verilen yanıtları da göz önünde tutarak hazırlamamız gerekiyor. Bu konuda hassasiyetinizi bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Sayın Çam.

Sayın Ayar, buyurun lütfen.

HİKMET AYAR (Rize) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Biz her gün on altı saat, on beş saat çalıştıktan sonra buraya geldiğimizde tekrar bir önceki güne döneceksek bu iş nereye varır, çok doğru bulmuyorum. Konu konuşulur, kapanır, biter.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Kapanmamış ama.

HİKMET AYAR (Rize) – Evet, kapanmadı diyoruz.

Ama olayları, sözleri cımbızla çekip alırsak çok farklı hikâyeler yazabiliyoruz. Her zaman her konuda böyle olmuştur.

“Başınıza yıkarız.” dediği yer neresi Sayın Bakanımızın? Hep buradaydık, hepimiz dinledik. Kandil’i kastederek “Başınıza yıkarız.” dedi.

Kandil’de kim var arkadaşlar? PKK var. Evet, Kandil’de kim varsa onun başına yıkılır dedi, demiş oldu. Ve yıkıldı, yıkılıyor.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Suriye’yi...

HİKMET AYAR (Rize) – “Sen” dedi, “siz” dedi, bunlar demagoji arkadaşlar. Siz de “sen” diye ifade kullandınız.

Bir şey daha belirtiyim. Trabzon’da, Karadeniz’de sen-siz ayrımı çok yapılmaz. Buradaki “sen”le kastedilen şey bizzat zaturalınız olmadığını, olayın, söylemin gelişinden herkes anlayabiliyor. Kandil’i kastetmiştir. Bunun bu şekilde düzeltilmesi...

Bir de, arkadaşlar, yani iğneyi kendimize de batıralım. Literatürümüzde güzel bir söz var: “Söyleyene değil söyletene bak.” Burada da bir miktar acaba biz söyletmiş olmayalım yani diyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, usul tartışmasıyla ilgili birkaç cümle söyleyeceğim.

Şu anda Plan Bütçe Komisyonunda yaşadığımız bu durum aslında üç aydan beri Genel Kurulda da yaşanıyor. Manzara şu: Siyasi partiler arasında özellikle de HDP ile AKP Grubu arasında tartışmalar saatlerce devam ediyor, hiçbir sonuç da alınmayan tartışmalar devam ediyor her gün aynı konularla ilgili.

İçerikle ilgili bir şey söylemiyorum. Tabii, bütün siyasi parti gruplarının öncelikleri vardır. Bunu Parlamentoda dile getirmelerinden doğal hiçbir şey yok. Elbette Genel Kurulda, komisyonlarda bunları dile getirecekler. Ama manzara şöyle bir şey, vatandaşın kafasında şöyle bir imaj oluşuyor: Parlamento bu ülkenin sorunlarını çözemez, çözmiyor. Ne terörle ilgili ne geçim sıkıntısıyla ilgili, özgürlüklerle ilgili bu Parlamentodan hiçbir şey çıkmayacak. Bu yerleştirilmeye çalışılıyor. Bilemiyorum, buradan da, parlamenter sistemden bir şey çıkmaz. Dolayısıyla başka şeyler gibi... Bunlar son derece yanlış. Demokraside parlamentolar, yasama esastır. Parlamentonun eğer saygınlığına halel gelirse o bütün sistemin saygınlığına halel gelir, problem olur. Bunu defalarca Cumhuriyet Halk Partisi dile getirdi. Tabii, başka siyasi partiler, başka hükümet sistemlerini savunabilir, ona bir şey demiyoruz. Ama Parlamentoyu itibarsızlaştırarak, değersizleştirerek bir yere ulaşmaya çalışıyorsak buradan herkes zarar eder. Kimsenin bindiği dalı kesmeye hakkı yok. Herkes zarar eder.

Ama şu da Parlamenta dolayısıyla Komisyona, Komisyon üyelerine, milletvekillerine zarar veriyor: Hükümet burada, işte, 2016 bütçesini getiriyor, daha önceki bütçelerle ilgili kesin hesaplar geliyor, Sayıştay raporları geliyor, geçiştiremez. Özellikle dün Millî Savunma Bakanlığı bütçesi bütünüyle değiştirildi. Böyle olmaz. Milletvekilleri çalışıyorlar, sorular soruyorlar, bu sorulara da cevap verilmesi elbette Parlamentonun, Komisyonumuzun saygınlığı açısından önemlidir.

Bindiğimiz dalı kesmeyelim arkadaşlar, bütün gruplara söylüyorum. Millet bizi izliyor, halk bizi izliyor. Dolayısıyla muhalefetiyle, iktidarıyla bu Parlamentonun, yasama ve yasama Meclisinin saygınlığını korumak hepimizin görevidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Yıldırım...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 9

Şimdi, Sayın Başkan, ben önceki günkü tartışmalarda burada değildim ve haberlere konu olunca dün de tutanakları ayrıntılı olarak okudum ve Sayın Paylan'ın bugün bu konuyu açacağını bilmeden ben kendime göre bir hazırlık yapmıştım.

Bakın, benim derdim ve muhabatım buradaki önceki günkü bakan değil, benim derdim sizsiniz.

BAŞKAN – Biliyorum.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Çünkü şu Komisyondaki en yüksek iradi makam sizin tarafınızdan doldurulmuş durumda. Ben sizinle kişisel olarak çok farklı düşünsem bile, ben temsil ettiğiniz iradi makam açısından da olsa saygı duyarım ve duymaktayım. Siz orada değil, Şükrü Bey oturduğu zaman da o makama aynı saygıyı göstermekten hiçbir zaman imtina etmedim ve şu bileşenin de en yüksek makamında oturuyorsunuz. Bakın, hiyerarşik olarak buraya gelen sayın bakanlarla aranızda ast-üst ilişkisi eğer değerlendirilecekse siz en üsttesiniz şu oturum açısından söylüyorum, şu Komisyon açısından söylüyorum. Ve Genel Kurulda Genel Kurulu yöneten Meclis Başkanı hangi yetkiyi haizse siz de bu Komisyon açısından o yetkiyi haizsiniz ve burada, gerek İç Tüzük'e gerekse genel toplumsal görgülere aykırı herhangi bir söz ve eylem vuku bulduğu zaman bunu düzeltmekle mükellef olan sizsiniz. Bu anlamda da yönetim anlayışınızın üzerine -önceki günkü okuduğum tutanaklar üzerinden söylüyorum- iki tespitim var:

Bir: Ben utandım, bir bakanın o cümleleri o kadar rahat kullanma biçiminden ve üslubundan utandım.

Sayın Bakan, arzu ederseniz sizin de okumanızı öneririm çünkü nihayetinde aynı Kabinede çalışıyorsunuz.

İki: Sizin yönetim anlayışınızın üzerine önceki günkü sorunu böyle geçirterek meşruiyet gölgesi düşürdünüz Sayın Başkan, açık söylüyorum.

Bakın, bu Parlatentonun üçüncü büyük grubunun grup başkanına ve Eş Genel Başkanına kimse kalkıp o cümleleri kullanamaz, kullanıldığı zaman bu Genel Kurulda da olsa, o oturumu yöneten en yüksek makamdaki kişi tarafından düzeltmeye ve özre davet edilir. Bunu bu Parlatentoda benden daha tecrübeli biri olarak siz daha iyi bilirsiniz Sayın Başkan. Ya değilse, bizim sizin temsil ettiğiniz iradeyle ilgili hiçbir sorunumuz yok. Eğer iş kişilik sorgulamasına ve nitelermelere girecekse ben iki saat önceki gün buraya gelen Sayın Bakanla ilgili değerlendirme yaparım.

Bakın, şu karşıda iktidar partisi koltuklarında oturan birçok arkadaşla asla aynı düşünceleri paylaşmam ama iç tutarlılıklarından ve çizgilerine sahip çıkmalarından ötürü saygı duyarım. Ama aynı saygıyı bu açıdan o bakana duymuyorum. Yarın bir gün bir ihtilaf yaşar, yolları ayrı düşerse en fazla saldıracığı parti Adalet ve Kalkınma Partisi olur. Bunu yakın geçmiş yaşam deneyiminden biliyoruz Sayın Bakanın. İş mi ya? Allah aşkına, bir tekrar değerli arkadaşlar, okuyun o cümleleri. Bırakın bakana, bir milletvekiline, bir yurttaşa yakışır mı? Bu kadar rahat kullanılabilir mi? Bu bakanın ivedi olarak içselleştirmek üzere Şeyh Edebali'nin bir nasihatini okuması lazım. Çünkü toplumsal yönetim makamlarında oturanların hazmetme kapasitelerinin, tahammülkârlıklarının çok daha yüksek olması lazım, eleştirilere çok daha fazla açık olması lazım.

Bakın, halk eleştirir. DİSK'teki gelişmeler, benim de kabul etmediğim, katılmadığım noktalar olabilir. Ama siyaset ve toplum yönetimine talip olmuş kişilerin bunlara karşı hazmetme kapasitesinin daha yüksek olması lazım. Aynı üslupla cevap verme bir kabine üyesine yakışmıyor bana göre, ya değilse ben de sorgularım. O günkü bakanla ilgili emin olun hiçbirine yorum katmaksızın iki saat değerlendirme yaparım, ya değilse katil... Ben de söylerim: Git bir geçmiş resimlerine bak. Bakın, bu sözümü geri alarak asla kullanılmamış sayarak söylüyorum, ya değilse söylerim yani ben de: Git, dört beş yıl önceki cümlelerine bak. Eğer o cümleyi, o kelimeyi kullandıktan sonra normal yurdum insanı da Cumhurbaşkanına da, Başbakana da, bakanlara da o cümleleri çok rahat kullanabilir. Çünkü sorumluluk mevkisindedir.

Ben tekrar söylüyorum Sayın Başkan: Sizin temsil ettiğiniz iradeye dönük biz asla saygıda kusur etmemeye devam edeceğiz ama sizin de bu yönetim anlayışınızın üzerine meşruiyet gölgesi düşürmemeniz, bakan da olsa, Başbakanlık bütçesine Başbakanın kendisi de gelse burada biz sizi esas alırız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Gunal...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Başkanım, az önce bir şey söyledim, çok fazla müdahil olmak istemem bazı şeylere ama burada üç dört gün önce de tartışma yaşandı, dün de yaşandı. Şu an itibarıyla saat 11.47. On beş dakikasını mola verdiniz. Yani biz ne yapıyoruz arkadaşlar? Ne konuşuyoruz burada? Bütçe görüşüyoruz. E her gün aynı usul, aynı usulsüzlük... Ya neyse oturun, konuşun. Genel Kurulda söylediğimde herkes ayağa kalkmıştı, ben bu kayıkçı kavgasından bıktım dedim Sayın Bakan. Ya neyse aranızda gidin, konuşun diye defalarca... Burası, bu platform, ne bütçe ne politika bir şey konuşulmuyor; her gün siyasi mülâhazalar konuşuluyor. Ya kapatalım... Genel Kurulda da aynı, saat yediye kadar aynı tantana. O sataştı, o sataşmadı, bu bunu dedi, o onu dedi, gidiyor. Bir kural koyun, bir şey yapın yani. Sayın Bekaroğlu'nun söylediği doğru, bu Parlatentonun bir itibarı kalmadı, milletvekilliğinin bu şeyle bir itibarı kalmıyor. Birileri burada bir şey söylüyor, öteki bir şey söylüyor, o bağırırdı, bu çağırırdı, gidiyor. Bizim burada esasa ilişkin söylediklerimiz gidiyor.

Kameralar şimdi çekiyor. Akşama kadar burada şey var. Kaç tanesini ajanslar yazıyor? İçeriğe ilişkin ne konuşuyoruz? Her gün aynı usul tantanası. Ya buna bir çözüm bulun veya bu işi bırakalım. Yani ben anlamadım, bütçe bitiyor, yarından sonra bir bütçemiz kaldı ama hâlâ daha aynı noktadayız. Her gün bu şekliyle olmasından biz bıktık. Sayın Başkan da tabii bıkan arkadaşların bazıları bir şey söylediği zaman da bu sefer tepki gösteriyor. Böyle suhuletle kapatarak bu iş olmaz. Neyse oturun, konuşun diyorum.

Sayın Bakan, siz de bu süreçteydiniz, daha önce görüşmelere katıldınız. Yani çok affedersiniz, Anadolu'da "Öküz öldü ortaklık bozuldu." derler. E ortaklık bozulunca bu sefer karşılıklı sitemlerle... E, bize yazık ya. Varsa bir şeyiniz oturun, konuşun diyorum. Yani

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 10

ne konuştunuz, daha önce ne anlaşılmıştı, ne bozuldu, nasıl aldatıldınız, hangi konuda aldattılar? Ne yaptınız lütfen ya... Veya tavır koyarsanız da gidin, konuşun. Ne bilgisi istiyorlarsa verin, neyi yapmadınız konuşun kardeşim. Ya, arada biz burada geliyoruz, sanki figüran gibi duruyoruz. Sayın Bekaroğlu haklı, vatandaş nezdinde Meclisin itibarı gidiyor. Kameralar da gidiyor, akşam rating, rating diye oradaki tartışmayı gösteriyor.

Peki, ne olacak şimdi? Burada bir hukuk devleti tartışılırken, 4 tane torba kanun görüşmüşken, geçtiğinde bitmeden önce 37 gün torba kanunu bizi burada görüştürüp aşağıya koymuşken... Şimdi, bunları düzeltmemiz lazım. "Hukuk devleti" diyorsunuz, "adalet duygusu" diyorsunuz. Hani nerede? Yok. Vallahi biz bıktık bu işten Sayın Başkanım, size söylüyorum, yani suhuletle onu yaptık, bunu yaptık, ona söyleydim olmuyor. Bir şekilde... "Mesle sadece cevabın gelmemesi değil." dedim size. Yani Sayın Bakan soruşturma açması gereken bir şeyi "Bakanlığın yetkisindedir" deyip geçirirse ona artık diyecek bir şey kalmıyor ki. Hukuk da bittiyse -hani "Tuz koktuğu zaman ne yapacaksın?" diyor ya- adalet duygusu biterse, her gün bunları böyle yaparsak baş edemeyiz arkadaşlar. "Eğri oturup doğru konuşalım" dedikleri budur. Yani bir şekilde bunu çözüme kavuşturmadan, hadi bu bitti, aşağıda Genel Kurulda da konuşuldu, yeniden başlayacağız bütçeden sonra. Aynı mantalite devam ederse maalesef Parlamentonun da, devletin de, kurumların da saygınlığı biter.

Haa, bir pazarlığınız varsa, karşılıklı olarak başkanlık sistemini dayatabilmek için efendim "Parlamentoyu böyle yapalım, kayıkçı kavgası olsun, zaten bunlar kavga ediyor." diyecekse biz o tuzaklara düşmüyoruz. Doğru olanı söylemeye devam edeceğiz. Bir hesabınız varsa, başkanlık pazarlığınız varsa da onu gidin kapalı kapılar arkasında yapın ya, bizi burada yormayın kardeşim. Her gün her gün ben bunu istemiyorum. Varsa bir pazarlığınız, veriyorsanız başkanlığı, alıyorsanız bir şeyler, onun kavgasını başka yerde yapın. Anlaşamadıysanız da burada her gün bunu bize dayatmayın arkadaş. Bu Parlamento milletin seçtiği vekillerden oluşuyor. Hangi partiden olursa olsun, herkes hakkını söyler, herkes kuralara uyar, uymayan uyarılır, hakkı yenen de burada gelir söyler. Ama bunu bu şekilde bu hâle getirirsek Parlamentodan bir şey çıkaramayız, tam tersine, Parlamentonun itibarını koruyoruz derken zedelemiş olursunuz diyorum. Tekrar herkesi sağduyuya davet ediyorum. Varsa bir şeyiniz de gidin arka planda tekrar İmralı' da mı, Oslo' da mı, Dolmabahçe' de mi, nerede görüşecekseniz görüşürsünüz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Evet, usul üzerindeki...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, sözüm var...

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Günel' a da ikinci kez verdiniz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Verdim, buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, öncelikle Sayın Günel, burada Komisyonun itibarını konuşuyoruz. "Sorularımıza cevap verilmiyor." diyoruz, sayın bakanların, yürütmenin. Sizin de sorularınıza cevap verilmiyor, sizin de hakkınızı ben burada savunuyorum ve bir şey daha var, burada Komisyonumuzun bir milletvekiline bir bakan iftira attı ve tehdit etti açıkça. Yani şöyle ki "Değersiz köy buldun, dolaşıyorsun. Bundan sonra yok öyle bir şey." diye elini de böyle savurarak tehdit etti. Ya, bu, Komisyonumuza karşı yapılmış bir saldırdır. Yarın öbür gün size de...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hangi Komisyon? Hangi Komisyon? O partinin milletvekilleri meşe odununu konuştuğu zaman hiç kimseden bir ses çıkmıyordu. Hayır, yani Komisyonla ne alakası var onun? Komisyona söylemedi.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ben sizi dinledim.

Bakın, yarın öbür gün size de eğer ki bir iftira ve tehdit olursa sizin de hakkınızı savunacağımı şimdiden taahhüt ediyorum.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bize sürekli tehdit oluyor zaten, bak bu yaptığınız da tehdit.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sizin de hakkınızı savunacağım ve yanınızda duracağım o noktada bir tehdit olursa.

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Allah razı olsun!

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, bakın, milletvekilleri sorumlu davranmalılar. Muhalefet milletvekilleri de sorumlu davranmalılar. İktidar milletvekilleri bence 2 misli sorumlu davranmalılar çünkü gücü temsil ediyorlar.

YUSUF SELAHATTİN BEYRİBEY (Kars) – Bunu söylerken bir aynaya bakmalısın ama.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ve bakanlar 5 kez sorumlu davranmalılar çünkü ağızlarından çıkan her kelime o güçle, devletin gücüyle söylenmiş bir sözdür ve bu, karşılık bulur. Sayın Bakan "Ey Selahattin Demirtaş, orayı başınıza yıkarız, başınıza!" dediğinde bir gücü temsil ediyor ve ülkemizde, ülkemiz tarihinde defalarca yaşadığımız gibi...

BAŞKAN – Sayın Paylan, hep aynı şeyleri konuşuyoruz, Sayın Bakan bunu hangi şartlar altında söylediğini söyledi.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, hayır. Ama bakın, sizin tutumunuzu ben eleştiriyorum, o açıdan söylüyorum.

BAŞKAN – Tabii ki tutumumu eleştirebilirsiniz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tamam, bitireyim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – "...ve bunun da sonuçları oldu." dedim. Eleştirim bu yöndeydi. Yani "Bindirilmiş kıtalar, linççi güruhlar böyle söylemlerden, özellikle de bir bakanın söyleminden etkilenirler, durumdan vazife çıkarırlar." dedim. Ancak, siz bunu benim söylemimle eşitliyorsunuz, yani kendisine karşı yaptığım ithamla eşitliyorsunuz ve kendisinin şahsıma karşı, Komisyonumuzun

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 11

şahitliğinde, sizin şahitliğinizde “Değneksiz köy buldun, dolaşıyorsun. Bundan sonra yok öyle bir şey.” demesini maalesef eleştirmediniz, düzeltme talep etmediniz, kınama talep etmediniz. Bununla ilgili sizi tekrar eleştiriyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Her iki konuyla ilgili de tutumunuzu tekrar bildirirseniz ona göre Meclis Başkanına yazımı yazacağım, hep beraber yazalım diye çağrı yapıyorum.

BAŞKAN – Tutumum net ve açık. Bahse konu sorularla ilgili cevapları istedik, bunlar gönderildiği takdirde, elimize ulaştığı takdirde sizlere dağıtacağız.

İkinci meseleye gelince, burası Plan ve Bütçe Komisyonu. Sayın Günel’in da ifade ettiği gibi, burası teknik bir komisyondur. Sürekli olarak siyasi mülahazalarla... Tabii ki siyaset konuşulacak, bütçeler bir siyaset belgesidir; bunu kabul ediyorum. Ancak, burada, bırakın Parlamento çatısı altında, Komisyon çatısı altında dahi konuşulmamış, dışarıda konuşulmuş, verilmiş birtakım ifadeler, söylenmiş şeyler üzerinden burada birtakım tartışmaları yürüterek bu bütçe görüşmelerinin engelleniyor olmasını da doğru bulmuyorum. Bu konudaki şeyimi de söyledim. Siz bir şey söylediniz, Sayın Bakan bir şey söyledi. Dışarıda Sayın Bakanın söylemiş olduğu bir ifade, yaşananlar buraya taşındı, bunun üzerinden bir tartışmadır burada götürüyoruz.

Burada Başkanlık Divanı olarak biz İç Tüzük hükümlerine göre burayı yürütüyoruz. İç Tüzük’e baktığınızda, 46’ncı maddesine baktığınızda, burada Başkanlık Divanının müdahalelerinin neler olacağı açıktır. Burada disiplin cezalarıyla ilgili olarak yahut da işte, kınamayla ilgili olarak, uyarıya ilgili olarak sizin bahsetmiş olduğunuz bu uygulamalar Genel Kurulun kararına bağlı olan ve Genel Kuruldaki görüşmeler üzerinde uygulanabilecek olan düzenlemeler olarak, disiplin cezaları olarak orada oluşturulmuştur. Bizim sadece söyleyebileceğimiz, burada hiç kimsenin birbirinin şahsiyetiyle uğraşmaması, şahsiyata yönelik olarak burada hakaretvari sözlerin sarf edilmemesi noktasında uyarılardır. Sayın Bakan da net olarak kasıtlarında sizi...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Uyardınız mı Bakanı? Tek bir kelime uyardınız mı?

BAŞKAN – Müsaade edin...

Sayın Bakanla da tabii ki konuştum, tutanaklar üzerinden konuştum ve Sayın Bakan sizi...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Burada, tutanaklarda...

BAŞKAN – Müsaade edin...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, burada uyarımadınız.

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz.

Sayın Bakan sizi kastetmediğini ifade etti ama siz diyorsanız ki ısrarla “Beni kastetti.” o zaman size Sayın Cora’nın göstermiş olduğu yol kalıyor, o zaman buradaki hakkınızı savcılıkta, mahkemelerde arayacaksınız.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yani sizin bir tutumunuz yok bu konuda, uyarıma konusunda, olmayacak.

BAŞKAN – Arkadaşlar, ben tabii ki...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Olmadığı belli ya. İç Tüzük’ün 56’ncı maddesine göre niye işlem yapmıyorsunuz Başkanım?

BAŞKAN – Bakalım İç Tüzük 56 ne?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bak bakalım 56’da ne yazıyor?

BAŞKAN – Ne yazıyor, söyle.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bir bak bakalım.

BAŞKAN – Okuyalım, bakalım ne yazıyor. Okuyalım beraber.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Niye onu uygulamıyorsunuz?

BAŞKAN – Okuyalım beraber.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Okuyun Başkanım.

BAŞKAN – “Genel Kurul Çalışmaları”, evet, İç Tüzük, 56:

“Genel Kurul Çalışmaları

Başkanlık kürsüsünde Başkan, beyaz kelebek kırıvat ve siyah yelek üstüne siyah fırak giyer. Görevli kâtip üyeler de, koyu renk elbise giyerler.

Genel Kurul salonunda yer alan milletvekilleri, bakanlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı memurları ve diğer kamu personelinin erkekler, ceket ile pantolon giyer ve kravat takar, kadınlar ise ceket ve etek veya ceket ve pantolon giyerler.

Görevlilerin kıyafeti Başkanlık Divanınca tespit edilir...”

GARO PAYLAN (İstanbul) – 61’i okuyun bir de, düzgün konuşma ifadesini, çağrı.

BAŞKAN – O zaman şöyle yapalım: Şimdi...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Orayı, çağırmadı diye eleştiriyor; burayı, öbür maddeyi niye uygulamıyorsunuz? Onu diyorum, adaletli olun diyoruz işte.

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Evet, Komisyonun itibarı yok mu o zaman Sayın Paylan? Bize saygı olmuyor mu o zaman?

BAŞKAN – Ben “Uygulamıyorum” demiyorum arkadaşlar, siz nereden çıkarıyorsunuz bunu ya?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Genel Kuruldaki kurallar...

GARO PAYLAN (İstanbul) – “Başkan çağırır.” diye bir ifade var, 61.

BAŞKAN – 61 değil, 46’dan bahsediyoruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – 61 miydi?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 12

HAMZA DAĞ (İzmir) – 3 defa anons eder...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır ama “Uyarır.” diyor.

BAŞKAN – Hayır, 61’de öyle bir şey yok.

Şöyle: “Komisyon toplantılarının düzeni

MADDE 46– Bir komisyonda söz kesilir, şahsiyetle uğraşılır ve düzeni bozma hareketlerinde bulunulursa komisyon başkanı düzeni sağlar; gerekiyorsa toplantıya ara verir veya erteleyerek durumu gereği yapılmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı bildirir.”

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bildirdiniz mi? Bildirecek misiniz?

BAŞKAN – Efendim?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bildirecek misiniz?

BAŞKAN – Neyi?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Başkana bildirecek misiniz?

BAŞKAN – Neyi bildirmemi istiyorsunuz?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yani bu durumu bildirecek misiniz, yapılan tehdidi ve hakareti?

HAMZA DAĞ (İzmir) – O, o anda... Yani iki gün önceki şeyi konuşuyoruz.

BAŞKAN – Ben burada Sayın Bakanın ifadelerinde bir tehdit olduğunu düşünmüyorum, ayrıca da sizi kastetmediğini net olarak ifade etmiştir.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tehdit olduğunu düşünmüyorsunuz, “Değneksiz köy buldun, dolaşıyorsun...”

BAŞKAN – Net olarak da sizi kastetmediğini de ifade etmiştir arkadaşlar.

Teşekkür ederim.

Siz de bir milletvekili, Komisyon üyesi olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanıyla da daha önce de konuşmuş olduğunuzu ifade etmişsiniz bu süreçle ilgili olarak, Sayın Bakanla ilgili olarak. Bizim tutumumuzla ilgili olarak da gereken İç Tüzük yolunu işletebilirsiniz.

Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Şikâyetle bulunacağım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Siz şimdi uyarılmış oldunuz mu? Onu uyarmadınız. Sayın Paylan’ı uyardınız mı, uyarmadınız mı? Okudunuz Tüzük’ü sadece herhâlde.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bakın...

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Okumuş olmak, uyarmak demek.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bilmiyorum, uyarılmış mı?

BAŞKAN – Yani her şey yasalar veyahut da işte, Mecliste İç Tüzük çerçevesinde değil, burada teamüller vardır. Teamül gereği de komisyonlarda her ne kadar İç Tüzük’te düzenlenmemiş olsa bile, kıyafet kısmı burada...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – İç Tüzük’te var, niye? Genel Kurulda olduğuna göre burada da uyguluyoruz.

BAŞKAN – Efendim, komisyonda kıyafet düzenlenmemiştir. Ancak, teamülde, Genel Kuruldaki yasama çalışmaları da, aynı şekilde, komisyonlar da bir yasama çalışması olarak kabul edildiği için, aynı şekilde davranılması, aynı şekilde giyiniilmesi gerektiği konusu bir teamül olarak komisyonlarda da yerleşmiştir. Ancak bir milletvekili ısrarla tutumunu sürdürüyorsa, Sayın Günel, İç Tüzük hükümlerine göre Başkanlık Divanının ne yapması gerekiyor, bana onu söyler misiniz?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bilmiyorum. Uyarıda da bulunmadınız, sadece okudunuz da onun için.

BAŞKAN – Yok, ben de aynı şekilde Meclis Başkanlığına bildirerek bu konuda Meclis Başkanlığının görüşünü isteyeceğim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Diğer konuda da isteyin lütfen ama yani.

BAŞKAN – Evet, Sayın Bakan, sunumunuzu yapmak üzere lütfen buyurun.

Süreniz kırk beş dakikadır.

Buyurunuz.

III.- SUNUMLAR

1.- Adalet Bakanı Bekir Bozdağ’ın, 2016 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/529) ile 2014 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/297) hakkında sunumu

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, basınımızın kıymetli mensupları; Adalet Bakanlığının 2016 yılı bütçesini sunmak üzere huzurlarınızdayım. Bu vesileyle şahsım, Bakanlığım ve adalet teşkilatı mensupları adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

(Bürokratlar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, buyurun lütfen.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anayasamızın 2’nci maddesinde somutlaşan hukuk devleti ilkesi, tüm devlet kurumlarının Anayasa’ya, kanuna ve hukuka uygun davranmasının yanı sıra meri mevzuatın

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 13

da evrensel hukuka ve demokratik standartlara uygun biçimde oluşturulmasını gerektirir. Hükümetlerimiz döneminde attığımız adımların tümü hukuk devleti ilkesinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesine yöneliktir.

2002 yılından bugüne kadar insan hak ve hürriyetlerini genişletme yolunda atılan bazı adımların başlıklarını ifade etmek isterim.

Anayasa' mızda, usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin anlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi hâlinde milletlerarası antlaşma hükümlerinin esas alınacağı; kişisel verilerin korunmasının anayasal bir hak olarak Anayasa' da ilk defa yer alması; yurt dışına çıkma yasağının idari bir karar değil, hâkim kararıyla konulması; çocuk haklarının ilk defa Anayasa' da düzenlenmesi; sendikal özgürlüklerin genişletilmesi; kamu görevlilerine toplu sözleşme yapma hakkı getirilmesi; parti sinin kapatılmasına beyan ve eylemleriyle sebep olan milletvekilinin, milletvekilliğinin düşmesini öngören Anayasa hükmünün kaldırılması bunlardan bazılarıdır.

Öte yandan, hak arama yollarını çoğaltan, hak aramanın önündeki engelleri kaldıran önemli adımlar atılmıştır.

Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru imkânının getirilmesi, Kamu Denetçiliği Kurumunun kurulması, İnsan Hakları Tazminat Komisyonunun oluşturulması yeni hak arama yollarından bazılarıdır. Yüksek Askerî Şûranın ilişik kesme kararlarına karşı yargı yolunun açılması, kamu görevlileri hakkında uygulanan uyarma ve kınama cezalarına, yine, yargı yolunun açılması, hâkimler ve savcılar hakkında HSYK'nın verdiği meslekten ihraç kararlarına karşı yargı yolunun açılması da hak aramanın önündeki kaldırılan engellerden, yine, bazılarıdır.

Yargı sistemimiz içerisinde önemli tartışmalara yol açan ve yargımızın normalleşmesi önünde engel olarak gösterilen devlet güvenlik mahkemeleri kaldırıldı. Daha sonra yerine kurulan ÖYM'ler TMK 10'a göre kurulan ÖYM'ler de kaldırıldı. Sivilin askerî mahkemelerde yargılanabilmesi uygulamasına son verildi. Askerî Yargıtayın ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin askerî hizmetlerin gereklerine göre değil, hukuk devletinin gereklerine göre karar vermesi anayasal kural hâline getirildi.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bağımsızlık ve tarafsızlık yargı erkinin meşruiyetinin önemli bir temelidir. Hükümet programımızda da belirtildiği üzere, yargı erkinin ideoloji, siyasal tasavvur veya inanç dikte etmeyen ve bunların etkisinde kalmayan bir çerçeveye kavuşması gerektiğine inanıyoruz. Bu konuda esas yükümlülük öncelikle yargı mensuplarının üzerindedir. Yargının, herkesin güven duyduğu bir yapıda olması için yargı mensuplarının bağımsız, tarafsız; Anayasa, kanun, hukuk ve vicdan dışındaki ideoloji, siyasal tasavvur ve inanç gibi bağlılıkları reddeden bir yapıda olması da zorunludur. Hükümetlerimiz döneminde atılan her adım bunun en üst düzeyde tesisine yönelik olmuştur.

Hak ve adaletin korunup gözetilmediği toplumlarda huzur ve güvenden söz edilemez. Toplumsal yaşamın huzur ve güven içerisinde sürdürülebilmesi ancak adalet sisteminin etkin bir şekilde işlemesiyle mümkündür.

Amacımız, adalete olan güveni en üst düzeye çıkartmaktır çünkü yargıya güven duygusu bir algı olarak yargı organlarına işi düşün ya da düşmesin tüm insanlar nezdinde oluşmaktadır. Bu alandaki olumsuz algının, yargının meşruiyet temelini aşındıracağı şüphesizdir. Yargının meşruiyet temelini daha da güçlendirmek için yürüteceğimiz reform çalışmalarına, geçtiğimiz dönemde kamuoyuna açıklayarak duyurduğumuz Yeni Yargı Reformu Strateji Belgemiz ve Stratejik Planımız çerçevesinde devam edeceğiz. 64' üncü Hükümet Programı'nda da adalet sistemimize ilişkin politikalarımızı ortaya koymuş bulunmaktayız.

Atacağımız yeni adımlarla; yargılamaların makul ve öngörülebilir sürede tamamlanmasını, demokrasimizin daha da gelişmesini ve insan haklarının daha etkin korunmasını, yargıda şeffaflığın ve hesap verilebilirliğin artırılmasını, performansa dayalı bir sistemin kurulmasını, halkın beklentilerine duyarlı bir yapının oluşturulmasını, vatandaşlarımızın hukuki güvencelerinin artırılmasını, iş dünyasının faaliyetlerinin hukuki güvenlik içinde sürdürmesini, vatandaşların haklarına daha kolay ve ucuz kavuşması ve benzeri adımları atmaya hedefliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye son dönemde hukuk alanında önemli bir mevzuat değişimini gerçekleştirmiştir. Başta temel kanunlarımız TCK, CMK, HMK, Borçlar Kanunu, Ticaret Kanunu olmak üzere pek çok yasa Türkiye Büyük Millet Medisi çatısı altında, partilerimiz arasında sağlanan uzlaşmayla yürürlüğe konmuştur.

64' üncü Hükümet 2016 Yılı Eylem Planı içerisinde yeni yasalara da yer vereceğimizi Türkiye kamuoyuyla paylaştık. Onlardan bir tanesi, Kişisel Verilerin Korunması Kanun Tasarısı'dır. Adalet Komisyonumuzdan geçti, Genel Kurulumuzda bu hafta, inşallah, görüşülecek, Parlamentomuz evet derse kabul edilecektir.

Yargıya güveni tesis bakımından son derece önemli gördüğümüz bilirkişilik müessesesini yeniden ele alıyor ve bilirkişilik müessesesini ilk defa müstakil bir kanunda tanzim ediyor. Bilirkişilik Danışma Kurulu, Bilirkişilik Daire Başkanlığı kuruyor. Bilirkişilerin nitelikleri, seçimi, denetimi konusunda etkin bir sistem kuruyor ve bilirkişilerin hukuk dışına çıkmaları hâlinde uygulanacak yaptırımları daha caydırıcı hâle getiren bir düzen getiriyoruz. Bilirkişilik Kanun Tasarımız da yarınki Bakanlar Kurulunun gündeminde yer alacak. Bakanlar Kurulumuzun kabulü hâlinde Parlamente'ye gelecektir.

Adli tıp hizmetlerinin hızlı ve kaliteli sunumu amacıyla teşkilat yapısını daha etkin hâle getiren ve tıp alanında ve teknik alandaki gelişmelere bağlı ve onlarla uyumlu olarak buradaki ihtisas komisyonlarını yeniden yapılandıran bir düzenleme de Bilirkişilik Kanun Tasarımızın içerisinde Parlamente'ye sevk etmek üzere hazırlandı. İnşallah o da gündemdeki yerini alacak.

Yargılamanın makul sürede tamamlanması için yargı organlarına gelen iş yükünün azaltılması da önem taşımaktadır. Bu kapsamda hem ceza mahkemeleri hem hukuk mahkemeleri hem de idare mahkemelerindeki iş yükünü azaltmak amacıyla önemli çalışmalar yürütülmekte ve son aşamaya gelmiş bulunmaktadır. Önümüzdeki aylar içerisinde bu çalışmaları önce Bakanlar Kuruluna, arkasından da Türkiye Büyük Millet Medisine sevk edeceğimizi ifade etmek isterim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 14

Bunların içerisinde neler var dersanız, sadece birkaçına değinmek isterim. İş uyuşmazlıklarında ara buluculuğu zorunlu hâle getiren bir adım atmayı planlıyoruz. İş mahkemesine gitmeden önce ara buluculuğa gidecek taraflar. Hem daha ucuz hem daha kısa sürede hakkına kavuşma imkânı bulacak. Orada mesele çözülmezse, ondan sonra yargıya taşınma imkânı olacaktır.

İdari yargıda sulh yoluyla meselelerin çözülmesine imkân veren bir düzenleme, grup dava müessesesi dediğimiz yeni bir müesseseyi hukuk sistemimizin içerisine katmayı düşünüyoruz. Hukuk uyuşmazlıklarında ara buluculuk müessesemizi getirdik ancak şu anda uygulamasında sorunlar var. Uygulamadaki sorunları ortadan kaldırmak, ara buluculuğun kapsamını genişletmek, etkinliğini artırmak için de değişiklik çalışmalarımız devam ediyor.

Öte yandan, Ceza Muhakemesi Kanunu' muзда yer alan uzlaşma müessesesini daha etkin uygulamak ve kapsamını genişletmek için de çalışmalarımız devam etmektedir. Hem ön ödemenin kapsamını genişletmek hem uzlaşmanın kapsamını genişletmek hem de ceza muhakemesi usulünde basit yargılama usulü dediğimiz bir usulü de ilk defa hukukumuza katmak istiyoruz. Bu konudaki çalışmalarımız devam etmektedir.

Bu dönemde reforma tabi tutmayı düşündüğümüz alanlardan birisi de noterlik müessesesidir. Bildiğiniz gibi noterlik şu anda avukatlık belgesi alanların veya hâkim ve savcıların listeye yazılıp noter olmasını beklediği bir düzen içerisinde noterler belli olmakta. Şu anda zannederseniz bugün kaydolun kişinin herhâlde 2100 yılından önce, değil mi arkadaşlar, şu anda sistemde bulunanların sırayla gitmesi hâlinde yetişmesi bile ömürlerinin pek mümkün gözüküyor. O nedenle Noterlik Kanunu'nda değişiklik yapıyoruz. Artık noter olmak için sıra beklemeyi kaldırıyor, noterlerin sınavla noter olması, noter yardımcılarının da hukuk fakültesi mezunlarından olması ve bu alanda da noterleri daha etkin hâle getirecek, özellikle çekişmesiz alanlarda noterliğe vereceğimiz görevleri de artırmayı planlıyoruz. Bu da son derece önemli bir değişiklik olacaktır, önemli bir gelişme olacaktır. Şu anda 8 bin kişi noterlik sırası bekliyor. Yani bunlara sıranın gelmesi aşağı yukarı...

MUSA ÇAM (İzmir) – Kaç kişi?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – 8 bin kişi.

Şimdi, şöyle yapacağız... (Gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin, Sayın Bakan sunumunu bitirsin, ondan sonra, lütfen.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şu anda 8 bin numaralarda atamalar, oradaymış. Ama yani şu andaki şeye baktığınızda çok büyük. Biz müktesepi koruyacağız, önce onu söyleyeyim ama bundan sonra hukuk fakültesi mezunları noter olmak için noterlik sınavına girecekler, noter yardımcısı olmak için de bir sınav olacak.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – O zaman kaç noter var?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Vereceğim.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – İhtiyaç ne kadarmış?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Noterlerin sayısını vereyim ben size. Türkiye'deki noter sayısı 1.844, 2002'deki noter sayımız da 1.231. Şu anda 1.844 noterimiz var. Tabii, noterlerin baktığı işleri de artırmamız gerekiyor. Yeni dönemde buna dair de hazırlıklarımız var. Onu da Parlamentonun huzuruna getireceğimizi burada ifade etmek isterim.

Avukatlık Kanunu'nda değişiklik yapmak üzere sürdürdüğümüz hazırlıklar var. Şu andaki taslağımızı görüşe gönderdik ve görüşler de geldi. Onun üzerinde son çalışmaları yapıyor ve Avukatlık Kanunu'nda da bir değişiklik yapacağız ve bundan sonra avukatlığa geçiş de sınavlı hâle getireceğiz. Burada da müktesepi koruyacağımızı buradan bir kez daha ifade etmek isterim.

Adli Yardımlaşma Kanunu, Siyasi Partiler Kanunu ve Seçim Kanunu da Bakanlığımızın üzerinde çalıştığı kanun tasarı tasarılarıdır. Bu çalışmalar bittiği zaman da elbette -özellikle Siyasi Partiler Kanunu, Seçim Kanunu- taslak bittikten sonra siyasi partilerimizle görüşülecek, onlarla beraber üzerinde çalışılacak ve daha sonra Parlamenta sevk edilecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2002'den bugüne kadar hâkim ve savcı sayısı ve diğer adli yargıda, idari yargıda, yargıda görev yapan yardımcı personel konusunda da, mahkeme sayıları konusunda da önemli değişiklikler yaptığımızı ifade etmek isterim. 2002'de 9.349 olan hâkim ve savcı sayımız şu an itibarıyla 14.714'tür. Yüzde 57,39 oranında bir artış var. Şu an yardımcı personel sayısı 26.274 iken 2002'de, şu anda 58.267, yüzde 121 oranında bir artış var. Adli yargı mahkeme sayısı 2002'de 3.581 iken şu anda 6.054 olmuş durumda, yaklaşık yüzde 69 oranında bir artış sağlanmış durumdadır. Tabii, diğer verilerde yeri geldiğinde bunları sizlerle paylaşacağım. Bu anlamda personeli çoğaltmak suretiyle hâkim savcı sayımızı artırmak, mahkeme sayımızı artırmak, onlara yardımcı olan personel sayımızı artırmak suretiyle yargıdaki işlerin hızlanması konusunda son derece önemli adımlar attığımızı ve bundan sonra da bu adımları atmaya devam edeceğimizi ifade etmek isterim.

2016 yılı içerisinde 3 bin zabıt kâtibi alımı yapılacaktır.

BAŞKAN – Arkadaşlar, biraz sessiz lütfen.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ayrıca, 3 bin zabıt kâtibi alımının 2016 yılı içerisinde Haziran ayına kadar yapılmasını planlamaktayız. Diğer alanlarda da alımlarımız 2016 yılı içerisinde devam edecektir.

Eğitim konusuna Bakanlık olarak büyük önem vermekteyiz. Özellikle yargıya güveni artırmak için hukuk eğitimi başta olmak üzere, hâkim ve savcılarımızın mesleğe kabul öncesi ve meslek içi eğitimlerinin son derece önemli olduğunu düşünüyoruz. Bu nedenle 2004 yılında kurduğumuz Türkiye Adalet Akademisi gerçekten Türkiye'mizin yüz aklarından bir tanesi olmuştur. Adalet Akademimizin daha verimli çalışması için önümüzdeki dönemde yapacağımız çalışmalar var.

Ayrıca, hukuk eğitimi konusunda YÖK Başkanlığıyla iş birliği içerisinde bir çalışma yürütüyoruz. Hukuk eğitiminden faydalananlardan en çok istifade eden Bakanlık olarak bu konuda bizim de görüşlerimiz olduğunu Sayın Başkanla görüştük. Onlarla

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 15

ortak çalışma yürütüyor, hukuk fakültelerimizin dekanlarıyla da bir istişaremiz oldu ve ortak bir komisyon kurduk. Hukuk fakültelerinin eğitim süresi, müfredatı dâhil pek çok konuyu yeniden ele alacak ve önümüzdeki dönemde YÖK'ün kendi çözmesi gereken konular YÖK tarafından, yasa gerektiren konular da Bakanlığımız tarafından takip edilerek neticelendirilecektir. Bu hususta önemli bir değişimi hayata geçireceğimizi buradan ifade etmek isterim.

Tabii, Adalet Akademisinde daha fazla hâkim ve savcımızın eğitime alınması için de bundan sonra çalışmalarımız daha etkin bir şekilde devam edecektir. Şu anda personelimizin eğitimiyle ilgili de 4 ilimizde ilk defa adalet personel eğitim merkezleri kurulması planlanıyor, bir kısmı faaliyete geçmiş durumda, diğerleri de geçecektir. Yine, ayrıca ceza infaz kurumları ve denetimli serbestlik kurumlarında görev yapan personelimiz için kurulmuş 5 eğitim merkezimiz vardır, bunlar da faaliyetlerini devam ettirmektedir. Yargı mensuplarının yabancı dil konusunda daha iyi duruma getirilebilmeleri için Bakanlığımız bir üniversitemizle ortak anlaşma yaptı ve orada sınav sonucu başarılı olanlar eğitime alınıyorlar, o eğitimden sonra da yurt dışında dillerini geliştirmek için eğitime gönderiliyorlar. Böylelikle biz Bakanlığımızda dil bilen hâkim ve savcılarımızın sayılarını artırmak, uluslararası alanda hukukla ilgili yaşanan gelişmeleri doğrudan takip eden personel sayımızı çoğaltmak için büyük bir gayretin, çabanın içerisindeyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu dönemde, 2016 yılı içerisinde yapacağımız en önemli değişiklik belki istinaf mahkemelerinin fiilen hayata geçirilmesidir. Bildiğiniz gibi, Türkiye'de "bölge adliye mahkemeleri" dediğimiz adli yargıda istinafın kurulması yasası 2004'te çıktı ancak on iki yılı aşkın bir zaman geçmiş olmasına rağmen fiilen uygulamaya konulamadı. Bölge idare mahkemelerinin kurulmasına ilişkin yasa da 2014'te Parlamentomuzdan geçti, "bölge idare mahkemesi" dediğimiz, daha doğrusu idari yargıda istinaf da faaliyete geçirilemedi. Şu anda Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından istinafın faaliyete geçirilmesine ilişkin adımlar atılmış durumda; ilke kararları yayınlandı, tayin, atama kararlarının ilanı yapıldı, 18 Mart 2016'da atamalar yapılacak, 20 Temmuz 2016'da da istinaf uygulamaya geçecektir.

Biz istinafın hukukumuzda büyük bir değişim yaşatacağına inanıyoruz çünkü istinafın faaliyete geçmesi hâlinde hukuk davalarından yaklaşık yüzde 89'u, ceza davalarının yaklaşık yüzde 91'i, idari davaların ise yaklaşık yüzde 80'i istinafta kesinleşecektir. Burada ifade etmek isterim ki istinaf mahkemeleri bir temyiz mahkemesi değildir, ikinci derecede yargılama yapan bir mahkemedir. Bu davalar istinafa geldiği zaman, istinaf mahkemesi, delilleri doğrudan inceleme, değerlendirme, gerektiğinde tanık dinleme, gerektiğinde keşif yapma, gerektiğinde bilirkişiye başvurma, gerektiğinde vakaları inceleme dâhil her şeyi kendisi yapacak, usul ve yasaya bir aykırılık gördüğü zaman ilk derece mahkemesi gibi işin esasına girip doğrudan karar verecektir. Bu yargılamayı hızlandıracak gibi bir ihtilafta birinci yargılamayı yapan mahkemenin değerlendirmesi ve kararı dışında aynı dosyaya ikinci bir heyetin ayrı bir gözle bakmasını sağlayarak adaletin doğru tecelli etmesine, hakkın sahibini bulmasına yol açacak ve dosyaların Yargıtaydan ilk derece mahkemesine git gel uygulaması sona erecektir çünkü -istinafın verdiği karar- demin dediğim gibi ceza davalarında yaklaşık yüzde 91, idari davalarda yüzde 80, hukuk davalarında da yüzde 89'u istinafta kesinleşmiş olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; uzayan yargılamalar Türkiye'de her zaman şikâyet konusu olmuştur. Makul sürede yargılamanın yapılabilmesi hepimizin temel arzusudur. Adaletin zamanında tecelli etmesi adalete olan güveni de elbette artıracaktır. O nedenle, demin bahsettiğim istinaf uygulaması, alternatif uyuşmazlıkların çoğaltılması başta olmak üzere yargılamayı hızlandıran pek çok adım da Bakanlığımız tarafından atılmıştır geçmişte. İzninizle bunlardan birkaçını dile getirmek istiyorum: Kabahatler, Türk Ceza Kanunu'ndan çıkarılarak idari yaptırıma bağlanmıştır. İddianamenin iadesi, kabulü, kamu davasının açılmasının ertelenmesi, hükmün açıklanmasının geri bırakılması, uzlaşma ve arabuluculuk gibi kurumlar bu iş yükünü azaltarak yargılamaların hızlanmasına önemli katkı sağlamıştır. İdari yargılamada ivedi yargılama usulünün kabulü, Danıştay ve Yargıtayda daire ve üye sayılarının artırılması büyük vazife görmüştür. Ayrıca, ilk derece mahkemelerindeki hâkim ve savcı sayılarının, yardımcı personelin ve ayrıca mahkeme sayısının artırılması da yargılamaların hızlanmasında önemli vazifeler ifa etmiştir.

Yeni dönemde bunu daha ileri taşımak için adımlar atıyoruz. Bunlardan bir tanesi "Adli zaman yönetimi" dediğimiz bir projeyi hayata geçireceğiz. Bu proje sayesinde herhangi bir cumhuriyet savcısına şikâyetle bulunan veya herhangi bir mahkemeye dava açan vatandaşımız, davayı açtığı ya da şikâyetle bulunduğu an şikâyetinin ve davasının kaç gün içinde sonuçlandırılacağına dair şikâyetle bulunduğu makam tarafından bir belge verilecek ve ona göre vatandaş kendi işini takip etmiş olacak. Böylelikle işin zamanında bitirilmesi konusunda yargının milletimize, halkımıza karşı taahhütte bulunması, ayrıca vatandaşın da yargıyı denetlemesine imkân sağlanmaktadır. Kim davayı açıysa davasının hangi gün biteceğini bundan sonra bilme imkânına kavuşacaktır. Peki, nasıl tespit ettik bunu? Bu konuda çok geniş kapsamlı bir komisyon oluşturduk. Türkiye'de görülen bütün uyuşmazlıkların bittiği süreleri, bitebileceği süreleri ve diğer birtakım verileri ele alarak, hâkimler ve savcılarla görüşerek her dava türü için, her şikâyet konusu için ayrı ayrı soruşturma ve dava süreleri tespit edilecek ve bunun ilanı yapıldıktan sonra da bunların zamanında bitirilip bitirilmediğini hem vatandaşımız denetleyecek hem HSYK müfettişleri denetleme imkânı bulacak hem de hâkimlerimiz kendi kendilerini bu usulden denetleme imkânını bulacaktır.

Adalet hizmetlerinin yerine getirilmesinde büyük önem arz eden fizikî mekân, bilişim ve teknolojik donanımlara da büyük bir önem verdiğimiz burada ifade etmek isterim. Adalet hizmetlerinin mehabetine uygun yerine getirilmesi için nitelikli hizmet binalarının inşa edilmesi Hükümetimizin temel politikaları arasında yer almıştır. 2002'den önceki Türkiye'de merdiven altlarında, kahvehane gibi yerlerde, izbe, kötü yerlerde adalet dağıtıldığına hepimiz şahidiz. 2002 yılından bugüne kadar 216 adalet sarayının inşaatı tamamlanmıştır. Halihazırda 29 adalet sarayının inşaatı, 54 adalet sarayının ise proje çalışmaları devam etmektedir. 2002 yılı öncesine kadar adalet hizmetlerinin verildiği kapalı alan toplamı 569.059 metrekareyken bugüne kadar yapılan adalet saraylarının toplam inşaatı 3.076.218 metrekare olmuştur. Hazırlığı devam edenlerle beraber kapalı alan sayımız 6 milyon metrekareyi geçecektir. Bu da son

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 16

derece önemli bir hizmettir, bunu devam ettireceğiz ve Türkiye'nin bütün adliyelerini yeniden yaparak milletimizin daha iyi mekânlarda adalet hizmetini almalarını sağlayacağımızı buradan bir kez daha ifade etmek isterim.

Önemli bir hizmet de UYAP üzerinden yürümektedir. UYAP "Ulusal Yargı Ağı" dediğimiz bir proje ve dünyanın örnek aldığı ve bazı ülkelerin kendi ülkelerinde de kurulmasını istediği, UYAP yetkililerimizin de rehberlik ettiği, Türkiye'nin tanıtımında da son derece önemli rolü olan bir projedir. UYAP, sürekli geliştirilerek yeni uygulamalarla zenginleştirilmektedir. SMS Bilgi Sistemi, Vatandaş Bilgi Sistemi ve Avukat Bilgi Sistemi ile adalete erişim güçlendirilmiştir. Sistemin, tapu ve kadastro, nüfus, emniyet, PTT ve Merkez Bankası gibi 32 kurumla entegrasyonu tamamlanmıştır. Bu entegrasyonlar kapsamında 2015 yılında toplam 1 milyarın fazla, 1.169.692.740 adet sorgu yapılmış ve işlemler daha hızlı tamamlanmıştır. Eskiden, nüfus ya da tapu ve kadastro birimlerinden evrak gelmesi için sürekli duruşma günü verilmesi gerekirken bu bilgi ve belgeler sistem üzerinden artık saniyeler içerisinde temin edilebilmektedir. Kolluk birimlerimiz tarafından aranan kişilerin doğrudan UYAP üzerinden sorgulanabilmesi sağlanmıştır. Bu uygulama, mahkeme kayıtları ile kolluk kayıtları arasında uyumu beraberinde getirmiş ve bir yandan adli birimlerin işlerini kolaylaştırırken diğer yandan da vatandaşlarımızın muhtemel mağduriyetlerini önlemiştir. Mahkemece hazırlanan bir talimat evrakının hazırlanışı, postaya verilmesi, postada beklemesi ve postadan alınması gibi tüm süreçler geçmişte en az on beş gün sürerken bugün bu işlemler anlık olarak yapılabilmektedir.

UYAP üzerinden elektronik tebligat, adalet kurumlarının sistem üzerinden denetlenmesi, icra ve iflas dairelerinin satış ihalelerine sistem üzerinden teklif verilebilmesi, adli sicil kayıtlarına e-devlet kapısından vatandaşların ulaşabilmesi uygulamaları, yapılan diğer bazı uygulamalardandır. Yine, icra daireleri bazı kayıtlar üzerine online haciz koyabilmekte; yargı sistemini hızlandıran adımlar bunun üzerinden atılabilmektedir.

UYAP kapsamında geliştirilen bir diğer uygulama ise Sesli ve Görüntülü Bilişim Sistemi olan SEGBİS'tir. Sistem, 21'inci yüzyılın gerektirdiği teknolojik imkânları kullanarak vatandaşlarımızın daha hızlı ve daha etkin bir şekilde hukuk sisteminden faydalanmalarını sağlamaktadır.

SEGBİS, mahkeme ve savcılıkların, yargılamanın taraflarının video konferans yoluyla dinlemesine ve kayıt altına almasına imkân vermektedir. Bu sistem sayesinde ceza infaz kurumlarından nakiller azalmış, yol tutuklamalarındaki mağduriyetler kaldırılmış ve talimatla ifade alma yerine uzaktan ifade alınabilmesine imkân sağlanmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önümüzdeki günlerde Türkiye kamuoyuna takdim edeceğimiz, Bakanlığımızın çok önemli bir projesi var. Hükümet programımızda yer aldığı üzere Adli Veri Bankası diye bir banka kuruyoruz. Yargıyla ilgili hangi tür soru akla gelirse bu soruların tamamına, Google'a sorduğunuzda nasıl bir cevap alabiliyorsanız böylesine cevap alabilecek bir sistemi ülkemize kazandıracağız inşallah.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Fetva hattı gibi.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şu anda bununla ilgili çalışmalar devam etmektedir. Biz burada istatistik yayınlayacağız, anonimleştirilmiş veriler yayınlayacağız, bir görüş ifade etmeyeceğiz. Herhangi bir vatandaş, diyelim ki yaralama suçu en çok nerede işleniyor, il olarak girdiğinde görebilecek, ilçe olarak, belde olarak, köy olarak, sokak olarak, mahalle olarak girdiğinde görebilecek. Ama bu veri bankası kamuoyuna tam açık olmayacak, onu özellikle ifade etmek isterim. Sadece ilgililerine, kamu kurumlarına açık olacak ve onlar buradan bunu takip edecekler ve buradan pek çok planlama yaparken de istifade etmiş olacaklar. Bunun son derece önemli bir konu olduğunu ifade etmek istiyorum. Zira bazı sorular milletvekillerimiz tarafından sorulduğunda rakamsal olarak cevap veremiyoruz. Şimdi bu sistem devreye girdikten sonra her soruya rakamsal olarak cevap verme imkânımız da olacaktır.

İcra ve iflas sistemimizde reform niteliğinde düzenlemeler getiren yeni bir icra iflas yasası çalışıyoruz. Çalışmalar bittikten sonra İcra İflas Kanunu baştan aşağı değişme imkânı bulacaktır. Bunun da son derece önemli olduğunu buradan ifade etmek isterim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önem verdiğimiz diğer bir husus ise Avrupa Birliği'ne tam üyelik müzakereleridir. Bilindiği gibi Adalet Bakanlığı bünyesinde Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü adında bir genel müdürlüğümüz var ve Avrupa Birliği'yle ilgili, Bakanlığımız tarafından yapılması gereken hususları yakinen takip etmektedir. Bu konuda da önemli çalışmalar Avrupa Birliği Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülmektedir. Geçtiğimiz süreçte, Dışişleri Bakanlığı ile Adalet Bakanlığı arasında yapılan protokol sonucunda, yurt dışına ilk defa adalet müşaviri ataması yapılmıştır. Şu anda 12 değişik yerde adalet müşavirlerimiz görev yapmaktadır. Bu da yargının dışa bakan yönü açısından son derece önemli bir husustur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi süreçleri konusunda da önemli adımlar atmış bulunmaktayız. Bunlardan en önemlisi, Bakanlığımız bünyesinde İnsan Hakları Daire Başkanlığının kurulması ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdindeki savunmaların ve süreçlerin Dışişleri Bakanlığı yerine doğrudan Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yürütülmesi olmuştur. 2013 yılı Şubat ayından bu yana faaliyet gösteren İnsan Hakları Tazminat Komisyonu bu dairenin çalışmalarının arkasından kurulmuş. Bu da önemli görev ifa etmektedir. Ayrıca Anayasa'da yaptığımız değişiklikte, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkının tanınması, Kamu Denetçiliği Kurumunun kurulması, İnsan Hakları Kurumunun kurulması gibi yasal değişiklikler de insan hakları koruması konusundaki standartlarımızı güçlendiren gelişmeler olmuştur. Yine, Bakanlığımızın çıkardığı, insan hakları ihlallerinin önlenmesine ilişkin eylem planının hayata geçirilmesi de bu davaların, başvuruların ve aleyhimizdeki kararların azalmasına neden olmuştur.

Reform niteliğinde yapılan bu çalışmalar sonucunda ülkemiz aleyhinde AİHM önünde bekleyen başvuru sayısı son dört yılda ciddi oranda düşüş göstermiştir. Bu kapsamda, 31 Aralık 2012 tarihinde 16.876 olan derdest başvuru sayısı, 31 Ocak 2016 tarihi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 17

itibarıyla yaklaşık yüzde 50 oranında azalarak 8.650 olmuştur. Yine, geçen yılın aynı ayına göre ise derdest başvuru sayısı 1.000 dosya azalmıştır.

AIHM tarafından ülkemiz hakkında verilen ihlal karar sayılarında da ciddi bir düşüş olduğu görülmektedir. 2012 yılında 117 ihlal kararı verilmesine karşın 2015 yılında verilen ihlal kararı sayısı, bugüne kadar en düşük seviyeye inerek 79 olmuştur.

Bunlar olumlu gelişmeler, bu gelişmelerin ülkemizin lehine daha da olumlu anlamda değişmesi için çalışmalarımızı devam ettireceğiz.

MUSA ÇAM (İzmir) – 117 karar 2002’de miydi?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – 2012, 2012 yılında 117.

MUSA ÇAM (İzmir) – Tamam.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yargıda zaman yönetiminin yanında ön bürolar kurulmaktadır şu anda. Bütün adliyelerde ön bürolar kurulmak suretiyle adliyeye işi düşen vatandaşlarımızın kat kat gezmesinin önüne geçilmiş ve adliyenin girişinde işlemleri bitirilerek oradan ayrılmasına imkân sağlanmıştır. Şu anda 63 adliyede ön büro var, bu senenin içerisinde bütün adliyelerimizin tamamına ön büroları yaymış olacağız. Kamuoyunda adli yargıda olan konularla ilgili pek çok haber yer almakta, bunların pek çoğu gerçek dışı, spekülasyon haberler olması nedeniyle yargıya olan güveni de olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle, basının doğru bilgilendirilmesi, vatandaşımıza doğru bilgilerin ulaştırılması, bunu yaparken de tabii soruşturmanın gizliliğine, kişilerin masumiyetine, lekelenmeme hakkına ve hukuka riayet ederek bu bilgilendirilmenin yapılması için de basın sözcülüğü geliştirildi ve medya iletişim bürolarının bütün adliyelerde kurulması adımı atıldı. Bundan sonra kim yargıyla ilgili bilgi almak isterse ona bilgi verecek kişi belli, makam belli. Basın mensupları oradan bu bilgileri edinebileceklerdir. Bu da son derece önemli bir gelişmedir, önemli bir değişikliktir, buradan ifade etmek isterim.

Yeni bir adım da Pro Bono Projesi’ni hayata geçirme adımdır. Adalet erişimin geliştirilmesi bakımından bunu çok önemsiyoruz. Pro Bono “toplum yararına hukuk hizmeti” diyebileceğimiz bir hizmet. Maddi imkânı kısıtlı olan kişi veya kamu yararına çalışan gönüllü kuruluşlara avukatlık ücreti almaksızın veya çok az bir ücret karşılığı verilen hizmettir. Bunu avukatlar yapacaktır veyahut da başkaları yapacaktır ama bu hizmet son derece önemli. Bu uygulamanın kurumsallaştırılması Türkiye’de bir hukuk kültürü değişimini de beraberinde getirecektir.

Ayrıca “hukuki himaye sigortası” dediğimiz bir sigortayı da ülkemize kazandırmak istiyoruz. Avrupa Konseyine üye olan ülkelerin çoğunda hızla gelişen bir sigorta kolu olan hukuki himaye sigortası maalesef ülkemizde yeterince bilinmemekte ve uygulanmamaktadır. Bu nedenle hukuki himaye sigortasını ülkemize bütün boyutlarıyla kazandıran ve uygulamasını sağlayan bir adımı da 2016 yılı içerisinde atacağımızı ifade etmek isterim.

Ara buluculuk konusunda, demin ifade ettim, burada bir kez daha vurgulamak isterim, 2013 yılında yürürlüğe giren Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu düzenlemesinden sonra Bakanlık bünyesindeki kurumsal yapılanma hızla tamamlandı ve bugün itibarıyla Türkiye’de sisteme dâhil 2.100’e yakın resmî ara bulucu 60’tan fazla ilimizde faaliyet göstermektedir. Ara buluculuk uygulamasının tam uygulanması, etkin uygulanması için yaşanan sorunları dikkate alan ve bunları çözen adımları atacağımızı daha önce ifade ettiğim gibi burada bir kez daha tekrar etmek isterim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bakanlığımızın üzerinde önemle eğildiği bir diğer alan da ceza infaz sistemidir. Ceza infaz alanında atacağımız adımları belirlerken insan hakları ile hükümlülerin topluma kazandırılması konularına dikkat edilmektedir çünkü ceza infaz uygulamaları sadece tutuklu, hükümlü ya da onların yakınlarını değil, tüm toplumu ilgilendirmekte ve âdeta bir medeniyet ölçüsü olmaktadır. Belirtmek isteriz ki, bizim infaz anlayışımızın temelinde insani yaklaşım vardır, ceza infaz kurumunda bulunan bütün tutuklu ve hükümlüler devletimize emanettir, onları korumak, onların her türlü imkânlarını sağlamak, onların insan onurunu ve haysiyetini koruyarak cezalarının infazını temin etmek de Bakanlığımızın vazifeleri arasındadır.

Hâlen ceza infaz kurumlarında toplam 182.539 kişi bulunmaktadır; bunlardan 156.514’ü hükümlü, 26.025’i ise tutuklulardan oluşmaktadır. Avrupa Birliği ülkelerinde tutukluluk oranları yüzde 20 civarında iken, bugün itibarıyla bizde yüzde 14’dür; bu oran 2002 yılında yüzde 54’tü. Bu rakamlardan da anlaşılacağı üzere, ceza adalet sistemimiz bu yönü itibarıyla da olumlu bir değişim yaşamıştır.

Ceza infaz kurumlarının fiziki dönüşümü de Hükümetimizin gündemindedir ve önem verdiğimiz bir konudur. Son on üç yıl içerisinde 272 ceza infaz kurumunu kapatmış bulunmaktayız. Şu anda Türkiye’de 361 ceza infaz kurumu bulunmaktadır. Ayrıca, açık ceza infaz kurumu, kadın ceza infaz kurumu ve çocuk ceza infaz kurumu yapımlarına da hız verilmiştir.

Ceza infaz kurumlarımız personel yönünden de güçlendirilmiştir.

Ceza infaz sistemindeki yeni bir uygulama da denetimli serbestliktir. Denetimli serbestlik uygulamalarının 2006 yılından bugüne kadar geldiği noktaya baktığımızda, ceza adalet sisteminde önemli bir görev üstlendiğini görmekteyiz. Bugüne kadar adli yargı mercileri tarafından yaklaşık 2 milyon (1.999.982) denetimli serbestlik kararı verilmiştir. 31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla Türkiye genelindeki 137 müdürlüğümüzde 273.401 denetimli serbestlik kararının infazına hâlen devam edilmektedir. Ayrıca, 2013 yılından bu yana denetimli serbestlik uygulamalarını desteklemek üzere elektronik takip sistemini de kullanmaktayız. Sistem üzerinden bugüne kadar 14.709 kişinin denetim ve takibi yapılmıştır, hâlen de 2.492 kişinin elektronik takibine devam edilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; adalet hizmetlerinin sağlıklı yürütülmesi için ihtiyaç duyulan bütçenin tahsis edilmesi önem taşımaktadır. Adalet hizmetlerine ayrılan bütçenin artırılması yönündeki çabalarımızın önemli oranda sonuç verdiğini sizlere ve tüm Komisyon mensuplarına, yargı kamuoyuna sunmak isterim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 18

Merkezi yönetim bütçesinin imkânları dâhilinde bütçemiz her yıl düzenli olarak artırılmaktadır. Bu konuda geçmişe oranla daha iyi bir noktada olduğumuzu görmekteyiz. 2016 Yılı Bütçe Tasarısı'nda merkezi yönetim bütçesi içerisinde adalet hizmetlerine ayrılan pay son on beş yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Merkezi yönetim bütçesinden adalet hizmetlerine ayrılan pay 2002 yılında 0,83 iken, 2016 yılı Tasarısı'nda bu oran 1,67 olmuştur. Bu kapsamda, Bakanlığımıza tahsis edilen toplam yatırım bütçesi 2002 yılında 80 milyon 210 bin TL iken, bu rakamın 2014 yılında 1 milyar 215 milyon 220 bin TL, 2015 yılında 1 milyar 292 milyon 500 bin TL, 2016 Bütçe Tasarısı'nda ise 1 milyar 809 milyon 635 bin TL olduğunu görmekteyiz.

Toplam cari bütçe ise 2002 yılında 808 milyon 141 bin TL iken, 2014 yılında 7 milyar 322 milyon 506 bin TL, 2015 yılında 7 milyar 657 milyon 498 bin TL, 2016 Bütçe Tasarısı'nda ise 9 milyar 118 milyon 768 bin TL olmuştur.

Bu rakamlar, ülkemizin ekonomisinin gelişmesiyle birlikte Bakanlığımızın da mali imkânlarının arttığını göstermektedir. İleri de mali imkânlarımızın daha da artacağına olan inancımı huzurlarınızda ifade etmek isterim.

Sözlerime son verirken, adalet hizmetlerini en iyi noktaya taşıma gayesi doğrultusunda hazırladığımız Bakanlığımızın bütçesini yüksek Komisyonunuzun takdirlerine sunuyor, 2016 yılı bütçesinin tüm yargı teşkilatına, devletimize ve milletimize hayırlı olması temennisiyle şahsım, Bakanlığım ve tüm yargı teşkilatı mensupları adına hepinizi saygıyla selamlıyor, Komisyonumuzun şimdiden vereceği değerli katkılara, önerilere ve eleştirilere teşekkür ettiğimi ifade ediyor, heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakana sunumları için teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, şimdi görüşmelere başlıyoruz.

Söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi, Sayın Temizel, buyurun lütfen.

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- 2016 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/529) ile 2014 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/297) ve Sayıştay tezkereleri

a) Adalet Bakanlığı

b) Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu

c) Türkiye Adalet Akademisi

ç) Anayasa Mahkemesi

d) Yargıtay

e) Danıştay

f) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; demokrasimizin kuvvetler ayrılığı ilkesinin önemli bir ayağının yani yargının bütçesini görüşüyoruz. Bu tür kurumların bütçesini görüşürken Meclisin hassasiyet düzeyinin inanılmaz derecede yüksek tutulması gerekliliğini ilk cümlede ifade etmek istiyorum.

Bütçesini görüştüğümüz kurumların içerisinde Anayasa Mahkemesi var, Yargıtay var, Danıştay var. Bu kurumların bütçelerinin Adalet Bakanlığı bütçesi bağlı ya da ilgili kuruluşlarıyla birlikte görüşülmesini aslında bunların bağımsızlığıyla bağdaştırmak mümkün değildir Sayın Bakan. Bu, geçmişten beri böyle yapılıyor. “Geçmişten beri böyle yapılıyor.” diyerek bunu geçiştirmek de mümkün değildir çünkü bağımsız kurumların -Adalet Bakanlığı bütçesinin görüşülmesi sırasında- sadece Bakanın sunumundan sonra bile konuşulacak olmasını, bu konuda bu kurumlarla ilgili bağımsızlık algısını zedeleyecek bir olay olarak değerlendiriyoruz. O nedenle, önümüzdeki yıllarda Plan Bütçe Komisyonunun ve Meclisimizin, bu konuyu bağımsız kurumların uluslararası statülerine uygun olarak ayrı ayrı bütçelerinin buralarda değerlendirilmesinin yolunu açmasını diliyoruz. Bunun bu şekilde devam ettirilmemesi gerekiyor. Zira, bu kurumların bağımsızlık ve tarafsızlığı konusunun tartışılır olması demokrasinin tartışılması anlamına gelir ve bu kurumların bağımsız olmadıkları algısına neden olacak şekilde de bu tartışmalar sürerse bundan demokrasimiz zarar görür.

Zaten bu kurumların bütçeyle ilgili uygulama sonuçlarına baktığınızda, 2014 yılı kesin hesap tasarıları çerçevesinde, hiçbir kurumun kendisine verilen ödenekleri zorlayan bir yapıda olmadığını görüyorsunuz. 2014 yılı itibarıyla hepsi verilen ödenekleri bile kullanmamışlar, zaten personel giderleri veya birkaç tane harcamanın dışarısında da doğru dürüst bir harcamaları yok; bu, doğal bir olaydır. Dolayısıyla, bu açıdan bakıldığında, sadece burada yapmış oldukları personel harcamaları açısından bütçede böyle bir ortamda hesap vermeleri olgusu da pek doğru bir olay değil. Ha, bu durum, şimdiye kadar bunların ödeneklerinden, bu kurum ödeneklerinden hiç kimsenin galiba ödenek aktarmaya cesaret edememesinden kaynaklanmış yani gidip de “Yargının şu ödeneklerini ben şuraya aktarıyorum.” deme gereğini duymamışlar, inşallah bundan sonra da duymazlar. Ama, kesin olan bir şey varsa, 2015 yılından sonra bu kurumlarda bile ödenek artımı olmaya başladığını görüyorsunuz, bu kurumlarda bile ödenek artımı olmaya başladığını görüyorsunuz. O nedenle de bu kurumların bu tür tartışmaların içerisinde olmaması gerektiğinin, farklı bir yöntem ve üslupla tartışılması gerektiğinin altını özellikle ve özellikle çizmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, yasamanın egemenliği ile yargının bağımsızlığı demokrasilerde ya da demokrasiymiş gibi görünen rejimlerde hep tartışma konusu olmuştur. Aslında, yargıya bağımsızlığını kazandıran yasamanın burada yaptığı yasalardır. Yani, ne ekerseniz onu biçiyorsunuz. Yaptığınız torba yasalarla sisteme adalet kazandıramıyorsunuz. Dolayısıyla da yasamanın kalitesi yargının

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 19

kalitesini belirliyor. Yasamanın kalitesinin yargının kalitesini belirlediği bir ortamda, tartışmaların da özellikle ve özellikle yasaların yapılması aşamasındaki süreçler konusundaki hassasiyet kendiliğinden çok daha fazla ortaya çıkıyor.

Değerli arkadaşlar, bundan önce çıkarttığımız 3 tane torba yasaya biraz önce değerli arkadaşlarımız dikkat çektiler. Daha torba yasalarımız çıkmadan önergeyle torba yasalara katılmak istenen ancak belirli teknik nedenlerle katılamayan konularla ilgili, o aşamada verilen önergeyle daha sonra çıkartılan, birkaç gün sonra çıkartılan torba yasadaki hükümler arasında dağlar kadar farklılık çıktı. Dolayısıyla, bu kadar hızlı, bu kadar yalap şalap, bu kadar kalitesi tartışmalı yasaların yapılmasıyla, gerçekten, yargının üzerinde bu yasalara dayanarak karar verecekler üzerinde çok ciddi sorunların olduğu ortaya çıkmaya başladı, hatta ve hatta bu komisyonların hassasiyeti sayesinde bazı ceza düzenlemeleri bile neredeyse Plan Bütçe Komisyonundan çıkıp gidecekti. Dolayısıyla, bizim yasama organının egemenliği ile yargının bağımsızlığının içselleştirilmesi konusunda, bilimden de yararlanarak, uluslararası hukuk normlarından da yararlanarak gereken hassasiyeti göstermemiz gerektiğini düşünüyorum.

Değerli milletvekilleri, bizim Anayasa'mızın ve demokrasimizin düzeyini şu andaki mevcut sistemimizin, mevcut Anayasa'mızın belirtmediği bir gerçek, bunu hepimiz kabul ediyoruz aşağı yukarı. Demokrasi açığının kapatılması amacıyla da başta Anayasa olmak üzere, yeni düzenlemeler yapılması gerektiğini de gene hep birlikte kabul ediyoruz. Üstelik, bu düzenlemelerin mevcut Anayasa yapılırken "siyasetüstü, siyasetüstü" diye sürekli olarak siyaseti küçümseyen bir tavırla yapılmaması gerektiğini de kabul ediyoruz çünkü bunları yapacak olan kesinlikle ve kesinlikle siyasettir ve Türkiye Büyük Millet Meclisidir. O nedenle de özellikle Parlamentonun etkinliğinin sağlanması, yargı bağımsızlığının gerçek anlamıyla güvence altına alınması temel 2 tane hedef; ancak bunları gerçekleştirdiğimiz zaman hak ve özgürlükleri koruyabiliyoruz, bunların savunucusu olabiliyoruz. Bunun için de Parlamento içerisinde çok yönlü bir denge sisteminin kurulması gerektiğinin üstünde de duruyoruz.

Bu arada, Sayın Bakan konuşurken, konuşmasının içerisinde sürekli olarak, yargı alanında yapılacak reformlarla ilgili olarak hep "Yapıyoruz." ifadesini kullandı, "Bunu da yapıyoruz, bunu da yaptık, bunu da yapıyoruz." denildi. Sayın Bakanım, yapmıyorsunuz, öneriyorsunuz. Yasaları yapacak olan kurum Türkiye Büyük Millet Meclisidir. "Şu konuda reform yapılması için çok önemli bir çalışmayı toplumun tüm kesimlerini de katarak, ilgili kesimlerini de katarak hazırladık, bunu Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunuyoruz." olması gerekiyor bunun. Türkiye Büyük Millet Meclisi ne yaparsa o. Elbette ki Hükümetin istediklerini sorunsuz olarak çıkartan bir Parlamento çoğunluğu olabilir ama bunun bu şekilde ifade edilmesi bile Parlamentonun adını rencide etmek için yeter. Bu reformların burada gerçekleştirilmesi ve burada yapılması için gösterilecek olan çabayı kesinlikle ve kesinlikle küçümsemek, burasını bir tasdik makamı hâlinde görmek, işte biraz önce söylediğim içselleştirme olgusuna aykırı düşer, buna özellikle dikkat etmemiz gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, son olarak şu hususu da belirtmek istiyorum: Son aylarda yol ve hedef bakımından demokratik usullere yabancı, kişiye özgü bir başkanlık rejiminin inşasına dayalı çalışmalar yürütülüyor, tartışmalar yaşanıyor. Türkiye'nin Osmanlıdaki parlamenter deneyimiyle birlikte yüzyılı aşkın süredir denediği parlamenter rejimini işler kılmak yerine, herhangi bir ilke tartışması yapılmasına olanak tanımaksızın yeni bir rejim dayatması şeklinde yürütülen bu çalışmaları kabul etmemiz o kadar kolay bir olay değil, hatta mümkün de değil. Bunun Anayasa dışı yollarla ve devletin bütün olanakları kullanılarak yapılmaya çalışılması da zaten hukuken mümkün değil, kabul edilemez ve en önce de buna, şu anda hep beraber oturan bu yargı kurumlarının karşı çıkması gerekir. Hele bu süreçte kimi akademisyenlerin hukuk ve siyaset bilimi verilerini çarpıtarak kamuoyunu yanıltıcı açıklamalarla buna katılması da ayrıca üzüntü verici bir durum. Uluslararası ilişkiler bakımından demokrasinin uluslararası standartları bir yana bırakılarak kişiye özgü bir rejim kurma tartışmasının, Türkiye'yi, dünya siyasetinden koparma riski yanında, iktisadi ve sosyal açıdan da bir sürü olumsuzlukla karşı karşıya bırakması kaçınılmaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Bu çerçevede, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kurulan, adı "Darbe yasalarından Anayasa'mızı temizleme" olarak -özet olarak- belirteceğimiz çalışma grubunun çalışmalarını çok ciddi olarak destekleme ve yakından izleme konumundayız. Bu çalışmalarla Türkiye'nin çok sağlıklı, demokratik ve özellikle de hukuk çerçevesindeki katılımları da sağladıktan sonra, eşit, serbest, katılımcı, nesnel bir hukuk yaratacağına inancımız tam. Bizim çalışmalarımızın bu çerçevedeki çalışmaları tam olarak destekleyeceğini, bu konuda sonuna kadar destek vereceğimiz olgusunu bir daha belirtmek istiyorum.

Son cümle olarak Sayın Bakanım, hem sizlere hem de Komisyonumuza, daha sonradan da Genel Kurulda Parlamentonun tamamına sunacağımız önerimiz: Bağımsız kurumların, bağımsız kurum olarak oluşturulmuş kurumların yani bizim hukukumuzun, kanunlarımızın yetmediği ama evrensel hukukun işlediği alanlardaki çözümleri de üretme amacıyla hukukumuzu kesinlikle ve kesinlikle bütçe tartışmaları içerisinde, mali bağımsızlıkları olmaması nedeniyle sanki gerçek bağımsızlıkları yokmuş gibi bir konumda olmaktan da bu çalışmalar sırasında kurtarmamız gerektiğini ifade ediyorum. Mali bağımsızlığı olmayan hiçbir kurum kesinlikle bağımsız değildir. Gelip de Bakanlığın kapısından ödenek isteyen bir kurum bağımsız bir kurum olamaz. Bu, bütün kurumlar açısından "bağımsız" dediğiniz bütün kurumlar açısından öyledir.

O nedenle de bu hususun bundan sonraki tartışmalarda sık sık gündeme getirileceği, başkaları tarafından da destekleneceği umuduyla teşekkür ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.

(Oturum Başkanlığına Sözcü Mehmet Şükrü Erdinç geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Temizel.

Sayın Yıldırım, buyurun.

Süreniz on dakika.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 20

AHMET YILDIRIM (Muş) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli bürokrat arkadaşlar, değerli milletvekili arkadaşlarım ve değerli basın emekçileri; hepinize iyi bir gün diliyorum.

Sayın Bakan, şimdiden 2016 merkezî yönetim bütçenizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Tabii, Sayın Bakan, daha önce de bu Komisyonunda birkaç defa dile getirildi ama bakan arkadaşlarımızın gelip burada 2002'yi bir milat olarak koyup "2002 öncesi ve 2002 sonrası" gibi bir ayrıma gitmek üzere kendi bütçe sunumlarını yapmaları bizim tarafımızdan artık anlaşılmakta güçlük çekiyor. Şöyle ki: Bundan önce burada bulunan arkadaşlar söylüyor yani 2011'de de geldiğinde -dokuz yıl önce- "2002'den önce, 2002'den sonra" diye sunumlar yapıyor; 2013, 2014, 2015'te de yapıyor. Yani, bunu her yıl tekrar etmenin çok fazla bir manası yok, bazı açılardan da istikametin çok ilerlemeye tekabül etmediğini de ifade edelim.

Bakın, Sayın Bakan, bir ülkede siyasallaşması kabul gelinmeyecek kurumların başında adalet kurumu veya yargı kurumu gelir. Çünkü birçok açıdan bazı kurumların siyasallaşmasının tolere edilebilir bir tarafı vardır ama adalet kurumunun, yargının siyasallaşması artık ülkenin bir bütün olarak idari sorgulanması sürecini beraberinde getirir.

Şunu söyleyelim: Hani, sunum kitapçığınıza da derce etmişsiniz ve ifade ediyorsunuz, işte, bağımsız ve tarafsız bir yargıdan söz ediyorsunuz ama toplumsal algının çok farklı siyasal, sosyal, toplumsal veçhelerinde yargının cumhuriyet tarihi boyunca hiç bu kadar siyasallaşmadığı yönündeki tartışmalarına birçok açıdan müdahil olunduğunu ifade edeyim. Hatta daha ileri giderek söyleyeyim, bakın, gerek Sayıştay Denetçileri Derneği SAYDER gerek Bakanlığınız personellerinden oluşan Demokrat Yargıçlar, YARSAV, bizzat kurum personellerinizin, yargıçlarımızın üye olduğu kurumlar bile yargı kurumunun bir siyasallaşma kıskacı altında olduğunu ifade etmektedirler. Bu konuda açıklamalarını ve yazılarını okumaktayız.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Onlar siyaset yaptılar.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Ama Sayın Bakan, bakın, meslek örgütleridir, ben hani bir Kanarya Severler Derneğinden söz etmiyorum, en nihayetinde bir meslek örgütünden söz ediyorum. Şüphesiz, açıklamalarının siyasete tekabül eden taraflarının olduğunu ben de kabul ederim ama şöyle bir toplumsal algıyla karşı karşıya olduğumuzu hepimizin ortak payda olarak kabul etmesi gerekir ki yargının fazlasıyla siyasallaştığı yönünde bir toplumsal algı var. Ben bunu toplumun yüzde 100'ü için söyleyemem, zaten bu işin doğasına aykırı olur ama çok farklı toplumsal kesimler tarafından bunun tartışılıyor olması en başta sizin, daha sonra da hepimizin dikkate alması gereken bir husustur.

Bir diğer konu Sayın Bakan, evet, ben önemserim, hani yargıdaki gelişme ve ilerlemeleri bütçeden ayrılan paya, artırılan personel sayısına, yapılan binalara, düzeltilen fiziki koşullara, bilişim teknolojilerinin yargıda artık kullanılması süreçlerine bağladınız, ben bunları asla görmezden gelmem. Şüphesiz, evet, bu gelişmelerin yargı süreçlerinde kullanılıyor olması ancak yargıda çalışanların koşullarını rahatlatır. Bütçeden ayrılan payın artması, fiziki koşulların düzeltilmesi, artan personel sayısı, bilişim teknolojilerinin Bakanlığınız bünyesinde ve yargıda kullanılıyor olması çalışma koşullarını düzeltir ama bunlar yalnız başına yargının bağımsız ve tarafsız olduğuna bir karine oluşturamaz, yetmez daha doğrusu. Bu, sadece işin bir bölümüdür.

Bir diğer husus, Sayın Bakan, bazı sıklıkla karşılaştığınız eleştiri ve önerilerle ilgili olarak -belki bir bölümü tekrar olabilir ama- yargılamalar bütün bu sözünü ettiğiniz iyileştirmelere rağmen çok uzun sürüyor. Hâlâ 2016 Türkiye'sinde, düşünün, tutuklama bir tedbir amacı güderken neredeyse cezasını tamamlamaya yakın bir süreye kadar tutukluluk hâlinin devam etmesi yargıdaki en önemli problemlerden biridir.

Bir diğer husus, Ceza Kanunu'ndaki farklı maddelerden yargılananların yargısal süreçlerinin eşit bir düzlemde sürdürülüyor olmaması da adalet duygusunu zayıflatıyor. Bakın, birazdan söyleyeceğim. Örneğin, bir ay önce Denetimli Serbestlik Yasası'nın bir beş yıl daha uzatılması hususundaki torba kanun maddesi Komisyonumuza geldi. Orada da ifade ettim, Genel Kurulda da ifade ettim. Bu, bakın, herhangi bir cezadan, özellikle de siyasi bir davadan veya düşünce suçundan on yıla yakın cezaevinde yatan biri cezasının yüzde 10'una tekabül eden geri kalan bölümünü denetimli serbestlikle geçiremiyor. Niye? Çünkü "TMK" demiş ayırmışız veya "cezaevindeki disiplin suçuna riayet etmemiş olanlar" demişiz, ayırmışız. Ama, hani -ne olursunuz, şu sözümü mazur görün ama- tecavüz suçundan, hırsızlıktan, mafyacılıktan yatanlar bu maddeden istifade edebiliyor. Yani, Özgecan'ın katili istifade edebilecek -Allah korusun, umarım öyle bir şey olmaz- ama bakın, Can Dündar ile Erdem Gül eğer ceza yerse denetimli serbestlikten istifade edemeyecek yani böyle bir realiteyle karşı karşıyayız. Hani -ben halk deyiimiyle söyleyeyim Sayın Bakan- adi suçlar-siyasi suçlar ayrımı vardır. Yani, bu iki ayrımda özellikle siyasi suçluların bunun dışında tutuluyor olması bence eşitlik ilkesine aykırıdır.

Bir diğer husus, Sayın Bakan, bazı yargıçlarımızın kararıyla yapılan yargılamalar neticesinde ceza almış bazı kişilerin uluslararası hukukta, uluslararası yargılamalarda ülkemizin mahkûm edilmesi sonucunu doğuran kararlarıyla karşı karşıya geliyoruz. Elimde bir bilgi, belge olmadığı ve üç dört gündür araştırdığım hâlde ulaşamadığım için söylüyorum. Yani, biz taraf olduğumuz bazı uluslararası sözleşmeler ve yargı kurumlarının kararının esası gibi bir durumla karşı karşıyayız. Örneğin, şimdiye kadar yargıçlardan kaynaklı ihmalde uluslararası hukukta mahkûm olduğumuz kararlarla ilgili kaç yargıç hakkında işlem yapılmıştır? Yani, bu cezalar ve mağduriyetlerle ilgili yargıçlara dönük kaç işlem yapılmıştır? Acaba Bakanlığınız bünyesinde böyle bir sayı, böyle bir veri var mıdır?

Bir diğer husus, Sayın Bakan, özellikle kadına dönük taciz, tecavüz, şiddet ve katletme olaylarında yargının çok etkin çalışmadığı hususunda veya hafifletici bazı nedenlerin öne sürülmesi nedeniyle, özellikle kadına dönük taciz, tecavüz ve öldürmelerde etkin bir mahkeme sürecinin işletilmemesi veya sonuç olarak bu yönde etkin bir cezayla karşılaşmaması gibi bir durum söz konusu.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 21

Belki de bu konuda toplumsal vicdanı rahatlatan karar ilk kez Özgecan davasında çıkmıştır. Ama ondan öncekilerde, özellikle kadına dönük saldırılarda yargılamaların çok etkin yürütülmediği hususunda bir kanaatimin olduğunu ifade etmek isterim.

Bir diğer husus, Sayın Bakan, bugün gerçekten Bakanlık bütçesinin görüşülmesi süresinden, evet, hepimiz neden olduk, zamanınızı çaldık. Bakın, orada tartışılan konulardan biri, gerek 7 Haziran gerekse 1 Kasım seçimlerinden önce HDP'nin seçim bürolarına, parti teşkilatlarına hatta en son Genel Merkezine silahlı saldırılar oldu. Bunlarla ilgili, Allah aşkına, kaç dava açıldı Sayın Bakan? Bir tek bir Genel Merkez saldırısı davasına dönük -bakın, bugün hukukçu arkadaşlarla görüşerek geldim- 1 kişi ceza aldı, orada da Genel Merkezde şahsa ait 2 bilgisayarın çalınması, götürülmesiyle ilgili bir işlem yapıldı, ceza da hükmün ertelenmesi kapsamında değerlendirildi.

Şimdi soruyorum Sayın Bakan: Adalet ve Kalkınma Partisine bir grup gelse, çetevari saldırırsa, silah kullansa, yaksa, ilk iki katını kullanılmaz hâle getirse sizce adalet ve yargı böyle bir işlem mi yapar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET YILDIRIM (Muş) – Yani bu anlamda hani “Eşitlik ilkesi gözetilmeli ve yargı bu siyasal süreçlerin dışında kalarak yargının bağımsızlığını ve tarafsızlığını esas alarak işlemlerini yürütmeli.” diyoruz ya, bu konuda vicdanlarımızın tatmin edilmediğini düşünüyoruz.

Bir diğer husus Sayın Bakan: Malumunuz 64'üncü Hükümet Programı'nın okunduğu gün Diyarbakır Baro Başkanımız Tahir Elçi katledildi ve daha sonraki bir süreçte siz de hem Diyarbakır'da Baroyu hem ailesini ziyaret ettiniz.

Sayın Bakan, üç aya yakın bir süre geçti. Bunca kameraya rağmen, bunca görüntüye rağmen sadece “Olay yeri inceleme yapılmadı.” diye bugüne kadar hiçbir işlemin yapılmaması vicdanen sizi rahatsız ediyor mu etmiyor mu? Bir gözaltının, bir şüphelinin bugüne kadar açığa çıkmamış olması, gerçekten delillere ulaşılmamıyla açıklanabilir mi? Yani yargının en önemli ayaklarından biri ve ülkemizin en önemli kentlerinden birinde savunma kurumunun Başkanı katledildi ve birçok kanal çarşaf çarşaf bu görüntüleri servis etti ve bununla ilgili etkin bir soruşturmanın hâlâ yürütülmemiş olması...

Son olarak Sayın Bakan, hasta tutsaklarla ilgili elinizde bir rakam var mı? Adli tıp kurumlarının etkin çalıştığını düşünüyor musunuz?

Sonuç olarak şununla bitirmek istiyorum...

Sayın Başkan, eğer iki dakika daha verirsiniz kesinlikle bitireceğim.

BAŞKAN – İkinci defa uzatacağım, tamam.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Bakan, Sayın Öcalan kimileri tarafından bir örgüt lideri olarak görülebilir kimileri tarafından bir halk lideri olarak görülebilir. Nasıl addederseniz edin, şu devletin nezdinde bir hükümlüdür ve hükümlünün, ülkedeki bütün hükümlülere tanınmış hakları vardır. Vicdanınız rahat mı? 5 Nisandan beri bir hükümlünün bütün hakları kısıtlanmış, dış dünyayla bağlantısı kesilmiş. Bir imtiyazdan falan söz etmiyoruz, sadece hükümlü haklarından söz ediyoruz. Aile ziyareti yok, dört buçuk yıldan beri avukat ziyareti yok, hiçbir görüşüsü yok, dış dünyayla bağlantısı yok. Hükümlü hakları temelinde, bakın, sadece hükümlü hakları temelinde söz ediyorum. Hani, üçüncü şahıs görüşçüleri olarak nitelendirilen kişilerin ziyareti zaten hak getire yok, telefon görüşme hakkı yok ailesiyle. Özel bir hukuk mu uygulanıyor? Bunun bir cevabı var mı, yasalarda karşılığı var mı Sayın Bakan?

Sonuç olarak da -herhâlde cevabını veremeyeceksiniz gibi bir peşin hüküm belirtmek istiyorum- sekiz aydır, fazla değil 4 defa -Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürümüz burada- cezaevi ziyareti için başvuru var. Biri benim seçim çevrem, partimin il eş başkanı. Ziyaret etmek istiyorum, neden cevap verilmiyor Sayın Bakan? Olumlu olumsuz bir cevap yok. Herhâlde buna bir cevabınız yok sizin. Biri, Can Dündar ve Erdem Gül'ü ziyaretle ilgili.

Yani partiye göre ayrı bir hukuk mu uygulanıyor Sayın Bakan? Bakanlığınızın gerçekten bu soruya cevabını çok merak ediyorum. Bir de bir milletvekilinin verilmiş bir dilekçesinin... Kaldı ki bırakın milletvekilini, normal bir yurttaşın bir dilekçesinin cevaplanma süresi bellidir. Neden olumlu olumsuz bir cevap verilmez yedi sekiz ay boyunca. Ya değilse, bakın, buna eğer tatminkâr bir cevap vermezseniz, Bakanlığınıza bu konuda farklı siyasi talimatların verildiği ve o çerçevede işlemlerin yapıldığı konusunda yorum getireceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, toparlamanız için tekrar süre veriyorum.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Öbür türlü, bakın, başka bir şeyden söz etmiyorum, 550 milletvekilinin kullanmakla mükellef olduğu hak. Bazı arkadaşlarımız hukukçudur, vekil olmadan önce avukat olarak istediği gibi ziyaret edebiliyorlardı. Vekil olunca o haklarını kullanma askıya alınmış oluyor ve şimdiye kadar yıllar boyunca devam etmiş bir uygulamadan ve teamülden söz ediyoruz. Cevap dahi yok.

Bakın burada, evet, biz muradımıza ermemiş olabiliriz, ziyaret etmemiş olabiliriz ama unutmayın ki sadece ve sadece şuna hizmet eder: Bakanlığınıza duyulması gereken saygıyı eksiltmiş olursunuz bu gibi tarafgirlikler ve herkese uygulanması gereken eşitsizliği sağlamamakla.

Teşekkür ediyor, tekrar Bakanlık bütçenizin size de ülkemize de hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Yıldırım.

Sayın Günal, buyurun.

Süreniz on dakika.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 22

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, öncelikle “Adalet mülkün temelidir.” sözü her yerde yazıyor, buradaki “mülk”ün de hukuk olduğunu defalarca söyledik yani hukuk devleti ilkesinin baştan korunması gerektiğini söylememiz lazım. Sayın Bakan da konuşmasının belli yerlerinde söylüyor, hem algı açısından hem de beklenti açısından bunları dile getirmiş. Yani özellikle bize de çağrıda bulunmuş, o kısmını sizinle paylaşayım: “Buradan çağrıda bulunmak istiyorum.” diyor 6’ncı sayfada, Sayın Bakan konuşmasında, “Parlamentoda temsil edilen tüm siyasi partiler ve bütün kamuoyunu, yargıyı siyaset üstü bir konu olarak görmeye ve Anayasa’ımızdaki yargıya ilişkin maddeleri, siyasi görüşlerimizi bir kenara koyarak yeniden ele alarak yazmaya davet ediyorum.” diyor. Biz de öncelikle sizi davet ediyoruz Sayın Bakan. Önce siz bunu bir yapın, uygulayın, sonra biz de peşinizden gelelim. Yani her konuda kadrolaşma yaparsanız, HSYK’yı tahakküm altına alırsanız, bir paralel bahanesiyle hallaç pamuğu gibi her tarafa atarsanız, onlar olurken de beraber yaparsanız, Anayasa’yı değiştirirken beraber yaparsanız, sonrasında “Bu algıyı kim yarattı?” diye sormak lazım. Yani yasama, yürütme, yargı erkinin tamamını birbirine birleştirir, şimdi de konuşmamızın başında usul tartışırken buraları hercümence uğratıp ondan sonra da “Efendim, iki başlılık, üç başlılık oluyor, başkanlık sistemi bize daha iyidir.” dersiniz, o zaman nasıl inanacağız size. Yani hukuk devletini tesis etmek başta Adalet Bakanlığı olarak -buradaki kurumların genel sekreterleri burada, yargı erklerinin başkanları olmasa da yöneticileri burada- öncelikle o kurumlara ve başta Hükûmete ve Hükûmetin içerisinde de size düşüyor. Siz bize iyi örnek oluşturacaksınız ki biz de bunu yapacağız.

Şimdi, başlarken konuştuk, İç Tüzük’le ilgili tartıştık, arkadaşlarımıza doğrudan olmasa da söyledikleri üzerinden bir şeyler söyledim ama burada sadece bize cevap vermeniz, verdiğiniz cevapları da hikâyeden, arkadaşlarımızın mevzuat hukukunun içerisinden bir şeyler alıp bize mevzuatı hatırlatması bir cevap değil. Yarın da verseniz, bugün de verseniz onlar cevap değil, kusura bakmayın. Hemen anında da veriyorsunuz, yazılı da veriyorsunuz; yazılı verdiğiniz cevabın da sözlü cevaptan bir farkı olmuyor. Arkadaşlarımız yeni olduğu için sizin eski verdiğiniz cevapları bilmiyorlar. Onun için, verince sanki bir şey gelecek zannediyorlar.

Yani ben geçen yıl da size söyledim, aynı şekilde yine konuştuk -tutanaklar burada- onları da söyledim, aynı şekilde söylediklerimizin hepsi duruyor. Maalesef bu hukuk sizin tarafınızdan kanun eliyle katlediliyor. Yani hukuk, kanun eliyle katlediliyor.

Yani şimdi soru sorduk, cevap geldi. Şimdi gelse ne olur, gelmese... Gelen cevabın özeti tekrar söyleyeyim, arkadaşlarımızın çoğu yeni olduğu için çünkü burada birkaç arkadaşımın dışında eski Komisyon üyesi kalmadı Sayın Bakanım. Siz hatırlıyorsunuz ama hatırlamıyor “Sayın Günel ne diyor?” diye şaşırabilirler.

Şimdi, değerli arkadaşlar, ondan önceki sene de sormuştum Sayın Bakana, yine geçiştirmişti, yazılı sordum tekrar geçiştirdi, sözlü olarak hatırlattım -hani ne söylüyor bu, havada kalmasın diye söylüyorum- bir hâkim raporluyken bir işleme okey verebilir mi? Raporlu olan bir hâkim adına bir tescil yapılabilir mi? Hâkim raporluyken adına yapıyor. Avukatın avukatlık belgesi sahte. Hâkim raporluyken beraber olup kişinin azlettiği avukat ile belediyenin avukatı birleşiyorlar, hâkimin imzasını taklit ediyorlar, soruşturma talebi açılıyor başsavcılığa. Adalet Bakanına soruyoruz, “Takdiri bizdedir.” diyor. Şimdi, ben o hukuk devleti ilkesine nasıl güveneceğim? Kendisi ifade vermiş, “Ben raporluydum.” diyor yani başsavcıya şikâyet var. Başsavcının cümlesi şu arkadaşlar: “Gereksiz kaosa yol açacağından...” Bir daha tekrarlıyorum, Sayın Bakana yazılı olarak verdiğim için uzatmıyorum, gereksiz kaosa yol açacağından soruşturmaya izin vermiyor. Düşünebiliyor musunuz, ne demek gereksiz kaos? Yani, savcının sahte imzayla işlem yaptığı, hâkim yerine birilerinin sahte imzayla işlem yaptığı ortaya çıkınca kaos şöyle olacak: Çünkü, avukat belediyenin avukatı. Çünkü, avukat AKPLi belediyenin avukatı. Söylenen yerde, stadyum yerinden pay isteyen bir vatandaşın -burada Medis aracılığıyla, bu “kanun eliyle hukuku katletmek” dediğim ve kitabını yazdığım konuyla ilgili... Şimdi, hani şehir rantları alalım diyorsunuz ya rant artışı olduğunda- kamulaştırılan malına yeni değer biçildiği için de para istemesinden ibaret. Bu davanın üstünü kapatıp iflas, devir... Bir sürü, uzun olduğu için söylemiyorum. Dolayısıyla, ben nasıl güveneceğim, o vatandaş sizin adalet inancınıza nasıl güvenecek? Anlamak zor. Onun için, hukuk devleti ilkelerine uyalım derken bizim buna dikkat etmemiz lazım.

Şimdi, başta Sayın Cumhurbaşkanı daha şey içerisinde kendisini ziyaret eden hukukçularla konuşurken yine söylemiş, “Adalet yoksa devlet yoktur.”, tersinden, adalet mülkün temelidir. Ama ben diyorum ki AKP döneminde maalesef, mülk, mal olarak anlaşılmaya başladı, bizim mülkün temelini nasıl yaparız? Arkadaşlar, gülüyor ama bunu size defalarca söyledim. “Torbadaki Hukuk” kitabının içindekilerden bir tanesi, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği özelleştirme ihalelerini yeniden, 5’inci defa meşrulaştırmak yani “Burada yanlışlık var, iade edin.” dediği, “İmkânsızlık nedeniyle iade edemiyoruz.” dedikleri kamu varlıklarını yeniden onlara teslimini tebliğ etmek. Artı, doğrudan adrese teslim dedim size, Kamu İhale Kurumu düzenlemeleri. Danıştayın iptal ettiği, buradalar, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği şeyleri yeniden yeniden bize getirmek, başka izahı var mı, “kanun eliyle hukukun katli” diye ondan diyorum. O zaman bizim güvenimiz kalmıyor ki. Sayın Cumhurbaşkanı güzel söylemiş, “Adalet yoksa devlet yoktur.” Katılıyoruz, adalet mülkün temelidir ama size zarar verdiği zaman, her tarafı altüst etmek adalet duygusu değildir. Adalet, Anayasa Mahkemesi kararlarına, Danıştay kararlarına Cumhurbaşkanı da dâhil herkes uymak zorundadır. Şimdi, kendisi adaletsizliğe isyan ederken, Birleşmiş Milletlerde Güvenlik Konseyinde biliyorsunuz, ne diyor? “Dünya 5’ten büyük.” Ben de buradan hatırlatıyorum: “Türkiye ve Türk milleti 1’den yani Recep Tayyip Erdoğan’dan büyüktür.” Hukuk herkesten üstündür, hukukun herkese eşit uygulanması gerekir. İşimize geldiği zaman yapacağız; yok, ben Danıştay kararlarını dinlemiyorum, yapıyorum. Ya, onu yapacağına uydursana hukuka o zaman, iznini zamanında alsana, aykırı bir şey varsa o yapıyı düzeltsene. Yani, onu yapalım, altı ay sonra olsun. “Ben yaptım, oldu.” olduğu zaman olmuyor Sayın Bakanım. HSYK diyorsunuz, şunu diyorsunuz, arkabahçe hâline geldi, “Biz getirmedik.”, sonra da kalktınız burası paralel olmuş diye siz kavgâ ettiniz. Anayasa’yı çıkarırken hep beraberdiniz, herkes evetçiydi, ta Pensilvanya’dan kalkıp gelecekti hani, sonra düşman oldunuz. Yani, bunları tartışmadan sizin dediğiniz gibi, kusura bakmayın, pek aklımız... Böyle

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 23

algıyı biz yaratmıyoruz. Yani, önce sizin buna uymanız lazım ki biz de ha, hakikaten hoşumuza gitmiyor ama bu adaletli bir karar, ne yapalım, böyle oldu diyebilelim. Onu diyemiyoruz, maalesef öyle bir şey bizde uyandıramıyorsunuz. Çünkü vatandaşın güveni sarsıldığı zaman bunu geri getirmek mümkün değil.

Şimdi, UYAP'la ilgili söylüyorsunuz. Yani, güvenliği nasıl? Bir sürü, bunlar üzerinden seçim sistemiyle ilgili daha önce size söyledik, "UYAP üzerinden veri girişi yapılıyor." dedik. Bunun algoritması var, bunun seçim güvenliğinin ötesinde veri güvenliği var, yeni şeyleri tartışıyoruz. "İcra daireleri on-line haciz yapıyor." diyorsunuz. Şimdi buradaki arkadaşlara soruyorum, şahsi takip ettiğim bir şey var: Bir haciz işlemini UYAP üzerine on-line olarak girme yetkisi icra dairesinin mi, ilgili kuruluşun mu? Yani, karar kesinleştikten sonra, diyelim ki bir maaş üzerine benden alacağınız var, haciz koyacaksınız. Bu işlemi icra dairesi mi UYAP'a giriyor, kesinleştikten sonra, alacağı olan veya borcu olan ilgili kurum mu giriyor? Kim bunu takip ediyor? Vakayı daha net söyleyeyim: Bir nafaka davasında kesinleşmiş şeyi SGK, ilgili kurum ve icra dairesi seyrettiği için bir hanımefendi bir seneden fazla sıfır şeyle mağdur oldu. Özünü de söyleyeyim, diyor ki: "UYAP'a girilmemiş." E, kimin suçu? 2-3 tane de yazı var kurumlar arasında. Şimdi, nasıl güvenecek o kadın hukuka? Mahkemenin hüküm verdiği, haciz konulsun diye üzerine kaşe bastığı dosyanın zamanı gelmeden emekli edilip adamın parasını alıp gitmesini seyrediyor; avukat ayrı, avukat zaten ayrı bir dava, icra ayrı, kurum ayrı; herkes göz yumuyor ve gidiyor. Vatandaş şimdi, hukuka nasıl güvenecek, onu soruyorum. Bana, bilen varsa da kim sorumlu, onu da söyleyin, zaten size de intikal edecek, dava açmışlar, sonrası gelecek ama güveni sarsılıyor, o insanın güveni. En kötü şartları yaşıyor, çocuğuyla nafakasız kalıyor.

Anayasa'yla ilgili, değerli arkadaşlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Başkan, az mı verdin süreyi? Beş dakika verdin gibi sanki.

BAŞKAN – Yok, on dakikanız bitti, ek sürenizi verdim.

Buyurun.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Şimdi, Sayın Başkan, biz Anayasa'yla ilgili bu hususlarda Uzlaşma Komisyonuna üye verdik, daha önce de 60 maddede uzlaşıldı ancak Milliyetçi Hareket Partisi olarak toplum sözleşmesi niteliğinde bir anayasa yapılmasından, bireylerin haklarıyla ilgili genel koruma hükümlerinden bir taviz verme şansımız yok, özgür bireylerden yanayız ama bu yapılırken de bir etnik kökene, bir coğrafi bölgeye, bir mezhebe, bir dinî gruba, fark etmiyor, kim olursa olsun kolektif hak verilmesine yol açacak ve federatif bir yönetimin altyapısını oluşturacak bir şeye de hiçbir zaman izin vermeyeceğimizi ve buna karşı olacağımızı söylemek istiyoruz. Herkes için demokrasi, herkes için özgürlük. Yani, filanca ya şu kadar, falanca ya bu kadar, ayrımla bunu yapma şansımız yok. Bunu kabul etmediğimiz takdirde bir tarafta feodalite devam ediyorsa orada özgürlükten bahsetmek, ağalık varsa, bireylerin özgürlüğünden bahsetmek mümkün değildir, bunu kim yaparsa yapsın, ister kurumlar ister şahıslar, o özgürlüklerin kısıtlandığını düşünüyoruz.

İstinaf mahkemeleriyle ilgili de, geçmişten bugüne söylüyoruz, aynı minval üzere, istinaf mahkemelerinin bir bölge mahkemesi olarak başlaması, sizin de dediğiniz gibi, 2004'te -özellikle konuşmanızda söylediniz- Avrupa Birliğiyle balayı yaşadığımız dönemde Diyarbakır üzerinden Avrupa Birliği fonlarıyla oraya bir binanın öncelikle yapılması ve diğer yerlerin planlanmadan bakılmasına da bu şüphyle baktığımızı, bu konularda daha hassas olunması gerektiğini... Evet, yeniden bir yargı reformu yapılabilir ama bu işi istinaf mahkemesi diye bölgeselleşmeyi derinleştirecek...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Erzurum'a da yaptık, Ankara'ya da yaptık.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hayır, ilk başladığı yeri söylüyorum ve 2004'te...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – 3 yer eş zamanlı başladı.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – İşte, yani onu söylüyorum Sayın Bakanım. Hangisinin fonunun Avrupa Birliğinden geldiğini siz benden daha iyi biliyorsunuz, onun için söylüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Günel, tekrar ek süre veriyorum.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Dün de söyledim, mayın temizleme konusu vardı Ermenistan sınırında, düşün değil, bayram değil, eniştem beni niye öptü diye... Yani, İçişleri Bakanlığı girmiş, Avrupa Birliği girmiş, iptal ettik, sonunda Mayın Merkezi kuruldu, "Size mi geçti?" diyorum, "Evet." diyor ama parasını yine UNDP veriyor, Birleşmiş Milletler. Öldük mü ya, 40-50 milyon eurodan ya da dolardan, bulamadı mı Türkiye Cumhuriyeti devleti? Sağa, sola şu kadar para verdik, şuraya şu yardım yaptık diye hava atıyoruz. Yani, özellikle bu konularda hassas olunmasını talep ediyoruz, Türk milletinin mahkeme yapacak da saray yapacak da parası bulunur. Kredi alırız, o ayrı bir şey ama buraya özel ihtimam gösterilmesi ve buranın özellikle teşvik edilmesini biz bu kapsamda sizin geçmişte verdiğiniz tavizlerden birisi olarak görüyoruz. Bu konularda daha dikkatli olunması gerektiğini düşünüyoruz.

Noterlerle ilgili de söylediniz ama benim garibime gitti, yani bu kadar bekleyen varsa şartlarını değiştirmek lazım. Sınav açmak değil, zaten 8 bin kişi bekliyormuş.

BAŞKAN – Yanlış anlaşıldı, 8 bin kişi beklemez.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – 8 bin kişi sırada.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hayır, kaç kişi beklemede?

BAŞKAN – Hayır, sırada 8 bin kişi yok.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Başvuran yok mu?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 24

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) - Rakam vereceğim.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Ha, işte, başvuran... Yani, şimdi burada şunu söylemeye çalışıyorum: Arkadaşlar, avukatlıktan hâkimliğe geçişte yapılan yandaş atamaları burada da olmasın, daha doğrusunu söyleyeyim o zaman.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, eksik anlatıldı...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Ha, işte, ben söylüyorum Sayın Bakanım, bir tecrübe olsun, sadece sınavla yatığınız zaman... Şöyle: Bakın, belirli bir yıl hâkimlik ya da avukatlık yapıp bir şeye gelmemiş birisini noter yaptığınız zaman bu olmaz, onu söylüyorum. Kanunu hazırlarken bunların da görüşlerini alın. Şunun için söylüyorum: Ben ilk defa Amerika'ya mastera gittiğimde, bankaya gittim, hesap açtıracağım "Notere git." dediler, ben de "Nerede?" diye sordum, doğal olarak, dışarıda notere gideceğim, köşede hanımefendi varmış "Noter bu." dediler. Yani, sonra şaşırdım, "Herhâlde bir yanlışlık var." dedim, döndüm bir daha sordum. Sayın Bakanım, şaka yapmıyorum. Yani, orada bir tanesi noterden yetkiliymiş. Üniversiteye gittim, yine bir evrak lazım oldu, orada da birisi yetkiliymiş, kaşesini basıyor, ona noter yetkisi vermişler, ayrı bir birim yok. Her şeyi Batı'dan bakıyorsunuz, alıyorsunuz, bunları da bir halledip etkin bir şekilde illa ki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Noterlik öyle mi olur, böyle mi olur, kaç tane verilmesi lazım... Bilemiyorum yani kökten düşünmek lazım bu kanunu çıkarırken. Sadece onu söylemeye çalışıyorum. Neden diyorum? Siz, kendiniz, 2012 yılında yapılan avukatlıktan hâkimliğe geçiş sınavıyla ilgili -daha önce bizim şikâyetle bulunduğumuz- sınavın sonuçlarında kopya olayı olduğu için soruşturma izni verdiniz Sayın Bakanım. Örnek elimizde olduğu için söylüyoruz. Bakın, bir daha söylüyorum: Avukatlıktan hâkimliğe geçiş sınavında kopya şikâyeti olduğu için soruşturma izni verdiniz. Bu nasıl oldu, sonuçlandı mı onu da merak ediyorum. Yaşananlar olduğu için söylüyorum. Yani, orada da başka şeyler olmasın çünkü insanların geleceğiyle ilgili her şeye başvurabiliyorlar. Eğer biz boş bırakırsak hem suistimal hem de organize işler olabiliyor diyorum.

Bu kapsamda, inşallah, hukuk devletine -sizin kendi söylediğiniz gibi- hukukun korunmasına...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Başkanım, son olarak Meclisin tüzet kişiliğiyle ilgili de söyleyip bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – ...bizim burada Parlamento olarak haklarımızın korunmasına destek olursunuz diyorum. Çünkü, sadece sizin cevap vermeniz bizim hakkımızı korumuyor. Meclis Başkanımız geldiğinde de söyledim. Tam 48 tane -Meclisin kendi yazısıyla, Başkanlığın, Kanunlar ve Kararların- benim söylediklerimi de ekleyince 57 tane madde İç Tüzük'e aykırı olarak torbaya konup geçerse biz kimseye bir şey izah edemeyiz. Onun için diyorum, kanun eliyle hukukun katli... Geçen dönemin sonunda kitabını da yazdım, şimdi size de hediye edeceğim. Arkadaşlar istiyor da Bakanlara veriyorum, gerisine sonra...

BAŞKAN – Parayla alsınlar diyorsunuz.

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Hâlâ bize vermediniz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Ama hakikaten, bakın, şimdi, arkadaşların söylediğine demin biraz sert yaptım ama tam 48 madde Sayın Bakanım. Meclis Başkanı -o zaman Recai Berber' di Başkanımız- o zaman Plan ve Bütçe Komisyonuna diyor ki: "Bunlar İç Tüzük'e aykırı." Çünkü, İç Tüzük'ün 35'inci maddesi, aşağıda da 87 var biliyorsunuz. Siz elinizde İç Tüzük'le grup başkan vekili olarak çok çıktığınız için benden daha iyi biliyorsunuz. Komisyon kendiliğinden kanun teklif edemez; kabul edebilir, reddedebilir, değiştirebilir ama kendiliğinden, teklifte veya tasarıda olmayan bir şeyi ekleyemez diyor. Meclis Başkanının tespitiyle, 150 maddenin 48 tanesi, benim tespitimle 57 tanesi İç Tüzük'e aykırı şekilde geçti. Anayasa Mahkemesi, Anayasa Mahkemesi olsa -Sayın Genel Sekreter alınmasın- zaten usulden bozar bu konunun o 50 maddesini. Usulden, hiç görüşmeden. İçeriği aykırı konudur. İç Tüzük aykırı bir şekilde tekemmül eden bir şey maalesef, usulden bozulur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Onun için diyorum. Bizim itibarımızı korumak buradaki Meclisin hakkını, İç Tüzük'ten doğan hakları, milletvekillerinin bütçe yapma hakkını, denetim hakkını korumakla olur diyorum.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. Bütçenizin adaletli bir ülke olmaya yardımcı olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Günal.

Sayın Bakanım, özellikle noterlerle ilgili bir yanlış anlaşılma var.

ERHAN USTA (Samsun) – Bir açıklasın o zaman Sayın Bakan bunu.

BAŞKAN – Çünkü, 8 bin kişi bekliyor gibi bir algı oluştu, bu algıyı... İsterseniz, sonra mı şimdi mi düzeltelim?

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdi düzeltsin.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi düzeltelim.

BAŞKAN – Şimdi düzeltelim hemen.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şu anda noterlik belge numarasına göre son atanan kişinin belge numarası 8183. Sıralamadaki 8.183'üncü kişinin ataması yapılmış. Son belge numarası ise yani sıra bekleyenlerden en son numara bugün itibarıyla 40.243.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Onlardan atayın canım yani sınav açarak atanıyor?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hayır, öyle değil, öyle değil.

BAŞKAN – Bu bekleyenlerin tamamının da avukat olduğunu belirtirseniz Sayın Bakanım, çünkü...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 25

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – İzin verebilir misiniz?

BAŞKAN – Buyurun.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, usul şu: Avukatlık stajını yapan herkes belgesini aldığı gün geliyor, noterlik belgesi de alıyor, kayıt yaptırıyor, sıraya giriyor. Ayrıca, hâkim ve savcılar da aynı şekilde kayıt oluyor, sıraya giriyor.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Başka şart yok mu Sayın Bakan?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yok, o iki meslekte... Şimdi, bunların hepsi kayıt oluyor, sıraya giriyor. Bir yer boşaldığı zaman o yerle ilgili ilana çıkılıyor, o ilan üzerine müracaatlar oluyor...

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen, Sayın Bakan açıklama yapıyor.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – ...oradan en kıdemli kimse o araya atılıyor. Eğer orayı beğenmezse, o zaman iptal ediliyor, sonra gelen atılıyor. Şu anda sistem böyle gidiyor. Böyle gidince ne oluyor biliyor musunuz? Şu anda noterlik avukatların, hâkim ve savcıların emeklilikten sonra para bastığı yer hâline geliyor. Şimdi, öbürlerine zaten gelmiyor. Kayıt oluyorsunuz, tam emekli oluyorsunuz, sıra size geliyor, gidiyorsunuz oraya. Veyahut da eski vekile...

ERHAN USTA (Samsun) – Dahaiyi sizin için.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bizim bu değil, bizim için... Şimdi, diyoruz ki sistemin ta başından içine girsin, sistemin içinde yetişsin.

ERHAN USTA (Samsun) – Girmiş zaten.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Girmemiş, öyle değil. Hâkimliği biliyor, avukatlığı biliyor ama noterliğin “n” sini bilmiyor. Diploması var, belgesi var.

ERHAN USTA (Samsun) – Noterler oturup orada noterlik yapmıyor ki.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – İşte, bakın, bir şey söylüyorum arkadaşlar, biz doğru bir iş yapıyoruz. Parlamente geldiğinde tartışacağız. Sizin önerilerinizle daha iyi olması için ne lazımsa biz de onu yapacağız çünkü bu teknik bir konu. Gerçekten ben daha iyi olsun istiyorum. Noterlerle ilgili şu anda pek çok ülkede olan bazı işleri Türkiye olarak noterlere vermiyoruz, o da sıkıntı doğuruyor. Yeni dönemde bunlarla ilgili yeni işler de oraya vereceğiz ve noterleri hem güçlendirmiş olacağız hem de yeni bir düzen, sistem orada kurulmuş olacak. Onu biz zaten Noterler Birliğiyle beraber çalışıyoruz, bir bilim heyeti, teknik heyet birlikte çalışılıyor. Şu anda dünyadaki bütün noterlik uygulamalarını yerinde gidip incelediler. Hangi ülke nasıl uyguluyor, noter nasıl olunuyor, noterler hangi işleri yapıyor, bunları nasıl yapıyor... Bütün bunlar mukayeseli hukuk açısından da incelendi ve bu çerçevede biz noterlik müessesesini gözden geçiren ve dünyayla da daha uyumlu hâle getiren bir adım atacağız ve bu adım çerçevesinde de burada bir düzen kuracağız ama müktesepi de muhafaza edeceğiz. Fakat, şu anda da öyle, belli bir süre -değil mi- 3 defa atama şeyi reddolduktan sonra onunki iptal oluyor. Bunlara da belli bir süre konup, o sürede sırası geldiğinde kabul etmeyenler onlar iptal edilerek sistem dışına çıkmış olacak. Bundan sonra da bir sistem kurulacak, bir eğitim alınacak, o eğitim çerçevesinde kişiler noter olma imkânı bulacaktır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bakanım.

Milletvekili arkadaşlarımız için yemek, karşıda, Tören Salonu'nda hazırlanmıştır. Şimdi bana bilgi geldi, bilginiz olsun. Bütün milletvekili arkadaşlarımızı bekliyoruz.

Değerli arkadaşlar, birleşime 14.40'a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.38

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 26

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 14.48

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İbrahim Mustafa TURHAN (İzmir)

SÖZCÜ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 23'üncü Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Görüşmelerimize kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Söz sırası Sayın Gizligider'de.

Sayın Gizligider, buyurun lütfen.

Süreniz on dakika.

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, ilgili bürokratlarımız, hepiniz hoş geldiniz, 2016 yılı bütçemiz şimdiden hayırlı uğurlu olsun inşallah.

Biz de gerek arazi'deki birkaç tespitimizi gerekse ileriye dönük fikirlerimizi paylaşmak istiyoruz.

Saygıdeğer Bakanım, hepimizin de arzusudur ki, bu noktada Türkiye'de aşağı yukarı bir ittifak var, askerî ve sivil yargı ikilemine son vermenin hem Avrupa Birliği normları bakımından hem de darbe anayasasının kalıntılarını ortadan kalıcı bir şekilde kaldırmak için gerekli olduğunu düşünüyoruz. Bu noktada çalışmalarınızın olduğunu biliyorum. Zamanın ilerleyen kısmında bu noktada biraz bilgi verirsiniz sevinirim. İşte, Yargıtay-Askerî Yargıtay; idare mahkemesi-Danıştay-Askerî Yüksek İdare Mahkemesi... Artık bu ayrımlara son vermeliyiz diye düşünüyoruz. Türkiye'nin geldiği seviye itibarıyla da bu konudaki ittifakın sevindirici olduğunu düşünüyorum.

Bir de şöyle bir tespitimiz var: Son birkaç yıldır en büyük şikâyetlerden biri aynı konuya dair birbirinden farklı yargı kararlarının verilmesi. Bunun sebebinin şu olduğu gözlemi var: Hâkimlerin terfisinin kararlarında isabetli olup olmamasına göre değil, karar sayısına göre değerlendirilmesi olduğu düşünülmekte, hatta bazen aynı hâkimin aynı nitelikteki anlaşmazlığa farklı kararlar verdiği, son zamanda meslektaşlarımızdan yoğunca aldığımız şikâyetler arasında. Kararlarda adalet kaygısı değil terfi kaygısı olduğu gözlemine sizlerle paylaşmak istiyorum. Geçmişte olduğu gibi, Yargıtayın onaylaması, yani kararın onaylanmasına göre terfide bir kriterin yeniden değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Yine, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'ndaki son değişiklikle gelen dilekçe safahatı ve ön inceleme müessesesinin kötüye kullanıldığını gözlemliyoruz. Avukatlar bu on beş günlük kesin sürede görevini ifa ederken, mahkemelerin bu süreçte delil toplamak gibi yapması gerekenleri yerine getiremediğini tespit ediyoruz. Dilekçe safahatı sebebiyle duruşmalar en az üç ay sonra başlıyor. "Yargılama hızlansın." denerek getirilen hüküm, uygulayıcılardan kaynaklanan sıkıntılarla tam tersi bir sonuca doğru evrilmiş durumda.

Yine, efendim, bu hâkim alımıyla ilgili tespitlerimiz var. Bize göre muhakkak tecrübeli avukatlardan tercih edilmeli. Bu yönde, yakın zamanda bir haber de gözümüze ilişti, bundan sonra avukatlardan alım yapılacağı yönünde. Bunun olumlu olduğunu düşünüyoruz çünkü üniversite mezuniyetinin hemen ardından, hayatı tanımadan, doğrudan kürsüye oturmanın sıkıntılı olduğunu gözlemliyoruz. Hatta tecrübeli sayılacak bir süre de burada aranmalı. Şu anda, bildiğim kadarıyla, üç yıla düşürülmüş; bunun artırılmasıyla ilgili de talepler var, bunu da sizlerle paylaşmak istiyorum. Yine, halihazırdaki, bu avukatlıktan hâkim, savcı alımında sadece yazılı-sözlü sınavın değil aynı zamanda başarı oranı, disiplin kovuşturmaları gibi diğer unsurların da dikkate alınması gerektiğini düşünüyoruz.

Bir de, tabii, aslında bu işin daha temeli var, o da hukuk eğitimi meselesi; belki meseleyi oradan başlatmak gerekir. Bize göre en temel meselelerden biri bu hukuk eğitimi. Hukuk icracısının niteliğinin yüksek olması gerekli. Bizler yaklaşık yirmi yıl önce yüzde 1'lerle girmiştik; ki o dönemde, yirmi yıl önce yaklaşık -hatırladığım kadarıyla- 9 tane hukuk fakültesi vardı, şu anda 110'dan fazla hukuk fakültesi olduğunu gözlemliyoruz ve bunların önemli bir kısmının da özel hukuk fakültesi olması ciddi bir sıkıntı.

Yine, burada, YÖK'ün yakın zamanda -geçtiğimiz yıl yahut önceki yıl- bir kararı var, tıp fakülteleri için ilk 40 bin, hukuk fakültesi için de ilk 150 binde olanların bu fakültelerde okuyabileceğine dair. Bu kararı doğru bulmuyoruz, yeterli bulmuyoruz. Hem "eğitimde fırsat eşitliği" ilkesi hem de adalet dağıtacakların daha ilk adımda adaletsizlikle, yani, daha açık söylemek gerekirse ekonomik güçle yarıştığını, adil olmayan bir şekilde öne geçmesinin söz konusu olduğunu gözlemliyoruz. İlk 150 bin tespitinin önümüzdeki yıllarda, ihtiyaç durumuna göre, ilk 50 bine, 75 bine -belki bu rakamlar üzerinde tartışılması gerekebilir- çekilmesi gerektiği bize göre ortadadır.

Yine, Avukatlık Kanunu'yla ilgili beklenti oldukça yüksek. Bu konuda Barolar Birliğinin yeterince katkı sağlayıp sağlamadığından emin değilim ancak Anadolu baroları bu noktada bu eksikliği kapatmakta irade gösteriyorlar ve bizim de bu fikirleri paylaşmamızı istiyorlar. Buna bağlı olarak, avukatlık mesleğinin son dönemde gerilediği ve gerek ekonomik gerekse prestij itibarıyla, dünya örneklerinden de faydalanılarak, düzenlemeler yapılması gerektiği -ki bu, yine, Avukatlık Kanunu'nu içeriyor- kalıcı ve uzun vadeli düzenlemeler ihtiyacı ortadadır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 27

Yine, noterliğe dair tespitlerimiz var. Başvuru için üst yaş sınırı bir ihtiyaç olabilir çünkü özellikle hâkimlerin, emekliliklerine birkaç yıl kala istifa ederek noterliğe geçişleri gibi bir durum söz konusu ki bu, bize göre, niteliği de düşürüyor.

Yine, avukatlığa geçişte bu sınav düzenlemesi önemli. Yanılmıyorsam 2000 yahut 2001 yılında yeniden bir düzenleme yapılmıştı ama daha sonra bir geri adım atıldı. Bu noktadaki tespitinizi paylaşıyoruz ve bunun hayata geçmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Bir de, efendim, şöyle ilginç bir durum var: Bizim gibi serbest avukatken milletvekili seçilmek gibi hayatta nadir rastlanacak bir durumla karşılaşanlar var. Eczacılar, muhasebeciler veya diğer serbest çalışanlar bu konuda tahditte karşılaşmıyor. Avukatların, kamu gücünü kısmen kullandığı düşüncesiyle hatırladığım kadarıyla geçmişte bir düzenleme yapıldı, ama bu engel, doğrusu, hüllelerle aşılabiliyor ve amacına matuf olmayabiliyor. O yönüyle, bu yasağın, yani, seçilen, bir şekilde temsil vazifesinde olan meslektaşlarımızın mesleğini yapmasına engel getiren bu yasağın yeniden değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Az önceki konuşmalar esnasında bir eleştiriye kulak kabarttım. Onu da ben bizzat seçim bölgemden, Nevşehir’den bir örnek vererek paylaşmak istiyorum. “Özellikle hâkim alımlarında, yani avukatlıktan hâkimliğe geçişlerde siyasi saikler gözetildiği” gibi bir şey... Böyle bir şey kesinlikle yok, size çok net, somut söyleyeyim, isim söylemeden söyleyeyim.

Nevşehir’de, 2002 yılındaki Cumhuriyet Halk Partisi il başkanı ve milletvekili adayı şu anda bir yerde hâkim. Yine, 2011’de Cumhuriyet Halk Partisi ilçe başkanı ve milletvekili adayı -benim de rakibim hatta- yine bir yerde hâkim. Keza, Milliyetçi Hareket Partisi il yönetiminden arkadaşlarımız var. Bu noktadaki kriterlerin son derece objektif olduğunu bizzat biliyorum. Bu noktada da sizlere teşekkür ediyorum.

Şimdiden, tekrar, 2016 bütçemizin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bekaroğlu, buyurun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, bürokratlar, basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanın sunuşunu dinledik. Hukuk devleti ve hukukun üstünlüğünden bahsetti; “Ne yapıyorsa hukuk devletini geliştirmek için yapıyoruz.” dedi. Öyle mi, şimdi, buna bir bakmamız gerekiyor.

“Hukukun üstünlüğü” dediğimiz zaman, yasama ve yürütme işlemleri karşısında son sözü hukukun söylemesini anlıyoruz. Yani, başka bir deyişle, devletin hukukla sınırlı olmasını anlıyoruz. Devlet her ne yapıyorsa, yasama, yürütme, yargı hukukla sınırlanacak, anlaşılan şey bu. Ama, maalesef, Türkiye’de öteden beri -sadece sizin döneminizde değil- bu konuyla ilgili atılacak bütün adımlar değişik bahanelerle engellenmiştir.

Evet, yani, siyasi partilerin aslında kapanmaması gerekir ama, işte, memlekette bölücülük tehlikesi var. Evet, şu hak ve özgürlükler olması gerekiyor, işte, tutukluluk süreleri, gözaltı süreleri çok uzun ama, ne yapalım, komünistlik var, faşistlik var, bölücüler var. Sürekli olarak bir engel bulunmuştur ve hep ötelenmiştir. Şimdi de paraleldiler var. Yani, yarın başka birisi çıkacak ve bunlar ötelenecek.

Değerli arkadaşlarım, Sayın Bakan; şimdi şöyle bir şey var Türkiye’de sürekli olarak: Yani, bu vesayet sistemi... Yani, hukuka da bu gözle bakılıyor ve gerçekten de bazı mahkemeler geçmişte -ve hâlâ belki- vesayet sistemi olarak değerlendirilmiştir, yani, seçilmişlerin önünün bir şekilde kesilmesi için, kesilmesi anlamına gelebilecek kararlar almışlardır. Siz de geçmişte, öteden beri, işte, en çok bu vesayet sistemini eleştirmişsinizdir, 12 Eylül sistemini, 1982 Anayasası’nı eleştirmişsinizdir. Ve “Vesayeti kaldırıyoruz.” diye çok sayıda seçime gittiniz, güzel, fakat görünen o ki iktidara iyice yerleştikten sonra iktidarı devam ettirmek için ya da daha iyi Hükûmet etmek için bu vesayet kurumlarına siz de aştınız. Nasıl aştınız? Yani, bu vesayet kurumları neydi? Diyelim ki Yükseköğretim Kurumu vesayet kurumuydu, işte, Millî Güvenlik Kurumu vesayet kurumuydu ya da bazı kurumlar, mesela Cumhurbaşkanlığı da vesayet kurumu... “Vesayet kurumu” derken, “siyasetin önünü kesen kurumlar” olarak gözükiyordu. Sizin de, aslında, bu konuyla ilgili çok fazla rahatsız olmadığınız ve bu kurumları muhafaza ettiğiniz görülüyor. Yargı üst kurullarıyla ilgili -işte, Anayasa Mahkemesi, yüksek yargı, Yargıtay, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu- bu konuyla ilgili de bir kavga var. Ne kavgası bu? İktidar kavgasının bir yansıması. Yani, yüksek mahkemelerin, özellikle Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun yargının bağımsız, tarafsız olabilmesini temin edecek şekilde kurgulanması, yasaların, Anayasa’nın bu şekilde değiştirilmesi, düzenlenmesi değil de “Bizim elimizde olması.” gibi bir eğilim var. Adalet ve Kalkınma Partisinin bana göre en büyük yanılsı budur. Daha evvel eleştirmiş olduğu bu kurumları şimdi iktidar olduğunda, şimdi o kurumların içini kendisi doldurduğunda, kendi insanlarını yerleştirdiğinde sorun olmaktan çıkardı. Dolayısıyla, hukuk devleti bir türlü gelmiyor.

Sayın Bakanım, aslında bu konu, hukuk devleti meselesi sadece Türkiye’yi de ilgilendiren bir konu değildir. Dün de İçişleri Bakanlığı bütçesi görüşülürken ifade etmeye çalışmıştım. Özellikle 11 Eylül’den sonra Amerika’dan başlayarak sonra Avrupa’da ve sonra bunların nüfuz alanı olan bütün ülkelerde ve Türkiye’de hukuk devleti yerine bir olağanüstü hâl devletine doğru bir evrilme var. Ne demek, neyi kastediyorum? İşte, Amerika Birleşik Devletleri terörü bahane göstererek -önce orada başladı- Antiterör Yasası’ndan ABD’yi birleştirme ve güçlendirme yasasına, oradan Vatandaşlık Yasası’na ve benzer yasalar da Avrupa’da eş zamanlı olarak ya da daha sonra çıkarıldı. Buna benzer yasalar da Türkiye’de çıkarılıyor. Nedir bunlar? Bunlar şu: Aslında, terör bahane ediliyor. “Terör tehlikesi” diye bir tehlike de var yani. Avrupa’nın değişik yerlerinde patlıyor, Türkiye’de patlıyor, her tarafta da patlıyor. Bir terör tehlikesi var ama terörün tanımı o kadar genişletiliyor ki, mesela bir ülkenin siyasal, ekonomik ve toplumsal yapılarını yok etmek, istikrarını bozmak, bütün bunlar bile terör parantezi içine alınabiliyor. Sizlerin, Hükûmetinizin de böyle bir eğilimi olduğunu görüyoruz, uygulamalarında da bunları görüyoruz. Buradan şunu anlamayın yani... Her türlü terör ya da yasa dışı ne varsa bütün bunlar

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 28

elbette devlet tarafından takip edilecek, suçlular yakalanacak, adalete teslim edilecek. Bunları kastetmiyoruz ama buradan hareket ederek nasıl bir bahane bularak “Siyasi partileri, evet, çok kolay kapatıyoruz ama ne yapalım bölücü partiler de geliyor. Dolayısıyla, biraz daha bu işi geciktirelim der.” gibi, “Efendim tamam, yani, hak ve özgürlüklere dokunuyor bu iş ama ne yapalım, böyle bir tehlike var.” diye bütün bir muhalefeti terör parantezine alıyoruz. Yani, sendikal hareketten çevre hareketine kadar terör parantezine alıyoruz. Ben davalar biliyorum, gözaltılar biliyorum, Karadeniz’de Yeşil Yol’a karşı çıkanlar, HES’lere karşı çıkanlar bile terör parantezine alınmıştır bu ülkede. Zaten muhalefet eden sivil toplum örgütleri, örgütler falan hepsi “ideolojik”, “siyasi” diye... Bir de “siyasi” diye... Elbette siyasi. Siyasi partiler bile siyasi parantezine bir terör göndermesi yapılarak siyasi parantezine alınabiliyor. Elbette siyaset olacak.

Sayın Bakanım, bir ülkenin yurttaşları eşittir. Yani, eşit yurttaşlık cumhuriyetin temel ilkelerinden biridir. Bu eşit yurttaşlar arasında suç işleyenler de olabilir, bunların arasında terör suçu işleyenler de olabilir. Böyledir, vardır yani, bütün ülkelerde vardır ama bunlar düşman olarak değerlendirilemez. Evet, biliyorum, dünyadaki trend böyle, ABD’de, Avrupa’da bu şekilde gidiyor ve onlar ikili bir hukuk uyguluyorlar ama bu 2’nci hukuk, olağanüstü hâl hukuku -sizin de yaptığınız gibi- giderek genişliyor ve her tarafı, hepimizi bütünüyle kuşatmaya başlıyor. Buradan nereye gideceğiz? Yani, buradan nasıl bir demokrasi çıkaracaksınız?

Başka bir şey daha var. Bu kadar büyük kitleleri terör parantezine alarak, düşman, hain parantezine alarak Türkiye’de nasıl bir uzlaşma yapıp yeni sivil, demokratik bir anayasadan falan söz ediyorsunuz? Bunu nasıl yapacağız? Yani, ağzını açan en yüksek katlardan, Cumhurbaşkanından, Başbakanından, bakanlardan, partinin önemli yetkililerinden -sizin partinizi kastediyorum- muhalefet olan herkesi terör parantezine alırsanız, herkesi düşman kategorisinde gösterirseniz nasıl bir uzlaşmaya gideceğiz? Daha bugün Sayın Cumhurbaşkanı ana muhalefet partisinden Genel Başkanını terörle aynı göstermeye çalıştı, birlikte göstermeye çalıştı. Efendim, neymiş? CHP’nin bir mensubu bir yerde bir şey söylemiş. Yahu, bu tartışılabilir, edilebilir ama bir ana muhalefet partisini siz terör kategorisine, teröre yazarsanız, terör parantezine alırsanız ne yapacaksınız? Sayın Bakanım bu ülkeye huzuru, barışı, demokrasiyi nasıl getireceksiniz? Kimle uzlaşarak bir Anayasa yapacaksınız? Ülkenin yarısını, yüzde 50’sini bu ülkeden gönderecek misiniz? Ne yapacaksınız yani? Operasyonlar düzenleyip bunları ortadan mı kaldıracaksınız? Böyle bir şey mümkün mü? Bu gidişin gidiş olmadığını ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, hukuk devleti dediğimiz zaman yani vatandaşlarına hukuk güvenliğini sağlayan, yönetimde keyfiliğin egemen olmamasını sağlayan ve kendisini hukukla sınırlayan devlet anlıyoruz. Bunun alt başlıkları var yani hukuk devletinin ilkeleri: “Devletin faaliyetlerinde hukuk kurallarıyla bağlı olması.” Şimdi, Sayın Cumhurbaşkanımızın -tevil, mevil- kaymakamları topluyor -bu yeni oldu- diyor ki: “Siz mevzuata falan bakmayın.” Bu ne demek yani? Kaymakamlar mevzuata bağlı kalmadan, mevzuata takılmadan iş yapacaklar. “Hukukun önünde eşitlik ve devletin tarafsızlığı” diyoruz. Yani, gerçekten, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları hukukun içinde eşitler mi? Devlet gerçekten tarafsız mı? Bakın, bir seçim yapıldı, Türkiye’de seçim yargı denetiminde yapılıyor -yüksek yargının mensupları buradadır- bu seçimde gerçekten devletin tarafsızlığı söz konusu oldu mu? Yani, 2 tane seçimi, 7 Haziran ile 1 Kasım kastediyorum Sayın Bakanım. Olmadı. Yani iktidar partisi, iktidarın bütün imkânlarını kullandı. Zaten medya diye bir şey kalmamış. Sayın Bakanım, iş adamlarının güvencesinden falan söz etmişsiniz. Böyle bir şey yok ya, iş adamlarını basıyorsunuz, el koyuyorsunuz, kayyumlara teslim ediyorsunuz. Önemli de iş adamları bunlar yani medya patronları. Bunları bir anda şey yapıyorsunuz. Bu keyfîlikle nasıl bir hukuk devletinden söz ediyoruz biz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, ek süre veriyorum.

Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakın, Sayın Bakanım şunu açık ve net ifade ediyorum: Evet, çok güzel adalet sarayları falan yaptınız ama hâlâ Türkiye’de sokaktaki insan kendisine bir haksızlık ulaştığında -bu haksızlık devletten gelir ya da diğer bireylerden gelir- hakkının zamanında ve olduğu gibi kendisine teslim edileceğine inanmıyor, böyle bir şey yok. Avukat ararken bile “Bağlantısı var mı, şunu var mı, Yargıtayda şey mi?” diyor, böyle bir durum var. Siyasi davalarda fazla fazla böyle tabii bunlar.

Şimdi, hukuk devletinden söz edebilmemiz için temel haklar güvence altına alındı mı? Devletin yargısal denetimi, hâkim ve yargı bağımsızlığı söz konusu mu? Bu konularla ilgili neler yapılıyor? Yeterli ve sağlıklı işleyen bir hak arama yolu var mı Türkiye’de? Bu konularda, bakın, sadece ve sadece mahkeme harçları bile çok yüksek. Yani garibanlar, işinden olanlar -özellikle iş uyuşmazlıklarında- mahkemeye gidemiyor, veremiyor 300 lira-500 lira; dava açılması gerekiyor, veremiyor.

Sayın Bakanım, yani, çok fazla uzatmadan bitirmek istiyorum. Bu ayrımcı, kutuplaştırıcı, gerçekten hukuk devletinin askıya alındığı... Biz böyle görüyoruz. “Bu dünyadaki eğilim, dünyada da böyle yapılıyor.” diye bahane olabilir. Dünya, belki Amerika çıkardığı bu yasalarla kendi yurttaşını ikna ediyor, “Terör tehlikesi var.” diyor, bastırıyor, ikna ediyor ve belki de kendisinin çıkarmış olduğu Amerika’nın birliği ve bütünlüğü yasası birtakım hak ve özgürlükleri askıya almayı gerektiriyor ama şunu açık ve net bir şekilde ifade ediyorum: Türkiye’nin birliği ve bütünlüğü çoğulcu bir yaklaşımın, çoğulcu bir siyasal düzenin, çoğulcu bir devleti hayata geçirmekle mümkün olur. Çünkü Türkiye’de şöyle ya da böyle bir ulus inşa projesi gerçekleşmiş; tasada, kıvançta bir halkımız ama son zamanlarda müthiş bir şekilde kutuplaşmışlar, hâlâ farklılıklar var. Dolayısıyla, farklılıkların kendilerini ifade edebileceği bir hukuk sistemi, eşit farklılıklarıyla eşit olabilecekleri hukuk sistemi inşa edemezsek, hayata geçiremezsek Türkiye’nin birliği ve bütünlüğü söz konusu olmaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 29

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitireceğim.

Yani bizim birliğimizi ve bütünlüğümüzü sağlayacak, belki de Amerika'nın, Avrupa'nın, başka ülkelerin geçici olarak ya da sürekli olarak özgürlükleri askıya almaları olabilir ama Türkiye'nin ancak hak ve özgürlükler sistemini hayata geçirerek yani hukuk devletini hayata geçirerek Türkiye ayakta kalabilir. Bakın, Türkiye'nin yaşamış olduğu sorunlar, şu anda akan kan, güneydoğudaki terör, elbette terör ama temeline baktığınız zaman Türkiye'de eşit yurttaşlıkla ilgili problemlerin bugüne kadar taşınmış olması. Zamanında tedbirler alınmaması, zamanında iyileştirmeler yapılmamasından dolayı Türkiye şu anda bölünmekle karşı karşıya, terörle karşı karşıya ama burada çifte standart falan uygulamamak gerekiyor. Yani hukuk devletini, hukukun üstünlüğünü keşfetmek için dünyayı yeniden keşfetmeye falan gerek yok, bunların şeyleri, her şeyi ortada. O nedenle, “-miş” gibi yapmamamız gerekiyor, Evet, bir fırsat var, önümüzde bir anayasa var. Bu anayasa yapacak ortamı tesis etmek sizin görevinizdir, bir uzlaşma ortamını tesis etmek sizin görevinizdir çünkü çoğunlukta sizsiniz, Hükûmet sizsiniz.

Son cümlelerimi söylüyorum Sayın Başkanım.

Çoğunluk olmak, seçilmiş olmak elbette demokrasinin en vazgeçilmezidir. Kararları Mediste yasama, çoğunluk alacak, çoğunlukla seçilenler yürütmeye olacak ama çoğunluk olmak yetmez, her şeyi yapacağım anlamına gelmez. Çoğunluk, yüzde 52'yle seçilmek, kaymakamlara “Yasalara uymayın.” deme yetkisini vermez. Hukuk olmadıktan sonra o sistem demokratik bir sistem değil dir, hak ve özgürlükler sistemi değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlayın.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Türkiye buraya doğru gidiyor.

Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum. Sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, ben teşekkür ediyorum.

Sayın Baluken, buyurun lütfen.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, Komisyonun değerli üyeleri ve değerli milletvekilleri, sayın bürokratlar ve basın değerli emekçileri ben de öncelikle partimiz adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, son derece önemli bir bütçe görüşülüyor. Belki de ülkede en çok ihtiyacımız olan kavram “adalet” kavramı ve doksan yıldır da cumhuriyetin kuruluşundan bugüne kadar, maalesef kronik sorunlarımızın çözümüne bir türlü bu kavramla ilgili gerekli yasal, anayasal düzenlemeleri yapmadığımız için kavuşmadığımız kanaatindeyiz.

Sayın Bakan da çok iyi biliyor, burada da süre kısttlı olduğu için çok detaylandırmayacağım ancak cumhuriyetin kuruluşundan bugüne kadar Türkiye'de, Anadolu, Mezopotamya topraklarında 5 kesim büyük bir mağduriyet yaşadı yani kimliklerin tekleştirilmesi adına, yasakçı, baskıcı, asimilasyoncu politikalar adına bu topraklarda yaşayan Kürtler, Aleviler, müteedeyin kesimler, sosyalistler ve gayrimüslim halklar çok büyük zulümler ve çok büyük katliamlar gördü. Sizin de mensubu olduğunuz siyasi parti de aslında iktidara geldiği ilk yıldan itibaren bu, baskı görmüş, mevcut hukuk sisteminden, adalet anlayışından dolayı ezilmiş olan bir kesimin temsiliyetiyle Türkiye halklarına gitti ve bütün bu kronik sorunların çözümü adına da önemli taahhütlerde bulundu. O dönemki siyasal konjonktürü çok hatırlatmaya gerek yok ama hem iç konjonktür hem de Avrupa Birliğinden dolayı dış konjonktür de gelmiş olduğunuz bu ezilen temsiliyet üzerinden Türkiye'nin kronik sorunlarını çözme adına çok önemli fırsatlar ihtiva ediyordu ama maalesef partiniz, cumhuriyet döneminden bugüne kadar yürütme sorumluluğunu almış diğer hükûmetler gibi belli bir aşamadan sonra devletleşme hastalığına, muktedir olmanın gücüne, iktidar olmanın yanlılığına kapıldı ve Türkiye'deki bu ezilen kesimlerin sorunlarından çok kendi iktidarını daha çok tahakküm etme anlayışıyla maalesef hareket etti ve öyle olduğu için de partinizin isminde de bulunan “adalet” kavramı giderek inandırıcılığını yitirdi ve öyle bir aşamaya geldi ki, bugün, partinizin kurucu kadrolarında yer alan insanlar bile artık Hükûmetinizin ya da hükûmetlerinizin adaletle ilgili yapmış olduğu uygulamaları kamuoyu önünde açık bir şekilde eleştirmeye başladılar.

Tabii, uzun bir liste var önümde, yani konu başlıklarına sadece değinmeye kalksak bitiremeyeceğiz ancak öncelikle buradaki üye arkadaşımız da bahsetti, şahsınızı bile tanımakta zorlandığımız bir tutumun mutlaka açığa kavuşması gerektiği kanaatindeyiz. Biz, daha önceki Bakanlık pratiklerinizi de biliyoruz, bu şekilde bir tutum içerisinde değildiniz ancak son dönemde HDP'li vekillere yönelik Bakanlığınız son derece ayrımcı bir uygulamanın altına imza atıyor. Bir taraftan, Adalet Bakanısınız, bir taraftan içerisinde “adalet” olan ve bu iddiayla iktidara gelmiş bir partinin mensubunuz ama diğer taraftan, Türkiye'de halkın iradesini, milletin iradesini temsil eden milletvekilleri arasına ayırım koyuyorsunuz. HDP milletvekilleri, Bakanlığınızın görev alanına giren cezaevlerindeki hak ihlallerini araştırmak üzere hiçbir cezaevine gidemiyorlar. Altı ayı aşkın bir süredir bu konuyu Genel Kurula getirmemize rağmen, sizinle bazı görüşmeler yapılmasına rağmen, “Başbakanla görüşülüp bu durum mutlaka düzeltililecek.” denmesine rağmen, Meclis Başkanlığıyla görüşülüp “CHP, MHP ve HDP vekilleri arasındaki bu ayırım kabul edilemez.” denmesine rağmen, bu uygulama devam ediyor. Doğrusu, ben, bunu şahsınıza da yakıştıramıyorum yani daha önceki Bakanlık pratiğinizi de bildiğimiz için bu tutumun nereden kaynaklandığını, Bakanlığınız ya da şahsınızın iradesi üzerinde üstten bir dayatma mı olduğunu merak ediyorum. Bu soruya cevap verirsiniz sevinirim.

Diğer taraftan, bugün 15 Şubat yani Sayın Öcalan şahsında bölge halklarının birbirini boğazlamasını hedef alan, tarihî bir Türk-Kürt çatışmasını öngören uluslararası komplonun 17'nci yıldönümü. Bu komplo, aslında Sayın Öcalan'ın derdest edilerek İmralı Adası'na getirilmesiyle beraber, yüzyıllarca sürecek bir Türk-Kürt savaşını öngörmüştü ancak Sayın Öcalan'ın İmralı'da geliştirmiş

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 30

olduğu demokratik ulus paradigmasıyla beraber bu Türk-Kürt savaşından halklarımız, ülkemiz, bölgemiz korunarak belli süreler içerisinde de, çözüm sürecinde de ete kemiğe büründüğü gibi belli çözüm şanslarına da kavuştu. Ancak çözüm sürecinin önemli fırsatlarının nasıl heba edildiğini günlerdir buralarda da tartışıyoruz, oraya çok girmeyeceğim. Böylesi bir uluslararası komployu boşa çıkarmış bir siyasi lideri sekiz ayı aşkın bir süredir tecrit altında tutuyorsunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nasıl heba edildi? Girin de biz de öğrenelim.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Ona günlerdir giriyoruz Sayın Başkan, onun nasıl heba edildiğini, sizin, ana muhalefet partisi üyesi olarak çok iyi bilmeniz gerekiyor.

Burada dikkat çekmek istediğim husus, Sayın Öcalan'a yönelik insanlık dışı, hukuk dışı tecrit uygulamasıdır. Türkiye'de hiçbir hükümlüyle ilgili sekiz ayı aşkın bir süre içerisinde avukatlarıyla görüşmeme, ailesiyle görüşmeme, heyetlerle, siyasi heyetlerle görüşmeme gibi bir yasak yok ancak İmralı'da on yedi yıldır devam eden özel bir konsept, sekiz ayı aşkın bir süredir de bir tecrit sistemiyle devam ettiriliyor ve bu, ülkenin barışı açısından da hepimizi kaygıya ve endişeye sevk eden son derece vahim, önemli birtakım hususları ihtiva ediyor. Dolayısıyla, bu tecridin yasal dayanağının ne olduğunu izah etmek zorundasınız yani Türkiye'deki herhangi bir cezaevindeki bir hükümlüye yönelik yapılmamış olan bu sekiz ayı aşkın süredir tecrit konseptinin bir an önce kaldırılması gerektiği kanaatindeyiz. Bunun kalkması durumunda Türkiye'deki mevcut çatışma zemininin tekrar bir müzakereye evrilmesi, çatışmadan kaynaklı can kayıpları yerine siyasetin çözümleyici diyalog kanallarının açılmasıyla ilgili yaşanabilecek gelişmeleri de en azından şahsınızın da bildiğini, konuya vakıf olduğunu düşünüyorum.

Hepimiz tecridin kaldırılmasını beklerken, İmralı'da, oradaki devlet heyetiyle birlikte yapmış olduğumuz görüşmelerle oraya giden Nasrullah Kuran ve Çetin Arkaş adlı iki hükümlünün de Silivri Cezaevine âdeta kaçırılırcasına ve yol boyunca da son derece kötü muameleyle getirilmiş olmasını doğrusu anlamakta güçlük çekiyoruz. O nedenle, bu konuda da bir açıklama yaparsanız seviniriz.

Sayın Bakan, bir siyasi talep olarak asla görmediğimiz, insani bir zorunluluk olarak dile getirdiğimiz bu hasta tutsaklar meselesi var. Yine, daha önceki Bakanlık döneminizde sizlerle de defalarca görüştük, ilgili daire başkanlıklarıyla toplantılar da yaptık. Bir hekim olarak söylüyorum, son derece ağır bir aşamaya gelmiş, "terminal" dönem dediğimiz ölümcül bir evrede bulunan ve son nefesini ailesinin yanında vermek isteyen ya da daha hafif evrede olup sağlık ve tedavi hakkını kullanmak isteyen bu hasta mahkûmların durumlarıyla ilgili siz kendiniz de Hükûmetiniz de yasal düzenleme yapılacağı sözünü verdiniz. Bunu Mediste de ifade ettiniz ve tutanaklara geçti. Mevcut yasal mevzuatla da bu insanların birçoğunun ya son nefeslerini ailelerinin yanında verme hakkı ya da tedavilerinin bir sağlık kuruluşunda yapma hakkı varken bile hâlâ bu konuda anlaşılabilir bir dirençle karşı karşıya olduğumuzu düşünüyoruz. Bu konuda neden adım atmadığınızı merak ediyoruz. Yani sayıları 737'yi bulan 300'ü ağır hasta mahkûmun tedavi hakkından yararlanmasının ülkeyi bölmesini mi düşünüyorsunuz? Yani bir insan tedavi görürse ya da son nefesini ailesinin yanında verirse...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Baluken, toparlayın lütfen.

Buyurun.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) - ...bunun ülkemiz açısından, Bakanlığınız açısından, Hükûmetiniz açısından nasıl bir sakıncası olacağını doğrusu merak ediyoruz.

Diğer taraftan, tabii, güncel son derece yakıcı gelişmeler var. Türkiye anayasasında ve mevcut yasalarda olmayan sokağa çıkma yasakları uygulanıyor. Darbe ve sıkıyönetim dönemlerinde bile uygulanmayan, yetmiş günü aşmış olan sokağa çıkma yasaklarıyla ilgili Adalet Bakanı olarak nasıl tahammül ediyorsunuz, nasıl göz yumuyorsunuz, doğrusu merak ediyoruz. Yani bir kentin tamamını cezalandırma, bir kentte yaşayan bütün insanların yaşam hakkından seyahat hakkına, sağlık hakkından cenazesinin defin hakkına kadar birçok hukuksuz uygulama yapılıyor ve bunlarla ilgili son derece acı tablolarla karşı karşıyayız. Arkadaşlarımız dile getirdiler, Cizre'deki vahşet bodrumlarında ve cehennem binalarında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlayalım Sayın Baluken.

Buyurun.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) - ...130'a yakın cenaze çıktı ve hepsi yakılmış olarak çıktı. Şu anda 5 ilde bu cenazeler bulunuyor. Bu cenazelerin otopsi işlemlerine hekimlerin, avukatların girmesine izin verilmiyor, ailelerin teşhis yapmasına izin verilmiyor. Geçen gün de sizinle görüşmüştüm ben bu konuyu, şimdi alınan numuneler İstanbul'daki Sanırım Adli Tıp Merkezine gönderildi ama yerelden "Bu sonuçları beklemeden bu cenazeleri defnedelim." gibi bir dayatma var aileler üzerinde, böyle bir baskı var. Yani bir Adalet Bakanı olarak –bunu bir siyasi talep olarak söylemiyorum, insani duyarlılığınız üzerinden- bu duruma müdahil olmanız gerektiğini, bu Adli Tıpla ilgili süreçlerin hızlandırılması, kurtarılabildiği ama şu anda yakılmış cenaze olarak ailelerinin önünde bulunan insanların en azından cenazelerinin ailelerine verilmesiyle ilgili sizin mutlaka müdahil olmanız gerektiği kanaatindeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkürler.

Basın özgürlüğü, partimize yönelik saldırılar, çocuk mahkûmlar... Yani bu konuda arkadaşlarımız gerekli şeyleri söylediler. Ben sürem kısıtlı olduğu için özellikle bu sokağa çıkma yasaklarında insanlığı utandıran bazı uygulamalar var, yani bunlarla ilgili soruşturma süreçlerini merak ediyorum. Cenazesi yerlerde sürüklenen, zırhlı araçlar arkasında sürüklenen gençlerin durumundan, işte,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 31

iki gün önce ortaya çıktığı gibi Varto'da, Cizre'de parçalanmış bedeni çırılçıplak teşhir edilen katledilmiş kadınların durumuna kadar bir Adalet Bakanı olarak sizin müdahil olmanız gerektiğini, bu konuda açılmamış adli, idari soruşturmalar utancı varsa da bunun kaldırılmasıyla ilgili duyarlılık göstermeniz gerektiği kanaatindeyim.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kayışoğlu, süreniz beş dakikadır, buyurun lütfen.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli katılımcılar; biraz önce Sayın Bakanı dinlerken notlar aldım. Maalesef uygulamadan gelen biri olarak bu sunuştaki söylemlerin gerçeği yansıtmadığını söylemek istiyorum. “Özel yetkili mahkemeleri kaldırdık.” dedi Sayın Bakan fakat yine de doğal yargıç ilkesi sağlanamadı kaldırılrsa dahi, adı değişti sadece, “sulh ceza hâkimlikleri” oldu, işlevi aynı, hiçbir değişiklik yoktur, hâlen doğal yargıç ilkesi ihlal edilmektedir.

Makul sürede yargılamayla ilgili birtakım tedbirlerden bahsedildi. Evet, birtakım tedbirler alındı sözde, yani şeklî olarak usul kanunlarında değişiklikler yapıldı, fakat bu Usul Kanunu'ndaki değişiklikler maalesef yargılamayı hızlandırmadı, sadece harçların tahsilatını hızlandırdı. Hiçbir şekilde davaların süresinde kısalma olmadı ve vatandaşlar, bütün harçlar peşin alındığı için dava açma, hak arama özgürlüğü konusunda sıkıntılar yaşamaktadırlar. Özellikle işçiler, emekçiler maalesef yüksek harçlar nedeniyle, bin liraya varan bu harçlar nedeniyle dava açmakta zorlanmaktadırlar, onun dışında yargılamada bir kısalma olmadı.

CMK'daki uzlaşma kapsamının genişletilmesinden bahsedildi bu kapsamda. Bununla ilgili olarak özellikle kadına yönelik şiddetle ilgili sivil toplum kuruluşlarının kaygıları var, kamuoyunun kaygıları var, kadına yönelik şiddetle ilgili suçların bu şekilde bir nevi affedileceği gündemde ve eleştiriler var, bu reform kapsamında bu eleştirilerin dikkate alınmasını talep ediyoruz.

Noterlik için sınav getirileceği söylendi, ben de tam avukatlık için sınavı soracakken onu da açıkladınız, “Sınav getireceğiz.” dediniz ama bu yıldır konuşuluyor, maalesef getirilmedi, hatta ve hatta Türkiye Barolar Birliğinin bu konuda çıkardığı Avukatlığa Kabulde Sınavla İlgili Yönetmelik Bakanlığınız tarafından kabul görmedi, yayınlanmadı, tam tersine engellendi. Avukatlık Kanunu'yla ilgili değişiklik taslağı hazırladığınızı ve görüşe sunduğunuzu söylediniz, bunu Barolara sunuyor musunuz, bununla ilgili hiçbir bilgi gelmedi, ya da kime soruyorsunuz bu taslakla ilgili kimlerden görüş alıyorsunuz onu merak ediyorum.

2016 yılında zabıt kâtibi alımı yapılacağı ve bu konuda işte çok fazla memur alındığı belirtildi konuşmada, bu alımlarda da yine torpil ve liyakat esasının uygulanmadığı şikâyetleri var, bununla ilgili olarak objektif kriterlere göre yapılmasını talep ediyoruz.

“İstinaf mahkemeleri açılacak.” dendi, fakat zannediyorum 2006 yılında açılacaktı on yıl geçti hâlâ açılmadı. Bununla ilgili olarak da çalışmalar ne durumdadır? Yani o zaman da “Açılacak.” deniyordu, on yıl geçti hâlâ “Açılacak.” deniyor. Bununla ilgili olarak örneğin Bursa'daki pratiği biliyorum. Birtakım yerler kiralandı, vazgeçildi. Adalet Sarayı yaptığınızdan bahsediyorsunuz, yine, Bursa'da benzer sorunlar var, şu anda 4-5 tane kiralanmış adalet hizmet eden kamu binası var ve bunların kiralrıyla ilgili, bedellerle ilgili kamuoyunda çok ciddi kaygılar var, şüpheler var. Neden kaç yıl geçmesine rağmen projeler değiştiriliyor, yer değiştiriliyor, bir türlü o adalet sarayı –tirnâk içinde- yapılamıyor.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi sürecinden bahsettiniz makul süreyle ilgili olarak, yine başka şeyler. Şunu söylemek istiyorum: Şimdi, nasıl ki, Anayasa Mahkemesini kurarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine giden dosyaları azaltma yönünde ya da bu konudaki ihlal kararlarını engelleme yönünde bir girişim olmasına rağmen insan hakları ihlallerinde bir azalma olmadıysa aynı şekilde başka tedbirlerle de, işte, istinaf mahkemesinin kurulması, vesaire gibi tedbirlerle de biz yine bu işin esasına girilmediği sürece bu şekilde şekillerle makul sürede yargılanma hakkıyla ilgili olarak bir gelişme olacağını maalesef düşünmüyoruz.

İş yükü azaltmayla ilgili tedbirlerden bahsettiniz ama hükmün açıklanmasının geri bırakılması, iddianamenin iadesi, vesaire... İş yükünün de azaldığı filan yok, Yargıtaya giden dosyalar, özellikle ceza dosyaları beş yıldan önce maalesef dönmüyor ve geciken adalet de adalet değildir.

Yargı bağımsızlığıyla ilgili olarak hukuk devletini tesis etmek için gerçek anlamda etkili yargı bağımsızlığını sağlamak için tedbirler almayı düşünüyor musunuz? Örneğin, 2010'da bir Anayasa değişikliği yapıldı ve HSYK maddesi de değişti ama niye o zaman Adalet Bakanı HSYK Başkanı olmaya devam etti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Yapılan bu değişikliklerle hâkim ve savcıların...

BAŞKAN – Sayın Kayışoğlu, sözünüz tutanaklara geçmiyor, açacağım mikrofonunuzu.

İki dakika süre veriyorum, lütfen toparlayın.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkürler.

Mülakatla yine objektif kriterler uygulanmamaktadır. Özgürlük ve güvenlik hakkıyla ilgili olarak hâlâ kopyala-yapıştır sistemi devam etmektedir, AİHM'in deyiimiyle, nesnel olarak doğrulanabilir gerekçelerle verilmemektedir tutuklama kararları.

“Adalet Akademisindeki eğitim nitelikli hâle getirildi.” dediniz ama daha yakın bir dönemde bir stajyer arkadaşımız özel hayatıyla ilgili baskılardan dolayı intihar etti. Biz bunun nitelikli hâle getirilmesini bu eğitimlerde gerçekten hukukun üstünlüğünün aşılması olarak algılıyor.

İcra iflas dairelerine memur alımındaki çoklukla ilgili bir nevi olumlu gelişmeden bahsettiniz ama bu aslında övünülecek bir şey değil, icra iflas dairelerinin sayısının artması borçluların arttığını gösteriyor maalesef.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 32

AlHM'deki ihlal kararlarının azaldığından bahsettiniz ama bunu oransal olarak belirtmediniz. 2012'de Anayasa Mahkemesi devreye girdiği için, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine giden dosya sayısı azaldığı için ihlal sayısı azalmıştır diye düşünüyorum, zannediyorum oransal olarak bakılırsa, bu anlaşılacaktır.

Yine, biraz önce söylendi, Balyoz davasıyla ilgili yargılananlardan birisi 1 milyon 360 bin lira tazminata hak kazandı. Evet, bununla ilgili olarak rücu mekanizması konusunda etkili bir düzenleme gelecek mi? Yani yandaş hâkimlerin verdiği haksız kararlardan dolayı bu millet bu tazminatı ödemek zorunda mıdır, zorunlu mudur?

Yargı personelinin, Bakanlığınız infaz personelinin yıpranma hakkı talebi var, bununla ilgili olarak çalışmalar yapmayı düşünüyor musunuz?

Biraz önce bir arkadaşımız Nevşehir örneği verdi hâkim alımıyla ilgili ama sizin il teşkilatı pek güzel çalışmıyor galiba, Bursa'da il başkanı bir avukat ve henüz fire vermediler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen son cümlelerinizi alabilir miyim.

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Çok kötü satışınız.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Şimdilik bu kadar söyleyeceklerim, yani söyleyecek çok şey var ama tabii zaman yetmiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çaturoğlu...

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Sayın Başkan, Değerli Bakanım, kamu kurum ve kuruluşlarının değerli başkan ve yöneticileri, çok kıymetli milletvekili arkadaşlarım, değerli hazırun; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Adalet Bakanlığının bütçesi hakkında kendi şahsi görüşlerimi ifade etmek için söz aldım.

Öncelikle, Sayın Bakanım, size ve şahsınızda tüm Bakanlık çalışanlarına yapılan çalışmalardan dolayı teşekkür ediyorum.

Birincisi, adalet hizmetlerinde altyapının güçlendirilmesi çalışmaları takdire şayan olmuştur. Adalet hizmetlerinin kiralık binalarda son derece olumsuz ortamlarda verilmesi usulü terk edilerek merdiven altı adalet anlayışına son verilmesi son derece önemlidir. Bunu, kendi ilimden ve kendi ilçemden bir örnek ile izah etmek istiyorum.

Zonguldak Alaplı ilçesi adliyesinde, kiralık olarak tutulmuş çok katlı bir binanın en son katında, penceresi camı olmayan, ışığı dahi görmeyen, rutubetli ve karanlık bir ortamda adalet hizmetleri vermeye çalışılırken, 2002'den sonra yapılan adliye, adalet saraylarıyla birlikte, gelecek elli yılı planlanmış bina yapılmak suretiyle güzel bir hizmet binası yapılmıştır. Yani adalet çatı katından yapılan yeni bir binayla saraya taşınmıştır, emeği geçen herkese bu konuda teşekkür ediyorum.

İkincisi, makul bir sürede yargılanma konusu. Bu, çok önemli bir konu, bu konuda çok önemli çalışmalar yapılarak yargılama süreleri kısaltılmıştır ancak bunlar takdire şayan bir durum olmakla birlikte, geciken adalet adalet sayılamayacağı için yargılama sürelerinin daha da kısaltılması gerektiği kanaatindeyim.

Sayın Bakanım, sizin de sunumunuzda bahsettiğiniz gibi, bu konudaki kanun tasarılarının Türkiye Büyük Millet Meclisine acilen getirilmesi ve Bakanlığınız tarafından yapılacak diğer çalışmalara da acilen başlanması gerektiği hususunu dikkatlerinize arz ediyorum.

Üçüncü husus Çek Yasası'yla ilgilidir. Sözlükte çek, "Kıymetli evrak niteliğine sahip bir kambiyo senedi olup, bir havalenin ödenmesi için çıkarılan teyit emridir. Çek bir borç senedi ya da senetlerde olduğu gibi belirli bir süre sonunda senet bedelinin ödenmesi vaadi değildir." diye tanımlanmaktadır.

Ülkemizde de yıllarca çek konusunda bir uygulama oluşmuş, vade olmamasına rağmen borçlu ile alacaklı arasında bir güvене dayalı olarak bu kullanılmıştır. Çekin ödenmediği durumlarda da bunun caydırıcı müeyyideleri vardı ancak yapılan düzenlemelerle önce bu müeyyideler kaldırılmış, daha sonra da çeke vade getirilmiş ve çek, kırtasiyeciden alınan senet olarak değil de bankaların dağıttığı bir senet hükmü hâline gelmiştir.

Evet, belki konjonktür gereği çek davalarının olağanüstü sayılara ulaşmasından dolayı bu düzenleme yapılmış olabilir, oysa bu düzenlemenin anlık olması gerekirdi, fakat bu uygulama uzun zamandan beri sürdürülmektedir.

Sonuçta, çek kıymetli bir evrak olmaktan çıkmış ve ticari işlemlerde de hiçbir itibarı kalmamıştır. Onun için, çek mevzuatının uluslararası normlara uygun olarak yeniden düzenlenmesi ve çekin daha önce olduğu gibi kıymetli ve ciddiye alınır bir evrak olması sağlanmalıdır. Uluslararası literatürde karşılıksız çek keşide etmek dolandırıcılık sayılmaktadır ve bunun ağır cezai müeyyideleri vardır.

Sayın Bakanım, değinmek istediğim bir diğer konu da -kendi yaşadığım bir tecrübeden de biliyorum- kişilere karşı işlenen suçların affedilmesi hakkında olacaktır. Devlet, devlete karşı işlenen suçları affedebilir, benim buna bir diyeceğim yok, belki bu da tartışılabilir, ancak kişilere karşı işlenen suçların affı konusunda, kendisine karşı suç işlenen kişinin veya o kişi hayatta değilse yakınlarının mutlaka muvafakati olmalıdır diye düşünüyorum. Bu konuda sizlere başımdan geçen bir hadiseyi de örnek vermek istiyorum.

Daha önce Sağlık Bakanlığı bütçesi görüşülürken, belediye başkanlığım sırasında silahlı saldırıya uğradığımı ifade etmiştim. Bunu yapan fail yakalandı, ağır ceza mahkemesinde yargılandı, neticede duruşmalarda gösterdiği iyi hâl göz önünde bulundurularak on sekiz yıl, on ay ceza aldı. Sekiz yıl altı ay infazdan sonra cezaevinde yatması gerekiyordu, ancak bizim dönemimizde Türk Ceza Kanunu'nda yapılan bir düzenlemeyle, beş yıl altı ay yattı, çıktı, gitti. Bu durumun değişmesi gerektiğini düşünüyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 33

Sayın Bakanım, son olarak, yaklaşık 150 çalışanı, 25 hâkim ve savcısıyla güçlü bir yargılama kadrosuna sahip, yeni adliye binasına 2014 yılında taşınan, Karadeniz Ereğli Adliye Sarayında ağır ceza mahkemesi başkan ve üye odaları, mahkeme kalemi ve duruşma salonu mevcut olup, tüm teknik altyapısı ve tefrisatı Adalet Bakanlığının onayıyla tamamlanmıştır; yeterli sayıda da dosya mevcuttur, bu konudaki dosyamızı Sayın Bakanımıza sunmuş bulunmaktayız. Karadeniz Ereğli adliyesinde ağır ceza mahkemesi kurulması hususunda yardımlarınızı talep ediyoruz. Bu kurulacak ağır ceza mahkemesi, Alaplı, Ereğli ilçelerine yani toplam 220 bin nüfusa hizmet edecektir.

Bu duygu ve düşüncelerle 2016 yılı bütçenizin hayırlı hizmetlere vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan temenni ediyor, sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, iki dakika usul hakkında bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN – Yani görüşmeler arasında usule ilişkin bir şey olmaması lazım ama vereceğim.

Buyurun.

II.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER (Devam)

2.- Komisyonun çalışma usul ve esasları hakkında görüşmeler

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Başkan, usul her an değişebileceği için...

BAŞKAN – Usul her an değişmez de buyurunuz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Olur, olur.

Şimdi, bu da önemli, her ne kadar Başkan...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Aykut Bey yeni geldiği için...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Geç gelmişliği mi de şikâyet ederek süremden alma.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Yok, kesinlikle öyle değil, usulle ilgili...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Teşekkür ederim Ahmet Bey, iyi niyetinin farkındayım.

Sayın Başkan, bu usul önemli de bir usul, yani öyle sıradan bir usulden bahsetmemeye çalışacağım.

Demokrasinin temeli güçler dengesi, birbirinin arasında bir kontrol mekanizması, Parlamentonun en önemli hakkı da bütçe hakkıdır. Yani bu bütçe çıktıktan sonra, Türkiye'deki bütün -bu kurumlar için söylüyorum- Adalet Bakanlığı ve yargı personelinin aldığı her kuruşun, maaşından özlük haklarına kadar her kuruşun yasal zemini de bu bütçe görüşmesidir.

Şimdi, bakın, ben bütçeye katılımcılara bakıyorum, sayın genel sekreterlere çok teşekkür ediyorum, hepsi buradalar ama öncelikle Adalet Bakanlığı ile yüksek yargının bütçesinin ayrılması lazım.

İkinci olarak da yüksek yargının başkanlar düzeyinde burada temsil edilmesi lazım çünkü Parlamento yani bu milletin yasama yetkisi yargı yetkisine bir bütçe hakkı tanıyacak. Nasıl ki biz yargılandığımızda gideceğimiz büyük bir şeyle -yargı gücü yargının elinde olduğu için- yargılanacaksak yasamanın bu gücüne de saygı duymak lazım. Yasamanın bu şekilde fiilen iğdiş edilmesi, bir süre sonra -sakın, bunu böyle bir kariyerist anlamda söylemiyorum değerli arkadaşlar, demokrasinin sıhhatli olması açısından söylüyorum- katılımcıların şube müdürü düzeyine inmesi, bütçenin ciddiye alınmaması Türkiye demokrasisi açısından iyi bir şey değildir. Belki bunu daha sonra bütün partiler oturup, konuşup Adalet Bakanlığından ayrılmış bir yüksek yargı bütçesinin ayrı gün görüşülmesi ve bu şekilde en üst düzey katılımın sağlanması, hayati eksiklikler, hastalıklar gibi bir şey varsa da... Mesela yurt dışı seyahati asla kabul edilmemesi gereken bir şeydir. Parlamentonun bütçe gününe yurt dışı seyahat konulamaz ama gördüğüm kadarıyla zaten güçler birleştirildiği için ve gülümsemelerden anladığım kadarıyla bu demokratik tecrübeye henüz sahip değiliz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Ağbaba, söz sizindir.

Genel Başkan Yardımcısı olarak sizin de süreniz on dakikadır, buyurunuz lütfen.

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2016 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/529) ile 2014 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/297) ve Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) Adalet Bakanlığı

b) Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu

c) Türkiye Adalet Akademisi

ç) Anayasa Mahkemesi

d) Yargıtay

e) Danıştay

f) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu

VELİ AĞBABA (Malatya) – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, ben de bütçenin hayırlı olmasını diliyorum. Size çok teşekkür ederim.

Ben genel olarak Türkiye'deki cezaevleriyle ilgili birkaç şeyi sizlerle paylaşmak istiyorum. Değerli arkadaşlar, Türkiye'deki cezaevleriyle ilgili kamuoyuna yansıyan, yansımayan çok çeşitli problemler var. Bu sıkıntıların ve problemlerin temel kaynağı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 34

hepimizin yakından bildiği gibi, yargının siyasallaşmasıdır aslında. Maalesef, 24'üncü Dönemde CHP Milletvekili olarak izlediğimiz davaların tamamında özel yetkili mahkemeler aracılığıyla hukukun katledildiğini ve birçok mağduriyetin yaşandığını biliyoruz. Bunlar unutulmasın diye sık sık ifade etmek gerekir; Genelkurmay Başkanının terör örgütü yöneticisi olduğu, şimdilerde sizin yandaş ve havuz medyası kanalına sıkça görüntü veren Emniyet Müdürü Hanefi Avcı'nın sol bir örgüte üye yapılarak terörist yapıldığı, maalesef özel yetkili mahkemeler eliyle gazetecilerin, askerlerin, bilim adamlarının terörist ilan edildiği ve büyük mağduriyetlerin yaşandığı.

Ben burada tabii sizin içinizde, sayenizde Türkiye'de en çok tutuklu sendikacı, tutuklu avukat, tutuklu asker, tutuklu bilim adamı ziyaret etmiş milletvekili olarak konuşuyorum. Bu dönemin bittiğini sanıyorduk ama özel yetkili mahkemelerin kaldırılarak yerine sulh ceza mahkemeleri kuruldu. Özel yetkili mahkemeleri aratan mahkemeler oldu sulh ceza mahkemeleri. Özel yetkili mahkemeler, biliyorsunuz, eş başkanlıkla idare ediliyordu yani cemaat ve Hükümet birlikte karar verip beraber uyguluyordu. Özel yetkili mahkemeler kaldırıldı, daha beteri geldi, sulh ceza mahkemeleri kuruldu. Bu mahkemeler özel yetkili mahkemeleri aratıyor, tek bir elden yönetiliyor. Siyaset emir veriyor, sulh ceza mahkemeleri yerine getiriyor.

Bakın, geçmiş dönemlerde eskiden mahkemelere talimatlar, emirler gizli verilirdi, şimdi aleni olarak, hatta televizyon ekranlarından verilmeye başlandı. Örneğin, Nokta dergisinin o meşhur şehit cenazesine ilgili, "selfie" kapakıyla ilgili Cumhurbaşkanı "Bunun bedelini ödeyeceksiniz." dedi, dört gün sonra Nokta'nın hem muhabiri hem de yazı işleri müdürü tutuklandı. Yine, Cumhuriyet gazetesinin AKP'nin MİT tırlarıyla ilgili foyasını ortaya çıkaran haberiyle birlikte yine Cumhurbaşkanı bir televizyon ekranından "Haber yapan bedelini ağır ödeyecek, öyle bırakmam onu." dedi ve Can Dündar ile Erdem Gül cezaevine atıldı.

Değerli milletvekilleri, cezaevlerindeki sorunlardan söz ederken ikiye ayırmak gerekir: Bir, mahkûmlar; iki, personel. Cezaevindeki problemler cezaevinin tipine göre değişmektedir. Örneğin (F) tiplerinde ve yüksek güvenlikli cezaevlerinde en büyük problem tecrit olurken, (E) tipi cezaevlerinde ise en büyük problem yoğunluktur. Tecrit Hükümetin bakışıyla orantılıdır. Hükümet siyasi davalarla cezaevine attığı insanlara ağır tecrit uygulamakta, birçok adli mahkûmun faydalanmış olduğu haklardan maalesef faydalanmamaktadırlar. Örneğin, Can Dündar ve Erdem Gül aynı davadan yatmalarına rağmen aylarca ağır tecride maruz bırakılmıştır, ayrı ayrı yatırılmıştır. Yine aynı cezaevinde, Silivri Kapalı Cezaevinde yatan gazeteciler, geçmişte sizin çok yakinen tanıdığınız, birlikte iş yaptığınız gazeteciler maalesef hâlâ ayrı ayrı koşullarda yatmakta, tecrit uygulanmaktadır. Yine geçtiğimiz yıllarda Silivri Cezaevinde yatan gazeteciler için heyetlere izin verilirken bu uygulama şu anda kullanılmamaktadır. Örneğin, basın örgütleri, yabancı heyetler geçtiğimiz dönemde Mustafa Balbay gibi, Tuncay Özkan gibi gazetecileri ziyaret ederken, şimdi basın örgütleri, yabancı kuruluşlar Can Dündar'ı ve Erdem Gül'ü ziyaret edememektedir. Ayrıca, sohbet hakkı ve diğer etkinliklere katılması engellenmektedir. Siyasi kararlarla cezaevine girenler 2 kat cezalandırılmaktadır.

Değerli arkadaşlar, gelelim diğer cezaevlerinin durumuna. Türkiye'deki birçok cezaevinde insanlar üst üste yatmakta, nöbetleşe uyumakta, hatta ve hatta nöbetleşe nefes almaktadır. Geçtiğimiz dönemde birçok cezaevinde yaptığımız ziyaretlerin sonucunda birçok rapor hazırladık, Adalet Bakanlığının dikkatini çekmeye çalıştık ama maalesef başaramadık. En son Urfa Cezaevinde çıkan isyan da 13 kişinin ölümüyle sonuçlanınca Adalet Bakanlığının dikkati çekildi ama maalesef bu konuda hâlâ bir iyileştirme yapılmış değil. Birçok cezaevinde, bize gelen şikâyetlere göre, insanlar koridorlarda, tuvaletlerde yatmaya devam etmektedir.

Yine bir diğer sorun ise açık cezaevlerinde yaşanmakta, bu cezaevlerinde insanlar bahçeye kurulan çadırlarda, mescitlerde, kütüphanelerde hatta yerde yatmaktadır. Bu cezaevlerindeki aşırı yoğunluklardan dolayı hükümlüler arasında bulaşıcı hastalıkların yayıldığı söylenmektedir.

Değerli arkadaşlar, cezaevlerinde tam bir keyfilik hâkimdir. Mahkûmların düşüncesine göre ayırım yapılmakta, siyasi iktidar kendi düşüncesini ve tercihini âdeta mahkûmlara dayatmaktadır. Cezaevlerinde televizyon kanallarından kayyum medyası, havuz medyası yani yandaş ve candaş kanallar serbest, diğer kanallar maalesef izletilmemektedir. Özellikle Halk TV birçok cezaevinde yasaktır. Cezaevleri Hükümet yandaş olmayan televizyon kanallarından maalesef mahrum bırakılmaktadır.

Değerli arkadaşlar, o kadar keyfilik vardır ki cezaevlerinde, türkü söylediği için disiplin cezası alan mahkûm da vardır, cezaevinin ikinci müdürü ve infaz koruma memurunu kaburgalarını kırıncaya kadar dövüp hiç ceza almayan, görmezden gelinen mahkûm da vardır.

Yine cezaevlerinde insanların mantığının alamadığı yasaklar vardır. Örneğin, cezaevlerinde kırmızı, hâkî yeşil, lacivert renkleri yasaktır. 8 Martı, 1 Mayıs kutlamak terör örgütü propagandasıdır. Fotokopi yasaktır, daktilo yasaktır. Örneğin Can Dündar ve birçok gazeteci "Kalemle yazmaktan ellerimiz uyuşmaktadır." demektedir. Olağandışı sakal yasaktır, türkü söylemek yasaktır. Deniz Gezmişlerin kara kalem çizilmiş portreleri yasaktır. Hazreti Ali'nin kara kalem portresini çizerseniz disiplin cezası alırsınız. İlginç bir yasak daha vardır ki değerli arkadaşlar, bunu kimse anlamamaktadır; özellikle kapalı görüşlerde görüşe gelenlere kâğıt, kalem verilmemektedir.

Ancak, değerli arkadaşlar, birçok yasak vardır, birçok keyfî yasak vardır ama her cezaevinde serbest olan bir şey vardır ki bu herkesin onurunu incitmektedir. "Çıplak arama" denilen, hatta zaman zaman insan onurunu hiçe sayarak "oyuk araması" dediğimiz ince arama yapılmaktadır. Hâlâ bu çağda böyle bir aramanın yapılması herkes açısından utanç vericidir. Değerli arkadaşlar, aynı uygulamalarda, maalesef mahkûm yakınları da taciz boyutuna varan aramalardan geçirilmektedir.

Yine milletvekilleri, bunu burada Sayın Bakana ve Plan ve Bütçe Komisyon üyelerine söylüyorum, milletvekilleri maalesef, özellikle kadın milletvekilli arkadaşlarımız makineden geçerken aranmak zorunda bırakılmaktadır. Mutlaka milletvekilinin aranması lazım. Mutlaka milletvekilleri buradan geçerken Türkiye'deki diğer uygulamalar gibi aynı uygulamaları burada yaşamalıdır yani milletvekilleri aranmamalıdır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 35

Yine, burada cezaevlerinin en büyük problemlerinden biri hasta mahpuslardır. Özellikle Sayın Bakan, hasta mahpusların birçoğu Sayın Bakan'ın ringe binmesini, bir yarım saat seyahat etmesini önermektedirler. "Ringin ne anlama geldiğini o zaman görürsünüz." diyorlar.

Değerli arkadaşlar, cezaevlerinde iki tür mahkûm var. Biri mahkemeler yoluyla cezaevine atılanlar, biri de tayin yoluyla gelenler yani infaz koruma memurları. Devletin, cezaevinde yatan mahkûmların, mahkûm yakınlarının dışladığı, hiç hoş bakmadıkları infaz koruma memurlarının sorunları maalesef çözülüyor.

Sayın Bakan, geçtiğimiz dönemlerde Adalet Bakanlığı bütçesinde dile getirdik. Sizden önceki Sayın Bakan da söz verdi, maalesef çözülmedi. Bu insanlar yaşamları boyunca -dikkatinizi çekiyorum- bayram tatili yapmadılar, bu insanlar şimdiye kadar yılbaşı tatili yapmadılar. Bunların karşılığında, bu tatili yapmadıklarından dolayı fazla mesai de almamaktadırlar. Bu insanların polis gibi güvenlik hizmetleri sınıfından yer almaları gerekmektedir. Silah taşımakta, ancak güvenlik birimi sayılmadıkları için polis gibi yıpranma payı alamamaktadırlar. Herkes yıpranma payı alıyor, en çok yıpranma payı alması gereken infaz koruma memurları maalesef yıpranma payı almamaktadır. Bu konuda maalesef bu dönemde böyle bir şey gözükmemektedir.

Değerli arkadaşlar, üniformalar çok kalitesizdir, üniformalar çok kötüdür. Yaz kış bot giymektedirler. Dün Malatya'da ziyaret ettiğim infaz koruma memurları yazın bot giymekten son derece rahatsızlar. Ayrıca üniformaları çok kalitesiz, sendikal hakları verilmiyor, mutlaka verilmelidir. Bir de çalışırken silah ruhsatı veriliyor, emekli oldukları gün bu hak ellerinden alınıyor. Bu silah ruhsatlarının da emekli olduktan sonra mutlaka devam etmesi gerekmektedir.

Ayrıca cezaevlerinde çalışan müdürler, memurlar emekli olmamak için direnmektedir. Emekli oldukları gün maaşları üçte 1 oranında düşmektedir. Bu insanlar yaş haddi olmadan maalesef emekli olmuyor.

Değerli arkadaşlar, ayrıca üzüler ifade etmek isterim ki resmî kıyafetler maalesef kalitesizliğini korumaktadır. Bu insanların mutlaka hem giyimleri hem özlük hakları düzeltilmelidir. Bu insanlar güvenlik personeli olarak görev yaptıkları hâlde özlük hakları her yönden sivil memurlar gibi. Üstelik maaş kalemleri ve mesai yönünden sivil memurların bile gerisinde. Bu insanlar her türlü risk altında çalışmakta, ancak ikinci sınıf memur olarak görülmektedir.

Sayın Bakan, iletmek istiyorum sizlere. İnfaz koruma memurları diyorlar ki: "Polisin sahibi var, jandarmanın sahibi var, maalesef bizim sahibimiz yok."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız Sayın Ağbaba.

İki dakika ilave süre veriyorum, lütfen toparlayın iki dakikada.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Toparlıyorum, tabii.

Adalet Bakanlığını ve milletvekillerini bu konuda göreve davet ediyorlar.

Bir de ben kendi ilimle bir konuda sizi bilgilendirmek istiyorum. Malatya, biliyorsunuz, bölgenin büyükşehir olan illerinden birisi. Ancak, Malatya'daki Adliye Sarayı maalesef 1992'de yapılmış, 28 adet duruşma salonu bulunuyor. Fiziki yetersizlikler büyük sorunlar oluşturuyor. Mahkeme ve adliye birimleri binaya yetmiyor. Malatya adliye binasında maalesef adalet çok tecelli etmiyor. Malatya Beylerderesi bölgesinde yeni adalet binası yapılması için işlemler başlatıldı. 27 dönüm olan alan, yeni adalet sarayı için tahsis edildi. 2014 yılından beri işlemler devam ediyor. 2015 yılı başında projesi yapıldı, ihalesi yapıldı ama aradan bir yıl geçmesine rağmen maalesef ortada bir gelişme yok. Ancak, Bakanlık tarafından bütçe aktarımı bir türlü gerçekleştirilmedi. Adalet sarayının projesi hazır, yeri hazır, bürokratik işlemlerin bitirilmesini bekliyoruz. Malatyalılar çektikleri çilenin bir an önce son bulması için Bakanlığın harekete geçmesini bekliyor.

Ayrıca, Malatya 772 bin nüfusa sahip, bölgenin en önemli şehirlerinden birisi. Bölge adliye mahkemelerinin birinin de mutlaka Malatya'ya kazandırılması, Malatya'ya kurulması gerekiyor. Bu konuda Malatyalılar sizin ilginizi bekliyor.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta, buyurun lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli bürokrat arkadaşlar, değerli basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Sayın Bakanım, malum, bütçeler yıllık ve buraya her yıl adalet bakanları da, diğer bakanlarımız da geliyor. Ben bunu birçok bakan için de aslında ifade ettim ama tabii bana göre sunumunuzda benzer bir sorun olduğu için size de ifade etmek istiyorum.

Şimdi, yıllık bütçelerde... Tabii, Hükûmete geldiğiniz ilk dönemden itibaren bir kısım verileri vermeniz bir mahzur yok, onlar söylenilebilir ama bizim daha çok aradığımız, geçen yıldan bu yıla neler oldu, neler yaptınız, ne tür başarılar gösterdiniz, onların söylenmesi. Tabii, böyle, hepsini bir torba gibi -torba kültürü çok yaygın ya- 2002'den itibaren alınca geçen yıldan bu yanaki performansınızı göremiyoruz. Belki hakikaten geçmişte çok iyi şeyler yaptınız, belki geçen yıl çok kötüydünüz yani Parlatmentonun size verdiği bütçeyi belki çok kötü harcadınız. Belki de geçmiş kötüydü, son birkaç yılda iyileştiniz. Yani, bunları sizin verdiğiniz istatistiklerden, yaptığınız sunumdan çok fazla anlama imkânımız yok. O yüzden yani inşallah bir dahaki sene biraz daha yine 2002'ye gidin -ona gitmeden zaten edemiyorsunuz- ona gidin de ama şu bir önceki yıl ne oldu veya işte bütçesini kullandığınız yıl veya verisi çıkan son yıl ne tür gelişmeler oldu, bunları da bize söylemeniz lazım, bu sizden beklenen bir şey.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 36

Şimdi, içeriğe geçmeden önce bir konu daha var. Ben de Aykut Bey'in tartışmasına oradan devam etmek istiyorum. Bana göre de... Şimdi burada tabii yasama, yürütme, yargı diyoruz. Bütçe açısından, yargının burada gelip onların da bütçesi hakkında hesap vermesi gerekiyor. Tabii, belki Adalet Bakanının Başkanlığında olan bir heyette yüksek yargı organlarının başkanlarının olması beklenemeyebilir. O yüzden bütçelerin ayrılması bana göre de doğru bir yaklaşımdır. Ancak, burada yüksek yargı başkanlarının da olmasının Parlatentonun bütçe hakkı açısından ben de önemli olduğunu düşünüyorum. Buradaki, esas itibarıyla mevzuatın da ne olduğunu bilmiyorum. Bu bir teamül müdür sonradan mı ortaya çıkmıştır? Mesela, bundan elli yıl önce, yirmi yıl önce, otuz yıl önce bu işler nasıl yapıyordu, onları bilmiyorum Sayın Başkan, sizin bilginiz var mı? Hep mi böyle gitti, hiç bu yüksek yargı... Mesela Sayıştay Başkanı geliyor. Ha, diyebiliriz ki Sayıştay Meclis adına denetim yapıyor. Yargı da Türk milleti adına denetim yapıyor. Türk milletini de Meclis temsil ediyor yani kurmak istersek bir ilişki kurabiliriz. Bu işin doğrusu... Literatürün ne olduğunu filan da bilmiyorum ama bana biraz garip geliyor, onu söyleyeyim. Yani, sadece yüksek yargının burada genel sekreterlerle... Yani, genel sekreterler, arkadaşlar sağ olsun, hoş gelmişler de onlarla neyi konuşacağız, yargının hangi sorununu konuşacağız? Onlarla ancak inşaatı konuşuruz, binayı konuşuruz. Zaten, gerçi Bakan da onu konuşuyor, şimdi birazdan onu eleştireceğim. Yani, adaleti binalarda arıyorsunuz. Bina istatistikleri, işte, en fazla verdiğiniz nedir? "İşte şu kadar yargıç, işte şu kadar şey personeli" şeklinde istatistiklerle bu iş geçirilecek nitelikte bir iş değil Sayın Bakan.

Şimdi, Parlamento size verdiği kaynağın nasıl kullanıldığını görmek istiyor, sonuçlarını görmek istiyor. Bize lütfen "input" bilgisi vermeyin, bize "output", çıktı bilgisi verin. Yani, mesela yargılama süreleri nasıl sonuçlandı? Ne yaptınız bu kaynaklarla? Bu kadar insan kaynağı aldınız, bina yaptırdınız, güzel güzel adalet sarayları yaptırdınız ama burada ne oldu? Yani, bu da aslında nitelik değil, bu benim söylediğim de değil ama en azından bunu verebilmek lazım. Bunun istatistiği var. İşte ben şimdi tuttum... Tabii, konunun uzmanı değilim, bir sürü de istatistik var. Birazdan onların bir kısmını da söyleyeceğim. Yargılama sürelerine ilişkin olan istatistiklerde hep bir bozulma var. Bozulma olduğu için mi bunları vermiyorsunuz, ben anlayamadım ama bunların verilmesi lazım. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde bir şeyle ilgili, oradaki bozulma kararlarıyla ilgili bir olumlu performans var, onu vermişsiniz. Yani, bu sunumda hakikaten böyle iyi olanı verip kötü olanları vermeme şeklinde bir anlayışın da Adalet Bakanlığına ben yakışacağını düşünüyorum ama nedeninin ne olduğunu da sizden öğrenmek istiyorum. Niye bunları vermiyorsunuz? Bunlar önemli oysaki. Yani, bütün arkadaşlar söyledi işte "Gecikmiş adalet, adalet değildir." O yüzden, bu bilgilerin verilmemesi çok enteresan.

Şimdi, bundan daha da önemlisi, tabii, niteliği yani verdiğiniz kararların, daha doğrusu yargının verdiği kararların -Adalet Bakanlığı vermiyor elbette kararları- niteliği önemli. Yani, mesela onların ben tam kavramlarını da bilmiyorum, Mülkiyede bir sürü hukuk dersleri aldık ama şimdi tabii sizin kullandığınız kavram nedir? Mesela temyize gitme oranı, böyle bir oran var mı? Yani, mahkemelerin kararlarının ne kadarı bozuluyor, ne kadarı bozulmuyor? Buralar iyiye mi gitti, kötüye mi gitti? Ne bileyim ben, içtihadı birleştirme kararları alınma oranı nedir? Yargıçların bir sürü farklı farklı kararları var. Birçok konuda, idari yargıda bunları biliyoruz, bugüne kadar yaptığımız işlerle ilgili olarak ciddi içtihat gerektiren işler var. Yani, bir konuyla ilgili yüz tane bu tarafta, yüz tane öbür tarafta karar var. Yani, insanlar neye göre hareket edecekler, bunun doğrusu nedir, bunlar bilinmiyor. Zaten bir de kötü mevzuat yapıyoruz. Yani, gerek vatandaşla devlet arasında gerekse vatandaşların kendi arasındaki nizaların hepsinin elbette yargıya taşınması lazım ama nizayı çok fazla doğuran kalitesiz kanunlar var. Bir de bunların sonuçlarına ilişkin de çok böyle farklı mahkeme kararları olunca tabii ki ortalık karışıyor. O yüzden herhâlde yargıya güven de düşüyor.

Şimdi, az önce ifade ettim yani ben hakikaten çok yadırgadım. Tabii, ben yeni milletvekiliyim, geçmişte de muhtemelen böyledir, geçmişte nasıldı bilmiyorum ama yani sadece, işte "Şu kadar kapalı alan yaptık..." Şimdi, hani şunu söylemeyin bana, "Efendim, işte, verdiğiniz bütçeyi harcadık, onu söylüyoruz." filan demeyin. Dediğim gibi, yani kapalı alan ister az yapın ister çok yapın, nihayetinde onlar denetleniyor, ediliyor filan. Yani, bunun içinde ne yaptınız, bize bunu anlatmanız lazım. Bunları anlatmadıktan sonra kalan, bilgidir elbette ama bizi tatmin edecek bilgi değildir. Buradaki hiç kimseyi de ben tatmin ettiğini düşünmüyorum.

Ha, bir de bir şey söylediniz, ben çok yadırgadım yani çok yadırgadım. Ha, bir siyasi parti olarak alınacak yanım yok ama benim adalet anlayışım böyle. Yani, sorumsuzca -çok affedersiniz- böyle bir eleştiriye de rıza göstermiyor işte adalet anlayışım. Yani "Efendim, 2002 öncesinde merdiven altlarında, izbe yerlerde adalet arandı." filan, yakışmadı Sayın Bakanım bir Adalet Bakanına bu. Yani, önemli olan adalettir, ister merdiven altı gibi yerlerde olsun isterse izbe yerlerde olsun isterse, az önce Sayın Çaturoğlu'nun ifade ettiği gibi, güneş görmeyen yerlerde olsun, eğer adil karar veriyorsa önemli olan odur. Yani, saraylarda adaletsizlik yapıyorsanız, saraylarda haksızlık yapıyorsanız... Yapıyorsunuz demiyorum bakın, bunu kriter olarak koymanıza ben alınıyorum ve onu eleştiriyorum. Yoksa bugün iyi kötü filan meselesine girdiğim yok. Daha oraya gelemiyoruz ki yani. Ama, sarayla, adalet sarayıyla, şu kadar bina yaptık bilmem neyle filan Adalet Bakanının övünmemesi lazım Sayın Bakanım, hadi bununla Ulaştırma Bakanlığı övünüyor filan da. Diğerlerini söyledikten sonra, bunları da yaptık diyebilirsiniz, onu yine anlarım ama sadece bize bu bilgiyle geliyorsunuz. Yani, Hazreti Ömer adaletini saraylarda mı verdi Allah aşkına? Yani, böyle bir şey olabilir mi? "Adalet saraylarını yaptık..." Eğer adil değilseniz oralarda, o adalet saraylarında, vallahi vebaliniz çok daha fazla. Yani, herkesin konforunu artırdınız ama adil olamıyorsanız eğer vebali çok daha fazla. Buna ilişkin de bir istatistik yok önümde. Ben bir şey bilmiyorum çünkü siz bize buna ilişkin bilgi vermediniz. Belki de daha adilsiniz, belki hakikaten daha... Ama, lütfen, onları bize söyleyin o zaman.

Yargıya güven... Ne var diye baktım şöyle, siz söyleseydiniz araştırmayacaktım ama Kadir Has Üniversitesi bir araştırma yapmış, 2011'den başlıyor, 2015'e kadar gidiyor, ara yıllar var, 38,8' miş. Orada diğer şeylere bakıyorsun, güven diğer birimlerde çok daha fazla yani yargıdan daha fazla. 38,8 düşmüş, düşmüş, 2015'te tekrar 38,8'e gelmiş ancak. Öncesinde ne olduğunu bilmiyoruz tabii, muhtemelen bu tür araştırmalar daha önceden yapılmıyordu. Şimdi, Gallup'un araştırması var "Adalet sistemine ne kadar

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 37

güveniyorsunuz?" diye. Burası şehir-kır diye ayrılmış. Önce şehirleri vereyim: 2008 yılında şehirde yaşayanların -burada araştırma 2008'den başladığı için söylüyorum yani siz belki geçmişin bilgisini bize verseydiniz bilebilirdik- yüzde 64'üymüş, şimdi yüzde 49'a düşmüş. Yani, saray yapsak ne olacak? Adalet'e güven yani bu algı önemli. İsterseniz doğru verin ama şu algıyı veremiyorsak insanlara, "Ya, tuz da kokmuş artık bu memlekette kardeşim." diyorsa bu millet, bu vatandaş yani yaptığınız sarayların, aldığınız hâkimin, savcının bu anlamda hiçbir önemi yok. Bakıyorsun, kırdı da düşmüş, 72'den 66'ya düşmüş. Ya, ordu? Orduda yüzde 81 güven var, adalet'e yüzde 50'lerde, 60'larda güven var. Yani, orduyu küçümsemek için söylemiyorum ama bence en fazla adalet'e güvenilmeli. Adalet yani daha başka bir sonu yok ki. National Government'da -İngilizce olduğu için öyle not almışım yani araştırma öyleymiş- güvene bakıyorsun, orası da düşmüş -işte bu da adaletle- şehirlerde merkezî hükûmete, ulusal hükûmete güven yüzde 55'ten yüzde 43'e düşmüş 2008-2013 döneminde.

Şimdi, biraz hani kendim bakayım dedim, hakikaten haksızlık da etmeyelim. Ne bileyim, ben işte...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ek süre veriyorum Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yargıtay cumhuriyet başsavcılığı dosya sayıları ortalama görülme süresi -bu arada, 2004'te başlıyor istatistik yani başka bir şey yok- 198 günden 286 güne çıkmış. Yargıtay ceza daireleri ve Genel Kurulundaki dosyalarda... Hani toplam rakam vermeyi çok seviyorsunuz ya, 2002 yılındaki bütçeyle 2016 yılındaki... Allah aşkına hangi akla hizmet? Strateji başkanı kim, nasıl böyle bir şey hazırlayabilir? TL üzerinden, enflasyondan arındırmadan on dört yıl önceki bütçeyle bugünkü bütçeyi nasıl mukayese edersiniz arkadaşlar, böyle bir şey var mı? Bakın, ben fiziki dosya sayısını bile mukayese etmiyorum nüfus artmıştır diye. Enflasyon yok yani dosya sayısında. Dosyanın parası olsa enflasyon var da sayısında yok. Onu söylemeyeceğim, 328 binden 749 bine çıktığını ama ortalama görülme süreleri olan 347 gün 503 güne kadar çıkmış 2010'da, sonradan bir iyileşme olmuş, 354'e gelmiş. Ceza mahkemelerinde yine ortalama görülme süreleri 210 günden 231 güne çıkmış.

Yani, dolayısıyla, anlaşılan o ki verilen paralar, en azından bizim burada gördüğümüz kadarıyla, iyi kullanılmıyor Sayın Bakan. Tabii, bunlar için insan çok yargılamıyor yani burada mobil mahkemeler kurulduktan sonra, yani devleti orada teröristin ayağına götürdükten sonra yaptığınız iş bunda çok iyi olmuş, kötü olmuş, çok da bir önemi yok işin doğrusu.

Şimdi, kanun yapma kalitesi... Türkiye'de kanun yapma kalitesi bozuluyor. Adalet Bakanlığının bunun koruyucusu, kollayıcısı olması lazım. Nihayetinde bunun nizaları size geliyor, az önce ifade ettim. Hakikaten, bu torba yasaların önünde... Sayın Bakan, yani bunu gelen bütün bakanlara özellikle söylüyoruz Bakanlar Kurulunda gündeme getirilsin diye. Mesela, burada muhalefet bir konuyu eleştiriyor olabilir. Yüzde 100 haklı olsa bile, torba yasa olduğu için, görüşülen konu orada oturan sayın bakanın konusu olmadığı için ister istemez bizim söylediğimiz yüzde 100 haklı da olsa sayın bakan "Ya, siz haklısınız." diyemiyor çünkü kendi konusu değil, o yetkisi de yok belki şey olarak, hani en azından centilmenlik olarak yok, bir başka bakanın kanununu burada değiştiremez. Dolayısıyla, o yüzden, hakikaten çok kötü kanunlar yapıyoruz, Anayasa'ya aykırılığı apaçık olan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlayalım.

ERHAN USTA (Samsun) – ...maddeler buradan geçiyor. Dolayısıyla, bu torba yasa ve torba yasanın dışında da... Yani, işte, biz de bürokrasiden geliyoruz. Bürokratlar da bazen böyle "Ya, orası biraz muğlak olsun, onu biz çözeriz muktezalarla, bilmem neyle." filan şeklinde bir anlayış var bürokraside. Yetki alacak çünkü, Parlamentonun yetkisini kendisine alacak, o çözecek işi. Yani, özellikle Gelir İdaresi Başkanlığında bu şey çok fazladır. O yüzden, bunlara mâni olmak lazım.

Çek yasası, Sayın Çaturoğlu söyledi, bana göre de -ben onun toplantılarında filan da bulunmuştum- çok büyük bir hata oldu. Türkiye'de iktisadi hayatı, ekonomik hayatı, fon akımını çok olumsuz etkiledi. Oradan bir geri dönülmesi lazım, oradaki cezanın kalkması son derece kötü bir şey oldu.

Son konum, Sayın Başkanım, bir miktar iç denetim konusunu görüşmemiz lazım burada çünkü bir de yapısal bir sorun var anladığım kadarıyla. Şimdi, iç denetim, biliyorsunuz, 5018 sayılı Yasa'yla sistemimize girmiş bir denetim. Yani, esas amacı, suç bulmak değil; esas amacı, kurumlara değer katmak, kurumlarda süreçleri iyileştirmek, onlara danışmanlık, müşavirlik hizmeti vermek, teftişten farklı. Teftiş kötüdür diye demiyorum, onun rolü farklı, bu tarafın rolü farklı. Biraz böyle kurumlarımızın müfettişler mi gelecek bizim kuruma deyip böyle bir korkuları da oluyor.

Şimdi, Adalet Bakanlığında, tamam, iç denetim sistemi var. 20 tane kadrodan 18 tanesi dolu. Ama, Adalet Akademisi dışındaki Ceza İnfaz Kurumları, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay ve HSYK gibi kurumların hiçbirisi kendilerine verilen kadroların bir tanesini kurmamış, kurmadığı gibi sistemi de kurmamış. Şimdi, burada hâkim, savcı çalıştırmaktaki sıkıntılardan -ben Sayıştay raporlarını filan da okudum- bahsediliyor ama böyle bir şey varsa da... Şimdi vaktim kısa olduğu için çok detayına giremeyeceğim ama -nihayetinde birçok yasa çıkarıyorsunuz- o yasalardan bir tanesine bunların konulup bunların çözülmesi lazım yani illa ki biz orada hâkim, savcı çalıştırmak istiyor isek. Çünkü, onların otomatik atamalarına ilişkin Adalet Bakanlığında bir hüküm var fakat diğer kuruluşlarda hüküm yok. Fakat, bunun illa ki böyle olması da gerekmiyor. İç denetim, orada yargıcın kararını onaylamayacak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlayalım.

ERHAN USTA (Samsun) – ...yargıcın kararını yargılamayacak. Oradaki nihayetinde süreçler... Yani, bunu bir iktisatçı da yapabilir veya bir miktar hukuk nosyonu olan herkesin yapabileceği şeyler veya mali konulara ilişkin denetimdir, dolayısıyla illa yargıç

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 38

olması gerekmiyor ama yargıçlardan yapmak istiyorsanız bile onun hukuki altyapısının kurulup -bir kanun çıkarma işidir nihayetinde- burada iç denetim sisteminin kurulması lazım. Yani, ülkede bir kanun var, kanunun emredici hükümleri var, kanunu yapmaktan yani yargıdan sorumlu kurumlar kanun çiniyor. Böyle bir şey olamaz, bu kabul edilebilir bir şey değil. Bu sorununuzu çözün, mutlaka iç denetçinin olması lazım. Bu diğer türlü kabul edilebilir bir şey değil. Hele hele iş yurtlarında çok ciddi paralar da var orada. Ayrıca, iç kontrol de kurulmamış mesela. İç kontrolde böyle bir sorun da yok. Dolayısıyla, bu ya reformlara karşı bir direnç ya da hukuku veya kanunları tanımama gibi bir anlayıştan ileri geliyor. Bunların düzeltilmesi lazım.

Teşekkür ediyorum, bütçenizin de hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Gürer, süreniz beş dakikadır, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli katılımcılar; bütçenin hayırlı olmasını diliyorum.

Herkes ve her kesimi kapsayan biçimde öngörülen hukuk kurallarına uygunluğu denetleyen bağımsız yargıya ve hukukun üstünlüğüne demokrasiyle yönetilen her ülke muhtaçtır. Hukuk yalnız kanun kitaplarında yazılı kaldığında sorunların yaşanması kaçınılmaz olur. Bundan arınmanın yolu kanunların adil ve yansız uygulanmasıdır. Ülkemizde ne yazık ki yargıya güven düne göre azalmıştır. Özellikle, topluma sunulmuş biçiminde abartısıyla Ergenekon, Balyoz, casusluk ve Sayın Arınç'a suikastla ilgili davalara “paralel” adıyla yürütülen davalar da eklenmiş olması ve özgürlük arayışında elinde silah olmayan, düşüncesini açıklayan kişilere karşı yargının farklı farklı kararları tartışılmaktadır. Can Dündar ve Erdem Gül'e uygulananlar da vicdanı sızlatmaktadır.

Cumhuriyetin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk ve İsmet İnönü'ye yapılan saldırı ve hakaretlere yargı uygulaması sınırlı kalırken Cumhurbaşkanına karşı yazılan iki satırlık yazıların dahi önemle ele alınması yargı üzerinde toplumsal bakışın, en azından bir kesim yargı mensuplarının yanlış ve talimatla karar aldığı izlenimi yaratmıştır. Hukuk adına bu süreç düşündürücü ve kaygı vericidir. Yargının bağımsız ve tarafsız olması ülkede adaletin dağıtılmasında olmazsa olmaz koşulu olarak görülmelidir.

Sayın Bakan, yargılamayı oluşturan üç unsurdan bağımsız savunmayı temsil eden avukatların görevlerini yerine getirmelerine ihtiyaç duydukları yaşam ve mesleki şartlar her geçen gün ağırlaşmaktadır. Ülkemizde farklı alanlarda görüldüğü üzere açılan hukuk fakülteleri de bilgi kalitesi tartışılan ve ihtiyaç fazlası hukukçular yetiştirdiği meslek kuruluşlarının ifadesidir. Kontrolsüz artan avukat sayısının haksız rekabetlere neden olduğu meslek kuruluşlarınca dile getirilmektedir. Uygulamada ve mevzuatta sorunların yanında, ülkemizde avukatların yetki ve görev alanlarının da daraltıldığı belirtilmektedir. Veraset belgesi çıkarma yetkisinin noterlere tanınması yanında avukatlarca yapılan bazı uygulamaların da notere devredileceği yönünde çalışmaların avukatlık mesleği gelir kaybının artmasına neden olarak gösterilmektedir. Biraz evvel sizin de ifade ettiğiniz gibi, noterliğe yönelik de bu nedenle olsa gerek.

Uzlaşma müessesesinin kurulması sırasında avukatlara verilen vaatlerin de gerçekleşmediği, eğitim görmüş ve görevlendirme bekleyen avukatların varlığına rağmen kamu personeli kişilerin uzlaştırmacı olarak çalıştırıldıkları ifade edilmektedir. Danışmanlık şirketi adı altında açılan firmaların avukatlığa uygulanan yasaklara tabi olmaması, vatandaşlara hukuki eğitim almadıkları hâlde hukuki danışmanlık hizmeti vermeleri de tartışılan konulardır. Avukatlık ücretlerine uygulanan yüzde 18 KDV de yüksek bulunularak bunun da düşürülmesi talep edilendir. Bağımsız yargının savunmasının temsilcisi olan avukatların mesleki sorunlarının çözülmesi verimli çalışmanın önünü açacaktır.

Yargı mensubu olan hâkim ve savcılarının bağımsız ve tarafsızlığının önemli dayanağı olan özlük hakları ve mesleki güvencelerinin oluşturduğu da bir gerçektir. Hâkim ve savcı atamalarında liyakat ilkesinin dikkate alınmadığı meslek kuruluşlarınca belirtilmektedir. Yargı birliğine, yargı bağımsızlığına ve tarafsızlığa ters bir anlayışla adaletten ve toplum düzeninden bahsedilemeyeceği açıktır. Yargı siyasi iktidarın kontrolünden ve yönlendirilmesinden çıkmalı, hukukun üstünlüğü ve yurttaşların yargıya inancının sürmesi sağlanmalıdır.

Sayın Bakan, Adalet Bakanlığı infaz koruma memurlarının yıpranma payı ve özlük hakları iyileştirilmesi, eğitim durumu ve aynı kategoride bulunan memurlar arasında farkların giderilmesi yanında, döner sermayeden eşit yararlandırılmaları da infaz memurlarının beklentileridir.

Ayrıca, Niğde Adliye Sarayı temeli atıldığı hâlde çok ağır ilerlemekte. Bu konuda bir sorun mu var, bunu da öğrenmek istiyorum. Niğde de icra dairesi 1' ken 2 olmuştur. 3' üncü icra dairesinin açılması söz konusu mudur?

Cezaevlerinde tutuklu sayısının artması toplumsal sorunlarla direkt ilgilidir. 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu gereğince Adalet Komisyonunun bulunduğu yerlerde hükümlülere yardımcı olmak üzere koruma kurulları oluşturulmuş. Koruma kurullarının görevi, ceza infaz kurumlarından salıverilen hükümlülerin topluma uyumlarına yardımcı olmak, yeniden suç işlemelerini önlemek için çalışma yapmaktır. Pratikte bunun başarı oranı nedir? Bu bağlamda salıverilen hükümlülerden beş yılda tekrar suç işleyen kaç kişidir? Hükümlülerden cezaevlerinde meslek edinme ve meslek eğitimi alanların cezaevi sonrası mesleğini sürdüren kişilerle ilgili bir araştırma var mıdır? Fiziksel koşullar kaç cezaevinin kurs ve eğitimine uygundur? Hükümlülerin birtakım kamusal hizmetlerde istihdam edilerek topluma kazandırılmaları yönünde yapılan çalışmada özellikle özel sektörde bu konuya yaklaşım ve amaçlanan nedir?

Teşekkür ederim.

Bütçenin hayırlı olmasını dilerim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gürer.

Sayın Erdoğan...

NİMETULLAH ERDOĞMUŞ (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, çok değerli arkadaşlar; bütçemizin hayırlı olmasını temenni ediyorum. Hepinize hayırlı akşamlar diliyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 39

Bir adalet pratiği problemiyle karşı karşıyayız. Bu problem elbette ki günümüze özgü değil ancak devlette adaletin uygulanması hukukun gücüyle orantılıdır. Eğer hukukun kendisi bir güç değilse, güçlü değilse devletteki uygulama da adil olmaz yeterince çünkü devletin politikası devletin ideolojisine göre, yöneticilerin dünya görüşüne göre değişebiliyor eğer adalet gerçekten o müesses bağlarla ortaya konmamışsa devletin bizzat gücü, resmî ideoloji adaleti baskılar.

Bir pratikten yola çıkarak arz etmek istiyorum. Bizden önceki nesiller -örnek olsun diye söylüyorum- İstiklal Mahkemeleri uygulamalarıyla büyüdüler. Yani yaşadığımız toplum ve bizim büyüklerimiz devletin adaletinden, hukukundan bahsederken bize İstiklal Mahkemelerinden örnek verirdiler. Daha sonra da bizim kendi jenerasyonumuz DGM'lerle büyüdü. Yani devlet kendi politik gücünü, kendi ideolojisini nasıl ki geçmişte istiklal mahkemeleriyle yansıttı, ondan sonra da bakıyoruz ki aynı yansıtmaya DGM'lerle hüküm sürdü ve günümüze kadar da özel mahkemeler vesaire bu şekilde değişerek maalesef devam ediyor. Yani öyle bir adalet pratiği, problemiyle karşı karşıyayız ki zaman zaman mumla adalet arama gerçeği gerçekten de kabul edilir bir gerçek oluyor, birinci husus bu.

İkincisi değerli kardeşlerim, dostlarım, hukukun bir geleneği var. Eğer, hukukun geleneği kendi geçmişle bağlantılı değilse orada da bir problem var. Mesela, ben şu andaki zevata soruyorum, mutlaka bütün arkadaşlarımız hukuk anlamında çok büyük mesafeler katetmişlerdir: Örneğin, yüzyıl önceki bir hukuki metnini -Sayın Bakanı bunun dışında tutarak söylüyorum, İslam hukukuna vukufiyetini bildiğim için- kaç arkadaşımız düzgün bir şekilde ele alıp, ortaya koyup, o şekilde yorumlayabilir? Demek ki hukuk geleneğimizde de bir problemimiz var. Takdir edersiniz ki gelenekler devletlerin geçmişinden, tarihinden, fersah fersah geridedirler ve eskidirler, esas olan geleneklerin kendileridir. Hatta, hukuk da aslında bir süreç işidir. Eğer süreçten beslenmiyorsa hukuk, o zaman o adalet konusundaki eksiklerimiz de kendiliğinden ortaya çıkıyor.

Sayın Bakanım, bugün, bizim acil bir şekilde şu anda devlet krizine dönüşmüş ve gerçekten de işin içinden çıkılmaz bir hâl almış mevcut uygulamaların Adalet Bakanlığı tarafından adil bir şekilde nasıl çözülebilir, aciliyetini ortaya koymamız gerekiyor çünkü... Mesela, iki gün önce Diyarbakır'daydım ben. Diyarbakır'ın Sur ilçesinde hayatını kaybetmiş -size göre "terör sorunu", bize göre "Kürt sorunu", ismi ne olursa olsun- şu anda adalet bekleyen, acil bir şekilde adalet bekleyen o vefat etmiş gençlerin aileleri Diyarbakır'ın Sümer Park'ında çocuklarının fotoğraflarını kucaklarında tutarak şu anda ağıtlar yakmaktadırlar. Diyarbakır'da, şu anda, oradaki başsavcımız olsun veya diğer yetkililerimiz olsun, bizzat gidip o ailelerden, direkt bir şekilde -hiçbir politik araca ihtiyaç duymadan, hiçbir resmî araca başvurmadan- Sümer Park'ta şu anda bekleyen ailelerin hangi alanda, acil bir şekilde, nasıl bir adalet beklediklerini keşke gidip bizzat onlardan duyabilse. Emin olun, 13 yaşında ölen bir çocuk var ve bu 13 yaşında ölen çocuğun annesi orada sizden kendi evladını teslim almayı bekliyor, bunu adaletten bekliyor; ne siyasetten bekliyor, ne Hükümetten bekliyor, ne oradaki mülki idarelerden, amirlerden bekliyor. Diyor ki: "Ben kendi çocuğumu alıp defnetmek istiyorum." Öyle bir hâletiruhiye var ki Sayın Bakanım, siz onların o çocuklarını kendilerine teslim ederseniz sanki canlı olarak o evladına kavuşmuş gibi sevinecek bu insanlar. Yani düşünebiliyor muyuz? İnsanlar ölmüş, aileler şu anda bir yerde kendi evladının cenazesini bekliyor, Onu alıp bir mezara sahip olamıyor aileler. Benim problem dediğim, pratikteki problem dediğim şu anda yaşadıklarımızdır. Eğer Adalet Bakanlığı acil bir şekilde adım atmazsa, korkarız ki bunun örnekleri çok daha fazla olsun.

Bakınız, içeride şu anda yaşadığımız durum, bizim geçmişte hafızalarımızda hâlen canlı duran ve "Şark Islahat Planı" gibi bölgeye uygulanan ama gittikçe bölgenin problemlerini çözmek yerine onu daha büyütürken bugüne taşıyan çok ciddi problemlerle karşı karşıyayız. Eğer bugün adil bir şekilde bunlara bir yaklaşım olmazsa korkumuz odur ki yarın bu, Allah muhafaza, bir iç savaşa dönüşsün ve kontrolden çıksın. Bizim acil olarak birinci derecede şu anda ihtiyacımız bu.

Elbette ki kurumsal olarak gelişmeler kaydediliyor, güzel güzel adalet sarayları yapılıyor, kadrodaki arkadaşlarımız her gün kendilerini yenileyebiliyorlar ve gittikçe bu alanda mesafeler alınıyor ama biz vatandaşın bakışını esas alarak, onun zaviyesinden bakarak mumla adalet arayışının artık neticelendirilmesini, özellikle bölgemizde bunun bir sonuca kavuşturulmasını çok acil bir şekilde sizlerden talep ediyoruz.

Cezaevlerindeki tutuklularla ilgili arkadaşlarımız değindiler. Tabii ki bunların da birtakım hakları var. Mesela, Sayın Bakanım, Bosna Hersek'teki merhum İzzetbegoviç'in o günkü şartlarda ortaya koyduğu temel adımlardan bir tanesi de siyasi tutuklularla ilgili nasıl adil bir hükmün verileceği konusundaki çabasıdır ve ilk vaatleri arasında, ilk açıklamalarında, siyasi tutuklularla ilgili bir affın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız.

NİMETULLAH ERDOĞMUŞ (Diyarbakır) - ...gerekli olduğunu kendi kamuoyuyla paylaşıp o şekilde ikna etmesidir.

Yine, İzzetbegoviç'ten bir örnek vererek sözlerimi tamamlamak istiyorum. Kendi halkına, Bosna halkına seslenirken diyor ki: "Bugün biz sadece kendi mezarlarımıza, kendi vefat edenlerimize gidip orada onların mezarlarına çiçek bırakmayacağız. Biz, Sırpların vefat edenlerine, ölenlerine de gidip çiçek bırakacağız." Yani iki ayrı dine mensup ve birbirini boğazlayan, birbirini yok eden Avrupa'daki, yakın tarihteki bir savaşta böylesine bilge bir hükümdar Sırplar ile Bosnalıları buluştururken, niçin ülkemizde bir adalet mekanizması şu anda derinleşen mevcut probleme karşı belli köprüler oluşturmasın? Eminim ki sizin bu konudaki hassasiyetiniz çok çok daha bizim düşüncelerimizin fevkindedir ama biz bunun pratiğini acil bir şekilde sizden ve Bakanlığınızdan bekliyoruz. Biliyorsunuz ki adaletin zıttı, tek kelimeyle zulümdür. Eğer adalet uygulanmıyorsa o zaman bir memlekette zulmün hükümran olduğunu da söylemekte hiçbir beis olmaz diyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tamaylıgil, buyurun lütfen.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 40

BIHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, ben önce, Türkiye'nin "Hukukun Üstünlüğü Endeksi"nde nerede olduğunu bir paylaşalım, öyle genel bir değerlendirmeye gidelim diyorum Sayın Başkanım.

Bu arada, tüm hazırunu da saygıyla selamlıyorum.

2015'te Hukukun Üstünlüğü Endeksi açıklandı, bunun rakamları da muhtemelen sizin de bilginiz dâhilinde sunulmuştur. Geçtiğimiz yıl yani 2014 rakamlarıyla baktığımızda listede 59'uncu sırada olan Türkiye, 21 sıra gerileyerek 102 ülke içinde 80'inci sıraya geldi. Tabii, bu, çeşitli başlıklardaki sıkıntıları işaret ederek ortaya çıkan bir sıralama. Bunu değerlendirdiğimizde yani bu, 102 ülkenin içerisinde adalet sistemi üzerinde detaylı bir araştırmanın sonucunda çıkmış olan bir netice ve burada 100 bin hane ve 2.400 uzmanın ortaya koyduğu bir sonuç olarak açıklanmış istatistiki bir rakam.

Şimdi, baktığımızda, hukukun üstünlüğü bakımından dünyada en ileri ülkeler Danimarka, Norveç, İsveç, Finlandiya gibi Kuzey Avrupa ülkeleri ve diğer taraftan, Finlandiya bu üst sıralarda yer alırken geriye doğru baktığınızda da yani Türkiye 80'inci sıradayken 75'inci sırada Rusya, 86'ncı sırada Mısır var. Yani bizim hangi kategoride, nasıl bir değerlendirme içinde olduğumuz ortaya çıkıyor.

Tabii "Temel sorun olarak ne tespit ediliyor?" diye baktığımızda, 8 alt faktör inceleniyor ve "Türkiye bu alt faktörler arasında nerededir?" dediğimizde, en kötü durumda "Temel haklar" başlığında yer alıyoruz ve sondan 6'ncı sıradayız 102 ülke içerisinde.

Burada "Devlet gücünün denetimi" diye bir başlık var. Devlet gücünün denetiminde de yine en alt sıralarda yer alan bir noktayız.

Yine, baktığımız zaman, yasal müeyyidelerin uygulanmasında nasıl? Orada yasal müeyyideleri uygulamada üst seviyeye çıkıyoruz ve bir anda 46'ncı sırada oluyoruz.

Genelde değerlendirdiğimiz zaman, hukukun üstünlüğünün tam olarak gerçekleşmediği, hukukun üstünlüğünün yaşanmadığı bir tabloyu görmekle karşı karşıyayız. Tabii, ekonomik sıkıntılar -ülkeler açısından baktığınızda- dünyada ve ülkemizde var olduğunda, yatırım ortamının iyileştirilmesiyle ilgili temelde bir düzenleme ve genişletme ihtiyacının olduğu dönemde baktığımız zaman, adil bir rekabet ortamı ortaya koyacak olan bir adil, genel ortamın ve yasalarla düzenlenmiş, garanti altına alınmış bir ekonomik ortamın yaratılması da çok çok önemli.

Sermaye yatırımlarının uygulanması açısından, uzun vadeli olabilmesi açısından da adli altyapının, hukuksal altyapının doğru işlemesi ve bu doğru işlemesinin akabinde de bir ülkede refah seviyesinin artması için gerçekten iyi işleyen bir hukuk sistemine ihtiyaç olduğu çok açık.

Şimdi, ben burada bir tespit okuyacağım ve bu tespit diyor ki: "Yargının kendi içinde problemleri giderek arttı, eski HSYK, yeni HSYK onun problemi. Hâkim ve savcıların adalet, hukuk ve vicdandan başka birtakım korkular ve vehimlerle hareket etmesi bugün en büyük sorun." ve devam ediyor "Belli yerlerden talimatlar almaktan korkuyor. Birileri oraya göstererek tayin olur, nakil olur, 'Meslektan çıkarılırsın, verilen talimatlara uymazsan başına neler gelir.' denilerek insanlara maalesef ceza veriliyor." Bu beyanın yani bu kelimelerin, bu cümlelerin sahibi Sayın Bülent Arınç. Yani, bir önceki dönem Başbakan Yardımcısı, partinin kurucusu Sayın Bülent Arınç, bu adalet sistemiyle ve Türkiye'deki hukuk sistemiyle ilgili olarak tespiti yapan kişi.

Yine baktığımızda, Türkiye'deki yargı, adil yargı ve hukukla ilgili, bağımsız, tarafsız yargı açısından baktığımızda iki yönlü bir değerlendirmenin de gerektiği düşüncesindeyim. Bir, yargı siyasallaşıyor. Bir de siyasetin yargısallaşması, yargının içerisinde kendine bir tanım bulması iki yönlü değerlendirilecek bir konu. Hukukun siyasileşmesi yani hem hukukun hem yargının siyasileşmesi temelde yasalarla ve yasaların getirdiği kararların hukuki araç olarak temelde kullanılması yerine, yani klasik bir evrensel yargı yerine daha çok hukuki sistem dışındaki kanaatlerin, deliller yerine siyasi değerlendirmelerin ortaya koyduğu bakış açısının geçerli olduğu ve bireylerin siyasi değerlendirmeler sonucunda hukukun terazisinde tartıldığı bir dönemle karşı karşıya kalıyoruz. Tabii, burada bir gerçek de var ki hukukun bu tür siyasi değerlendirmeler içinde ön plana çıkması, siyasetin de kendini meşrulaştırması noktasında bir görev ifa etmesini beraberinde getiriyor. Tabii, böyle olduğunda yani yargının siyasallaşması noktasında da yargıçlar da kendi o -asli ve gerçek anlamda değerlendirdiğimizde- hukuk nosyonu olarak taşıdıkları görev yerine, siyasi sistemin kendilerine biçmiş olduğu görevi, o görevin getirdiği sorumluluğu, onu yerine getirirken de daha önceki Başbakan Yardımcısının, bir önceki hükümetlerin Başbakan Yardımcısının yargıçlarla ilgili değerlendirmesini ispatlayan bir yaklaşım ortaya çıkıyor.

Şimdi, tabii, "Nereden bunları görüyoruz?" dediğiniz zaman, biz 2010 yılında bir anayasa değişikliği yaptık, anayasa değişikliğini demokrasi, özgürlükler, insan hakları açısından ve yargı açısından büyük bir açılım olarak ortaya koyarak bir anayasa değişikliği gerçekleşti. Ve o anayasa değişikliğini gerçekleştirdikten sonra baktık ki, ki o zaman biz sınıklarını dile getirdiğimizde dikkate alınmayan pek çok başlıkta gördük ki bu anayasa değişikliğinden sonra farklı tablolar ortaya çıktı. "Hadi, bir daha değiştirelim." denilerek yeniden bir süreç ve orada işte yüksek yargıyla ilgili değişken kararlara, yüksek yargının içerisindeki yapılanmayla ilgili beklentilere veya düşüncelere veya tespitlere cevap verecek yapılanmalar kendini gösterdi.

Sonra, bir sulh ceza hâkimliği çıkarıldı. Şimdi, "Yargı siyasallaştı mı?" dediğiniz zaman veya "Siyaset yargıyla hangi boyutta?" dediğinizde, şu "sulh ceza hâkimliği" kavramını hep beraber değerlendirdiğimizde -ki DGM'lere bakış açısı Cumhuriyet Halk Partisinde çok netti- ve karar alma mercilerinde evrensel kuralların hâkim olduğu tarafsız ve bağımsız yargıyı savunan düşünceyle baktığınızda bu sulh ceza hâkimleri ne yapmakta ve hangi görevi yerine getirmekte Sayın Bakanım? Yani, bugün, Türkiye'de baktığınızda, çok hızla arttığını gördüğümüz, işte Cumhurbaşkanına hakaret etti, hemen sulh ceza hâkimliğinden, dava sayılarını karşılaştırdığımızda özel bir misyonla bir görev yapılıyor. Düşünce hakkıyla, düşünce özgürlüğüyle ilgili kişiler bir şey söylediğinde hemen sulh ceza hâkimi görev yapıyor veyahut bir bakıyorsunuz, toplumsal bir konu, gizlilik kararı yani paylaşılma, hemen gizlilik

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 41

kararında yine bir sulh ceza hâkimi görev yapıyor. Baktığınızda bu sulh ceza hâkimliğinin yeni getirdiği görev sanki direkt olarak siyasi karar ve terahhütlerin hukuki uygulama mercisine gelmiş bir yapıyla karşı karşıya bırakıyor bizi.

O yüzden, baktığımızda, biz evrensel hukuk noktasında yaşayacağımız ilerlemeyi eğer ülke olarak ki değerlendirdiğimizde pek çok başlıkta yani ilk başta söylediğim o geriye gidişi düzeltecek adımları atarsak bu karşımızdaki olan örnekleri iyi değerlendirmemiz lazım. Yani, Türkiye'yi bir iş cinayetleri davasıyla baktığınızda, Sayın Bakanım, daha evvelsi gün paylaştık, şimdi bir tazminat davası açıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlar mısınız.

Buyurun.

BIHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Çok kısa bir süre istiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Tabii, iki dakika verdim.

Buyurun.

BIHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Soma davasıyla ilgili tazminat davalarında bilirkişi tayin ediliyor iki ayrı mahkemede ve bilirkişi suç oranlarını tespit ederken hem Maden İşleri Genel Müdürlüğüne hem de Sosyal Güvenlik Bakanlığına kusur açısından tespit yapıyor. Ama, nedir? Her iki bakanlık da kendisi kendi kararıyla bir koruma zırhı oluşturuyor. Yani, hukukun uygulanmasında eşitlik içerisinde bakılmasının çok önemli olduğu, bence, kanaatimce var olan bir konu.

Diğer taraftan, idari yargıyla ilgili, Sayın Bakanım, şimdi, İçişleri Bakanlığıyla ilgili bir baktığınız zaman çeşitli tespitler yapılıyor ve idari yargıyla ilgili yapılan bu tespitlerden sonra HSYK'ya İçişleri Bakanlığı isimler listesi sunuyor ve bu isimler listesinin sonrasında da yargıların terfisiyle ilgili olarak bir süreç işletiyor yani bu kadar müdahale bu kadar net. HSYK'nın görevi bağımsız olarak kendi hukuki misyonu içerisinde süreci işletmek. Yani, o zaman HSYK talim noktası hâlinde mi çalışıyor, bu da çok açıkçası sorgulanacak bir konu.

Diğer taraftan, siz Anayasa Mahkemesiyle ilgili, seçim beyannamesinde “Neler yaptık?” dediğinizde, evet, “Biz Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruyu getirdik.” diye yazıyorsunuz ama bir tutarsızlık var, arkasından da “Adalet Sisteminde Dönüşüm” başlığında da bireysel başvurunun Anayasa Mahkemesine yük getirdiğini ve bu mahkemenin işlevselliğine zarar verme ihtimali karşısında bu uygulamayı gözden... Yani, övünüyor musunuz, övünmüyor musunuz? Yani, böyle bir tutarsızlıkla karşı karşıya kalıyoruz.

Sayın Bakanım, ayrıca baktığınızda, biraz önce istinaf mahkemelerini dile getirdiniz, anayasa değişikliği sırasında istinaf mahkemelerinin ki onu 2014 öncesinde dile getirdiğinizde bu mahkeme...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BIHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Çok az... Bir de kadın şiddetiyle ilgili bir iki şey söyleyeceğim.

İstinaf mahkemeleriyle ilgili olarak işte “Bunlar kurulacak, Yargıtay ve Danıştayın iş yükü azaltılacak.” dediniz, değişikliği yaptıktan sonra tam tersi getirdiniz, Danıştayda ve Yargıtayda üye sayılarını artırarak yeni bir yapı kurdunuz. E, şimdi de “Tekrar istinaf mahkemelerini kuracağız, çalışmaya başatacağız.” diyoruz. Yani, durum ve siyasi gelişmelerin şekline göre veya yargı sistemi içerisindeki yapıya göre karar ve uygulama noktasında değişiklikler mi yapılıyor Sayın Başkanım? Artı, Anayasa Mahkemesi açısından baktığınızda da Anayasa Mahkemesine kimi geldi millîliğiyle ilgili kararlarına göre değerlendirildi ama bir yere baktığımızda yürütme uygulamaları açısından da Anayasa Mahkemesi çok önemli kolaylıklar sağladı.

Şimdi, kadına karşı şiddet... Kadına karşı şiddetle ilgili verilen kararlar açısından baktığımızda da bir siyasi idarenin kadına bakış açısının hangi yönde olduğunun, bu kadar yargının siyasallaştığı bir ortamda karar almayı etkiler mekanizma içinde nasıl bulunduğu altını çizmek lazım. Eğer, bakın, kadınla ilgili...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BIHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Bir genç kız vefat etti, erkek arkadaşı tarafından öldürüldü, Münevver Karabulut. Bugün Sayın Cumhurbaşkanı, o gün için Başbakan olan Sayın Erdoğan yani “Yalnız bırakılan ya davulcuya ya zurnacıya gider.” bir değerlendirmesiyle o günkü davadaki o hayatını vahşice kaybeden kız hakkında bir bakış açısı ortaya koydu. Şimdi, ondan sonra da işte Ceza Kanunu'nda yasal düzenlemeler yapıldı. “Karar nasıl işliyor uygulamada?” diye de baktığımız zaman da yani her yerde kadın cinayetleri, şiddet artarken alınan kararlara baktığınızda işte haksız tahrik indirimi... Yani öyle örnekler var ki zaman yetmediği için örnekleri vermiyorum ama bu haksız tahrik indirimi, haksızca yargının uygulanması olmuyor mu ve kadın cinayetleriyle ilgili uygulamada bu tür ortaya çıkan gerçeklerin nasıl bir etki yarattığını değerlendirebiliyor muyuz ya da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

BIHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Bitiyor, 2-3 cümlem kaldı.

BAŞKAN – Peki.

BIHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – İyi hâl indirimi, iyi hâl indirimi nasıl değerlendiriliyor veya töre cinayeti veya namus cinayeti karmaşasının içinde ortaya çıkan veya çocuk gelinlere toleransın ortaya çıkışı ve hem kadının beyanı hem de tacizle ilgili ortaya çıkan cezalandırma açısından sorunlar bugün kadına karşı şiddet noktasında işleyen hukuki mücadelede ne kadar başarılı olduğumuzun sorgusu.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 42

Bir de Sayın Bakan, siz çocuklarla ilgili ortak uluslararası bir program yapmıştınız, çocuk suçlarıyla ilgili ve onların süre içerisinde, zaman içerisinde... 2014 yılındaydı sanırım, raporu da açıklandı, UNICEF'le beraber bir rapordu, bir çalışmaydı. Bununla ilgili uygulamalarda neler yapıldı o konuda da... Çocuk suçlarıyla ilgili çocuğa adaletle ilgili hangi noktadayız o konuda da biraz bilgi alabilirsem çok sevinirim.

Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Tamaylıgil, ben teşekkür ediyorum.

II.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER (Devam)

3.- Komisyonun çalışma usul ve esasları hakkında görüşmeler

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Komisyonumuzda gündeme gelen 2 hususa ilişkin bir bilgi vermek istiyorum.

Birincisi: Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarında soru hakkında. Yazılı ve sözlü soru müessesesi İç Tüzük'ün 96 ile 100'üncü maddelerinde düzenlenmiştir. Buna göre, soru, "Hükümet adına sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere, Başbakan veya bir bakandan açık ve belli konular hakkında bilgi istemekten ibarettir."

"Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İç Tüzük şartlarına uygun gördüğü soru önerilerini gelen kâğıtlar listesinde yayımlar ve Başbakanlığa veya ait olduğu bakanlığa gönderir."

"Sözlü soruların cevaplandırılması için; Anayasa, kanun ve İçtüzük gereği zorunluluklar hariç olmak üzere, haftanın en az iki gününde birleşimin başında ve birer saatten az olmamak şartıyla, Danışma Kurulunun önerisi ve Genel Kurulun onayıyla belli bir süre ayrılır."

Burada belirtilen zorunluluklar hariç olmak üzere Genel Kurulda 3 birleşim içinde cevaplandırılmayan sözlü sorular, yazılı soruya çevrilir ve istemi hâlinde aynı birleşimde önerge sahibine beş dakika geçmemek üzere söz verilir.

"Yazılı sorular, Başbakanlığa ve ait olduğu bakanlığa gönderildiği tarihten itibaren en geç on beş gün içinde cevaplandırılır. Başkan bu süre içinde cevaplandırılmayan yazılı sorular için Başbakanın veya ilgili bakanın dikkatini çeker.

Yazılı sorular dikkat çekme yazısının gönderildiği tarihten itibaren on gün içinde de cevaplandırılmazsa, önergenin süresi içinde cevaplandırılmadığı gelen kâğıtlar listesinde ilan edilir.

Hükümet, yazılı sorunun cevabını, gereken bilgilerin derlenebilmesi için Başkanlığa bilgi vermek suretiyle bir ayı geçmemek suretiyle geciktirebilir".

Görüleceği üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının zamanında cevap verilmeyen sorulara ilişkin dikkat çekme, buna karşın önergenin süresi içinde cevaplanmaması durumunda da bu hususu gelen kâğıtlar listesinde ilan etme dışında işleteceği bir müessese bulunmamaktadır.

Öte yandan, komisyonlarda İç Tüzük'ün 96 ve 100'üncü maddeleri kapsamında bir soru müessesesi bulunmamaktadır. Ancak görüşülmekte olan tasarı veya tekliflerle ilgili olarak, Genel Kuruldaki uygulamaya paralel olarak teamülen müzakereler esnasında milletvekillerinin konuyla ilgili yönettikleri sorular ilgili bakan tarafından cevaplandırılmaktadır. Nitekim bu soru-cevap işlemi müzakereler esnasında gerçekleşmekte, bakanlar cevaplayamadıkları sorulara yazılı cevap verebileceklerini ifade etmektedirler ya da kendilerinden yazılı cevap vermeleri istenilmektedir. Ancak buna ilişkin İç Tüzük'te bir düzenleme bulunmamaktadır. Dolayısıyla, cevaplanamayan sorulara yazılı cevap verilmemesi durumunda Genel Kurul için Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının, komisyonlar için komisyon başkanlarının sürecin iyi niyet çerçevesi içerisinde sürdürülmesi yönündeki girişimleri dışında ellerinde kullanacakları hiçbir yetki bulunmamaktadır.

Umuyoruz ki önümüzdeki süreçteki İç Tüzük çalışmalarında bu hususta İç Tüzük çalışmasını yapan siyasi partilerin temsilcileri ve Meclis Başkanlığı tarafından bu durum değerlendirilecektir.

Gene, dile getirilen yüksek mahkeme bütçelerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi hakkında bir bilgi vermek istiyorum.

Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay, 5018 sayılı Kanun'a ekli 1 sayılı cetvelde yer alan genel bütçeli kurumlardır. Kanunda genel bütçe "Devlet tüzel kişiliğine dâhil olan ve bu Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin bütçesidir." şeklinde tanımlanmaktadır. Yüksek mahkemelerin herhangi bir kurum veya kuruluşla bağıllık, ilgililik veya ilişkililik bağlantısı bulunmamaktadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi görüşmelerinde kamu idareleri bütçeleri görüşülürken bakanlıklara bağlı ilgili veya ilişkili kurumlara dikkate edilmekte ve program bu yönde düzenlenmektedir ancak mahkemeler açısından böyle bir ilişki söz konusu olmayıp bütçeleri görüşülürken konu bakımından bütünlük olması nedeniyle Adalet Bakanlığıyla birlikte görüşülmektedir.

Nitekim bütçe görüşme programımızı –sizlere gönderdiğimiziz- incelediğinizde bağlı, ilgili veya ilişkili kurumlar bakanlıklar altında küçük harflerle yazılırken, mahkemelerin, diğer müstakil kurumlar gibi büyük harflerle yazıldığı görülecektir.

Ayrıca, mahkemelerin bütçelerine ilişkin yasama organında temsiline yönelik kendi kanunlarında düzenlemeler bulunmaktadır. Bu düzenlemeler de aşağıdaki gibidir.

Anayasa Mahkemesinin Kuruluş Ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun, mahkeme bütçesi, madde 4: "(1) Mahkeme, merkezi yönetim bütçesi içinde kendi bütçesi ile yönetilir.

(2) Türkiye Büyük Millet Meclisinde bütçe ile ilgili görüşmelerde Mahkeme Genel Sekreteri hazır bulunur."

Yargıtay Kanunu, bütçe, madde 54: "Yargıtay, genel bütçe içinde kendi bütçesiyle yönetilir. Bütçenin birinci derecede ita amiri Yargıtay Birinci Başkanı'dır. Muhasebe İşleri Yargıtay nezdindeki muhasebe teşkilatı tarafından yürütülür. Gider tahakkuk memurluğu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 43

görevi, Birinci Başkanın tensip edeceği memurlar tarafından yerine getirilir. Yasama Organı komisyon ve genel kurullarında Yargıtayı, Birinci Başkanın görevlendireceği Genel Sekreter veya yardımcısı temsil eder.

Danıştay Kanunu, bütçe, madde 93: "1. Danıştay genel bütçe içinde kendi bütçesiyle yönetilir.

2. Bütçenin ita amiri Danıştay Başkanıdır. Muhasebe işleri Danıştay nezdinde kurulacak muhasebe teşkilatı tarafından yürütülür.

3. Yasama meclislerindeki bütçe görüşmelerinde Danıştay Başkanı veya görevlendireceği kimse temsil eder."

Burada dikkat ederseniz sunum esnasında da mahkemelerden ayrı bir sunum alınmadı fakat teamül olarak otuz senedir, bütün bütçe zabıtlarını incelediğinizde ki gerekçe olarak da baktığınızda şunu görüyorsunuz: Kuvvetler ayrılığı prensibi meselesi ve yargının bağımsızlığından dolayı burada herhangi bir yasama organında yargıyla ilgili ya da üst mahkemeler üzerinde bir siyasi tartışma, mülahaza oluşmaması adına herhangi bir şekilde sunum ya da bir cevap oluşturulmadan ve temsil kısmı da kendi kanunlarında belirtilen ilgili bürokratlar, görevliler tarafından, yetkilendirilmiş kişiler tarafından incelemesi yapılmasına yönelik bu düzenlemeler yapılmış ve bu düzenlemeler de zaten kendi kanunları olduğuna göre Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçmiştir. O yüzden bütün görüşmelere baktığımızda temsil bu şekilde oluyor ve teamül olarak baktığımızda otuz senedir de hiçbir şekilde kendilerinden ayrıca bir sunum ya da cevap kısmında herhangi bir cevap alınmıyor.

Buyurunuz Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ederiz hassasiyetinize ama bu durumda da şöyle: Cumhurbaşkanlığı da genel sekreter tarafından temsil ediliyor, yüksek mahkemeler de aynı şekilde madem.

BAŞKAN – Cumhurbaşkanlığı gene yürütmeye ilişkilendirildiği için herhâlde orada yapılıyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Orada sunum yaptı.

BAŞKAN – Biz teamülden bahsediyorum, otuz senedir yapılan uygulamadan bahsediyorum size.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tabii, tabii ama madem bu hukuka, bu mantığa göre yine burada da yüksek mahkemelerin kısa bir sunumda bulunmaları, bazı projelerini anlatmaları, bizim de bazı sorularımız olursa onlar tarafından cevaplandırılması uygundur.

BAŞKAN – Bence bir mahzuru yok.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şu anda görüntü sanki Adalet Bakanlığına bağlı, ilişkili bir kurummuş gibi görünüyor, bu şekilde yapılırsa olur.

BAŞKAN - Önümüzdeki bütçe dönemiyle ilgili olarak, ilgili genel sekreter arkadaşlarımız da temsilciler de notlarını alsınlar, onlara da sunum için söz vereceğiz. Biz de bu şekilde de teamülden yeni bir teamül oluşturmuş olacağız.

Buyurunuz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Öncelikle teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teknik bir şey sorabilirseniz bütçeye ilişkin.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ben de onu kastediyorum; siyasi değil, teknik.

BAŞKAN – Buyurunuz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, birincisi, İç Tüzük zaten bir müeyyideye bağlamaz ama yani kamu kurallarına Hükûmetin uymaması... Elbette ki Başkanlığın şeyi bellidir, bu olmazsa bu olur ama Hükûmet buna uymuyorsa bir yasaya uymamış olur, İç Tüzük hükmüne uymamış olur. Her yasanın da eğer özel bir müeyyidesi yoksa genel müeyyideleri vardır.

BAŞKAN – Başbakanlık ve bakanlıklarla ilgili de temsilde İç Tüzük'ün 30'uncu maddesi devreye giriyor zaten.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu kısmı sorular ve sorulara alınacak cevaplarla... Tabii ki sorunun da açık, anlaşılır olması gerekiyor, o ayrı bir mesele ama... Şimdiye kadar, benim istediğim şudur: Teamülü biz burada oluşturursak... Buradaki bütün partiler Türkiye'nin en köklü partileri. Bugün iktidarda olan yarın muhalefette olur. İyi bir Parlamento kültürü yaratarsak bu böyle altüst edilemez kolaylıkla, otuz yıl önceki örneklerle bakılır. Temsil noktasında, genel sekreterlikte temsil konusunda yasada hüküm bulması önemli bir şey, bu yasaya uymak zorundayız ama aynı zamanda biz yasa da koyucuyuz. Böyle bir ihtiyaç olursa... Tabii ki burada dikkat etmemiz gereken şudur: Yargının bağımsızlığını zedeleyecek şekilde yasamanın yargı üzerinde tahakküm kurmasına asla müsaade etmemek lazım, bunun çok zararlarını görebiliriz ama mesela bir yasama üyesi de suçla ilgili veya kendisiyle alakalı yargıya gidiyor. Onun için muhakkak ki kanun vazedende bunu etraflıca tartışmış, böyle bir hüküm koymuştur. Madem böyle bir hüküm var, hepimiz uyacağız.

Teşekkür ediyorum açıklamalarınız için.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar...

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Sayın Başkan, çok kısa bir açıklama...

BAŞKAN – Tabii ki.

Buyurun Sayın Temizel.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, otuz yıllık geleneğin bir günde değiştirilmesi gibi herhangi bir iddiada bulunulmaz zaten burada, bulunulmadı da.

BAŞKAN - Sadece bilgilendirmeydi bu.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Tabii, kesinlikle.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 44

Ancak sistemimize giren bu bağımsız kurumlarla ilgili olarak eğer biz bir yeni gelenek oluşturmazsak, er geç o kaçındığımız manzarayla karşı karşıya kalabiliriz. Burada özellikle dile getirilmeye çalışılan sorun bu. Burada genel bütçe kapsamı içerisinde bulunan, oradan ödenek alan hiçbir kuruluşun bu denetim kapsamı dışında kalması gerektiğini söyleyen kimse olamaz zaten. Herkes mutlaka Medise gelir ve kendi usulü çerçevesinde gereken denetimden geçer, bu kaçınılmazdır ancak bağımsız kurumlarla ilgili olarak geliştirilecek olan yöntemin otuz yıldır izlediğimiz yöntemin dışında bir yöntem olması gerekir. Aksi takdirde, sürekli kaçındığımız, girmek istemediğimiz tartışmalara birdenbire buralarda girilir, işte o yıpranmanın altından kolay kolay bir daha kalkamayız.

Dile getirdiğimiz husus budur, getirmeye çalıştığımız husus budur, uyarılarımız bunlardan ibarettir. Biz demiştik dememek için bununla ilgili olarak bir an önce böyle bir çözüm oluşturmanın gerekliliğini bir defa daha dile getirmek istiyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, görüşmelere...

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, çok kısa...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim.

Ben bu konuyla ilgili kısa bir görüş ifade etmiştim, görüşümde temkinli konuşmuştum zaten. Ancak sizin bu yaptığınız açıklamadan sonra... Bu kanunlar ne zaman çıkmış Sayın Başkan, az önceki okuduğunuz hükümler?

BAŞKAN – Baktırayım hangi tarih ve şeyde... Biliyorlardı, zaten sizde...

ERHAN USTA (Samsun) – Yani, bir olağanüstü dönem kanunları olabilir mi?

BAŞKAN – 2011.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Anayasa Mahkemesi, 2011...

ERHAN USTA (Samsun) – Mesela, Yargıtay 83, Yargıtaya baktım.

BAŞKAN – 1983 ve...

ERHAN USTA (Samsun) – Öbürü 2011’de, ilk kurulduğu zamana bakmak lazım.

Şunun için söylüyorum: Ben illaki burada olsun iddiasında değilim ancak bence bu söylediğiniz şeyler... Tabii, kanun bir şey söylüyorsa kanuna uymak açısından tamam, en azından oraya uymuşuz, oraya uyuluyor. Yalnız, bir tanesinde -hangisinde, Danıştayda mı- “Başkan veya görevlendireceği bir kişi” diyor, “Başkanın gelmeyeceği” diye bir şey de yok; “Başkan veya görevlendireceği” derken Başkanın gelmesi de olabilecek bir şey.

BAŞKAN – Olmaz diye bir şey yok.

ERHAN USTA (Samsun) – Yani, tamamen böyle ters, yanlış, hiç olmayacak bir şey değil. Nihayetinde, Parlamento farklı bir kanun da yapabilir, onu da görmek lazım. Ben illaki burada yüksek yargı organlarının başkanlarının olması anlamında demiyorum...

BAŞKAN – Ben sadece bilgilendirdim. Sadece siz değil Sayın Usta, Sayın Erdoğan da bunu geldiğinde söylemişti, nedenini sormuştu. Bir bilgilendirme hepsi.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, hayır. Başkanım, teşekkür ederim, hassasiyetinize teşekkür ediyoruz, gayet güzel. Yani, biz burada bir ikazda bulunduk, siz de bize bilgi verdiniz, ona bir şey demiyorum ama madem o tartışma açıldı... Ben böyle teamüllerin hemen bir anda değiştirilmesinden yana değilim, hakikaten dikkatli davranmamız lazım ama burada işin mantığına bakmakta fayda var. Hele hele, mesela 83’te filan olduysa biraz daha olağanüstü koşullar etkisiyle yapılmış bir şey olabilir. Yani “Bütçesiyle ilgili olarak yüksek yargı organlarının başkanları da buraya gelse ne olur?” konusu bence tartışılmayacak bir konu değil. Biraz da öyle bakmak lazım.

BAŞKAN – Şöyle söyleyeyim: Sayın Bülent Arınç’ın Meclis Başkanlığına kadar Meclis Başkanları da gelmiyordu. Ben ilk milletvekili olarak burada gelip Divan üyesi olduğumda YÖK Başkanı da gelmiyordu, RTÜK Başkanı da gelmiyordu.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayenizde.

BAŞKAN – Estağfurullah, öyle bir şey söylemedim. Bir süreç içerisinde yerleştiğini...

ERHAN USTA (Samsun) – Ben de onu diyorum.

BAŞKAN – ÖSYM Başkanı da gelmiyordu.

ERHAN USTA (Samsun) – Mesela, MİT Müsteşarı bu sefer yine gelmedi. Bilmiyorum, bir işi mi vardı, neydi. Başbakanlık Müsteşarı, MİT Müsteşarının gelmemesi de enteresan. Yani, mesela dün burada Jandarma Genel Komutanı gelmişken...

BAŞKAN – Ama Sayıştay Başkanı geliyor çünkü o zaten Meclis adına işlem yapıyor.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayıştay Başkanı geldi mesela.

Belki bunlara tekrar bir bakmak lazım yani bu hemen böyle...

BAŞKAN – Ama, Sayıştay Başkanının gelmediği günü de biliyorum, Başkan Yardımcısı tarafından temsil edildiği bütçeyi de biliyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – İşte, böyle bir şey keyfi olmamalı o zaman veya bir vakit çıkartılmış bir kanunla...

BAŞKAN – Parlamento olarak önümüzdeki süreçte bunu oturup değerlendirelim mi?

ERHAN USTA (Samsun) – Bakmak lazım, bu konunun tartışılması lazım, tartışmaya değer bir konu.

BAŞKAN – Kesinlikle, kesinlikle.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 45

Sayın Erdoğan, buyurunuz.

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2016 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/529) ile 2014 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/297) ve Sayıştay tezkere (Devam)

a) Adalet Bakanlığı

b) Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu

c) Türkiye Adalet Akademisi

ç) Anayasa Mahkemesi

d) Yargıtay

e) Danıştay

f) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Adalet Bakanlığının ve yüksek yargının değerli bürokratları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Demim bahsettim, bizim bu Plan ve Bütçe Komisyonunda en çok konuşacağımız konu demokrasi olmalı çünkü demokrasi o kadar çok tartışıldı, içi boşaltıldı ki biz bu kavramı unuttuk da başımız pratik hayatta çok büyük belalara girdi. Bu demokrasinin en temellerinden biri kuvvetler ayrılığı, tek temeli değil ama en önemli felsefi temellerinden biri kuvvetler ayrılığı yani yasamanın, yürütmenin, yargının birbirinden bağımsız, birbiriyle uyum içinde ama birbirini dengeleyecek şekilde çalışması demokrasinin temeli ve bugün Türkiye'deki problemin de temeli bunun olmaması, fiilen bir kuvvetler birliğine doğru hızla geçişimiz, yasamanın ve yargının yürütmenin tahakkümü altına girmesi ve bunu da hayatın içinde görmemiz. 12 Eylül 2012'de bir referandum oldu. Uyardık, tehlikeli sonuçlarını anlatmaya çalıştık. O referandumda bize neler denildiğini, nasıl darbecilikle suçlandığımızı, hepsini hatırlıyoruz biz. Özellikle kamu kaynakları üzerinden beslenen televizyon kanallarında yapılan belgeselleri hatırlıyoruz, referanduma üç gün kala, enerji işlerinde çalışan falan çünkü basın da demokrasinin çok önemli bir ayağıdır. Sonuçta, o referandum geçti. Ergenekon, Balyoz, Askerî Casusluk, Oda TV davalarında verilen kararları da gördük.

O dönemde -bütün kayıtlarda var- Hükümetin tutumu da ortada, muhalefetin tutumu da ortada. Ne oldu? Geçen, dün de söyledim, Genelkurmay Başkanı terörist ilan edildi -ordu sanki işgal altındaymış gibi- tutuklanıp Silivri'ye konuldu ve ondan sonra, aniden, HSYK'nın seçimlerinden sonra MİT Müsteşarı yargılanmaya çağırıldı. Hemen, apar topar bir yasa hazırlandı ve bir yıllık sürecin sonucunda da 17-25 Aralık davalarını gördük. Bizim gördüğümüz, 17 ve 25 Aralıkta -hukukun, kanuni yetkisi olan, bir cemaatin, örgütün şeyidir, onu devlet yetkilileri bilecek çünkü o tarihe kadar onlar yürütüyordu- kesin delillerle, inandırıcı delillerle, bir hükümetin çok büyük bir yolsuzluğuyla, önemli bakanlarıyla birlikte, hatta üst makamlarla ilgili de çok önemli iddialarla birlikte dünya tarihinin görmediği bir yolsuzluk davasıyla karşılaştık. Bize düşen, şeffaf bir ülkeyi savunmak anlamında hukuk içerisinde bunun yargılanmasıydı. Ama ne oldu? Türkiye Büyük Millet Meclisinde olay kapatıldı ve yargıda da ayarlanmış hâkimler üzerinden olay kapatıldı.

Bakın, şu iddia önemli bir iddiadır: "Devlet içinde darbe yapılıyor." Bu ciddi bir iddiadır, bunun karinesi olabilir. Bizim de bu konuda şüphelerimiz vardı, anlatmaya çalıştık. Ama yapılması gereken şeydi: Adil bir yargılanma yapılması gerekiyordu. Eğer o hâkimler ve savcılar atanmışsa, görevlendirilmişse, devlet hiyerarşisi dışında dahi olsa böyle bir iddia varsa -o da ayrıca yargılanmalıydı, adil yargılanmalıydı ama- aynı zamanda da yargıda bir dava dosyası açılmalıydı, mahkemenin önüne gitmeliydi. Mahkemenin önüne gitmeden cumhuriyet savcılığında dosyalar kapatılınca... Ve o cumhuriyet savcılığında yapılan atamalar, görevden almalar son derece şaibeli, son derece tehlikeli. Sonuçta, vicdanlarda bu açık kaldı. Emin olun, otuz sene sonra dahi tartışılacak, belki dört beş defa da yargılanacak, bir yargılama da yetmeyecek, dört beş defa daha yargılanacak; bu, Ergenekon'da yargılanacak, "FETÖ davası" dediğiniz davada yargılanacak, o davanın yargılanması da yargılanacak. Ve şunu unutmayın: Devlet hayatında çok güçlülük diye bir şey yoktur. 2012 yılındaki çok güçlülük biliyoruz biz. Şimdi, kimse de, hiç kimse de çok güçlü değil. O dönemin Adalet Bakanı'nın neler söylendiğini biliyoruz, bu dönemin Adalet Bakanı'na gelecekte ne söyleneceği, şu andan belirli tahminlerimiz var ama onları da göreceğiz.

Değerli arkadaşlar, Türkiye'nin en büyük problemlerinden biri yolsuzluk; ben bu konuda konuşmak istiyorum. Öncelikle, devlet yapısı ayarlandı; teftiş kurulları kaldırıldı, yetkiler elinden alındı. Sonra, birtakım kurumlar, mesela, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı gibi, korkunç yasal yetkilerle ve denetimsiz yetkilerle donatıldı. Enerji Bakanlığında, Ulaştırma Bakanlığında, torba yasalarla tek tek, madde madde olarak getirilen... Ve devlet sistemi kökleriyle çöktürüldü. Yolsuzluk yapmak son derece kolaylaştırıldı, yolsuzluğu tespit etmek, engellemek fonksiyonları ise tamamıyla zorlaştırıldı. Hesap Uzmanları Kurulunun başına gelenlerden Sayıştayın başına gelenlere, Kamu İhale Kurumunun yetkisinin alınmasından TOKİ'ye Türkiye belediyesi yetkisinin verilmesine kadar ve bunlar, adalet reformlarındaki şeylerle verildi, yasalarla yapıldı, HSYK kararlarıyla, müdahale edilmesiyle yapıldı ve öyle bir şey geldi ki; harbiden, üstünlerin hukuku vardı ya, tam bir üstünlerin hukuku fiilen, söylemde tersini söyleyenler tam bir üstünlerin hukukunu yarattı. Bugün, bu ülkede 1 milyar dolar nakdi olan bir iş adamı, dumanı tüten bir silahla gözümüzün önünde birini vursa ne yazık ki yargıdan karar çıkarılması mümkün değildir, fiilen hayatın içinde olarak biliyoruz. Bugün 100 milyon doların üzerinde serveti olan birinin en açık yolsuzluklarla yani hepimizin kabul edeceği hukuki delillerle yargılanıp hüküm giymesi mümkün değildir arkadaşlar. Sistem muhakkak bir şekilde bu üstünlere yönelik bir kaçak verir ve bir düşman ceza hukuku uygulanmaktadır Türkiye'de şu an itibarıyla. Hukuk hiçbir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 46

şekilde iktidara uygulanmamaktadır, hukuk sadece muhaliflere uygulanmaktadır, hukuk sadece iktidar muhaliflerine uygulanmaktadır. Bunu görüyorsunuz işte “hakaret davaları” diye onlarca kişi tutuklanıyor. Benim çocuğum tehdit ediliyor, 13 yaşında çocuğum tehdit ediliyor ve siz hiçbir şey yapmıyorsunuz, beni korumuyorsunuz çünkü ben bir muhalifim ve ben bu durumun da farkındayım -kötü olan- ve temsil ettiğim kitle de farkında.

Değerli arkadaşlar, öncelikle, Türkiye'nin kaynakları TOKİ'den, Enerji Bakanlığından, Ulaştırma Bakanlığından belirli gruplara aktarıldı, bunlar küçük işlerdi, 4734 sayılı Kanun'la yapılan; asıl büyük işler, yap-işlet-devret projeleriyle, özelleştirme projeleriyle, imtiyaz ve ruhsatlarla yapıldı ve bunlar belirli gruplara aktarıldı ama o belirli grupların yeterli sermaye birikimi olmadığı için, aslında ihale yapma yetkisi onlara verildi, onlar da açtıkları ihalelerde devletin ihale yetkisini en düşük fiyattan alıp kendilerinin yaptıkları ihalelerde hep yabancı sermayeye verdiler. Türkiye'nin millî serveti sizin ve bizim gözümüzün önünde yabancılara geçti; en stratejik sektörlerimiz, bankalar, kredi kartları kuruluşları, hava limanlarımız, cep telefonu şirketleri, sigara şirketleri, büyük tarım ve gıda şirketlerimiz, hepsi yabancıların eline geçti. Sizin ve bizim gözümüzün önünde yapıldı bu işler değerli arkadaşlar ve öyle dosyalar oldu ki mesela, bir kömür dosyası var. Ben, devletin, üç ülkede eğitim görmüş, dünyanın en iyi okullarında -bunu şu anlamda söylüyorum, kendimi övmek için değil, zaten halkın vergisiyle oldu bu işler- üç üniversitede okumuş ve uluslararası belgelere sahip bir denetçisiyim ve Türkiye kamu hukukunu bilen bir kamu denetçisiyim. Hayatımda yazdığım en sağlam rapor kömür yolsuzluğu raporuydu, 2009 yılında yazdım, o gün itibarıyla 2 milyar dolar civarındaydı, bugün 5 milyar dolar. Bu kamuya ait, bu yoksul halka ait kömürlerin paralarının 5-6 şirkete nasıl aktarıldığını bütün belgeleriyle koydum. Şirketlerden biri Zonguldak'ta işçi cinayetlerindeki şirkettir, bir tanesi Elbistan'daki şirkettir, en kötüsü de Soma'daki şirkettir.

2009 yılında bu raporu götürüp cumhuriyet savcılığına, mesleki hayatımı ve ekmeğimi riske atarak -çünkü yoksul bir aileden gelen iyi bir bürokrattım- Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına verdim. Sayın Bakan, sayın yüksek yargı yetkilileri; dönemin cumhuriyet başsavcısına sorun, dört sene, beş sene bu rapor niye bekledi? Neden? Çünkü normalde bir cumhuriyet savcılığının iddianamesinin hazırlanması altı aydır, bilemediniz, bir yıldır; beş sene bekledi beş sene. Niye biliyor musunuz? O zaman Osman Kaçmaz diye bir hâkim vardı, eğer cumhuriyet başsavcılığında dava açılması reddedilseydi ben itiraz edecektim. Osman Kaçmaz -bakın, hukuk sistemine bakın, kişiye inmiş- görevde olsa kabul edecek korkusu vardı; Osman Kaçmaz gönderildi, o sırada bir af kanunu çıkarıldı, hüznün verici. Yani, o kadar açık bir yolsuzluk var ki “İhale Kanunu'na tabi değildir.” denilmesine rağmen, hâlâ yolsuzluk devam ediyor. Sonuçta, gitti, savcılık takipsizlik kararı verdi değerli arkadaşlar, ben buna itiraz ettim, bir bilirkişi raporu geldi yani o bilirkişi raporu -bakın, benim içimde bir vatana ihanet varsa budur- en sonunda, o zaman durdurulabilseydi, o zaman bu ülkede bağımsız bir yargı olabilseydi, yargı görevini yapmış olabilseydi, o Soma şirketi o faaliyetlerine o şekilde devam etmeyecekti, 302 kişi ölmeyecekti. Eğer yargı iktidara kendini beğendirmek uğruna anayasal yetkilerini ve halkın güvenini boşa çıkarmasaydı 17-25 Aralık olmayacaktı. Hükûmetin her yaptığı işte küçük küçük frenler koyarak, görevini yaparak bugün muhafazakâr kesimi temsil eden yüzde 50'lik bir partinin önümüzdeki iki asır boyunca yolsuzluklarla anılmasına engel olacaktı ama kendini beğendirmeye çalışan, terfi etmeye çalışan veya suçlarını gizlemeye çalışan ve ağırlıklı çok namuslu ve dürüst yargı camiasının içerisinde görevlendirilmiş birtakım adamlar, hem iktidar partisine hem muhalefet partisine hem de bu ülkeye çok büyük kötülük yaptılar. Siz sanıyorsanız ki bakın... Tarihte beş yüzyıl önceki şeyler bile yargılanıyor, Cumhuriyet tarihine bakın neler olduğunu göreceksiniz. Bu halk bununla hesaplaşmaya gittiğinde çünkü bununla bir hesaplaşma olacak, Türkiye ekonomisinin durumunu görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bunu rakiplerimiz ülkeyi berbat etti diye...

BAŞKAN – Ek süre veriyorum, lütfen toparlar mısınız.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

...rakiplerimiz böyle yaptı ve biz bundan sonra iktidara geleceğiz mutluluğuyla söylemiyorum çünkü taşıyıcı sütunlar içten çürümeye başladı, bunun altında kalabileceğiz biz de, bunun altında kalacak bir partinin milletvekilleri olarak konuşuyorum. Elbette ki bir hesaplaşma olacak bizim için de onlar için de ama ilk şunu yapacağız: Bugünlere geliyorken, bu yargı yetkisi ve mührü elinde olup da bunu durdurması gereken... Çünkü üç güçten birisiniz siz yargısal olarak, biz bir gücüz, bir de yürütme gücü var. “Bunu durdurmanız gerekiyorken siz ne yaptınız?” diye ve ben bunu böyle bir öfkeyle, intikam duygusuyla söylemiyorum. Bunu, bakın, halk soracak bize. Size de soracak, bize de soracak çünkü Türkiye'nin ekonomisi çöküyor, Türkiye'nin sosyolojik durumu ortada, kutuplaşma ortada, büyük bir gettolaşma var.

Bu, demokratik siyasetin alanını kısıtlıyor. Özellikle, dışarıdan başlamak üzere, içeriden antidemokratik yolların önünü açıyor. İçeride ve dışarıda büyük bir çatışmanın eşğine gelmiş durumdayız, güçler ayrılığı ortadan kalkmış, yargı bağımsızlığı ortadan kalkmış, basın özgürlüğü ortadan kalkmış, bir yağma yılları serisini yaşıyoruz. Hiç kimse bu halkın mallarını yağmalayarak ebediyete kadar torunlarını zengin edeceğini düşünmesin. Yasalarda yazanlar vicdanlarda yazmadığı sürece hükmü yoktur. Bu yağma yıllarında bu vurgunları yapanlar, bu vurgunlara göz yumarlardan elbette ki hesap sorulacak ve çok ağır sorulmasından korkuyorum çünkü ekonomik krizler sonrasında yolsuzluk hesaplaşması bazen kanlı bile bitebiliyor. Bu zulüm düzeni de sonuna kadar sürmeyecek. O sırada, halk büyük ihtimalle “Hepiniz oradaydınız arkadaşlar.” diyecekler çünkü hepimiz buradayız, hepimiz bugün buradayız ve biz sadece azınlığız, 80 milyon insan bize “Hepiniz oradaydınız.” diyecek.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Cevheri...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 47

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, kıymetli hazırun, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben bu konuşmamı bir şekilde mağdur olmuş, mazlum duruma düşmüş, hakkını alamadan ebediyete intikal etmiş mazlumlara adına yapmak istiyorum.

Ben tabii, bu konuyu anlatırken önce, 1991 yılında Hicaz’da yaşadığım bir olayı anlatarak devam etmek istiyorum. 1991 yılında Kâbe’yi tavaf ederken önümde bir vatandaşın çantasından cüzdanı düşmek üzereydi. Eğer Türkiye’de olsaydım ben elimi uzatır, cüzdanını alır, kendisine verirdim, “Kardeşim, cüzdanın düşmek üzereydi.” derdim ama ben elimi yukarıya kaldıramadım. Şu endişeyi taşıdım, elim havadayken yanlış anlaşılır ve elim kesilebilirdi. Niye? Çünkü yaptırımlar ağır, kendimi ifade edemeyebilirdim Suudi Arabistan’da. Şimdi niye bunu anlattım? Baktığımızda, yasalarımızın yaptırım gücü yok, ciddi manada insanlar mağdur oluyor. Şimdi, Hazreti Ömer’in bir sözüyle başlamak istiyorum. “...”^(x) Adalet mülkün temelidir. Adaletin olmadığı yerde nizam da olmaz, kanun da olmaz, anarşi olur. Güçlü olan haklıdır anlayışının egemen olmaması lazım. Eğer güçlü olan haklıdır anlayışı egemen olursa yine orada nizamdan, kanundan bahsedilemez, devletten de bahsedilemez. Devletin devlet olmasının en temel vasfı adaleti tam şekilde uygulamasıdır ve devletin adil olmasıdır. Dolayısıyla, balık baştan kokar misali, eğer devlet adil olmazsa ne yapacaktır? O tebaa da zalim olacaktır ve herkes çeteleşerek, gruplaşarak bir şekilde, gücü yettiği insanlara zulmetmeye çalışacaktır. Baktığımızda, devlet nizamının olmadığı, adalet nizamının olmadığı yerde bunları çok rahat bir şekilde görebiliyoruz. Bugün Suriye’de devlet olmadığı için, adalet sistemi olmadığı için yüzlerce değil, belki binlerce örgüt var orada, herkes yanına üç beş kişiyi alarak diğer insanlara zulmetmeye çalışıyor.

Yine, idarecilerin en bariz vasfı da adil olmalarıdır. Şunu da çok iyi bilmemiz gerekiyor: Suçta şahsiliğin ilkesi esastır, “...”^(x) “Birisinin suçundan dolayı bir başkası cezalandırılmaz.” ama maalesef, biz toplu olarak insanlığı cezalandırmaya çalışıyoruz. Ben geçenlerde bir vekil arkadaşımın birlikte Şanlıurfa Cezaevi Müdürünü ziyaret ettim, orada yatan mahkûmların suçlarının ne olduğunu sordum, şunu söyledi: “Uyuşturucu, kapkaç ve hırsızlık.” ve yine, cezaevi müdüründen sonra savcımızla da görüştüm, emniyet müdürümüzle görüştüm, hırsızlık yapıyor, üç beş gün sonra dışarı çıkıyor. Bugün bölgemizde uyuşturucu madde bağımlılığı çok ciddi bir sorun ve bizi çok ciddi manada rahatsız ediyor. İnsanlar uyuşturucu satıyorlar, başkasını zehirliyorlar ama “Ben içiciyim.” diyor, emniyetin yakaladığını savcı veya hâkim serbest bırakıyor. Yanına kâr kalırsa nereye varacak bu iş? Şahsın evine giriliyor, hırsızlık yapılıyor, bıçakla tehdit ediliyor, yakalanıyor ve serbest kalıyor. Peki, bu mazlumun hakkını kim alacak? Veya suçsuz yere birisi öldürülürse ve bu, üç beş yıl cezadan sonra çıkarsa bu mazlumun hakkını kim alacak? Maalesef, devlet, kendisine karşı işlenmiş olan suçları çok rahat bir şekilde affetmiyor ama şahıslara karşı yapılmış olan suçları affediyor. Mağdur olan benim, mazlum olan benim, sen nasıl kendini benim yerime koyarak başkasını affedersin? Benim hakkımı kim alacak? Bu mazlumlara hakkını nerede alacaklar?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Ahirette.

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) – Evet, ahirette, ahireti bekleyeceğiz, ilahî adalete inanıyoruz, ilahî nizamda adaletin işleyeceği günü bekliyoruz, amenna ama eğer biz hep o günü beklersek o zaman biz bu dünyayı yaşanmaz hâle getiririz ve eşkıyalık ve anarşi alır başını gider. Dolayısıyla, adalet sistemimizin adil olması lazım, suçlunun yanına kâr kalmaması lazım. Ciddi manada şu anda bu madde bağımlılığını meydana getirenler -ki zaten içici sonra satıcı oluyor- çok hafif bir cezayla kurtuluyorlar. Bunların cezalarının ağırlaştırılması gerekiyor, özellikle rica ediyorum, içici de olsa cezaların ağırlaştırılması gerekiyor, insanları zehirlememesi lazım. Hırsızlık yapanın yanına kâr kalmaması lazım, bilmelidir ki bunun ağır bir yaptırımı var.

Baktığımızda, özellikle, hele bu denetimli serbestlik hadisesi bana göre, benim vicdanımda tamamen gizli bir aftır. E, adam suç işliyor, cezaevinde yer yok diye biz adamı denetimli serbestliğe tabi tutuyoruz imza karşılığı veya iş karşılığı. Böyle bir adalet, böyle bir sistem olur mu ya! Peki, bu denetimli serbestlik sistemi de artık cevap vermezse ne olacak? Bu sefer, biz bu kişilere “Hadi, para yatır, seni serbest bırakalım.” mı diyeceğiz? Adalet mekanizmasının ve yasalarımızın ciddi manada gözden geçirilmesi gerekiyor, yanına kâr kalmaması lazım. Eğer ben suç işliyorsam bunun da bir vebalinin, bir cezasının olduğunu bilmem lazım. Yakın tarih içinde Urfa’da yaşadığım bir hadise, benim bölgemde yaşandı; vatandaşın biri bir şekilde öldürüldü, kimin öldürdüğü bir türlü tespit edilmedi ve kimse için de yasal bir işlem yapılmadı. Bu öldürülenin yakınları da gittiler karşı taraftan 2 kişiyi öldürdüler. Yine, kimin öldürdüğü bilinmiyor -ben biliyorum da- onların da yanına kâr kaldı, bunların da yanına kâr kaldı. Nereye varacak bu iş? Hadi, bu 2 kişiyi öldürülenler de 4 kişi öldürsünler, karşılıklı böyle bir çatışmaya mı gitsin bu iş? Ama eğer sistem, nizam düzgün işlemiş olsaydı, insanlar biliyor olsalardı ki yapanın yanına kâr kalmayacak ve bunu yapan cezasını bulacak, belki 2 kişi öldürülmeyecekti. Çok samimi söylüyorum, öldürülen kişilerin de bu cinayeti işledikleri noktasında ben çok şüpheliyim ama insanlar kendileri adalet sağlamaya çalışıyorlar. Eğer yasalar güçlü olsa, insanlar yasalara inanmış olsalar adalet sağlamaya çalışmazlar. Ben adalete inanmak istiyorum, inanıyorum da. Sayın Bakanım, sizin beni çok ciddi manada vicdanınızda anlayacağınızı biliyorum ama bizim bir şekilde adaleti tesis etmemiz lazım, etmezsek, yapanın yanına kâr kalırsa suç oranları artacaktır. Cezaevleri yetmiyor, daha da yapmaya çalışıyoruz, bu da yetmeyecektir. Peki, nereye varacak bu iş?

Dolayısıyla, herkesin vicdanında olması lazım yasaların, biz vicdanımızda inanmamız lazım. Gerçi ben şahıs olarak beşerî sistemlere çok fazla inanmıyorum ve beşerî sistemlerin de çok adalet sağlayacağına inanmıyorum, onu da söyleyeyim. Çünkü eğer öyle olmuş olsaydı biz beş on sene de bir yasa değiştirmedik, hatta Anayasa’yı değiştirmek zorunda kalmazdık. Niye? Cevap vermiyor.

^(x) Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 48

Niye? Bizler yapıyoruz. Niye? Beşeriz. Niye? Yaparken birçok faktörü göz önünde bulunduruyoruz, ilahî nizamı göz önünde bulundurmuyoruz.

Saygılar sunuyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ağzınıza sağlık, eleştiride bulundunuz.

(Oturum Başkanlığına Başkan Vekili İbrahim Mustafa Turhan geçti)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Cevheri.

Sayın Tor, buyurunuz lütfen.

FAHRETTİN OĞUZ TOR (Kahramanmaraş) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Bakanım, Maliye Bakanlığımızın, Adalet Bakanlığımızın, Sayıştayımızın çok kıymetli mensupları, basınımızın kıymetli, güzide temsilcileri; ben de konuşmama başlamadan önce herkesi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, icrai olan yerde, iş yapılan yerde hata olur mu? Olur. Adalet Bakanlığında, hukuk sistemimizde oluyor mu? Oluyor. Başka yerlerde de oluyor tabii ama başta şunu söylemek lazım: Ben çok büyük bir kesimin, Adalet Bakanlığı mensuplarının, hâkim ve savcılarının mesleki etik kurallara gerçekten sadakatle bağlı olduklarına, saygın kişiler olduklarına inanıyorum. Fakat, Adalet Bakanlığında, hukuk sistemimizde yapılan bir hata, başka yerde yapılan bir hatanın 10 katı, 20 katı daha fazla şüyu buluyor.

Ben bu başlangıçtan sonra şunu söylemek istiyorum: Tabii, Adalet Bakanlığımız çok sayıda hâkim, savcı alıyor. Sayın Bakanım, bir uzman yardımcısının, bir kontrolörün, bir müfettişin adaylık süresi üç yıldır, ciddi eğitim alırlar, gerçekten çok ciddi eğitim alırlar. İki yıl sonra da müstakil görev yaparlar yani refakatten ayrılırlar. Şimdi, Adalet Bakanlığında süre, sınavdan itibaren iki yıldır. Bu süre yetersizdir, çok yetersizdir hem nitelik olarak yetersizdir hem de süre olarak yetersizdir. Bu kadar çok kişiyi alacaksınız, bunu eğitemeyeceksiniz, sonra da sahaya göndereceksiniz; hakikaten ben bu sürenin kesinlikle artırılması ve uygulamaya yönelik, tıpkı bu uzmanlık, kontrolörlük, müfettişlikte olduğu gibi belli bir süre sonra müstakil iş verilmesi -kontrollü olabilir- yani yeni bir sisteme geçilmesi kanaatindeyim, daha sağlıklı neticeler alacağımızı düşünüyorum.

Bir de bu konuyu söylememde... Çünkü bu çok tartışma konusu oluyor. Şimdi, sınav yapıyorsunuz, üst sıralarda kazanıyor kişi, tabii, sözlü yapıyorsunuz -gayet tabii sözlü olacak- eğer bu memleketin ekmeğini yiyip bu memleketi ihanet etmeyeceğini tespit etmişseniz, sağlık yönünden, sihi yönden aşırı bir olumsuzluğu yoksa başka sebeplerle bunun elenmesini hakikaten ben doğru bulmam. Kul hakkıdır, şu işsizlik ortamında bunların birtakım sebeplerle elenmesi yanlış olur diye düşünüyorum. Siz ilahiyatçısınız aynı zamanda, bunun manevi sorumluluğunu bizlerden çok daha iyi bilirsiniz, hakikaten şu ortamda çok büyük vebal vardır diye düşünüyorum.

Sayın Bakanım, tabii, şimdi, süre çok kısa da, yaşanmış bir örnek vermek istiyorum. Refah-Yol döneminde bağciksız ayakkabılar moda oldu, Kızılay’da bir mağaza -makosen diyoruz da o bir marka ama makosen diye şey yapıyor bağciksız ayakkabılar- çok sayıda ayakkabı getiriyor, satıyor; Refah-Yol dönemi yıkıldı, ayakkabılar elinde kaldı, hakikaten ayakkabılar elinde kaldı. Keza, bunu Rolex kol saati için de... Moda oldu bu.

Şimdi, ben yaşadığım bir örneği de burada arz etmek istiyorum. Yine o dönemde bir arkadaş abdest almaya gidecek, paçaları sıvıyor, ses çıkarmayan terlik giymiyor, habbab giyiyor, ses çıkaracak ki herkes görsün, dikkat çeksin. Samimi söylüyorum, bunları size de anlatırım ben. Daha sonra, hükümet yıkıldı, emin olun mescitte cemaat yüzde 50 azaldı. Bu arkadaş da daha sonraki süreçte kadro aldı. Şuraya gelmek istiyorum: Tabii, Hükûmetsiniz, muktedirsiniz, etrafınızda dolanan çok olur, gayet normal, bunu da normal karşılarınız ancak yaranmak için, makam mevki için hukuk zorlanarak, organize edilerek hoşunuza giden işlere teşebbüs edenler olabilir, ilk cezalandırmamız gereken kişiler bence bunlar olmalıdır diye düşünüyorum. Şimdi, bu başka kurumlarda da olabilir ama Adalet Bakanlığında, hukuk sisteminde hiç olmaması gerekir diye düşünüyorum.

Sayın Bakanım, bakın, çok önemli, somut örnekler, 7 Haziran seçimlerinden sonra biz yaşadık burada. Sizin üst düzey bürokratiniz bizim daha önce aday olmuş bir arkadaşımızı çağırıyor, genel müdürlük teklif ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tor, sözlerinizi tamamlamanız için ilave süre veriyorum.

Buyurun lütfen.

FAHRETTİN OĞUZ TOR (Kahramanmaraş) – Çok teşekkür ederim.

Yani iktidardan düştüğünüz zaman da arkanızda birilerinin olduğunu hissetmeniz lazım. Onun için, hiç adaletten ayrılmamak gerekir diye düşünüyorum ben.

Şimdi, burada, tabii, sonradan hukuksuzluğu, kul hakkını telafi etmek mümkün olmaz, görevdeyken kul hakkına riayet etmek lazımdır diyorum.

Erhan Bey, Hazreti Ömer’den bahsetti. Siz, tabii, bizlerden daha iyi bilirsiniz ama ben hatırlatmak babından söylüyorum. Pazara çıkar, beslenmiş develeri görür, sorar “Kimin?” diye, “Oğlunuz Hazreti Abdullah’ın.” derler. “Nerede beslemiş?” “Devlette beslemiş.” Satar, sermayesini oğluna, bakiyesini hazineye yazar.

Sayın Bakanım, devletten beslenenlere müsaade etmeyin, Allah rızası için bunlara müsaade etmeyin. Bunları burada ben söylüyorum, üzerimden vebali de atıyorum. Hakikaten, hırsızlık yapanın, yolsuzluk yapanın yanına kâr kalsın.

Çok teşekkür ederim.

Bütçenizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Sağ olasınız, var olasınız. İnşallah çok daha iyi olacak diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Tor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 49

Sayın Murat Emir, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım ve değerli hazırun; hepinize saygılar sunarım.

AKP iktidarı ilk günden itibaren her zaman yüksek yargıdan şikâyet etmiştir. Özellikle Danıştaydan, Yargıtaydan ve Anayasa Mahkemesinden o kadar şikâyet etmiştir ki 2010 Anayasa değişikliğini büyük bir yargı bağımsızlığı devrimi olarak lanse etmiş ve bu referandum sonucunda da Anayasa değiştirilmiş. Anayasa değişikliği sonrasında Yargıtaya ve Danıştaya 200' ün üzerinde yüksek hâkim atanmış ve böylelikle de aslında yüksek yargının kendi siyasi iktidarının arka bahçesi olması yolunda önemli bir adım atılmıştır. Ancak, yine de başta Sayın Cumhurbaşkanı olmak üzere AKP iktidarı nedense yargıyla sorununu çözmemiştir, buna rağmen yine de Sayın Cumhurbaşkanı defalarca kez “Danıştay benim ayağımın bağı oluyor. Aslında ben koşmak istiyorum ama yürüyemiyorum bile. O yüzden bu yargının bir şekilde düzenlenmesi lazım.” demiştir. Bu da yetmemiştir, özellikle 17 Aralık soruşturmalarından sonra sulh ceza hâkimlikleri kurulmuş ve sulh ceza hâkimlikleri yoluyla kritik yargılamalara ve özellikle de yolsuzluklarla ilgili soruşturmalar örtbas edilmeye çalışılmış, müdahale edilmeye çalışılmıştır. Tabii, bu mahkemeleri kurmakla yetmiyor. Yeni bir mahkeme kuruyorsunuz, o mahkemeye yargıç atamanız gerekiyor. Nasıl atayacaksınız? Yasada hüküm koymuşsunuz, HSYK'nın 1. Dairesi atayacak. E, 1. Dairede kimler var? Sayın Müsteşar var, yetmez sayısı; Cumhurbaşkanı birini atamış, o da yetmez. Ne yapmak lazım? Diğer dairelerden 2 tane yargıcı 1. Daireye atamak lazım. Bu nasıl yapılmış? Adli kolluk bilgilendirme bildirisine imza atan 2 hâkimin Sayın Bakanın arzusuyla, isteğiyle yer değiştirdiğini ve 1. Dairede 4'e 3 kahir ekseriyetin bu şekilde yakalandığını görüyoruz. Ondan sonrası kolay. Ondan sonra, 116 yargıç atanmış. Mesela, İstanbul'a 6 tane, sulh ceza hâkimliğine, yargıç atanmış ve böylelikle yargıya ağır müdahalelerde bulunulmuştur. İşte bu nedenle, 17-25 Aralık soruşturması da, diğer soruşturmalar da asla ve asla aklanmamıştır.

Peki, kim bu hâkimler, isterseniz biraz yakından bakalım. Bakalım, Sayın Bakanın özellikle atanmasına gayret ettiği bu hâkimler ne işler yapmışlar. Bakın, İstanbul 3. Sulh Ceza Hâkimliğine 17 Aralık yolsuzluk ve rüşvet operasyonu kapsamında eski İçişleri Bakanı Muammer Güler'in tutuklanan oğlu Barış Güler, Rıza Sarraf, eski Bakan Zafer Çağlayan'ın oğlu Salih Kaan Çağlayan, Özgür Özdemir ve Hikmet Tuncer için tahliye kararı vermiş olan hâkim atanıyor. İstanbul 4. Sulh Ceza Hâkimliğine 17 Aralık soruşturması sürecinde eski Halkbank Genel Müdürü Süleyman Aslan'ın mal varlığı üzerindeki tedbiri kaldıran hâkim atanıyor. İstanbul 2. Sulh Ceza Hâkimliğine eski Halkbank Genel Müdürü Süleyman Aslan'ın aralarında bulunduğu 6 kişinin tahliyesine karar veren hâkim atanıyor.

Değerli arkadaşlar, yargı bağımsızlığı tek başına bir kavram değildir. Yargı bağımsız olmazsa yargı olmaktan çıkar. Yargıyı yargı yapan şey bağımsız olmasıdır. Bu iktidar eliyle özellikle son dönemde sulh ceza hâkimlikleri eliyle yargıya ağır darbe vurulmuştur ve bugün ben iddia ediyorum ne Sayın Bakan ne Sayın Müsteşar ne bu salondaki bir kimse çıkıp “Evet, Türkiye’de yargı bağımsızdır.” diyemez, diyemeyecektir; eğer derlense de bunu duymaktan büyük bir mutluluk duyacağımızı ifade etmek isterim.

İkinci olarak, yine bu yargı bağımsızlığıyla ilişkili... Birkaç ay önce Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek ve Sayın Başbakan Ankara projelerini tanıtmak üzere bir toplantı yaptılar ama bu toplantıda yüksek yargının başkanlarını gördük. Ben buradan sormak istiyorum, böyle bir teamül var mı? Bakın, onların hepsi mahkemelik konular, hepsi davalık konular ve o davalar o yüksek yargının önüne gelecek. Bu aslında bir ihsasirey değil midir? Yüksek mahkeme başkanlarının tanıtım törenlerinde, iktidarın propaganda törenlerinde ne işi var?

Bir diğer konu, TCK'nın 299' uncu maddesi. Hepimizin bildiği gibi, Cumhurbaşkanı devletin başıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Emir, sözlerinizi tamamlamanız için ilave süre veriyorum.

Buyurun lütfen.

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim.

Bu yönüyle de devletin başı olması dolayısıyla ve cumhuriyetin ve milletin birliğini temsil etmesi dolayısıyla özel bir korumaya tabidir. 299' uncu maddeyle kendisine hakaret edilmesi zorlaştırılmıştır, özel bir korumaya tabidir. Yalnız, Sayın Cumhurbaşkanı kendisi de ifade ediyor “Ben tarafım ve ben sıcak siyasetin tarafıyım.” diyor. Hepimizin bildiği gibi sıcak siyaset yapmakta ve her gün muhalefet partilerine ve istemediği herkese her türlü hakareti yapmakta kendisini serbest sayıyor ve bununla da yetinmiyor, miting meydanlarından, muhtar toplantılarından mahkemelere, sizin mahkemelerinize talimat verdiğini her gün görüyoruz, siz de şahitsiniz. O zaman, buradan şunu söylemek lazım, son söz: Cumhurbaşkanı mutlaka anayasal sınırların içerisine girmek zorundadır, sığınmak zorundadır ama mertçe eğer sığınmayacaksa da 299' un arkasına saklanmaktan vazgeçmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Erol Dora...

EROL DORA (Mardin) – Teşekkür ediyorum.

Öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum. Hasta mahpusların Adli Tıpla ilgili yaşamış oldukları sorunları gündeme getirmek istiyorum.

Adalet Bakanlığına bağlı Adli Tıp Kurumu Başkanlığıyla ilgili sorunlar iki ana başlıkta toplanabilir. İlk olarak hasta mahpusların durumu hâlâ ciddiyetini korumaktadır. Bilindiği üzere, hapishanelerde yaşamını tek başına idame edemeyen mahpuslara ilişkin ceza infazının geri bırakılması kararı Adli Tıp Kurumunca düzenlenen ya da tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurulları tarafından düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan rapor üzerine verilmektedir. Bu konuda yüksek otorite ilan edilen Adli Tıp Kurumunun gerek iş yükünün fazlalığı gerekse siyasi iktidar tarafından atanan başkan ve üyelerin zaman zaman verdiği bağımsız olmayan kararlar hasta tutuklu ve hükümlülerin tahliyelerini yavaşlatmakta ve geciktirmektedir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 50

Adli Tıp Kurumu Başkanlığına ilişkin ikinci büyük problem de özellikle cinsel taciz ve tecavüz vakalarında kurumun verdiği tartışılabilir kararlardır. Kurum kadınların ve çocukların tecavüzden sonra ruh sağlığının bozulup bozulmadığına ilişkin verdiği kararlarda kamuoyu, kadın ve çocuk örgütleri tarafından sıklıkla eleştirilmektedir. En son ocak ayında basına yansıyan bir habere göre Antalya'da tecavüze uğrayan 15 yaşındaki kız çocuğunun ruh sağlığının bozulmadığına ilişkin Adli Tıp Kurumu raporundan sonra çocuk intihar edip yaşamına son vermiştir.

İkinci olarak çocuk cezaevleriyle ilgili sorunları gündeme getirmek istiyorum. Cezaevleri çocuğun yüksek yararını gözetmemekte aksine onları birçok hak ihlaliyle karşı karşıya bırakmaktadır. Cezaevlerinin fiziksel koşulları çocukların gelişimini sağlamaktan uzaktır. Aşırı kalabalık, yetersiz sağlık koşulları ve hijyen, kötü muamele, özellikle sosyal çalışmalar olmak üzere personel yetersizliği ve cezaevlerindeki diğer kişiler tarafından uygulanan şiddet ve istismar vakaları hapsedilen çocuklardan gelen başlıca şikâyetlerdir. "Çocuk cezaevleri kapatılsın." girişiminin her fırsatta dile getirildiği gibi, çocuklar hapisanelerde çıplak aramalara maruz kalıyor, kapalı görüş uygulamasında arada bulunan camdan dolayı yakınlarına sarılamıyor, üç öğün yemek dışındaki bütün ihtiyaçlarını -su da dâhil olmak üzere- kantinden parayla karşılamak zorunda kalıyorlar ve kuralara uymadıkları gerekçesiyle ya etkinliklerden men ediliyor ya da odaya kapatma gibi disiplin cezaları verilmektedir. Ayrıca cezaevlerine kapatılan çocukların gelişimleri ve rehabilitasyonu için öncelikli koşul aile ve arkadaşlarıyla iletişimlerinin kesilmemesiyken hiçbir geliri olmayan çocuk mahpusların mektuplarından pul parası istenmesi onları yalnızlığa itmektedir. Çocukları ve gençleri cezalandırmak yerine onları koruyacak bir adalet sisteminin inşası elzemdir. Almanya'da ve Hollanda'daki uygulamalarda olduğu gibi suç mağduru çocukların hapis ile cezalandırılmadığı, sosyal hizmet uzmanları ve psikolog gibi uzmanların gözetiminde toplumsallaştırıldığı bir model gerekmektedir.

Şimdi de tutuklu ve hükümlülerin keyfi ve zorla nakledilmesi konusuna değinmek istiyorum. Keyfi nakillerden korunmayı da içeren tutuklu ve hükümlülerin hakları birçok insan hakları belgesinde düzenlenmiştir. Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin "tutukluların hakları" başlığını taşıyan 10'uncu maddesi, özgürlüğünden yoksun bırakılan herkesin insan onuruna uygun muamele görmesi gerektiğini belirtmektedir. Sözleşme'ye göre ceza infaz sistemi mahpusları iyileştirmeyi ve toplumsal rehabilitasyonunu sağlamayı amaçlamaktadır. 1955 yılında oluşturulan ancak sözleşmenin kabulüyle birlikte 1977 yılında son hâli verilen mahpusların ıslahı için asgari standart kurallarında mahpusların nakledilmesi için bazı standartlar bulunmaktadır. Örneğin mahpuslara başka bir kuruma nakledildiğini öğrenmeleri için yeterli zaman tanınmalı ve her mahpus başka bir kuruma nakledildiğini hemen ailesine bildirme hakkına sahiptir. Avrupa İşkencenin ve İnsanlık dışı veya Onur kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi'nin, yani CPT'nin belirlediği standartlara göre mahpusların aileleri ve yakınlarıyla olan ilişkilerini sürdürebilmeleri için gerekli önlemler alınmalıdır. Ayrıca yaşadığı yerlerden uzaktaki bir hapisaneye nakledilen mahpusların aileleri ve avukatlarıyla iletişimleri kesintiye uğrayacağından bu tür nakil işlemlerinin psikolojik ve fiziksel zararlar doğurabileceği belirtilmektedir. Türkiye'nin uymakla yükümlü olduğu bu uluslararası sözleşmelere rağmen cezaevleriyle ilgili raporlar incelendiğinde en yoğun hak ihlali başlıklarından birisinin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EROL DORA (Mardin) - ...zorunlu sevkler olduğu ortaya çıkmaktadır.

BAŞKAN – Sayın Dora, sözlerinizi tamamlamanız için ilave süre veriyorum.

Buyurun.

EROL DORA (Mardin) – Teşekkür ediyorum.

Bir de son olarak efendim, son günlerde CHP Sözcüsü Selin Sayek Böke hakkında bir gazetede, kayyuma devredilmiş olan bir gazetede, Hristiyan olduğuna ve vaftiz olduğuna ilişkin nefret suçunu içeren bir manşet atılmıştır. Öncelikle Türkiye'nin laik, demokratik, sosyal bir hukuk devleti olduğunu da göz önünde bulundurarak bunu kınadığımızı ifade etmek istiyoruz. Sayın Medisimizde yalnız Sayın Böke değil, birçok Hristiyan vekilimiz vardır, ben de onlardan birisiyim. Türkiye çoğulcu bir ülkedir, Hristiyan'ı, Ezidi'si, Müslüman'ı Alevi'si, vesaire birçok dinden ve farklı etnik gruplardan meydana gelmiş çoğulcu bir toplumdur. Türkler, Kürtler, Ermeniler, Süryaniler, Ezidiler, Çerkezler, Lazlar, Romanlar, vesaire. Türkiye'nin bu çoğulcu yapısını da dikkate alarak tabii ki cumhuriyet tarihi boyunca tekçilik üzerine kurgulanmış olan paradigma aslında tek millet, bir bakıma tek din olarak da halkın algısına yerleşmiş bulunmaktadır. Aslında Türkiye, bugün Avrupa Birliği'ne tam üyelik için müzakerelerini devam ettirmekte olan bir ülkedir, bugün başta Kürt sorunu da olmak üzere artık sorunlarımızı çoğulcu, demokratik bir zihniyetle çözmemiz gerektiğine inanıyoruz. Şiddetin tamamen devre dışı bırakılması -bütün kesimler için bunu söylüyorum- ve sorunlarımızı demokratik yöntemlerle evrensel ilkeler çerçevesinde çözmemiz gerektiğine inanıyorum. Bakın, Avrupa'da da bir zamanlar engizisyon mahkemeleri vardı. Kilise, insanları inançlarından dolayı veyahut farklı yorumlarından dolayı engizisyon mahkemelerinde idama mahkûm ediliyordu, giyotinle veya başka araçlarla ama Avrupa, Rönesans, reform ve aydınlanma sürecini yaşadı ve bugün Avrupa'da işte gördüğünüz gibi Avrupa Birliği başta olmak üzere Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EROL DORA (Mardin) - ...yani evrensel ilkeler bugün Avrupa'da...

BAŞKAN – Sayın Dora, lütfen sözlerinizi tamamlayın.

EROL DORA (Mardin) – Bugün de Orta Doğu'da da gördüğümüz gibi insanlar mezhepler ve farklı inançlar veya etnik gruplar yüzünden birbirlerini öldürebilmektedirler. Bir an önce Türkiye'de de bu evrensel ilkelerin egemen olması için bütün siyasi partilerin katkı sunmaları ve Türkiye'nin de çağdaş anlamda demokratik bir cumhuriyete dönüşmesi için hepimize görev ve sorumluluklar düştüğünü belirtiyor, tekrar hepimizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 51

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Dora.

Sayın Açıkkanı, buyurun lütfen.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Adalet Bakanlığımızın ve yüksek yargının çok değerli bürokratları, kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ülkemizin, milletimizin yeni bir anayasaya ekmek gibi, su gibi ihtiyacı vardır. Bu milletin kendisini içerisinde bulduğu “benim anayasam” diyebildiği, millet adına inşa edilmiş bir anayasaya ihtiyaç vardır. Bu anayasa çalışması sadece AK PARTİ’ye oy verenler için yapılmış bir çalışma değil, 78 milyon insanımız için yapılmış bir çalışma olacaktır. Dolayısıyla bu anayasa, yüzde 50’nin kendisini içerisinde bulduğu bir anayasa asla olmayacaktır.

Milletin temsilcilerinden ziyade danışma medislerinin tesis ettiği 1982 Anayasası ülkemize yakışmamaktadır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin üyeleri olarak hiçbirimize yakışmamaktadır. 1982 Anayasası âdeta korkular üzerine bina edilmiş, kendi milletinden korkan, güven duymayan; yasama, yürütme ve yargıdan korkan bir anlayışın ürünü olarak bu millete dayatılmış, darbe ruhlu bir Anayasa’dır. Milletın temsilcileri olarak bizler milletin bizlere verdiği vekâlete layık çalışmalarla, her birimize yüklenen sorumluluk bilinciyle hep birlikte yeni bir anayasayı gerçekleştirebiliriz. Korkular üzerine inşa edilen bu Anayasa’yı millî iradeye güvenen, yasama, yürütme ve yargı organlarına güvenen bir anayasa olarak inşa etmek hepimizin görevi olmalıdır. Defalarca lokal değişikliklere uğrayan Anayasa’mız yamalı bir bohçaya dönmüş, patlak bir teker görüntüsü vermektedir, bu tekeri değiştirmenin vakti gelmiştir.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri; hükümetlerimiz döneminde insan hak ve hürriyetlerinin genişletilmesi konusunda önemli adımlar atılmıştır. Sayın Bakanımın sunumunda belirttiği bazı örnekleri tekraren aktarmak istiyorum.

Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin anlaşmalar ile kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi hâlinde milletlerarası antlaşma hükümlerinin esas alınması önemlidir. Kişisel verilerin korunması anayasal bir hak olarak ilk defa düzenlenmiştir. Yurt dışına çıkma yasağının hâkim kararıyla konulabilmesi, çocuk haklarının ilk defa anayasal koruma altına alınması, sendikal özgürlüklerin geliştirilmesi, kamu görevlilerine toplu sözleşme yapma hakkı getirilmesi, partisinin kapatılmasına beyan ve eylemleriyle sebep olan milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesini öngören anayasal hükmün kaldırılması oldukça önemlidir.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri; öte yandan, temel hak ve hürriyetlerinin geliştirilmesi yanında yeni hak arama yolları getirilmiş, bu hak arama yolları vatandaşlarımız için yeni umutlar olmuştur. Sesi ve görüntülü bilişim sistemi ile gerekli teknolojik altyapının kurularak vatandaşın daha hızlı ve daha etkin olarak hukuk sisteminden faydalanması imkânı sağlanmış, video konferans sistemiyle istinabe işlemleri hızlanmıştır. Adalet teşkilatının tümünde sadece 1.693 bilgisayar sayısı mevcutken, geçen on üç yıllık süre içerisinde inanılmaz bir artışla adalet teşkilatının 100 binin üzerinde masaüstü, 37 binin üzerinde dizüstü bilgisayar imkânına ulaşması UYAP sisteminin daha hızlı ve daha kolay kullanılması imkânını sağlamıştır. Yargıda zaman yönetimi en önemli konulardan birisidir. Bu çalışma kapsamında, 63 adliyede ön bürolar, danışma masaları vatandaşlarımıza hizmet vermektedir, vatandaşlarımızın işlerini kolaylaştırmaktadır. Bu önemli hizmetin ülke genelinde kısa süre içerisinde yaygınlaşması önem arz etmektedir. Kamuoyunun doğru bilgilendirilmesi konusunda adliyelerde medya iletişim bürolarının açılıyor olması da önemlidir.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri; Türkiye’de çalışmaları devam eden hukuk kültürü değişimini sağlayacak, maddi imkânı yeterli olmayanlara yönelik olarak ortaya konulması düşünülen yeni yaklaşım ve uygulamalardan toplum yararına pro bono hukuk hizmeti de önemlidir. Hukuk bilgilerinin ilköğretimden başlayarak öğretime dâhil edilmesi, ortaokullarda hukuk ve adalet derslerinin okutulması hukuk bilincinin yerleştirilmesi açısından da gayet önem arz etmektedir. İnsan hakları, aile içi şiddet, ara buluculuk, kira, mülteciler gibi alanlarda hukuk klinik yöntemi uygulaması da yine önemli bir hizmet olarak karşımızda durmaktadır.

Ülkemizde, bireylerin maruz kaldıkları her türlü riske karşı sigorta faaliyetleri uygulanırken, hukuki himaye sigortasının da daha fazla geliştirilmeye ihtiyacı vardır. Hukukun temelinin sulh esasına dayandığını biliyoruz. Hukukun uyumsuzluk çözümünde dava yolu her zaman en uygun yol değildir, başvurulacak tek yol da yine bu değildir. Bu kapsamda, 2013 yılında yürürlüğe giren, hukuk uyumsuzluklarında ara buluculuk kamu düzenlemesi oldukça önemlidir. Ceza infaz kurumlarında, insan hakları çerçevesinde, hükümlülerin topluma kazandırılması gerçeği bilinmektedir. Ceza infaz uygulamaları sadece tutuklu ve hükümlüleri değil, sadece hükümlü ve tutuklu yakınlarını değil, toplumun tamamını ilgilendirmektedir.

Sayın Başkanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri; son on üç yılda, standartlara uymayan 272 kurum kapatılırken, ceza infaz kurumu sayımız 361 olmuştur. Fiziki dönüşüm tamamlanmak üzeredir. Uluslararası standartlarda, güvenli, elektronik donanımlı ve rehabilitasyon işlemlerine elverişli olacak kurumlar inşa edilmektedir. Avrupa Birliği ülkelerinde tutukluluk oranı yüzde 20’lerdeyken, ülkemizde bu oranın yüzde 14 civarına inmiş olması oldukça önemlidir ve dikkat çekicidir. Ülkemizde tutukluluk oranının yüzde 54’lerden yüzde 14’e inmiş olması da yine dikkat çekmelidir.

Daha kaliteli, daha konforlu hizmet sağlayacak personel sayısına ulaşmak da yine oldukça önemlidir. Bu anlamda, 25.407 olan personel sayısı yüzde 100’lük bir artışla 51.109 personel sayısına ulaşmıştır. Ceza infaz sistemimizde yeni bir uygulama olan denetimli serbestliğin, 2006 yılından bugüne kadar geldiği süreçte ceza adalet sisteminde önemli bir görev üstlendiğini görüyoruz. Meslek ve sanatı olmayan hükümlü ve tutuklulara yönelik faaliyet yürüten iş yurtları hükümlü ve tutuklulara maddi anlamda fayda sağlaması yanında önemli bir manevi destek görevini de yürütmektedir.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri; 2016 bütçesinin tüm yargı teşkilatımıza, milletimize hayırlı olmasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Açıkkanı.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 52

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakanımızın ilettiği bir not var, kendisinin kısa bir süre salondan çıkma ihtiyacı varmış. Geçmiş uygulamalardan bildiğim kadarıyla, milletvekilllerimiz Sayın Bakan salonda yokken konuşmayı tercih etmiyorlar.

Efendim, ne kadar ara versek, bir on beş dakika yeter mi sizin için?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – On beş dakika yeter.

BAŞKAN – Peki, o zaman oturuma on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.47

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 53

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.11

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İbrahim Mustafa TURHAN (İzmir)

SÖZCÜ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Komisyonumuzun 23' üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Sayın Durmaz, buyurun.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakanım, yüksek yargının saygıdeğer temsilcileri, değerli bürokratlar ve basınımızın seçkin temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyor, 2016 Adalet Bakanlığı bütçemizin ülkemizde özlenen adaletli günleri getirmesini diliyorum.

"Adalet", "özgürlük" ve "eşitlik" kavramları toplumu bir arada tutan, barış ve özgürce birlikte yaşamının, kimsenin canına, malına göz dikmeden, kimsenin hürriyetine engel olmadan yaşamının en büyük güvencesidir. Bu haklar olmadan toplumun huzur ve refahını kurmak mümkün olmaz. Bu hakların güvencesi de hukuk ve adalettir. O yüzden, "adalet" sözcüğünün hakkını veren bir politika, bir bakanlık yönetimi kurmak zorundayız. Ama, ne yazık ki ülkemizde adalet, AKP Hükümetinin hukuk tanımaz uygulamaları, insan hakları ihlalleri, uygulanamayan yargı kararları, çözülemeyen faili meçhul cinayetler, üstü örtülen yolsuzluk iddianameleri ve yargıya müdahalelerle gerçek anlamını yitirmiştir. Ülkemizde, geldiğimiz noktada, adalet yok, hukuk ayaklar altında, kalkınmayı da hayal ediyor ve haksızlıkların altında kalmaya devam ediyoruz. Adaletin sembolü olan Themis heykelinin gözünü açıp eline kılıç yerine uzaktan kumandalı motorlu testere verdiniz Sayın Bakanım ne yazık ki. Hukuk kurallarının ihlal edilmesine AKP döneminde tavan yaptırarak devam etmektesiniz.

Sayın Bakanım, iyi biliyorsunuz ki hukukta hiyerarşik bir düzen var: En üstte Anayasa, altında yasa, tüzük, yönetmelik, genelge diye aşağıya doğru iniyor. Altta olan bir hukuk kuralı üstte olan, kendisinden daha üstte olan bir hukuk kuralına aykırı olamaz, olmamalıdır ama örnekleriyle üzülerken yaşıyor ve görüyoruz.

Ülkemizin imza koyduğu uluslararası anlaşmalar... Anayasa'nın 90' ıncı maddesi var. Anayasa'ya aykırı hukuk kuralları bizzat bu çatı altında görülmekte. Dayatma torba yasalar çıkarıyorsunuz, siz yapıyorsunuz yasayı, Anayasa Mahkemesi bozuyor ama sizin Adalet Bakanlığı öncülüğünde yeniden yapılmaya maalesef devam ediliyor. Hukuk ve adaletten anlayışınız bu ise o Bakanlığa gerek yok. Anayasa' mıza aykırı uygulamalar ve çıkarılan torba yasalara Adalet Bakanlığının bir müdahalesi olmuyor, oldu mu acaba? Şu ana kadar biz de görmedik.

Denetim ve bağımsız yargıdan kaçış artık kanıksanır oldu. Bütün bu koşullar altında umutla ve özlemle adaleti sağlaması gereken bir Bakanlık bütçesini diliyor ve özlüyoruz ve görüşmekteyiz. Vatandaşlarının devletinin adil olduğuna ve kendisine de hakkaniyetle davranıldığına olan inancı bir devletin yaşaması için en önemli bir kuraldır. Zaten bu yüzden "Adalet mülkün temelidir." deniyor. Mülkün yani devletin temeli, sahip olunan milyar dolarlık kaçak saraylar, 200 milyon dolarlık özel uçaklar, milyarlarca liralık makam araçları değil, devlet bunlarla itibar kazanmaz. Üzerine güneş batmayan Büyük Britanya'yı diz çöktüren şaşaa, debdebe değil, Gandhi'nin tevazusu ve herkes için istediği adalet sistemidir. Oda sayıları itibar kazandırmış olsaydı değerli arkadaşlar, o zaman sormamız lazım, niye 2 bin, 2.500 odalı yapmadık?

Sayın Bakanım, değerli arkadaşlarım; TUSİAD'ın iş dünyasında yaptırdığı bir anketle ülkede yolsuzluk ve rüşvet olmadığını düşünenler sadece yüzde 22, yüzde 80'e yakın yurttaşlarımızın da "Ülkede rüşvet de var, yolsuzluk da var, adaletle güvensizlik de var." dediğine tanığız. İşte AKP'nin on beş yıldır yönettiği devletin, vatandaşın algısı bu. Bu ankete göre, yolsuzluğa sebep olan nedenlerden birisi de hakikaten, dikkat çekici ve üzüntü verici: Yasal mevzuatın uygulanmadığı yönündeki kanaatin hâkim olması. Yani, insanlar Medisimize diyor ki: "Sen hangi düzenlemeyi yaparsan yap, uygulanmıyor." Vatandaşın devletin meşru gücüne olan inancı kalmamıştır. Yani, anlayacağınız değerli arkadaşlar, villalarda sıfırlanan sadece servetler değil, sıfırlanan adalet de olmuştur.

Sayın Bakanım, bu konuda Adalet Bakanı olarak en çok hassasiyeti sizin göstermeniz gerektiğini düşünüyorum. Yani, bu, aynı zamanda bizim parlamenter demokrasimizin en temel, onu ayakta tutan ilkesi olan güçler ayrılığı ilkesinin de zaten var oluş nedenini oluşturuyor, yasama, yürütme ve yargı arasındaki güçler ayrılığı. Siz bu ilkeyi de yok saydınız. Hani güçler ayrılığı? Hepsizde ama inanıyorum ki ayanı bozduğunuz kantar, gün gelir bozanları da tartar.

Yargının bağımsızlığı tüm toplum tarafından sorgulanıyor. Toplum adaleti sorgularken huzur ve güven ortamını nasıl yaratacaksınız merak etmekteyim.

Hâkim, savcılara zam yapıldı. Cezaevi personellerine bu tasarıyla çok az da olsa bir şeyler yapıldı. Ama, adliyedeki adalet çalışanları ne zaman dikkate alınacak, bunu da merak etmekte; gittiğimiz seçim bölgelerinde bu anlamda sık sık eleştiriler ve görev hatırlatması yapılmaktadır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 54

Medis soruşturma komisyonu yolsuzlukla suçlanan 4 bakanın Yüce Divana gönderilmesine gerek olmadığına dair bir karar verdi, Hükümet ve havuz medyası zafer çıgıkları attı. Kaldı ki Türk kamuoyu o bakanların kendilerinin yaşam boyu o yükü taşımayacağına, mahkûm edilmesine, cidden rahatsızlık duymaktadır. Yendikleri muhalefet değildi aslında, insanlardaki adalet duygularını ve millî vicdanlarını yendiler ama en azından şimdilik. Suçlamalar dudak uçuklatan cinsinden, belge ve deliller TÜBİTAK ve Adli Tıp raporlarıyla sabit, âdeta suçüstü hâliyen ama bizim adaletimiz bu suçların üzerini kapattı, yetmedi soruşturma savcılar, hâkimler apar topar görevlerinden alındı.

Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri ve Sayın Bakanım; sizin iktidarınızda Türkiye’de yargıya güven dibe vurdu. Soruşturma ve davalar siyasi rüzgârın etkisiyle yön değiştirir oldu. İktidarın benimsemediği soruşturmaları yürüten savcılar anında değiştirilerek, dosyalar, atanan yeni savcılar aracılığıyla bir bir kapatıldı. Şimdi soruyorum: Adalet bunun neresinde değerli milletvekilleri?

Sayın Bakanım, geçtiğimiz dönemde AİHM’de Türkiye aleyhindeki davaları azaltmak için önemli çalışmalar yaptığınızı söylediniz ve bu konudaki ciddi hedefleri az önceki sunumunuzda da dinledik. AİHM’de azalmalar olduğunu söylediniz. Bu azalmaları rakamsal olarak verir misiniz? Hak ve ihlallerin bu kadar çoğaldığı bu dönemde nasıl azalma olduğunu merak ediyoruz.

Hükümetin yaptığı yasal değişiklikler, idari düzenlemeler ve uygulamalar sonucunda Türkiye AİHM’de en fazla dosyası bulunan ülkelerden biri Sayın Bakanım. Türkiye’nin 11 bin civarında dosyası bulunmaktadır. Bu rakam, ülkemizde adaletle güven olmadığının bir göstergesi değil midir? Ve ülkemiz aleyhine açılan 101 davanın -üzülerek ifade edeyim- 94’ ünü kaybettik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ek süre veriyorum Sayın Durmaz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

2014 yılında Türkiye’den yapılan 2.945 başvuru incelendi. Bu başvuruların 114’ü kabul edilirken, 101’i hakkında karar verildi. 101 karardan 94’ü şikâyetçiler lehine sonuçlanırken, ülkemiz sadece 7 davayı kazanabildi. 2015’in ilk altı ayında ise 1.144 başvuru işleme alındı. Yani, 1 Temmuz 2015 tarihinde 9.092’ye ulaştı AİHM’deki dosya sayımız Sayın Başkanım.

Avrupa Konseyine bağlı olarak çalışan AİHM, Konseyin 306 milyon avroluk bütçesinin 69 milyonunu kullandı. Türkiye’nin Konsey bütçesine katkısı ise 2015 yılı itibarıyla 13,6 milyon avrodur. 2015 yılı, AİHM’in 664 çalışanı içinde 46 tane de ülkemizin yurttaşı bulunmaktadır.

AİHM’in mahkûm ettiği davalar bununla da bitmiyor. Türkiye’yi Alevi yurttaşlara ayrımcılıktan mahkûm etti. Yine, Türk eğitim sisteminin değişik din ve görüşleri hâlâ eğitim sisteminde hayata geçiremediğini tespit ederek Türkiye’nin eğitim hakkına dair, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hükümlerini ihlal ettiğine hükmetmiştir.

Yine, ülkemizde yaşanan toplu ölümlerin olduğu birçok olayda hâlâ suçlular bulunamamış, Ankara’da, Sultanahmet’te, Soma’da, birçok davanın sonucu hâlâ kamuoyunda soru işareti olarak durmaktadır. Soma’da işletmeye olumlu raporu veren kamu görevlilerinin yargılanmasına da bizzat Hükümetimiz engel olmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlamanız için ek süre veriyorum.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Adalet Bakanımız olarak bu durumu nasıl değerlendirdiğinizi merak etmekteyim.

Yine, 16 yaşındaki çocuğa "taş atmaktan" verilen yedi buçuk yıllık ceza AİHM’de ülkemizi mahcup etmiştir. Diyarbakır’da kavun satarken denk geldiği gösteride polise taş atan 16 yaşındaki Gülcü’nün başvurusuyla da ilgili AİHM ülkemiz aleyhine karar vermiştir. Artık, Can Dündar ve Erdem Gül ve birçoğunu saymakla bitiremiyoruz.

Sayın Bakanım, bunun yanı sıra Anayasa Mahkemesine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu 2015 yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu’yla ilgili bir başvuruda bulunmuştur. Arkadaşlar, 2016 yılına gelirken bir geçici bütçe yaptık, Anayasa Mahkememizden tık yok, şimdi 2016 yılı kalan aylar için bütçemizi yapıyoruz, hâlâ bu ülkenin Anayasa Mahkemesi konuyu görüşüp karar vermiş değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayabilir misiniz?

KADİM DURMAZ (Tokat) – Neydi? Orada birtakım harcamaların usulsüz yapıldığı idi. Bunlar yapılmaya devam ediyor ama Anayasa Mahkememiz maalesef, bu konuda yerinde sayıyor.

Tokat’ta otuz dört yıllık adliyenizin hâli Sayın Bakanım. Dosyaların arasında yürümekten memurlar çalışmıyor ve 2000 Deprem Yönetmeliği’nden de önce yapılmış bir bina. İnsanların sağlığı, can ve mal emniyeti de yok. Acilen bize bir binanın yapılması gerekiyor. Yine, Tokat’ın büyük ilçelerinden Erbaa’da yok, Reşadiye’de yok.

Birkaç da karikatürle sözümü bitireceğim. Öğretmen sınıfta yoklama yapıyor “Cavıdan?” diyor. “Burada.” “Nezahat?” diyor. “Burada.” Adalet diyor, ama “Yok.” diye ses geliyor.

“Avukatımı istiyorum.” diyenlerin hâli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KADİM DURMAZ (Tokat) – Yine, eski Adalet Bakanımız Sayın Sadullah Ergin’in bir sözü “Tarafsız kalmak yerine, yönetime hukuk üstü müdahalelerde bulunan bağımsız bir yargı, bağımlı bir yargıdan daha kötü sonuçlar doğurabilir.” diyor, bir adalet bakanımız.

“Çalışmanı istemiyorum, ben ikimize de bakarım.” diyor hanımefendiye. Buyurun. “Ülkemizde söz savunmanın.”

BAŞKAN – Sayın Durmaz, teşekkür ederiz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 55

KADİM DURMAZ (Tokat) – Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Ve bakın efendim “Geri dur Bilalim, ben şimdi icabına bakarım.” diyor. Bir eline kılıcı almış, adalete yönelmiş. Ve adalet yok, sadece dosyalar yığılı hâlde, mülkün temelinden söz ediliyor.

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Bayat bayat şeyler ya, sayın vekilim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Durmaz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Ve ben, bu şartlarda girdiğimiz 2016 yılı bütçesinin bu olumsuzlukların konuşulmadığı, herkese bir gün lazım olacak adaletin tesis edildiği, ülkemize de hayırlı uğurlu olmasını dilediğim bir bütçe olsun istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Durmaz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Ben teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Çam.

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarının çok değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum, iyi akşamlar diliyorum. 2016 yılının bütçesini hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum. Aynı zamanda 24'üncü Dönem Parlamentoda birlikte çalıştığımız Bilal Uçar milletvekili arkadaşımız da Bakan Yardımcısı olmuş, kendisine de başarılar diliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP, siyasal iktidar sahnesine çıktığından bu yana, iktidar olma, iktidarda kalma ve sonrasında iktidarını korumak için devlet içindeki çeşitli güç odaklarıyla iş birliği içine girdiği dönemlerden geçerek şu anki var olma hâline yani devletle bütünleştiği bugünkü konumuna geldi. 2010 Anayasa değişikliği sonrasında, Adalet Bakanı ve Müsteşarının başında olduğu HSYK eliyle yargıda büyük bir tasfiye operasyonuna girişmiştir. 2010 Anayasa değişikliği sonrasında, Yargıtay ve Danıştayda kontrolün siyasal iktidar lehine sağlanması için üye sayıları artırılmış, bu mahkemelere siyasal çoğunluğu Hükümet lehine çevirmek üzere 200'ü aşkın yeni üye atanmıştır. Anayasa değişikliğinin ardından girilen bu tasfiye, iktidarın yargı denetimi olmaksızın yönetim arayışının açık bir göstergesidir. Sulh ceza hâkimliği adı verilen ve doğal yargıç ilkesini açıkça çiğneyen ve adı mahkeme olmakla birlikte, aslında siyasal iktidara bağlı adli yapılanmalar kurulmuştur. Özellikle iç güvenlik yasa paketi ile geniş yetkilerle donatılmış sulh ceza hakimliklerine, iktidarın uygun gördüğü isimlerin atanması garanti altına alınarak, tüm ülkede muhalifleri tutuklama tehdidiyle ve tutuklanarak kolaylıkla susturulabileceği, yönetenlerce uygun görülmeyen fikirlere, bilgilere İnternet'ten erişimin anında engellenebildiği yeni bir düzen yaratılmıştır. Bu dönemin en popüler uygulamaları ise Cumhurbaşkanına hakaret nedeniyle verilen tutuklama kararlarıdır.

Ülkede yargının siyasallaşmış olduğu tespiti somut olgulara dayalı bir tespittir. Devlet gücünün yargı sistemini siyasallaştırması ve siyaseti yargısallaştırmanın aracı o doğal olmayan, olağanüstü mahkemeler ve olağanüstü yetkili mahkemelerde görevli savcılar eliyle olmuştur. Geçmişte bu işlevi istiklal mahkemeleri, Dersim yargılamaları, devlet güvenlik mahkemeleri, sıkıyönetim mahkemeleri, DGM'ler; AKP iktidarı döneminde ise bu işlevi, belirli dönemlerde, özellikle de siyasi parti kapatma davalarındaki ve son dönem sokağa çıkma yasaklarıyla ilgili verdiği kararlardaki rolüyle Anayasa Mahkemesi, özel yetkili mahkemeler, torba davalar, sulh ceza hâkimlikleri, olağanüstü yetkili savcılar, HSYK ve atama, disiplin mekanizması, Adalet Bakanlığı ve teftiş mekanizması, başsavcılık mekanizması görmüştür.

Aşırı güç yoğunlaşması karşısında "denge" ve "fren" işlevini yerine getirmesi beklenen yargı, yürütmenin baskısı altında çalışmaya zorlanmaktadır. Sağlıklı işleyen bir demokratik hukuk devletinde, yurttaşların en büyük güvencesi yargıdır. Hukuk devleti, klasik tanımıyla yalnızca yönetilenlerin değil, aynı zamanda yönetenlerin de yargı denetimine tabi olduğu devlettir. Yargının denetim işlevini yerine getirebilmesi için yargının bağımsızlığını güvence altına alacak kurumsal mekanizmaların var olması gerekir.

Avrupa Konseyi üyesi hiçbir ülkede devlet başkanına hakaret edildiği gerekçesiyle soruşturma açılmazken, 299'uncu madde dayanarak gösterilerek hakkında iddianame düzenlenen, tutuklanan herkesin sistematik olarak ifade özgürlüğü ihlal edilmektedir.

Cumhurbaşkanına hakaret suçu, Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı olarak göreve başladığı tarih olan 28 Ağustos 2014'den sonra kaygı verici seviyede kullanılmaya başlandı ve kamuoyu gündeminde sıklıkla yer almaya başladı.

BİA Nisan-Haziran 2015 Medya Gözlem Raporu'na göre, dönemin Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul Milletvekili Melda Onur'un Cumhurbaşkanına hakaret davalarına dair bilgi edinme başvurusunu yanıtlayan Adalet Bakanlığı, eski Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün yedi yıllık görev sürecinde 1.359 dava izni talep edildiğini, 545'inin kabul edildiğini ancak tutuklama yaşanmadığını, buna karşılık Recep Tayyip Erdoğan'ın yedi aylık Cumhurbaşkanlığı döneminde 236 dava izni talebi geldiğini, 105'ine izin verildiğini, 8 kişinin tutuklandığını da bildirdi.

Geçtiğimiz günlerde Cumhuriyet Halk Partisi Ankara Milletvekili Murat Emir'in –burada biraz önce konuştu- yaptığı konuşmada, Sayın Ahmet Necdet Sezer'in görev süresinin son bir buçuk yılında 26 kişiye hakaret davası açılmış, Abdullah Gül'ün görev süresinin son bir buçuk yılında aynı nedenle açılan dava sayısı 139 –son bir buçuk yılda- Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ilk bir buçuk yılındaysa 1.300'ün üzerinde kişiye dava açılmıştır arkadaşlar. Bu dönem herkes hakkında -ya tutuklama ya dava açmayla ilgili- akıl almaz derecede davalar açılıyor.

Öte yandan, Cumhurbaşkanının avukatları, yüzlerce davada siyasetçilerden, gazetecilerden, sanatçılardan, öğrencilerden müvekkilinin zarara uğradığı gerekçesiyle milyonlarca lira talep ediyor. Bir başka deyişle, Türkiye'de adalet sisteminin önemli düzeyde

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 56

bir mesaisi Cumhurbaşkanına hakaret edilip edilmediğini saptamakla geçiyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan'la ilgili ağzını açan, kalemini oynatan, deklanşöre basan herkes artık iki kez düşünmek mecburiyetindedir arkadaşlar.

Hükümetin önümüzdeki dört yıllık süreçte 165 yeni cezaevi daha yapılmasını kararlaştırdığını biliyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyeleriyle görüşen Adalet Bakanlığı Ceza Tevkif Evleri Genel Müdürü, cezaevlerinde 565 kişilik yer kaldığını ve kapasitenin dolmak üzere olduğunu açıkladı.

2000 yılındaki "Rahşan Ecevit affı" diye geçen, o dönemin iktidarı döneminde çıkan aflla ilgili, cezaevlerindeki mahkûm sayısı 70 binden 49 bine düşmüştü. Şimdi ise 13 Ocak 2016 tarihi itibarıyla tutuklu ve hükümlü sayısı 179.611 kişi oldu. Cezaevlerinde toplam 180.176 kişilik kapasite bulunuyor. 565 kişi daha tutuklanırsa bu kapasite dolacak. Türkiye'nin nüfusu on beş yılda yüzde 15, cezaevlerindeki mahkûm sayısı ise yüzde 250 arttı arkadaşlar.

Hükümetin önümüzdeki dört yıllık süreçte yeni cezaevlerinin yapılmasını kararlaştırdığını biraz önce Sayın Bakan konuşmasında açıkladı. Bizler, cezaevi değil, okul istiyoruz, hastane istiyoruz ve yeni iş yerleri istiyoruz.

Değerli arkadaşlar, Türkiye'de 2.165 çocuk şu anda cezaevlerinde tutuluyor. 10-17 Aralık Dünya İnsan Hakları Haftası hak ihlalleriyle anıldı. AKP iktidarıyla birlikte "çocuk suçlu" yaratılarak sürdürülen yargılamalar ve çocukları hedef alma politikaları ihlalleri ağırlaştırıyor. Adalet Bakanlığı ve İnsan Hakları verilerine göre, Türkiye'de en az 2.165 çocuk tutuklu ve hükümlü bulunuyor. Cezaevindeki çocukların sadece yüzde 10'u hükümlü iken diğerleri tutuklu olarak yargılanıyor. Ciddi bir sirkülasyonun olduğu Türkiye'de yıl içinde 10 bin çocuk, o 10 bin çocuk yaştaki bireyin cezaevlerine girip çıktığını görüyoruz.

Türkiye'de mevcut durumda Ankara, İstanbul ve İzmir'de çocuk cezaevi bulunuyor. Adalet Bakanlığının 5 yeni çocuk cezaevi daha açacağını açıklaması ise bu ihlallerin daha da artacağını işareti olarak görülüyor.

Sayın Bakan, konuşmanızda Avrupa İnsan Hakları karnesiyle ilgili düşüncelerinizi söylediniz. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2015 raporunu açıkladı. Rapora göre, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine en fazla başvurusu bulunan 3'üncü ülke Türkiye. 1'inci Rusya, 2'ncisi Ukrayna, 3'üncüsü de Türkiye. Türkiye, 87 karar hakkında en fazla karar açıklanan 2'nci ülke. Türkiye, bu rakamla şu anda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin iş yükünün yüzde 13'ünü oluşturuyor. Türkiye, geride bıraktığımız yıl için en çok adli yargılanma hakkının ihlaliinden mahkûm edildi. Rapora göre, ülkemiz ifade özgürlüğü ihlaliinde ise 1'inci sırada Sayın Bakan, ifade özgürlüğü konusunda 1'inci sırada. Türkiye, 2015'te Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin, hakkında en fazla ifade özgürlüğü ihlaliine hükmettiği ülkelerden biridir.

AIHM'de düzenlenen basın toplantısında, mahkemeye geçen yıl 64.850 başvuru yapıldığı, bu noktada mahkemeye en çok - 13.850- Ukrayna'dan başvuru gelirken, bu ülkeyi Rusya ve Türkiye takip etti. AIHM'e Rusya'dan 9.200, Türkiye'den 8.450 başvuruda bulunuldu. Türkiye'den giden başvurular, mahkemeye en çok yük getiren kararlardır. Türkiye'nin, hakkında açıklanan 87 kararın 79'unda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin en az bir maddesini ihlal ettiği sonucuna varıldı. Rapora göre, Türkiye, adli yargılanma hakkıyla ilgili 20, özgürlük ve güvenlik hakkı ihlaliyle ilgili 14, etkin soruşturma yürütme hakkını ihlalden 14 karardan ceza aldı. Türkiye'nin en çok adli yargılanma hakkının ihlaliinden mahkûm olduğu ortaya çıktı.

Sayın Bakan, AGİT'in geçtiğimiz yıl, 1 Kasım seçimlerinden sonra hazırlanmış olduğu rapor da yine Türkiye'nin ciddi sıkıntılar içerisinde olduğunu gösteriyor. Bunlardan birkaçını söylemek istiyorum: Özellikle AGİT'in tespit etmiş olduğu seçim sonuçlarıyla ilgili ilk bulgularda, yüzde 10'luk seçim barajının siyasi çoğulculuğu kısıtlamaya devam ettiğinin altını çiziyor. "Adayların çoğu, genel olarak seçmenlere mesajlarını iletebilmiştir fakat özellikle ülkenin güneydoğu kısmında şiddetin artması, bazı adayların özgürce seçim kampanyası yürütmesini kısıtlamıştır." diyor.

Yine bir başka şekilde, seçme ve seçilme haklarını da içeren bazı temel özgürlüklerin Anayasa ve mevzuat tarafından fazla sınırlandırıldığının altını çiziyor. Yine, AGİT, seçim bölgelerinde sandalye dağılımı için kullanılan sistem, Meclisteki sandalye başına düşen seçmen sayısına önemli bir fark doğurmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ek süre veriyorum Sayın Çam.

MUSA ÇAM (İzmir) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

Bu durum uluslararası belgelere, oyların eşitliği ilkesine aykırı düşmektedir.

Yine bir başka maddesinde, izlenen 5 televizyon kanalı arasında kamu televizyonunun da dâhil olduğu 3 kanalın programlarında iktidar partisini destekleyici yayın yapıldığının altını çiziyor AGİT.

Yine bir başka şekilde, YSK kararlarının yargısal denetime tabi olmayışı kuvvetler ayrılığı ilkesini tehdit etmekte ve seçime ilişkin konularda yargı yoluna başvurulmasını engellemektedir.

Anayasa Mahkemesinin temel hak ve özgürlüklerin ihlali konusunda bile olsa YSK kararlarının denetlenmeyeceğine ilişkin kararı paydaşların kanuni bir yola başvurma fırsatını daha da sınırlandırmıştır.

Yine Avrupa Birliği 2015 Raporu'nda da birçok çekinceli madde var. Bunlardan en önemlisi, iç güvenlik paketinin ifade özgürlüğü ve barışçıl gösterilerde toplanma hakkını daralttığı ifade edilmektedir. Terörle Mücadele Kanunu'nun (TMK) da hâlen Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi yasalarına ve AIHM uygulamalarına uygunluk sağlamadığı belirtildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – İkinci ek süreyi veriyorum.

MUSA ÇAM (İzmir) – "İç güvenlik paketi, güvenlik güçlerinin keyfi uygulamalarının soruşturulmamasını garanti altına aldı."

diyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 57

Yine, özellikle toplumsal gösterilerde orantılı güç kullanılmasıyla ilgili bağlayıcı kuralların kesinlikle ciddiye alınmasıyla ilgili bir madde var.

Yine "Hapishanelerde psikolog, sosyal hizmet uzmanı ve sosyologların sayısının artışına rağmen 173 bin mahpusun rehabilitasyonu oranı hâlâ düşük." diyor. Raporda hapishanelerle ilgili endişelerin devam ettiği ifade edildi. "Aşırı kalabalık sorununu çözmek için hapsedilenlerin alternatifleri geliştirilmelidir." diyor. Çocuk hapishanelerindeki kötü muamele bildirilmeye devam ediyor. "Ağır hasta mahpuslarla ilgili ceza erteleme düzenlemeleri garanti altına alınmalı." diyor.

Hapishanelerdeki kötü muamele iddialarının düzgün şekilde soruşturulmadığı belirtilen raporda, hapishane çalışanlarına yönelik davaların çok azında hoşgörümlü bir yaptırımın üzerinde ceza verildiği ifade ediliyor.

İlerleme raporunda hukukun üstünlüğü konusunda Avrupa standartlarına ters düştüğü belirtiliyor. Yargı bağımsızlığı ve kuvvetler ayrılığı ilkeleri sarsılırken yargıçlar ve savcılar güçlü siyasi baskı altında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlar mısınız Sayın Çam.

MUSA ÇAM (İzmir) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

Hükûmetin, devletin içerisindeki sözde paralel yapı mücadelesi yargı bağımsızlığına zarar verici.

Sözlerimi şöyle toparlıyorum Sayın Bakan, adli yardımla ilgili birkaç şey söylemek isterim. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve diğer uluslararası belgelerle güvence altına alınmış olan adil yargılanma hakkının avukat olmadan gerçekleşmesi mümkün değildir. Hem ceza yargılamasında hem de hukuk yargılamasında maddi durumu iyi olmayan kişilere avukat sağlanması adil yargılamanın gerçekleşmesi için olmazsa olmaz bir koşuldur. 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 81'inci maddesiyle bu kanun kapsamındaki kişilere de adli yardımdan faydalanma imkânı getirilmiştir. Bu hüküm olmasaydı dahi bir insan hakkı olan adil yargılanma hakkının gereği olarak ülkemizdeki yabancılara ihtiyaç duyduklarında avukat tahsis edilmesi bir gerekliliktir. Ancak bütçeden adli yardım için ayrılan pay ne yazık ki çok düşüktür. Barolar şu anda dahi kendilerine gelen adli yardım taleplerini karşılayamaz durumdadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSA ÇAM (İzmir) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

Sisteme bir de sayısı bir buçuk milyonu aşmış olan yabancıların girmesi zaten yetersiz adli yardım sistemini büsbütün zorlamaktadır.

Barolar ve Türkiye Barolar Birliği, uyruğu, etnik kökeni, dini, mezhebi, dili, siyasi görüşü ve ne ile suçlandığına bakılmaksızın hukuki yardıma ihtiyacı olan herkese yardım edilmesinin avukatın ödevi olduğunu savunagelmıştır. Bu nedenle konunun bir kez daha gözden geçirilmesini talep ediyor ve özellikle adil yargılanmayla ilgili gerekli önlemlerin ve tedbirlerin alınmasını diliyor, 2016 yılı bütçesinin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan sizin de hoşgörünüze.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Çam.

Buyurun Sayın Cora.

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, çok kıymetli Bakan Yardımcımız ve değerli bürokratlar, Komisyonumuzun değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, zaman ilerleyince konuşmak da, dinlemek de zor oluyor. Bu vesileyle, biz de sözlerimizi çok fazla uzatmadan bu, Türkiye’de adalet sistemi üzerinde ve Türkiye’deki adalet serüveni ve sorunları hakkında birkaç hususu paylaşmak istiyorum.

Sayın Bakanım, ülkemizde Tanzimat öncesinden bu yana adalet sisteminde sancılı bir durum söz konusudur. Birçok reform ve ıslahat çalışmaları yapılmış olmasına rağmen bunlar hiçbir zaman istenilen düzeye ulaşmamıştır. Özellikle Batı sistemini iktibas – uyarılama- uğraşısıyla da belirli bir süre geçmiş olmasına rağmen hiçbir dönemde milletimizin özlediği ve güvendiği bir düzeye ulaşamamıştır. Bazen inişli çıkışlı devirler geçirmiştir ancak geline nokta hukuk bilimi, meslek çevreleri ve dahi adalet yönetimi, sistemin en büyük açığının yetmişmiş insan kalitesine ilişkin olduğunu sıkça öne sürmektedirler. Bir başka deyişle hukukçu niteliği ve donanımlı adalet sorununun kilidini açacak bir anahtar olduğu bütün çevrelerde kabul edilen bir çözüm olarak kendini göstermektedir.

Cumhuriyet dönemi uygulamalarına baktığımızda devlet ideolojisiyle özdeş bir yargı temayülü görmekteyiz. Bir nevi sistemle barışık olmayan, siyasete yol kapatıcı bir adalet anlayışını uzun yıllar izlemiş olduk.

Partimiz, adalet üzere iktidara gelip sistem üzerinde yoğun bir kodifikasyon çalışmasına, mevzuat uyarılama çalışmasına girdikten sonra adalet camiasında ve milletimizde büyük umutlar meydana gelmiştir. Ancak bu defa da yargı kısmen başkaca ideolojilerin ve kesimlerin etki alanında kalma tehlikesiyle baş başa kalmıştır. Aslında 2010 yılında Anayasa referandumuyla HSYK’nın yapısı değiştirilerek çoğulcu ve katılımcı bir yapı oluşması sağlanmıştı. Bu reform ve atılan adımlar maalesef yargı içerisinde bir kısım kişiler, gruplar gizli gündemlerine alet edilmiş, büyük bir oyun tezgâhlanmıştır. Yargıya hâkim olan bu grup yargı gücünden istifade ederek yürütmeyi saf dışı bırakmak, millet iradesine başkaldırı ve yeni bir vesayet rejimi oluşturma girişimlerini hep beraber gözlemledik. 17-25 Aralık yargı kılıfı altında darbe girişimleri, masumiyet karinesini yok eden iddianameler, soruşturmanın gizliliğinin ihlal edilmesi, yetkisiz müdahaleler, mesnetsiz işlemler, fişlemeler, basına sızdırılan soruşturma evrakları, yasal olmayan dinlemeler, adliye önünde medya şovları yapılması, sayısız haksız, hukuksuz işlemler yapılması HSYK’nın mevcut misyonuna zarar vermiş, adalet güveni de zedelemiştir. 12 Ekim 2014 tarihinde yapılan HSYK seçimleriyle tekrar bu çoğulcu ve yeniden güvenin tesis edileceği bir yargı oluşturulmuş ise de yargı üyeleri arasında bir bölünme tehlikesi de oluşturmuştur. Bu seçimler nedeniyle maalesef

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 58

aynı kürsüde birbiriyle konuşmayan, küsen hâkimlerin ve savcılarının varlığı mevcut sistemin de yeniden ele alınmasında yarar olduğunu mülâhaza etmekteyim.

AK PARTİ Hükûmeti, esasında bu süreçte yargıyı düşmek üzere olduğu bu ikinci şarapolden çekip çıkarmayı başarmıştır ve nihayetinde yargı grupların, ideolojilerin ve siyasi amaçlarının tasallutundan uzak tutmak maksadıyla ideolojiler üstü bir pozisyona konuşturmak için işte az önce söylediğim gibi yeniden HSYK yapısında bir düzenleme yapılmasında yarar görüyoruz. Bu hususta Hükûmetimizin yoğun gayretler gösterdiğini biliyoruz. Bu meyanda yüksek heyetinize ifade etmek istediğim adaletin sorunları ve çözüm önerilerini sistem içerisinde bir meslek erbabı olarak kısaca ifade etmek istiyorum: Hukuk öğrenimi doktrinle birlikte meslek uygulamalarında da esas alınmalıdır. “Hukuk fakültelerinde biz avukat, hâkim, savcı yetiştirmiyoruz, sadece hukukçu yetiştiriyoruz.” bahanesine sığınarak uygulamadan çok uzak anlayışlara son verilmelidir. Fakülteler Türk diline hâkim, meramını ifade edebilen, toplumla barışık meslek erbabı yetiştirmeyi amaçlamalıdır. Hukuk eğitiminin yanı sıra adalet karakteri geliştirici, faziletli ve vicdan tartışına sahip hukukçular adalet terazisine güveni tesis edebilecek kimseler olacaktır. Bu itibarla hukuk eğitimi duruşma salonlu, cübbeli ve muhakemeyi geliştirici bir düzeye çıkarılmalıdır.

Yine, efendim, toplum kendi adalet sistemine katılarak ve katkı verir bir hâle getirilmelidir. Cemiyette her meselenin mekanik bir anlayışla çözülmesi mümkün değildir, içinde yaşayan toplumu tatmin edecek bir tezahürle sonuçlanmalıdır. Bu itibarla, halkın adalet katkısı vermesinin yolları açılmalıdır. Bunun en iyi yolu adliye olan her yerde halkın içinden seçilecek uzlaştırma kurullarının oluşturulması olduğu kanaatindeyim. Toplum ile genç nesil, hâkim, savcı arasında köprü görevi yapacak bu kurullar birçok mazarratın izalesine de fayda sağlayacaktır. Bunun sonucu olarak mala, kişiye karşı birçok suç tipi uzlaştırma kapsamına alınmalıdır. Böylelikle hem sanığın vicdan rahatlığına ulaşmasına hem de mağdurun zararının telafisine çok gerçekçi bir yol açmış oluruz. Kaldı ki, köklü ve tarihî sistemimizin bu şekilde çağcıl bir yansımasını da hukuk sistemine sunmuş oluruz.

Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; son olarak şunu da ifade etmeliyim ki: Yüksek yargıyı tek çatı altında toplamalıyız. Askerî, adli ve idari yargının ayrı mekanizmalara sahip olmakla birçok karışıklığa yol açtığını görmekteyiz. Yüksek yargı tek çatı altında temyiz mahkemesi olarak ihdas edilmelidir. Hâl böyle olduğunda içtihat farklılıkları ve branş taassupları da giderilmiş olacaktır. Aslında buna “Yargıda sadelik reformu” da diyebiliriz.

Ve yine, Sayın Bakan, siz de sunumunuzda bahsettiniz, istinaf mahkemeleri artık kaçınılmaz olmuştur. İzlediğimiz kadarıyla bu yıl birçok yerde faaliyete geçecektir. İstinaf baştan itibaren yargılamanın tekrarıdır. Tam bir yargısal teminattır. İlk derece mahkemesinin oluş, sübut ve vakıa yanılgılarını tespit edebilen yegâne yol ve ikinci bir şanstır. 1925 yılında kaldırılan istinaf mahkemelerinin çağdaş dünyanın vazgeçilmez bir yargı kademesi olarak yeniden sistemimize avdet etmiş olması milletimizin yargıya olan güvenini arttıracığına olan inancım tamdır.

Sayın Bakanım, yine, sunumunuzda Avukatlık Kanunu'nun değiştirilmesine ilişkin vermiş olduğunuz bilgi bizleri heyecanlandırmıştır. Burada benim şöyle bir önerim vardır: Gerek muhalefet partilerinden gerek iktidar partisinden birçok avukat meslektaşımız vardı. Bunun Komisyona intikal ettirilmeden önce tüm paydaşlarıyla beraber değerlendirilmesi hâlinde, inanıyorum ki, bu avukatlık kanunu avukatların beklediği bir kanun olarak daha hızlı bir şekilde hem Komisyondan hem de Genel Kuruldan geçeceğini düşünmekteyim.

Yine, Sayın Bakanım, denetimli serbestlik müessesesi başarıyla uygulanmaktadır. Bunu uygulamakta olan bütün bunun taraflarıyla yapmış olduğumuz görüşmelerde çok faydalı olduğunu, hatta denetimli serbestlikten belirli bir merkeze giderek buradaki yükümlülüklerden yararlanan mahkûmların daha dikkatli oldukları, suça karşı yabancılaştıkları ve tekrar suç işlemekten çekindikleri, suç işledikleri takdirde de daha ağır olan kapalı cezaevine tekrar dönme ihtimalleriyle beraber faydalı sonuçlar ortaya çıkarmaktadır.

Yalnız, Sayın Bakanım, sizin de belirtmiş olduğunuz gibi, 156 bin civarında hükümlü, 26 bin civarında tutuklu var ve cezaevlerinin şu anda çok ciddi manada modernize edildiğini hep beraber görmekteyiz. Sizin döneminizde ve daha önce yine AK PARTİ döneminde cezaevi koşullarında büyük iyileştirmeler yapılmıştır. Ancak şu anda toplumumuzda bu denetimli serbestlik müessesesinin biraz daha genişletilerek yaygınlaştırılması yönünde yoğun bir talep mevcuttur. Özellikle ağır ceza suçlarından mahkûm olanların koşullu salıverilmelerine iki yıl kala, diğer suçlarda da bir yıl kala hükümlülerin denetimli serbestlik yasasından yararlanmaları yönünde yoğun bir talep vardır. Bu konuda sizin ve bürokratlarınızın yeniden bir değerlendirme yapmasında fayda mülâhaza ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ek süre veriyorum toparlamanız için.

SALİH CORA (Trabzon) – Ben de bitiriyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, UYAP da çok güzel bir uygulamadır. Bunu meslekte de gördük. Özellikle bütün kurumlarla beraber entegrasyonu çok başarılı sonuçlar vermiştir. Ancak özellikle avukatların UYAP portalına girmesinde ciddi altyapı sorunları olduğu bize ifade edilmektedir. Bu sorunların giderilmesini arzu ediyoruz.

Yine, son olarak şunu da ifade etmek istiyorum: Bugün bize yaklaşık 20 civarında faks geldi bu konuda; mübaşirlerin yardımcı hizmetli kadrosundan genel hizmetler kadrosuna alınması hususunda da talepleri dikkatlerinize sunmak istiyorum.

Ben bu vesileyle, Adalet Bakanlığının bütçesinin hayırlı sonuçlanmasını diliyorum.

Hepinize saygılarımı ve hürmetlerimi sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Cora.

Buyurun Çakırözer.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 59

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Divan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Adalet Bakanlığımızın ve diğer kamu kurumlarının saygıdeğer bürokratları, değerli basın emekçisi meslektaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan sunumunda Avrupa Birliği'ne tam üyelik müzakerelerine önem verdiğini, AİM kararları üzerinde önemle durulduğunu söyledi. Şu elimde gösterdiğim, bu hafta içinde Avrupa Parlamentosunda alınacak olan Türkiye kararı taslağı. Az önce Sayın Musa Çam Avrupa Birliği İlerleme Raporu'ndan bahsetti kasım seçimlerinden hemen sonra açıklanan. Hem o rapor, hem bu taslak Avrupa Parlamentosundaki -ki, bir şeye dikkat çekmek isterim, o da bu belgelerin mülteciler sorunu nedeniyle Avrupa'nın, Hükûmetin önünde boynu bükük durduğu bir dönemde çıkan belgelerdeki tek önemli eleştiri konusu, maalesef, yargının geriye gittiği konusudur; hukuk devleti ilkelerinin, yargı bağımsızlığının geriye gittiği ilkeleridir. Bir de basın özgürlüğü, ifade özgürlüğünde gerileme olduğu yönündeki tespittir. İlerleme raporunda da vardı hatırlarsanız, anımsatmak isterim- İlerleme Raporu'nda, yargının bağımsızlığı ve güçler ayrılığının çok güçlü siyasi baskı altında kaldığını, yargıçların ve savcılarının güçlü siyasi baskı altında kaldığını, iddia edilen paralel yapıya karşı Hükûmetin yürüttüğü kampanya bazen yargının bağımsızlığına el uzatacak kadar aktif bir şekilde sürdürüldüğü, yargının bağımsızlığını restore edecek, güvence altına alacak çok büyük çabalar harcanması gerekli olduğunu söylüyordu. Yine bu karar metni de eğer değişmezse birkaç gün içinde -ki ben değişeceğini zannetmiyorum- gerilemeyi tekrar söylemektedir. Bunun nedeni nedir Sayın Bakan, değerli arkadaşlarım? Türkiye'de yargının fiilen iktidarın kontrolünün altına girmiş olmasıdır. Yargıdan artık iktidar aleyhinde kararlar çıkmazken, iktidarın muhalifleri sindirme aracı hâline dönüştüğü algısı tüm topluma hâkimdir. Bugün Gülen cemaatinin devlet içindeki yapısıyla mücadele ettiğini iddia eden Hükûmet, 2010 Anayasa değişikliğinde bu yapıyla ittifak kurarak Hâkimler Savcılar Yüksek Kurulunda yeni bir yapının oluşmasını sağlamıştır. O dönem "bakanlık listesi" adı altında hazırlanan listeye cemaatin yargıda listeye cemaatin yargıda etkin olmasının yolu açılmıştı. Ergenekon, Balyoz, Oda TV, Askeri Casusluk, KCK gibi bizzat Anayasa Mahkemesinin hak ihlaline karar verdiği siyasi davalar AKP'nin cemaatle yargıda kurduğu bir ittifakın sonucu olarak açılmıştı. Bu davalarda, biliyorsunuz, insanlar suçunu bilmeden beş yılı aşkın süre tutuklu kalmıştı. Aralarında ölenler oldu, aile bireylerini üzüntüden, acıdan kaybedenler oldu. Hükûmetiniz bunları sadece izlemekle kalmamış, aynı zamanda desteklemişti bu davaları. Binlerce kişinin telefonları yine bu hâkim ve savcılarının kararlarıyla usulsüz şekilde dinlenmişti. Bu dinleme kayıtları Hükûmete yakın basına sızdırılarak muhalifler sindirilmiştir. Yargıda kurulan bu ortaklık 17-25 Aralık yolsuzluk ve rüşvet operasyonları üzerine bozulmuştu. İktidar, cemaatin yargıdaki varlığına son vermek için 2014 HSYK seçimlerinde yeni bir ittifak kurdu. Bugün paralel yapı soruşturmalarında o dönemin hâkim, savcı veya polisleri yargılanıyor. Evet, suç işleyenlerin tümü gerçekten hukuk devletine değil de başka bir güç odağına bağlı olarak hareket etmişlerse bunu kimse kabul edemez, cezalandırılmalıdır. Ancak o dönemin bir de siyasi sorumlusu vardır ve bütün bunlara göz yuman iktidarınız da olan bitenden sorumludur. Yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığını sağlamak görevi olan yeni HSYK, maalesef aynı o dönemdeki, cemaat dönemindeki hataları bugün tekrar etmektedir. Türkiye şu an olağanüstü yargısal süreçler yaşamaya devam etmektedir. Arkadaşlarım söyledi, ben de bir kere daha tekrar edeceğim: Sulh Ceza Mahkemeleri bunun en somut örneğidir.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlarım; bugün yargı, maalesef, "Cumhurbaşkanını koruma dairesi"ne dönüşme riskiyle karşı karşıyadır. Yargı tarihinde ilk kez Cumhurbaşkanına hakaret suçundan bu kadar çok gözaltına almalar, tutuklamalar yaşanmaktadır. Çocuklar dahi, Cumhurbaşkanı Erdoğan'a hakaret iddiasıyla tutuklanmaktadır. Buna karşılık, aynı yargı, tutuklama kurumunu muhalifler ve gazeteciler için sıkça kullanmakta ama onlara yönelik saldırılarda kullanmayı tercih etmemektedir. Örneğin, gazeteci yazar Ahmet Hakan dövülmekte, hem de göre göre bu saldırı yapılmakta, ancak yargı burada hiçbir örgüt bağlantısı bulamamakta, faillerinden de sadece birini tutuklamaktadır. Bu tutuklanan şüpheli de, biliyorsunuz, sadece üç ay kadar tutuklu kalmıştır. Diğer yandan, özellikle Güneydoğu'da da çok sayıda gazeteci görevlerini yaparken gözaltına alınmışlardır, bazıları hâlâ cezaevindedir.

Sayın Bakan, adaleti sağlaması gereken mahkemelerden adaletsiz kararların çıkması vicdanları sıratmaktadır. Özellikle kadın cinayetlerinde veya tecavüzlerde mahkemeler, sanıklara "iyi hâl indirimi" yani "saygın tutum indirimi" yapmaktadır. Bir kadın cinayetinde, sanık mahkemede sırf takım elbise giydiği için aldığı ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası müebbeti çevrilmiştir. Bu nedenle, mağdurların talep ettiği "Özgecan yasası" bir an önce çıkarılmalı, kadın cinayeti davalarında iyi hâl indirimi ortadan kaldırılmalıdır. İstanbul Sözleşmesi'nde -ki, hem imzacısıyız hem kendi ülkemizde ortaya konu- bu yöndeki indirimler doğru bulunmamaktadır. Mahkemelerin neden bu sözleşmeleri uygulamadığı konusunda bize açıklama yaparsanız seviniriz.

Sayın Bakan, Soma'da Başbakanlık Müşaviri Yusuf Yerkel'in tekme attığı maden işçisi Erdal Kocabıyık'a bir tekme de maalesef yargıdan gelmiştir. Geçtiğimiz günlerde yapılan yargılamada Sayın Erdal Kocabıyık, Başbakanlık aracına tekme attığı iddiasıyla, kamu malına zarar verdiği iddiasıyla ceza almıştır. Buradan sormak isteriz: Acaba Yusuf Yerkel o işçiyi tekmelediği için herhangi bir ceza almış mıdır?

Öte yandan, sırf ifade özgürlüğünü kullandığı için akademisyenler, gözaltına alınmakta, terör soruşturması geçirmektedir. Bir bildiriye imza attığı için -ki burada bir kere daha altını çiziyoruz; bizler bu bildiriyi objektif olmaktan uzak buluyoruz, bu bildirinin içeriğine katılmadığımız noktalar vardır ama ifade özgürlüğü kapsamındadır yaptıkları- insanlar düşünce suçlusu olarak yargılanmaktadır. Buna karşılık, organize suç örgütü lideri "Oluk oluk kanınızı akıtacağız, akan kanlarınızda düş alacağız" diye tehdit ettiğinde, ciddi bir adım -ciddi diyorum- atılmamaktadır. Bu durum bile yargının içinde bulunduğu durumu ortaya koymaktadır.

Akademisyenlerin, gazetecilerin, Cumhurbaşkanını eleştirenlerin tutuklandığı bir ortamda sormak istiyoruz: Sadece Türkiye'nin değil bölgemizin en büyük tehdidi olan vahşi IŞİD terör örgütü soruşturmalarında tutuklanan kişi sayısı kaçtır? IŞİD'e yardım iddiaları konusunda yapılan soruşturmanın akıbeti konusunda bizi bilgilendirmenizi rica ediyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 60

Sonuç olarak, Türkiye’de yargı, adaleti sağlamaktan bugün çok uzaktadır. Yargının siyasallaştığı bir dönemi yaşamaktayız. Bunun asıl sebebi de yargının dinamikleriyle oynayan siyasi iktidardır. Hükümetin artık yargı üzerinden elini çekmesini ve önümüzdeki günlerde yargının bağımsız ve tarafsız şekilde çalışmasını bekliyoruz.

Birkaç hususa dikkatinizi çekmek isterim Sayın Bakan: Ankara ve Suruç terör saldırılarına ilişkin dosyalarda hâlâ gizlilik kararı var. Her ne kadar sorumlularının yakalandığı söylenmişse de aileler bilgilerden bütünüyle uzak, kimse soruşturmalardan bilgi alamıyor. Bu konuda hatırlarsanız, IŞİD-PKK-DHKP-C kokteyl terör açıklaması yapılmıştı ama sonradan gördük ki IŞİD’e ait terör saldırıları olduğu ortaya çıktı. Bu açıklamalar neden yapıldı? Bu konuda acaba bir pişmanlık, bir itirafıta bulunmak ister misiniz? Niye böyle hareket edildi?

Tahir Elçi soruşturmasında da benzer bir süreç işlemekte. Gizlilik kararı nedeniyle avukatlar bilgi alamıyor, polislerin ifadeleri tutanaklara isimsiz, sadece sicil numaraları yazılarak alınıyor. Bu durum mağdur tarafın bilgi edinme hakkını en aza indiriyor. Gelen duyurular, polis silahından çıkan kurşunla öldürüldüğü yönünde ancak bunun kaza kurşunu olarak raporlara geçmesi söz konusu. Gizlilik perdesi ne zaman kalkacak, soruşturmalar ne aşamadır?

Sayın Bakan, Bakanlığınız Alevilerin cemevleriyle ilgili taleplerine yönelik bir çalışma başlattı. Ancak yapılan toplantılarda cemevleriyle irfan merkezleri birlikte ele alınıyor. Neden cemevleri için tek başına bir düzenleme düşünülüyor ve irfan merkezlerinin yanına ekleniyor ya da irfan merkezleri onların yanına ekleniyor? Biliyorsunuz, Alevi temsilcilerinin buna ciddi itirazları var. Bu konuda da bizleri aydınlatırsanız sevinirim.

Cezaevlerindeki durumu Sayın Veli Ağbaba oldukça detaylı ele almıştı ama sohbet hakkının kısıtlanması, bazı renklerin, bazı dergilerin cezaevine sokulmaması gibi çok sayıda şikâyet yaşıyor. Doluluk oranı nedir? Bu sıkıntı nasıl aşılacak? Cezaevlerinde özellikle cezaların yeniden düzenlenmesi konusunda bir beklenti oluşturulmuş durumda; böyle bir düşünce var mıdır?

Gazeteci dövme, gazetelere saldırılar, siyasi parti binalarına saldırılar gibi olaylarda tutuklu sanık olmazken ya da tutuklanmazken Cumhurbaşkanı hakaret suçundan insanların evleri basılıyor, tutuklamalar yapılıyor. Hakaret suçunun karşılığı bu mudur? Yargı, neden özellikle bu konuda hareket etmektedir? Böyle hareket etmesi için bir talimat mı söz konusudur?

Sayın Bakan, bir de mesleğim olan gazetecilikle ilgili birkaç hususu sizlerin dikkatinize getirmek isterim. Biliyorsunuz, Cumhuriyet gazetesi çalışanları Erdem Gül ve Can Dündar yaptıkları haberler nedeniyle tutuklandı ve üç aya yakın bir süredir Silivri Cezaevi’ndeler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Sizin bugüne kadar yaptığınız açıklamalarda "Onlar gazetecilikten tutuklanmadılar." şeklinde değerlendirmeleriniz oldu ama gördüğümüz 473 sayfalık iddianamede tamamen bu arkadaşlarımızın haberleri, yazdıkları yazı dizileri ve yorumlar bulunmakta.

Burada bir şeyi hatırlatmak isterim: Hatırlarsanız, geçmişte de Oda TV davasında dönemin işte yetkili savcılar, etkili savcılar aynen meslektaşlarımız Ahmet Şık ve Nedim Şener için "Onlar gazetecilikten tutuklanmadı, açıklamayacağımız deliller var." demişlerdi, sonra da biliyorsunuz o deliller hiçbir zaman çıkarılamamıştı ve şu anda bu kişiler Türkiye sınırları dışında yaşamak zorundalar, kaçmak durumunda kaldı o dönemin savcısı. Sizin de hani işte "Onlar gazetecilikten tutuklu değil." şeklindeki ifadeniz... İddianameye baktığımızda ne delil var, ne telefon konuşması var; o yüzden bu konuda acaba bizim bilmediğimiz başka bir konu var mı bu arkadaşlarımızla ilgili?

Bir de, gazetecilerin tutuklanması konusunda... Hâkimler ve savcıların basın özgürlüğü ve düşünceyi ifade özgürlüğü konusunda AİHM kararlarına, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin gereklerine yönelik kararlarını şekillendirmeleri konusunda bir eğitimden geçmeleri ya da buna yönelik bir süreç var mı? Çünkü sizin yanlış hatırlıyorsam tüm kamu kurumlarına Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne uyum konusunda altı ayda bir raporlama yapmaları yönünde çağrınız olmuştu. Hâkimler ve savcıların kararlarında, taleplerinde basın ve düşünceyi ifade özgürlüğü konularında evrensel kriterleri göz önüne alması çok önemlidir, ülkemizi bir ayıptan kurtarması açısından önemlidir.

Aynı şekilde yayın yasakları ifade özgürlüğüne, basın özgürlüğüne, halkın haber alma hak ve özgürlüğüne son derece büyük engel teşkil etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, rica ediyorum.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Bitiriyorum efendim.

Birkaç rakamı sizlerle paylaşmak istiyorum: 2010 yılında 4, 2011 yılında 36, 2012 yılında 43, 2013 yılında 42, 2014 yılında 30 yayın yasağı kararı verilmiştir. Bu yasaklar, biliyorsunuz toplumun, halkın haber alma hakkının, özgürlüğünün önünde olan unsurlardır.

Konuşmamı bitirirken, Eskişehir’de Eskişehir Milletvekili olarak, önemli bir hususu dikkatinize getirmek isterim.

Biliyorsunuz, Eskişehir’de 1924 yılında cumhuriyetimizin ilk temyiz mahkemesi kurulmuştur, 1935 yılına kadar da başarıyla görev yapmıştır. Şu an Eskişehir’de mevcut bölge idare mahkememiz var ama Temmuz 2016 tarihinde kapatılacak ve Eskişehir’deki bu bölge idare mahkemesinin alanındaki davalar Bursa’ya bağlanacak, bölge adliye mahkemesi açısından da Ankara’ya bağlanmak durumunda kalacağız.

Bizim talebimiz, sadece benim şahsımın değil tüm Eskişehirlilerin, baromuzun, avukatlarımızın talebi, bölge idare mahkemesinin kalması ve mutlaka bölge adliye mahkemelerinden birinin de Eskişehir’de kurulmasıdır. Eskişehir’in nüfusu,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 61

üniversiteleri, gelişmişlik düzeyi, yaşanabilir kentler arasında 2'nci sırada olması gibi pek çok etken bunu zorunluluk hâline getirmektedir. "Eskişehir istinafsız olamaz." diyorum.

Size teşekkür ediyorum, bakanlığımızın bütçesinin ülkemize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Sağ olun Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Daha sonra söz istiyorum.

BAŞKAN – Siz daha sonra istiyorsunuz; peki.

Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakanım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, siz de dikkatle dinlediniz, ben de burada olduğum süre içerisinde dikkatle dinledim; çok güzel eleştiriler oldu, katkılarda bulundu arkadaşlarımız ama kimse Türkiye'de adalet mekanizmasının çok iyi işlediğini, hiçbir sorun olmadığını söylemedi. Adalet sarayları dışında hem mahkeme safhasında hem de maalesef infaz safhasında birçok olumsuzluk söz konusu. Tabii, biz burada olumsuzlukları özellikle dile getireceğiz, olumluya giden yönleri de dile getireceğiz, işin mali boyutunu da dile getireceğiz ama ben tekrardan kaçınarak burada söylenmeyen bazı konuları da özellikle ifade etmek istiyorum.

Maalesef, biraz önce söylediğim gibi adalet konusunda iyi bir seviyede değiliz. Özellikle Cumhurbaşkanımızın "Mevzuat şöyledir böyledir. Yeri geldiği zaman koy mevzuatı bir tarafa, siz zihinsel inkılabınızı devreye sokun 'Ben bu şekilde yaparım.' deyin ve yapın." demesi çok talihsiz bir cümle olmuştur maalesef. Hani bir ara Sayın Cumhurbaşkanı Özal'ın bir cümlesi vardı ya "Anayasa bir kere delinmekle bir şey olmaz." ya da "Memurum işini bilir." Hiç unutmamak bunları toplum olarak ve bunların çok olumsuz etkilerini de gördük; bu da öyle bir cümle. Yani bu ayaküstü, mikrofonlar uzatıldığında söylenmiş bir cümle değil, devletin kaymakamlarını çağırıp, daha önceden hazırlanmış bir konuşma metninde söylenmiş bir cümle. Onun için ağıma gitti hakikaten ve adaletin, hukukun olmadığını, en tepelerdeki bakışla bile bunun sağlanamayacağını bu şartlar altında, sizin de işinizin dolayısıyla çok zor olduğunu gösteriyor. Ben Adalet Bakanı olsam, tepe böyle bakıyor olsa herhâlde ben de aynı sıkıntıları, üzerimde müthiş bir ağırlığı hissederim. Yapılması gereken bazı konularda ben de tereddüt ederim, mütereddit kalırım, sıkıntıya girerim, geceleri uyuyamam. Hakikaten öyle yani sizin işiniz hiç kolay değil, Allah kolaylık versin.

Sayın Bakanım, Sayıştay raporlarından çok bahsedilmedi. Çok fazla eleştiri yok ama özellikle Bakanlığınızla ilgili, ceza infaz kurumlarıyla ilgili ve yüksek mahkemelerle ilgili performans raporları güzel raporlar; onların değerlendirilmesi gerekir diye düşünüyorum.

Biraz önce söylediğim o eleştirileri Avrupa Birliği İlerleme Raporu'nda da görüyoruz. Yani bu sadece bizim eleştirilerimiz değil ama iktidar milletvekilleri de buna benzer, bizim yaptığımız eleştiriye benzer eleştiriler geldi. Avrupa Birliği İlerleme Raporu'nda da "Türkiye, yargı sistemi olarak belirli düzeylere hazırlıklıdır." dedikten sonra diyor ki: "2014 başından beri de yargı alanında ilerleme kaydedilmemiştir. Yargının bağımsızlığı ve kuvvetler ayrılığı, özellikle kuvvetler ayrılığı ilkesinin gözetilmesi sekteye uğramış, hâkimler ve savcılar güçlü bir siyasi baskı altında kalmıştır. Gelecek yıl için -bu sene için özellikle bize bildirdiği- yargının görevlerinin bağımsız ve tarafsız bir şekilde gerçekleştirmesine imkân tanıyan ve yürütmenin ve yasamanın özellikle kuvvetler ayrılığı ilkesine riayet ettiği, siyasi, hukuki bir ortamın yaratılması lazım. Yine, Hâkim ve Savcılar Yüksek Kurulu üzerindeki yürütme erkinin rolünün de sınırlandırılması gerekiyor." Bunların da dikkate alınması lazım. Tarafsız ve güzel bir eleştiri ve tavsiyeler var.

Sayın Bakanım, sunumunuzda diyorsunuz ki: "Ceza infaz kurumları da iyi bir vaziyette. Yani epey bir yatırım yaptık bu konuyla ilgili olarak." Sayılar da veriyorsunuz. Benim edindiğim bilgiye göre 173 binlik bir kapasite var şu anda, değil mi? 173 bin. Ama sizin verdiğiniz rakama göre, 2.500 küsur tutuklu ve hükümlü var, kapasite ise 173 bin kişi, çok üstünde tabii. Bu, verilen cezanın infaz edilirken kat kat artmasına sebep oluyor, insanlık dışı bir durum yaratıyor. Bunun önlenmesi için -bilmiyorum- bu elektronik takip sistemi veya bu denetimli serbestlikle ilgili bir şeyler yapacak mısınız ya da af düşünüyor musunuz? Sizin de Twitter'ınıza ya da diğer sosyal medya araçlarına... Sürekli olarak bizim bu konuyla ilgili bir şeyler yağıyor, böyle bir beklenti de var. Bu sayının azaltılması, daha insani koşulların sağlanmasıyla ilgili önemli talepler var. Böyle bir düşünceniz var mı, böyle bir çalışmanız var mı? Onu öğrenmek isteriz, kamuoyu da çok merak ediyor.

Yine, ceza infaz kurumlarımızın güçlendirildiğini söylüyorsunuz ama bakın, sizin gerçekten biraz önce sunumunuzda söylediğiniz gibi, Adalet Bakanlığı olarak genel bütçe içerisindeki payınız artmış. Ama ceza infaz kurumları ile İşyurtları Kurumunun, bakıyorum, mesela 2006'dan itibaren -ki o tarihte devreye girdi galiba- 926 milyon olan bütçe ödeneği, işte, yıllar itibarıyla 700 küsurları takip ediyor, 800; 2014'te 847, 2015'te 905, şimdi de 978 talep ediyorsunuz ödenek. Yani bir artış yok. Bunun binde olarak oranlarına bakarsanız, 2006 yılında binde 53 iken bütçe içerisindeki payı, şimdi binde 18'e düşüyor. Yani bir azalma var ceza infaz kurumlarındaki harcamayı, bütçeyi, ödeneği azaltıyoruz sürekli olarak. Niye böyle oluyor? Artması gerekir diye düşünüyorum.

Yine, ceza infaz kurumlarıyla ilgili olarak "2002'de 25.407 personel görev yaparken şimdi 51.109." diyorsunuz. Ama suç ve suçlu sayısında da tabii ki müthiş bir artış var, bunları da katmak lazım. Bakın, 2016 yılı Programı'nda Adalet Bakanlığıyla ilgili olarak, özellikle adaletle ilgili olarak bölümde ne diyor? "2016 yılı Ocak ayı itibarıyla hâkim ve cumhuriyet savcısı sayısı 14.557; mahkemelerde çalışan adalet personeli sayısı 59.128'dir. Hâkim sayısı ile diğer adalet personeli sayısı genel olarak AB üyesi ülkelerdeki ortalamanın altında kalmaktadır." Bu bir karşılaştırma da yapmış; sizin verdiğiniz sayı evet, 25 binden yani 1 misli artmış

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 62

ama 100 bin kişiye düşen hâkim sayısı ve mahkemede çalışan adalet personeline bakın. Mesela 100 bin kişiye düşen hâkim sayısı Almanya'da 24,7 iken bizde 10,7; Fransa'da 10,7 -tam bizimle paralel- Hollanda'da 14,4; İsviçre'de 15,8; Portekiz'de 20 vesaire. Mahkemede çalışan adalet personeli sayısına bakıyorum. Mesela bizde 100 bin kişiye düşen 32,2; Almanya'da 66,9; Fransa'da 33, Hollanda'da 37,3; İsviçre'de 53; Portekiz'de 58; İtalya'da 40. Yani bizdeki personel sayısı çok düşük kalıyor bunlara bakarsak. Yine, adli yardıma kişi başına kamu bütçesinden ayrılan pay olarak baktığımızda, Türkiye'de bu -2012 rakamı- 1,2 iken mesela İngiltere'de 41,6; Fransa'da 5,6; Hollanda'da 28,8; İspanya'da 0,8; Portekiz'de 5,3. Yani çok daha yüksek rakamlar söz konusu. Dolayısıyla sadece bizdeki artışa bakmamak lazım, diğer ülkelerle karşılaştırdığımızda düşük kaldığımızı da görmemiz lazım.

Evet, birkaç tane daha sorum olacak, onları soru bölümünde gündeme getireyim Sayın Bakanım.

Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum ama özellikle bu sosyal medya aracılığıyla gelen talepleri, af taleplerini veya bu cezaevlerindeki çok olumsuz koşulları, özellikle Veli Bey'in de bizim kurulun üyesi olarak yerinde gördüğü o kötü koşulların düzeltilmesiyle ilgili bir şeyler yapmanızı rica ediyoruz.

Çok teşekkür ederim. Hayırlı uğurlu olsun bütçeniz.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Necati Yılmaz... Yok.

Sayın Kazım Arslan...

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli basın mensupları, değerli arkadaşlarım; iyi akşamlar diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün ülkemizde yargının tarafsız olmadığı açıkça ortadadır. Bu nedenle yargı, yürütmenin etkisinde görevlerini icra etmekte, dolayısıyla adaletin tecelli etmediği ve birçok adaletsizliklerin, haksızlıkların, hukuksuzlukların devam ettiği görülmektedir.

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunda yapılan değişiklikle yeni bir sistemin, daha çok katılımın, daha çok hâkim ve savcı arkadaşların kararlarıyla daha adil kararların verilebileceği ve hâkimlik teminatının, savcılık teminatının daha uygun duruma gelebileceği bekleniyordu ama maalesef gerek Bakanlığınızın gerekse Müsteşarlığınızın bu kurulun içinde olması sebebiyle hâkimlik teminatının maalesef yok olduğu ve gereksiz yere birçok soruşturma sırasında ve yargılamanın yürütülmesi sırasında savcılarının değiştirildiği, hâkimlerin değiştirildiği bir durumu yaşıyoruz.

Yeni kurulan sulh ceza mahkemeleri var. Bu mahkemeler tamamen tarafsız bir karar vererek, özellikle yürütmenin işaret ettiği kişiler üzerinde, yargının yargısız infazlar yaparak öncelikle tutuklanmaları için gerçek sebepler, tutuklama sebepleri olmadığı hâlde birçok insanın tutuklandığı ve basın özgürlüğü yönüyle de basın mensubu birçok arkadaşımızın tutuklandığı ve böylelikle hem muhalefet yapan hem de Hükûmete karşı gelen ve özellikle Cumhurbaşkanlığına karşı bazı sözlerde ve ifadelerde bulunan birçok arkadaşımızın, birçok vatandaşımızın da haksız yere tutuklandıklarını görüyoruz.

Yeni uygulamalarla savcılarının sık sık yerlerinin değiştirilmesi, yine devam ediyor, Deniz Feneri davasında davanın ve soruşturmanın yürütülmesi sırasında savcılarının görevden alınması, yerlerinin değiştirilmiş olması, yine, 17-25 Aralık davalarında savcılarının ve hâkimlerin değiştirilmiş olması, soruşturmalara takipsizlik kararı verilerek bu soruşturmaları yapan savcılarının soruşturma geçirdikleri ve bazılarının da görevden alındıkları ve meslekten de men edildiklerini görüyoruz.

Geçmişte birçok hukuksuzluklar yaşadık. Özel mahkemeler terörle mücadele için kurulmuştu ancak ne var ki, bu mahkemeler tamamen yürütmenin inisiyatifi doğrultusunda muhalefete karşı yürütülen ve aydınlarımızın, askerlerimizin, rektörlerimizin, gazetecilerimizin ve yazarlarımızın tutuklandığı ve bu tutuklama işlemlerini yapan bir mahkeme konumuna getirilmiş. Ergenekon davası gibi, Balyoz davası, casusluk davası ve Oda TV davalarında görüldüğü gibi uyduruk delillerle savunmalar da yeterince alınmadan birçok ağır cezaların verildiği ortaya çıkmıştır. Bu davaların sonucunda bilhassa verilen cezaların haksız yere verildiği ve bir kumpasın sonucunda bu yargılamaların yapıldığı ortaya çıkmış. Çıkan sonuç dâhilinde Hükûmetiniz bu yükün, bu haksız davaların, bu gerçekten çok ağır olan davaların altında kalmıştır. Kendisiyle birlikte hareket eden paralelcilerle birlikte yapılan bu işlemin kendileriyle ilgisi olmadığını ve bunu paralelcilerin yaptığını söyleyerek bu davaların yükünden ve sorumluluğundan kurtulmaya çalışmıştır. Ama aynı şekilde bugün sulh ceza mahkemelerinde aynı görevleri sürdürmeye çalıştığını görüyoruz. Bu görüntü çerçevesinde de yine iktidarın görüşünde, düşüncesinde, adaletin tecelli etmesinde hiçbir değişikliğin olmadığını açıklıkla görüyoruz. Yani her gün adaletle karşı güvensizlik artmaktadır. Adaletin olmadığı bir yerde gerçekten ne hak ne hukuk ne ekonomi ne hayat ne özgürlük hiçbirisinin gerçek anlamda yürümeceği de açıklıkla ortadadır.

Bu nedenle Sayın Bakanımızdan bu sulh ceza mahkemelerinin ne zaman kaldırılması yönünde bir çalışma yapılacak? Bunu öğrenmek istiyorum. Yine birçok hâkim ve savcılarının sık sık yerlerinin değiştirilmiş olmasının ne zaman ortadan kaldırılacağını, yürütülmekte olan bir soruşturmanın, görülmekte olan bir davanın hâkim ve savcılarının da bir daha değiştirilmemek üzere bu uygulamalardan vazgeçilmesi gerektiğini özellikle belirtmek istiyorum çünkü adalet herkese lazım. Bugün belki mahkemenin karşısına gelen insanlar adalet arıyorlarsa yarın sizler de bizler de bu adaleti yine mahkemelerin önünde yine bu hakkı aramak için o huzura gelebiliriz. Onun için, adaletin tecelli etmesi için Bakanlığınızın bu konuya titizlik göstermesini özellikle rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Paylan, son konuşmacıdır.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 63

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan, değerli yargı üyeleri ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, sizin bir önceki bütçenizi denetleme ve yeni bütçenize onay vermek için buradayız, eleştiri ve görüşlerimizi sunuyoruz. Yani bir şekilde hepimiz, hep birlikte kuvvetler olarak buradayız. İşte yasama burada, yürütme olarak oradasınız ve yanınızda yargı mensupları var. Yani “kuvvetler ayrı olmalı” diye bir klişe var. Ancak cumhuriyet tarihinin hiçbir döneminde bu olmadı. Zaten insanlık mücadelesi, gücü elinden tutanın gücünü denetlemek, frenlemek, kontrol etmek üzere bir mücadeledir. Krallara ve padişahlara baktığımızda buna karşı bütün insanlık tarihi boyunca -çok detaya girmeye gerek yok- bunların gücünü nasıl medislere verebiliriz ve bir yargı mekanizmasıyla bunu nasıl yargılarız, nasıl denetleriz mücadelesi ve biliyorsunuz, bu da bir klişe; güçler arasında bir denge olmalı ve güçler arasında bir denetleme olmalı meselesi, lise ders kitaplarından bir klişe. Ama bir tek şu salona bakalım, bakın, şu salondaki fotoğrafa bakalım. Sayın Başkan orada, yasama olarak biz buradayız, siz “Hükûmet” yazan bir sıranın arkasında tam ortada oturuyorsunuz, solunuzda ve sağınızda yüksek yargının temsilcileri var ve şunu söyleyeyim “Hükûmet” yazan bir bankın arkasındalar. Hâlbuki burada oturmayı reddetmeliler baştan “Biz burada oturmayız.” demeliler “Hükûmet” yazıyor çünkü orada. Siz Hükûmet değilsiniz, siz yargısınız, yüksek yargının başkanlarını temsil ediyorsunuz, öyle değil mi?

BAŞKAN – Kurumları.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, kurumları ve sonuçta başkanın görevlendirdiği -öyle yazıyor, okudunuz yasayı- kişilersiniz. Vücut dillerinize baktığımda Sayın Bakan gelirken -tabii ki, insan saygı gösterir ama- vücut dillerine yansır ast-üst ilişkisi. Yani, ceket iliklemeye çalışmak şeklinde vücut dilleriyle karşılaştım, sabahdan beri izliyorum. Bunlar bağımsız olmadığını net bir şekilde gösteriyor. Merak etmeyin, sizin için söylemiyorum, cumhuriyet tarihinde hiçbir zaman bağımsız olmadı ama buna artık bir dur demeliyiz.

BAŞKAN - İnsafılı eleştiriler değil Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, hiçbir zaman olmadı. Yargı bağımsız oldu mu hiç, siz hiç biliyor musunuz hangi dönemde oldu?

BAŞKAN – Siz buyurun, ben sadece eleştirilerin yani söylem biçiminizin insafılı olmadığını söyledim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hangisini Sayın Başkan?

BAŞKAN – Buyurun, sonra konuşuruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, söylediniz ama buyurun söyleyin, siz benim sözümü kestiniz. İnsafılı olmadığını söylediniz, hangisinin olduğunu söyleyin, düzeltelim.

BAŞKAN – Davranış biçimidir, insanların karşılıklı nezaket meselelerini bir ast-üst ilişkisine bağluyor olmanız doğru değil.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tersi, karşılıklı olsa... Bakın, denge ve denetimden bahsettim.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Siyasi iradeye bir saygı olarak görmeniz lazım.

BAŞKAN – Ayrıca, bütçe hakkı gereği bütçeden pay alan bütün kurumların gelip Meclise harcamalarıyla ilişkili olmak üzere yetki almaları ve hesap vermelerinden daha tabii de bir şey olamaz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Çok doğru, haklısınız, katılıyorum.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Bağımsız yargı olarak da gelebilirler.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bakın, mesele şu: Birbirimize saygı göstermek başka bir şey. Ben de Sayın Bakana sonsuz saygı duyuyorum, sayın yargı mensuplarına da aynı şekilde ancak karşılıklı olsa bu vücut dili anlayacağım. Bakın, görüntülere bakalım, isterseniz beraber izleyelim. Yani, karşılıklı o vücut dili bir denge hâlinde olsaydı burada derdim ki burada tam bir denge var. Bakın, siyasi iradeye saygı olarak dediniz.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Tamam.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Aynı şekilde siyasi irade de yargıya karşı aynı saygıyı duymalı aynı vücut dili kullanılmalı.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Aynı saygıyı duymadığını nereden çıkartıyorsunuz.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Yani o denge net olarak ortaya konulmalı.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Saygısızlık mı yaptım yani.?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, öyle değil, estağfurullah, vücut dillerine yansır efendim. Estağfurullah, öyle demedim. Yani, sizin orada üst olduğunuz belli yani diğerlerinin de size daha ast olduğu belli. Bu, bütçe hakkına da yansır. Bakın, bütçeleri siz belirliyorsunuz, yargı kurumları sizden talep ediyorlar, öyle değil mi?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Paylan, hiç bizden talepleri yok. Kendi bütçelerinden kendileri harcıyor, bizimle uzaktan yakından alakası yok.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Artışları ama sonuç olarak, efendim, nereden belli oluyor?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bizimle hiç alakası yok. Kendi bütçelerinden kendileri harcama yapıyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, artışları nasıl belirleniyor? Parayı kim veriyor?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Devlet bütçe yapıyor. Bütçe yaparken...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Devlet de parayı kim veriyor efendim? Artışlara kim karar veriyor?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Maliye veriyor.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Maliye Bakanlığı veriyor.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – E, herhâlde, herkese Maliye verecek, kim verecek?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 64

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yani, sonuç olarak efendim, siyasi irade karar veriyor, onu demek istiyorum. Bağımsız bir bütçe yok. Gelip kendi bütçelerini savunma hakları yok. Yani, bunu diyorum. Kendi bütçelerini yapma ve gelip burada savunma hakları yok. Burada güçler arasında bir denge ve denetleme mekanizması yok, bunu söylüyorum. Bu fotoğraf budur. Bu fotoğrafı el birliğiyle değiştirmeliyiz.

YUSUF SELAHATTİN BEYRİBEY (Kars) – Yanlış bir fotoğraf çizdiniz.

BAŞKAN – Şebnem Hanım, siz kendi bütçenizi kendiniz yapmıyor musunuz?

YARGITAY GENEL SEKRETERİ METHİYE ŞEBNEM GÜNAYDIN – Kendimiz hazırlıyoruz.

BAŞKAN – Kendiniz yapıyorsunuz.

YARGITAY GENEL SEKRETERİ METHİYE ŞEBNEM GÜNAYDIN – Kendimiz yapıyoruz.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Kalkınma Bakanlığına sunuyor, Maliye Bakanlığına sunuyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, gelip burada savunmuyorlar.

BAŞKAN – Anayasa Mahkemesi ne durumda? Şu mikrofonu uzatın, o da kayıtlara geçsin Sayın Genel Sekreter.

ANAYASA MAHKEMESİ GENEL SEKRETERİ SELİM ERDEM - Kendimiz hazırlayıp sunuyoruz. Evet.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Hayır, Sayın Başkan, kendilerine onaylatmaya çalışmanıza gerek yok. Burada bağımsız yargı Adalet Bakanlığı dışında ayrı gelebilirdi.

BAŞKAN – Yok, ben sadece Sayın Paylan, yanlış yerden tuttu diyorum efendim.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Buna mâni olan ne?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Öyle değil, ya öyle olmadığını hepimiz biliyoruz sonuç olarak. Mevzu, gelip kendi bütçelerini savunmuyorlar ve kendileri gelip burada hesap vermiyorlar. Mesele bu Sayın Başkan. Biliyoruz her şeyi de. Neyse...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Orada cevap verse kendisi gelip “Siyasi cevap verdi.” deyip daha sonra da öyle eleştirirsiniz yani. Eleştirecek konu çok.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, kendileri cevap vermeliler.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Siyasi sorulara Sayın Bakan cevap verecek.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Efendim, bakın, her şeyden önce, müsaade edin, bu salonun düzenini değiştirmemiz gerektiğinde mutabıkız herhâlde. Burada bağımsız kurullar gelip kendi noktalarında oturmaları, bağımsız yargı gelip kendi bölümünde oturup bütçesini sunmalı, hesap vermek, karşılıklı olarak bu şeyi ibra etmeli, yeni bütçeyi de onaylamalıyız.

BAŞKAN – Şimdi, bakın, siz daha yeni milletvekilisiniz, siz söyleminizde de ifade ettiniz, iki aylık milletvekiliyim dediniz. Burada yıllardır konu bütünlüğü açısından Adalet Bakanlığıyla beraber görüşülüyor. Ama, Genel Kurul aşamasına baktığınızda yüksek yargı organlarının bütçelerinin Cumhurbaşkanlığı ile başbakanlıkla onlarla beraber görüşüldüğünü göreceksiniz. Medis, Cumhurbaşkanlığı ve yüksek yargı beraber değil mi? Orada o şekilde, Sayıştay da orada, o şekilde görüşülüyor. Ama, burada konu bütünlüğü açısından bugüne kadar böyle uygulandı ama önümüzdeki bütçe sürecinde bunu da değiştireceğiz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tamam.

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ederim. Süreme umarım ilave edeceksiniz, bayağı sataşma oldu.

BAŞKAN – Beş dakika zaten ilave ediyorum size.

Buyurunuz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Dördüncü güç olarak da Sayın Bakan... Şimdi, üç güç, yasama, yürütme, yargının pozisyonlarını belirledik ancak demokrasilerde olmazsa olmaz dördüncü güç basındır ve ülkemizde maalesef, özgür basın adına diyebileceğimiz pek bir şey kalmadı. Bu üç güçte, bakın, yasama, yürütme, yargı üçü arasında denge ve denetleme kurulsun bile basın yoksa üç güç de hata yapar, her üç güç de bakın. Şu anda ülkemizde basına baktığımızda çok büyük çoğunluğu ne kadar şahane bir Hükûmet olduğunuzu, her şeyi ne kadar dört dörtlük yaptığınızı, bütün politikalarınızın ne kadar haklı olduğunu onaylamak dışında hiçbir şey yapmıyor ama biliyorsunuz ki bunlar yalnızca parti bültenleridir. “Basın” dediğiniz ise gücü, güçleri eleştirir. Siz eleştirilmekten değil, eleştirilmemekten korkmalısınız, bütün güçler olarak, yasamayı da katarak söylüyorum. Eleştirilmezsek hata yaparız, tıpkı iktidarınızın bugünlerde yaptığı gibi. Ülkemiz hem içeride hem dışarıda barışını tesis edememiş bir ülke ve maalesef, demokrasi sıralamasında her gün geriye gidiyor, yargı bağımsızlığı ve yargı etkinliği bakımından her gün geriye gidiyor.

Sayın Bakan, bugünlerde Anayasa’yı tartışmaya tekrar başladık. Şimdi, AKP’nin önerisi olarak bütün bu iklimde her derde deva bir başkanlık ama paketin içi henüz açılmadığı için altını üstünü bilemiyoruz. Her derde deva bir Başkanlık önerisi var. Bütün bu güçler, başkanlık denetlenecek, eşitlenecek, denge denetimi olacak, bütün demokratik kurullar, kurullar oluşacak. Ancak, “anayasa” dediğimiz şey... Bir anda bir sistem değişikliğiyle en muhteşem anayasayı bile koysanız biliyorsunuz ki iç hukuk eğer ki ona uygun değilse, teamüller ve pratikler buna uygun değilse oradan bir demokrasi çıkmaz ve güç daha çok tek kişide buluşur ve bu iş diktatörlüğe kadar gidebilir. Oysaki bizim bir yol temizliğine ihtiyacımız var. Yani, yalnızca Anayasa’yı en muhteşem kelimelerle bile uygulasak, ortaya koysak ortada bir demokrasi olmayacağını hepimiz biliyoruz. İnanın, mevcut Anayasa ile bile eğer ki iç hukuk temizlense, pratikler ve teamüller oluşturulsa, özgürlükçü bir ülkede yaşayabiliriz. Ama, tek çare olarak başkanlığı koyduğunuz için ve detayları belirtmediğiniz için ve reform ve yol temizliği anlamında henüz herhangi bir öneri sunmadığınız için... Bunu duymadık, bunu özellikle hassaten sizden duymak istiyorum. Mesela, önerilerimiz var. Siyasi Partiler Yasası’yla, güvenlik yasalarıyla, Terörle Mücadele

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 65

Yasası'yla, Türk Ceza Kanunu'yla ilgili, yol temizliğiyle ilgili neler düşünüyorsunuz? Bunların Anayasa tartışmalarıyla birlikte eş güdümlü olarak yapılması esastır. Yalnızca yasalar değil Sayın Bakan, pratikler de yani basın özgürlüğü, gazetecilerin hâlâ...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (İstanbul) – ...bir haberden dolayı içeride...

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

Buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Beş dakika vermeniz lazım, satışma oldu.

BAŞKAN – Buyurun, satışan yok size. Size kimse satışabilir mi?

Buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Estağfurullah.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Doğru, sizin dışınızda...

BAŞKAN – Benim dışımda olmaz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Siz iki dakikamı kestiniz. Beş dakika verin, bir daha istemeyim.

İfade özgürlüğü konularında Sayın Bakan... Akademisyenler bildirisiyle ilgili, biliyorsunuz, terörle mücadele polisleri akademisyenlerin kapısında gece gündüz akademisyenlere bir cadı avı uyguluyorlar. Sayın Cumhurbaşkanının açıklamasından hemen sonra, hemen arkasından YÖK Başkanı bir açıklama yapıyor, hemen ardından da soruşturmalar açılıyor. Bütün bu görüntü dahi yargının bağımsız bir şekilde bu soruşturmaları açmadığını gösteriyor. O akademisyenler bildirisini bir ilkokul çocuğuna bile okutsanız, bir lise öğrencisine bile okutsanız içinde herhangi bir şiddet ve şiddet çağırısı olmadığını, barışa çağrı, diyaloga çağrı, müzakereye çağrı olduğunu bilir ama buna rağmen bir cadı avı başlatılmış durumda. Bütün bunlar yol temizliğinin araçlarıdır.

Çok kolay hain ilan ediyoruz. Burada geçmişte hain olmayan hiç var mı arkadaşlar? Hepimiz bir dönemde hain olduk burada, öyle değil mi ülkenin?

BAŞKAN – Yok, o kadar... Siz kendi adınıza konuşun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yok, hayır, herkes oldu.

BAŞKAN – Siz kendi adınıza konuşun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Herkes oldu, hiç demeyin.

BAŞKAN – Siz kendi adınıza konuşun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yok, devletin haini olarak söylüyorum.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan, bari siz taraf olmayın.

BAŞKAN – Ama, ben olmadım canım, Allah Allah! Herkes kendi adına konuşacak.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Siz müdahale ediyorsunuz.

BAŞKAN – E, Sayın Paylan “Ben hainim...” Ben ne yapayım yani? “Hain oldum.” diyor. Ben olmadım. Hayret bir şey yani!

Asla da kabul etmiyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Devletin haini diyorum, devletin gördüğü olarak söylüyorum.

Bakın, devletin bu ülkenin Genelkurmay Başkanını dahi ne noktaya soktuğunu biliyoruz. Anlatabiliyor muyum?

MEHMET HABİB SOLUK (Sivas) – Devlet vatandaşını hain olarak görmez.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Devletin haini diyorum, bakın, mevzu o.

MEHMET HABİB SOLUK (Sivas) – Devlet, devlete ihanet eden hain olarak görür.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Şimdi, anayasalar, biliyorsunuz, yazılmaz, yapılır ve katılımcı bir anlayışla yapılır, çoğulcu bir anlayışla yapılır, yol temizliğiyle yapılır, iç hukukun temizlenmesiyle yapılır. Bütün bunlarla ilgili görüşlerinizi merak ediyorum Sayın Bakan.

Son olarak, Sayın Bakan, biliyorsunuz, tutuklu ve hükümlülerle ilgili izinler istiyoruz sizden görüşmek için. Ben birkaç kez sizden izin istedim, Can Dündar, Erdem Gül ve 2 ayrı tutukluyla ilgili. 4'üncüsünde cevap verdiniz ancak 4 tutukluyla ilgili izin istemiştim, Can Dündar ve Erdem Gül'le ilgili 4'üncüsünde bu izni verdiniz ancak diğer 2 tutukluyla ilgili bu izni vermediniz. Ben bunu niçin vermediğinizi, niçin bu ayrımı yaptığınızı ilgili olarak bir yazı yazdım size. Yani, burada bir keyfiyet mi var? Buranın hukuku nasıl oluyor? Hangi keyfiyete göre buna izin veririm, buna izin vermem... 20 CHP milletvekili şu anda Can Dündar ve Erdem Gül'ü bildiğim kadarıyla ziyaret etti, henüz bir HDP milletvekili ziyaret edemedi. En az 10 HDP milletvekili izin istedi, ilk kez bana verdiniz ancak ayrımcılık yaptınız. 4 kişiyle ilgili istedim, 2'sine verdiniz, 2'sine vermediniz. Yani, hukuk pratikleri anlamında da böyle bir durumda olmamız gerekiyor yeni anayasayı konuşacağımız günlerde.

Sıcak gündem olarak da ülkemiz tekrar savaşa sokulmak isteniyor Sayın Bakan. Biliyorsunuz, bu ülke Birinci Dünya Savaşı'na da bir provokasyonla girdi, ülkemiz pek çok provokasyon yaşadı. Şimdi de “Oradan havan topu geliyor.” iddiasıyla ülkemiz savaşa sokulmak isteniyor. Sorumluluk makamında olan bir Hükümet üyesi olarak size çağrı yapıyorum. Bu oyunu bozmak lazım Sayın Bakan. Bakın, PYD açıklama yaptı “Tek bir kurşun atılmadı.” diye. MİT tutanaklarında, o dinlenen, siz montaj diyorsunuz ama “Biz oraya göndeririz, 2 tane oradan havan topu atarız, orda da ordumuz...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (İstanbul) – ...oraya girer.” diye...

BAŞKAN – Bir dakika daha ilave edeceğim. Lütfen toplayın.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 66

Buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – İşte, “Oraya biz göndeririz 2 kişi, oradan havan topu atarlar, biz de oraya atarız, oradan ordumuzu sokarız.” diye tutanaklar varken ve bu devletin tarihinde defalarca bu provokasyonlar yapılmışken, 12 Eylül öncesinde de biliyorsunuz, pek çok ajan provokatörler bu işleri yapmışken bu oyunu bozmalyız el birliğiyle. Meclis el koymalı. O anlamda yarın bu işin Medise gelmesi ve ivedilikle bu konuda bilgi verilmesi için buradan size çağrı yapıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi, on dakika Komisyon üyeleri, beş dakika dışarıdan gelen milletvekillerimiz olmak üzere on beş dakika süreyle soru işleminde başlayacağım. Ancak, talep yoğun olduğu için tekrar uzatma almayalım, yirmi dakika yapalım bunu.

Sayın Tamaylıgil, sizden başlayalım.

Buyurun

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, ben bir konu hakkında bilgi istiyorum. Şimdi, basına, Adalet Bakanlığının bu memur alımı veya meslekte yükselmeyle ilgili birtakım sınavlardan sonra ve yapılan KPSS sınavlarından sonraki süreçte uygulanmaya başlanan sözlü sınavlar hakkında farklı iddialar sunuldu. Buna bağlı olarak da, bu iddialarla ilgili olarak Bakanlığınız tarafından açıklama yapıldı ki işte “İsmlendirilen sorular sorulmamıştır.” diye. Ancak, orada çok farklı farklı başlıklarda çok değişik sorular vardı. Yapılan açıklamalarda “Bunların hepsini sormadık ama üç tanesini sorduk kurulumuzca.” diyor. Ben, sorulan bu üç soru nedir bunların içinde? Onu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, bu hak aramayla ilgili özellikle mahkeme harçlarının yüksek olması nedeniyle ciddi problemler var, şikâyetler geliyor bize. Çalışma hayatında özellikle, kıdem tazminatı konusunda, işte, sendikası olduğu için işten atılıyorlar ya da başka sebeplerden dolayı hak arıyorlar, iş kazalarında mağdur oluyorlar hak arıyorlar. Onları aşan çok yüksek mahkeme harçları oluyor. Para yatırmadan dava açamıyorlar ve ciddi mağduriyetler oluşuyor. Bu konuda bir düzenleme yapma var mı gündeminizde, bir çalışma var mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, cezaevlerinden bizlere sürekli mektuplar geliyor, mahkûm aileleri bizleri sürekli mektup ve telefon yağmuruna tutuyorlar, “Ne olur sesimizi duyun!” diyorlar. Büyük bir mağduriyet var, açık cezaevlerinde insanlar üst üste tuvalet kapılarının önlerinde yatıyorlar, kütüphanede yatıyorlar. Sizden isteğimiz, ricamız diyorlar, CHP’nin vermiş olduğu denetimli serbestlik hakkının tüm hükümlüler için iki yıla çıkarılmasıyla ilgili bir talepte bulunuyorlar. Biraz önce açık cezaevinden aradılar, birçok insan, dengemiz bozuldu bu konuyla ilgili bir çalışma var mı, yok mu, net bir şekilde cevap istiyorlar sizden.

Ayrıca, bugün İzmir Askerî Casusluk Davası’nda savcı bütün sanıkların beraatını istedi. Acaba, geçmiş dönemde cemaatle birlikte yapmış olduğunuz bu işlemde Hükûmet olarak sorumluluk duyuyor musunuz, birazcık vicdanınız sızlıyor mu? Çünkü orada, İzmir Askerî Casusluk Davası’nda pırıl pırıl subayların, gencecik kızların maalesef hem kişisel namuslarına hem meslekî namuslarına lekeler sürüldü. Bu konuyu biz çok sıkça dile getirdik 2012 yılından beri. Bu konuda hem İzmir Askerî Casusluk Davası’yla ilgili Hükûmetinizin, bu konuda dâhil olanların biraz vicdanı sızlıyor mu, sorumluluk hissediyor musunuz? Bunu sormak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, Sayın Erdoğan...

NİMETULLAH ERDOĞMUŞ (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, geçmiş zamanın istiklal mahkemeleri ve DGM’leri kuranlarla aynı duruma düşmemek adına ne tür tedbirleriniz olacak?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Gürer...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Niğde Cezaevi konum ve durumuyla ülke gündemine çok gelmiş cezaevlerindendir. Benzer konumdaki cezaevleri ya kapandı ya müze yapıldı. Niğde Cezaevinin de kapatılarak yeni bir cezaevinin, modern bir cezaevinin bölgeye yapılması düşünülmekte midir?

BAŞKAN – Sayın Çam...

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, bir mafya babası seçimlerden önce Rize’de yaptığı bir mitingde “Oluk oluk kan akacaktır.” dedi. Daha sonra da öğretim üyelerinin basın açıklamasından sonra, bildiriden sonra da “Kanınızdan banyo yapacağız.” dedi. Acaba bu mafya babasıyla ilgili Adalet Bakanlığı savcılarını herhangi bir soruşturma, kovuşturma yapmış mıdır? Bunu öğrenmek istiyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 67

Gelen mesajlar, binlerce. "Sayın Vekilim, ben 60 yaşındayım ve oğlum iki yıldır içeride. Genel af olmasa bile lütfen ceza indirimi ve denetimli serbestliğin uzatılmasını istiyorum." Buna benzer binlerce mesaj şu anda telefonlarımıza, AKP milletvekili arkadaşlara da gelmiştir büyük bir ihtimalle. Bununla ilgili düşünceleriniz nedir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Çakırözer...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, Cumhurbaşkanı Erdoğan'a hakaret iddiasıyla 28 Ağustos 2014'ten bu yana kaç kişi gözaltına alınmış, kaç kişi tutuklanmıştır? Kaç kişiye soruşturma başlatılmış, kaç dava açılmıştır?

Terör örgütü İŞİD soruşturmaları kapsamında şu ana kadar kaç kişi gözaltına alınmış, kaç kişi tutuklanmıştır, hâlâ kaç kişi İŞİD üyeliğinden tutukludur?

"Can Dündar ve Erdem Gül gazetecilikten tutuklanmadı." diye açıklamanız basına yansıdı. İddianamede sadece köşe yazıları ve haberler dışında delil bulunmamakta. Acaba sizin bu deliller dışında, gazetecilik dışında tutuklandığına ilişkin somut deliliniz var mıdır? Bu açıklamayı neye dayanarak yaptınız?

Kadın cinayetlerinde sanıklara iyi hâl indirimi uygulamasına son verecek bir tasarı hazırlığı içinde misiniz?

Sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Karabıyık...

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler.

Sayın Bakan, 2007 yılından bu yana yasal değişiklikle İİBF mezunlarının yani iktisadi ve idari bilimler fakültesi mezunlarının idari hâkim olma oranını yüzde 20'yle sınırlandırmış bulunuyorsunuz. Yani bu kanun sizin zamanınızda çıktı ve pek çok İİBF mezunu mağdur oldu. İdari hâkimlikte aldıkları misyon ve vizyon itibarıyla idari hâkimliğe hukuk fakültesi mezunları kadar yakışan bu mezunlar için 6352 sayılı Kanun Tasarısı'yla teşebbüs edilen ama kanunlaşmayan yüzde sınırını siz kaldırıp bu mağdurlara müjde vermeyi düşünüyor musunuz? Çünkü Adalet Komisyonunda kaldırılmıştı, kanun tasarısı metninde 48'inci maddede varken.

Başka bir sorum: Yeni dönemde sulh ceza mahkemeleri kaldırıldı, sulh ceza hâkimlikleri oldu. Anayasa Mahkemesi bunu Anayasa'ya uygun görüyor ancak Anayasa Mahkemelerinin bağımsızlığını öngörüyor aynı zamanda ve "mahkeme" terimini kullanıyor. Hâkim mahkemeye bağlı olmak durumunda. Hâlbuki "hâkimlik bağımsızlığı" denilen bir terim Anayasa'da yok. Buna göre, sulh ceza hâkimliklerinin Anayasa'ya uygunluğunu düşünüyor musunuz? Mahkemeye çevrilmesi gereken bu kuruluşları neden hâkimliğe dönüştürdünüz? Çünkü hukukçuların özellikle bu konuda çalışan akademisyenlerin "tabii hâkim" ilkesini de göz önünde bulundurarak bu konuda eleştirileri var. 16 Haziran 2014 tarih ve 6545 sayılı Kanun'da sulh ceza mahkemelerinin kaldırılarak sulh ceza hâkimliklerinin kurulması konusundaki eleştiriler hakkında ne düşünüyorsunuz?

Son olarak bir cümle: Birimlerinizdeki engelli kontenjanları şu anda eksik, onları doldurma konusundaki düşünceniz nedir acaba?

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Yıldırım...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, konuşmalarımızda dile getirdiğimiz iki hususu hemen kısaca ifade edeyim.

Gerçekten milletvekillerinin cezaevi ziyaretleriyle ilgili bir yasal dayanağınız var mı? Bir de on aydır dış dünyayla bağlantısı kesilmiş olan Sayın Öcalan'ın hükümlülükten kaynaklı haklarını kullandırma önündeki engelin gerekçesi ne?

Son olarak da, başta parti yöneticilerimiz ve belediye başkanlarının tutuklandıktan hemen sonra çok çok uzak batı illerine sürgün edilmesinin gerekçesi ne? Bunu sadece eğer cezaevi kapasitesiyle ilgili açıklayacaksanız onlar dışında tutuklananlar kapasite aşımına rağmen o cezaevlerinde tutulurken neredeyse aynı gün içerisinde sürgün edilmesi başka bir cezalandırma yöntemi midir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Paylan, var mı sorunuz? Yok.

Sayın Beyazıt...

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Sayın Bakanım, öncelikle adalet saraylarıyla ilgili yapmış olduğunuz Türkiye genelindeki çalışmalarından dolayı size gerçekten bir avukat, bir hukukçu olarak tebriklerimi arz ediyorum, Allah razı olsun. Çok güzel binalar yapıldı. Bu konuda Niksar'a da, Erbaa da yaptınız. Tokat il merkezinde de böyle bir binaya ihtiyaç var. Bu sene onu yapar mısınız?

İkincisi, açık cezaeviyle ilgili olarak hem Niksar'da hem de Zile'de arazilerimiz filan hazır, bu konuyla ilgili olarak Niksar'da veya Zile'de, nereyi uygun görürseniz, açık cezaevi yapma noktasında bu yıl bunu planlar mısınız?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, genellikle sorularım soruldu ama bir tanesini gündeme getireceğim.

Şimdi, 148 taşıt aracı talebiniz var, 85 tane panel. Paneller neden bu kadar ihtiyaç? Bir de 20 tane motosiklet ihtiyacınız var, denetimli serbestlik yardım merkezi hizmetlerinde kullanmak üzere. Bunlar faydalı oluyor mu, bunları da taşıta çevirmek gerekmez mi? Bilmiyorum ne derece faydalı olabilecek, özellikle sormak istedim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 68

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Dağ...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Sayın Bakanım, bugün haberlerde yer alan 28 Şubat mağdurlarından Cihat Özbolat da tahliye oldu. 28 Şubatta brifingci mahkemeler tarafından cezaevinde bulunan başka insanlar var mıdır, varsa kaç tanedir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Çaturoğlu...

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Sayın Başkan, kamuoyunda 6-7 Ekim olayları olarak bilinen; HDP merkez yürütme kurulunun çağırısı üzerine sokağa dökülenler tarafından 53 kişinin öldürülmesi –bunlardan 2 tanesi polis- 221'i vatandaş, 139 polis olmak üzere 360 kişinin yaralanması; 201 okulun hasar görmesi; 25 kaymakamlık, 67 Emniyet, 29 siyasi parti olmak üzere 1.130 binanın hasar görmesi olaylarıyla alakalı sorumluları hakkında ve azmettiricileri hakkında ne yapılmıştır, ne yapılacaktır?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Gizligider...

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Sayın Bakanım, üç sorum var.

Birincisi: Bu cezaevlerinin güvenliği noktasında bir iki başlı idari yapı var, hem Adalet Bakanlığı hem de Jandarmanın yetkisi. Bunun birleştirilmesiyle ilgili bir çalışma vardı, bu hâlâ devam ediyor mu?

İkincisi: Adli kolluk uygulamasıyla ilgili İçişleri Bakanlığıyla ortak yürüttüğünüz bir çalışma vardı. Bu konuda bir bilgi verirsiniz, neresindeyiz?

Üçüncüsü ise: Ceza hukukunun temel ilkelerinden biri silahların eşitliği. Bu kapsamda biz avukatların hep dillendirdiği bir husus vardı, cumhuriyet savcılarının kürsüden inmesi şeklinde sembolize ettiğimiz, aslında bir temel prensibin yerine gelmesi talebiydi. Buna dair bir çalışmamız var mı?

BAŞKAN – Sayın Çakır...

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Sayın Bakanım, on yıl süren davası olan bir arkadaşınız olarak şunu soruyorum: Hakikaten, spesifik olarak, bu davaların sürelerinin kısaltılmasıyla ilgili olarak bir tarih hedefiniz var mı?

BAŞKAN – Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, yargı kararlarının niteliğini hangi ölçütlerle ölçüyorsunuz? Bunlara ilişkin 2016 yılı hedefleriniz nelerdir?

BAŞKAN – Sayın Durmaz...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, 59 bin adliye çalışanı, bunlar adli yargının emekçileri, 55 bin de ceza infaz kurumu çalışanları var. Bunların özlük haklarında olması gerektiği noktada bir çalışmanız var mı?

Yine, az önce arkadaşlar da söz ettiler, Avrupa Birliği normlarından fazla miktarda cezaevlerinde tutuklu, hükümlülerimiz var. Bunları denetimli serbestlik ya da şartlı salıverme gibi bir projeniz var mı?

Kamuda çalışan avukatlar oldukça zor durumdalar. Bu meslektaşlarınızla ilgili bir çalışmanız var mı?

Yine, seçim barajı, Siyasi Partiler Kanunu ve Seçim Kanunu ve son olarak da eski hükümlü kadrolarıyla ilgili bir çalışmanız var mı?

Bunları öğrenmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Gürer...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Bakan, iktidarınız döneminde adliyelere ve Yargıtaya oldukça hâkim ve savcı alındı ama buna rağmen davaların hâlâ iyi bir şekilde, hızlı bir şekilde sürdürülemediğini ve geç bitirildiğini görüyoruz ve böylelikle adaletin geç tecelli ettiği ortaya çıkıyor. Bununla ilgili yeni bir tedbir, yeni bir düzenleme getirmeyi düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Ayar...

HİKMET AYAR (Rize) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, birçok suçlardan gözetim altına alınan zanlılar tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılıyor. Elbette tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılacak olanlar var tabii ama bazıları -uzatmamak için kestirme gidiyorum- bu toplumu rahatsız edecek boyutta olabiliyor. Çok spesifik örnekler var. Gerçi bazı suçlarda buna düzeltme yapıldı ama hâlâ birçok suçta bu durum toplumu rahatsız edecek boyuttadır. Bu konuda yeni bir düzenleme düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın Beyribey...

YUSUF SELAHATTİN BEYRİBEY (Kars) – Sayın Başkanım, aracılığınızla Sayın Bakanıma bir soru sormak istiyorum.

Adalet Bakanlığı ile Kalkınma Bakanlığı ortaklığıyla Kars'ta açık cezaevinde yapılmakta olan kesimhane ne zaman başlayacak, ne zaman bitecek? Bu konuda bilgi verebilir misiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çakırözer...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 69

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkürler.

Sayın Bakan, denetimli serbestlik uygulamasında imzasını kaçıranların açık cezaevine gönderilmesi imkânı olabilir mi? Kapalıya gönderiliyor.

Bir de, az önce konuşmamda söylemişim, İnsan Hakları Daire Başkanlığınızca 1 Mart 2014'te Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ihlallerini Önleme Eylem Planı hazırlanmıştı, kurumlardan altı aylık raporlar isteniyordu. Bu raporlardan ne tür bir sonuca ulaştınız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Cora...

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Bakanım, 6222 sayılı Yasa'da, özellikle Passolig uygulaması başladıktan sonra bu yasayı ihlal eden kişiler hakkında imza uygulaması var karakollarda. Bu imzayı kaçıranlar hakkında tekrar bir yıl hak mahrumiyeti söz konusu olmakta, bu da seyahat özgürlüğünü ve çalışma hürriyetini engelleyici sonuçlar doğurmaktadır. Bu konuyla alakalı bir çalışmanız, yeniden bir çalışma var mı?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, çok yoğun bir biçimde Yalvaç'tan mesaj geliyor, Yalvaç Cezaeviyle ilgili, programa alınıp alınmayacağı konusu. Ben de onu sormak zorunda kaldım. Gerçi ben cevabını biliyorum ama herhâlde bizden değil, sizin ağzınızdan duymak istiyorlar.

Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, soru işlemi tamamlanmıştır.

Şimdi, görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sayın Bakana söz vereceğim.

Sayın Bakan, süreniz elli dakikadır.

Buyurun lütfen.

Sayın Bakanım, aslında elli dakika yetecek mi bu kadar soruya?

MUSA ÇAM (İzmir) – Sorulardan başlasın.

BAŞKAN – Ağırlıklı olarak soruları cevaplayabilirsek.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; ben öncelikle bütçemiz hakkında görüşlerini ifade eden, Bakanlığımızı, bütçemizi eleştiren, önerilerde bulunan bütün Komisyon üyesi arkadaşlarıma ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Tabii, sorular sadece yirmi dakika içinde sorulmadı ama konuşmalar içerisinde de pek çok soru dile getirildi. İzniniz olursa ben dinlerken bir sıralama da yaptım. Hem bu sorulan sorular, onların içinde de tekrarlar var, beraber vaktim yettiği kadar hepsini cevaplandırmak istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakan, biz size altmış dakika verelim, altmış dakika içerisinde buyurunuz.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tamam, ben inşallah süre içerisinde bitirmeye özen göstereceğim.

Tabii, yüksek yargının bütçelerinin Bakanlığımız bütçesiyle beraber burada görüşülüyor olması yasalardan kaynaklı bir zorunluluktur. İşin doğrusu, bu zorunluluğun yasalar değiştirilerek kaldırılması bizce de uygun olur. Bu konuda bir çalışma önümüzdeki zaman içerisinde yapılırsa bunda büyük bir fayda mülhaza ediyoruz. Ancak, şu anda bu şekliyle görüşme yasalardan kaynaklı olduğu için ve yasaya göre de yasaların öngördüğü temsilciler burada yer almaktadır. Bunu özellikle ifade etmek isterim.

BAŞKAN – Bizim açıklamalarımızla çelişkili oldu.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yok, yok, çelişki yok. Sizin açıklamalarınızı teyit eden şeyler bunlar çünkü yasalar açık, siz de onu söylediniz. Onun için de ben teşekkür ediyorum. Sadece, Sayın Usta, Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanun yeni yapıldığı için orada var ama -1983'te çıktığı için orada var ama- daha önceki kanunlarda da bu konuda düzenleme olduğunu burada ifade etmek isterim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bir şey diyeceğim: Öyle bir zorunluluk yok; öyle bir zorunluluk olsa Genel Kurulda da beraber görüşülmesi lazım. Genel Kurulda ayrı ayrı görüşülüyor.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hayır, hayır, Hükûmetin şeylerin görüşülmesi için...

BAŞKAN – Ha, bütün bütçe içerisinde... Tamam, tamam.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bütçe içerisinde görüşülmesi yoksa bizim Bakanlık en uygun Bakanlık olması nedeniyle böyle bir planlamayı herhâlde Meclis Başkanlığımız yapmıştı.

BAŞKAN – Yok Komisyon, biz yapıyoruz, Meclis Başkanlığı değil.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Çünkü, bizim planlamamız değil bu.

Ayrıca, Yargıtay, Danıştay ve Anayasa Mahkemesi kendi bütçelerini kendileri hazırlıyor, kendileri öneriyor. Daha sonra, Parlamento tarafından kabul edilen bütçe de tamamen kendileri tarafından harcamaları yapılıyor. Bakanlıktan herhangi bir ödenek talepleri, harcamalarının da onaylanması diye bir şey söz konusu değildir. Sayın Temizel ifade etti, birtakım paraların iadesiyle alakalı Yargıtay Başkanlığından. Bu, esasında, Yargıtay hizmet binasının yapımı için ayrılmış bir para. O nedenle, hizmet binası ihalesi yapılamadığı için orada gözüktüyor ama önümüzdeki günlerde Yargıtay hizmet binasının ihalesi yapılacak. Şu anda Anayasa Mahkememizin bulunduğu alan içerisinde, ona komşu bir yerde Yargıtayımız için uygun bir bina yapılacak. Projesi bitti, ihale aşamasına geldiğini biliyorum. Bunu da tabii Yargıtay Başkanımız takip ediyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 70

Kuvvetler ayrılığıyla ilgili söylenen görüşlerin hepsine katılıyorum. Esasında, kuvvetler ayrılığı son derece önemli, yasama, yürütme ve yargının birbirinden ayrı olması, birbirini dengelemesi ve işlevlerini Anayasa ve yasalara uygun bir şekilde yerine getirmesi hepimizin temel arzusudur. Esasında, tartışmaların ana nedeni de burada yatıyor çünkü şu andaki bizim uyguladığımız sistem esasında yasama ve yürütmenin birbirinden tam ayrı, birbirine karşı tam bağımsız olduğu bir sistem değil. Sadece bugün değil, cumhuriyetin kurulduğu günden beri yasama-yürütme ilişkisinde yürütmeyi güçlü tutan, yasamayı yürütmeye beraber hareket etmeye, daha da ileri, yürütmenin emrine vermeye zorlayan bir Anayasa ve İç Tüzük uygulaması var. Komisyonlarda, Genel Kurulda çoğunluk kimde? İktidar grubunda; koalisyon olsun, tek başına iktidar olsun. Peki buralardan iktidara rağmen bir konunun çıkma imkânı var mı? Yok. Onun için biz diyoruz ki: Yasama ve yürütmenin birbirine karşı tam bağımsız, birbirinden tam ayrı olması için Türkiye'nin parlamenter sistem uygulamasını ciddi manada tartışması lazım. Bugün Parlamentoda iktidara rağmen bir yasama ve denetimin etkin bir şekilde yapılabilmesinin imkânı Anayasa'mıza göre de İç Tüzük'ümüze göre de yok. Onun için diyoruz ki: Gelin tartışalım, tam bağımsız olsun. Yasama yürütmeye karşı, yürütme yasamaya karşı, yürütme yasamaya karşı tam bağımsız olsun ve güçlü bir siyasi istikrar tesis edilsin, güçlü iktidar olsun ama güçlü de bir parlamento olsun. Liderlerin iki dudağı arasında milletvekilliği bekleyen değil, hakikaten alın teriyle, halkla kurduğu güzel diyalogla oradan güç alıp gelen bir parlamento olsun. Onun için de başkanlık sistemi esasında şu anda şikâyet ettiğimiz bütün problemlerin de, bana göre, panzehri olan bir sistemdir, onu iyi tartışmamız lazım.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Sayın Bakan, on beş yıldır iktidardasınız ama.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Fakat, ideolojik veyahut da siyasi mülahazalarla bu sistemi sanki Sayın Cumhurbaşkanımızın şahsının arzu ettiği bir sistem gibi takdim edilerek kamuoyunda layıkveçhile tartışılmadığı kanaatindeyim. Şu anda iktidar için daha güçlü bir yapı, yasama elinde, yürütme elinde ama başkan olduğu zaman yasamaya gelemiyor. Yasamada herhangi bir şey yok, yasama ayrı işliyor. Ama, şimdi daha güçlü bir yapı. Bunu niçin istiyor AK PARTİ? Bunu biz esasında Türkiye'nin geleceği için istiyoruz. Türkiye'mizin geleceğinde siyasi istikrar olsun, güçlü iktidar olsun, yasama, yürütme tam bağımsız, tam ayrı olsun ve Türkiye'de kuvvetler birbiriyle rekabet içinde değil, uyum içinde, denge ve fren mekanizmaları da olmak suretiyle çalışsın diye arzu ediyoruz, daha iyi bir sistem olsun diye arzu ediyoruz. Onun için de yeni anayasa tartışmaları sırasında bunun değerlendirilmesinde fayda var. Tabii, katılan olur, katılmayan olur, eleştiren olur, bunların konuşulması kadar doğal bir şey olamaz, bunları konuşmaktan da kaçınmamak lazım.

Yeni anayasa içerisinde, tabii, biz bireysel hakların son derece önemli olduğuna inanıyoruz. Kolektif haklarla ilgili Sayın Günel ifade etti. Kolektif haklardan ziyade, bireysel hakların esas alınması gerektiğini de biz her defasında ifade ettik.

Şimdi, açık cezaevine ayrılma konusunda, terör suçundan hükümlülerin öncelikle örgütten ayrılmaları ve açık kuruma gitmeleri gerekiyor. Yani, örgütle bağı devam edenlerin, şu andaki mevzuatımıza göre, açık cezaevine ayrılma imkânları bulunmamaktadır. Yani, onun için de terör ve örgütlü suçlar için şartlı tahliyede aranan süre 3/4.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Bakanım, örgütten ayrılmak için dilekçe mi veriliyor?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Mevzuatta düzenleniyor onun usulü. Ben onu ifade etmek istedim.

Tabii, Türkiye cezaevlerinde beş yıldan fazla şu anda tutuklu bulunan herhangi bir kimse yoktur. 26 bin tutuklunun 22.500'ü 0-1 yıl arası tutukludur. Şu anda 4 ila 5 yıl arası tutuklu bulunan kişi sayısı 123'tür. Terör ve örgütlü suçlardan hüküm giyenler pişmanlık duyup örgütten ayrıldıktan sonra -demin ifade ettiğim gibi- denetimli serbestlikten yararlanabileceklerdir.

Hasta tutuklularla ilgili soru soran arkadaşlarımız oldu. Şu anda Türkiye cezaevlerinde 31/03/2013 yani bu konudaki düzenleme yapıldıktan, 15/2/2016 tarihi itibarıyla 6411 sayılı Kanun kapsamında hazırlanan raporlara baktığımızda adli suçlarda 5.856, terör suçlarında 756 tane rapor var. Buradaki, işte, başvurular ve bunlarla ilgili raporlar. Ceza tehirinden faydalananların rakamına geldiğimizde, adli suçlardan 521 hükümlü, 38 tutuklu; terör suçlarından 29 hükümlü, 6 tutuklu bunlardan istifade etmişti. Şu anda rapor çalışması devam edenler var. Süreç başladığı zaman esasında iki hafta içerisinde de hızlı bir şekilde tamamlanabilmektedir. Ancak, bu süreçlerin adli tıpla ilgili aşaması biraz zaman almaktadır, bir de dosyanın oraya gitmesi.

Yasada da bir değişiklik yaptık, biliyorsunuz. Toplum güvenliği bakımından somut tehlike kriterini getirdik ki rapora rağmen tahliyeler engellenebiliyordu o kriter olmadığı için. O kriter bu noktada daha somut bir düzenleme içerdi. Şu anda da Bakanlığımızda bu konuda bir çalışma devam ediyor. Önümüzdeki günlerde bir ceza paketini Parlamentaoya getireceğiz. Onun içerisinde bir ilave düzenleme yapıp yapmayacağımızı şu anda tartışıyoruz. Bunu da buradan ifade etmek isterim.

Haksız tutuklamalarla ilgili 36 adet dosya açılmış şu ana kadar. Yani, hâkimler, savcılarla alakalı soran... 130 hâkim, 29 cumhuriyet savcısı hakkında işlem yapılmış bununla alakalı şimdiye kadar.

Tabii, Diyarbakır Baro Başkanımız -Allah rahmet etsin- merhum Tahir Elçi'yle ilgili pek çok arkadaşımız görüşlerini dile getirdiler. Onlara da teşekkür ediyorum. Sadece şunu ifade etmek isterim: Tahir Elçi'yle alakalı soruşturmanın gizliliğine dair alınmış bir karar yoktur. Soruşturma, başından beri açık yürümekte, açık yürütülmektedir. Diyarbakır Baro Başkan Vekilimiz, ailenin avukatları, baro temsilcileri, onlar soruşturmanın her aşamasından haberdardır, bilgi sahibidirler. Burada bir gizlilik kararı Cumhuriyet Savcılığı almamıştır. Bunu özellikle ifade etmek isterim.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Gizlilik dışında sordum Sayın Bakan.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – İzah edeceğim. Hayır, siz demediniz, Utku Bey söyledi, bir arkadaşımız söyledi. Gizlilik kararı yok. Tabii, olay 28/11/2015 tarihinde oldu ve olayın olduğu gün 15.00 sularında olay mahalline gidildiğinde olay yeri incelemesi yapılamadı. Çünkü, olay yerinin etrafında kazılan hendekler, kurulan barikatlar ve bunun arkasında bulunan bölücü terör örgütü mensupları, teröristler tarafından bu olay yeri incelemesi yapanlar üzerine otomatik silahlarla, roketlerle ateş açıldı ve hatta

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 71

o silahların geldiği istikamette koruma yapan zırhlı araç uzaktan bombayla patlatıldı ve daha sonra güvenlik riski nedeniyle tutanak tuttular ve olay yerinden ayrıldılar. Ertesi gün etrafta bulunan kameraları toplamak üzere giden polise karşı yine aynı şekilde otomatik silahlarla teröristler tarafından ateş açıldı. Daha sonraki gün sabah 06.00 sularında olay yerine hem Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcısı, hem Başsavcı Vekilimiz, hem Baro yetkilileri, hem olay yeri inceleme uzmanları geldi, incelemeye başladılar, incelemeleri 06.50' e kadar, zannedersem, sürdü, ondan sonra yine barihatların, hendeklerin arkasındaki teröristler tarafından otomatik silahlarla, roket atarlarla, el yapımı bombalarla saldırıda bulunuldu. Maalesef ondan sonra da yine bir tutanak tutularak olay yerinden ayrılmak zorunda kalındı. Daha sonra bu kameralar toplandı, kameralardaki görüntülerin incelenmesi ve diğer işlerle alakalı her türlü verinin hem adli tıp kurumu hem de ilgili uzman kurumlar tarafından incelenmesi hususunda çalışmalar da devam ettiriliyor. Şu ana kadar bir kişiyle doğrudan irtibat kurabilecek somut bir veri elde edilemediği için gözaltılar var ama tutuklama dosyada yok. Elde birtakım verilerin olması gerekiyor ve onlarla ilgili de çalışmalar devam ediyor. Biz Hükümet olarak bu olayın ardının, önünün, her tarafının aydınlatılmasını arzu ediyoruz çünkü bu hadise üzerinden Hükümetimizi ve devletimizi suçlayan bölücü terör örgütü tarafından çok ciddi iftira kampanyaları yürütülüyor, "Katil devlet!" falan propagandaları yapılıyor. Biz terör örgütünün bu olayın aydınlatılmasını istemediğini çünkü bu propagandanın yapılabilmesi için bu olayın karanlıkta kalması gerektiğine dair, bir inancı olduğuna dair tahminde bulunuyoruz. Verilerle değil, tahminle söylüyorum. Bak, şimdi, sebebi de şu: Bu olay yerinin incelenmesinde daha olayın olduğu ilk gün, olayın hemen arkasından -orada hendekler var, diğer şeyler var, hepinizin bildiği gibi- bunlara silahla karşılık verilmesi, bu konuda samimi olursa, gerçeğin ortaya çıkması arzu edilmiş olursa o delillerin o gün incelenmesi konusunda gelen savcılara, hâkimlere, avukatlara, olay yeri incelemesi yapanlara silahlarla, roketlerle saldırmazlar. Bu saldırı nedeniyle biz aynı kanaatteyiz ama buna rağmen, devlet, bütün tedbirleri almak ve bu konuyu aydınlatmak için bütün elindeki imkânları seferber etmiştir, seferber etmeye de devam edecektir.

HDP Genel Merkezine saldırı dosyasıyla ilgili olarak Ankara 32. Asliye Ceza Mahkemesince açılan davada mala zarar vermek suçundan bir yıl üç ay siyasi hakların kullanılmasını engelleme suçundan bir yıl sekiz ay, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na muhalefet suçundan beş ay, geceleyin hırsızlığa teşebbüs suçundan üç yıl bir ay on dört gün, iş yeri dokunulmazlığını ihlalden on ay hapis cezası verildiği ve cezaların ertelendiği görülmektedir. Bu, bakın, biz eğe...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Kesinlikle sizin partinize de olsa aynı şekilde ertelenirdi.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bakın, bu, mahkemenin takdiri, bir ceza tayin etmiş. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması konusunda bizim sistemimizde bir müessese var. Bu müesseseyi uygulayıp uygulamamak konusu tamamen hâkimin takdirinde olan bir konudur ve mahkeme bu konuda hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar vermiştir.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Organize bir iş olup olmadığı araştırıldı mı? Organize bir suç olup olmadığı...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben şu anda bende olan bilgileri paylaşıyorum.

AHMET YILDIRIM (Muş) – 5 suç saydınız.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bu, tabii, soruşturma içerisinde bunun bütün boyutlarının incelendiğini tahmin ediyorum.

Tabii, milletvekillerinin ziyaret rejimi, Ziyaret Yönetmeliği'nin 40'ıncı maddesi uyarınca yerine getirilmektedir. Madde uyarınca tabii, bu konudaki milletvekilleriyle alakalı izinler Adalet Bakanı tarafından verilmektedir. Biz Adalet Bakanlığı olarak...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Verilmemektedir.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bir dakika, bir müsaade buyurun ya. Ben sizi dinledim, siz de beni dinleyin. Ben açık açık söylüyorum ve söyleyeceğim de.

...verilmektedir. Biz bugüne kadar bu konudaki izinleri Temmuz ayına kadar verdik ama Temmuz ayından sonra Türkiye'ye bizde artan terör olayları nedeniyle bu konuda takdir hakkı Adalet Bakanına aittir. Adalet Bakanı bu takdir hakkını vermeme yönünde kullanmıştır.

GARO PAYLAN (İstanbul) – HDP'ye vermemek üzere takdir kullandınız.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Evet, öyle kullandım ve bundan sonra...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Bunların yasal bir dayanağı var mı Sayın Bakan?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yetki bana ait, ben kullanıyorum.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Ama yasal dayanakla kullanmaz mısınız?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani oluk oluk kan akarken her tarafta askere, polise saldırırken...

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin. Soru soruyorsunuz, cevabını alıyorsunuz hâlâ üzerine gidiyorsunuz.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben bu cevabımı söylüyorum, açıkça söylüyorum, takdir hakkı Bakan olarak bana ait. "Ben de vermedim." diyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – "Bu ayrımcılığı yapıyorum." diyorsunuz.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Ama neden vermediniz?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – İşte söylüyorum: 20 Temmuzdan sonra başlayan terör saldırıları nedeniyle terör örgütü mensuplarıyla ilgili vekillerin görüşmesine dair izin taleplerine olumlu cevap vermedim. Ben Bakan olduktan sonra, tabii, ben...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Hayır, "vekillerin" değil, HDP'li vekillerinkini...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – İşte "HDP'li vekillerinkini" diyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 72

AHMET YILDIRIM (Muş) – Ama böyle bir eşitlik ilkesine aykırılık var mı Sayın Bakan?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Efendim, bu konuda...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Can Dündar ve Erdem Gül terör örgütü mensubu mu?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Arkadaşlar, bakın, ben...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Celal Doğan neden Can Dündar'ı ziyaret edemez? Celal Doğan diyor ki: "Ben avukatken giderdim." Yani bunun izahı, akli, mantığı var mı yani.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin.

Sayın Bakan, devam edin siz lütfen, buyurun.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Keşke bu kadar zorda kalmasaydın!

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben zorda kalmadım, çok açık söyleyeyim, hiç zorda değilim.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Emin olun, savunamayacak bir iş yaptığınızı itiraf ediyorsunuz.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hiç zorda değilim, açıkça söylüyorum. Niye zorda kalayım? Ben takdir hakkımı öyle kullanıyorum. Bana vermiş mi bu takdir hakkını?

AHMET YILDIRIM (Muş) – Ama "Takdir hakkınızın yasal, anayasal bir dayanağı olmalıdır." diyoruz. Buna bir cevabınız yok.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben kamunun menfaatini de böylece gözettiğimi düşünüyorum.

Şimdi, Diyarbakır İstinaf Mahkemesiyle ilgili sorular oldu.

Hem Diyarbakır hem Erzurum hem de Ankara İstinaf Mahkemesiyle ilgili AB'den bir fon ayrıldı. Bunların yüzde 75'i oradan gelen paralarla oldu. Ancak biz süresi içerisinde istinafı faaliyete geçiremediğimiz için bu paraları Türkiye olarak AB'ye geri iade ettik. Yani tamamını iade ettik.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Tamamını mı?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tabii, tabii. Şartlı para olduğundan dolayı biz bunu iade ettik.

Tabii "UYAP ve SEÇSİS arasında nasıl bir bağlantı var?" soruları oldu. Bir defa, şunu söyleyelim: UYAP iletişim altyapısının güvenliği Adalet Bakanlığı tarafından sağlanıyor ancak SEÇSİS sisteminin güvenliği Yüksek Seçim Kurulu personeli tarafından sağlanmakta ve bu sistem üzerinde Adalet Bakanlığının en ufak bir denetimi, etkisi, yetkisi bulunmamaktadır.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Veri girişi nereden yapılıyor yani?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Biz girmiyoruz. Onu tamamen o seçim süreci içerisinde onlar seçim kurulu görevlileri, ilçe seçim kurulu görevlileri giriyor. Bizim UYAP'ı kullanıyorlar.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hah. Tabii ki onu söylüyorum.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ama oradaki sistemin güvenliği bütün şeylerin denetimi oradan. Ayrıca, bakın, her sandığın tutanakları orijinal hâliyle de yükleniyor, bütün partilere de link verilip partilerin de denetimine açılmıştır.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Onu söylüyorum yani UYAP merkezi üzerinde mi merkeze geliyor, onu soruyorum.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, kopyayla ilgili soru soruldu. Şu anda 38 hâkim ve savcının kopya nedeniyle mesleğe kabul kararının kaldırıldığını arkadaşlarım ifade ettiler. Sınavlarla ilgili birtakım konular dile getirildi. Bunlarla ilgili soruşturmalar Cumhuriyet başsavcılıkları tarafından yürütülüyor ama şu anda ben "Şu aşamada" diyecek bir bilgi sahibi değilim. UYAP üzerinden emeklilerin, işçi, memur maaş hacizleri icra memuru tarafından doğrudan konulabiliyor. SGK'da fiilen çalışan memurlar ve işçilerin maaşlarına UYAP üzerinden icra marifetiyle yine haciz konulabiliyor. Tapuya UYAP'tan haciz konulmuyor. Demin bir arkadaşım sordu: "Tapuya konulabiliyor mu?" Tapuya bir haciz konulması mümkün değildir.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – "Kim koyar?" demiştin de yani haciz kararını almış, icra mı koyuyor?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – İcra koyuyor tabii, icra oradan direkt şey yapıyor, gözüktüyor zaten ama onun tahsilatını ilgili kurum kendisi yapıyor, maaşıyla ilgiliyse onun kendisi yapıyor.

Abdullah Öcalan'la ilgili değerlendirmeler yapıldı. Tabii, sizin nasıl değerlendireceğiniz o sizin takdirinizdir ama bizim değerlendirmemiz Öcalan bir siyasi lider değildir, bölücü terör örgütünün kurucusu ve yöneticisi ve bu nedenle de yargılanmış, ceza almış, cezası kesinleşmiş AİHM denetiminden geçmiş, şu anda da bir hükümlüdür, cezasının infazı devam etmektedir. Tabii, görüşmelerle ilgili yanında bulunan iki isim: Nasrullah Kuran ve Çetin Arkaş, zannedersen, bunlar yanına daha önce nasıl Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından göndermişlerse şimdi Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü onların başka bir cezaevi nakline karar vermiştir, gönderirken de takdir hakkını kullanmış yasalar çerçevesinde, şimdi de aynı şekilde...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Görüşmeler Sayın Bakan...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Görüşmelerle ilgili tabii, şu anda milletvekillerinin görüşmesini demin söyledim. Yakınlarının...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Hayır, ailesinin ziyareti...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – ...görüşme hakkı var, avukatlarının görüşme hakkı var. Tabii, onlar da ulaşım ile ilgili sorunlar nedeniyle görüşme imkânı olmamıştır.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Dört buçuk yıldır avukatı gitmedi oraya Sayın Bakan yani.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Lütfen yani aklımızla alay etmeyin.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Bizim değil, kendi aklıyla alay ediyor.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Cizre'deki operasyonun tamamlanmasından sonra...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 73

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Bakan, soruya cevap vermediniz, soruma cevap vermediniz.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) - ...cenazelerle ilgili otopsi işlemleri yapılıyor.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Bakın, dört buçuk yıldır avukat aylık gidemiyor ve cevap vermediniz Sayın Bakan.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tabii, kimlik tespiti için ve ulaşım ile ilgili sorunlar olduğunu söylediler.

Ben onu seninle paylaşıyorum.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Dört buçuk yıl boyunca...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Keyfiyetle hukuk devleti olmaz.

AHMET YILDIRIM (Muş) – İki buçuk yıl boyunca gitti, devlet yetkilileri gitti.

BAŞKAN – Sayın Yıldırım...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, otopsi yapılan cenazelerle ilgili tabii, talepler olduğu zaman bu değerlendiriliyor. Otopsi Cumhuriyet Savcısı huzurunda adli tıp, pedagoji uzmanı veya diğer dallardan birisinin mensubu veya pratisyen 2 hekim tarafından yapılabilir. Müdafî ve vekil tarafından getirilen hekim otopside hazır bulunabilir. Şu ana kadar müdafî olan varsa veyahut da vekil tarafından hekim getirilmişse onlar hazır bulunuyor ancak kimlik tespiti konusunda sıkıntılar yaşanan konularda ailelerden teşhis için DNA veriler alınıyor. Bunların tabii, İstanbul’da, daha iyi bir yerde incelenip değerlendirilmesi gerekiyor. Uzaması biraz buradan kaynaklanıyor. Ailelere cenazeleri doğru tespit ederek teslim etmek için yapılmaktadır.

Cizre’deki fotoğrafla ilgili Şırnak Valisinin bir açıklaması var. Valiliğin açıklamasını ben buradan söylüyorum: “Sosyal medyada yayınlanan fotoğrafın ilimiz, Cizre ilçesiyle hiçbir alakası bulunmamaktadır.” diye çok açık, net bir şekilde onu ifade etmiştir.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Bakan, sorumuzu eksik sormuş olabiliriz diye bir cümle müsaadenizle...

BAŞKAN – Sayın Bakan, buyurun, devam edin.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Otopside...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, tabii, Sayın Bekaroğlu da sordu.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Otopsi bitmeden gömülmesi söz konusu mu ölülerin?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Harçlar nedeniyle dava açamayan ve hak arama zorluğu olan kişilerle ilgili bir sorun olduğundan bahsetti. Tabii, bu son derece önemli bir konu harçlarla ilgili. Bizim sistemimizde imkânı olmayanlarla ilgili adli yardım imkânı bulunmaktadır. Şu anda eğer bir kişi davanın harçlarını karşılayamıyorsa onlarla ilgili bir destek mekanizmamız vardır. Demin açıkladım sunumumda da...

MUSA ÇAM (İzmir) – Miktarı çok az Sayın Bakan.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – İşte onu artırmamız lazım. Onun için de biz hukuki himaye sigortası diye yeni bir sigorta sistemi üzerinde çalışıyoruz. Avrupa Konseyine üye pek çok ülkede bu hukuki himaye sigortası var. Biz bunu Türkiye’ye nasıl uygulayabiliriz diye bir heyet kurduk. Onlar ülke örneklerini de inceliyorlar, Türkiye’nin sigorta sistemini de inceliyorlar. Biz şimdi bu adli yardımla ilgili senede 250 milyon TL civarında bir harcama yapmışız geçen yıl itibarıyla. Tabii, bu parayı sigortaya aktardığımızda bir kısmını Hazine’den destekleyip, bir kısmını vatandaşın sağlaması yoluyla belki daha fazla kişinin buradan yararlanmasına yol açacağız ve önemli bir değişiklik olacaktır, inşallah bu sistemle biz daha fazla kişinin hak aramasını kolaylaştırmış olacağız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Niye parayı azaltmayı düşünmüyorsunuz, harçları düşürün.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hayır, şu anda yapılan işlemlerle ilgili bir maliyet gerekiyor. Şimdi, bu maliyetin tamamı Hazine’den karşılanabilir, daha sonra kaybeden taraftan da tahsil edilebilir. Yani bu da bir formül olarak düşünülebilir ama dünyanın pek çok ülkesinde özellikle bizim Kıta Avrupası’nda bunların tamamı taraflar tarafından karşılanıyor, tarafların bunu ödemesi gerekiyor ama biz Türkiye’de gene pek çoğu ödeyemeyecek durumda olanlara yardım yapabiliyoruz. Şimdi, sigorta sistemiyle bunu biraz daha geliştireceğiz, bunu burada ifade etmek isterim.

Bursa’da istinaf mahkemesi binasının şu anda ihalesi yapıldı, sözleşmesi imzalandı, yer teslimi de yapılmış durumda. Valilik aracılığıyla biz şu anda bir kamu binasında, burada istinafı açacağız. Hani “Kira meselesi var.” dedi bir arkadaşım, sordu. “Kira meselesi var, şaibeler var.” diye, şu anda kamuya ait bir yerde biz bunu yapacağız, bunu buradan ifade etmek isterim.

“Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan avukatlık kanun tasarısı nerelere görüşe gönderildi?” Tüm bakanlıklara, Türkiye Barolar Birliğine, Yargıtay, Danıştay, HSYK, Noterler Birliği, TOBB, adli yargı adalet komisyonu başkanlıklarına, 61 hukuk fakültesi dekanlığına, tüm baro başkanlıklarına, toplam 243 kuruma gönderildi, bunlardan da görüşler geldi, bu görüşler üzerinde incelemelerimizi devam ettiriyoruz.

Tabii, “Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruya ihlaller azaldı ama bir yandan da bu bireysel başvurunun Anayasa Mahkemesiyle ilgili şeyi nedeniyle birtakım sıkıntılar var.” dendi, bu konuşma metnimde de benim var. Şimdi, o bireysel başvurunun kötü olduğundan değil, şu anda bireysel başvurunun işleminde ortaya çıkan sorunlar nedeniyle Anayasa Mahkemesinin de Bakanlığımızdan talebi var yani bu konuda bir yasal değişiklik yapılması konusunda çünkü bireysel başvurudan sonra herkes doğrudan Anayasa Mahkemesine müracaat ediyor, orada birtakım problemler var. Bazı müracaatların tıpkı İnsan Hakları Mahkemesinin bizim tazminat komisyonuna gönderip orada karara bağlatılması gibi Anayasa Mahkemesine yapılan müracaatların bir kısmının da bu tazminat komisyonuna gönderilerek burada karara bağlanması ve bu gelen yükün azaltılması konusunda bir talep var. Esas amaç da işin doğrusu bu sistemin daha güçlü bir şekilde işlemini sağlamaya dönük bir husus.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 74

Tabii, Sayın Veli Ağbaba'nın cezaevleriyle ilgili söylediklerini ben özellikle dinledim, onlarla ilgili arkadaşlarıma da gerekli talimatları verdim. Yani birtakım eksiklikler, aksamalar, insan haklarına aykırı uygulamalar varsa onların birinci derece takipçisi ben de olacağım, bundan sonraki şeyde de bunları tek tek bir daha gözden geçireceğim. Bana verilen bazı cevaplar var ama bu cevapları burada paylaşmak istemiyorum. Sadece bir aramayla ilgili, çıplak aramayla ilgili -çok şey olduğu için kamuoyu tarafından- bu çıplak arama konusu, sadece orada bir kurul var, idari gözlem kurulu var, bu kurulun talebi üzerine yapılabiliyor. Yani bu da nedir? İçeriye birtakım kanuna aykırı örgütsel birtakım şeylerin girdiğine dair...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Uyuşturucu için falan söylüyorlar ama teknoloji geliştiği için...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – İşte yani böyle bir durum, silahtır, sadece uyuşturucu da değil, başka pek çok şey yani uyuşturucu olabilir, başka bir şey olabilir. Bu durumda tamamen çıplak arama değil üzerine ameliyat olurken giydirilen şeylerden bir tanesi giyiliyor, eğer kadınsa, kadın tarafından, erkekse erkek tarafından ama çok istisnai durumlarda yani -sayısını da ben bir çıkarın dedim ama çıkaramadılar, inceleyecekler onu- çok istisnai durumlarda olan bir şey ama yani içeri bir silahın girmesi uyuşturucunun girmesi böyle bir risk olduğunda buna gardiyan kendiliğinden karar vermiyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – “Silahın falan girmesi”, öyle bir şey yok.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bakın, şimdi, şu anda böyle bir ihtimal varken bunlar aranıyor. Başka, bakın, şu anda Batı ülkelerinde de...

NURSEL AYDOĞAN (Diyarbakır) - İmralı Adası'ndan gelen Çetin Arkaş'la Nasrullah Kuran'a çıplak arama basına da düştü.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Bakan, sizce kimsenin kabul edebileceği bir şey değil.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – ...bu tür aramaların yapıldığını biliyoruz. X-ray cihazından geçme konusuna gelince, tabii x-ray cihazından herkes geçiyor, yani duyarlı cihazdan geçmeyen yok. Yani ben Bakan olarak gittiğimde, yok, yok, kural olarak geçmem gerekiyor ama oradakiler tabii “geçin” fakat milletvekilleri de bakın...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Milletvekilleri, kadın milletvekilleri de...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – ...herkesin bence geçmesi gerekiyor, ben kendim gittim, geçtim. Orada bana geçmeyin denmedi ama yol öyle ayrı gösterildi ama bu kural, herkes geçecekse ben de kendim geçtim, sistemi de gördüm. Bir arama yok milletvekilleriyle ilgili, cihazdan geçiyorsunuz ama cihazda eğer bir çalma varsa o zaman bir arama...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kendi isteğinizle aranabiliyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bence siz direkt sorulara cevap verin, yoksa bu iş uzayacak.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yargıya güven konusunda, tabii yargıdan memnuniyet konusunda çok ciddi eleştiriler yapıldı, tabii bu eleştirilerin hepsi önemli eleştiriler. Yargıdan memnuniyet konusunu diğer kurumların hizmetlerinden memnuniyet gibi eğer değerlendirecek o zaman yanıltıcı olabilir. Neden? Çünkü yargıya işi düşenlerin hepsinin yarısı kaybediyor, yarısı kazanıyor, kazanan da istediği gibi kazanamıyor. Dolayısıyla yargıya işi düşenlerin sağlığta olduğu gibi veyahut da ulaşım da olduğu gibi tamamının memnun olduğu bir sonucu elde etmek için doğası gereği gerçekten çok zor gözükmektedir. TÜİK tarafından yapılan yıllara göre adalet hizmetlerinde memnuniyet oranları var. 2014 yılı memnuniyet oranı 50,8 civarında gözüküyor ama bu rakam da -TÜİK'in bu- TÜİK'in rakamları, oradan bakabilirsiniz. Tabii, yargıya güven ise yargıya işi düşün, düşmesin yargıya işi düştüğü zaman hakkın yerini bulacağını, adaletin doğru tecelli edeceğine dair bütün vatandaşlarımızda olan ortak kanaati ifade ediyor. Tabii, bu konuda anketlerdeki durumumuz iyi gözüküyor, üniversitelerin bazıları düşük, bazıları biraz farklı. OECD verilerine göre yargı sistemine güveni olan vatandaşların yüzdesi 2014 yılında Türkiye'de yüzde 48 olarak gözüküyor ama bu rakamlar hepsi için aynı çıkmıyor. Kadir Has Üniversitesinde başka, TÜİK'te başka, her yerde başka ama Türkiye olarak burada olumsuz bir noktada olduğumuzu hem memnuniyette hem de burada olumsuz noktada olduğumuzu ifade etmek isterim. Bütün amacımız da bu olumsuzluğu olumlu noktaya çevirmektir, olumlu olması için de gayret ediyoruz. Güveni sadece Adalet Bakanlığı olarak bizim tesis etme imkânımız yok, esasında yargıya güveni hem Hükûmetin yapacağı çalışmalar hem de yargıda görev yapanların verdikleri adil kararlarla bunu tesis edebilirler. Biz tek başımıza bunu yapabiliriz dersek yanlış olur. Örneğin Özgecan'la ilgili konular, tahrik indirimi gündeme geliyor, bizim yasalarımız “Mahkemenin huzuruna geldiği zaman önünü ilikledi, kravat taktı, boynunu büktü, sen bunu iyi hâl indirimi yap.” demiyor, yasa bunu söylemiyor ama maalesef -hepsi için demiyorum ama- çok da az olsa bazı hâkimler bunu uygulayabiliyor. O zaman da ne yapılıyor? Tabii sanki bütün hâkimler bunu uyguluyormuş gibi yapıyorlar, esasında hâkimlerimizin tamamı bunu uygulamıyor. Zaman zaman çıkan bazı olumsuz örnekler nedeniyle bütün herkes aynı uygulamayı yapıyormuş gibi bir hava da oluşuyor. Bu noktada tabii yargıda görev yapanların da ona daha fazla dikkat etmesi bizim de temel arzumuzdur, böylesi tartışmalara da sebebiyet vermemesi bakımından son derece önemli olduğunu düşünüyoruz.

Şu anda Hukuk Genel Kuruluna gelen ve çıkan karar sayılarını sordular. 2014 yılında çıkan dosya sayısı 1.125, gelen dosya sayısı ise 2.541. Ceza Genel Kuruluna 2014 yılında gelen dosya sayısı 855, çıkan dosya sayısı 554.

Niğde Adalet Sarayıyla ilgili... Şu anda 25 bin metrekare kapalı alana sahip Niğde adalet sarayı inşaatına 3/7/2015 tarihinde başlanmıştır, bitiş tarihi de 2/6/2017'dir. Geçen sene bütçe nedeniyle ödenek biraz az gitti ama bu sene inşallah oradaki ödenek sorunu da olmayacaktır. Bittikten sonra orayla ilgili, tekrar, dediğiniz öneri doğrultusunda da ne yapacağımıza bakarız. Şu anda oranın inşaatı... Pardon, burası adalet sarayıyla ilgili, siz cezaeviyle ilgili bir şey sordunuz. Adalet sarayı böyle.

Malatya adalet sarayının şu anda avan projesi onaylanmış, uygulama projeleri hazırlanmaktadır. 2016 yatırım programında etüt proje olarak koyduk. Malatya'ya gerçekten, dediğiniz gibi bir adalet sarayı lazım. Biz de takipçisiyiz, beraber inşallah oraya bir adalet sarayını kazandıracağız.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 75

Sulh ceza hâkimlikleriyle ilgili burada değişik görüşler ileri sürüldü. Bu konuda biraz uzun bir değerlendirme yapmak istiyorum.

Sulh ceza hâkimlikleri konusu esasında çok eskiden beri Türkiye’de çalışılan bir konu. Sulh ceza hâkimliklerinin kurularak soruşturma evresindeki hâkim kararı gerektiren durumlarda bir uzmanlaşmanın sağlanması hedeflenmiş. Daha önce HSYK’ya yazılmış, önceki HSYK sulh ceza hâkimliğinin kurulmasına olumlu görüş vermiş; Yargıtaya yazılmış, Yargıtay olumlu görüş vermiş, Avrupa Birliğiyle ilgili yetkililer bu konuda olumlu görüş vermiş ve hatta Türkiye’yi “Neden sulh ceza hâkimliğini hayata geçirmiyorsunuz?” diye görüşmelerde eleştirmiş ve bunun geçirilmesi konusunu tavsiye etmiş. Ben Bakan olarak ziyaret ettiğimde de bana da aynı şeyi söylediler. Daha sonra biz bu yasayı çıkardıktan sonra da memnuniyetlerini ifade ettiler. Sulh ceza hâkimliği talihsiz bir durumda. Neden? 17-25 Aralık sonrasında bu konuda değişiklik yapıldığı için bu hâkimlikler büyük bir saldırıya, daha doğrusu eleştiriye uğramıştır. Ben şunu ifade etmek istiyorum...

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Bakan, verdiği kararlar itibarıyla tartışılıyor, verdiği kararlar itibarıyla.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Söyleyeceğim, söyleyeceğim, izniniz olursa.

Şu anda sulh ceza hâkimlikleri yargılama yapıp mahkûmiyet kararı vermiyor, sadece soruşturma evresinde, hâkim kararı gerektiren arama kararı verebiliyor, tutuklama kararı verebiliyor, adli kontrol kararı verebiliyor, bunun gibi hâkim kararı gerektiren konularda veriyor. Amaç ne? Uzmanlaşmayı sağlamak. Çünkü soruşturma evresinde, eskiden sulh ceza mahkemesi vardı, o bazı kararları veriyordu ama sulh ceza mahkemesi aynı zamanda yargılama yapıyor, soruşturma işlemlerine yeteri kadar vakit ayıramıyordu. Şimdi yargılama yapmıyor. Sanki, mahkeme yargılama yapıyormuş gibi söylendi yani bir olayın esasını tam inceleyip mahkûmiyet kararı verecek bir süreci işletmiyor, sadece koruma tedbiri talep edilmesi hâlinde dosya üzerinden bir karar veriyor. Konu Anayasa Mahkemesine gidiyor ve Anayasa Mahkemesi burada incelemesini yaptıktan sonra diyor ki: “Öte yandan, bir mahkemece verilen karara karşı yapılan itirazların aynı yerde bulunan ve bir sonraki numarayı taşıyan diğer bir mahkemece incelenerek karara bağlanması...” Bu da çok eleştiriliyor: “Neden bir sonraki mahkeme karara bağlıyor?” Gerek adli ve gerekse askerî ceza yargılama hukukunda gerekse medeni yargılama hukukunda yerleşik bir uygulamadır. Örneğin, 5271 sayılı Kanun’un 268’inci maddesi uyarınca, ağır ceza mahkemesi kararlarına yapılan itirazlar numara olarak kendisini izleyen ağır ceza mahkemesi tarafından incelenmekte ve sonuçlandırılmaktadır. Bu tür düzenlemelerin bazıları Anayasa Mahkemesinin denetiminden de geçmiştir. Nitekim, Anayasa Mahkemesi 2012’de bu konuda bir karar vermiş. Kararın numarasını burada veriyor, onu geçiyorum çünkü daha önce de biz bu kararı verdik. Sanki bu olay için verilmiş gibi değerlendirilmemesi için Anayasa Mahkemesi onu burada açıkça ifade ediyor. Sonuçta bütün değerlendirmeleri yaptıktan sonra “Bu itibarla, itiraz konusu kuralla getirilen, sulh ceza hâkimliklerince verilen kararlara karşı başvurulacak kanun yolu, usulüne ilişkin düzenlemeler kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında olup sulh ceza hâkimliğinin kararlarına karşı yapılacak itirazların da uzmanlaşma ve yeknesaklığın sağlanması amacıyla sulh ceza hâkimliklerince incelenmesini öngören kurallar hukuk devleti ilkesi ve adil yargılanma hakkını zedelemektedir.” diyor ve davanın reddine karar veriyor. Anayasa Mahkemesi bu noktada bu kararı verdi ve şu anda Anayasa’ımız açısından bir tartışma söz konusu değildir ama dediğim gibi, bu, talihsiz bir döneme rastladığı için çok haksız eleştiriye neden oldu. Ve bazı, kamuoyunun gündemine gelen soruşturmalar nedeniyle esasında çok eleştiriliyor ama Türkiye’nin genelinde baktığınız zaman, gerçekten, vatandaşlarımızın soruşturma evresinde haklarının daha iyi korunması ve orada sonuçların aleyhine gelişmemesi bakımından önemli bir teminat olduğunu da burada ifade etmek isterim.

Çocuklarla ilgili, Çocuk Adalet Projesi kapsamında, Sayın Tamaylılığ herhâlde sormuştu “Bu ne yapıldı, projenin çıktıkları ne oldu?” diye. Proje kapsamında şu anda 25 ağır ceza merkezinde 31 görüşme odası kuruldu. Bu odalarda onların görüşmesi için uygun düzen sağlanmış oldu, her türlü imkân getirilmiş oldu. Bu, daha ziyade, çocuklarla ilgili mahkeme, soruşturma ve dava yoğunluğu dikkate alınarak yapıldı. İhtiyaç olan yerlere de aynı çerçevede yapılacaktır, bunu da burada ifade etmek isterim.

Tabii, 278 idari hâkimle ilgili medyada yer alan haberler oldu, bununla alakalı durum şu: İçişleri Bakanlığı bazı idari yargı mahkemelerinin açıkça Anayasa ve kanunlara aykırı karar verdiğini ve bu nedenle bunların hakkında suç duyurusunda bulunduğunu HSYK’ya bir yazıyla bildiriyor. Her bir vatandaşın, herhangi bir hâkim veya savcı hakkında, eğer usul ve yasaya aykırı yani takdir hakkının dışında, görevini kötüye kullanma veya başka bir şey olduğunda nasıl şikâyet hakkı varsa kurumların da şikâyet hakkı var. Bu şikâyet üzerine ne yapılıyor? Bunların bir kısmıyla ilgili 3. Daire inceleme veriyor. HSYK’nın aldığı ilke kararı gereği de inceleme izni verildiği zaman terfi işlemleri yapılamıyor. Yani, böyle bir durumda...

BIHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Ama daha herhangi bir şekilde suç...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hayır, hayır, terfi gecikiyor, yapılmayacağı anlamında değil.

BIHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Şikâyetin doğruluğu belli değil ki.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bir müsaade buyurun.

22 kişi hakkında bu karar veriliyor. Bunlardan 10 kişisi itiraz ediyor, itiraz üzerine bu kaldırılıyor. 12 kişisi de itiraz etmiyor. Şu anda bu konuyla ilgili şey devam ediyor. Yani, bu tamamıyla ilke kararlarıyla ilgili bir konudur, yoksa birilerini cezalandırmak falan değil çünkü herkese eşit uygulanıyor, kim olursa olsun. Böyle bir durum olduğunda, esasında objektif bir durum yani takdir hakkı falan da yok. Yani, o açıdan böyle bir durum var ama kamuoyuna bu biraz da siyasi nedenlerle bazı çevreler tarafından tabii farklı yansıtıldı, onu ifade etmek isterim.

Tabii, uyuşturucu kullananlarla ilgili şeyler söylendi. Uyuşturucuyla alakalı cezalar ciddi oranda artırıldı. Geçen dönemde Parlamentoda kabul edilen kanundan sonra “İçiciyim.” diyenin cezası iki yıldan beş yıla kadar artırıldı ve diğer suç türlerinin cezaları daha da fazla artırıldı, infazı da terör suçları gibi 3/4 yapıldı, içeride kalış süreleri de artırıldı. O yüzden cezalar artmıştır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 76

Tabii, denetimli serbestlik gizli bir af değildir. Esasında, denetimli serbestlik konusu dünyanın pek çok ülkesinde var, ülkemizde de başarıyla uygulanan bir sistem, alternatif bir infaz yöntemidir. Biz Adalet Bakanlığı olarak hukukumuzdaki alternatif infaz yöntemlerinin çoğaltılması için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Ne yapabiliriz, dünya uygulamalarına bakıyoruz, Türkiye'ye hangilerini taşıyabiliriz onların değerlendirmesini yapıyoruz. Bu, son derece önemli bir infaz müessesesi. Cezadaki caydırıcılık veya ceza alan kişinin topluma kazandırılması, cezasının infaz edilmesinden sonra toplum içinde mutlu ve başarılı bir şekilde yer alması bakımından bu denetimli serbestliğin çok büyük bir imkân olduğunu değerlendiriyoruz.

Denetimli serbestliğin süresinin artırılması çok soruldu. Bu sürenin artırılmasıyla alakalı tabii, çok beklenti var, bana da pek çok mesaj geliyor. Şu anda bildiğiniz gibi, on sekiz ay hapis cezası alan bir vatandaşımızın denetimli serbestlik yoluyla içeri giriş işlemleri yapılıyor, orada birtakım usul işlemleri var, o bir günde, iki günde, en geç bir haftada bitiyor, âdeta içeri girmeden dışarı çıkmış oluyor. On sekiz ay...

MUSA ÇAM (İzmir) – Dahaiyi karar alın.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, denetimli serbestliği iki yıla çıkardığımızda, o zaman otuz altı ay hapis cezası alan bir vatandaşımız işte cezası kesinleştikten sonra gelecek cezaevine, birtakım işlemler yapılacak, işinin bitiş şeyine göre bir gün iki gün içerisinde tekrar oradan çıkacak. Ben bunu Komisyonun takdirlerine sunuyorum: Otuz altı aya kadar ceza almış kişilerle ilgili bir cezasızlık uygulaması getirelim mi, getirmeyelim mi? Bizim değerlendirmemiz de bu cezasızlık uygulamasının toplumu daha çok rahatsız edeceği ve kamu düzeni bakımından da çok olumsuz sonuçlar doğuracağı yönündedir. Çünkü, şu anda bizim sistemimizde bir kamu davasının açılmasının ertelenmesi müessesesi var, kamu davasını açmayabilir, ondan önce takipsizlik kararı verebilir; davayı açtı, açtıktan sonra paraya çevirme var, erteleme var, hükmün açıklanmasının geri bırakılması var. Mahkeme yargılama sonucunda ertelemeyi uygulamıyor, paraya çevirmeyi uygulamıyor, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasını uygulamıyor ve o ceza öyle kesinleşiyor. Bütün bunları koyduğunuz zaman, bütün bu müesseselerle beraber değerlendirdiğimizde, bunu iki yıla çıkardığımızda Türkiye'de üç yıl... Hükmün açıklanması, tabii, nihai ceza bakımından uygulanıyor. İki yıl yani üst cezanın üst sınırı beş yıl da olabilir, altı yıl da olabilir. Son üç ceza iki yıl olduğu zaman içeri girmiyor. Öyle baktığınız zaman değerli arkadaşlar, pek çok suçla ilgili bir cezasızlık hâli ortaya çıkacak yoksa biz de arzu ediyoruz ki bu noktada gerçekten herkesi mutlu edecek bir adım atalım ama işin gerçeğini incelediğimizde böyle bir sorunla karşı karşıyayız. Ama, biz bununla ilgili hep kamuoyuna şunu söyledik: "Bizim bu konuda bir çalışmamız yoktur." dedik. Geçen bütçe görüşmesinde de arkadaşlarımız sordular, aynı cevabı verdim, yoktur böyle bir çalışmamız. İkinci: Aflla ilgili de bir çalışmamız yoktur, böyle bir düşünce de söz konusu değildir.

Türkiye'de suç sayısı arttı, suçlu sayısı arttı, cezaevindeki kişi sayısı da arttı. Bunların hepsi rakamsal olarak doğru değerlendirmeler. 2008'e kadar bizim hukukumuzda suçlar dosyaya göre değerlendiriliyor. "Dosya kaç taneyse o kadar suç var." deniyordu, sanığa göre bir değerlendirme yapılmıyordu, suça göre de bir değerlendirme yapılmıyordu. 2008'de alınan bir kararla bir dosyanın içerisinde kaç sanık varsa onların hepsi ayrı ayrı suçlu sayılıyor kesinleşmesi hâlinde cezanın. Yine, o dosyanın içerisinde kaç tane suç varsa bir kişi diyelim ki 3 ayrı suçtan... Demin, HDP'ye saldıran kişiyle alakalı verdiğim gibi onların hepsi ayrı ayrı suç sayılıyor. Öyle olunca rakamlar ne yapıyor? Tabii, birdenbire büyük artış göstermiş oluyor; bir tanesi bu.

İkinci: Tabii, bilişim suçlarında çok ciddi artışlar var, bilişim üzerinden işlenen suçlarda gerçekten ciddi artışlar var. Eskiden bu sistem olmadığı için oradan bir artış oldu.

Üçüncüsü: Hâkim sayısını artırdık, savcı sayısını artırdık, mahkeme sayısını artırdık, Yargıtaydaki daire ve üye sayısını artırdık. Ve bunlar, davaların görülmeye süreleri, her ne kadar uzunsu da Yargıtaydaki dosyaların hızla erimesine, kararların kesinleşmesine yol açtı ve orada cezası kesinleşenler de tabii infaz aşamasında cezaevlerine geldi. Ayrıca, eskiden cezanın beşte 2'si infaz ediliyordu, 2004'den itibaren cezanın üçte 2'si infaz ediliyor. İnfaz süresi de arttı, ceza miktarları arttı, zaman aşımı arttı. Bütün bunların hepsi esasında bu sayı artışına neden oldu. Yoksa sadece suçların artmasıyla yani insanlar çok suç işlediğinden bu hâle gelmedi; cezadaki, infazdaki, Yargıtaydaki hâkim ve savcı sayısındaki değişiklikler nedeniyle de bu artışın olduğunu burada özellikle ifade etmek isterim.

Tabii, çocukların posta giderlerinin cezaevinde tahsili doğru bir şey değil. Bunu bana bir milletvekili arkadaşımız getirdiğinde ben talimat verdim, şu anda bu konuyla ilgili çocuklardan posta giderlerini kaldırarak adım atıyoruz, onunla ilgili ilgili yerlerle görüşülecek ve herhangi bir para alınmayacaktır.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Bakanım, çocuk görüşleriyle ilgili bir düzenleme yapılamaz mı? Çocuklara biliyorsunuz büyükler gibi görüş yapıyor.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani daha iyi hâle getirilebilir.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Çocuk görüşleri büyükler gibi yapılıyor, 1 açık, 3 kapalı görüş yapılıyor. Bu, 4 açık görüş yapılabilir. Bununla ilgili bir düzenleme yaparsanız...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Getirilebilir. Biz onunla ilgili çalışalım, şu anda daha iyi hâle getirme imkânımız varsa bununla ilgili gerekeni yaparız.

Sayın Böke'yle ilgili söylenenler var. Tabii, gazetenin manşetini ben hem ahlaki hem insani hem hukuki asla bulmuyorum. Böyle bir yaklaşımı kabul etmemiz mümkün değil.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Gereğini yaptınız mı?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Gazetenin işvereni TMSF.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Benim gereğini yapmam değil, benim gereğini yapacak şeyim yok. Bakın, Sayın Başbakanımızın bu konuda açıklaması var. Sayın Selin Sayek Böke'nin Hristiyan olduğu tartışmalarına ilişkin bir soru üzerine

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 77

Davutoğlu şöyle konuştu: “İlkesel olarak Selin Hanım’la ilgili dile getirilen hususta çok net bir tavır takınmak lazım. Türkiye Cumhuriyeti devletinin bütün vatandaşları eşit haklara sahiptir ve herhangi bir vatandaşın geçmiş ve kökeni etrafında yapılan tartışmalar kesinlikle insan haklarına aykırıdır ve etnik bir ırkçılık dozu taşır.” Ben, kişi olarak, insanların ırklarına göre ayırım yapılmasına aklımın erdiği günden beri karşıyım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Açılan bir dava var mı, başlayan bir soruşturma var mı?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bak, şu anda onu bilemiyorum, onun tabii...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Açılan bir dava varsa bile havuz medyasında hepsi kapanır.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Onun bakın, insanların anasını, babasını, cinsiyetini, doğduğu yeri seçme hakkı yok, kimse Cenab-ı Allah’a dilekçe yazıp da beni Türkiye’de falan anneden, falan babadan yarat diye demedi. Yaratılmışların bütün hepsi eşittir, hepsi eşrefi mahlukattır, ben öyle olduğuna inanıyorum ve bu manşeti atanları da kınıyorum; benim yapacağım şey bu.

MUSA ÇAM (İzmir) – Ama en çok da...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Kayyumu görevden alacak mısınız?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Bakanım, bununla ilgili işlem yapmayı düşünüyor musunuz? Kayyumu siz atadınız.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tabii, soruşturma konusu benim Bakanlığımın konusu değil. Bakın, eskiden 2004’e kadar bizim Ceza Muhakemesi Kanunu’nda Adalet Bakanına bir konuda soruşturma yapmak için talimat verme yetkisi vardı, onu biz kaldırdık Yasa’dan.

ERKAN KANDEMİR (İstanbul) – Sözcü’nün manşetini gördünüz mü?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Siz atadınız kayyumu. Bir sürü gazete var yani hepsini sınıfladınız, kimisi haram medyası, kimisi havuz medyası, kimisi Hükümet...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Benim yetkim olsa ben talimat verirdim ama şu anda böyle bir yetkim yok.

Şimdi, yargının siyasallaşması konusunda hepimizin üzerinde durması gereken önemli bir konu olduğunu düşünüyorum. Çünkü, yargının siyasallaşması sadece yargıya değil, herkese büyük zarar verir. Türkiye’de yargının tarafsız, bağımsız görev yapması hepimizin ortak arzusudur. Anayasa’nın 138’inci maddesi esasında bu konuda önemli ilkeyi ortaya koyuyor: “Hâkimler görevlerinde bağımsızdır, görevlerini yaparken Anayasa, kanun ve hukuka bağlı vicdani kanaatlerine göre hareket ederler.” diyor. Bu çok net. Anayasa’ya bağlı olacağız, kanuna bağlı olacağız, hukuka bağlı olacağız, vicdanımız da bunlara bağlı olacak. Eğer bizim vicdanımız Anayasa, kanun ve hukuka bağlı olmazsa o zaman kine, öfkeye, nefrete, dinî veya siyasi görüşe, esen rüzgâra bağlı olabilir. Ben bunu her yerde ifade ediyorum. Zaman zaman bazıları diyor ki: “Ben vicdanıma göre karar verdim.” Bizim Anayasa’mız vicdana göre karar değil, Anayasa, yasa ve kanuna bağlı bir vicdan... Anayasa, yasa ve kanuna göre karar vermesini söylüyor. Ona göre bir dosyada siz bir kişinin suçlu olduğuna inanabilirsiniz, vicdanen mutmaainsiniz ama dosyada delil yoksa sizin yapacağınız şey Anayasa ve yasalar gereği ona beraat vermektir. Sizin vicdanınızla değil Anayasa’yla ve yasayla, hukukla bağlı olarak karar vermeniz lazım. Biz bu noktada herkesin aynı duyarlılıkta olduğuna inanıyoruz ama maalesef, Türkiye’de bir noktada siyasi partiler olarak birleşemedik.

Şimdi, bir soruşturma yapılıyor, soruşturma sırasında diyelim ki, bir partinin istediği istikamette karar çıktığı zaman o kararı veren hâkim kahraman, o kararı veren savcı kahraman, hukukun üstünlüğüne inanan birisi. Eğer tersinden bir karar, onun istemediği bir karar çıktıysa, o kararı veren hâkim, bağımsız değil, tarafsız değil; aklını, kalbini, vicdanını satmış biri gibi lanse ediliyor. Biz bunu çok yaşadık.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – En başta siz söylüyordunuz Sayın Bakanım.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Onun için de diyoruz ki değerli arkadaşlar, 17 Aralık, 25 Aralık sürecinde soruşturma yapanlara itimat edip, ondan sonra bu soruşturmayla ilgili başka karar verenlere itimatsızlık edersek çok büyük hata yaparız. İki de hâkim, ikisi de savcı. Böyle ayırım yapmayalım.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Gayri millî Anayasa Mahkemesi... Biz söylemedik, siz söylediniz.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bakın, bir şey daha söylüyorum: Değerli arkadaşlar, şimdi, Ergenekon ve Balyoz davaları görüşüldü.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Bülent Arınç da söylüyor.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Genel Sekreter burada, gayri millî...

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Hepsı fos çıktı Sayın Bakan.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Biliyorsunuz, Balyoz ilk derece mahkemesinde karara bağlandı. Sonra Yargıtaya geldi, onama aldı, sonra da bireysel başvuruya gitti, oradan hak ihlali tespit edilerek yargılamanın yenilenmesi yolu açıldı. Bu arada ne oldu? Bazı değişiklikler yapıldı, ÖYM’ler kalktı, yeni bir heyet bu davaları yeniden ele aldı.

Şimdi, İstanbul gibi ağır ceza mahkemelerinde görev yapan hâkimler gerçekten Türkiye’nin en seçkin hâkim ve savcılarından oluşuyor çünkü belli nitelikler alarak oraya geliyorlar.

Şimdi, düşünün, ben soruyorum her yerde, burada Komisyon huzurunda da ifade etmek istiyorum. Bir heyet, Anayasa aynı, dosya aynı, deliller aynı, orada diyor ki: “Ağırlaştırılmış müebbet, müebbet, süreli hapis cezaları bazılarını veriyorum.” Ve bu kararlar onanıp geçiyor ve kesinleşiyor. Sonra heyet değişiyor, bunların hepsine beraat veriyor. Şimdi, İzmir’deki casusluk davasında da aynı. Şimdi, heyet geldi, yeni bir heyet beraat verdi.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 78

Ben şimdi, bir Adalet Bakanı olarak, onu bir kenara koyalım, sıradan bir vatandaş olarak diyorum ki: "Dosya aynı, taraflar aynı, deliller aynı; nasıl oluyor da bir heyet yüzde 100, hem de en ağır cezayı öngörüyor, bu 'doğrudur' diyor da, başka biri 'suçsuz' diyor?" O zaman bizim bunu tartışmamız gerekmez mi? Bakın, ben şunu net söylüyorum.

NURSEL AYDOĞAN (Diyarbakır) – Akşam yatıyor, sabah kalkıyor kararı veriyor, hâkimler rüyasında görüyor.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bakın, bunu ben çok net olarak ifade ediyorum: Burada bu kararı veren iki heyetten birisi adalete ve hukuka ihanet etmiştir. O zaman bununla ilgili HSYK bir inceleme yapıp bunu yapanla alakalı bir yaptırım uyguladığında hukuk devletini mi korumuş oluyor, yargı bağımsızlığına müdahale mi etmiş oluyor?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Siyasi sorumluluk da var Sayın Bakan. Siyasilerin de cezalandırılması gerekiyor.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Esasında HSYK, hukukun dışına çıkan, takdir hakkını hukuk dışı kullananlarla ilgili de elbette, Anayasa ve yasalar gereği vazifesini yapacaktır. Bize düşen...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Orada siyasi sorumluluğu olan insanların da cezalandırılması gerekiyor.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bakın ben geçen dönemde söyledim Sayın Ağbaba. Ben burada söyledim, geçmiş dönemde benim konuşmalarımı alın bakın, bu davalarla ilgili ben hep burada "Tek taraflı bakmayalım." dedim. Bir taraf "yüzde 100 suçlu", öbür taraf "yüzde 100 suçsuz" diyor. İkisi de yanlış. Siz dosyayı bilmiyorsunuz, ben bilmiyorum. Bu yanlış. Bunun kararını kim verecek? Bunun kararını sonuçta mahkeme verecek. Ama ben şu öz eleştiriye de yapıyorum: O dönemde benim daha fazla sesimi yükseltmem lazımdı. Ama o dönemde sesimizi biz yükselttik ama fazla değil belki. Ama şimdi, başka uygulamalar görünce de bizim hep beraber kalkıp yanlış yapanlara karşı hep beraber durmamız lazım. Türkiye'nin yargısını, hukuk devletini, yargı bağımsızlığını, yargıya güveni ayakta tutmak için yanlış yapanların karşısında hep beraber durmamız lazım. Mesela, Muammer Akkaş kalktı bildiri dağıttı. Hani hatırlar mısınız şeyde. Şimdi, o zaman tamam o dönemin tartışmalarına ben girmiyorum ama bir cumhuriyet savcısı militan gibi kalkıp böyle bir şey yaptığında bütün partilerin ayağa kalkıp demesi lazım ki: "Sen yanlış yapıyorsun." (CHP sıralarından gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Biz de söyleriz, biz...

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin, son bir buçuk dakika.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bakın, bunların hepsi... Bakın, dün "öyle" deyip, bugün başka yerde durmanın anlamı yok. Dün dediğiniz şeyleri bugün de söylemeniz lazım. Dün dediğinizi bugün de söyleyin. Dün onlara karşı, bugün onlarla beraber; öyle olmaz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Bakan, asla beraber değil.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Öyle olmaz, açık açık... Dün yanlış yapanlara da karşı duracaksınız bugün de yanlış yapan... Yargının içinde herhangi bir bağılılıkla hareket eden herkes yargıya zarar verir. Viodan sadece anayasa, kanun ve hukukla bağlı olmalıdır. (CHP sıralarından gürültüler)

Tabii, TCK'nın 299'uncu maddesi çok eleştirildi. Bu madde üzerinde Sayın Cumhurbaşkanımıza da haksız ithamlar yapıldı. Özellikle ifade etmek isterim ki, şu anda 299'uncu madde kapsamında cezaevlerinde tutuklu bulunan kişi 8'dir. 1 tane de cezası kesinleşmiş hükümlü kişi vardır. Şimdi öyle bir hava estiriliyor ki, herkes tutuklanıyor, herkes içeride... Rakam burada.

MUSA ÇAM (İzmir) – Açılan dava...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kaç dava açıldı?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Öte yandan bakın, benim elimde izin verilen şeyler var. Burada çok net söylüyorum. Benim buradaki ifadeleri okumaya benim ahlakım, edebim izin vermez. Bunların hiçbirinin içerisinde fikir falan yok.

Şimdi sadece şeylerini söyleyeceğim. "Cumhurbaşkanının" diyor, arkasından "...anasını, avradını..." diyerek sinkaflı küfürler...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Bakan, Can Dündar kimi öldürdü?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Onlarca... Onlarca...

Bir de şimdi kamuoyuna şöyle deniyor: "Efendim, bir tweet attı böyle oldu." Bakın, burada, gelin görün, benim okumaya ahlakım izin vermiyor, sizin ahlakınız izin veriyorsa mesele yok.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Bakan, asla vermeyecek, asla da vermeyecek.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Benim kimseye... Bak, eleştiri ayırdır, küfretmek ayırdır.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Bakan, Can Dündar Cumhurbaşkanına küfür mü etti? Tecavüz mü, cinayet mi...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bunlar eleştiri falan değil, resmen küfrediyorlar sinkaflı. Senin eşine, senin kızına, senin çocuğuna, sana birisi sinkaflı küfrederse sen düşünce özgürlüğü mü diyorsun?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Can Dündar'ın suçu ne?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hiç oradan oraya geçme. Bakın, ben şu anda, Sayın Cumhurbaşkanımıza sinkaflı küfredenleri düşünce özgürlüğü diye savunuyorsunuz; ona söylüyorum. Küfür ne zamandan beri düşünce özgürlüğü olmuş?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Bakan, Can Dündar, Erdem Gül Cumhurbaşkanına küfrettiyse idam edilsin, idam edilsin.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bakın, şu anda 299'u konuşuyoruz. Ona ne cevap vereceksin?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Doğru söylemiyorsunuz, doğru söylemiyorsunuz!

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Doğruyu söylüyorum. Siz yalan söylüyorsunuz, elimde belgeler...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Can Dündar hangi hakareti etti?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 79

BAŞKAN – Sayın Ağbaba... Sayın Ağbaba...
ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sinkaflı küfürler...
VELİ AĞBABA (Malatya) – Hangi hakareti yaptı? Hangi ahlaksızlığı yaptı?
BAŞKAN – Sayın Ağbaba... Sayın Ağbaba...
ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – “Cumhurbaşkanına ağzını açan içeri alınıyor.” diyor.
VELİ AĞBABA (Malatya) – Doğru değil, doğru değil.
ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Kimseye... Öyle bir şey yok.
AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Çok ayıp ya!
VELİ AĞBABA (Malatya) – Hangi gazeteci, Can Dündar... Ne zaman hakaret etti?
BAŞKAN – Sayın Ağbaba...
ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, bir defa Can Dündar’la ilgili konu 299’la ilgili değil, ayrı bir konuda soruşturma yapılıyor, ayrı bir konuda yargılama yapılıyor. Böyle bir şey olur mu? (CHP sıralarından gürültüler)
BAŞKAN – Sayın Bakan... Sayın Ağbaba...
ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bakın, ben...
VELİ AĞBABA (Malatya) – Can Dündar Cumhurbaşkanına küfredti mi? Can Dündar sinkaflı küfredti mi diye soruyum size.
ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bak konuyu değiştirme, sıkıştın oraya gidiyorsun.
MUSA ÇAM (İzmir) – Ne alakası var?
ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – 299’u konuşuyoruz, 299 ayrı. Can Dündar 299’dan yargılanmıyor. 299 Cumhurbaşkanına hakareti düzenliyor. Cumhurbaşkanına küfrediyor, sinkaflı, eşine, kızlarına, çocuklarına...
VELİ AĞBABA (Malatya) – Söylediğinizle bizim söylediğimiz ne ilgisi var?
BAŞKAN – Sayın Ağbaba...
ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – ...kendine sinkaflı küfürler... İşte burada. (CHP sıralarından gürültüler)
Ondan sonra da Cumhurbaşkanını eleştiriyor... Cumhurbaşkanını eleştiriyse alakası yok.
VELİ AĞBABA (Malatya) – Bizim söylediklerimizle ne ilgisi var?
BAŞKAN – Sayın Ağbaba...
ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Evet, ben isimleri vermiyorum, sadece konulara değiniyorum.
VELİ AĞBABA (Malatya) – Verin isimleri, verin.
BAŞKAN – Sayın Ağbaba...
ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hayır, isimleri vermem. Ama buradan şu çıkarılıyor: “Cumhurbaşkanının aleyhine ağzını açan içeri alınıyor.” Yok öyle bir şey.
MEHMET GÜNAL (Antalya) – Ne demek yok?
ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – “Cumhurbaşkanının aleyhine twit atan içeri alınıyor.” Yok öyle bir şey.
BAŞKAN – Sayın Günel, müsaade edin ya...
NURSEL AYDOĞAN (İstanbul) – Talimatla...
ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Açın siz gazetelere bakın.
VELİ AĞBABA (Malatya) – 14 yaşındaki...
BAŞKAN – Sayın Ağbaba, Allah’a şükretmek için bir neden var ki, iyi ki Komisyon üyesi değilsiniz siz burada.
ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şu anda her gün Cumhurbaşkanına hakaret ve küfür yapmadan manşet çıkarmadan çıkmayan gazeteler var. Bırakın Allah aşkına. Böyle bir şey olur mu?
MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Bakan, ben onu anlamaya çalışıyorum, kim olduğu önemli değil.
ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Böyle bir şey olur mu?
MEHMET GÜNAL (Antalya) – Delilleri nereden bulmuşlar?
BAŞKAN – Sayın Bakan...
ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tokat Adalet Sarayı...
VELİ AĞBABA (Malatya) – 14 yaşında bir çocuk Facebook’ta “b” tuşuna basıyor, atıyorsun içeri.
ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bakın, bakın “b” tuşuna basmayı küfür... Bakın...
Neyse... Neyse...
BAŞKAN – Arkadaşlar...
AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Bakan da uyarın rica ederim.
ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben, söyleyeceklerimi...
AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sizin söylediklerinizin ne ilgisi var?
BAŞKAN – Sayın Bakan, süreniz tamamlanmıştır.
ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bakın, 299’u konuşuyoruz. Ben, 299’la ilgili cevap veriyorum. Kimsenin küfür yapmaya hakkı yoktur.
BAŞKAN – Sayın Bakan...
ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bizim hukukumuz da küfrü himaye etmez, ahlakımız da küfrü himaye etmez.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 80

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Onu savunan yok ki.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kim savunuyor onu?

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Siz savunuyorsunuz ya! Bu küfürleri eleştiri diye söylüyorsunuz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Asla... Asla...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Asla... Bunlar nedir deminden beri? Bizim aklımız yetmiyor mu? Ne söylüyorsunuz?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Asla savunmuyoruz, asla!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

MUSA ÇAM (İzmir) – Çarpıyorsunuz Sayın Bakan!

BAŞKAN – Arkadaşlar...

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bak, şu anda içeride 299'a göre tutuklu bir tane çocuk yok.

BAŞKAN – Sayın Bakan, süreniz dolmuştur.

Teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Bakana teşekkür ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, kurum bütçeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutup oylatacağım.

Adalet Bakanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Adalet Bakanlığı 2016 yılı bütçesi ile 2014 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu 2016 yılı bütçesi ile 2014 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN - Arkadaşlar, Sayın Bakanın yüzünü göremiyorum, oylama devam ediyor, henüz birleşim kapanmadı.

Türkiye Adalet Akademisi bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Türkiye Adalet Akademisi 2016 yılı bütçesi ile 2014 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Anayasa Mahkemesi bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Anayasa Mahkemesi 2016 yılı bütçesi ile 2014 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Yargıtay bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Yargıtay 2016 yılı bütçesi ile 2014 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Danıştay bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Danıştay 2016 yılı bütçesi ile 2014 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu 2016 yılı bütçesi ile 2014 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN - Böylece gündemimizde bulunan bütçeler ve kesin hesaplar oylanmış ve kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

Gündemimizin ikinci kısmında bulunan kurum bütçelerini görüşmek için saat 22.00'te toplanmak üzere birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.07

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 81

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 22.06

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İbrahim Mustafa TURHAN (İzmir)

SÖZCÜ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, çok değerli Bakanımız, değerli milletvekillerimiz, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok değerli bürokratları, basınımızın ve televizyonlarımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 23'üncü Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

Gündemimizde Kalkınma Bakanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı bütçe kesin hesap ve Sayıştay raporları ile ayrıca Kalkınma Ajansları genel denetim raporları bulunmaktadır.

Şimdi, sunumunu yapmak üzere Sayın Bakana söz vereceğim ama usul yönünden bir söz talebi var.

Buyurun Sayın Temizel.

Sayın Cevheri, sizin söz talebiniz usulle ilgili mi?

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) – Konuşmayla ilgili.

BAŞKAN – Konuşmayla ilgili, peki.

Buyurunuz.

II.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER (Devam)

4.- Komisyonun çalışma usul ve esasları hakkında görüşmeler

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, konunun sizinle hiç ilgisi yok, o nedenle özür dileyerek başlamak istiyorum konuşmama.

Bundan önce görüştüğümüz Adalet Bakanlığı bütçesinin tam kapatılması aşamasında Plan ve Bütçe Komisyonu gibi teknik bir komisyonda asla görmek istemediğimiz, zaten ona da yakışmayan nahoş olaylarla karşı karşıya kaldık. Özellikle de partimiz, ilginç bir şekilde, dolaylı olarak suçlandı. Öncelikle şunu belirtmek istiyorum: Cumhuriyet Halk Partisinin ve Cumhuriyet Halk Partililerin tamamının kişilerin kendilerini, ailelerini hedef alan hiçbir iğrençliğin arkasında durması mümkün değildir ve buna küfür de dâhildir, olmamıştır, olamaz. Bunu özellikle belirtmek istiyoruz. Bazı insanlar o tür tavırları falan göstermişler ise onlarla ilgili olarak gereken cezalandırma veya hukuk neyi gerektiriyorsa onlar yapılmalıdır, buna da bir karışıklığımız kesin olarak olmaz. Ama suç yaratmaya dönük sahtekarlıklara karşı da aynı duyarlılığı gösteriyoruz. Burada asla telaffuz etmeyeceğimiz bazı kelimeleri telaffuz ederek böyle şeylerin söylenmesini yadırgadığımızı belirtmek istiyoruz.

İkinci olarak da, yine, partimizin herhangi bir hukuksuzluğa karşı, dolayısıyla süjesi kim olursa olsun, sergilenen her tavrının mutlaka bir tarafa yandaşlık olarak veya savunma olarak belirtilmesinden de rahatsızız. Cumhuriyet Halk Partisinin “paralel yapı” denilen örgütle uzaktan yakından ilgisi yoktur, olmamıştır, savunması da olmamıştır. Bunun özellikle tutanaklara geçirilmesini istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Evet, görüşmelere geçiyoruz.

III.- SUNUMLAR (Devam)

2.- Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz'ın, 2016 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/529) ile 2014 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/297) hakkında sunumu

BAŞKAN – Sayın Bakan, süreniz kırk beş dakikadır.

Buyurun efendim.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli bürokratlar ve kıymetli basın mensupları; sunumuma başlamadan önce hepinizi saygıyla selamlıyor ve bütçe görüşmelerimizin hayırlı olmasını diliyorum.

Kalkınma Bakanlığı ve bakanlığıma bağlı Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı (TÜİK), Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (GAP), Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (KOP), Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (DOKAP) ve Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (DAP) bütçelerinin görüşülmesi vesilesiyle söz almış bulunuyorum.

Değerli Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bakan, sunuma geçmeden önce bir de siz ya da bürokrat arkadaşlarımız kendilerini komisyonumuza tanıtırlarsa lütfen. Bunu hep yapıyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 82

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – İsterseniz, arkadaşlarımız bizzat kendileri tanıtırlar.

BAŞKAN – Lütfen.

Buyurun.

(Bürokratlar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

MUSA ÇAM (İzmir) – Kadın arkadaşlar hiyerarşik açıdan mı arkadalar? Neden hep en arkada oturuyorlar?

BAŞKAN – Bu görevle ilgili bir şey.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Özel bir durum söz konusu değil.

BAŞKAN – Bence bu konuya Sayın Usta cevap verebilir, herhâlde bütün arkadaşları tanıyorlardı.

Buyurun.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Değerli arkadaşlar, Kalkınma Bakanlığı, malum, Devlet Planlama Teşkilatının birikimi üzerine kurulmuş bir Bakanlığımız ve öteden beri Plan ve Bütçe Komisyonumuzun da ana muhatabı olan bir Bakanlık. Dolayısıyla, bugün burada sizlerle birlikte olmaktan büyük bir şeref, mutluluk duyduğumu belirtmek isterim.

Bu vesile dışında da, Komisyonumuzla her zaman birlikte çalışmaya, iş birliği yapmaya da hazır olduğumuzu özellikle belirtmek isterim.

Tabii, vaktin darlığı açısından bir doküman hazırladık, onu sizlere dağıttık. Ben oradan tamamını okumayacağım, bir kısmını okumuş olacağım. Ardından, sizlerin müzakereleri, sorularıyla daha farklı konulara da değinme imkânı bulmayı ümit ediyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Kalkınma Bakanlığımızın temel görevi, ülkemizin doğal, beşeri ve iktisadi her türlü kaynak ve imkânlarını tespit ederek, takip edilecek iktisadi, sosyal ve kültürel politika ve hedeflerin belirlenmesinde Hükûmete müşavirlik yapmaktır. Bakanlığım, bu çerçevede, Hükûmetçe belirlenen amaçlar doğrultusunda, makroekonomik, sektörel ve bölgesel gelişme alanlarında ulusal ve yerel düzeyde analiz ve çalışmalar yaparak, beş yıllık kalkınma planları, uzun vadeli perspektif planlar, orta vadeli programlar, yıllık programlar, yatırım programları, sektörel, bölgesel, tematik stratejiler ve eylem planları hazırlamakta, özel programlar hayata geçirmekte ve uygulamayı etkin bir şekilde izlemekte ve değerlendirmektedir.

Bakanlığımız, kalkınma planlarını hazırlama görevi çerçevesinde, 2014-2018 dönemini kapsayan Onuncu Kalkınma Planı'nı ilgili tüm tarafların katkısını alarak geniş bir katılımı hazırlamıştır. Medisimizin değerli katkılarıyla karara bağlanarak yürürlüğe konulan Onuncu Kalkınma Planı'nda, yeni bir yaklaşım olarak, 25 adet öncelikli dönüşüm programı oluşturulmuştur. 25 öncelikli dönüşüm programı için hazırlanan eylem planları toplamda 1.248 eylem içermektedir. Uygulama safhası, Kalkınma Bakanlığının genel koordinatörlüğünde ve program koordinatörü ve/veya bileşen sorumlusu olan toplamda 35 kamu kurum, kuruluşunun sorumluluğunda yürütülmektedir. Her bir program, belirlenmiş hedef ve ölçülebilir performans göstergeleri ile plan-bütçe ilişkisini güçlendirmeye katkı sağlamaktadır. 2016 yılında da 25 öncelikli dönüşüm programının uygulanması etkin bir şekilde takip edilecektir. Eylem planlarında yer alan eylemlerin gerçekleştirilmesi sürecinde, yatırımları ve ihracatı artırmaya, cari açığı aşağı çekmeye, ekonominin istihdam ve verimlilik seviyesini, rekabet gücünü yükseltmeye, kamu maliyesini güçlendirmeye ve mali disiplinin kalitesini artırmaya yönelik eylemler öncelikle ele alınacak ve bu eylemlerin gerektirdiği yasal düzenlemelere hız verilecektir.

Bakanlığımızın görevlerinden biri de, ülkemizin uzun vadeli kalkınma stratejisini ortaya koymaktır. Bu kapsamda, Türkiye'nin geleceği açısından 2030'lu yıllara uzanan yeni bir uzun vadeli vizyon oluşturulmasına yönelik olarak çalışmaları başlatmış durumdayız. Bu çalışmayla, ön hazırlıklarına 2017 yılı başında başlayacağımız On Birinci Kalkınma Planı'na da uzun vadeli bir perspektif oluşturmayı planlıyoruz. Burada henüz tam, kesin bir karar oluşturabilmiş değiliz ama 2030 veya 2035'i hedef yılı olarak belirleyip bu uzun vadeli perspektif çalışmasını tamamlamayı planlıyoruz.

Bakanlığımızın diğer bir görevi, her yıl merkezî yönetim bütçesinin hazırlık sürecini başlatan ve üç yıl perspektifli makroekonomik politika çerçevesi çizen orta vadeli programların hazırlanmasıdır. Orta vadeli programlarda dünya ve Türkiye ekonomisindeki gelişmelere, programın amacına, makroekonomik hedeflerine ve politikalarına yer verilmektedir. Bu çerçevede 2016-2018 dönemini kapsayan Orta Vadeli Program (OVP) hazırlanarak 11 Ekim 2015 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Ancak genel seçimler sonrasında yeni Hükûmetin kurulmasıyla birlikte Orta Vadeli Program'ın revize edilmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Revize edilen Orta Vadeli Program 11 Ocak 2016 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Orta Vadeli Program'ın temel amaçları, istikrarlı ve kapsayıcı niteliğiyle büyümeyi artırmak, enflasyonu düşürmek, mali disiplinin sürdürülmesiyle birlikte cari açığı azaltma eğilimini korumaktır. Bu temel amaçların gerçekleştirilmesinde para, maliye ve gelir politikaları birbiriyle uyum içerisinde hayata geçirilecektir. Bu uyum ve koordinasyon gerekli ancak yeterli değildir. Süratle uygulamaya konulacak yapısal reformlarla da desteklenmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, Onuncu Kalkınma Planı'nda yer alan öncelikli dönüşüm programları kapsamında hazırlanan eylem planlarının uygulanması kararlilikla sürdürülecektir.

Bakanlığımızın görevleri arasında, planlama fonksiyonunun bir gereği olarak, plan-bütçe ilişkisini sağlayan yıllık program ve yatırım programını hazırlamak da bulunmaktadır. Bu kapsamda, 2016 Yılı Programı 23 Ocak 2016 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. 2016 yılı yatırım programı hazırlık çalışmaları ise hâlen devam etmekte olup bütçenin onaylanmasını müteakip tamamlanacaktır.

Burada, Bakanlığımıza verilmiş diğer bir görev olan ve ülkemizin Avrupa Birliği üyeliğine aday ülke konumunun gereği olarak her yıl Avrupa Komisyonuna sunulan ekonomik reform programlarına, eski adıyla Katılım Öncesi Ekonomik Program'a da değinmek isterim. Bildiğiniz gibi, bu programlar, makroekonomik görünüm, kamu maliyesi ve yapısal reformlar olmak üzere 3 ana bölümden

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 83

oluşmakta ve üç yıllık bir dönem için Orta Vadeli Program'la uyumlu bir şekilde hazırlanmaktadır. 2016 yılı ekonomik reform programı hazırlık çalışmaları hâlen devam etmekte olup çalışmaların tamamlanmasının ardından Yüksek Planlama Kurulunun onayına sunulacaktır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; konuşmamın bu bölümünde, 2016-2018 dönemini kapsayan Orta Vadeli Program ve 2016 yılı programının hazırlanmasında dikkate aldığımız dünya ekonomisinde yaşanan gelişmeler hakkında özet bilgi arz etmek istiyorum. Küresel ekonomide ABD ve bazı AB ülkelerinin öncülüğünde nispi bir canlanma süreci gözlenmektedir. Ancak, finansal krizin üzerinden yaklaşık sekiz yıl geçmesine rağmen, küresel düzeyde henüz istikrarlı ve sürdürülebilir bir büyüme ortamı sağlanamamıştır. Küresel ekonomi, gelişmiş ekonomilerdeki zayıf toparlanma ve gelişmekte olan ekonomilerdeki yavaşlama nedeniyle ılımlı bir seyir izlemektedir. Büyüme performansı ülkeler arasında farklılaşmakta, zayıf, dengesiz ve kırılgan bir yapıda devam etmektedir. Dünya ekonomisi beklenenden daha yavaş toparlanmaktadır. 2015 yılında dünya ekonomisinin yüzde 3,1 oranında büyüdüğü tahmin edilmektedir. Bu gelişmede başta Çin olmak üzere birçok gelişmekte olan ekonominin yavaşlaması, azalan küresel ticaret, makroekonomik belirsizlikler ve artan jeopolitik riskler etkili olmuştur. 2014 yılı ortalarından itibaren düşüş eğilimine giren petrol başta olmak üzere emtia fiyatları gelişmiş ekonomilerin büyümelerini desteklerken, emtia ihracatçısı ülkelerin büyümelerini yavaşlatmıştır.

2016 yılı küresel büyüme beklentisi ise gelişmekte olan ekonomilerdeki zayıflama nedeniyle yüzde 3,6'dan yüzde 3,4'e düşürülmüştür. Gelişmiş ekonomiler 2015 yılında ılımlı bir şekilde büyümeye devam etmiştir. Gelişmiş ekonomilerin iyileşen görünümü büyük ölçüde ABD ve Birleşik Krallık ekonomisindeki toparlanmadan kaynaklanmaktadır. Buna karşılık, avro bölgesi genelinde güçlü ve istikrarlı bir toparlanmanın sağlanamamış olması gelişmiş ekonomilerdeki canlanmayı sınırlandırmaktadır.

ABD ekonomisindeki canlanmayla birlikte Amerikan Merkez Bankası (FED) 2015 yılının Aralık ayında sınırlı da olsa beklenen faiz artırımını yapmış ve 2006 yılından bu yana ilk kez politika faiz oranını 25 baz puan artırarak yüzde 0,25-0,50 aralığına yükseltmiştir. Normalleşme süreci çerçevesinde FED'in önümüzdeki dönemde verilere bağlı olarak tedricen faiz artırımına gitmesi beklenmektedir.

Avrupa Merkez Bankası (AMB) ise, 3 Aralık 2015 tarihinde büyümeyi ve enflasyonu desteklemek amacıyla mevduat faiz oranlarını 10 baz puan azaltarak negatif yüzde 0,3'e indirmiş, varlık alım programının kapsamını genişletmiş ve süresini 2017 yılı Mart ayına kadar uzatmıştır. Avro bölgesinin 2016 yılında yüzde 1,7 oranında büyüyeceği öngörülmektedir.

Bu noktada Avrupa Birliği için bir parantez açmak isterim. En önemli ticaret ortağımız olan ve üyelik süreci içinde olduğumuz Avrupa Birliği bölgesiyle ilişkilerimiz son dönemde önemli ölçüde ivme kazanmıştır. Açılması kararlaştırılan yeni fasıllar, Gümrük Birliği Anlaşması'nın güncellenmesi, vize ve mülteciler konusundaki gelişmelerin yanında bölge ekonomisinde beklenen nispi toparlanma da dikkate alındığında, orta vadeli gelişmelerin ülkemize birçok alanda olumlu etkileri olacaktır.

FED'in para politikasını normalleştirme sürecine dair belirsizlikler nedeniyle küresel finansal piyasalarda yaşanan dalgalanma, 2015 yılında gelişmekte olan ekonomilerin dış finansman maliyetlerinin yükselmesine neden olmuş, ayrıca emtia fiyatlarının düşük seyretmesi Latin Amerika ülkeleri başta olmak üzere birçok gelişmekte olan ekonomide büyümeyi olumsuz yönde etkilemiştir. Çin ekonomisinin yavaşlaması ticaret, bankacılık ve finans aracılığıyla başta Uzak Doğu ülkeleri olmak üzere birçok gelişmekte olan ülkenin büyümesini de olumsuz yönde etkilemektedir. Küresel büyümeye uzun süredir önemli katkı veren Çin'de, 2014 yılında yüzde 7,3 olan büyümenin 2015 ve 2016 yıllarında sırasıyla yüzde 6,9 ve yüzde 6,3'e gerileyeceği tahmin edilmektedir. Bu gelişmeler çerçevesinde gelişmekte olan ekonomiler grubunun 2016 yılında yüzde 4,3 oranında büyüyeceği öngörülmektedir. Çin ve Hindistan hariç baktığınızda, bu çok daha aşağı seviyelere gelmektedir. Yükselen ve gelişmekte olan ekonomilerdeki yavaşlama ve ithalat düşüşü dünya ticaret hacmini de olumsuz etkilemektedir.

Özetle; 2016 yılında küresel ekonomiyi etkileyecek üç ana başlık; FED'in parasal normalleşmesi süreci çerçevesinde faiz artırımını hangi aralıkta ve ne hızda yapacağı, Çin ekonomisinin seyri ve istikrarsızlık arz eden emtia fiyatlarıdır. Bunun dışında, gelişmiş ülke para politikaları arasındaki ayrışma, zayıf seyreden küresel talep ve ticaret, gelişmekte olan ülkelere yönelik sermaye akımlarında yavaşlama ve değer kaybeden ülke paraları özellikle gelişmekte olan ekonomiler için aşağı yönlü riskleri artırmaktadır. Küresel, bölgesel ve ulusal düzeyde dengeli ve istikrarlı bir büyümenin sağlanması temel sorun alanı olmaya devam etmektedir. Giderek artan jeopolitik riskler de önümüzdeki döneme ilişkin küresel büyüme beklentilerini sınırlandırmaktadır.

Böyle bir konjonktürde ülkemiz geçtiğimiz yıl küresel ekonomik sorunların çözümünde ve uluslararası politika eşgüdümünün sağlanmasında en önemli platformlardan biri sayılan G-20 Platformu'nun Dönem Başkanlığını yürütmüştür. İstihdam yaratan, güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyümenin sağlanmasına yönelik 2014 yılında oluşturulan çerçeve kapsamında Türkiye, Dönem Başkanlığı sürecinde çalışmalara önemli katkılar sağlamıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi de sizlere Orta Vadeli Program ve 2016 Yılı Programı'nın hazırlanmasında dikkate aldığımız Türkiye ekonomisindeki gelişmelere ilişkin bilgi sunmak istiyorum.

2015 yılının Ocak-Eylül döneminde gayrisafi yurt içi hasıla yüzde 3,4 oranında artış kaydetmiştir. Bitkisel üretimdeki artışın yanı sıra hizmetler sektörü katma değerinde kaydedilen artış büyümeyi desteklemiştir. Harcama yönünden ise yurt içi talep kaynaklı bir büyüme gerçekleşmiş ve özel kesim tüketim ve yatırım harcamaları genelde büyümeyi destekleyen ana kalemler olmuştur.

2015 yılının son çeyreğinde yurt içi üretim ve talebe ilişkin göstergeler büyümeyi destekler niteliktedir. Sanayi üretimi son çeyrekte ortalama yüzde 7,4 oranında artmıştır. Bu sonuç, 1 Kasım seçimleri sonrası azalan belirsizlik ortamının sanayi üretimimize ve bununla bağlantılı olarak hizmetler sektörüne de olumlu yansıdığını göstermektedir. Bu gelişmeler ve beklentiler altında 2015 yılında gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 4,0 seviyesinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 84

2015 yılı gayrisafi yurt içi hasıla büyümesi üretim faktörleri açısından incelendiğinde, hem sermaye stoku hem istihdamın büyümeyi desteklediği ortaya çıkmaktadır. 2015 yılı ilk yarısından itibaren yükselme eğilimi görülen özel sektör yatırımlarının yıl genelinde de aynı seyrini koruyacağı, büyümeye önemli ölçüde katkı sağlayacağı tahmin edilmektedir. Öte yandan, toplam faktör verimliliğinin bu dönemde büyümeye 2014 yılının aksine düşük düzeyde de olsa pozitif katkı sağlaması beklenmektedir.

Mevsimsel etkilerden arındırılmış yeni istihdam serisi verilerine göre, Ekim 2015 döneminde iş gücüne katılım oranı bir önceki yılın aynı dönemine göre 0,6 puan artmasına rağmen işsizlik oranı 2014 yılının aynı dönemindeki seviyesinde kalmış ve yüzde 10,6 olmuştur. Bugün açıklanan istihdam verilerinde bu son çeyrekle ilgili aslında mevsimsel düzeltilmiş verinin 10,4 seviyesinde gerçekleştiğini tespit etmiş bulunmaktayız ama biz kitapçığı dün bastığımız için son gelişmeler yansıtılamadı. Toplam istihdam ise aynı bazda yani bu Ekim 2015 bazında 688 bin kişi artış kaydetmiştir.

2015 yılının cari açık rakamlarına baktığımızda ise cari açığın küresel finansal krizin etkilediği 2009 yılı hariç son dokuz yılın en düşük seviyesine indiğini görüyoruz. Cari açığın gayrisafi yurt içi hasılaya oranının ise 2015 yılında bir önceki yıla göre 1 puan azalarak yüzde 4,5 seviyelerine gerilemesi beklenmektedir. Bu oran, 2005 sonrasında 2009 yılı hariç en düşük seviyedir.

2015 yılında TÜFE yıllık artış oranı bir önceki yıla göre 0,6 puan artarak yüzde 8,8 olarak gerçekleşmiştir. Bu gelişmede, Türk lirasındaki değer kaybının kur geçişkenliğinin yüksek olduğu temel mal fiyatlarına yansımalarının yanı sıra, gıda fiyatlarında kaydedilen yüksek oranlı artışın etkisi ön plana çıkmıştır.

2014 yılında yüzde 0,6 düzeyinde gerçekleşen kamu kesimi borçlanma gereğinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranının 2015 yılında, 2015 Yılı Programı'nda öngörülenden daha iyi bir performans göstererek fazlaya döneceği ve program tanımlı kamu kesimi faiz dışı fazlasının yüzde 0,8 olacağı tahmin edilmektedir.

Kamu kesiminin en önemli bileşeni olan merkezî yönetim bütçesi 2014 yılında gayrisafi yurt içi hasılaya oranla yüzde 1,3 düzeyinde bir açık vermiştir. Merkezî yönetim bütçesinde gayrisafi yurt içi hasılaya oran olarak yüzde 1,1 düzeyinde programlanan bütçe açığının 2015 yılı sonunda yüzde 1,2 düzeyinde, bütçe sürecinde yüzde 1,1 düzeyinde öngörülen program tanımlı faiz dışı fazlanın ise yüzde 0,4 düzeyinde gerçekleşmesi beklenmektedir.

Genel devlet borç stoku düşüş eğilimini devam ettirmektedir. Bu kapsamda, 2014 sonunda yüzde 33,5 olarak gerçekleşen AB tanımlı genel devlet borç stokunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranının, 2015 yılında yüzde 32,6 seviyesine gerileyeceği tahmin edilmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; konuşmamın bu bölümünde Hükümetimizin önümüzdeki döneme ilişkin makroekonomik amaç ve hedeflerine değinmek istiyorum.

2016-2018 dönemini kapsayan Orta Vadeli Program'ın temel stratejileri çerçevesinde makroekonomik istikrarın korunduğu, cari açığın kademeli olarak düşürüldüğü bir ortamda, özellikle ihracat yaptığımız ekonomilerdeki toparlanma eğiliminin de etkisiyle birlikte, sürdürülebilir ve yüksek büyüme ortamına geçişin sağlanması 2016 yılı Programı'nın temel amacıdır. Bununla beraber enflasyonla mücadeleyi kararlılıkla sürdürmek, yurt içi tasarrufları artırmak, ekonominin verimlilik düzeyini yükselterek özel yatırım kaynaklı bir büyüme yapısını özendirmek, kamu mali dengelerini gözetmek ve finansal istikrarı güçlendirmek program döneminde temel makroekonomik öncelikler olacaktır. Bu amaçlara ulaşılmasında daha önce de değindiğim gibi yapısal reformların hızla hayata geçirilmesi özel önem arz etmektedir. Bu konuda Hükümetimiz kararlılıkla hareket etmektedir. Nitekim Onuncu Kalkınma Planı'nda yer alan öncelikli dönüşüm programları kapsamında hazırlanan eylem planlarının uygulanması kararlılıkla sürdürülecektir.

Ayrıca 10 Aralık 2015 tarihinde kamuoyuyla paylaşılan 64'üncü Hükümet 2016 yılı Eylem Planı ile 1'inci yılın kapsamlı ve ayrıntılı yapısal reform paketi uygulamaya geçirecektir.

2016 yılında gayrisafi yurt içi hasıla büyümesi yüzde 4,5 ve bu büyüme hızıyla uyumlu işsizlik oranı yüzde 10,2 olarak öngörülmüştür.

Para politikası finansal istikrarı da gözeterek şekilde enflasyon hedeflemesi çerçevesinde yürütülecektir. Bu kapsamda, Merkez Bankası tarafından enflasyonun 2016 yılı sonunda yüzde 7,5 oranında gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Dünya ticaretinde ve ticaret ortağı olduğumuz ekonomilerde 2016 yılında sınırlı bir toparlanmanın da etkisiyle ihracatın yüzde 8 oranında artarak 155,5 milyar dolara ulaşması beklenmektedir. Büyüme performansı ve petrol fiyatlarındaki beklentilere bağlı olarak ithalatın yüzde 1,8 oranında artarak 210,7 milyar dolar seviyesine ulaşacağı öngörülmektedir. Bu çerçevede, 2016 yılında cari işlemler açığının 28,6 milyar dolara gerilemesi ve gayrisafi yurt içi hasılaya oranının ise yine açıklanan veriler kapsamında 2015 yılına göre 0,6 puan azalarak yüzde 3,9 olması hedef alınmıştır.

2016 yılında kamu kesimi borçlanma gereğinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranının yüzde 0,3 düzeyinde gerçekleşmesi, program tanımlı kamu kesimi faiz dışı fazlasının ise yüzde 0,6 düzeyinde olması hedeflenmiştir. 2016 yılında merkezî yönetim bütçe açığının yurt içi hasılaya oranının yüzde 1,3 düzeyinde gerçekleşmesi, merkezî yönetim bütçesi program tanımlı faiz dışı fazlasının ise yüzde 0,1 olması hedeflenmiştir. AB tanımlı genel devlet borç stokunun yurt içi hasılaya oranının ise 2016 yılında yüzde 31,7 seviyesine gerileyeceği tahmin edilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, yurt içi tasarruf oranının 2014 yılında ulaştığı seviye yüzde 15 civarındadır ve bu seviye 2008 yılından sonra kaydedilen en yüksek seviyedir. Önümüzdeki dönemde de tasarruflarımızı artırıcı çalışmalarımız devam edecektir. Toplam yurt içi tasarruf oranının bir önceki yıla göre 0,6 puan artarak 2015 yılında yüzde 15,6 olması beklenmektedir. 2009 yılı sonrası devam eden yükseliş eğilimini önümüzdeki dönemde de devam ettirmeyi bekliyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 85

Bilindiği üzere, yüksek ve sürdürülebilir büyüme ve bunun sağlıklı finansmanı açısından yurt içi tasarruflarda artış sağlanması hayati öneme sahiptir. Özel tasarruflardaki yetersizlik ve bunun sonucunda özel sabit sermaye yatırımlarının zayıf performansı ülkemizin büyüme potansiyelini aşağı yönlü etkilemektedir. Bu nedenle, hâlihazırda kısıtlı olan yurt içi tasarruflarımızın ekonomi için üretken yatırımlarda kullanılması üretim potansiyelimiz açısından büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, bir yandan yatırımların sağlam ve sürdürülebilir kaynaklarla finansmanı açısından tasarruf oranlarımızı artırıcı politikalarımızı sürdüreceğiz, diğer yandan artan tasarrufları üretken alanlara yönlendirmeye devam edeceğiz. Bunun detayları kitapçıkta yer alıyor, onları geçiyorum.

Sayın Başkan ve değerli milletvekilleri; üretim kapasitemizi ve rekabet gücümüzü artırmak amacıyla sektörel politikalara ve reformlara da özel önem veriyoruz. Onuncu Kalkınma Planı'nın büyüme stratejisi temelde verimlilik artışı ve sanayileşmenin hızlandırılması yoluyla özel sektör öncülüğünde ve ihracata dayalı, rekabetçi bir üretim yapısının geliştirilmesine dayanmaktadır.

Bu kapsamda Kalkınma Planı'nda imalat sanayisinin dönüşümüne özel bir vurgu yapılmıştır ve yine, bu çerçevede sağlık endüstrilerinde yapısal dönüşüm önem verdiği alanlardan bir tanesidir.

Ayrıca, tarım sektöründe örgütlülüğü ve verimlilik düzeyini yükseltmeyi, rekabet gücünü artırmayı, doğal kaynakları sürdürülebilir bir şekilde değerlendirmeyi öngörüyoruz.

Yine, ülkemizin bağımlı olduğu önemli alanlardan biri enerjidir. Enerji sektörüne de büyük önem veriyoruz. Yeterli düzeyde, güvenli, zamanlı ve düşük maliyetle enerji ihtiyacını karşılamak temel amaçtır. Bu kapsamda, Yerli Kaynaklara Dayalı Enerji Üretim Programı ve Enerji Verimliliğinin Geliştirilmesi Programı adı altında 2 programımız hayata geçirilmektedir.

Ekonominin rekabet gücünü geliştirilmede ulaştırma altyapısı ve lojistik sektörü de ayrı bir öneme sahiptir. Taşımacılıktan Lojistiğe Dönüşüm Programı bu kapsamda hayata geçirilmektedir.

Hizmetler sektöründe de katma değeri yüksek alanlarda hizmet ihracatının çeşitlendirilmesini öngörüyoruz. Bu kapsamda özellikle sağlık turizminin geliştirilmesine özel bir önem veriyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekonomik ve sosyal alanlarda kaydedilen önemli gelişmelerin daha üst seviyelere taşınmasını amaçlayan Hükümetimiz sağlık, eğitim, istihdam, AR-GE ve sosyal koruma politikaları başta olmak üzere çalışmalarını sürdürecektir.

Uyguladığımız ekonomik ve sosyal politikalar neticesinde Türkiye'de gelir eşitsizliği azalmıştır. Bu noktada şunun altını çizmek isterim: Ekonomik büyüme performansını yüksek düzeyde tutup aynı zamanda, eş zamanlı olarak gelir dağılımını iyileştiren ender ülkelerden bir tanesi Türkiye olmuştur.

TÜİK verilerine göre Türkiye'de gelir eşitsizliği 1994 yılında 0,49 seviyesinde iken -bu "Gini katsayısı" dediğimiz katsayı- 2002 yılında 0,44'e düşmüş, 2014 yılında ise 0,38'e kadar gerilemiştir. Bu, nispi olarak gelir dağılımının iyileştiğini gösteren önemli bir göstergedir.

Uluslararası alanda "insani kalkınma" kavramı kişinin satın alma gücündeki artışın yanı sıra, eğitim ve sağlık gibi alanlarda sağlanan ilerlemeyle ölçülmektedir. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından 2015 yılında güncellenen istatistiklere göre, Türkiye'nin İnsani Gelişim Endeksi değeri 2000 yılındaki 0,653 değerinden 2014 yılında 0,761 değerine ulaşmıştır. Buna paralel olarak 2000 yılında Türkiye 166 ülke arasında 86'ncı sırada iken, 2014 yılında 188 ülke arasında 72'nci sıraya yükselmiştir. Yani ülke sayısı artmış ama Türkiye'nin sırası olumlu yönde değişmiştir. Türkiye'nin endeks değeri, yüksek insani gelişim kategorisindeki ülkeler için ortalama 0,744 olarak ölçülen ve ayrıca Avrupa ve Orta Asya ülkelerinin 0,748 olarak ölçülen ortalama İnsani Gelişim Endeksi değerinin üzerindedir.

Küresel krizin etkilerini başarıyla yönetmesi, son yıllarda yaptığı eğitim reformları ve yatırımlarıyla beklenen okullaşma oranını çarpıcı bir şekilde artırması ve yine, son dönemde sağlık alanında gerçekleştirdiği dönüşümler ülkemizin bu ilerleyişinde etkili olan temel faktörlerdir. Söz konusu sıralamayla Türkiye yüksek insani gelişmişlik kategorisinde yer almaktadır. Önümüzdeki hedef ise en üst kategori olan çok yüksek insani gelişim eşliğini aşmaktır. Burada şunu ifade edebilirim: Bu en yüksek gruba girebilmemiz için aşağı yukarı ilk 50 ülke arasına girmek durumundayız, şu anda 72'nci sıradayız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2015 yılı sonunda süresi dolan Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin yerini almak üzere oluşturulan Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Birleşmiş Milletlerde 25 Eylül 2015 tarihinde kabul edilmiştir. 17 hedef ve 169 alt hedefi içeren Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ne 2030 yılına kadar ulaşılması beklenmektedir. Bu kapsamda önümüzdeki dönemde Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ni önceliklendirerek ulusal politikalarımızla uyumlu şekilde hayata geçirmeyi amaçlıyoruz. Bu yıl içinde başlayacağımız bu uygulama sürecinin Kalkınma Bakanlığının koordinasyonunda ilgili tüm kurum ve paydaşların katılımı ve desteğiyle yürütülmesini planlıyoruz.

Bakanlığımın önemli görevlerinden birisi de kamu yatırımlarının planlanması ve yatırımlara kaynak tahsisidir. Bu çerçevede yıllık yatırım programlarını hazırlamakta, uygulamayı izlemekte ve değerlendirmekte; kamu-özel işbirliği projelerinin karar alma süreçlerini koordine etmekteyiz.

2015 yılında 405,8 milyar TL olarak gerçekleşeceği tahmin edilen toplam sabit sermaye yatırımlarının 2016 yılında reel olarak yüzde 6,3 artışla 464 milyar Türk lirası olması beklenmektedir. Bunun yüzde 78,6'sının özel kesim tarafından gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

Gerek küresel kriz döneminde gerekse küresel krizden çıkış sürecinde potansiyel büyümeye katkı veren yatırımlarımızı finansman imkânlarımızın elverdiği ölçüde artırdık. Buna ilave olarak 2002 yılında sekiz buçuk yıl olan kamu yatırım stokunun ortalama tamamlanma süresi 2015 yılında dört yıla kadar düşürülerek çok önemli bir iyileşme sağlanmıştır. Bunun altını özellikle

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 86

çizmek isterim. Yatırımlarımızda tabiri caizse bereketi artıran en önemli husus budur. Geçmişte birçok projeye azar azar ödenekler verildiği için bütün projeler sürüncemede kalırken son dönemlerde yeterli finansmanla desteklenen projeler hızla hayata geçirilmekte. Bu da yatırım programımızın rasyonelliğini yükseltmektedir.

2016 yılında ise toplam kamu sabit sermaye yatırımlarının, 2015 yılı başlangıç ödeneklerine göre nominal olarak yüzde 14 artışla 101 milyar TL'ye ulaşarak gayrisafi yurt içi hasılaya oranının yüzde 4,6 oranında gerçekleşmesi öngörülmüştür.

2016 yılında, sektörel olarak eğitim, sağlık, içme suyu ve kanalizasyon, bilim teknoloji, ulaştırma ve sulama yatırımlarına, bölgesel bazda ise GAP, DAP, KOP ve DOKAP başta olmak üzere ekonomik ve sosyal altyapı projelerine öncelik verilmeye devam edilecektir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; ülkemizde, 1986 yılından bu yana 198 kamu-özel iş birliği projesinin uygulama sözleşmesi imzalanmıştır. 2015 yılı Kasım ayı itibarıyla söz konusu projelerin yatırım bedeli ve devlete ödenecek tutarın toplamından oluşan sözleşme değeri 115 milyar doları aşmaktadır. Toplam yatırım büyüklüğünün 47,9 milyar dolar olduğunu; bu tutarın 39,1 milyar dolarlık kısmının ise 2002 sonrası döneme ait olduğunu görmekteyiz.

Diğer bir önemli husus yatırımlar açısından, yeni kurulan üniversitelerimizdir. Bakanlığım, 2006-2015 döneminde kurulan 56 yeni devlet üniversitesinin gelişim süreçlerinin desteklenmesinde ve ülkemizin kalkınmasında kritik öneme sahip AR-GE ve yenilik altyapısının oluşturulmasında aktif bir rol almaktadır.

Bakanlığımız tarafından söz konusu üniversitelere 2006-2015 dönemi için 2015 fiyatlarıyla toplam 7,9 milyar TL yatırım ödeneği tahsis edilmiştir. 2016 yılında ise bu üniversitelere 1,6 milyar Türk lirası ödenek tahsis planlanmaktadır.

Toplam AR-GE harcamalarının yurt içi hasılaya oranı 2002 yılında yüzde 0,53 iken 2014 yılında yüzde 1,01 olmuştur. Kamu yatırım programlarıyla AR-GE'ye ayrılan kamu kaynakları ise, 2002 yılında 114,3 milyon Türk lirası iken, 2014 yılında 1,9 milyar Türk lirasına yükseltilmiştir. 2016 yılında bu rakamın yaklaşık 2,5 milyar Türk lirası olması programlanmaktadır.

Araştırma, eğitim ve yenilik sisteminin odağında bulunan, bilginin üretimi, kullanılması ve ticarileştirilmesine yönelik önemli beklentilerin olduğu araştırma altyapılarının daha etkin kullanımı ve sürdürülebilirliğini sağlamak üzere düzenlemeler yapan 6550 sayılı Araştırma Altyapılarının Desteklenmesine Dair Kanun'a yönelik ikincil düzenleme çalışmalarımız da tamamlanmış bulunmaktadır. Önümüzdeki dönemde bu altyapıları çok daha verimli bir şekilde değerlendirmeyi planlamaktayız.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bölgesel gelişmişlik farklarının azaltılması amacı doğrultusunda ülkemizde bölgesel gelişme politikalarının, stratejilerin ve eylem planlarının hazırlanması, uygulanmanın koordine edilmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesi Bakanlığımızın önemli fonksiyonlarından biridir. Ayrıca, bölge kalkınma idarelerinin ve kalkınma ajanslarının uygulamalarının izlenmesi ve koordinasyonu görevini de yürütmekteyiz.

Bölgesel gelişme politikamız 2000'li yılların başından bu yana bir dönüşüm geçirmektedir. Bölgesel gelişme vizyonumuz "Daha dengeli ve topyekûn kalkınma"dır. Bu doğrultuda bir yandan bölgesel gelişmişlik farklarını azaltan, refahın daha hakkaniyetli dağıtılmasını sağlayan politikaları uyguluyoruz. Diğer yandan bütün bölgelerimizin potansiyelini değerlendirip rekabet güçlerini artırmayı hedefliyoruz. Bu ikinci bölgesel politika tüm Türkiye'yi aasında ilgilendirmektedir.

Bölgesel gelişme politikamızın stratejik unsurları olan Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejimiz, bölge planlarımız, DAP, DOKAP, GAP ve KOP eylem planlarımız Bölgesel Gelişme Yüksek Kurulu tarafından onaylanarak yürürlüğe girmiştir. Başbakanımızın Başkanlığında ilgili tüm bakanlardan oluşan bu Kurul bu planlarımızı onaylamıştır. Eylem planları kapsamında toplam -bu dört bölge için- öngördüğümüz ödenek tahsis 68 milyar Türk lirasını bulmaktadır. 2014-2018 dört yıllık dönem için öngördüğümüz toplam tahsisat bu düzeylerde dir.

Bölge kalkınma idarelerimiz eylem planları çerçevesinde faaliyetlerini yürütmektedir. Bunlar arasında GAP tabii önemli bir yer tutmaktadır.

GAP yatırımlarına 1990-2015 döneminde merkezi bütçeden toplam 76 milyar Türk lirası kaynak ayrılmış, 65 milyar TL harcama yapılmıştır. Bunun 51 milyar Türk lirası 2003-2015 döneminde tahsis edilmiş ve 44 milyar Türk lirası -yüzde 87'lik bir gerçekleşme oranıyla- yatırıma dönüşmüştür. Bölge yatırımlarının merkezi bütçe içindeki payı önceki yıllarda yüzde 7'ler düzeyindeyken, 2003-2015 dönemi ortalaması yüzde 10,5 olmuştur. Çok ciddi anlamda GAP yatırımlarının toplam yatırımlar içindeki payını artırdığını görüyoruz.

GAP bölgesine kayıtlı ihracat, ülke ihracatı içindeki payının da artmasıyla 2008 yılında 4,4 milyar dolar düzeyindeyken, 2014 yılında 9,2; 2015 yılında ise 8,8 milyar dolar olmuştur.

Sağlık alanında yapılan yatırımlarla bölgede 2007 yılında 13,9 olan 10 bin kişiye düşen hasta yatağı sayısı 2014 yılında 20,5'e yükseltilmiştir. 2007 yılında 6.548 olan hekim sayısı 2014'te 10.085'e ulaşmıştır. Bebek ve anne ölümleri oranı geçtiğimiz son dört yılda önemli oranda düşürülmüştür.

Bölgede yeni kurulan 6 üniversiteyle devlet üniversitesi sayısı 9 olmuştur. Bu üniversitelere eylem planları dönemi içinde 1,5 milyar Türk lirası yatırım ödeneği tahsis edilmiştir.

GAP bölgesinde özellikle sulama altyapısında ciddi gelişmeler sağlanmış, sulamaya açılan alan 273 bin hektardan 474 bin hektara yükselmiştir. Sulama ana kanal inşaatlarının yaklaşık yüzde 85'i bitirilmiştir. 800 kilometresi eylem planları döneminde olmak üzere, 2015 yılı sonuna kadar toplam 1.032,6 kilometre ana kanal hizmete alınmış veya hazır hâle getirilmiştir. 235 bin hektar arazinin sulanmasını sağlayacak olan Silvan Barajı'nın inşaatı sürmektedir. Silvan, Atatürk Barajı'ndan sonraki en büyük sulama projemizdir. Bu barajın devreye girmesiyle sulamada çok farklı bir ivme kazanmış olacağız.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 87

Yaklaşık 2,4 milyon hektarlık alanda tamamlanan toplulaştırma gerek ülkemizin gerekse dünyanın tek seferde yapılan en büyük toplulaştırma çalışmasıdır.

Bölgede illeri birbirine bağlayan tüm ana yollar bölünmüş yol olarak tamamlanmış, otoyol bağlantıları kurulmuş ve 8 havaalanıyla tüm illerin hava ulaşımı sağlanmıştır. GAP bölgesindeki kara yolu ağı 2015 yılı itibarıyla 6.300 kilometredir. Otoyol ağı 294 kilometreye, bölünmüş yol ağı ise 2.180 kilometreye ulaşmıştır.

Sanayi altyapısını geliştirmeye yönelik 7 adet OSB ve 8 adet küçük sanayi sitesi tamamlanmış, bölgedeki OSB sayısı 17'den 36'ya yükseltilmiştir.

Burada çok sayıda idaremizin yine doğrudan üstlendiği projeler var. Vaktin kısıtlılığı açısından müsaadenizle onları atlıyorum.

Doğu Anadolu Projesi bölgesi için DAP Eylem Planı'nı uygulamaya koyduk. GAP daha önce vardı. İlk defa bu dönemde DAP, DOKAP ve KOP için yeni eylem planları hazırladık. DAP için hazırladığımız eylem planı kapsamında 126 adet eylem belirlenmiştir. Bu eylemler için 2014-2018 döneminde yaklaşık olarak toplam 21 milyar TL tutarında kaynak kullanılması öngörülmektedir. Eylem planı kapsamındaki projeler için 2015 yılı revize tahsisatı 5,3 milyar Türk lirası olup harcama 4,2 milyar Türk lirasıdır. Eylem planı kapsamında 2016 yılında 4,4 milyar TL düzeyinde tahsisat öngörülmektedir. Bu kapsamda, yine, DAP idaremizin yaptığı çok önemli çalışmalar var. Küçük ölçekli tarımsal sulamalardan hayvancılık altyapısının geliştirilmesine, üniversitelerdeki AR-GE altyapısından bitkisel üretimle ilgili çalışmalara, yenilenebilir enerjiden sınır ilçelerinin ekonomik ve sosyal kalkınma programına kadar çok sayıda proje hayata geçirilmektedir. Zenginleştirerek de bunu devam ettireceğiz.

DOKAP Eylem Planı'mızla bölgenin bir ticaret ve turizm merkezi hâline getirilmesi vizyonumuzu hayata geçirmeye çalışıyoruz. Burada da 5 temel eksen altında 128 eylem tasarlanmıştır. 2014-2018 döneminde bu eylemler için toplam 10,4 milyar tutarında kaynak kullanımı öngörülmektedir. Eylem planı kapsamındaki projeler için 2015 yılı revize tahsisatı 3,4 milyar Türk lirası olup yıl sonu itibarıyla 2,9 milyar Türk lirası harcama gerçekleştirilmiştir. DOKAP için 2016 yılında 2,1 milyar TL harcama yapılması öngörülmektedir. Burada da yine DOKAP idaremizin doğrudan yürüttüğü bazı projeler var Giresun Adası Botanik Bahçe Projesi gibi, Artvin ve Bayburt'ta küçük ölçekli tarımsal sulama projeleri gibi. Yine, bu idarelerimiz tarafından bölgesel kültür envanteri çıkarılmaktadır. Tanıtım, markalaşma faaliyetleriyle ilgili çalışmalar yapılmaktadır. Bu alanda en önemli çalışmalarımızdan biri de Yeşil Yol Projesi'dir. Bu, normal bir yol değildir, şehirlerarası bir yol değildir. Tamamen yaylalar arasında çevresel hassasiyetlere dikkat edilerek yerel malzemeyi, yerel unsurları devreye sokarak yaptığımız bir çalışmadır ve bu çalışmayı büyük bir hassasiyetle yürütüyoruz. Bu çerçevede de bölgeyi ciddi bir şekilde yayla turizmi açısından değerlendirmeyi öngörüyoruz. Bugüne kadar 2013-2015 yılları arasında bu projemize 131 milyon Türk lirası tahsis edilmiştir. Bundan sonra da bu projeleri hayata geçirmeye devam edeceğiz.

Konya Ovası Projesi Eylem Planı'nda ise 92 eylem yer almaktadır. Bunlar için 2014-2018 döneminde toplam 9,9 milyar Türk liralık bir kaynak kullanımı söz konusudur. Eylem planındaki projeler için 2015 yılı revize tahsisatı yaklaşık 1,9 milyar Türk lirası olup harcama 1,8 milyar Türk lirası mertebesindedir. 2016 yılında 1,95 milyar Türk lirası harcama yapılması öngörülmektedir. KOP bölgesinde de en fazla önem verdiğimiz hadise çevresel sürdürülebilirliktir. Bu bölge ülkemizin en az yağış alan bölgelerinden bir tanesidir. Bu ülkede suyun verimli kullanılması en temel meselelerimizden biridir. Bu kapsamda, küçük ölçekli sulama sistemlerinin rehabilitasyonu ve yaygınlaştırılması programını, "KÖSİP" dediğimiz bir programını uyguluyoruz. Bugüne kadar 263 milyon Türk liralık bir harcama gerçekleştirdik. Bununla 428 projeyi hayata geçirdik. Diğer yandan, tarımsal eğitim ve yayım çalışmaları yapıyoruz. Yine, kırsal alanda, dezavantajlı alanlarda elma, kiraz, üzüm ve çilek yetiştiriciliğini destekleyen projeleri; değer zinciri araştırmaları, etüt projeleri gibi değişik projeleri hayata geçiriyoruz. 2016 yılında da bu KÖSİP programımız için, küçük ölçekli sulamada verimliliği artırmaya dönük projeler için 71,2 milyon liralık bir tahsisatı özel idarelerimiz kanarıyla kullanacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kalkınma ajansları, bölgelerinde kalkınmayı hızlandırmak, rekabet gücünü yükseltmek üzere hâlen 935 personelle hizmet vermektedir. 2016 yılı için bu ajanslarımıza öngördüğümüz, merkezi bütçeden öngördüğümüz kaynak 496 milyon Türk lirasıdır. Ajanslarımız tarafından yürütülen proje teklif çağrılarında 2008 yılından bu yana yaklaşık 38 bin proje başvurusu alınmış, bunlardan yaklaşık 8 bin proje desteklenmiştir. Bunlar için kullandığımız toplam destek miktarı 2,4 milyar Türk lirasına ulaşmıştır, yatırım büyüklüğü ise 4,3 milyar Türk lirasına ulaşmıştır. Aslında bunu 2015 değerlerine çekersek 5 milyar liranın üzerinde bir yatırım harekete geçirilmiştir.

Kalkınma ajansları bünyesinde yatırımcının izin ve ruhsat işlerini tek elden yürütmek ve bölgelerin yatırım olanaklarının ulusal ve uluslararası tanıtımını yapmak üzerine kurulan yatırım destek ofisleri de 81 ilde 220 personelle faaliyetlerini sürdürmektedir. "YDO" diye kısalttığımız yatırım destek ofislerinde bugüne kadar 85 binden fazla yatırımcıya çeşitli konularda danışmanlık hizmeti verilmiş, kamu, özel ve diğer kurum ve kuruluşlara 25 binden fazla bilgilendirme ve danışmanlık ziyareti gerçekleştirilmiş, 2.500 adet rapor, analiz, tanıtıcı broşür yayınlanmıştır. Ayrıca, işletmelerin teşvik sistemlerini kapatma konularında da bu kurumlarımız destek olmuşlardır. Önümüzdeki dönemde ajanslarımızın yönetim, istişare ve denetim mekanizmalarını daha etkin hâle getirmek üzere gerekli değişiklikleri de gerçekleştireceğiz. Gerek bölge kalkınma idarelerimizin gerekse ajanslarımızın görevlerini daha etkili bir şekilde yapması için gerekli düzenlemeleri yapacağız.

Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; bu çerçevede özel bazı programlar da Kalkınma Bakanlığımızın öncülüğünde hayata geçmiş ve devam ettirilmektedir. Bunlardan biri KÖYDES Projemizdir. KÖYDES'e 2005-2015 döneminde 9,6 milyar Türk liralık ödenek tahsis ettik. 2016 yılında ise bu özel idareleri kapanmayan 51 ilde programa devam edeceğiz, buralar için 392 milyon Türk lirası ödenek ayrılmıştır. Daha fazla detayı yine kitapçıkta bulabilirsiniz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 88

Yine, en az KÖYDES kadar önemli olan "SUKAP" dediğimiz bir program geliştirdik. Bunu Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızla, İller Bankasıyla iş birliği içinde yaptık. Belediyelerin altyapılarında, belediyelerimize destek olmak üzere bu programı yaptık. Nüfusu 25 binin altında olan belediyelerin altyapı projelerine, kanalizasyon, içme suyu gibi projelerine yüzde 50 oranında hibe desteği sağlıyoruz. 25 binin üzerinde olan belediyelere ise uzun vadeli, uygun koşullu krediler sağlıyoruz. Bu projeye, SUKAP Projesine 2011 yılından bu yana toplam 2,6 milyar Türk lirası civarında ödenek ayırdık ve bu çerçevede 2016 yılında SUKAP için 631 milyon Türk lirası bir ödenek tahsisini planlamış durumdayız.

Bugüne kadar yine uyguladığımız yenilikçi programlarımızdan bir tanesi SODES programımız, sosyal destek programımızdır. Buna da bugüne kadar 975 milyon lira para ayırdık ve 7.977 projeyi destekledik. 2016 yılında da yaklaşık 247 milyon Türk lirası bir kaynakla bu programımızı devam ettirmeyi planlıyoruz. Bunun dışında Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı gibi, Katılım Öncesi Mali Yardım Aracının uygulanması gibi çeşitli programlarımızı sürdürüyoruz. Ayrıca, Bakanlığımızın bilgi toplumu konusunda da bir rolü var. E-devlet konusunda sorumlu bakanlığımız Ulaştırma Bakanlığı ama bilgi toplumu kavramıyla ilgili Bakanlığımızın bir görevi var. Bu kapsamda da büyüme ve istihdam odaklı bir şekilde yeni bir bilgi toplumu stratejisini Yüksek Planlama Kurulu kararıyla uygulamaya koymuş bulunuyoruz. Bu alandaki detayları da yine dokümanımızda bulabilirsiniz.

Kamu yönetiminde stratejik planlama uygulamalarını yaygınlaştırmaya çalışıyoruz, bu alanda epeyce bir tecrübe birikimi oluşturmuş durumdayız. Uluslararası ilişkiler anlamında da "İSEDAK" dediğimiz, İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari Daimi Komitesinin sekretarya hizmetlerini kesintisiz bir şekilde sürdürüyoruz. Burada da belirlediğimiz yeni bir stratejiyle, yeni bir proje döngüsü yönetimiyle İslam ülkeleri arasındaki iş birliğini güçlendirmeye dönük çalışmalarını daha etkili bir şekilde hayata geçirdiğimizi söyleyebilirim.

Yine, son dönemlerde kalkınma iş birliği alanında ikili olarak da ülkelere tecrübemizi aktarma konusunda çalışmalar yürütüyoruz.

Diğer önemli bir konu araştırma projeleri, Bakanlığımızın yürüttüğü. Bu konuda yeni bir merkez de kurmuş durumdayız ve önemli gördüğümüz, kalkınma açısından önemli gördüğümüz alanlarda araştırma çalışmalarını gerçekleştiriyoruz.

Sayın başkan, değerli üyeler; konuşmamın bu bölümünde de Türkiye İstatistik Kurumunun faaliyetleri hakkında sizleri bilgilendirmek istiyorum.

Uluslararası standartlarda kullanıcı odaklı ve sürdürülebilir bir istatistik sistemi kurmak vizyonuyla hareket eden TÜİK, istatistik sistemimizin güçlendirilmesi ve entegrasyonu çerçevesinde planlı istatistik üretim sürecine yönelik olarak çok yıllık programlama dönemine geçmiştir. Bunu da resmî istatistik programları aracılığıyla hayata geçirmektedir. 2017-2021 yıllarını kapsayan üçüncü beş yıllık program hazırlıklarımız devam etmektedir. Bu çerçevede, 25 dönüşüm programımızdan birinin de İstatistik Bilgi Alt Yapısını Geliştirme Programı olduğunu hatırlatmak isterim.

Geçtiğimiz dönemde Resmî İstatistik Portalı oluşturduk ve 25 Mart 2014 tarihinde kamuoyunun kullanımına açtık.

2015 yılı içindeyse Uluslararası Veri Gönderim Sistemi'ni uygulamaya geçirdik.

TÜİK 2015 yılında yürüttüğü 89 araştırmada yaklaşık 334 bin hanehalkı, 241 bin fert, 541 bin iş yeri ve 61 bin tarımsal işletme olmak üzere toplam 1 milyon 177 bin cevaplayıcı birimden bilgi toplamıştır. Ayrıca, 2015 yılında Zaman Kullanım Araştırması'nı gerçekleştirmiş. Ekonomik Güven Endekslerini 2015 yılından itibaren aylık olarak yayımlamaya başlamıştır. Yaşam Memnuniyeti Araştırması'nı 2013 yılında ilk kez il bazında yapmıştık. 2016 yılında da il bazında verecek şekilde bir çalışma yürütüyoruz. İllerde Yaşam Endeksi yine ilk defa yayımlanan bir endeks olmuştur. Ayrıca, 2016 yılında Aile Yapısı Araştırması'nı gerçekleştireceğiz. Aile Bakanlığımızla iş birliği içinde bu geniş kapsamlı araştırmayı yapacağız.

Yine, TÜİK'in yürüttüğü çok önemli bir proje, Çok Boyutlu Yoksulluk Çalışması'dır. Malum dünyada artık yoksulluk sadece parasal olarak ölçülmekte, çeşitli boyutlarıyla ölçülmektedir. TÜİK de bu çerçevede en ileri ülkelerle birlikte aslında bu çalışmaları yürütüyor. 2016 yılında bu çalışmayı sonuçlandırmayı planlıyoruz.

Yine, TÜİK'in yaptığı çok önemli bir çalışma, ESA 2010'a geçiş sürecidir. Bu kapsamda millî gelir hesaplarımızda revizyon çalışmaları uzunca bir süredir devam ettirilmektedir ve bunun 2016 yılında tamamlanması öngörülmektedir.

Bunun yanı sıra, çok çeşitli tabii ulusal istatistik ofisleri ve bölgesel teşkilatlar ile uluslararası alanda da TÜİK artık tecrübesini paylaşan çok önemli bir birikime sahip kurum hâline gelmiştir.

Ben bu noktada konuşmama son verirken Bakanlığım ve bağlı kuruluşlarının 2016 yılında yapacağı çalışmaların ülkemize ve milletimize refah ve esenlik getirmesini diliyor, hepinize saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın Bakana sunumları için teşekkür ediyoruz.

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2016 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/529) ile 2014 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/297) ve Sayıştay tezkereleri (Devam)

g) Kalkınma Bakanlığı

h) Türkiye İstatistik Kurumu

ı) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

i) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

j) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 89

k) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

BAŞKAN - Şimdi, görüşmelere geçiyoruz.

İlk olarak Sayın Temizel'e söz vereceğim.

Sayın Temizel, buyurun lütfen.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; Kalkınma Bakanlığı sıralarında oturan değerli bürokratların ve Sayın Bakanın daha önceden belki de dört yıl boyunca duymaya alıştıkları, kanıksadıkları birkaç şeyi biz söylemeden geçerse daha önceden onunla birlikte büyüdüğümüz bir kuruma haksızlık etmiş oluruz yani Devlet Planlama Teşkilatına.

Değerli arkadaşlar, her ülkenin ülkeyi sürekli ileriye taşıyan bazı kurumları vardır. Bu kurumlar gördükleri işlevlerin yanında yetiştirdikleri uzmanlarıyla da ülkeye çok önemli katkılarda bulunurlar. Arkadaşlarımızın bir kısmı belki de o işlevleri falan hatırlamazlar. Ancak biz, o kurumların ilkeleriyle yetişmiş insanlarız.

Şimdi, o kurumlardan bir tanesi yok. Aslında bir tanesi değil, başka bakanlıklarda da görüreceğimiz üzere, o kurumlardan birçoğu yok. DPT yok ama onun yerine gövdesi DPT'den oluşan bir bakanlığımız var. Ben bu bakanlığın da DPT'nin işlevlerinin benzerlerini, hatta belki de daha iyilerini yapacağı konusunda pek fazla kuşku duymuyorum. Duymuyorum ama kuruluş şekli itibarıyla DPT'nin her türlü işlevinin yerine getirileceği konusunda da endişelerim var.

Bu bakanlık genel olarak ülkenin planlamasını yapan, daha sonra bütçelemesine katkıda bulunan, sonra da kaynakların projeler itibarıyla, programlar itibarıyla dengeli bir şekilde paylaşılmasını sağlayan bir bakanlıktı. Başbakanlığa bağlıydı, dolayısıyla bakanlıkların üstünde koordinasyon işlevi olan bir birimdi, şimdi düz bir bakanlık olduk. Düz bir bakanlık olarak bakanlıklar arasındaki bu paylaşım işlevine objektif olarak yaklaşma ve objektif olarak önerilerinin kabul edilme olasılığının ne kadar zor olduğunu ve hangi tartışmalara neden olduğunu da duyuyoruz. Demek ki burada bir hata yapmışız. Yani, Başbakanlığa bağlı olarak tepeden bütün bakanlıklarla ilgili koordinasyon işlevini yapan bir kurumu ortadan kaldırmamız iyi olmuş mudur, bunu gerçekten değerlendirmek gerekiyor.

Ben bu konuyla ilgili olarak daha önceki bütçelerde de mutlaka konuşmalar yapılmıştır diye döndüm bütçe konuşmalarına -tam tutanak da tutulduğu için son yıllarda- bir batkım. Değerli arkadaşlar, inanılmaz bir şekilde hemen hemen bu konuyla ilgili yapılan görüşmelerin tamamında "DPT'ye niye kıydınız?" ifadesi vardı, herkes bunu söylemiş. Ama umuyoruz ki DPT bu kıyım anlamının dışında yeniden varlığını çok canlı bir şekilde sürdürecektir.

Şimdi değerli arkadaşlar, Başbakanlığa bağlı bir kurum iken bir bakanlık statüsüne değiştirilmesi konusu DPT'de sıradan bir isim değişikliği olarak algılanmamalı. Elli yıllık bir kurum olan DPT, planlı ekonomiyi, kamuculuğu, toplumsal ilerleme fikrini bu topluma kazıyan bir kuruluştur. Dolayısıyla, belki de DPT olgusunu ortadan kaldırma, bu görüşlerin artık toplumda itibar görmemesi ya da neoliberal ekonomilerin bütün bunların hepsini kazıyıp atma çabası sonucunda ortaya çıkmış olabilir, bunu asla göz ardı etmemek gerekiyor. Ancak, burada unutulmaması gereken olay, stratejik planlama kavramı. Planlama kavramına karşı olabilirsiniz. Devletçiliği çağırıştırıyor diye bir defa daha telaffuz etmeyebilirsiniz. Aynen demir yollarında olduğu gibi, uzun süre komünizmi çağırıştırıyor diye bir taraflara itildikten sonra, birdenbire "Ya, hiç ilgisi yokmuş bunların, meğerse çağdaş bir toplum için böyle bir ulaşım sistemi gerekiymiş." dediğimiz gibi. Bütün bunların hepsini kesin olarak söyleyebilirsiniz, yapılabilir de ancak her ülkenin gerçek anlamıyla global bir stratejik planının olması gerekiyor. İnsanlar bunu tartışmaya başladıkları zaman uzaydan başlıyorlar, örneğin diyorlar ki: "Amerika Birleşik Devletleri'nin uzay konusundaki stratejik planına göre..." ve devam ediyor.

Şimdi, burada, bütün kurumlarımızın hepsinin bu stratejik planı nedeniyle bizim böyle bir örgüte gereksinimimiz var, kesinlikle gereksinimimiz var. Bizim her konuda stratejik planlarımız... Şu anda sadece performans ölçüsüne yardım etsin diye yapılan planlardan ibaret değildir strateji. Strateji, kaynakların da kullanılmasını bilerek veya hangi kaynakların nereye tahsis edileceğini bilerek; hangi aşamada, hangi zamanda, nereye ulaşacağını çok net bir şekilde ortaya koyan dokümanlardır. Bunları yapmak zorundayız ama bütün bunların yerine bölgesel kalkınma planlarına dönük olarak da kurumların işlevini değiştirmek bütün bu işlevlerin karşılanmasına yeterli olmaz. İhtiyaç duyulan o ise, bölgesel kalkınma amaçlı olarak yapılanlar -açık olarak itiraf edeyim, yaşayan insan olarak- zaten kıt olan kaynakların çarçur edilmesinden başka da pek fazla bir anlam taşımaz. Siyaseten işlev görür çünkü bir para dağıtma olgusudur, hele hele ihtiyacı olanlara mikro bazda birtakım işlemler falan yaratma açısından da olur. Ama bir kalkınma ajansının o bölgenin kalkınmasıyla ilgili olarak gerçek anlamda kaynak dağılımını da sağlayarak ve gelecekte yaratacağı katma değeri de hesaplayarak bir planlama yapabileceğini düşünebiliyor musunuz? Hangi projeyi neye göre değerlendirecek, hangi ölçüğe göre değerlendirecek? Bir tane doğru dürüst, belki de o bölge kalkınmasına yararlı olacak proje yerine, 20 tane tavukçuluk projesine kaynak dağıtmak suretiyle belki daha iyi bir işlev yaptığını düşünecek. O nedenle, bu tür planlamaların bölge bazında yapılmasının ciddi anlamda sorunlar yaratacağı, hatta elimizdeki kıt kaynakların büyük ölçüde israfına neden olacağı konusunda ciddi kuşku taşıyoruz. Bunu özellikle belirtmek istiyoruz.

Değerli arkadaşlar, bir diğer önemli konu da Kalkınma Bakanlığına bütçenin E cetveliyle verilen yetkiler. Şimdi, bunu özellikle sizin dikkatine sunmak istiyorum. 5018 sayılı Yasa'yı çıkartan Plan ve Bütçe Komisyonundan arkadaşlarımız içimizde var. Bunun 1'inci maddesi çok net bir şekilde diyor ki: -5018 sayılı Kamu Yönetimi ve Mali Kontrol Kanunu bu, yani şu anda yaptığınız bütçenin dayandığı Kanun, eski 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu'nun yansıması falan- "Kanunun amacı, kalkınma planları ve programlarında yer alan politika ve hedefler doğrultusunda kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 90

kullanılmasını..." falan, filan. Doğrudan doğruya Kalkınma Bakanlığının temel amacını belirliyor bu. Yani diyor ki: "Kaynaklarınızı bu Kanun'a göre harcayın, buradaki esaslara göre harcayın."

Değerli arkadaşlar, daha önceden de söyledim, bundan sonra da çok duyacaksınız, ben 2016 Bütçe Kanunu'nun maddelerinin sayısının 16 olduğunu görünce "Nihayet hayaller gerçekleşti maliyeciler açısından." demiştim ama bir de E cetveline baktım ki 94 madde de orada var, 94 madde. İşte bu maddeler aslında Kalkınma Bakanlığında da, Kalkınma Bakanlığının işlevlerine de aykırı dünya kadar hüküm taşıyor. E cetvelindeki 16'ncı maddeden itibaren başlayın, yapılacak harcamaların kalemlerini verdikten sonra doğrudan doğruya bunlarla ilişkin usul ve esasları belirlemeye direkt Kalkınma Bakanı yetkilidir. Bu kaynaklar, bütçedeki şu kaynaklar özel hesaba aktarılır, -bu özel hesap konusunun üzerinde daha Maliye Bakanlığının bütçesi sırasında da çok duracağız- ve özel hesaba aktarılan bu kaynakların kullanılması konusunda Kalkınma Bakanı yetkilidir. Şimdi, hem 5018 sayılı Yasa'yı yapacaksınız hem de o Yasa'ya göre bütçe yapacaksınız, sonra 5018 sayılı Yasa'nın öngörmüş olduğu ilkelerden, kuralardan, her şeyden Sayıştay denetimi de dâhil olmak üzere veya başka denetimler de dâhil olmak üzere belki de kaçabilmek için sürekli olarak onlara tabii olmayan uygulamalar düzenleyeceksiniz. İşte bu olmaz, bunun olmaması gerekiyor. En azından Kalkınma Bakanlığının "Biz zaten genel ilkelerini belirliyoruz bütün bunların hepsinin. Nerede kullanılacağına ilişkin ve hangi koşullarda kullanılacağına ilişkin ayrıntılı programlarımız var, yazdığımız yönetmeliklerimiz var, her şeylerimiz var. Dolayısıyla, ayrıca yetkiye falan gerek yoktur." demesini beklersiniz. Bunun yapılmaması ciddi anlamda Bakanlıkla ilgili olarak, Bakanlık işlemleriyle ilgili olarak insanda kuşku yarattırıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ek süre veriyorum.

Buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Buradaki maddelerin her birini daha sonra teker teker inceleyeceğiz. Değerli arkadaşlar, yani belki şimdiye kadar sorun yaratmamış olabilir ama sizler Devlet Planlama Teşkilatından yetişmiş deneyimli insanlarsınız, sizin gözünüzden kaçmayabilir. Ya gelecekte? Bunun yolunu açtığınız takdirde nerede durduracağınızı bilemezsiniz. Buranın yani şuradaki Komisyon ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir bütçe yetkisi varsa, bütçe hakkını kullanıyorsa burada verdiği kaynakların nereye ve hangi koşullarda harcanacağını bilme hakkı da vardır. Bunu bilmiyorsa, bilmeden bu kaynakların harcanmasına neden oluyorsa buna karşı vicdani sorumluluğu da vardır. Fiilî sorumluluk diye bir olay yok, el kaldırırsınız, indirirsiniz, olaylarınız biter ama bu vicdani sorumluluk kesinlikle yabana atılacak bir sorumluluk falan değildir. Daha sonra herhangi bir yerde "Hay Allah, ya bu buraya mı harcanmış?" diye sorduğunuz zaman "Ha, bu bilmem ne yetkisi çerçevesinde hazırlanmış veya harcanmış." denildiği zaman işte o vicdani sizi o zaman ortaya çıkmaya çalışır.

Değerli arkadaşlar, Devlet Planlama Teşkilatı ve devamı olan Kalkınma Bakanlığı bu ülkenin varlıklarına, Hükümet sıralarının sağ tarafında oturan Maliye Bakanlığı, sol tarafında oturan DPT levhaları, şimdi de Kalkınma Bakanlığı levhalarıyla her zaman belirli bir dengede sahip çıkma çabasında olan kurumlardır. Sorulurdu hemen, derhâl "Böyle bir olgu, DPT ne diyor? Maliye ne diyor?" Dolayısıyla, bunların görmüş oldukları işlevlerin hiç sıradan bir işlev olduğunu düşünmeyin. On dakikalık sınırlama içerisinde bunlarla ilgili tartışma olanaklarını falan bulamayız, bulmamız da mümkün değil ama bunu mutlaka ve mutlaka araştırın. Bu işlevleri yok etmeyelim devlet yönetiminde ve özellikle bütçe yönetiminde. Bunu müthiş şekilde önemsiyoruz.

Bütün bu endişelerimize karşın bütçenizin hayırlı olmasını diyoruz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Yıldırım...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Değerli Bakanım, değerli milletvekili arkadaşlarım ve misafir olarak kabul ettiğimiz değerli bürokrat arkadaşlar, değerli basın emekçileri; hepiniz hoş geldiniz. Hepinize -gece olmadı hâlâ- iyi bir akşam diliyorum.

Şimdi, açık söylemek gerekirse Sayın Bakan, günlerden beri danışman arkadaşlarla birlikte Sayıştay denetim raporları üzerinde çalışma yürütüyoruz. Çünkü, iki buçuk aydır hiçbir arkadaşla birlikte gözümüzü açamadık. Torba yasalar, geçici bütçe, merkezi yönetim bütçesi derken, danışman arkadaşların katkılarıyla hazırlanmış -gerçekten onlara da teşekkür ediyorum- değerli bilgileri paylaşmaktan ziyade bölgenin bir insanı olarak ben daha çok GAP, DAP ekseninde hani politikalarınızın neye tekabül ettiğini... Çünkü, bakın, kitapçığa dercetmiş olduğunuz rakamları, emin olun, nereden baktığınıza bağlı olarak aynı rakamları çok olumluya yorumlayabileceğiniz gibi, eleştirel gözle baktığınızda çok olumsuz sonuçlar da çıkarabilirsiniz. Ben Sayın Başkana bundan yaklaşık on gün önce şunu söylemiştim: "Ya kitapçıklar herhâlde bugün çıkmıyordur. Bize üç gün önceden verin, biz de kendimize göre belli hazırlıklar yapalım." Çünkü, siz de zaman baskısı altında çok hızlı okuyarak bazı rakamları geçmek durumunda kaldınız ama bizim elimizde onda başlayan bu toplantıdan birkaç dakika önce geçmiş oluyor. Böyle olunca...

Sayıştayın, özellikle 2014 denetim raporuna ilişkin Bakanlığınıza dair bazı eksikliklere dikkat çekmek istiyorum. Sayıştay şunu söylüyor Sayın Bakan: "2013 yılı Sayıştay denetim raporuyla tespit edilip izlemeye alınan ve aşağıda ayrıntıları belirtilen hususlarla ilgili olarak idarenin 2014 yılı içerisinde herhangi bir düzeltici işlem tesis etmediği görülmüştür." Nedir bunlar? "SODES kapsamında valiliklerce açılan özel hesaplarda belirli bir dönemde kullanılmamış olan ve mevduat olarak bekleyen tutarlar Kalkınma Bakanlığınca anlık ve doğru olarak izlenememektedir." Sayıştay söylüyor ve diyor ki: "Hâlbuki, 2013 SODES Uygulama Usul ve Esasları'nın 9'uncu maddesinin (4)'üncü fıkrası gereğince, valiliklerin SODES BİS aracılığıyla aralık, nisan, ağustos ayı sonunda ödenek bakiyelerini Bakanlığa bildirme yükümlülükleri bulunmaktadır." Bunları eskiden beri bu sürecin içerisinde bürokrat, siyasetçi olarak bulunan,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 91

Bakan olarak bulunan biri olarak siz daha iyi biliyorsunuz. Yine Sayıştay raporunda tespit edilen bulguya göre “Bakanlığın valiliklere aktardığı bütçeler kontrol edilememekte, bu konuda ciddi bir denetimsizlik yaşanmaktadır.”

Yine, Sayın Bakan, yasal dayanak olmadığı hâlde -protokollerle ilgili- diğer kurumlara kaynak aktarılması, Bakanlığınızdan diğer kurumlara kaynak aktarılması. GAP Bölge Kalkınma İdaresi tarafından yasal dayanak olmaksızın protokol yapılarak diğer kurumlara kaynak aktarıldığı tespit edilmiştir.

Ben daha fazla zamanımı bunlara harcamaksızın özellikle GAP ve DAP’la ilgili bazı hususlara dikkat çekmek istiyorum.

Bakın, Sayın Bakan, çok eski bir Devlet Planlama Teşkilatı teknokratı, bürokratı olduğunuz için bilirsiniz. 1989’dan beri her hükûmetin ana seçim yatırımlarından biri GAP Eylem Planı ama her hükûmetin. Şimdi, özellikle diğer hükûmetleri geçerek, bakın, çok iyi hatırlıyorum o zaman da yaptığım çalışmalara dair bu verileri kullanmak üzere takip etmişim, 26 Mayıs 2008 günü siz vekildiniz, Diyarbakır Ziya Gökalp Spor Salonu’na bütün Bakanlar Kuruluyla birlikte dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan özellikle GAP Eylem Planı’nı açıklamak üzere geldi. Değerli arkadaşlar yaptığı konuşma şu: “Yeni bir milat, yeni bir dönüm noktası yaşıyoruz. Bu bir proje değil, bir rapor, bir dosya değil, takvimi belli, somut, müşahhas olarak tanımlanmış, kaynağı temin edilmiş bir eylem planıdır.” Ve 26 milyar lira ödenek ayrılarak 2008-2012 yılları arasında tamamlanacak olan GAP Eylem Planı’yla bölgede tamamen sulama kanallarının devreye gireceği ve sulama politikalarının, projelerinin tamamlanacağını o gün için ifade ediyor Sayın Bakan. Bize bu eylem planları, master planları artık çok çok tanıdık geliyor. 1990’lı yıllarda mütemadiyen açıklandı, 2008’de açıklandı, 2012’de bitmedi. Olabilir, planlamalar tutmuyor olabilir.

Şimdi, Sayın Bakan, bir yıl önce 8 Mart 2015 günü Başbakan Ahmet Davutoğlu -siz de artık yedi yıl önceki gibi sadece vekil değil, bu Bakanlığın başındasınız- aynen on gün önce açıkladığı master planı gibi, Mardin’de şunu söylüyor: “Bu bir Türkiye projesidir ve yirmi altı yıldır ertelenen -hani, 2015’te 1989’dan alarak söylüyor- bu proje iktidarımız tarafından artık ters yüz ediliyor.” Ve sulama, kentleşme, ekonomik gelişme, yaşam kalitesinin artırılmasına dair bayağı bir cümle söylüyor. Ama, Sayın Başbakan şunu unutuyor: Söz konusu yirmi altı yılın tam yarısı, on üç yılı kendi iktidarları. Bakın, 1989-2002. Çünkü, Sayın Bakan, ender bir şekilde, 2002’yi milat olarak koyup 2002 öncesi, sonrası ayırdına gitmeyen bakanlardan biri oldunuz. Üç haftadır biz burada gelen bütün bakan arkadaşlarımızdan... 2002 öncesi, 2002 sonrası; cahiliye dönemiymi, arkaik bir dönemi yaşıyorduk, 2002’den sonra her şey değişti! Ama, bakın, Başbakan bir yıl önce yirmi altı yılı mahkûm ediyor ama bu yirmi altı yılın on üç yılının da kendi iktidarları döneminde olduğunu ifade etmiyor. Herhâlde Başbakan da kendi Başbakanlığından başlatıyor süreci çünkü kendisi ondan önceki on üç yılda Başbakan değildi.

Şimdi, devam edelim Sayın Bakan. Mardin’de yaptığı açıklamayla Başbakan bu projenin 2012’de tamamlanması gerektiğini belirtmeden 2018’e uzatıldığını söylüyor geçen yıl Mardin’de söylediği üzere. Kaldı ki geçen yıl ayakları daha fazla yere basan bir eylem planı açıklıyordu. On gün öncekinde -kusuruma bakmayın ama hiçbir şey yok, her şey soyut- 10 madde sıraladı, 10 maddenin karşılığında somut olarak “Bütçesi bu, sınırı bu, başlangıç noktası bu.” diye belirttiği hiçbir şey yoktu. Ve öyle bir algı uyandırıldı ki Sayın Bakan, bölgeyi iyi bilirsiniz, sanki bölge Türkiye’nin üzerinde bir yük, kambur. Yok, yok, ben toplumsal algıyı söylüyorum, sizin ifade ettiğiniz herhangi bir hususa dikkat çekmiyorum Sayın Bakan.

Bakın, ben de söyleyeyim: 1990’lı yıllarda tamamlanan ve uzun bir süredir... İşte, siz yüzde 85 dediniz sulama kanallarının tamamlanma oranını, asla buna katılmam mümkün değil. Çünkü, ben de bunları çok çalıştım Sayın Bakan.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Ana kanalları söylüyoruz.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Tamam. Ama, bunların tümüyle sulanabilirliği öngörülen topraklara, arazilere yetişmesi mümkün değil.

1990’lı yıllarda tamamlanmış barajların, Sayın Bakan, maliyeti 54 milyar TL. Sizin, belki de en beğendiğim, benim de kullanabileceğim 31’inci sayfada bugün hızlı geçtiğiniz hususları söyleyeyim, şimdiye kadar benim rakamlarımla örtüşüyor. O 54 milyara mal edilen barajlardan 412 milyar kilovatsaat elektrik üretildi. Siz 24 milyar dolar demişsiniz, ben de buraya 82 milyar TL elde edildi... Bakın, daha şimdiden zaten çıkardı, artı, yılda ortalama 10 milyar TL bu barajlar ülke ekonomisine katkı sunuyor. Öyle kambur falan değil bölge. Çünkü, hep enerji boyutuna ağırlık verildi Sayın Bakan, sulama boyutu hep ötelendi sizin de iktidarınızın ilk on iki yılında olduğu üzere. Çünkü, Bakanlığınızın kuruluş felsefesi, bölgeler arası eşitsizliği minimize etmektir. Ama, gerek Doğu Anadolu gerekse Güneydoğu Anadolu için bölgesel eşitsizliği bu projeler üzerinden giderebilmenin yolu enerjiye daha fazla yatırım yapmaktan ziyade, açığa çıkmış barajlardan sulamaya daha fazla yatırım yapmaktır. Şunu söyleyelim: Şimdiden maliyetin 30 milyar lira üstünde; maliyetini çıkarmış, 30 milyar lira ek kaynak yaratmış bütçeye ve her yıl 10 milyar lira daha fazla artı kaynak getiriyor.

Şimdi, bakın, Sayın Başbakanın geçen yıl açıkladığı “Dört yıl içinde tamamlanacak.” dediği, 40 milyar lira daha kazandıracak, ortalama yılda 10 milyar. Şimdi, düşünülen yatırım ise önümüzdeki dört yıl için Sayın Bakan, 26 milyar TL. Yanılıyorsam düzeltilebilirsiniz. Şimdi, buradan hareketle, bir coğrafyacı olarak söyleyeyim: Master tezini Dicle ve Kralkızı barajlarındaki havzanın jeomorfolojisinde, doktora tezini ise Hasankeyf İlisu bağlamında hazırlamış birisi olarak söylüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturma Başkanlığına Kâtip Emine Nur Günay geçti)

BAŞKAN – Ek süre veriyorum Sayın Yıldırım.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, Sayın Bakan, barajlar ömürlüdür, hiçbir kontrendikasyon olmasa bile, hiçbir doğal afetle karşılaşmasa bile, her şey kitaba yazıldığı gibi tıkrırında işlese bile bir barajın ömrü elli yıldır. Şimdi, özellikle dikkatinizi şuraya çekmek istiyorum Sayın Bakan: Atatürk

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 92

Barajı tamamlanalı yirmi dört yıl oldu. Su tutuldu yirmi dört yıldan beri. Kıralkızı ile Dicle Barajı'nın ise on dokuz, yirmi yıl oldu ama Bismil ovası hâlâ tam sulanamıyor. Şimdi, düşünün, barajların hiçbir sorun olmasa bile ömürlerinin yarısı tamamlandı. Burada büyük bir projelendirme hatasının olduğunu görüyoruz. Belki de eş zamanlı olarak sulama kanalları ile baraj inşaatı yürümeliydi su tutulmaya başlandığı anda. Madem hani sulama üzerinden bölgesel eşitsizlik giderilecekti. Su tutulmaya başlandığı andan itibaren tarımda bundan istifade edilsin. Bu da yok. Yarısı gitti. Ve şu anda biz büyük bir değer biçerek, temennilerimizin de öngörülen süre içerisinde gerçekleşeceği hususundaki umudumun zayıflığını da bir yana bırakarak söylüyorum: Keşke 2018'de tamamlansa, hani, 2012'den de vazgeçtik.

Peki, bu yapılanlar içerisinde, Sayın Bakan, işsizliğin en fazla olduğu 5 il hâlâ bu DAP ve GAP içerisinde, istihdamın en az olduğu 5 il -saymıyorum, zamanımız sınırlı diye- yine bu bölgelerde. Devam edelim, geline nokta itibarıyla Sayın Bakan, bölgede gayrisafi millî yurt içi hasıladan kişi başına düşen 4.000-4.500 dolar arası. Türkiye ortalaması 9.500 dolar. Bakın, eşitsizlik azalmıyor, makas kapanmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ek süre veriyorum. Toparlayabilir misiniz.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Tamam, toparlayacağım Sayın Başkan.

Enerjiden direkt istihdam azdır, enerjinin çalışanı azdır. Bunu şunun için söylüyorum: Şu kitapçıklara yazdıklarınızla Sayın Bakan, bu rakamların dili ile sosyal, toplumsal, ekonomik yaşamın dili çok farklı mecralarda seyrediyor. Keşke hep buradaki niyetlerimiz takvimine uygun bir şekilde tamamlanmış olsa. Bunu sadece GAP ve DAP için demiyorum, DOKAP için, KOP için de keşke böyle olsa çünkü ülkenin 81 ilinde birbirine yakın sosyal refah düzeyinin yakalanmış olması, ülkede bir bütün olarak toplumsal barışa da hizmet eder. Bakın, hedeflerinin tutturulmadığı 2008-2012 arasında, öyle bugünkü gibi her şeyin arkasına sığındığınız hendek ve barikat da yoktu o zaman. Hatta o 8 Mart 2015'te Başbakanın Mardin konuşmasında iki yılda kısmi görelî olarak sağlanmış bir rahatlama dönemini yaşadığı bölge. Engelleyici hiçbir faktör yoktu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET YILDIRIM (Muş) – Buna rağmen ilerleme sağlanamadı.

BAŞKAN – Toparlar mısınız.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Toparlıyorum.

Son olarak şunu söyleyeyim: Bir de Sayın Bakan, gerçekten, bu SEGE verileri 2011'de hazırlandı, neden o günden beri güncellenmiyor? Ama, ben de açıklanmadıkça hep şuna yoruyorum Sayın Bakan: Demek ki Bakanlığın kuruluş felsefesi buradaki makası daraltmakken herhâlde SEGE açıklanırsa çok fazla bir şeyin değişmediği açığa çıkmış olacak. Ya değilse beş yıldır neden güncellenmedi?

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Yapısal veriler belli vadeler içinde güncelleniyor. Bu yıl yapacağız inşallah.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Peki, Sayın Bakan, TÜİK neden illere göre verileri güncellenmiyor? Ulaşamıyoruz biz bunlara. Yani, bu konuda özellikle illerin gelişmişlik indeksiyle ilgili, ekonomik göstergelerle ilgili sağlıklı verilere ulaşamayışımızı tekrar dikkatinize sunarak bütçenizin özellikle ülkemizin bölgesel eşitsizliğini gidermeye hizmet edecek şekilde size ve ülkeye hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Yıldırım.

Buyurun Sayın Günel.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokrat arkadaşlarım, saygıdeğer basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben normalde Genel Kurulda hem Alparslan Türkeş'i hem DPT'yi rahmetle anıyordum ama Sayın Temizel'in sözleri üzerine bugün de DPT'yi rahmetle bir daha analım, öyle olması gerekti. Artık Genel Kuruldaki nöbeti Erhan Bey'e devrederim herhâlde, ben diğer kuruluşları konuşurum. Asli sahibi olarak arkadaşımız intikal etti. Ama bunu niye söyledim? Tam sizin ilk giriş cümleinizde Sayın Bakanım, "Kalkınma Bakanlığı DPT'nin birikimi üzerine kuruldu." dediniz.

Vallahi, "birikim" deyince benim aklıma mirasyedi geliyor yani biraz o mirasa tam sahip çıkılmıyor. Yani hayır, Sayın Bakan söyledi de "DPT'nin birikimi üzerine" deyince benim artık aklıma mirasyedi geldi açıkçası Sayın Bakanım, kusura bakmayın. DPT'nin mirası çoktu, malı mülkü o anlamda beşeri sermayesi, geleneği hepsi çoktu ama maalesef sıradan bir bakanlık hâline getirildi. Önce biz sadece adı geldi diye iyimser bir şekilde Sayın Temizel'in dediği gibi baktık ama hakikaten de demek ki Bakanlık yapılıma amacı da oymuş. Yavaş yavaş siyasileşti ve her şeyi doğru bildiğini söyleyen, kafa tutan uzmanların yerine ufacık bir şey yaptığı zaman siyasi baskıyla karşılaşan bir kurum hâline geldi. Onu da niye söylüyorum?

Şimdi, Sayın Bakanın konuşmasında, kendi şeyimi şöyle okurken, bir taraftan baktım, "Öncelikli Dönüşüm Programı" en önce söylemiş. Koyu başladığı yer "beş yıllık kalkınma planları, uzun vadeli perspektif planlar" şunlar bunlar, diyor ki: "Özel programlar hayata geçirmekte ve uygulamayı etkin bir şekilde izlemekte ve değerlendirmektedir." Ben şimdi merak ediyorum, hangisi uygulandı da hangisini değerlendirdiniz, izlediniz diye soracağım. Niye? 25 öncelikli dönüşüm programı için hazırlanan eylem planları toplamda 1.248 eylem. Bana söyler misiniz 1.248 eylemden kaç tanesi gerçekleşti, kaçıyla ilgili başladınız, kaçını hâlâ planlıyorsunuz? Niye öyle söylüyorum? "35 kamu kuruluşu..." Bunların hepsini yazdınız, güzel. Arkasından devam ediyor: "2016 yılında da –oraya özellikle ben

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 93

vurgu yapıyorum- öncelikli dönüşüm programının uygulanması etkin bir şekilde takip edilecek.” Ya, uygulama yok ki siz hâlen daha 64’üncü Hükûmetin eylem programında bir buçuk sene önce yazdığınız eylem planındakileri tekrar yazıyorsunuz. 25 tane dönüşüm programını hâlâ koyuyorsunuz. O 25 tane dönüşüm programı tam üç sene oldu Sayın Bakanım. Kalkınma planı çıkalı üç sene olmadı mı arkadaşlar? Ben mi yanlış hatırlıyorum? 2013’ün baharında burada kabul etmedik mi? 2014, 2015, 2016.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – 2015’te yayımlandı. O eylem planında...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Bakanım, ben ne söylediğimi biliyorum. Size şimdi sıra geliyor, sırayla söyleyeceğim. Çıkarırım, şimdi tek tek okurum, hepsi hafızamda da var.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, o da bir kusur zaten.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hayır, yok, şimdi. 25 tane dönüşüm programının altında 1.200 küsur tane şey üç yıl geçer de uygulamayı hâlen daha siz bize bunu peyderpey peyderpey eylem planı 1, eylem planı 2, eylem planı 3 değil, artık geçin eyleme, bırakın planı diyorum bütün bakanlara. Eyleme geçin bırakın plan yapmayı ya.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – 174 eylemimiz gerçekleşti.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Bakanım, tek tek söylerseniz 1.248 tane eylemi siz daha geçen sene yeniden açıkladınız seçim öncesi milletin gözünü boyamak için. Gerçekleşenleri sayın, biliyoruz. 174 tanede asıl olan sizin öncelik verdiğiniz sektörlerle ilgili olan, yapısal reformlarla ilgili olan kaç tane gerçekleşti? E, yani şimdi makroihtiyati tedbirleri, onları bunları, bize kısa vadedeki şeyleri tedbir diye söylemeyin, onu kastetmediğimi biliyorsunuz. Planlama deyince o bizim işimiz, Merkez Bankası olarak o makroihtiyati tedbirleri, kısa kısa yapılan şeyleri buna koymayacaksınız. Sizin ki beş yıllık plan içerisinde önceliklere göre gerçekleştirilmesi gereken hususlar. E, yani burada onun olması için bir uygulama olacak ki izleyeceğiz, değerlendireceğiz. Şimdi, bize onların hangisinin hangi aşamada olduğunun bir listesini verirsiniz biz biraz daha size bunları söylerken... “Kararlılıkla sürdürülecektir.” diyoruz. Her birinde “Kararlılıkla sürdürülecektir.” Ya, “kararlılıkla” yazıyorsunuz, itirazımız yok, içeriğine de itirazımız yok bakın, ha, ufak tefek revizyonlar isteriz “İtirazımız yok.” derken ama özü itibarıyla söylenenler bu memleketin gerçekleri, yapılması gerekenler. Daha önce de söyledim yani özellikle de sizi referans veriyorum bakanlara da, yatırım programında, yıllık programda, kalkınma planında yer alanların yarısını yapın alınızdan öpeyim diyorum, bir şey demiyorum. Bakın, oraya koyduğunuzun yarısını yapın takdir edeceğim, yarısını. 1.248’de 500’ü geçin geriye sözümü alır özür dilerim ama 500 derken şimdi dediğim gibi oraya koyduğunuz basit şeyler, başlattık ayrı bir şey, neticelendirdik ayrı bir şey. En önemli olanları siz zaten buraya yazmışsınız, sektörler belli, şimdi ben onu yeniden okuyarak vakit kaybetmeyeyim, hepimiz biliyoruz. Onun gereğini yapalım. Şimdi, on üç yıllık iktidar hâlen daha “Yapısal önlem lazım.” deniyor. Bunu anlamıyorum yani.

İBRAHİM MUSTAFA TURHAN (İzmir) – Sonradan çıktı ihtiyaç.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hayır, her sene söyleniyor. İhtiyaç hep var, her seferinde de söyleniyor, biz de “Doğru, destek olalım.” diyoruz ama oraya girdiğimiz zaman bir anda bir popülizm geliyor “Orasına ellemeyelim, bunu geciktirelim...”

İBRAHİM MUSTAFA TURHAN (İzmir) – Muhalefetten...

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Şimdi geleceğim, geleceğim Sayın Turhan, dur, yani bu girizgâh yani geliyorum oraya, dur, merak etme. Hani, Sayın Bakanın girişinden başlayarak buradan karışmasın, atlamayayım diye öyle gidiyorum.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Girişi yedi dakika sürdü. Maşallah.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hamza, sen sahadaydın, arada olanlardan haberin yok, dur biraz, dinle, ben anlatırım şimdi. Şimdi, bugün öyle, burası Kalkınma Bakanlığı ve yani artık birazcık bugün pozitif ayrımcılığa ihtiyacımız var.

SPK’da da İbrahim’e müsaade edeceğiz yani, orada biraz ellemiyoruz çok konuşsun diye.

Sayın Bakanım, hakikaten, şimdi işin şey tarafı. Varsayımlar, hedefler güzel, ona itirazımız yok ama bunun gereğini yapmamız lazım, hep birlikte yapalım diyorum. Sayın Başbakan yardımcılara da söyledim, ne gerekiyorsa gelin bir an önce burada ortak bir... Plan ve Bütçe Komisyonu bunun uzmanı veya gerekirse Meclis tüzel kişiliği içerisinde Anayasa Komisyonu gibi bir komisyon kuralım. Çıkması gereken yapısal önlemleri bir getirin; kalan ne, olan ne, hangisi ne kadar sürede çıkar? Neyse, biz de yapıcı bir muhalefet anlayışı içerisinde bunları çıkaralım diyoruz, geciktiğimiz için öyle söylüyoruz. Siz de diyorsunuz: “Bir an önce buralara geçelim, yenilikçiliği, AR-GE’yi teşvik edelim.” Evet, sizin de söylediğiniz gibi, AR-GE yapılarıyla ilgili kanunu hep birlikte burada gittik, komisyonda sizinle de önce tartıştık, bütün bakanlarımız da sağ olsun hızlandırdık, çıktı ama eksik, daha eksiklerimiz var, onları da tamamlamamız lazım. Böyle şeyleri hemen hızlı bir şekilde çıkarabiliriz. Ha, teknik ayrıntısında itirazlarımız olabilir ama bunları çıkarmak kolay. Ama şimdi, yine siz görevlerle ilgili burada devam ediyorsunuz, hepsinde... Yani, verimlilik nasıl olacak? Ya, verimlilik güzel de üretimi artıramıyoruz ki verimlilik kısmına... Yani bir taraftan üretime, yatırıma doğru bir şey yapacağız ki kamu yatırımlarının gidişatı belli, özel sektör yatırımlarına dayadık tasarrufu artıralım diyoruz, vatandaşın gelir düzeyi düşük. Hep söylüyorum yani tasarruf gelirin bir fonksiyonu. Gelirimiz artmadan...

İBRAHİM MUSTAFA TURHAN (İzmir) – Tartışmalı bir konu.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hayır, hayır. Ya onu seninle ayrı entelektüel tartışırız. Ya benim param olmadan sana ne parası yatıracağım İbrahim, git sen borsada ne yaparsan yap. Biz öyle kumara para yatıracak kadar paramız yok ki, sen borsacısın.

İBRAHİM MUSTAFA TURHAN (İzmir) – Bak şimdi, satışmadan söz istiyorum Sayın Başkan.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Senin kâğıtlarına para yatıracak hâlimiz yok.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Borsaya “kumar” dersanız orada anlayamayız ama.

BAŞKAN – Sayın Günel, siz devam edin.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 94

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Önce birazcık cebimiz para görecektir ki ihtiyaçlarımızı karşılayacağız ondan sonra BES'e mi yatıralım, bankaya mı yatıralım yoksa borsaya mı yatıralım, önce cebimizin bir para görmesi lazım, onu söylüyorum. Vatandaşın da cebini para görmeden tasarruf yapamaz. Tüketime de alıştırmış bir vatandaş var. Evet, verimliliği artırılması, program güzel ama bir taraftan yeni üretim alanları yapmazsak zaten mevcudun verimliliğini belli bir noktada zaten onu kendileri, firmalar zorluyor teşvikleri de yeniden gözden geçireceğiz. Yeni bir sanayi stratejisiyle ve sektörel dar bölge teşvik sistemiyle üretim ekonomisine bir geçerse onları yavaş yavaş yaparız. Öncelikli sektörlerde de sizin burada söylediklerinizin hepsi aşağı yukarı işte, savunma, sağlık, ilaç, uzay, havacılık, bunlar Türkiye'nin ve dünyanın gerçekleri öncelik vermemiz gereken sektörler.

Sağlık deyince burada önemli bir şey daha var. Sizin konuşmanızın içerisinde "Bakanlığımın önemli görevlerinden birisi de kamu yatırımlarının planlanması ve yatırımlara kaynak tahsisidir. Bu çerçevede yıllık yatırım programlarını hazırlamakta, uygulamayı izlemekte, değerlendirmekte. Kamu-özel iş birliği projelerinin karar süreçlerini koordine etmekteyiz." Önceki yıllarda da söyledim. Siz hâlâ burada ve eylem planının içinde kamu-özel ortaklığıyla ilgili...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Süreyi uzatıyorum, pozitif ayrımcılıkla biraz uzun veriyorum, lütfen süre içinde kalırsanız.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Çok teşekkür ederim, sağ olun Sayın Başkanım.

Burası çok önemli, bu kaynak planlaması açısından. Daha önce de özü itibarıyla tartıştığımız konulardı ama hâlen daha hem eylem planında hem de burada Sayın Bakan da bunlarla ilgili mevzuat çalışması yapılacağını söylüyor ve ben enteresan şekilde hâlen daha sizi galiba... Sağlık Bakanlığının yaptığı projelerden ya tam arkadaşların haberi yok ya da burada bir koordinasyonsuzluk var diye düşünüyorum, kanun çıkarken de burada olan arkadaşlara sormuştuk, 17 tanesi yap-kirala-devret yani şehir hastaneleriyle ilgili.

Buradan okuyorum Sayın Soluk, buradan okuyorum da daha devamı var, daha o kafa sallayacağın yer yeni gelecek daha. Ya, Sayın Bakanın söylediklerinden okuyorum, geri kalanı burada, 17 tane yap-kirala-devret de...

İBRAHİM MUSTAFA TURHAN (İzmir) – Teknik konuşurken bile laf atıyorsun Sayın Günel.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Yok, ben hepsini takip ediyorum, Habib Bey'in onaylamalarını önemsiyorum, o bürokrat olarak düzgün bir arkadaşımız yani isabetli ve tarafsız, bazıları gibi taraflı yapmıyor, siyasi yapmıyor, adı mevzu bahis değil.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Özellikle satışmadan söz istiyorum.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Şimdi, isim söylemedim ki satışma olmasın diye.

Dinlerseniz hakikaten haklı olduğumu ve ne kadar bir kaynak israfı olduğunu size de geçen Sağlık Bakanlığında anlatamadım. Sayın Bakanın söylediğine tamamiyle katılıyorum, katılmadığım için değil ama o da biliyor ki 2008 miydi Sayın Bakanım ilk hazırladığımız şey, arkadaşlar burada, Kamu Özel Ortaklığı Başkanımız da burada, o taslak elimizde kadük kaldı, hiç kimse bizi dinlemedi. Bakanlık olduk, yazık oldu derken onu diyor. Biz DPT olsaydık o kanun şimdiye kadar çıkmış olurdu yani DPT olsaydık derken, eski gücümüz olsaydı kurum olarak kalkıp da Sağlık Bakanlığı kafasına göre, Turizm Bakanlığı bilmem kime göre, "Yok bilmem adada şunu yapalım, modada bunu yapalım." diye herkes kafasına göre öyle yap-işlet-devret, yap-kirala-devret yapamazdı, sizin aldığınız YPK kararlarını kimse delemeydi. Deldiler, çıkaramadınız yani kusura bakmayın bunu tartışmak zorundayız çünkü ben sordum, niye tartışıyoruz? Sayın Bakana sordum, hem proje hâlinde devam eden var hem yatırımına başlanacak olan var. Sayın Düzyol burada şahittir, Sayın Dağdaş'ı da çağırdık Kanun çıkarken. Şimdi, tekrar soruyorum: "Bizim sağlıkta yatak hedefimiz kaç." dedim. Sayın Düzyol dedi ki: "On binde 30, ulaşırsak yani işte hasta başına hedefimiz." Şu anda kaç dedik: "On binde 26." Dün gibi hatırlıyorum, hiç unutmadım. Peki, dedim Sağlık Bakanlığı Müsteşarımıza, önce toplam şu andaki yatak kapasitemiz ne? 120 küsur bin. Kaç, dedim bu nedir? Mevcut mu, hepsi mi, işletmeye alınmış olan mı, yatırımı devam eden mi diye de sordum. "Şu anda işler durumda olan." Peki, teşekkür ettim, sonra açtım yatırım programını, Cüneyd Bey'e sordum: Yani bizim anlayacağımız tabiriyle bu on binde 30'u bulmamız için kaç yatak ihtiyacımız var? "25 bin" dedi. Yatırım programındakileri topladım, 2013, 2014, 2015'te bitecekler 27 bin yapıyordu Sayın Bakanım. On binde 30'u o anda yatırım programınızdaki Sağlık Bakanlığının bütçemizden yaptığı yatırımlarla karşılar durumdaydık. Yok yani ben söyleyeyim de onun için.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Nitelikli yatak...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Bakanım, söyleyeceğim, orayı söyleyeceğim ama rakamlarda hani bir yanlışlığım varsa arkadaşlar, hafızam beni yanıltıyor olabilir. O şartlarda yatak sayısı, "nitelikli" diyorsunuz da şimdi ben o zaman daha siyasi ve de ağır konuşabilirim. Devam eden ve yapılmakta olan yatırım niteliksiz olabilir mi şu anda? Yani hastane yapıyoruz, bana şimdi sağlık yatırımlarını programdan çıkarttırmayın.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Doğru söylüyorsunuz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Yani şimdi, şu anda yaptırdığımız... YPK kararı şunu söylüyor Sayın Bakan. YPK kararında onun 5 tanesi için "Yeni yatak kapasitesi yaratmadan yapın." diyor.

BAŞKAN – Sayın Günel, ek süre veriyorum, lütfen toparlar mısınız?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

Bu önemli olduğu için Sayın Bakanın üzerinde durması için, aslında onların elini kuvvetlendirmek için söylüyorum da, onlar eleştiriyorum zannediyor. Bakanlar Kurulunda Sayın Günel böyle diyor diye gidin, söyleyin. Sağlık Bakanına deyin, bir sürü ona da söyledik, burada kavga ettik. Yani ciddi tartıştık çünkü şimdi devam eden var, hâlâ proje aşamasında olan var. Diyoruz ki: Bir olanlara bir uygulama görelim, dünyada bunun maliyetli olduğu söyleniyor. Şimdi yeni yaptıklarımız daha ucuza mal oluyorsa, zaten yatak kapasitemizi doldurduysak, memleketin bu kadar ihtiyacı varken yatak sınıfımızı üç yıldızdan dört yıldız çıkartmak için 25-30 milyar

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 95

dolara niye girelim Sayın Bakanım? Önümüzdeki yirmi beş yılı ipotek ediyor, ya hiç olmazsa şu olanları bir bitirin, başlayan var, yenilerini niye başlatıyorsunuz, böyle olur mu? Güya kaynak planı, nasıl planlıyoruz o zaman, sağlığa ayırdığımız para ne kadar, eğitim ne olacak, savunma ne olacak, güvenlik, diğer şeyler ne olacak? Yani onun için söylüyorum. Açıkçası bu konularda işte DPT'nin DPT olmasının önemi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Günel, toparlayabilir misiniz?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Başkanım, bitiriyorum, toparladım, bu önemli olduğu için biraz şey oldu ama.

DPT'nin siyasetleşmeden doğru olanları gidip çatır çatır Bakanlar Kurulunda, YPK'da söylemesinin önemi burada ortaya çıkıyor. Siz de biliyorsunuz kanayan yaramız olduğunu yani üç tane ayrı bakanlık kendi kafasına göre yap-işlet-devret, yap-işlet, yap-kirala-devret diye model ortaya koyar mı? Söyledim burada, Sağlık Bakanlığının harcama yetkilisi yetkisiz olarak para harcadı burada, bu iş için yapan kişi Kamu Özel Ortaklığı Başkanı. Bakanlığın yapısı 2011'de değişti, 2011'de KHK'yla değişti, adam sıradan bir daire başkanı oldu, Sağlık Yatırımları Genel Müdüründen aşağıya harcama yetkilisi olma şansı yok, Maliyeciler, Sayıştaycılar ne dediğimi biliyorlar. O adam hem harcama yetkilisi olarak hem ihale yetkilisi olarak hepsine imza attı arkadaşlar, ben bir şey söylüyorum size ya, böyle sağlık ihalesi mi olur? Burada söyledim, Bakanın önünde söyledim ya. Yani şimdi hepsini söylemiyorum, söylediklerime itiraz etmeyin, sizi desteklemek için.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Günel, dördüncü kez ek süre veriyorum.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bitti Başkanım.

Bunun tek elden yapılması lazım, Kalkınma Bakanlığının o fonksiyonlarını kaybetmeden yeniden bu yatırımların koordinasyonunu, kaynakların tahsisini, koyduğumuz yerde, uzay, havacılık, şimdi ajans kurulacak deniliyor, ilaçla ilgili, sağlıkla ilgili en fazla harcama transferi yaptığımız yerler buralar, buralara doğru kaynak aktaralım ki, yahu onu oraya vereceğimize o parayla Türk ilaç sektörünü canlandırırız, yerine ilaç sanayisini kurarız Sayın Bakanım, onu söylüyorum. Yatağımız azıcık dört yıldız olacağına üç yıldız olsun. Kaç para harcıyoruz? Antibiyotiklerle ilgili geçen araştırma vardı işte. “Biraz düzeldi falan.” dedi Bakan. Ne kadar? Sağlıkla ilgili transferimiz, açığımız her sene 50 milyardan fazla neredeyse para etmiyor muyuz, transfer yani gidiyor. İlyas arkada, biliyor, iki tarafını da bildiği için yani kaç para olduğunu da o bizden daha iyi bilir, ezbere bilir. Şimdi, bunu azaltmak için buraları kontrol etmemiz lazım diyorum. Yoksa size tam tersine elinizi güçlendirmek için söylüyorum. İnşallah, DPT yeniden olma şansımız şu anda yok ama en azından fonksiyonel olarak onları biraz daha kontrol edelim, kaynak tahsisi açısından bunları daha önemli buluyorum. Bir de biz fazla siyasetleşmeyelim yani analizleri yaparken de daha teknik olalım, daha uzmanca olalım, özellikle bir iki bakanlıktan bunu daha çok istirham ediyoruz.

SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Yoruldun, yoruldu.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Yok ya, sabaha kadar konuşsam konuşurum da bir şey yok da. Şimdi zaten ana konular belli gerisini daha Erhan Bey burada, o devam eder.

Bütçeniz hayırlı olsun, ülkemizin kalkınmasına inşallah daha fazla katkıda bulunmanıza yarar ve biz de bunları daha az konuşuruz. Hep birlikte bunları konuşmaya değil de demin söylediğim yapısal reformları gerçekleştirmeye yoğunlaşırız. Kısır çekişmelerden, kayıgı kavgalarından kurtulur sorunların çözümüne odaklanırsınız diyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Günel.

Buyurun Sayın Cevheri.

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, kıymetli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, biraz önce arkadaşlarım konuşurken ben maziye gittim, 3 Nisan 1977'ye. O gün ortaokul üçüncü sınıf talebesiydim. “Yedi küpeli gelin”eizafeten yedi temel atılmıştı.

MEHMET HABİB SOLUK (Sivas) – Yedi gerdan mıydı, küpe miydi?

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) – Evet, “yedi küpeli gelin” deniyordu. Ben ortaokul 3 öğrencisi olduğum için kimse beni arabaya da almıyordu, birkaç temel arasında koşarak gittim. Temel atılırken büyüklerimiz ağlamıştı, biz de ağlamıştık çünkü.

Ben yaşadım Sayın Bakanım, bir köye gittiğimde su içmek isterken bana dediler ki: “Dur.” Bir tülbent getirdiler, kurtlar ağzımıza girmesin diye tasın üstünü örttüler. Yine o çorak topraklarda çok yürüdük. Susuzluktan çatlamış topraklara ayaklarımız batmasın diye dikkatli yürümeye çalışıyorduk. Hamdolsun devletimiz gerçekten dünya misali bir projeye temel attı. O temelin atıldığı günden bugüne kadar işçisinden, memurundan, mühendisinden, bakanından, başbakanına ve reiscumhuruna kadar sağ veya vefat eden bütün emeği geçenlere ben şükranlarımı arz ediyorum memleketim adına, toprağım adına.

GAP, yine bir büyüğümüzün huzurunda geçenlerde de kullanmıştım, bölgenin sigortasıdır Sayın Bakanım. Eğer bugün GAP olmamış olsaydı, siyaseten ve coğrafik olarak bölge belki çok farklı olacaktı. Evet, GAP'a bu nazarla bakmamız gerekiyor, bölgenin coğrafyası.

Evet, Sayın Bakanım, Plan Bütçenin değerli üyeleri, değerli bürokratlar, kıymetli basın mensupları; konuşmama başlarken tekrar saygıyla selamlıyorum. Kalkınma Bakanlığı ve GAP İdaresi üzerinde söz almış bulunuyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 96

Öncelikle, ülkemizin ilk göz ağrısıdır GAP. Gerçekten ilk göz ağrısı ve şu anda sizin Bakanlığında bulunduğunuz birçok proje devrede. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin sahip olduğu su ve toprak kaynaklarının geliştirilmesine dayalı bir program olarak planlanan, daha sonra entegre bir bölgesel kalkınma projesine dönüşen GAP, bugün çok sektörlü, sürdürülebilir, insanî gelişmeye dayalı, bölgenin rekabet gücünü artırmayı hedefleyen ve sağlayan, ülkemizin ve milletimizin büyük bir başarısıdır. Merkezi Şanlıurfa'da olması nedeniyle Şanlıurfa için de GAP ayrı bir önem, onur ve gurur vesilesidir. Bugüne kadar yapılan yatırımla GAP'ın kilit yatırımları bir bir tamamlanmış, eğitimde, kültür ve turizmde, sağlıkta, şehirleşmede, ulaştırmada, tarımda, toplu konutta, gerçekten altyapı projelerinde bölgemiz ve Şanlıurfa büyük mesafeler almıştır. Bunu bizatihi yaşayarak gören birisiyim. Hani, bir söz var Sayın Bakanım, diyor ya: "Ne oldum değil, ne olacağım demeli." Ben o gün temeller arasında koştuğum biri olarak bugün Plan ve Bütçede GAP'ın üzerine konuşuyorum ve bu noktada da Allah'ı ima şükrettim.

Evet, bölgenin çehresi değişmiştir ancak henüz katedilmesi gereken çok mesafe var Sayın Bakanım.

GAP faaliyete girmesinden itibaren anne ve bebek ölümlerinde gerçekten ciddi manada düşüşler olmuştur ki bölgemiz, ilimiz, özellikle Şanlıurfa, Türkiye'nin nüfusunun en fazla arttığı bir il, o noktada rekor bizde hamdolsun fakat buna rağmen gerek sağlık alanında gerek eğitimde gerekse ulaştırmada yapılan çalışmalar bebek ölümleri oranını ciddi manada azaltmıştır. Gerçi, şu anda 520 bin civarındaki Suriyeli kardeşimizin de gelmesiyle nüfusumuz 2,5 milyon civarına tekabül ediyor, 2 milyon 300 bin civarında.

Evet, tabii, baktığımızda, bölge ile Türkiye'yi kıyas yaptığımızda, Türkiye yüzölçümünün 9,7'si, Türkiye nüfusunun yaklaşık 10,6'sı bizim bölgemizde. Dolayısıyla, coğrafyamıza göre nüfusumuz daha da yüksek.

Evet, GAP, Türkiye'nin yaklaşık yüzde 10'una tekabül ediyor fakat aynı tabloda yıllık nüfus artışına bakıldığında bölgemiz ciddi manada nüfus artışının olduğu bir il.

Ülkemizin en temel ihtiyaçlarından biri olan enerji GAP'ın kilit unsurlarındandır. Bölgenin enerji üretim değeri tüketim değerinden de daha büyüktür. Bunu devam ettirmek için stratejik öneme sahip birçok proje uygulandı ve uygulanmaya devam edecek.

Tabii, baktığımızda, gerçekten, atılan temellerin getirisi şu anda ciddi manada kendini gösterdi, bunun daha da artırılması gerekiyor. Sizler de ifade buyurdunuz, temeli atıldığı günden bugüne kadar GAP bölgesinde 412,1 milyar kilovatsaat –ne yapılmış elektrik üretilmiş. Bunun parasal değeri de 24,7 milyar dolara tekabül ediyor. 1 kilovattı herhâlde 6 sent olarak hesaplamışlar.

Tabii, bölgede bulunan Fırat ve Dicle'nin su potansiyeline baktığımızda Türkiye'nin yüzde 28'ine tekabül ediyor. Fırat yüzde 17, Dicle ise yüzde 11'ini oluşturuyor ki bu da çok ciddi bir potansiyel. Oysa, zannedersem, bunun Arap atasözü olduğunu söylüyorlar: "Dicle, Fırat akar, Türkler onlara bakar." Hamdolsun, artık bakmıyoruz ve bizim bereketli topraklarımızı, bereketli hilali sulamaya devam ediyor.

Evet, Türkiye'nin 25 havzasında toplam su potansiyeli 86 milyar metreküp. Bunun 32 milyar metreküpü Fırat, 21 milyar metreküpü de Dicle'de bulunuyor. Toplam 53 milyar metreküp su ediyor. Ancak yıllık kullanılabilir su potansiyeli, 14 milyar metreküpü yer altı suyu olmak üzere toplam 112 milyar metreküpe tekabül ediyor. Kısacası, bunu, 14 milyar 112'den çıkardığımızda, hâlen, sulanması gereken ve değerlendirilmesi gereken 88 milyar metreküp su mevcut.

Güneydoğu Anadolu Projesi bölgemizin ama en önemlisi ülkemizin istikbali olan gençlerimizin geleceğine yapılan bir yatırımdır. GAP'a yapılacak yatırımlar 21'inci yüzyılda Türkiye'nin dünyada rekabet gücünü artırması ve kendine yeterli anlamında öne geçmesini sağlayacaktır. GAP, sadece Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne değil, tüm Türkiye için başarı, kalkınma ve zenginlik sağlayacaktır ancak daha katedilmesi gereken birçok mesafe bulunmaktadır. Yani, GAP Eylem Planı'yla modern sulama tekniklerinin uygulanması gerekmektedir ki geçmişte yaşadığımız o salma sulamayla ciddi manada, özellikle Harran ilçemizde tuzlanma oranının yüksek olduğunu siz de biliyorsunuz Sayın Bakanım.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Pardon Hocam, ne oranı?

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) – Çoraklanma, tuzlanma ki ona artık vahşi sulama...

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Tuzlanmayı çözecek ciddi bir projeyi, Drenaj Projesi'ni hayata geçirdik.

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) – Çok şükür.

Evet, GAP'ın sulama faydasına baktığımızda 2,1 milyar dolar/yıl, enerji faydası 2,2 milyar dolar/yıl, ulusal ekonomiye katkısı 10,1 milyar dolar/yıl, istihdama katkısı 3,8 milyon kişi olacaktır ve kişi başına gelirden yüzde 209 civarında artış olacaktır.

Evet, şimdi o bölgede daha da çok sulanması gereken alanlarımız var Sayın Bakanım. Hilvan, Viranşehir, Siverek, Haliliye ilçeleri arasındaki bölgeler sulanmayı bekliyor. Bozova ile Şanlıurfa, Karaköprü bölgesinde, özellikle o bölgede ve Akziyaret'te çok ciddi bir fıstık ve badem potansiyeli var ve oradaki çiftçileri de ben yakinen tanıyorum; bilinçli çiftçilerimiz, fıstıkların sulanması gerekiyor. Tabii, pompalı sulama olduğu için biraz maliyetler yüksek ama inanıyorum ki eğer o fıstık alanları sulanabilirse, damlama veya diğer tekniklerle, ciddi manada üretimde bir artış meydana gelecektir, bir hasıla artışı meydana gelecektir.

Yine, hakeza, Karaköprü bölgesindeki Akziyaret ki benim köyümün de bulunduğu yer, P3 bölgesi, orası da eğer sulanabilirse ki orada da çok ciddi manada hem fıstık bahçeleri vardır hem de verimli araziler vardır, ben bunların bölge ekonomisine çok ciddi manada bir katkı sağlayacağını düşünüyorum çünkü henüz şu anda bizim sulanabilir arazilerimizin yüzde 25'i -gerek GAP bölgesinde ve gerek Şanlıurfa'da- ancak sulanabiliyor. Ceylanpınar Devlet Üretim Çiftliğinin 1 milyon 700 bin dekar arazisi var, Kızıltepe'ye giden kanal oradan geçmesine rağmen henüz Ceylanpınar ve Viranşehir ovaları sulanamıyor. Bunların da ciddi manada sulamaya açılması gerekiyor çünkü çok önemlidir. O bölgede sizler de çok iyi görmüşsünüzs ve biliyorsunuz ki çok mümbit bir arazi, çok düz bir arazi ve orası sulandığında da ciddi manada bir katkı sağlayacaktır çünkü TİGEM şu anda kendi çapında sulamaya çalışıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 97

BAŞKAN – Ek süre veriyorum Sayın Cevheri.

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Evet, burada tabii, kurum olarak hakkınızı teslim etmek zorundayım. Yine o bölgede daha önceden o bölgelerin konutlaşma noktasında izin GAP bölgesindeydi, sonradan vilayet veya mahalli idarelere verilince orada ciddi manada bir konutlaşma meydana geldi. Ben önce bizim Çevre Bakanlığı noktasında da konuştum, 40 bin dekarın üzerinde bir arazinin konuta açıldığı söyleniyor ki şu anda bu rakam çok daha yükseğe gitmiştir. Eğer bir akşam, gerek Viranşehir veya Harran'dan o bölgeye geldiğinizde veya uçakla o bölgenin üzerinden uçtuğunuzda sanki bir şehrin üzerinden uçuyorsunuz, her taraf ışıltı ışıltı. Oysa çok mümbit arazilerdi, o bölgenin konuta açılmaması gerekiyordu ama maalesef o noktada ciddi bir yıkım meydana geldi.

Sayın Bakanım, toprak koruma kurulunun muhakkak kurulması ve acilen devreye girmesi gerekiyor ve yaptırımlarının olması gerekiyor, yoksa bölge elden gidiyor.

BAŞKAN – Toparlayabilir misiniz Sayın Cevheri.

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) – Peki, teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben 2016 bütçemizin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Bu noktada, eğer toprak koruma kurulu bir an önce devreye girerse çok iyi olur çünkü bölgenin selameti açısından, arazilerin kurtarılması açısından -ki orada Tek Tek Dağları dediğimiz dağlık alanlar, ki bir çoğu hazine arazisi- orası çorak, bir şekilde konuta açılabilir, o arazileri kurtarmamız gerekiyor.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Cevheri.

Buyurun Sayın Karabıyık.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Sayın Komisyon üyeleri ve milletvekilleri, değerli bürokratlar ve basın emekçileri; şimdi, her gün burada 2 bakanlık geçiyor ve sunuma baktığımızda hep aynı ifadelerle karşı karşıya kalıyoruz maalesef: “Büyüyoruz.”, “Cari açık küçülüyor.”, “Başardık, şimdi daha iyisini başarmak için yol katedeceğiz.”, “İşte aslında, Avrupa Birliği kötü, küresel veriler kötü ama biz buna rağmen yine de iyi gidiyoruz.” Şimdi, artık bu konulara tek tek girmek istemiyorum ama evet, Avrupa Birliğinde problemler var, küresel verilerde problemler var da e, bir de ayrışma var yani olumsuz da bir ayrıştığımız nokta var bu verilere baktığınız zaman. E, bunu kur değişiminden de görüyorsunuz yani bütün gelişmekte olan ülkelerin dolara karşı bir kaybı var ama Türkiye'ninkinin daha fazla olduğunu görüyorsunuz. Bütün gelişmekte olan ülkelerden küresel sermaye çıkışı var ama Türkiye'den daha fazla olduğunu görüyorsunuz. Yani, demek istiyorum ki her şeyi küresel birtakım sebeplere bağlayarak hani gözümüzü aslında kapatmayalım, yummayalım, gerçekleri görelim. Her sunum böyle başlıyor, “İyi, ne güzel, çok güzel.” ama maalesef işte öyle değil. Ben de artık burada “Ay, işte cari açık aslında öyle değildi, büyüme böyle değildi, şöyle büyümeydi.” diye söylemekten de usandığım için, herkes de dinlemekten bıktığı için artık bunları söylemiyorum ama cari açıkta da, büyümede de bir başarıdan bahsetmek mümkün değil.

Evet, enflasyonda da birtakım sığınma noktaları var. “İşte gıdadan kaynaklanıyor.” yani gıdadan kaynaklanıyorsa şunu sormak lazım. Dünyada gıda fiyatları zaten geriledi ama bizde gerilemiyor. E, bakıyorsunuz enerji fiyatları, emtia fiyatları düşüyor, bizde ulaştırma fiyatlarında artış var. Merkez Bankasının enflasyona olumlu bir etkisi olamadı Merkez Bankası politikalarında, orada bir başarısızlık söz konusu oldu. Biz yine de hani enflasyonda birtakım sığınma noktaları arıyoruz Sayın Bakan, bu gerçekleri kabul edelim, keşke başarılı olursa enflasyonla mücadelede.

Bir diğer nokta tabii, gıdaya bağladığımız zaman hani şunu söylemiyoruz: Bir tarım politikası eksikliği var, burada bir yetersizlik var, ondan işte oligopol piyasada bir problem var, işte topraktan sofraya gelene kadar şöyle kaç kat artıyor. Bunları söylemiyoruz ama şuradan kaynaklanıyor, buradan kaynaklanıyor diye sığınma noktalarını buluyoruz. Aslında, bunu yapmayalım, çok doğru bir yol değil, yöntem değil diye düşünüyoruz.

Şimdi, bu enflasyon konusunda bir şey daha söyleyeceğim: Merkez Bankasının hesaplamasına göre bildiğimiz gibi, yüzde 10 devalüasyon, yüzde 1,5 enflasyon artışı yaratıyormuş yani Merkez Bankası da böyle ifade etmişti. Ancak, tabii, bu geçirgenlik çift yönlü, doğru ama çift yönlü. Yani, Türk lirasının revalüasyonu, değer kazanması Türkiye'de geçmiş yıllarda da enflasyonu düşüren bir durum ama şöyle düşünelim: Türkiye'de geçmiş yıllarda sağlanan enflasyon düşüşü de bu sayede zahmetsizce de gerçekleşmişti. Sıkı para politikası değil, yüksek faiz, düşük kur politikası izlenmişti. Yani şunu demek istiyorum sonuç olarak: Enflasyon neyle inmişse onunla çıkmıştır hani bunu da dikkate almakta fayda var.

Şimdi, TÜİK bir sürü veri yayınlar, önceki yıllarda bu kadar veri zenginliği yoktu, tamam, şimdi gayet fazla sayıda veri var. Köşe yazarları bunu alır, kullanırlar, hangi görüşlerse biri çok iyi izlerken öbürü aslında olumsuz izler; işinize hangi veri geliyorsa işte mevsimsel etkilerden arındırılmış, arındırılmamış, işte tarım dışı, tarım içi gibi burada bir sonuca ulaşmanız mümkün. Ama, gerçekler var yani vatandaşa yansımaları var. Tabii ki, finansal okuryazarlığın da artmasının her zaman olumlu etki edeceğini söylüyoruz bunların algılanması konusunda ama tabii, bu konuda da birtakım yetersizlikler söz konusu. O zaman, bizlere düşen vatandaşa gerçek yansıyan verileri net olarak ortaya koymaktır diye düşünüyorum. Çünkü, TÜİK'in çalışmalarında bazen gerekli sebeplerle bazen de sebebini bilmediğimiz bir şekilde veri değişiklikleri oluyor, veri setlerinde değişiklik oluyor, yöntemlerde değişiklik oluyor. Mesela, bir iki örnek önceki konuşmalarımızdan da hatırlayalım, maddi yoksulluk yaşayanların oranı... Şimdi, bunun tespitinde kullanılan yöntem ve soru değişiklikleri hemen etki ediyor, algıyı değiştiriyor çünkü. Mesela, 6 soruluk bir değişme vardı bu maddi yoksulluk yaşayanların oranının hesaplanması yönteminde. O 6 sorudan sadece 1 tanesine bakalım, 6'sı da değişti ama diyor ki: “İşte, şu kadar miktarlık -400

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 98

küsür liraydı galiba- bir harcamayla haneniz aniden karşılaştığında bunu karşılama gücü var mıdır?" Bu sorunun eski hâli. Sorunun yeni hâli: "İşte bu kadar miktarlık harcamayla haneniz karşılaştığında borç alarak da olsa karşılaştırma gücü var mıdır?" Bakın, hemen soru değişince, algı değişiyor, verilen cevap değişiyor ve otomatikman o seride bir iyileşme görüyorsunuz. Bu, çok normal ama oradaki iyileşme aslında gerçek bir iyileşmeyi ifade etmiyor, bir yöntem değişikliği. Belki o yöntem değişikliğine ihtiyaç var yani birazdan ifade edeceğimiz gibi, EUROSTAT verilerine uyum sağlaması açısından, yanlış da demiyorum...

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Genelde geçmişe de taşıyoruz.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Tabii ki, o seriyi düzeltiyorsunuz. Ama, ben hani vatandaşa yorumlarken biraz da bundan bahsedilmesi gerektiğini düşünüyorum çünkü şeffaf olmak ve gerçeği anlatmak... Çünkü, vatandaş yöntemleri bilmek zorunda değil, finansal okuryazarlığı yüksek seviyede olmak durumunda değil, olanı vardır, olmayanı vardır. Biraz gerçekleri konuşmak adına ne kadar iyiyiz, ne kadar aynı kaldık, ne kadar kötüleştik, bunların bence gerçek olarak yansıtılmasında fayda var.

Yine, seçime iki buçuk hafta kala, 11 Ekim sabahında Resmî Gazete’de yayınlanan orta vadeli programda 2008 küresel krizinde değişmediği hâlde millî gelirin hesaplanmasında cari yöntemden satın alma gücü paritesi yöntemine geçişi ilginç buluyorum, hani doğru bulmuyorum da demeyeyim, ilginç buluyorum. Yanlış mıdır? Hayır, yanlış değildir, çoğu ülkede kullanılır ama çoğu ülkede her ikisi de kullanılır, bizde ise birdenbire geçilmiştir ve bir gecede 10 bin dolar vatandaşımız zenginleşmiştir seçime iki buçuk hafta kala; orada bir makyajlama yapıvermişiz.

Evet, yine birtakım değişikliklerin olması zaten haziran ayında bekleniyor eğer tarih değiştirilmediyse. Şimdi, TÜİK Başkanı Sayın Birol Aydemir’in açıklamaları vardı emekli olmadan önce. Birkaç açıklamasından şurada bahsetmekte fayda var, önce şöyle bir açıklaması vardı, biz burada torba yasada, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı’yla ilgili birtakım maddeler görüşmüştük, bakın, bu tasarıda çok sıkıntılı bölümler olduğunu vurgulamıştı Sayın Aydemir ve demişti ki: "Tasarıya göre, bireysel veri paylaşılamaz ve istatistik üretimimiz bu durumda azalır, hane halkı verileri tehlike altında." Yine, açıklamasında Sayın Aydemir, Suriyelilerin durumuyla ilgili bir açıklama yapmıştı, "Çoğunu nüfusa yazamadık, kurallara göre ikamet tezkereleri lazım ancak Suriyelilerde geçici koruma var, bu nedenle nüfus içerisinde tam olarak gösterilemiyor." gibi bir açıklama yapmıştı. Ben, bununla ilgili görüşlerinizi, açıklamaları net olarak sizden daha sonra da almak istiyorum, o ayrı. Yine, şunu ifade etmişti: "Millî gelir serisinde bir revizyona gidiyoruz." demişti. Daha önce, zannedersen 1998 ve 1987 baz yıllarda da bir değişiklik vardı millî gelir üzerinde yanlış hatırlamıyorsam, 1998’de olan yüzde 35’lik bir artış, 1987 baz yıl değişikliğinde de yüzde 38 gibi bir artış yapmıştı. Şimdi de yanlış bilmiyorsam 2012 baz yıl değişikliği oluyor ve yüzde 5 ile yüzde 10 arasında bir iyileşme olabilir, herhâlde bu değişiklik olmadıysa haziran ayında açıklama yoluna gideceksiniz. Ve yine doğru biliyorsam, bir değişiklik olmadıysa 2009-2014 dönemi verileri revize edilecek diye biliyorum. Sonra, tarihî tüm veriler revize edilecek ve tek bir seriye geçilecek herhâlde değil mi, o yöntem öyle gerçekleşecek. Bir taraftan tabii ulusal gelir açıklaması da bundan sonra o seri bazında yapılacak.

Şimdi, Sayın Aydemir, millî gelir revizyonu çalışmalarında son aşamaya geçildiğini açıkladı. Kişisel Verilerin Korunması Kanun Tasarısı’nda değişiklik yapılmazsa TÜİK’in istatistik üretemeyeceğini açıkladı. Sonra da emekli olduğu basında biraz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ek süre veriyorum Sayın Karabıyık.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkür ederim.

...ilgiyle karşılandı, "Neden birden emekli oldu?" Ben de merak ettim yani. 2011’de gelmişti göreve, daha da emekliliğine -eylül ayıydı filandı galiba- vardı gibi biliyorum, belki özel bir sebeptir. Birden böyle açıklamalardan sonar olunca ilginizi çekti tabii ki, söylemeden edemeyeceğim. Sonra...

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – İlgisi yok.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Olabilir, öyledir yani öyle olabilir.

Yine, çok boyutlu yoksulluk araştırmasına geçiyorsunuz, bununla ilgili de ben sorularımın arasında dile getireceğim. Gelir ve harcamaya dayalı bir modeldi eski model, şimdi buna sosyal imkânlarla erişim faktörünü de –zannedersen- katıyorsunuz. Burada 4 kişilik bir ailenin günde 8.140 kalorilik beslenmesi için gerekli gelir düzeyini alıyorsunuz yoksulluk sınırı olarak. Bir de ikinci yüzde 20’lik gelir diliminin de harcama kalıbına göre gıda dışı yoksulluk sınırını belirliyorsunuz. Tabii, burada baz olarak ne kullanılacak onu ben bilmiyorum. Onu da belki bir açıklamak gerekecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlar mısınız Sayın Karabıyık.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Peki.

Şimdi, "Gelir dağılımı eşitsizliğinde iyileşme var." dediniz Sayın Bakan. Minimum bir iyileşme var, yani o da binde 9. Ama o binde 9’luk iyileşmeyle beraber yine de 2005’e göre daha kötü. O verilere yöntem değişikliklerini de dikkate alarak bir bakınız. Tabii burada en iyi Norveç; yani, "Norveç kadar ol." tamam demiyorum ama 0,24’lerde. Zaten 1’e yaklaştıkça gelir eşitsizliği oluyor, sıfıra yaklaştıkça gelir eşitsizliği azalıyor. Burada OECD ortalaması 0,31’lerde. Yunanistan ile Şili bizden daha kötü. İşte, 27 ülke içerisinde sondan 3’üncü filan geliyoruz. Hani çok da iyi bir noktada değiliz diye düşünüyorum.

İki dakika daha verebilir misiniz acaba?

BAŞKAN – Tamam, bir dakika daha uzatıyorum.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Ekonominin durumunu vatandaşa soruyorsunuz ve vatandaş cevaplıyor, bu tasarruf oranıyla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 99

LALE KARABIYIK (Bursa) – Gidişatın kötü olduğu sonucu ortaya çıkıyor. Üç soruyla bunu belirliyorsunuz. On iki aya ilişkin maddi durum beklentisini soruyorsunuz, “Genel ekonomik durum beklentisi nedir?” diyorsunuz, “İşsiz sayısı beklentisi sizce nasıl?” diyorsunuz ve buradan tüketici güven endeksini buluyorsunuz ve -tüketici güveninin bu noktalarda, zaten hani 100 ile 200 arasında, 100’ün üstü iyimser, 100’ün altı kötümser- 70 ile 80 arasında bir değer çıkıyor. Yani zaten birtakım şeylerin kötü olduğunu o tüketici güven endeksi gösteriyor. Biz bunu yeni hesaplamaya başladık, -kaç yıldır bilmiyorum ama- Amerika’da çok önemli bir veri. Bir işsizlik başvuruları, bir de tüketici güven endeksi nabızı tutuyor. Buradan verinin kötü olduğunu görüyoruz ama bir taraftan da tasarruf etme isteğinin arttığını görüyoruz çelişkili bir ifadeyle. Ama tasarruf biraz daha oranları incelediğinizde tasarruf etme ihtimalinin düşük olduğunu görüyorsunuz.

Şimdi, “Tasarruf oranını iyileştirdik.” derken...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

...yeterli bir iyileşme asla değil. Türkiye’de yatırımların, yabancı yatırım olmadan gerçekleştirilememesinin sebepleri olarak her zaman sayıyoruz. Orta vadeli programda da tasarruf eyleminin artışına yönelik çok net bir eylem planı ortada değil. Bunun aslında nasıl yapılacağını biraz daha net olarak ortaya koyabilmelisiniz. Ben bunu gerçekten merak ediyorum.

Son olarak, TÜİK verilerinde Suriyelilerle ilgili araştırmaların, verilerin eksik olduğunu düşünüyorum. Yani ekonomiye, enflasyona, işte istihdama etkisi, katkısı olumlu olumsuz neyse, bu verileri biraz eksik görüyorum. Daha vardı ama artık sorulara bırakacağım.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Karabiyik.

Sayın Bilgiç, buyurun.

SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Sayın Başkan, Değerli Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli arkadaşlarım, kıymetli bürokratlarımız, basın mensuplarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, ilk defa bu dönem içerisinde söz talebim oldu. Konu malum, herhâlde niçin söz aldığımı tahmin etmişsinizdir. Bu sosyoekonomik gelişmişlik endeksi, SEGE parametreleri 2011 yılında hazırlanmıştı. 2016 yılına geldik. Tabii 2011’den 2016’ya şartlar değiştiği gibi, bu geçtiğimiz süreç içerisinde de bu gelişmişlik endeksi parametrelerinin sonuçları da daha net olarak görüldü.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Onu sorduk ama siz yoktunuz.

SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Soru olarak sormuyorum, ben bir iki şey vurgulamak istiyorum müsaade ederseniz.

Tabii 2011 yılında mesela sosyogelişmişlik endeksi parametrelerinden bir tanesi, bankacılıkta İnternet kullanımıydı. Biz o zaman demiştik ki: “Sayın Bakanım, bizim işte 50 bin öğrencimiz var, doğal olarak 420 bin nüfuslu bir şehirde 50 bin üniversite öğrencisinde bu oran çok yüksek çıkar.” Elhamdülillah öğrenci sayımız 82 bin, seneye 95 bin. Yani, tabii ne bileyim 100 bin kişide ne bileyim hapisaneye düşen insan sayısı veya işte elektrik kullanımı parametrelerin bir kısmı veya işte tarımsal üretimdeki girdi. Tabii, bu kendi içerisinde gerek il içerisinde gerekse bölge illeri içerisinde, maalesef, haksız bir rekabete yol açan bir sonuç doğuruyor. Mesela, hâlâ Isparta’da organize sanayide 2 bin kişi totalde çalışırken bu sayıyı bugün -çok şükür- Afyon’da 3 otelde çalışan sayısı olarak yakalayabiliyorsunuz ama bir jeotermal kaynak, bir ekonomik gelişmişlik endeksi parametresinde bir değer olarak orada yer almadığı için ya da bir jeotermal seracılık yer almadığı için ya da jeotermale dayalı bir turizm yer almadığı için sonuç olarak yansısını tam olarak göremiyoruz ve baktığınızda Afyon bizden bu manada çok geride görünüp 4’üncü bölgede olabiliyor ya da havaalanını dahi beraber kullandığınız, organize sanayiye ortak kullandığınız on beş dakikada gidebildiğiniz bir Burdur’un bir 3’üncü bölgede olduğu bir noktada Isparta’nın 2’nci bölgede olmasının çok ciddi dezavantajlarını Isparta yaşıyor. Mesela, Afyon’un Dinar ilçesinin bütün işleri yani devlet daireleri şusu busu, her şeyi, alışverişini Isparta’yla görürken ama bakıyorsunuz ki, yavaş yavaş işletmelerinizin, tesislerinizin o tarafa doğru kaydığını görüyorsunuz. 2 ile 3’üncü bölge arasında belki çok fazla bir şey değiştirmiyor ama bu bir şehri ciddi manada moral açısından etkileyen bir durum. Onun dışında tabi ki tek başına bölge bizim teşvik sistemimizde bir anlam ifade etmiyor, zaten biz bunu anlatıyoruz. Ana, dört bacaklı bir teşvik sisteminin oluşu, bunların sektör olarak ciddi anlamda destek aldığımız... Biz bunların hepsini biliyoruz ama önümüzdeki süreçte süratli bir biçimde yeniden SEGE parametrelerinde bir değerlendirme ihtiyacı, bir de il bazında ilçelerde farklı sektörlerin desteklenmesine yönelik bir model ki, herhâlde bunun üzerinde de çalışmalarınız var. Bunun biraz daha önümüzdeki sanayileşme stratejileri açısından hızlandırılması gerektiğini düşünüyorum. Sadece tabii bunları kürsüden söylemek istemediğim için buradan söylüyorum. Derdim kayıtlara geçmesi değil, bunu defaatle konuşuyoruz ama hakikaten bu anlamda iller arasında bir rekabetten bahsetmiyorum ama arzu edilen sinerjinin ortaya, açığa çıkmasına önüne engel teşkil eden bir sonuç ortaya çıkıyor. Mesela, işte -gerçi Sayın Günel gitti ama- şu an “Antalya, Burdur, işte Isparta bir ortak organize sanayi bölgesi nasıl oluştururuz?” düşüncesi var. “Dereboğazı yolu üzerinde ağırlıklı olarak Antalya’nın, işte bu 20 milyon turist, işte o turizm sektörü, bunları destekleyecek bir kümelenmeyi, sanayi kümelenmesini nasıl oluştururuz?” düşüncesi var ama bakıyorsunuz yer müsait olmamasına rağmen, o imkânları yaratamayacağınıza rağmen bir Ağlasun modeli ön plana çıkıyor. Niye çıkıyor? Çünkü işte Burdur üçüncü bölge, hiç olmazsa organize sanayi olursa dördüncü bölge imkânlarından faydalanır. Ama doğru planlamaya kalktığınız zaman aslında bunun olması gereken yer baktığınızda Isparta. Ama bu tarz ortak çalışmalarda falan bunlar sıkıntı yaratıyor.

İkinci konu: Sayın Bakanım, önümüzdeki süreçte kalkınma ajanslarından daha efektif yararlanmak istiyorsak, biliyorsunuz bunu çok uzun konuştuk ama şu an daha da iyice bunun şeyini görüyoruz, yönetim kurulu modeli ve bu valilerin dönüşümlü başkanlık

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 100

yaptığı sistemi mutlak surette terk etmemiz gerekiyor. Bu, kalkınma ajanslarının arzu edilen performansta çalışmasının önünde gerçekten ciddi bir engel teşkil ediyor.

Daha pek çok konu var ama –yani bunların tabii yapıcı söylemler olduğunu düşünüyorum- bunları ayrıca konuşuruz ama bu iki konuyu çok önemseydiğim için vurgulamak istedim.

Tekrar bütçeniz hayırlı olsun diyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Bilgiç.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Süresini kasıtlı kullanmadı ki herkes böyle yapsın diye.

SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) - Aslında teşekkür edecektim de ayıp olur diye sana...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Aydoğan.

NURSEL AYDOĞAN (Diyarbakır) – Kalkmak üzereydim, bana çok sonra sıra geldi.

BAŞKAN – Öyle mi?

NURSEL AYDOĞAN (Diyarbakır) – Birkaç şey ben söyleyeyim o zaman.

Herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan yaptığı sunumda çok fazla rakamlar olduğu bir değerlendirme yaptı. Rakamlar tabii ki önemlidir ama ben rakamlar kadar o rakamların hayata ve yaşama ne kadar etki ettiğiyle ilgili bir değerlendirme yapmak istiyorum.

İşte, yaptığınız sunumda “Uyguladığımız ekonomik ve sosyal politikaların neticesinde Türkiye’de gelir eşitsizliği azalmıştır.” dediniz ve 2002 yılında iktidarı aldığınızda 0,44 iken 2014 yılında 0,38’lere bir gerileme olduğu şeklinde bir tespit var.

Tabii, azalmış mıdır gerçekten? Ben, şöyle bir yaşama baktığımda, bu rakamların çok gerçeği yansıtmadığını görüyorum. Örneğin İstanbul gibi bir şehirde en az 5 milyon insan asgari ücretle yaşıyor. Asgari ücret yeni 1.300 lira oldu. İşte bir ay önce 980 liraydı. 980 lirayla yaşayan en az 5 milyon insanın olduğunu düşünün sadece İstanbul’da. Bu işte İzmir, Antalya ve benzeri gibi asgari ücretle çalışılan yerlerin dışında bir şeyden söz ediyorum.

Yine yaşadığım kentten söz ediyorum, Diyarbakır’dan. Siz de Diyarbakır milletvekilliği yaptınız geçen dönemde. İşte hendeklerle artık adı çok fazla anılan Sur’u düşünüyorum bir. Sur’da en az –merkez ilçedir- yaşayan 50-60 bin civarında insan var. Yoksulluğun kitabı yazılsa herhâlde en tipik örneklerden birini oluşturur Sur. İnsan Sur’un içerisine girdiği zaman oradaki insanlarda yoksulluk düzeyini gördüğünde ve o ilçeden dışarıya çıktığında epey bir kendinize gelmekte zorlanıyorsunuz.

Yine, büyük bir kent olduğu için söylüyorum, Bağlar’a gittiğinizde, Kaynartepe Mahallesi’ne gittiğinizde oradaki yoksulluğun düzeyini, yine Siirt’e, Siirt’in köylerine, Şırnak’ın köylerine yani bölgedeki pek çok yere gittiğinizde aslında bu gelir eşitsizliğinin çok fazla olduğunu çok rahat görebiliyorsunuz.

Tam tersi, Türkiye’de sınıfsal farklılıkların ben giderek daha açıldığını görüyorum. Son dönemde işte sosyal politikalar bağlamında Hükümetiniz 17 milyon insana katkı sunuyor. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının verdiği rakam yani 17 milyon insan bugün Türkiye’de sosyal politikalar bağlamında yaşamını idame ettirmeye çalışıyor. Bu, gerçekten son derece kaygı verici bir durum yani hiç üretmeden sadece devletin verdiği cüzi bir parayla yaşamak durumunda kalan milyonlarca insandan söz ediyoruz.

GAP hakkında da yine birkaç şey söylemek istiyorum. Yani GAP’ın temel amacını, siz “Bölge halkının gelir düzeyini ve yaşam standartlarını değiştirmek, ulusal kalkınmaya katkı sunmak.” olarak tanımladınız. Bölge halkının gelir düzeyini, ben baktığım zaman, bu projenin çok fazla değiştirmedığını görüyorum. Ekonomik göç çok fazla bölgeden yani GAP projesinin bu ekonomik göçü önleyemediğini düşünüyorum. Tabii ki bölgede yaşayan Kürt sorunu çözümsüzlüğü nedeniyle zorla göçertmeyi bunun dışında tutuyorum yani 90’lı yıllarda 4 milyon insan –köyler yakıldı biliyorsunuz- metropollere göç etmek durumunda kalmıştı. Bu yani ekonomik düzeyin düşüklüğü nedeniyle hızla bir göçün olduğunu düşünüyoruz. Örneğin GAP’ın en etkin olduğu yer Urfa’dır, Adıyaman’dır. En fazla ülkenin çeşitli yerlerine, örneğin Karadeniz’e çalışmaya giden insanlar Adıyaman’dandır, Urfa’dandır. İşte her sene 10 binlerce insanın bölgeden çıkış yaptığını görüyoruz yani Karadeniz’in dışında Ankara’ya, Sakarya’ya, İzmit gibi yerlere çalışmaya gittiğini görüyoruz yani mevsimlik işçilerin en fazla olduğu bölgedir GAP’ın çerçevesindeki iller ve tabii onunla beraber gelen ölümlerden hiç söz etmek bile istemiyorum yani mevsimlik işçilerin her yıl yaşadığı trajedilerden ben söz etmek de istemiyorum.

Tabii, şehirleşme oranı giderek yükselmiş bu bağlamda. Tabii yani bu GAP projesi insanların hayatlarını, yaşam standartlarını yükseltmeyince şehirleşme oranının biz arttığını görüyoruz. İşte 2000 yılında 62,7 imiş, 2010’da 68,5 imiş, 2014 itibarıyla 91,8 şehirleşme oranı. Bu ne demek? Yani kırsaldan şehirlere doğru akışın ne kadar fazla olduğunu gösteren önemli bir rakam yani nüfusun ezici bir çoğunluğunun ne yazık ki şehirlere göç ettiğini biliyoruz.

Değerli arkadaşım bir değerlendirme yapmıştı GAP bölgesiyle ilgili. O değerlendirme... Yani şöyle söyleyeceğim o değerlendirme üzerine: 2013 yılı verilerine göre, bebek ölümü oranı Türkiye’de 10,8 -2014’ü bilmiyorum- GAP bölgesinde bu oran 15,5 yani daha önce fazlaydı da 15,5’a düşüyse onu bilmiyorum ama Türkiye ortalamasının çok üzerinde bebek ölüm oranı. Bu da tabii ki sağlık konusunda bu projenin bölgedeki bu ciddi eksiklikleri gideremediğini bize gösteriyor.

Yine bu bölgede yani gayrisafi millî hasıladan alınan pay, bakın, 1965 yılında 10,39’muş, GAP’ın hayata geçirildiği döneme denk olan 2014 yılına kadarki bu dönemde yani 2014’te bu rakamın 7,18’e düştüğü şeklinde bir veri var elimizde yani ne kadar gerçeği yansıtır bilmiyorum ama yapılan bir çalışmadan çıkan şeyi aktarıyorum size yani bu projeye ilgili olarak yani bu projenin insanların hayatına ve yaşamına ne kadar olumlu etki ettiği anlamında.

Tabii, bölgede, aslında, biraz önce de Ahmet Bey belirtti -milletvekili arkadaşım- yani GAP’ta büyük iş, enerji kaynakları üzerine yapılıyor. Tabii yani şunu söylemek mümkün: Ülkenin bir tarafındaki bu yatırımlardan o ülkenin belli bir bölgesinin de

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 101

yararlanması tabii ki normal bir şey. Yani nasıl İstanbul'daki bir yatırımdan diyelim bölge illeri yararlanacaksa bölge illerindeki bir yatırımdan da İstanbul ve Ankara'nın ya da bölgenin batısının yararlanması gerekir ama pratiğe baktığımızda, yaşama baktığımızda enerjiden elde edilen gelirin önemli bir kısmının Türkiye'nin batısına fayda verdiğini ama o ülkede, o bölgede yaşayan insanlara o kadar zengin enerji kaynaklarından elde edilen gelirin çok fazla da yansımada rahatlıkla söyleyebiliriz.

Yine, bu projenin neden olduğu önemli bir sorun var, göç. Yani bu barajların yapılması nedeniyle biliyorsunuz köyler boşaltılıyor. Yani köylerden bu enerji elde etmek için yapılan barajlar nedeniyle toprak sahipleri kamulaştırma nedeniyle büyük para alıyorlar. Şimdi, bölgede şöyle bir gerçeklik var: Toprakların önemli bir kısmı belli insanların elinde hatta bununla ilgili bir istatistik de var. Yani bu ticaret odası raporlarına göre bölgedeki çiftçilerin yüzde 8'i toprakların yüzde 50'lik bir kısmını kontrol ediyor, bakın yüzde 8'i toprakların yüzde 50'lik bir kısmını kontrol ediyor; bu, çok önemli. Ayrıca bölgedeki çiftçilerin yüzde 41'ine de kişi başına 5 hektar ya da daha az miktarda toprak düşüyor, yüzde 39'unun da hiçbir şekilde toprağı yok. E, bu kamulaştırma sırasında hiç toprağı olmayandan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Süre veriyorum.

NURSEL AYDOĞAN (Diyarbakır) - ...hiçbir şey almadan o bölgeyi terk etmek oluyor. E, tabii ki oradan çıktığında da yapacağı tek şey var, kendi yaşadığı toprakları terk edip metropollere yani kamını doyurmak için göç etmesi. Tabii, burada yapılması gereken şey... Çok ciddi düzeyde bir toprak reformuna ihtiyaç var aslında bu ülkede. Eğer toprak reformu yapılabilseydi veya yapılabilirse bu GAP'ın o zaman oradaki bölge halkında bu eşitsizliği gidermede, bölge halkının tamamının kalkınmasında bir faydası olacaktır. Ama yani toprakların yüzde 50'sinin yüzde 8'inde olduğu bir yerde yani buradaki yapılan bu kamulaştırma belli bir sınıfın zenginleşmesine neden oluyor. Dolayısıyla GAP'ın da orada yaşayan bölge halkına yönelik böyle negatif bir geri dönüşü oluyor.

Ben, kısaca bunları belirteceğim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz Sayın Aydoğan.

Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakan, Kalkınma Bakanlığının, İstatistik Kurumunun, Bölge Kalkınma İdarelerimizin değerli mensupları, değerli Planlama uzmanları ve çok değerli basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum.

Tabii, bu Kalkınma Bakanlığının bütçesinin böyle gecenin bir yarısında gelmesi pek iyi olmadı ancak takvim sıkışık olduğu için bu vakitte görüşmek durumunda kalıyoruz çünkü söyleyecek çok şey var, konuşulması gereken çok fazla konu var.

Şimdi, planlamacılar bilirler, kamu yönetimi toplam faktör verimliliğinin önemli unsurlarından bir tanesidir. Yani kamu yönetiminde iyi işler yapıyorsak faktör verimliliğine olumlu etkisi olur, iyi işler yapmıyorsak faktör verimliliğine olumsuz etkisi olur. Nitekim, 2007-2013 döneminde -2014'ü bende yok, ben eski verilerle konuşuyorum- toplam faktör verimliliğinin büyümeye etkisi negatif 0,5 yani toplam faktör veriminde hiçbir etki olmasaydı ortalama 2007-2013 döneminde 0,5 puan daha fazla büyüyecektik. Burada çok iyi şeyler yapmadığımız ortada.

Şimdi, az önce bir kıymetli vekilimiz de ismini zikretti, ben tabii bugün emekli olan TÜİK Başkanımız Birol Bey'in isminden bir bahsetmek istiyorum. Birol Aydemir çalışkanlığıyla, dürüstlüğüyle örnek alınabilecek bir arkadaşımızdır. Bence tabii kişisel tercihidir emekli olmak ancak kötü kamu yönetiminden kaynaklanan bir nedeni olduğunu düşünüyorum. Siyasi görüşlerimiz hiç Birol Bey'le aynı olmadı ama dediğim gibi çok değerli bir arkadaşımızdır. Bence kamu için büyük bir kayıptır yani bu genç yaşta Birol Bey'in emekli olması bence çok da hoş bir şey değil.

Diğer bir husus: Bu konuya girip girmeme konusunda Sayın Bakan hakikaten çok düşündüm ancak çok kısa söyleyeceğim ama eğer siz arzu ederseniz daha sonra girilebilir çünkü kişiselleştirmek istemiyorum fakat son dönemde Kalkınma Bakanlığında 2 tane genel müdürün görevden alınması da... Hiç adilane olmayan, vicdani olmayan nedenlerle 2 tane arkadaşımız görevden alınmıştır. Bu da yani kötü kamu yönetiminin bir örneği de budur. Tabii, olayın bir tarafında ben olduğum için şimdi arkadaşlar da merak ediyor olabilir ama vaktimi onunla harcamak istemiyorum. Ama bu tartışmayı eğer siz açmak isterseniz ben de bu konuda fikirlerimi daha detaylı bir şekilde söylerim. Ben de bu 2 arkadaşımıza yani bunlar suçlanarak yani suçlanmaya ve suç aramaya çalışarak bu arkadaşların görevden alınması, hakkında soruşturma açılması hiç hiç yakışmadı, Kalkınma Bakanlığının geleneğine de yakışmadı. Geleneğinde olmasa bile adilane bir şey değildir ama en azından ben, bu 2 arkadaşı 20 yıla aşkın süredir teşkilata hizmetlerinden dolayı onlara teşekkürle isimlerini zikretmek istiyorum Sayın Ahmet Çelenkoğlu ve Sayın Salih Köse'yi.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Usta, anlatın, bizim de bilgimiz olsun.

ERHAN USTA (Samsun) – Onu vaktim dışında anlatmam lazım çünkü bir on dakika, belki Başkan bir yirmi dakikaya uzatabilir ama söylenecek çok konu var, onun için şimdilik böyle kalsın, Sayın Bakanın takdiridir, eğer kendisi konuyla ilgili bir şey söylemek isterse biz de şey yaparız.

Şimdi, Devlet Planlama Teşkilatının bakanlığa dönüştürülmesi son derece yanlış olmuştur. Bunu burada mutlaka söylemek durumundayım. Bu konuya ilişkin Sayın Bakan zaten benim görüşlerimi biliyor. Bu iş bir oldubittiye getirilmiştir. KHK'ların yanlışlıklarını hep diğer bakanlıklar da yeri geldikçe söylüyordum, burada da çok büyük bir yanlışlık yapılmıştır, Türkiye'yi uzun dönemde çok etkileyecek bir yanlışlık yapılmıştır, bunun bilmiyorum Hükümetiniz ne kadar farkında. Sayın Bakan, çok açıkçası kişisel

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 102

olarak da sizin bu işte sorumluluğunuz olduğunu, yeteri kadar bu işe engel olma yolunda gayret etmediğiniz için sorumluluğunuz olduğunu düşünüyorum.

Diğer bir sorumluluğunuz da, tabii, bu hiç kendiliğinden olmamıştır. Yani yıllardır iş yapış tarzlarımız, teşkilatı odakladığımız yerler, yaptığımız işler teşkilatın kapanması sonucunu da bir anlamda doğurmuştur. Bunun da detaylarına girmeyeceğim ama böyle özellikle bakan ve müsteşar düzeyindeki odaklanma hatası, aşırı bir şekilde bölgesel konulara, uygulamaya ilişkin konulara odaklanılması, makro ekonominin tamamen pratik olarak başka kurumlara bırakılması ve “Madem siz, bu işe çok meraklısınız, alın sizi bir bakanlık yapalım da bu işi görün.” dercesine Devlet Planlama Teşkilatı kapatılmış bakanlık yapılmıştır. Bunun Türkiye sıkıntısını çekecektir. Bu yanlıştan dönülmesi lazım. Yani bunun yanlış olduğunu kabul ettiğinizi de düşünüyorum. Bu yanlışlıktan geri dönülmesi lazım. Ama bu nasıl olur, bundan sonra yapılabilir mi, yapılamaz mı? Uzman kalitesini, her şeyi etkiliyor, davranışları etkiliyor, kültürü etkiliyor ama zararın neresinden dönülse kâr orasıdır diye düşünüyorum. Bu konuya ilişkin de notlarımda çok detay var ama onları da geçeceğim.

Şimdi, orta vadeli program 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Kanunu sonrasında kazanılmış, Türkiye'nin kazandığı çok önemli, kıymetli bir dokümandır, on birincisi çıkartıldı. Son orta vadeli programda, Sayın Bakan, daha doğrusu 2016-2018'in birinci versiyonunda, bu ikinci seçim öncesindeki birinci versiyonunda OVP'nin kredibilitesinin çok ucuza harcandığını düşünüyorum. Maalesef böyle bir şeyi keşke yapmasaydınız. Yani orada on tane orta vadeli programda olan kişi başına geliri dolar cinsinden bir şeyleri gizlemek adına oradan silmeniz son derece OVP'nin kredibilitesi açısından sarsıcı olmuştur. Bunu satır aralarında diğer hususlarda bunu da görüyoruz. Keşke böyle bir şey olmasaydı ama ikincisinde bu hatadan dönüldü, tekrar kişi başı gelir konuldu. Yani bunu tabii saklamanın, gizlemenin kimseye bir faydası yok, meseleleri çözmek lazım, meseleleri iyiye doğru götürmemiz lazım hatta orada bir dipnot garabeti vardı yani birinci versiyonda, Allah'tan, neyse onlar kaldırıldı.

Şimdi, bundan sonraki anlatacaklarım Sayın Bakan, ben burada yeri geldikçe diğer bakanlıklarda da zaman zaman anlattım, buradaki komisyondaki arkadaşlarım açısından tekrar olacaktır ama esas muhatabı da burası yani topluca muhatabı burası. İşte, 2011'de söylenilen hedefler, 2000 plan hedefleri, 2023 hedefleri çünkü bu çalışmaları teknik olarak yapan yer, mutfağı Devlet Planlama Teşkilatı eski ismiyle, yeni ismiyle Kalkınma Bakanlığıdır. O yüzden, burada biraz fazla vaktim olacak, inşallah, Sayın Başkan bize müsamaha gösterir.

Şimdi, aslında çok kısa kısa gideceğim buralarda yine. 2011 seçimlerinde vadedilen 2015 hedeflerinin tutturulmadığını herhâlde siz de takip ediyorsunuzdur. 2015 için 1,1 trilyon dolar millî gelir derken, şu anda 2015 için yine orta vadeli programda sizin tahmininiz 722 milyar dolardır, 1.076.722. Kişi başı gelir 14 bin dolardayken 9.200 dolar kişi başı gelir bugün 2015 için. Yani şunu söylemeye çalışıyorum: Bunu enflasyonda, ihracatta, işsizlik oranında, hepsinde benzer şeyleri görebilirsiniz. Türkiye, çok hızlı bir şekilde, 2015-2018 ve 2023 hedeflerinden uzaklaşmıştır. Belki şöyle başlamam gerekirdi, ben bunu Medisteki, Genel Kurul'daki konuşmalarımda da, televizyon programlarında yeri geldikçe hep söylüyorum: Türkiye ekonomisi, nedenlerinin ne olduğuna girmiyorum ama, 2007, 2008'e kadar güzel bir performans göstermiştir fakat 2008 kırılmadır, 2008 sonrası Türkiye ekonomisinin performansı son derece kötü olmuştur. Bütün bunlar da önceki performansın devam edeceği varsayımlarıyla yapılmış işler olduğu için bugün bu hedeflerde Türkiye maalesef çok geri kalmıştır.

Şimdi, mesela plan hedeflerine bir bakalım. Aslında hiç bakmaya da gerek yok. Yani plan mevta olmuştur artık, kalkınma planı. İki yılda, iki buçuk yılda planın hedefleri açısından bu kadar çok, yani “mevta” denilecek kadar hedefleri açısından bir durumda olması üzücüdür Türkiye açısından. Mesela, biz planda 1,3 trilyon dolar millî gelir hedeflemiştik. Şu anda, orta vadeli programda -yine sizin tahmininiz, yani hiç kendim tahmin kullanmıyorum ben- 854 milyar dolara revize ediyorsunuz. Yaklaşık -150 oradan, 250- 400 milyar dolar civarında bir sapma. “Şimdi kişi başı gelir 16 bin dolar.” diyoruz. 10 bin dolar, 10,7. Yani “10.659 dolar” diyorsunuz. İşsizlik oranı, yeni seneye göre adapte edersek, 6,4 planda, şu anda 9,6. İhracat...

Bunları söylüyorum ki, arkadaşlar şunu söyleyebilirler: “Ya, bu işleri çok iyi bilmeyenlere karşı sen bunları hep anlattın, durdun, hadi bakayım bir de planlamacıları anlat da görelim.” diye birisinin aklına gelir diye söylüyorum. Arkadaşlarımız burada.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Herkes biliyor.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Aklımız başımızda.

ERHAN USTA (Samsun) – Mesele yok o zaman. Teknik olarak arkadaşlarımız burada.

“İhracat 277 milyar dolar” demişiz arkadaşlar, planda denilmiş. Şu anda “201 milyar dolar” diyoruz, yine hedef, yani Hükûmetin hedefi. Dolayısıyla, 2008 yılında Türkiye ulaştığı 10.444 doları 2018'de hedeflemektedir nominal olarak, dolar cinsinden. Yani ree'e getirdiğinizde, 10.444 dolar... Onu planlamacı arkadaşlara bir soru olarak da yöneltelim Sayın Bakanım, yani “2008 fiyatlarıyla şu anda hedeflediğimiz 10.659 2018 kişi başı gelir, 2018 dolar fiyatlarıyla nedir?” diye de bir soru soralım. Lütfederseniz, o sorunun cevabını da bize verirsiniz seviniriz. Ama yaklaşık 8 bin dolara düşüyor. Yani Türkiye on yılını kaybetmiştir, onu çok rahatlıkla söyleyebiliriz.

Şimdi, 2023'e de, tabii, 2018 hedefleri göçünce 2023 hedefleri de otomatik olarak göçüyor. Onun üzerinde zaten durmaya gerek yok. Yani ihracat bazı şu anda 277'den 200'e düşünce 500'ü bulmak için 2,5 katına çıkarmanız gerekiyor. Böyle bir performans ne Türkiye açısından ne de dünya konjonktürü açısından olabilecek bir performans değil. Dolayısıyla, zaten sunumda kaçırıyorsam sözümü geri kalırım tabii.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Pozitif ayrımcılık yaparak ek süre veriyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 103

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim, sağ olun Başkanım.

Yani sunumda da zaten 2023'e ilişkin bir şey ben, kaçırmadıysam eğer, izleyemedim.

Şimdi, emsal ülkeler meselesi var. Bu da benim sıklıkla kullandığım göstergeler. Yani, 1990-2002, gelişmekte olan ülkeler ve Türkiye performansı; 2003-2014, gelişmekte olan ülkeler ve Türkiye performansı. Hatta 2003, 2014'e haksızlık yapmamak için, az önceki söylediğim cümlelerimi de teyiden, onu da 2'ye bölelim Sayın Bakanım. 1990-2002'de Türkiye'nin ortalama büyümesi gelişmekte olan ülkelerin ortalama büyümesinden sadece 0,4 altındadır. Yani hemen hemen aynı performansı göstermişiz. Ama dönem gelişmekte olan ülkeler açısından zor dönem. Yani, işte, küresel likiditenin daha az olduğu, gelişmekte olan ülkelere fon akımlarının az olduğu bir dönem 90'lı yıllar. Bunu hepimiz biliyoruz. 2003-2007, yani başka bir âlem var, gelişmekte olan ülkelere, böyle, tonlarca para akıyor, bütün gelişmekte olan ülkelere büyümeler yükseliyor, efendim, enflasyonlar düşüyor. Bu dönemde -sadece farklardan gidiyorum, rakamlar da var- yani 2003-2007 döneminde, benim AK PARTİ hükümetlerinin iyi performans gösterdiği dediğim dönemde büyüme farkı 0,7. Yine altındayız ama takip ediyoruz. İşte, 2008-2014 döneminde büyüme farkı 2,3'e çıkıyor. Yani bunu kabul edip bundan sonra bu işi çözmek için uğraşmamız lazım. 2003-2014'e topluca baktığımızda, sizin hükümetleriniz döneminde, daha önceki o iki dönemde 0,4 olan fark 1,6'ya çıkıyor. Ama ikiye ayırdığımızda 0,7 ve 2,3. Özellikle 2,3'lük bir fark, yani dehşet kötü bir fark. Bunu kişi başı gelir açısından da yapabilirsiniz. Mesela -çok meraklısınız genel olarak 2002'yle mukayese etmeye- 2002 yılında Türkiye'nin kişi başı geliri, gelişmekte olan kişi başı gelirine oranı. Yani Türkiye, 2002 yılında gelişmekte olan ülkelerin ortalama kişi başı gelirinin 2,27 katıymış, 2008'de bu 2,11 kata düşmüş ama yine de iyi performans, 2014 yılında 1,94'e düşmüş. Bu da kişi başı gelir açısından bizim gelişmekte olan ülkelere...

Böyle gelişmiş ülkelerle falan Türkiye'yi mukayese etmenin bir anlamı yok büyüme meselelerinde filan. Yani her şeyini tamamlamış bir ülke Türkiye'yi mukayese etmeyeceğiz. Türkiye'yi mukayese edeceğimiz ülkeler gelişmekte olan ülkelerdir. Çin'i, Hindistan'ı dışarı atıp da mukayese etmenin de bir mantığı yok. Bunu Mehmet Şimşek Bey'e uzun uzadıya anlattım, üzerinde durmayacağım.

Şimdi, bu niye oluyor? 14 çeyrekte, 16 çeyrekte bakıyorsunuz, sadece 4 çeyrekte Türkiye'de makine teçhizat yatırımlarında pozitif var. 16 çeyrekte sadece 4 çeyrekte pozitif var. Bunlar uzun uzadıya şeylerine filan hiç girmeyeceğim ama Türkiye yatırım yapmıyor. Biliyorsunuz, bunun temel nedenleri de var. İşte, "İnşaat ekonomisi geldi, tıkanıldı." diyoruz. Kaynak tahsisine müdahale edilmesi lazım, ekonominin genel kaynak tahsisine. Yani, kastım rant vergisi. Onlar yapılmadığı için, o üstüne üstlük, işte, bir başka belirsizlikler, aksaklıklar, şunlar, bunlar, efendim, reform yapılması.

Temel 2008'den sonraki Sayın Bakanım, o tespiti de, yani kendime göre olan tespiti de söyleyeyim, yani Türkiye 2008'e kadar iyi performans göstermiştir çünkü sizin hükümeti devraldığınız dönemde çok, Türkiye'nin her alanına dokunulmuş reformlar yapılmış bir dönem teslim alınmıştır ve o reformları yapan hükümet de siyasi vebalini ödeyerek gitmiştir. O reformlar dolayısıyla hiç kimse sizi suçlayacak durumda değildir. O reformlar belli ölçüde hayata geçirilmiştir, devam ettirilmiştir ama reformları yapan hükümet sizden önceki hükümettir. Tabii, ama bizim gibi ülkelere öyle "Reformu ben bir kere yaptım, bu işi bırakırım"la olmuyor. Ondan sonra reform yapılması, özellikle 2008 sonrası reform yapılması Türkiye'nin bugün önündeki en büyük tıkanıklıktır. Onu da hemen ifade etmek lazım.

Şimdi, 2015 büyümesi. Benim 2015 büyüme tahminlerimin düşük olduğunu biliyorsunuz, daha düşüktü. Fakat, tabii, bu 2015 büyümesinde bir enerji fiyat etkisinin önemli olduğunu, uluslararası enerji fiyatlarındaki düşüşün etkisinin önemli olduğunu söylemek lazım. Bu öngörülen bir şey değildi. Hatta ona ilişkin de bir hesabınız varsa, onu da almak isterim. Yani 2015 yılında büyümemize enerji fiyat düşüşünden ne kadar katkı gelmiştir? Ama bu etki 2016'da olmayacak. Dolayısıyla 2016 büyümesi, birazdan geleceğim, o biraz daha bizi zorlayacak bir büyüme olacaktır büyük ihtimal. 2015 işsizlik oranı 10,2. Tuturabilir bir şey değildir artık, gerçekleştirmeler neredeyse ortaya çıktı. 1'inci OVP'de daha gerçekçi bir rakam vardı, nedense sonra da 10,2'ye düşürerek onu şey yaptınız. Yani o günden sonraki hiçbir işsizlik verisi 10,2'yi tehdit edecek nitelikte değildir mevsimsel düzeltilmiş verilere göre. 10,4, 10,4 olarak gitmiştir, bir 10,6 vardır, bir 10,4 vardır. Dolayısıyla, 1'inci OVP etrafında herhâlde bir yer gerçekleşecektir.

Şimdi hızlı hızlı söylemeye çalışıyorum vaktin darlığından dolayı. Bu 2016 büyümesi. Sayın Bakanım, 2016'nın genel olarak makrosunun bence hem böyle bir çekingen, üzgün, kırılgan hem de tutarsızlıkları var. 4,5 büyüme Türkiye için çok öyle güçlü bir büyüme falan değil ama 2016 için bu şartlarda iddialı bir büyümedir. Çok daha yüksek olması lazım ama iddialı bir büyümedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Özellikle ödemeler dengesine baktığımızda, finansmanın iki yıl üst üste düşük olması, daha doğrusu rezerv ile finansmanın iki yıl üst üste olduğu ilk dönemi yaşıyoruz biz. Bunu gözden kaçırmamak lazım finansman açısından Yani, bu büyüme, 4,5 büyümenin nasıl finanse edileceği ortadadır, özellikle bir de FED'in olası kararlarını dikkate aldığımızda.

Şimdi, dış ticaretle ilgili ihracat artışımız yüzde 7. Yani trendler tersine gidiyor. Buradaki fiyat varsayımının ne olduğunu bilmek lazım. Fiyatlar artık düşük. Bir de ihracatın ve üretimin teknoloji seviyesi 2014'lere düştü bakın. Trendi düşme eğilimindeydi zaten ama 2014'te de ortanın altından düşüğe doğru bir düşüş var. Bu çok tehlikeli bir şey. Böyle bir ortamda yüzde 7 ihracat artışı nasıl gerçekleştirilecek, ben bilmiyorum.

İthalatta yüzde 1,7'lik artış var. Ancak enerji hariç baktığımızda -orada ona enerji hariç bakmamız lazım- yüzde 5'lik bir, yanlış hatırlamıyorsam, büyüme var, yani ithalat artışı var. İhracatın daha altında. Cari açığı olumlu gösteren unsurlardan bir tanesi. İhracatın

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 104

daha altında olması için bir neden var mı? Bana göre yok. 1 esneklik alınmış. 1 esneklik bence düşük bir esneklik. İthalat da büyük ihtimal eğer bu büyüme gerçekleşirse bunun üzerinde olacaktır; enerji hariç, ithalat için konuşuyorum. Enerji de, tabii, onun fiyatının, ne olacağını varsaymak, kestirmek zor. Ancak enerji haricinde bir tutarsızlık var.

Enflasyon 2015'te 8,8 gerçekleşti. Bakın, onun üzerine asgari ücretten 1,5 puan geliyor, sigaradan 0,7 puan geliyor, ondan sonra, 2015'te enerji fiyatlarının enflasyon üzerinde olumlu etkisi oldu; o bu yıl olmayacak. Ondan sonra, yani bu şartlarda tekrar 7,5 nasıl tutturulacak? Bu 7,5 makro çerçeveye uyumlu mu? Bana göre değil. Bir de bunun Merkez Bankasının tahmini olduğunu söylediniz; oysa bu Orta Vadeli Program'da ilk kez Kalkınma Bakanlığı tarafından konulmuştu ve Kalkınma Bakanlığının tahminidir diye düşünüyorum. Ben detaylarını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Usta, toparlar mısınız.

ERHAN USTA (Samsun) – Toparlayacağım Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Bu Suriyeli mülteci meselesi var; enflasyona oradan bir katkı geleceğini mi düşünüyorsunuz? Bunun da, Merkez Bankası çalışmasında 2015'te daha fazla katkı geldiği söyleniyor.

Vaktim çok az kaldığı için kamu maliyesinin detaylarına girmeyeceğim ancak sadece şu kadarını söyleyeyim ve bunu Maliye Bakanlığı bütçesinde, geneli üzerinde daha doğrusu detaylı olarak anlatmıştım. KİT enerji fiyatlarından kaynaklanan ciddi bir riskle karşı karşıyayız. KİT dengesi 0,4 puan artırılmış, son iki yılda 0,0 olan dengeyi 0,4 pozitif olacağını varsayıyorsunuz. Ben bunları siyasi eleştiri anlamında falan demiyorum, nihayetinde ben kendimi hâlen Kalkınma Bakanlığının bir mensubu gibi hissediyorum ama bunları görmek lazım. Burada bir riskin olduğunu söylüyorum. Büyümeye dayalı olarak vergilerde bir riskle karşı karşıyayız. BOTAŞ KDV'sini ödeyebilecek mi? Enerji Bakanlığına sordum, Enerji Bakanı "Fırsatımız olursa düşüreceğiz, fiyat düşüşü yaparız." dedi ama sizin çerçevenizde fiyat düşüşü yok. Bakanlıklar arasında böyle tutarsızlık var.

Vergi azaltıcı eylemler hayata geçiriliyor. Bunların bir etkisinin olması lazım ama vergi yüküne baktığımızda, sosyal güvenlik primleri hariç vergi yükünün 2015, 2016 seviyesinin aynı seviyede kalacağını varsayıyorsunuz millî gelire oran olarak; dolayısıyla oradan risklerle... Bunların rakamları var ama fırsatım olmadığı için söylemiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkanım, tekrar bir müsamahanıza sığınıyorum.

SSK primlerinde 0,8 puan artış varsayılıyor. Burada bence ciddi bir işlem hatası yapılıyor. Şu anlamda; şimdi, tabii asgari ücret arttığı zaman SSK primlerinin tabanı arttığı için bu artacaktır fakat bu şartlarda bugün, hele hele bir de Suriyeli meseleleri olduğu zaman, olduğu şartlarda bunu bire bir yansıtmak çok zordur yani oradaki artışı. Arkadaşlar onu matematiksel olarak aynen yansıtmışlar; 0,8 puan millî gelire oran olarak prim artışını varsaymak biraz akla ziyan bir iş.

Şimdi, kamu tasarrufu, bütün bunların sonrasında kamu tasarrufu. Bakın şeylerinize bir tutarsızlık ve çelişki de budur; 2015'te 4,4 olan kamu tasarrufunu 2016'da 3,4'e düşürüyorsunuz. Bir anlamda da "Kamu tasarruflarını artırmak için şunlar yapılacak." deniliyor, yani onu anlamak pek mümkün değil.

Şimdi, KÖİ'yle ilgili buradaki rakamları vermek yerine KÖİ'den vukuu muhtemel ne kadar yükümlülük üstleniyoruz, ne kadar riskle karşı karşıyayız ben Kalkınma Bakanından bunları duymak isterdim.

Büyüme gelir dağılımı meselesinde Sayın Bakanım, OECD'nin en kötü 2'nci ülkesi olduğunu biliyoruz gelir dağılımında; 94'te, kendiniz söylüyorsunuz "0,49'dan 2002'de 0,44'e düşmüş."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Usta, yirmi dakika oldu.

ERHAN USTA (Samsun) – Çok teşekkür ediyorum, hemen bitiriyorum.

Sekiz yılda 0,05 puan iyileşmiş, on iki yılda da 0,06 düşürülmüş. Zaten bunun bir düşüş trendi var; bu normal, normalin ötesinde yapılmış herhangi bir şey yok. Bunun özellikle 0,38'de yatay gittiğini, dört beş yıldır yatay gittiğini mutlaka vurgulamamız gerekiyor. Bir de, eğer yanlış söylüyorsam arkadaşlar beni düzeltsin, bu 0,38 2014 değeri 2002'yle de mukayese edilebilir değil, tanım farklılığı var. Bunu da mukayese yaparken göz önünde bulunduralım.

Dış politikada zor durumdayız. Bu durumda, maliye politikasını sıkı tutmanın zamanıdır, çok dikkatli olmamız lazım.

2016-2018'de toplam faktör verimliliğinin büyümeye katkısının yüzde 20 olması yani 1 puan büyümenin orada geleceğini söylemek ancak güçlü reformlarla olur. Şu anda o reform raddesini maalesef göremiyoruz; sözde var. İşte, üç yıl olmuş plan açıklanalı yaklaşık olarak ve iki yılı da geçmiş planın ama hâlâ hayata geçirdiğimiz yani mutlaka eylemlerden yapılanlar vardır ama reform nitelikli herhangi bir işle şu anda karşı karşıya değiliz, bunu da görmemiz lazım.

Son bir soru olarak Sayın Başkan, bu TÜİK'te bu input-output meselesi hayati önemlidir, bu güncellemenin bir an evvel Sayın Başkan Vekili, bitirilmesi lazım, işleri iyi önceliklendirmemiz lazım. TÜİK'le ilgili en temel eleştirim budur, işleri iyi önceliklemesi lazım. İlçe bazında bilgilerin bir an evvel derlenip bu dar bölge ve ilçe bazlı teşvik sistemine geçilmesi lazım. Bakın, Samsun'un 25'inci sırada ilçesi var, 796'ncı sırada ilçesi var, hepsi aynı teşvike tabi. Bu çok olacak bir şey değil ama data problemi olduğunu biliyorum ve bunun da bir an evvel giderilip düzeltilmesi lazım.

TÜİK'te, istatistikçileri arasında 666'dan kaynaklanan ciddi bir ücret farklılığı var; aynı odada aynı işi yapan kişilerin arasında bin lira ücret farklılığı var. O 666'nın genel eleştirilerini ben burada Maliye Bakanına falan da söyledim ama Sayın Bakanım, TÜİK'teki bu meseleyi çözmek lazım. Planlama uzmanları... Her uzman aynı değildir, planlama uzmanları, hazine uzmanları, bir kısım

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 105

kurumdaki uzmanlar, bunlar, 10 bin tane uzmanı olan kurumlardaki uzmanlar gibi değildir, bu uzmanların maaşlarının, ücretlerinin düzeltilmesi lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Ben hızlı hızlı ancak bu kadar toparlayabildim.

Bütçelerinizin hayırlı, uğurlu olması temennisiyle saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Usta.

Buyurun Sayın Çaturoğlu.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli Bakanım, Bakan Yardımcım, Müsteşarım, müsteşar yardımcılarım, çok kıymetli kamu kurum ve kuruluşlarımızın ve kalkınma idarelerimizin, ajanslarımızın başkan ve yöneticileri, değerli milletvekili arkadaşlarımız; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Ben öncelikle, Bakanlığınızın yapmış olduğu hayırlı hizmetlerden dolayı sizlere teşekkür ediyorum.

Benim üzerimde duracağım konu, teşvik sistemiyle ilgili olacaktır. Bilindiği gibi, ülkemizde bölgesel teşvik sistemi uygulanmakta ve bu bölgesel teşvik sistemi çerçevesi içerisinde de Türkiye, birtakım bölgelere ayrılmış vaziyette ve 6 bölgemiz var. Burada arzu edilen şey, bu bölgelere verilen teşviklerle birlikte Türkiye'nin 2023 vizyonu ile üretim ve ihracat odaklı büyüme stratejisi bakımından öngörülen hedefleri yakalamak olarak tarif ediliyor. Ancak bu diğer arkadaşlarımızın da belirttiği gibi bölgesel teşvik uygulamasının birtakım eksikleri, birtakım mahzurları var, bunları ifade etmek istiyorum.

Öncelikle “Her ilde desteklenecek sektörler, illerin potansiyelleri ve ekonomik ölçek ve büyüklükleri dikkate alınarak tespit edilmiştir.” deniliyor. Fakat biz bunu iller bazında ele aldığımız zaman, örneğin Zonguldak ili için bir örnekleme yaptığımız zaman, Zonguldak ilinde 3'üncü bölge olması öngörülmüş. Çevremizde iki tane il var; biri Bartın, biri Düzce ve bunlar da 4'üncü bölgede. Biz maalesef bunlarla aramızda bölge farkı olduğu için hiç yatırım alamıyoruz Zonguldak ili olarak.

Zaten Zonguldak, geçmişinde Türkiye ekonomisine çok ciddi katkılarda bulunmuş gerek madencilik gerek demir çelik gerek ağır sanayi ve diğer sektörler bakımından ekonominin belkemiğini teşkil etmiş, belirli bir refah düzeyini yakalamış, birçok illeri yaşamış bir vilayet ama ancak daha sonra bu madenciliğin ve çelik endüstrisinin katma değerinin azalmasından dolayı da oldukça sıkıntılı günler yaşamış ve hâlen de yaşıyor.

Tabii, Zonguldak gibi şehirlerin bu klasik teşvik yöntemleriyle bir yere varmasının imkânı yok. Dünyada bunlara farklı yaklaşımlar gösterirler. Mesela, Almanya'nın Nordrhein Westfalen eyaleti aynı Zonguldak gibi bir bölge. Orada kömür var, orada çelik var ama belli bir süre sonra bunlar önemini yitirmiş ve bölge çok büyük krize girmiş. Orada sadece bu bölgeye özel bir proje yapılmış ve uygulanmış. Bugün o eyaleti tanımak mümkün değil hem ekonomik olarak dönüşümünü tamamlamış, sadece madencilik ve demir çelik endüstrisine bağlı kalmamış, öbür taraftan geliştirmiş olduğu yeni projelerde teknoparklar, lojistik merkezler, yeni hizmet alanları, alışveriş merkezleri, turizm potansiyeli, özellikle eğitime çok büyük vurgu yapılmış ve şehirler de birbirine çok yakın olmasına rağmen her şehre mutlaka üniversite kurulmuş ve bunlar desteklenmiş. Yatırımcıları -ki bu NRW'nin Türkiye'de de bir şubesi var- Türk yatırımcılarını Almanya'ya davet ediyor yani o bölgeye davet ediyor, o bölgeye teşvikler veriyor. Diyor ki “gelin burada yatırım yapın.” Uzun vadeli krediler veya hibe, birtakım yardımlar, arazi tahsisleri vesaire şeklinde olmak kaydıyla o bölgedeki bu katma değer azalışından kaynaklanan sorunların önüne geçilmeye çalışılmış ve bunda başarılı olmuş. Şimdi, 2010'dan sonra da çevresel Kentsel Dönüşüm Projesi başlatmışlar. Yakında o bölgeye giden insanlar oranın bir maden şehri değil de sanki turistik bir bölge olduğu zannına kapılabilirler. Oysa biz şimdi Zonguldak'a gitmeye çekiniyoruz yani hem çevresel sıkıntılar var hem demin anlattığım şeylerden kaynaklanan birtakım sıkıntılar var. Mesela, biz böyle bir projeyi Zonguldak için önermek istiyoruz. Bunun çalışması zaten daha önce Karadeniz Üniversitesi, şimdiki Bülent Ecevit Üniversitesiyle bir çalışma yapıldı. Şimdi buna BAKKA'yı da katmak suretiyle, Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı'nı da katmak suretiyle böyle gidişlerle gelişlerle bir güzel proje yapılabilir ve uygulanırsa o bölgeye Türkiye Cumhuriyeti olarak ahde vefamızı da ödemiş oluruz diyorum.

Şimdi, bakın, bu teşvikleri uygulamışız, Zonguldak'ta ne olmuş, ona kısaca bir değinelim. Acaba ne yapmışız biz işimizi bir yerlere götürme noktasında? Bir yerlere varabilmiş miyiz?

Öncelikle, nüfus projeksiyonlarına baktığımız zaman, şimdi, neticede teşvikin uygulandığı bölgelerde teşvikten bir verim, bir sonuç almamız gerektiği ortada. Bunun en önemli göstergelerinden bir tanesi nüfustur. Daha önce göç alan bu bölgeye şimdi ne olmuş 3'üncü bölge teşvikleri uygulanmış? 2013 yılında 602 binmiş nüfus -daha önce daha fazla bu nüfus- 2014'te 597 bine düşmüş, 2015'te 592 bine düşmüş, böyle gidiyor. 2023 projeksiyonunda da 539 bine düşüyor bizim nüfus eğer bir şey yapılmazsa, bu sistemle böyle devam ederse.

Peki, biz nerelere göç vermişiz? İstanbul gibi, Ankara gibi, Kocaeli gibi, Bursa gibi ve yani başımızda ekonomik canlandırmasını başlatan ve devam ettiren Karabük gibi illere de göç vermişiz.

Peki, bu göçün nedenleri neymiş? Bununla ilgili bir araştırma yapılmış. Bu araştırmada şu sonuçlar elde edilmiş: “Yaşam şartlarının kötü olması.” diyor vatandaş göç saiki olarak, “Gelir yetersizliği.” diyor, “Zonguldak'ta iş bulmanın zor olması.” diyor, “Pahalı bir şehir olması.” diyor ve iklim koşulları ile çevre kirliliğini öne sürüyor. Yani burada hem ekonomik ve hem de sosyal yönden yetersiz olduğunu ifade ediyor şehrin. Hâlbuki biz ölçümler yapıyoruz. Bu SEGE endeksleri gerçek durumundan daha farklı çıkabiliyor. Niye? Çünkü içinde bir sürü parametre var. Mesela diyor ki: “İnternet'e erişim kolaylığı.” İnternet'e erişim kolaylığı da pozitif yönde bunu etkiliyor. Ama boş duran adamın yapacağı başka iş yok ki. İşsiz adam ne yapacak? İnternet'e girecek, Facebook'a girecek, yok,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 106

işte, WhatsApp'ta oynayacak, İnternet kafeye girecek, kendi kafasına göre oyunlar yapacak. Bunun buradan çıkarılması lazım, bu ölçü sayılmaz. Herkesin elinde bir telefon var, istediği yere girip çıkıyor.

Peki, başka ne var? İstihdam göstergeleri var. Bu istihdam göstergelerinde de mesela sosyal güvenlik kapsamındaki aktif çalışanların toplam nüfusa oranı azalmış; 2010'da yüzde 23' müş, 2014'te yüzde 20'ye düşmüş.

Eğitim göstergeleri var. Gelişmiş bir kentte eğitim göstergelerinin de ileriye doğru gitmesi beklenir. Onlara baktığımız zaman da ne olmuş? Mesela ilin YGS ortalama başarı puanı bütün puan türlerinde düşmüş. 180 ve üzeri alanların toplam oranı 2010'da yüzde 82 iken, 2014'te yüzde 69'a düşmüş.

Başka? Mali göstergeler... Mali göstergelere baktığımız zaman da bunun içerisinde, mesela ildeki banka kredilerinin Türkiye içindeki payı 2010'da binde 5' miş, 2014'te binde 3'e düşmüş, düşüşe geçmiş yani.

İldeki tasarruf mevduatının Türkiye içerisindeki payı bu da binde 8'den 2010 yılında, 2014 yılında binde 7'ye düşmüş.

İlimiz, maalesef -kötü bir olay bu, bunu tabii üzülererek söylüyorum- kişi başı takipteki alacaklarda da 2015 yılında 1'inci olmuş, Türkiye 1'inci olmuş, iyi bir 1'incilik değil yani.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Krediler düşük olduğu için olmuş o.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Yok, yüksek krediler yani, şeye göre yüksek.

Peki, bu sorunların üstesinden nasıl geliriz? Öncelikle madencilik sektörümüz için yapılması gereken birtakım çalışmalar var. Ben detayına girmiyorum. Bu dosyayı zaten size takdim edeceğim Sayın Bakanım. Bu, Bülent Ecevit Üniversitesinde bir öğretim görevlisi tarafından yapılmış bir çalışma.

Hayati önem taşıyan bir Filyos Projemiz var. Maalesef yargı süreçleri bitmediği için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturma Başkanlığına Başkan Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

BAŞKAN – Sayın Çaturoğlu, lütfen, toparlarsanız...

Bu arada bir de bilgi vereyim: Arkadaşlar, Sayın Çaturoğlu'nun konuşması bittikten sonra 8 konuşmacı arkadaşımız var. Yarın da aşağı yukarı on altı on yedi saatlik bir mesai bekliyor. Yani süreleri ona göre ayarlarsak sevinirim.

Buyurun Sayın Çaturoğlu, bir dakika ek süre verdim.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Bu Filyos Projesi hayata geçtiğinde 15-20 bin civarında bir istihdam yaratması öngörülüyor.

Yine, tersaneler bölgesi diye bir bölgemiz var. Bu bölgede de biz 6 bin kişilik istihdam rakamına ulaşmıştık ama 2008-2009 dünya krizinden sonra bu sayı 277'lere kadar düştü. Burada Millî Savunma Bakanımıza, kendisine de rica ettik, dedik ki bu millî gemi projelerinden bir tanesini bu bölgede yapalım, bu tersanecilik tekrar canlansın. O konuda da sizlerden yardım bekliyoruz Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Bitmedi efendim, biraz daha var.

Maalesef, ulaşım altyapısındaki eksiklerimiz de çözülmemiş durumda. Yani şimdi burada DAP ve GAP bölgesindeki arkadaşlar haklı olarak birtakım sıkıntılardan bahsediyorlar ama bizim yollarımız onlardan beter, bunu da gelsinler görsünler, ben davet ediyorum. Bir Ereğli-Zonguldak yolunu görsünler, bir Ereğli-Devrek yolunu görsünler, yol sorunu hakikaten var mı, yok mu, bunu da... Bu altyapılarla ilgili sıkıntılarımız devam ediyor.

BAŞKAN – Lütfen toparlayalım. Bakın, bir ilave daha süre verdim.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Toparlıyorum.

3 tane organize sanayi bölgemiz var. Bu bölgelerimizde de sıkıntılar var. Erdemir'in özelleştirilmesinden sonra özellikle bölgede büyük bir sıkıntı oluştu.

Teşvik sistemimizin temelini oluşturan SEGE 2011 çalışmasının mutlaka revize edilmesi lazım ve teşvik sisteminde ilimizin tekrar gözden geçirilmesi sağlanmalıdır. IPA desteklerinden bölgemizin de yararlandırılmasını arzu ediyoruz.

Bunlardan çıkış yolu olarak somut önerilerimiz var. Bunlardan bir tanesi Filyos Vadi Projesi'nin bir idare hâline getirilmesi.

İkincisi: 1994-1997 yılları arasında yapılmış ama faaliyete geçmemiş Zonguldak Bartın Karabük Projesi'nin demin anlattığım gibi Nordrhein Westfalen bölgesindeki örnek çalışmanın uyarlanarak bölgemize uygulanması.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız Sayın Çaturoğlu.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Üçüncüsü: Nasıl GAP varsa, DAP varsa, DOKAP varsa, biz de "BAKAP" istiyoruz Sayın Bakanım, Batı Karadeniz Kalkınma Projesi'ni istiyoruz Batı Karadeniz bölgesindeki 8 vilayetle birlikte.

Bu duygu ve düşünceler içerisinde Sayın Bakanım, 2016 yılı bütçenizin hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan temenni ediyor, şahsınızda bütün Bakanlık çalışanlarını sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tamaylıgil, buyurun lütfen.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli hazırun; zamanın geç olmasından dolayı, çok hızlı belli konuları paylaşıp değerli arkadaşların da zaten söyleyecekleri, paylaşımları vardır, onlara göre bir cevap alacağız.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 107

Ben öncelikle tabii, bu 2014 yılının kesin hesabıyla beraber 2016 yılının hedeflerinin beraberce görüşüldüğü bu toplantıda Sayıştay raporlarıyla ilgili birkaç soru sormak istiyorum Sayın Bakan. Diğer kurumlar ama önce Kalkınma Bakanlığının Sayıştay raporlarıyla ilgili, "Sosyal destek programları kapsamında Bakanlık tarafından anlık ve doğru olarak izlenememesi ve ödeneklerin kullanımıyla ilgili usul ve esaslarda yeterli düzenlemenin bulunmaması..." şeklinde bir tespit var. Bu tespit neticesi olarak yani daha detaylı olarak zaten bulguların alt açıklamalarını da dile getirmişler; valiliklerce açılan özel hesapların belli bir dönemde kullanılmamış olan ve mevduat olarak bekleyen tutarların Kalkınma Bakanlığınca doğru izlenemediğini 2014 yılında dile getiriyor. Yine, aynı şekilde proje ödenekleri ve kurumsal kapasite ödeneklerinin muhasebeleştirilmesiyle ilgili birtakım başlıklar var. Daha bunları saymayayım, zaten sizde de vardır. Ve sonuç olarak da bir karar verilmiş kamu idaresinin cevabı alındıktan sonra "En kısa zamanda kamu kaynağının doğru ve zamanlı olarak izlenmesini sağlayacak düzenlemelerin ortaya konması" şeklinde. Bu konuda ne yapılmıştır? Yani bu kamu kaynaklarıyla ilgili hele hele Kalkınma Bakanlığının, kamunun kaynaklarını doğru tespit edip o kaynakların nasıl kullanılması gerektiği noktasındaki ana karar mercisi ve hazırlayıcısı olduğunu düşündüğümüzde, böyle bir tespit 2014 yılında yapılmış olması ve vurgulanması dikkat çekici diye düşünüyorum.

Diğer taraftan, GAP İdaresinin var, burada da tabii, detaylarıyla yine, zaman... Sevgili Başkanımız her zaman çok anlayışlıdır ama bu gece doğru söylüyor çok yoğun bir tempoda çalışılıyor, kısa kısa söylemek istediğim tespitler var yine GAP İdaresiyle ilgili.

Yine burada "Yasal dayanak olmadığı hâlde protokollerle diğer kurumlara kaynak aktarılması." diyor ki, bu çok ciddi bir iddia. Protokollerle bir kaynak aktarılması yine burada herhâlde cevap aranması gereken başlıklardan bir tanesi.

Yine Kamu İhale Kanunu'na aykırı olarak Türkiye Kalkınma Vakfıyla protokol yapılması GAP açısından verilmiş ve ihalesiz hizmet alınması tespit edilmiş.

Yine GAP Bölge İdaresinin teşkilat yapısında bir birim olarak yer almadığı hâlde Ankara'da bir irtibat bürosunun açılması tespit edilmiş ve diğer tespitler de var ama böyle baktığımız zaman önemli. Özellikle GAP İdaresi ki çok önemli birtakım vazifeleri yerine getiriyor. Mali kaynaklarla ilgili belirlemelerin de herhâlde cevaba hazır bir noktaya geldiğine açıkçası inanıyorum.

Diğer taraftan, Türkiye İstatistik Kurumuyla ilgili aynı şekilde tespitler var. Yine belli, nedense bu hesaplarla ilgili ve bu hesaplarda eksiklikle ilgili pek çok bakanlık olduğu gibi sizin Bakanlığınızdan da -bu sizin Bakanlığınızdan olmaması gerektiğini düşündüğüm- pek çok ihmal noktasına gelmiş birtakım tespitler var çünkü burada ihmal edildiği... Çok enteresan sizin yine Bakanlığınızda performans hedeflerinden bazılarının "Çıktı sonuç odaklı olmaması." diye bir tespit yapılmış Sayın Bakanım ve burada başlıklar da bütçe anketlerinin uygulanmasıyla ilgili. İşte, turizm istatistiklerinin üretilmesi yani sonuç karşılamayan performans hedefleri diyor. Buradaki cevap kamu idaresi tarafından verilen cevap "Çıktı sonuç odaklı olması gerektiği dikkatten kaçtığı" yani buradaki hedeflerin dikkatten kaçtığı şeklinde bir cevabın verilmesi gerçekten Türkiye İstatistik Kurumu açısından olmaması gerekir diye düşündüğüm bir cevap.

Şimdi Sayın Bakanım, diğer konulara girmeden önce yine İstatistik Kurumunun Muğla'yla ilgili bir tespiti var. Muğla'nın güvenilirlikli il olarak baktığımızda geri sırada yer alması hem vilayet, valilik açısından tepkilere hem de ildeki yerel yöneticiler tarafından tepkilere yol açmış. Şimdi, oradaki iki objektif ve iki sübjektif başlıktan karar verildiği, bu sıralamanın yapıldığı söylenmiş kurum tarafından. Muğla'yla ilgili turizm, Türkiye'de turizmin en önemli merkezlerinden bir tanesi Muğla ve orada baktığınız zaman bu sene artık turizm açısından yaşadığımız bu ağır tablonun içerisinde... Belirlemeyi getiren başlıklar; cinayet oranı ve cinayet sayıları, ölümlü yaralanmalar, kamunun asayiş hizmetlerinden memnun olup olmaması, gece yalnız yürürken kendini güvencede hissedip hissedememesi ve Muğla'yı aşağıya getiriyoruz biz Türkiye İstatistik Kurumu olarak. Yani biz turist gelsin diye bu sene turizmde problem var derken -siz sağlık turizmini de vurguladığınız, plan ve programları açıklarken- böyle bir değerlendirme içinde bulunulması ve "Biz bu değerlendirmemizde de doğru yaptık, arkasındayız." diye bir söylem içinde olunması ne derece sağlıklı ya da hâlâ arkasında duruluyor mu ve biz, evet, doğrudur Muğla'yla ilgili bu değerlendirme diye bir başlığımız var mı? Açıkçası onu da merak ediyorum.

Diğer taraftan tabii, genelde baktığımızda orta vadeli program, orta vadeli programda konulan hedefler, bunun Dünya Bankası, IMF tarafından değerlendirmelerle karşılaştırılması noktasında da karşımıza bizle çok farklı noktalara gelen bir sonuç çıkıyor. Buradaki gerek IMF'in gerek Dünya Bankasının gerek yaşanan stratejik süreç açısından biz ve ülkeler arasındaki gerçeklerle karşılaştığımızda biz neye ve hangi hedeflere göre bu programları yaptık? Veya bu programların geçmişte başarılamamış olanlarla sonuçta ne yazık ki hedeflerin tutturulmadığı noktada şu yapılıyor mu Sayın Bakanım, yani biz hedefi tutturamadık, tutturamadık ama hadi şimdi bundan sonraki hedef bu noktadadır, deyip ona göre yeni bir projeksiyon yerine biz hedefi niye tutturamadık? Yani burada oluşan sapmalarla ilgili temeldeki nedenler nedir diye bir sorgulama, inceleme ve ona bağlı olarak sonuçtaki değişiklikleri tekrar revize etme ve revize edilmiş nedenlerini bulma değerlendirmesi açısından bir sorgu oluşuyor bende.

Diğer taraftan, Türkiye'de bölgesel kalkınmayla ilgili bir projeksiyon, bir çalışma ve o çalışmanın getirdiği çeşitli basamakta hedefler var ama burada uygulamada baktığımız zaman bu bölgesel kalkınma içerisinde ortaya konan hedeflerde belli eksiklikler yani bölgesel kalkınmayı ortaya koyarken biz küresel değişimleri ve aynı konudaki o bölgedeki gelişmelerin diğer dünya açısından baktığınızda hangi eş değerlerle birlikte olduğu ve o rekabette bu bölgeye nasıl yansıtacağının hesabını ne kadar yapabiliyoruz? O hazırlanan strateji belgesinin içeriğinde bunun netlikleri tam olarak gözüküyor. Yani, diyelim ki, bir ulaşım hattı, uluslararası ulaşım hattının o bölgede uygulanacak bağlantı yoluyla veyahut ona rekabet edebilecek şartlarda ne kadar karşılığı var, onun hesabı nasıl yapılabilmiş? Onu tam olarak göremiyoruz diye düşünüyorum.

Onun yanında, bir de küresel eğilimlerin nereye doğru evrildiği ve o küresel eğilimler içerisinde bizim o bölgesel açıdan ortaya konulan projelerde alternatifinin nasıl olabileceği, artı, herhangi bir şekilde alternatif A, B, C senaryolarının pek bu stratejik çalışmalara

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 108

yansımalarının olmadığı görülüyor diye düşünüyorum ve yine de şöyle baktığımızda bugün artık günbegün değişen birtakım küresel şartlarla karşı karşıyayız. Bu küresel şartlar içerisinde bizim bölgesel açıdan baktığımızda kalkınma noktasında gerçekleşecek güçlü ve destekli projelerin bu bakış açısıyla tam karşılığını ne kadar bulduğunu açıkçası merak ediyorum.

Diğer taraftan, şimdi, Konya'yla ilgili bir proje gerçekleşiyor ama bir taraftan da bakıyorsunuz ki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız.

BIHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Hemen bitiriyorum.

...Paris'te bir görüşme oluyor iklim değişikliği ve kuraklıkla ilgili. İklim değişikliği ve kuraklığa bağlı olarak Konya, Karaman o bölgede su kaynakları açısından büyük bir risk var. Aynı şekilde biraz önce değerli milletvekilinin söylediği gibi, Urfa Ceylânpınar, o bölgede yani Harran Ovası'nda var ama bir taraftan da oradaki üretim tesisleri açısından baktığınızda termik santraller ön plana çıkıyor ve yine onun getireceği çevre etkisiyle beraber bir yerde o bölgesel olarak üretimi modellendirecek veya suyun önemiyle beraber orta ve uzun vadede strateji belirlerken burada böyle bir üretim yapıları mı kuruluyor? Buradaki, birbirinin, risk fayda analizinde önemli bir riski de beraberinde getirdiğini görüyoruz. O yüzden, böyle bir çalışmada yani Konya'yla ilgili yapılan bu çalışmada ne kadar bu tür bakış açısının da dikkate alındığını sormak isterim.

Daha çok var ama Başkan bu gece böyle istediği için Başkanın isteğine uyarak kısa kesiyorum.

Başarılar diliyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Bihlun Hanım.

Sayın Aydemir, buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) - Değerli Bakanım, değerli milletvekilleri, Kalkınma Bakanlığımızın saygıdeğer yöneticileri, muhterem basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de bir bölge milletvekili olarak DAP üzerine birkaç not düşmek istiyorum.

Efendim, Doğu Anadolu Bölgesi Kalkınma Projesi 12 Mart 1991'den 11 Haziran 2011'e ve oradan da günümüze bölgesel kalkınma adına yapılmış sosyoekonomik muhtevalı bir diriliş seferberliğidir. Bölgesel boyutlu bir kalkınma deklarasyonu üzerinde tüm bölge halkının mutabık kaldığı bir kalkınma manifestosudur. 2002 yılına dek tüm kalkınma hayalleri yol, su, okul ve elektrik üzerine kurgulanmış bir bölgenin günümüz ekseninde, ekonomide kendini önce ulusal ve daha sonra küresel ölçekte ifade etme adına kavuştuğu bir ufuktur, bölgenin kalkınma kodudur. Kısaca, DAP Doğu Anadolu Bölgesi'nin sosyoekonomik manada kalkınması adına bir milattır.

Değerli arkadaşlarım, bugün burada sadece "DAP" olarak telaffuz ettiğimiz ve üzerinde görüş belirttiğimiz Doğu Anadolu Kalkınma Projesi'nin mana ve önemiyetinin anlaşılması tarihsel serüveninin bilinmesiyle mümkündür. DAP, 1991 Martında Dadaşa Merhaba gazetesinin mütevazı çalışma ofisinde Erzurum sevdalı bir grup gazetecinin ortak tefekkürüyle gündeme gelen Doğu Anadolu Bölgesi'nin ekonomik kurtuluşu manasında seslendirilen bir taleptir.

GAP'la müteradif, benzer bu ekonomik reçete daha sonra Atatürk Üniversitesinde bilimsel dikkatleri çekmiş, 1992 yılında dönemin üniversite yönetiminin oluşturulan bilimsel kurul tarafından tüm boyutlarıyla ele alınarak bir rapor hâline dönüştürülmüştür. Efendim, DAP, 1996 yılında o dönemde Ankara'dan taşraya ekonomik planlamayı yürüten DPT'nin gündemine girmişse de sadece teorik bir istem hâlinde kadük kalmıştır. Bölge kalkınmasında özel hassasiyet ve çaba sergileyen ve Erzurum özelinde konuyu sürekli gündemde tutan Doğu Anadolu Sanayici İşadamları Derneği (DOSİAD) gibi bölgesel kalkınma adına sivil inisiyatifi temsil eden kuruluşlar, DAP'ın GAP benzeri bir hüviyet kazanması yolunda projeye dikkatleri çeken çalışmalar ortaya koymuş, meseleyi Ankara gündemine taşıyacak girişimlerde bulunmuşlardır. Ne ki, o dönemlerde, bölgeyi seçimden seçime hatırlayan, günübirlik söylem ve eylemlerle bölgeye yaklaşan siyasiler DAP'a yoğunlaşmamış, üzerinde ciddi bir hassasiyet göstermeyi esirgemişlerdir. Nitekim, bu yaklaşım ciddi bir tepki oluşturmuş, DOSİAD adına tarafımızdan kaleme alınan ve neşredilen "Erzurum İçin Vizyon Arayışları" adlı eserde mesele tüm yönleriyle dikkatlere sunulmuş, hükûmetlere ve dolayısıyla siyasilere DAP'ın yasalaştırılması noktasında bilimsel çağrılar yapılmıştır. Bölgenin gelişme ve kalkınması adına bir beyin fırtınası oluşturan, Erzurum için Ufuk Arayışları adıyla da neşredilen araştırmada Doğu Anadolu Kalkınma Planı'nın siyaset zemininde mesele hâline getirilmesi ve ivedilikle yasal çerçeveye kavuşturulması ısrarla vurgulanmıştır. Bu vurgu şudur: Doğu Anadolu Bölgesi artık, yokluk, yoksullukla anılan, sefalet trajedilerine adres gösterilen ve siyaset zemininde geri kalmışlığı istismar edilen bir coğrafya olmaktan bir an evvel kurtarılmalıdır.

Değerli arkadaşlarım, Doğu Anadolu Bölgesi'nin sosyal ve ekonomik boyutta gelişmesi, kalkınması noktasında büyük bir ehemmiyeti haiz DAP adına ilk ciddi ve tarihsel atılım 2011'de ak davanın manevi lideri Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından gerçekleştirilmiş, dadaş sinerjisinin bir ürünü olan DAP'la ilgili tarihî karar yine Erzurum'da Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından müjdelenmiştir. Yine, Sayın Cumhurbaşkanımızın Erzurum özelinde Doğu Anadolu Bölgesi'ne özel bir yaklaşım ve hassasiyetinin ifadesi olan Erzurum'un ev sahipliğini yaptığı 25'inci Dünya Üniversitelerarası Kış Oyunları'nda dönemin Başbakanı olarak Sayın Cumhurbaşkanımız DAP Başkanlığının Erzurum'da kurulacağını belirtmiş, bugün bütçesi üzerinde durduğumuz DAP kati biçimde Türkiye ekonomik gündemine taşınmıştır. DAP adına atılan ikinci tarihî adım ise Mayıs 2015'te Sayın Başbakanı tarafından deklare edilen DAP Eylem Planı'dır. Biz bu vesileyle, devlet adamlığı ciddiyet ve hassasiyeti gösteren, Doğu Anadolu Bölgesi kalkınmasını "sefalet" temalı romanların konusu olmaktan çıkarma adına bir ilki gerçekleştiren ve bölge kalkınmasında tarihî bir seyri başlatan Sayın Cumhurbaşkanımıza, eylem planıyla DAP'ı toplumsal refah düzeyini artırıcı bir sürece kavuşturan ve bu yolda bir imkân seferberliği başlatan Sayın Başbakanımız Ahmet Davutoğlu'na, DAP'ın hayata geçirilmesi ve uygulanması adına özel dikkat sarf eden bölgemiz

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 109

milletvekili Sayın Bakanımız Cevdet Yılmaz Beyefendi'ye ve Bakanlık yöneticilerine Erzurum adına, Doğu Anadolu Bölgesi halkı adına şükranlarımızı sunuyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; herhangi bir meselede ciddiyetin temeli, önce o sorunu tarif etmek, tespitlerde bulunmak, sonra da kapsamlı öngörülerini hayata geçirmektir. DAP, AK PARTİ iktidarları tarafından tarif edilen, uygulama yöntemleri bilimsel biçimde ortaya konulan bir umut projesidir. Sayın Başbakanımızın açıkladığı DAP Eylem Planı'nda temel kurgu, bölgenin kendi potansiyellerini harekete geçirecek ortamın yaratılmasını sağlamaktır. Bunun için mevcut gelişme eğilimlerine karşı çıkmayan, tersine bu eğilimleri organize etmek suretiyle güçlendirmeye yönelik bir planlama stratejisi esas alınmıştır.

Kalkınma Bakanlığı değerli uzmanlarınca hazırlanan DAP Eylem Planı 2014-2018'le bölgenin mevcut sorunlarının çözülmesi, illerde altyapı sorunlarının giderilerek daha modern ve yaşanabilir kentler oluşturulması ve bölgede ekonomik kalkınmanın, sosyal gelişmenin hızlandırılması hedeflenmektedir. Bu kapsamda, bölgeye 2014-2018 döneminde yapılması planlanan yatırımların tutarı da 21 milyar lira olarak öngörülmüştür. Yatırımların 10,3 milyar lirasının altyapı, kentleşme ve çevre koruma alanında gerçekleştirilmesi planlanmış, beşeri, sosyal sermayenin ve sosyal altyapının güçlendirilmesi için 6,6 milyar, gıda ve tarım sektörlerinde verimlilik ve katma değer artırılması için 3,4 milyarlık yatırım harcaması planlanmıştır.

Değerli arkadaşlarım, DAP'ın en önemli içeriği, bölgedeki insan kaynaklarının değerlendirilmesi, kalkınma organizasyonlarının temellendirilip örgütlenmenin geliştirilmesi, yoksullukla akli ve küresel gerçekler ışığında mücadele edilmesi, kalkınma ve gelişmeye kaynaklık edecek altyapının oluşturulmasıdır. Diğer bir önemli husus da plan çerçevesinde bölgede ekonomik çekim merkezleri oluşturulması, ekonomik ifadeyle ihtisas ekonomisine odaklanılmasıdır. Tarihte bir ticaret alanı ve ipek yolu üzerinde bir ekonomi merkezi olan Doğu Anadolu Bölgesi ve illerinde kalkınma, gelişme hafızası bu planla yeniden uyanmaktadır. Bölgede var olan kalkınma yetenek, imkân ve potansiyeli, bu planla tarif bulan ekonomik diriliş sürecinde canlanmakta, bölge insanın kalkınma enerji ve heyecanı DAP disipliniyle yeni bir güç kazanmaktadır.

Bölge ekonomi aktörleri DAP'la bir farkındalık dönemine ulaşmış, bölgede bir kalkınma sinerjisi oluşmuştur. Planın başarıya ulaşmasının teminatı, AK PARTİ'nin bölgesel gelişmişlik farklarının giderilmesi yolundaki kararlılığı, Sayın Bakanımız ve ekibinin DAP konusundaki duyarlılık ve dirayetidir. Doğu Anadolu Kalkınma Planı'nı hayata geçiren ak hizmet davasının mensubu olmaktan duyduğumuz gururla plan çerçevesinde yürütülecek atılım, hayata geçirilecek yatırım ve ortaya konulacak çalışmaların hayırlı olmasını diliyorum, muhterem heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aydemir.

Sayın Durmaz, buyurun lütfen.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Komisyonumuzun değerli üyesi arkadaşlarım, Sayın Bakanım, saygıdeğer bürokratlarımız, basınımızın değerli temsilcileri; görüşmekte olduğumuz bütçenin ülkemize hayırlı uğurlu olmasını dileyerek başlıyorum ben de.

Sayın Bakanım, şöyle bir baktığımızda illerdeki valilerimiz siyasalci, kamu yönetimci, emniyetçi, böyle ağırlıkta, çok az böyle hukukçu valimiz var. Beklenti günümüzde hep yörelerin kalkınması ve ülkemizin de içinde bulunduğu durum gereği tarım ve tarım ürünlerine dayalı kalkınmadır. Diğer yer altı zenginlikleri, enerji sektörü, farklı para ve üretim kaynaklarını özel sektör zaten şu anda eline geçirmiş durumda ya da bir bölümü de dış kaynaklarda. Ama tabii valilerimiz genelde olayın teknik boyutuna vâkıf değil. Bu, sizin hep planlamadan söz ettiğiniz gibi, illerimize de bir beş yıl, on yıl ya da Dokuzuncu Kalkınma Planı, Onuncu Kalkınma Planı gibi, buna böyle çok az sivil toplum örgütleri alışık ve planlarını yapmışlar. Bunların birçoğu uluslararası ticaretin yapılacağı merkezlerden uzak, bir çoğunun demir yolu yok, hava yolu yok, limanı yok, gümrük kapısı değil, belli mantaliteler de buna bağlı gelişmiyor. Tabii, mesela şu olabilir: Her ile, işte nedir, Anadolu'da havzaları sınırlamışsınız, aşağı yukarı sayıları 30'a yakın; Marmara havzası, Balıkesir, Bilecik, Bursa, Çanakkale, İstanbul, Kocaeli, Sakarya, Yalova... Bu bölgelerde biraz daha üretime dayalı, yatkin; işte vali idareten yine siyasalci, hukukçu olsun ama bir ziraat mühendisi ya da bir endüstri mühendisi gibi bu projeleri çok rantabl hâle getiren ya da kolay yerleri değişmeyecek böyle siyasiden öteye eskiden olduğu gibi Devlet Planlama Teşkilatında devlet sorumluluğu ciddiyeti, devlet adamlığı vasfıyla bu projeleri uzun soluklu takip eden ve kentlerin önüne de hedefler koyar. Atıyorum Tokat, on beş yılda aşağı yukarı 400 bin nüfus kaybettik, 7 milletvekilimiz 5'e düştü, son üç dört yılın göç şampiyonuyuz, kent merkezimiz bile Hakkâri'den daha çok göç veren il olduğumuz yıllar oldu. Ama bizim 3 tane ovamız var, 180'den başlayan rakımı 1.500'e kadar giden ovalara sahibiz ama planlamada, hedef koymada, bunu kararlı bir şekilde takip etmede zafiyetlerimiz var. İşte, sembolik olarak bir kente vali geliyor, o kentin dinamikleri gidiyor: "Sayın valim, şehrimize hoş geldiniz. İşte bu şehir şöyledir, böyledir." Vali bey yeni gelmenin verdiği bir enerji değişikliğiyle, hele hele böyle vali yardımcısıyken vali olmuş, genç bir kaymakamken vali olmuşsa, topluyor brifingler, dosyalar ama hayata geçireceği anda bakıyorsunuz birtakım sıkıntılar var. Yardımcılarına bakıyorsunuz, aynı bilgilerle donanmış insanlar. Bunu yeni bir örgütlenme modeliyle... Bunu derken de şimdi yeni bir kadrolaşmanın da işaretini veriyoruz size-ama bu anlamda ülkemizin çok ciddi ihtiyacı var.

Dünyada akaryakıt fiyatları düşüyor, hikmetullahî bizim Türkiye'de bir türlü düştüğü yok. Yani, Hükûmetimiz de harcama kalemlerine akaryakıtta verilen ÖTV'nin dışında bir şeyleri bulsun artık. Yani, üretim yapan köylü ya da Tokat'ta organize sanayide ya da Tokat'ta üretilen bir sebzeyi, meyveyi, bir başka ürünü Ankara'ya, İstanbul'a, İzmir'e, limanlara taşıyacak nakliyeciyi ucuz mazotu alsın üreten köylü gibi. Ama bu bizim en büyük bağımlılık kaynağımız enerji, dünyada düşüyor ama bizde bir türlü tüketiciye yansımıyor, dolayısıyla üreticiye de yansımıyor, öyle olunca da köylerde insanlar arazilerini ekmiyorlar.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 110

Sayın Bakanım, Tokat'a geldiniz mi, bilmiyorum. Evet, yani o can biten Kazova'da, o can biten Erbaa, Niksar, Kelkit Ovası'nda, insanlar o köylerden göçüyor. Yani, buradaki hiçbir arkadaşımız 1 liradan aşağı domates yememiştir, bizim orada köylü de 40 kuruştan yukarıya domates satmamıştır. Bu, birçok ürüne aynı şekilde yansıyabiliyor ama bunun yolu, yöntemi; doğru hedef konacak, bu hedeften de sapmadan, hangi vali geliyorsa, hangi kurum amiri, müdürü geliyorsa mutlak bir şekilde liyakat sahibi insanlar da gelecek. Bu, kesintisiz on dört yıllık iktidarınız döneminde liyakatten uzak, politikacılara yakın birçok arkadaşımız kamu kurum kuruluşlarına müdür oldu, amir oldu, eşini sizin kadın kollarına yönetici yaptı, baktınız ki hemen seçim bitti yerini aldı ama bunlar bu kentte bir şey üretmediler, bu ülkeye bir şey üretmediler. Bu noktada, artık biraz daha bununla oynamadan... Vebaliniz var, sorumluluğunuz var, bu halk size girdiğiniz her seçimde arzu ettiğiniz oyu verdi, hele bizim yöremizde Türkiye ortalamasının üzerinde verdi. Ama bir ilçemize giden bölünmüş yolumuz yok ama birçok projede de doğru bir hedef yok, yani Tokat olsun, farklı yöreler de olsun. Yani, bu ülke kaynaklarını doğru, rantabl, verimli kullanma adına. Hatta, şunu diyorum, hep yıllardır hayal ederdiniz, birçok sivil toplum örgütlerinde de görev yaptım, şöyle diyelim: "Ya, Hükümet Tokat'a vali gönderiyor, biz gücümüzü kullanalım, araştıralım, yöremiz tarım ve hayvancılıkla kalkınması gereken bir il. Çünkü sanayi bölgelerinden uzak, organize sanayide de tarıma dayalı endüstriyel bitkilerin ve benzeri üretimlerin devam etmesi lazım. Bir vali bulalım, üretimi ve bunu takip eden kararlı bir vali ve burada ayak uyduracak kaymakamları transfer edelim, belki ilimizi böyle kurtarırız." dedim. Ama bu noktada da bir şey yok, çaba yok, anlattığınız zaman muhatabınız yok.

Ben sizin CV'nizi de okudum. Yani, her bakanımızın bütçesi görüşülürken prensip olarak herkesin böyle bir özgeçmişini araştırıyorum, basında çıkan demeçlerine bakıyorum, her türlü araştırmayı yapıyorum. Siz bu planlamayı yapabilirsiniz Bakanlar Kurulunda. Artık valiler kendilerini yetiştirmeli, geliştirmeli, sadece kanunu, tüzüğü, yönetmeliği "bu kanuna aykırıdır", "bu değildir" boyutuyla değil, dersine çalışıp ertesi gün bir şey üretmeli. Resmî kurum ve kuruluşlarda o koltuğa katma değer üretmeyecek hiç kimse de artık olmasın, yani bizim ülkemizin daha tahammülü kalmadı. Bizim bu ülkeyi birbirimizi severek, dayanışarak, hak ettiği noktaya taşımamız lazım.

Bir cümle de TÜİK'ten söz edeyim.

Sayın Başkanım, sürem var değil mi?

BAŞKAN – İki dakika var.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Tamam.

Geçen gün gittim, bütçe görüşmeleri başlamasına yakın ama yoğun bir güvenlikçi bolluğu var TÜİK'te, kapının önünde birkaç tane, içeriye giriyorsun camın orada birisi falan. Dedim ki "Arkadaşlar, ben Tokat Milletvekiliyim, TÜİK verilerini edinmek istiyorum, eskiden beri de meraklıyım, gelir buradan satın alırdım kitapçıkları falan..."

AHMET YILDIRIM (Muş) – "Hangi partiden?" demedi mi?

KADİM DURMAZ (Tokat) – Zaten iktidar partisinden olsam telefon giderdi, bizi kapıda karşılardı, belli muhalefetten gittiğimiz.

Dedim "Şu yandaki odadan ben girip oradan seçiyordum CD'dir, kitaptır alıyordum." Yine önüme düştü arkadaşlar, o odaya gittim. Odada 3 ya da 4 tane masa, Sevgili Genel Müdürüm, sağ taraftaki odada, "Ya, arkadaşlar, bu şekilde..." dedim. Biri dedi ki: "Yok, hem bir de inşaatımız var artık, matbaamız da basmıyor." O arada işte orta yaşta, yanılmıyorsam bir ayağı da engelli bir arkadaş dedi ki: "Ya, ağabey, bodrumda var, beyefendiye getireyim vereyim mi?" Biri başka şeyler konuşmaya çalışıyor. Dedim ki: "Ya, benim işimi görüyorsa verin, ben onları birleştirir bilgi edinebilirim." Ama bu anlamda, günümüzde ciddi hedefleri olan bir ülkede böyle şeylerin yaşanmaması lazım. Yani Türkiye'de bu ülkeye katkı sunma adına bulunan bir kabinemiz var, 550 kişiden oluşmuş bir Parlamentomuz var bu ülkenin geleceğini planlamak isteyen ya da 81 ilde valimiz var. Yani bu anlamda bu eksikliklerin olmaması lazım.

Tokat 5'inci grupta Sayın Bakanım, Tokat'ın 6'da olması lazım. Bakın, siz burada havzalar bazında planlayınca yani bizim 150 rakımdan 1.500 rakıma kadar var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Kadim Bey, bir dakika daha ilave süre vereyim de toplayalım lütfen.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Hemen, eyvallah Sayın Başkanım.

O ile yatırımcı ya da bir şey üretecekler, o dediğimiz planlamayı yaptığınızda o 1.500'lük rakımda da ne gidecekse onu bulur, para kazanacaksa bir şey üretecekse yapar. Ama en önemlisi yani yörelerde bazı haksızlıklar da var, ben o şeyi inceledim, baktım ama Türkiye'nin üretimi sanayi devrimini yapmış bir ülke değiliz, mutlak dünyadaki marketlerin gıda reyonlarına doğru ürünlerle gireceğiz. Bunun yolu da Anadolu'daki şu sizin planladığınız ovalarda doğru gıdaları düzgün tarım yaparak üretmek ve üreticinin yüzünü güldürmek ve Tokat'tan göçmüş 700 bin insanı yeniden imrendirip Tokat'a döndürmemiz lazım. Öyle köyler var ki kışın parayla komşu köyden bekçi tutup köyleri bekletiyorlar.

BAŞKAN – Kadim Bey, yola çıkmak lazım Tokat'a doğru.

Teşekkür ediyorum.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Ben tekrar bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum ama söylediğimiz şeyler de afaki şeyler değil, hayata geçmesini diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Savaş...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 111

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlarım.

Ülkemizin orta gelir düzeyinden üst gelir düzeyine çıkması için yapılması gerekenleri ben özet olarak sizlerle paylaşmak istiyorum.

Dünya Bankası dünya ekonomilerini bir önceki yılın tahmini kişi başı gelir düzeyleri üzerinden sınıflandırma yapmaktadır. Buna göre, kişi başına millî geliri 1.045 dolar ile 12.746 dolar arasında olan ülkeleri orta gelir grubu ülkeler olarak sınıflandırmaktadır. Dünya Bankasının 2012 yılında yayımladığı bir rapora göre de 1960 yılında orta gelir grubunda yer alan 101 ülkeden yüksek gelir grubu ülkeler arasına geçebilmeyi başaran sadece 13 ülke bulunmaktadır. Yani, bir üst gruba geçmenin ne kadar zor olduğunu görmek açısından bu önemli bir konu. Bu 13 ülkeden bazılarını sayacak olursak: İspanya, İsrail, Japonya, Güney Kore, Portekiz, Yunanistan. Malum, İspanya, Portekiz ve Yunanistan'ın Avrupa Birliği'ne girmesiyle bu 13 ülke arasında yer aldığını söyleyebiliriz. Ülkemizin orta gelir düzeyinden üst gelir düzeyine çıkması için öncelikle sağlıklı ve hızlı bir ekonomik kalkınma için diğer ülke tecrübelerinin göz ardı edilmemesi ve bunların iyi bir analiz edilmesi gerekiyor. Ülkemizin kendi ihtiyaçları doğrultusunda bir strateji ve plan oluşturması gerekmektedir. Diğer taraftan, ülkemiz, 2023 yılında kişi başına millî geliri 25 bin dolar seviyesine çıkararak zengin ülkeler arasında yer almayı hedeflemektedir. Bu hedefin gerçekleşebilmesinin en önemli koşuluysa bölgesel gelir farklılıklarının azaltılmasıdır. Ülke içinde bölgesel gelir farklılıkları tüm ülkeler için de bir sorundur aslında. Ancak, zengin ülkelerde bu farklılık, orta gelirli veya fakir ülkelere göre çok daha azdır. Örneğin, İsveç'te zengin-yoksul bölge geliri arasındaki fark 1,6; orta gelirli ülkelerde de bu fark 4 ilâ 5 kat arasında değişmektedir.

Orta gelir tuzağının bir büyüme problemi olduğunu hepimiz biliyoruz. Ülkemizin özel olarak da bölgelerin üretim yapılarıyla doğrudan ilişkili olarak buna bakmak gerekir. Bu nedenle, bölgelerin üretim yapısı, işletmelerin özellikleri, ürün çeşitliliği, beşerî sermayesi, doğal kaynakları, teknolojik yapıları, dış ticaret olanakları, uygulanan teşvik sistemi kapsamlı olarak değerlendirilmelidir. Türkiye haritası üzerinde Ankara, İstanbul ve İzmir arasında bir üçgen çizildiğinde söz konusu alan içinde kalan bölgenin orta üst gelir ve üst gelir grubu içerisinde yer aldığı, bunların çevresindeki yerleşimlerin üçgen içindeki alanlarla ekonomik etkileşim içinde bulunmaları nedeniyle ortalama gelirlerinin belli bir seviyede gerçekleştiği, bu üçgenle daha az etkileşimi olan yerleşim alanlarının ise düşük gelir seviyesinde olduğu görülmektedir. Ben tabii özet olarak geçiyorum, daha detaylı, bu üçgenleri artırabiliriz Türkiye haritası üzerinde.

15/06/2012 tarihli 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'yla yürürlüğe giren Yeni Teşvik Sistemi'yle bağlantılı olarak Türkiye haritasında küçük ölçekli yeni üçgenler oluşturarak bu üçgenlerin olumlu dışsal etkisinden yararlanılması ve Türkiye'nin doğu, kuzey ve güneyinde de yeni çekim merkezleri ve ekonomik ve sosyal dönüşüm için sinerji oluşturması gerekmektedir. Ülkemizin toplumsal yapısı dikkate alınarak Ankara, İstanbul, İzmir üçgeninin dışında yeni üçgenler oluşturmak ve bu şekilde orta veya alt gelir gruplarını daha üst seviyelere taşımak, yeni cazibe merkezleri oluşturmak gerekmektedir. Bu kapsamda, mevcut altyapı, ekonomik, beşerî sermaye potansiyeli de dikkate alınarak Kayseri, Antep, Mersin üçgeni içinde yeni cazibe merkezi oluşturmak, bu cazibe merkezinin olumlu dışsal etkisinden de yararlanarak özellikle orta alt gelir düzeyinde bulunan Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki yerleşim alanında gelir seviyesinin artırılması gerekmektedir. Diğer taraftan, coğrafi ekonomik şartları da dikkate alınarak Muğla, Aydın, Denizli çevresi ile Samsun, Trabzon, Erzurum, Diyarbakır çevresinde de mevcut potansiyele uygun komşu şehirlerle ilişkili yeni projeler geliştirilmelidir.

Diğer taraftan, nitelikli ve sürdürülebilir bir büyüme için altyapı yatırımları artırılmalı, imalat sanayisi daha fazla önemsenmelidir. Altyapı yatırımları genel olarak toplumun tamamını ilgilendiren ve sürdürülebilir bir büyümenin temel ögesidir. Büyükşehir belediye sayısının artırılması, şehir hastaneleri, hızlı tren, kara yollarının kalitesinin artırılması, okul ve derslik sayılarındaki artış birer altyapı yatırımı olarak istikrarlı ekonomik büyüme üzerinde olumlu etki yaratacaktır. Ayrıca, Avrupa Birliği'ne katılım sürecinin hızlandırılması, Avrupa Birliği'ne müzakere süreci Türkiye ekonomisine çok fazla fırsat sunmaktadır. Türkiye'nin son on yılda yapmış olduğu demokratik dönüşümün Avrupa Birliği üyeliğiyle sonuçlandırılması hem alınacak ekonomik destek hem de doğrudan yabancı sermaye girişinin artmasıyla birlikte ekonomik büyüme üzerine çarpan etkisi oluşturmaktadır. Beşerî sermayeye yatırım yapılarak eğitim sisteminde kapsamlı yenilikler yapılmalıdır. Bir ülkenin gelişmişliği, o ülke insanların iyi ve sürekli eğitim almaları ve bununla kazandıkları bilgi, beceriyle ekonomik büyümeye yapabilecekleri katkıya bağlıdır. Kalkınmanın beyni olan bireyin bilinçlenmesi, arama, çalışma, öğrenme ve düşünme isteğiyle donatılması gerekmektedir. Nitelikli insan gücü ihtiyacının karşılanması, dış açılma ve uluslararası rekabet gücü kazanma çabası içinde olan ekonomimiz için hayati önem taşımaktadır. Eğitim çabuk ve sürekli bir gelir artışına yol açtığı, nüfusun niteliklerini ve hayat tarzını etkilediği için yatırım önceliğinin eğitime ayrılması gerekmektedir.

Tasarruflar artırılmadan üst gelir grubuna çıkılması zor. Ülkemiz, on üç yılda ekonomik alanda başarılar kaydetmesine rağmen tasarruf oranları yüksek büyüme oranlarına sahip ülkelerinin tasarruf oranlarının altındadır. Ancak, yurt içi tasarrufların artırılması tek başına sürdürülebilir büyüme için yeterli değildir. Yurt için tasarruflarının sürdürülebilir yüksek büyümenin teminindeki rolü verimlilik artışından bağımsız düşünülemez. Toplam faktör verimliliğinin büyümeye katkısında son dönemden yaşanan artışa rağmen Türkiye'nin bugüne kadar ana büyüme kaynağı sermaye birikimi olagelmıştır. İş gücü becerilerini geliştirmek, inovasyona teşvik etmek, yeni teknolojileri benimsemek ve daha verimli yatırımlar yapmak suretiyle Türkiye, verimlilik artışından daha fazla fayda elde edebilir. Yurt içi tasarrufları geliştirmeye yönelik politikalar özellikle verimlilik artırıcı politikalarla desteklenmeleri halinde sürdürülebilir yüksek büyümeyi sağlayabiliriz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 112

Sonuç olarak...

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Savaş...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - Bitireyim ondan sonra.

ERHAN USTA (Samsun) – Toplam faktör verimliliğinin büyümeye katkısı son sekiz yılda negatif.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - İşte hep beraber yapacağız. Geçmişte başardık, bunları da yapacağız.

ERHAN USTA (Samsun) – Buna katılıyorum, söylediklerinize ama negatif.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - Evet.

Sonuç olarak, orta gelir grubundan üst gelir grubuna geçebilmek için yapılması gerekenler genel olarak; sağlıklı bir ekonomik büyüme için altyapı yatırımlarının yapılması, bunlara devam edilmesi; yaptık, bunlara devam edilmesi, imalat sanayinin gelişiminin hızlandırılması, üretim yöntemlerinin ihracatta dönük, teknoloji yoğun, katma değeri yüksek, uluslararası standartlara uygun hâle getirilmesi, bölgesel ve kişisel gelir dağılımındaki farkların azaltılması, tasarruf oranının artırılması... Tabii, hep bunu söylüyoruz, tasarruf oranları şu anda düşük diyoruz ama geçmişte de yüksek deniyor, özellikle 1990 ile 2000 arası yüksek ama -daha önce de burada bundan bahsettik- 1990 ile 2000 arasında büyük olmasının, yüksek olmasının nedenlerinden bir tanesi de mevduat faiz oranlarının...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ek süre vereyim bir dakika.

Lütfen buyurunuz.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Artı, bugün Türkiye’imizde bunun düşük olmasının bir nedeni hem mevduat faizlerinin aşağı inmesi, artı, nüfusun genç olması, gelişmiş ülkelere göre tasarruf oranının daha düşük olmasına neden olmaktadır.

Bölgesel ve kişisel gelir dağılımındaki farkların azaltılması dedim. Tasarruf oranının artırılması ve bu yoldan yatırımlara iç finansman sağlanması, eğitim kalitesinin artırılarak beşerî sermayenin geliştirilmesi, emek piyasasında kapsamlı değişiklik yapılması, kayıt dışılığın önlenmesi, emek piyasasının arz ve talebe göre daha esnek yapıya kavuşturulması şeklinde belirtilmektedir.

Diğer taraftan, orta gelir grubundan üst gelir grubuna yükselmek için yapılması gerekenler dikkate alındığında son dönemin popüler kavramı olan orta gelir tuzağına yakalanmadan üst gelir grubuna yükselmek için üretimden tasarrufa, adaletten eğitime kadar kapsamlı bir programa ihtiyaç duyulmaktadır. Son on üç yılda her alanda harcanan emek ve gösterilen yüksek performansla birlikte yeni Türkiye üst gelir grubuna yükselmek için hazırdır, doğru teşhis ve çözüm yöntemiyle 2023 hedeflerine ulaşmak mümkündür.

Bütçenin hayırlı olması dileğiyle tekrar saygılarımı sunarım.

Hayırlı geceler diliyorum, saygılarımla.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çam, buyurun lütfen.

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, saygıdeğer kamu görevlileri ve değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyor, iyi akşamlar diliyorum.

BAŞKAN – Çok özür diliyorum, bir şey daha söyleyeyim: Mesaj atıyorum, yarın 12.00’de başlıatacağız ve öğle yemeği arası vermeden devam edeceğiz.

MUSA ÇAM (İzmir) – Süpersiniz.

Kalkınma Bakanlığının bütçesini görüşüyoruz. Bakanlığın 2016 yılı bütçesinin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Onun için, konuşmalar rahat yani sabah 05.00’e kadar çalışabiliriz.

AHMET YILDIRIM (Muş) – İkinci defa söz de var mı?

BAŞKAN – Var, sıkıntı yok. Daha soru işlemi var.

MUSA ÇAM (İzmir) – Kalkınmışlık, tek başına, bir ülkenin millî gelirinin büyüklüğü ya da kişi başına düşen geliriyle ölçülemez. Kalkınma, vatandaşların yaşam standartlarının yükselmesiyle ölçülebilir. Yaşam standardını yükseltmek ülkenin ekonomik büyümeyle sağladığı kaynakları toplumsal ve sosyal gelişme için kullanmasıyla mümkündür.

Kalkınmak, üretimi ve tasarruf gücünü artırmanın yanı sıra, daha kaliteli bir demokrasiye, çağdaş bir hukuk devletine, insan haklarına saygıya, kaliteli bir eğitim sistemine ve sağlık hizmetleri altyapısına sahip olmaktır.

Bugün bütçesini görüştüğümüz kurumlardan biri de TÜİK’tir. TÜİK bir süredir İnternet sitesinde uluslararası bazı karşılaştırmalara yer vermektedir. Bu veriler kalkınmışlık açısından Türkiye’nin gerçekte yerinin neresi olduğunu çok net bir şekilde ortaya koyuyor. Bunlardan biri, OECD’nin Daha İyi Yaşam Endeksi. OECD’ye üye 34 ülke ile Rusya ve Brezilya’nın olduğu 36 ülke, bu endekte barınma, gelir, istihdam, eğitim, çevre, sivil katılım, sağlık, yaşam memnuniyeti, iş yaşam memnuniyeti açısından değerlendiriliyor. Barınma ile ilgili göstergelerde Türkiye, temel donanımlardan yoksun konutlar sıralamasında bu 36 ülkenin Rusya’dan sonraki en kötü durumdaki ülkesidir. Konut harcamaları, kişi başına düşen oda gibi göstergelerde en kötü ülkeler arasında yer alıyor. Kullanılabilir net gelir rakamında Türkiye en sonuncu, hane halkı mali zenginliğinde yine Türkiye bu ülkelerin en sonuncusudur. Yaşam memnuniyetinde Türkiye 36 ülke arasında 31’inci sırada, istihdam oranında Yunanistan’dan sonra en kötü 2’nci ülke, istihdam edilenlerin ortalama kazancında Türkiye Meksika’dan sonra 2’nci en kötü ülke durumda.

Eğitimle ilgili göstergelerde Türkiye yine en son sıralarda yer almaktadır. Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı PISA’da Türkiye programa katılan 64 ülke arasında matematik alanında 44’üncü sırada, okuma becerisi alanında 40’inci sırada, fen

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 113

okuryazarlığı alanında ortalaması ise 43'üncü sırada yer almaktadır. Bu sıralama OECD ülkeleri arasında yapıldığında Türkiye en sonlarda yer almaktadır.

2015 yılında yapılan 2014 yılı İnsani Gelişim Endeksi'nde Türkiye 188 ülke içerisinde 72'nci sırada yer almaktadır. Aynı yılda satın alma gücü paritesi cinsinden kişi başına gayrisafi gelire bakıldığında verisi olan 190 ülke içerisinde 60'ıncı sırada yer almaktadır. Bu örnekler daha da çoğaltılabilir. Türkiye'nin insani gelişmişlikte, yaşam standartlarında böylesine berbat bir yerde bulunmasının tek sorumlusu, başta, son on üç yıldır iktidarda bulunan AKP olmak üzere, genel anlamda sağ iktidarlardır.

Planlı kalkınmayla "Plan mı, pilav mı?" diye dalga geçen bu zihniyetin bugünkü temsilcisi AKP, Türkiye demokrasisini yok ederek, hukuku ayaklar altına alarak, yargıyı saraya bağlayarak, tarafsızlığını bitirerek, eğitimi bilimden uzaklaştırıp dinselikleştirecek ve yolsuzluğu darbe diye halka yutturarak bu berbat yere getirmiştir.

Türkiye ekonomisi büyümeyi unutmamıştır. Son dört yılda yıllık ortalama büyüme oranı yüzde 3 civarındadır. Cumhurbaşkanı bile yılın ilk çeyreğindeki ortalama yüzde 3,4 büyümeyi, kürsüden yüzde 4 diye çarpıtabilmektedir.

İlk kez bir Hükümet kişi başına geliri hesaplamaya utanmıştır. Ekim 2015'te açıklanan Orta Vadeli Program'da cari fiyatlarla kişi başına düşen geliri hesaplamaya utanan bu Bakanlıktan, ne yazık ki Türk halkının refahını artıracak, insani kalkınmışlığını yükseltecek bir planlama performansını da boşuna beklemekteyiz.

Bizim ekonomi yönetimimiz, hatta Cumhurbaşkanı bile, gelişmiş ekonomilerin yüzde 2 büyüdüğü bir ortamda Türkiye ekonomisinin yüzde 3 civarında büyümesiyle övünüyor. Türkiye'nin yüzde 3 civarında büyüdüğünü tahmin ettiğimiz 2015 yılında Türkiye'nin millî geliri 799 milyar dolardan 722 milyar dolara geriledi yani 77 milyar dolar küçülmüş. Yüzde 2 büyüyor diye küçümsediğiniz Amerika'nın millî geliri ise 17 trilyon 350 milyar dolardan, 17 trilyon 970 milyar dolara çıkmış. 2014 yılında Türkiye'nin millî geliri ABD'nin yüzde 4,6'sı kadarmış, 2015 yılında yüzde 4'üne gerilemiş.

Gelişmiş ülkeler zaten gelişmiş. Önemli olan, bizim bu gelişmiş ülkelere ne kadar yaklaştığımız. Yüzde 3'lük büyümeler, millî geliri trilyon dolarlarla ölçülen gelişmiş ülkelerle aramızdaki farkı küçültmek bir yana, korumak için bile yeterli değildir.

Ne yaparsanız yapın Türkiye ekonomisindeki kötü gidişi daha fazla gizleyemeyeceksiniz. Çünkü, artık insanların refahı artmıyor. AKPy'e yakın birkaç inşaatçı ve birkaç siyasetçi dışında kimsenin refahı artmıyor. Nüfusun yüzde 1,3 büyüdüğü, hatta devletin biraz daha hızlı büyüsün diye teşvik ettiği bir dönemde yüzde 3'lük büyüme kimsenin refahını artırmaz, aksine daha çok da yoksullaştırır.

Türkiye yeniden planlı ekonomiye dönmelidir. Kalkınma Bakanlığı diye kocaman bir Bakanlığımız var, yatırımları izlemek dışında bir işe yaramıyor. Türkiye'nin gerek ekonomik gerekse de insani olarak kalkınmasına yol gösterecek doğru dürüst bir plan ve programı ne yazık ki yok. Çok büyük paralar harcanarak yapılan büyük kamu yatırımlarının kararları tek bir adam tarafından alınıyor.

Türkiye, Kalkınma Bakanlığı aracılığıyla bazı bölgesel kalkınma programları yürütüyor. Güneydoğu Anadolu Projesi, Doğu Anadolu Projesi, Doğu Karadeniz Projesi, Konya Ovası Projesi gibi projelerin ne işe yaradığını, bu bölgelerin kalkınmasına katkı sağlayıp sağlamadığını, bu bölgelerle diğer bölgeler arasındaki gelişmişlik farkının hangi yönde değiştiğini, hatta değişip değişmediğini bilmiyoruz. Çünkü, Türkiye İstatistik Kurumu her ne hikmetse bölgeler arasındaki ekonomik farklılıkları ortaya koyacak istatistikleri üretmiyor. Uygulanan teşvik mevzuatı, illerin gelişmişlik düzeyini esas alıyor ancak illere göre gayri safi yurt içi hasıla ve dolayısıyla illere göre kişi başına düşen millî gelir istatistikleri 2001 yılından bu yana üretilmiyor. Neden acaba? Bunu sormak istiyoruz. Yatırımlarda 2001 yılının yani tam on beş yıl öncesinin rakamlarına göre daha az ya da daha çok teşvik etmenin doğru bir yanı olabilir mi sizce?

Son yıllarda İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması'na göre gayrisafi yurt içi hasıla hesaplanıyor. Şu ana kadar açıklanmış en son istatistik 2011 yılını gösteriyor. Yani, tam beş yıl öncesinin verilerine bakıyoruz. Beş yıl öncesinin verilerine bakarak herhangi bir ekonomik karar almak ne kadar doğru sonuç verir, bunu da sizlerin takdirlerine bırakıyorum.

2015 yılında cari işlemler açığı küçüldü diye seviniyoruz. Ham petrol fiyatları düşmeseydi cari işlemler açığı düşmez, aksine artardı. Artardı diyorum çünkü ihracatımız da azaldı. Cari işlemler açığını azaltan şey ithalatta yaşanan azalmanın büyük ölçüde enerji ithalatı faturasının azalmasıdır. Yani Türkiye'de yapısal olarak bir şeyler değişmiş de cari işlemler açığı azalmış değildir arkadaşlar. Üstelik bu yıl azalan cari işlemler açığına rağmen, açığın finansmanında neredeyse dibe vurmuşuz. Türkiye 21 milyar dolardan fazla finansman açığı vermiş. 32 milyar dolara inen açığın 12 milyar dolarını döviz rezervinden karşılamışız. Olması gereken şudur: Cari işlemler açığınız azalıyorsa döviz rezerviniz artmalıdır. Ama bizde cari açık azalıyor buna rağmen döviz rezervi de azalıyor. Bu yıl yani 2016 yılında da ihracatımız azalıyor. Büyük ihtimalle bu yıl da cari işlemler açığı döviz rezerviyle finanse edilecektir.

Dış dengede bu kadar büyük dengesizlikleri yaşayan, dışarıdan gelebilecek şoklara karşı oldukça dayanıksız durumdaki Türkiye'nin planlamadan sorumlu bakanlığının, cari işlemler açığını kalıcı olarak düşürecek elle tutulur bir planını programını ne yazık ki görememekteyiz.

Yine, TÜİK'in işsizlikle ilgili verileriyle ilgili kısa bir değerlendirmeyi de yapmak istiyorum.

Resmî işsizlik oranı yüzde 10,5 ile geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre 0,2 puan gerilerken işsiz sayısı 29 bin kişi artışla 3 milyon 125 bine ulaştı. İşsiz sayısında Kasım ayı dönemi için rekor kırıldı. İşsizlik oranında geçtiğimiz yılın aynı ayına göre görece azalış, kayıtlı işsizlerin çalışma hayatından uzak kalmaması amacıyla uygulamaya sokulan Toplum Yararına Çalışma Programı kapsamındaki kişilerin sayısındaki devasa artıştan kaynaklandığının altını çizmek istiyorum. Geçtiğimiz yılın aynı döneminde bu kapsamda çalıştırılan işsiz sayısı 10 kat artarak 28 binden 300 bine yükseldi. Toplum Yararına Çalışma Programındaki bu yükseliştir arkadaşlar. Bu kişiler hakları söz konusu olduğunda işçi kapsamında değerlendirilmiyor ve en temel haklardan yoksun bırakılıyor. Bu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 114

kişiler en güvencesizler kapsamında yer alıyor. Programın amacı da istihdamında zorluk çekilen işsizlerin çalışma alışkanlık ve disiplininden uzaklaşmalarını engellenmesi olarak ortaya konuluyor. Buna karşın işsizlik verilerinde bu kişiler "çalışan" kategorisinde değerlendiriliyor.

Söz konusu kişiler işsiz kapsamında değerlendirilseydi resmî işsizlik oranı yüzde 11,5'e yükselecekti. Resmî işsiz sayısı ise 3 milyon 333 bin olacaktı. Bu sayı Cumhuriyet tarihinin en yüksek işsiz sayısıdır değerli arkadaşlar.

TÜİK yeni serisinde daha önceki seride olan ve anket soru formunda yer alan işin sürekliliği –bu nokta çok önemlidir arkadaşlar- ile ilgili verileri dinamik sorgulamadan çıkarttı arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çam, bir dakika lütfen.

İki dakika ek süre veriyorum, lütfen toparlayın.

MUSA ÇAM (İzmir) – Geçici çalışanların sayısındaki gelişim istihdam niteliği açısından son derece önemli bir değişkendir. Bu verinin web sitesinde ve dinamik sorgulamada artık paylaşılmasa, daha önce kolayca ulaşılan bir bilgiye ulaşmak için bürokratik süreçlere başvurulması zorunluluğu getirilmesi büyük bir eksiklik.

Sonuç olarak, TÜİK İşgücü Anketi Kasım 2015 dönemi verilerine göre de işsizlik rakamları bir önceki döneme göre toplum yararına çalıştırılan işsizlerin istihdamda görünmesi nedeniyle gerçek verilerin altında çıktı. Bu durum işsizliğin etkisini azaltmıyor. Hükûmetin bu programları siyasal amaçları için kullandığı sıklıkla gündeme gelen iddialar arasında. Toplum yararına çalışma programları kapsamında çalıştırılan işsizler bir yandan istihdamda görünürken öbür yandan işçilerin sahip olduğu haklara sahip değiller. Bu kişilerin aracı kurumlar eliyle çalıştırılmaya başlanmaları ise ayrı bir problemdir. İşsizlik rakamları açısından toplum yararına çalışma programları değişkeni de dikkate alındığında kriz derinleşerek sürmektedir. Bu tehlike gençler, kadınlar, geçici çalışanlar açısından ciddi boyutlardadır. 64'üncü Hükûmet Eylem Programı uzun çalışma süreleri, düşük ücret dayatması, taşeronluk, güvencesiz çalışmanın yaygınlaştırılması temelinde şekillenen istihdam politikalarında ısrarın sürdüğünü göstermektedir.

Suriye'deki savaşın sonucunda iş gücü piyasalarına önemli oranda göçmen işçi dâhil olmuştur. Göçmen işçilerin iş gücü piyasalarında karşılaştıkları zorluklara ilişkin olarak TÜİK'in özel bir çalışma yapması bir zorunluluk hâline gelmiştir ve bunu da mutlaka yapmalıdır.

Bu dileklerle 2016 yılı bütçesinin ülkemize ve Bakanlığa hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çam.

Sayın Turhan, buyurun lütfen.

İBRAHİM MUSTAFA TURHAN (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, Kalkınma Bakanlığımızın kıymetli bürokratları, bu saate kadar sabırla bizi takip etme performansını gösteren çok değerli basın mensupları; hepinizi en içten dileklerle sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Tabii, önce müsaade ederseniz Sayın Bakanım, iğneyi kendimize batırarak başlamak istiyorum.

Gerçekten, daha evvel de ifade edildi ama 2011 yılında kanun hükmünde kararnameyle gerek kamuda çalışan nitelikli elemanlar açısından özlük hakları gerekse de Bakanlık yapılanmalarıyla ilgili yapılan düzenlemelerin ben de isabetli olduğunu düşünmüyorum, samimiyetle ifade etmek gerekirse. Ben inanıyorum ki yani tabii şu an bunun zamanı, bunu tartışmanın, konuşmanın zamanı değil ama şu yapısal reformlarda bir miktar yol aldıktan sonra Türkiye'nin yeni ihtiyaçlarını da göz önüne alarak, mesela en basit örneğini vereyim, bu göçmen sorunu kalıcı bir sorun hâline geldi, bizim mutlaka bir göç bakanlığına ihtiyacımız olacak yakın gelecekte. Bunları da nazardikkate alarak Hükûmetimizin bu konuyu bir daha bir tezekkür etmesinde yarar olduğunu naçizane ben de düşünüyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, çok Kıymetli Bakanım; gerçekten tabii bir siyasetçinin ötesinde, Türkiye'nin ekonomi politikasıyla ilgili uzun zaman üniversitelerde akademik çalışma yapmış ve bunun dersini de naçizane vermiş bir akademisyen olarak, şöyle ne olmuş bizim yani büyüme yapımız ne olmuş, kalkınma yapımız ne olmuş diye şöyle bir geçmiş otuz yılı -çünkü böyle çok kısa dönemli karşılaştırmalar hakikaten çok sağlıklı olmuyor- bir değerlendirmek istiyorum müsaade ederseniz. Tabii, burada biliyorsunuz ki büyüme literatürünün en önemli kısmını oluşturan "convergence" diye yabancı dillerde ifade edilen yakınsamadır. Çünkü büyüme ve kalkınma aslında bu ülkeler skalasında daha alt durumda olan ülkelerin üst durumda olanlara yaklaşması, yakınsamasıyla ilgili bir durumdur. Bu bakımdan da yine uluslararası literatürde çok kabul edilen bir gösterge hem küresel ekonomi içerisindeki ağırlığı hem de gelişmişlik düzeyi itibarıyla mesela Amerika Birleşik Devletleri'ndeki kişi başına millî gelirle bu karşılaştırma yapılacak ülkelerdeki kişi başına millî geliri karşılaştırmak suretiyle yapılır. Türkiye'ye bu anlamda baktığımız zaman 1970 yılında Türkiye'nin kişi başına millî gelirinin Amerika Birleşik Devletleri kişi başına millî geliri oranının yüzde 21,3 olduğunu görüyoruz. Zira, 1960'lı yıllarda Türkiye'de gerçekleştirilen kalkınma hamlesi ve özellikle siyasi istikrarın sağlamış olduğu ivme, öngörülebilirliğin artmış olması ve Kalkınma Bakanlığının birikimleri üzerine kurulduğu -sizin de ifade ettiğiniz- Devlet Planlama Teşkilatımızın da katkısıyla hakikaten kayda değer bir ilerleme sağlanmış. Fakat biliyorsunuz, daha sonra 70'li yıllarda çok ciddi bir siyasi istikrarsızlık dönemi geçirildi. 1980'e geldiğimizde Türkiye'deki kişi başına millî gelirin Amerika kişi başına millî gelirine oranın yüzde 15,5'a gerilediğini görüyoruz. Sonra 1980'li yıllarda yine bir siyasi istikrar dönemi var. 1990 yılına geldiğimiz zaman nispi bir iyileşmeyle bunun yüzde 17'e çıktığını görüyoruz. Fakat ne yazık ki ondan sonra 90'lı yıllar -ki ben Türkiye'nin kayıp yılları olarak ifade ediyorum bunu- boyunca bu oran sürekli azaldığını, mesela 1996'da 10,1'e, 1997'de 9,9'a düştüğünü ve dönem boyunca ortalama yüzde 10'un altında seyrettiğini

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 115

görüyoruz. Ta ki 2002 yılına kadar. 2002'de yine 9,4'le o aşığı seviyeye düştükten sonra 2003'ten itibaren yeniden siyasi istikrarın sağlanmasıyla beraber yüzde 11,6, yüzde 14, yüzde 16, yüzde 16,6, yüzde 19,4, yüzde 21,4 şeklinde bu oranın iyileştiğini yani Amerika Birleşik Devletleri'yle Türkiye arasındaki kişi başına millî gelir farkının nispi olarak kapandığını görüyoruz.

Şimdi mesela son dönem gerçekten sık sık gündeme getiriliyor. Tabii bu son dönemde çok ciddi problemler olduğunu hepimiz kabul ediyoruz ama ben müsaade ederseniz bu son beş yıllık performansımızı da bir sizinle paylaşmak istiyorum. 2011'de 21,3; 2012'de 20,7; 2013'te 20,7; 2014'te 19,2 ki biliyorsunuz 2014 yılında yaşadığımız sıkıntıları. Dolayısıyla yani dönemler arası mukayese ettiğimiz zaman bütün olumsuzluklarına ve eksikliklerine rağmen yine bu son dönemdeki beş yıllık performansımızın da 1990'lı yıllarla veya 2000'li yılların ilk başıyla karşılaştırıldığında yine nispeten daha iyi olduğunu söylemek mümkün. Tabii, son dönemdeki zorluklar derken küresel ekonominin değişen yapısını doğru anlamamız lazım, ben yine birkaç tane sadece küçük rakam vereceğim.

ERHAN USTA (Samsun) – İbrahim Bey...

İBRAHİM MUSTAFA TURHAN (İzmir) – Müsaade ederseniz bitireyim, sonra konuşuruz Erhan Bey, istediğiniz kadar.

Mesela çelik fiyatları; bakın, çelik fiyatları önemli dünyada çünkü yatırımların da öncü göstergesi olarak kabul ediliyor. Ne yatırımı yaparsanız yapın çelik lazım. 1.265 dolara kadar yükselmiş olan ton başına çelik fiyatı bugün itibarıyla 210 dolara düşmüş durumda ve yine önemli bir gelişme, Çin, üretiminin yüzde 15'ini ihraç etmeye başladı, bu oran eskiden yüzde 8'di yani dolayısıyla uluslararası ticarete bunun oluşturabileceği baskıyı nazarı dikkate almak lazım.

Baltık Kuru Yük Endeksi var mesela, küresel ticaretin önemli göstergelerinden bir tanesi. 2008'deki hani o müthiş krizde düştüğü en düşük noktanın Sayın Bakanım, yüzde 57 daha altında bugün. Hani 2008'de büyük bir kriz yaşadık, dünyada olağanüstü önlemler alındı, Baltık Kuru Yük Endeksi, o en kötü seviyenin yüzde 57 altında, petrol fiyatı keza yüzde 30 altında. Bugün dünyanın dörtte 1'inde negatif faiz uygulanmak mecburiyetinde, hani şimdi burada da "Faizler düştü, negatif faiz uygulanıyor." diye hani böyle çok sevinmek anlamsız, bu çünkü aslında küresel ekonomiye ilişkin beklentilerin ne kadar olumsuz olduğunu bir göstergesi. Dolayısıyla karşı karşıya olduğumuz meydan okumanın ve işimizin ne kadar zor olduğunu anlamamız lazım. Mesela sadece bugün gelişen olaylara bakalım, sabah piyasalar açıldığında Japonya'da dördüncü çeyrek büyümesinin olumsuz geldiğini, arkasından sanayi üretim endeksi aralık verisinin olumsuz geldiğini, Çin'in ihracatının yıllık olarak yüzde 11,2, ithalatının 18,8 düştüğünü gördük ve bu Çin'in ihracatındaki düşüş neredeyse Türkiye'nin toplam ihracatına eş değer bir rakama yakın.

Şimdi, önümüzdeki dönem büyümenin gündemin merkezinde, ekseninde olduğu bir dönem olduğunda anlaşıyoruz, bu bakımdan da Sayın Bakanım, sorumluluğunuz gerçekten çok yüksek. Neyse ki Türkiye'nin bazı avantajları var, mukayeseli üstünlüklerimiz var. Kamu maliyesinin görünümü ve bankacılık sektörünün sıhhati bunların başında geliyor, bu konuya ben özellikle vurgu yapmak istiyorum çünkü zaman zaman bu konunun tartışma konusu edildiğini görüyoruz. Sayın Bakanım, ben sizin bu konudaki hassasiyetinizi biliyorum, gerçekten Türkiye önümüzdeki dönemde artık borç sürdürülebilirliği yok ama gerek çifte açık sorunu yaşamaması için gerek enflasyonla mücadelede gerek toplam faktör verimliliğinin iyileştirilmesinin yollarından bir tanesi de kamu mali disiplini ve bu sayede enflasyonda sağlanacak iyileşmedir. Bu konunun mutlaka ve mutlaka üzerinde hassasiyetle durulması gerektiğini düşünüyorum. Büyümemizin potansiyel dinamikleri aslında fena değil, gerek demografimiz, gerek sermayenin marjinal verimliliği Türkiye açısından bir avantaj ama bu potansiyeli kinetiğe dönüştürmek için mutlak ve mutlak ilan ettiğimiz yapısal reform ajandasına bağlı kalmamız, iş ve yatırım ortamını iyileştirmemiz, bu anlamda hukukun üstünlüğünün kalıcı bir şekilde, geri dönülmez bir şekilde sağlanması ki bunun en önemli özelliği bu işte 17-25 Aralık sürecinde de gördük, yargının gerçekten, gerçek manasıyla bağımsız ve tarafsızlığının sağlanması ama ondan sonra da iş gücü piyasasından başlayıp sermaye piyasasına kadar uzanan geniş bir yelpazedeki yapısal reformlar ki siz bizden çok daha iyi biliyorsunuz.

Tabii, sizi kutlamak istiyorum çünkü 2015 yılında hem dünyanın yaşadığı olumsuzlukları hem de Türkiye'nin son yirmi aylık dönemde bir yerel, 2 genel, bir de Cumhurbaşkanlığı seçimi olmak üzere 4 seçim geçirmesine rağmen, 7 Haziran 1 Kasım arası tek başına iktidar tablosunun ortaya çıkmamasına rağmen Türkiye 2015 yılında yüzde 4 civarında bir büyümeyi yine de başardı, kamu maliyesinde sağlam durum bozulmadı, bu bakımdan da bu gerçekten her türlü takdirin üstünde, kutlamak istiyorum sizi.

Tabii, iş gücü piyasası için yapmamız gereken çok fazla şey var, bunları kısa kısa vurgulamakta yarar var. İş gücüne katılım oranımız yükseliyor, bu çok olumlu ama hâlâ özellikle kadınlarımızın iş gücü piyasasına katılım oranının düşük olduğunu aklımızda tutmamız gerekiyor. Türkiye toplumsal hareketliliğin çok yüksek olduğu bir ülke, hâlâ kırlardan kentlere...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM MUSTAFA TURHAN (İzmir) – ...kentlerden çevreden merkeze, az nitelikli işlerden çok nitelikli işlere bir hareket devam ediyor.

BAŞKAN – Sayın Turhan, lütfen toparlarsanız...

İBRAHİM MUSTAFA TURHAN (İzmir) – Toparlayacağım Sayın Başkanım.

Dolayısıyla daha nitelikli iş sunmak mecburiyetindeyiz. Bu da tabii ancak yatırımla olur, yatırım konusunda da müsaadenizle de birkaç cümleyle bu tasarruflar konusu da ifade ediliyor, sermaye piyasalarımıza vurgu yapmak istiyorum. Biraz da Sayın Günel'a - kendisi her ne kadar burada değil ama- cevap mahiyetinde çünkü bence çok yanlış bir ifade kullandı, yani borsa hiçbir şekilde, hiçbir surette bir kumarhane değildir.

Efendim, yüksek lisans tezim benim Ricardo denkliğiyle ilgiliydi, dolayısıyla yani bu konuda biraz çalışan birisi kamu maliyesinde disiplinin sağlanması yani kamunun tasarruflarının artırılmasının özel kesimde tasarrufların bir miktar düşmesine yol

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 116

açabileceğini bilir. Dolayısıyla bu çok beklenmedik bir şey değil, üstelik de demin büyümeyle ilgili aktardığım bu yakınsamanın oluşturduğu pozitif algıyla Türkiye'deki ekonomik birimlerin geleceğe daha güvenle bakmaları onları bir miktar bugün daha fazla harcayıp gelecekte yükselecek gelirleriyle bu harcamayı telafi etme noktasında güdüler. Burada anlaşılmayacak bir şey yok ama tabii ki geldiğimiz noktada artık bu tasarrufların kurumsallaşması ve kurumsallaşarak artırılması önem kazanıyor, bu anlamda da sermaye piyasalarımıza çok büyük bir görev düşüyor. Sermaye piyasalarımız demişken hani bu uygulanan eylem planlarıyla ilgili bir soru tevcih edilmişti size, ben mesela müsaade ederseniz hayata geçirilen başarılı eylem planlarından birisini söyleyeyim, İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Stratejisi ve Eylem Planı'nın önemli bileşenleri borsaların yeniden yapılandırılarak birleştirilmesi, yerli ve millî teknolojiye yatırım yapılması, bu anlamda dikey ve yatay entegrasyonun sağlanması mesela başarıyla uygulanan hususlardan bir tanesi, başarıyla uygulandı ki 2010 yılında İstanbul uluslararası finans merkezleri arasında 72'nci sırada yer alırken 2014 yılında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız?

İBRAHİM MUSTAFA TURHAN (İzmir) – ...42'nci sıraya kadar yükseldi ve yine o yıl Birleşmiş Milletler Borsa İstanbul'a 10 başarılı kurumsal yönetim uygulamalarını devreye sokan borsa ödülünü verdi çünkü bir yıl içerisinde 32'ncilikten 11'inciye yükselmiş ve Alman borsası gibi birçok borsayı da geride bırakmıştır.

BAŞKAN – Takdirlerimizi sunuyoruz yani hemen.

İBRAHİM MUSTAFA TURHAN (İzmir) – Son olarak Sayın Bakanım, üzerinde mesela ısrarla durmamız gereken hususlardan bir tanesi de sizin sunumunuzda da yer almıştı: İslami finans...

ERHAN USTA (Samsun) – Kalkınma Bakanlığıyla hiç alakası yok mu?

BAŞKAN – Takdir yanlış yere mi gitti?

ERHAN USTA (Samsun) – Tabii ki yanlış yere.

İBRAHİM MUSTAFA TURHAN (İzmir) – Şimdi tabii, bu isim bence çok doğru bir isimlendirme değil ama “Galatımeşhur, lügatıfasihten evladır.” kavlince bunu kullanmaya devam edeceğiz. Efendim, bu İslami finans dünyada gerçekten hızla geliyor, özellikle de siz G20 gündemini yakinen takip ettiniz, G20'nin önerdiği ve önümüzdeki on yıl içerisinde dünya gündeminde çok kritik olacak alt yapı yatırımlarının finansmanında mikro kredilerle katılımcılığın yani büyümede katılımcılığın sağlanmasında İslami finansa çok büyük bir rol düşüyor. Bu anlamda Türkiye'de de İslami finans uygulamalarının araçlarının ve bunlara ilişkin altyapının iyileştirilmesiyle de yapılacak çok şey var. Ben bunları da sizin değerlendireceğinize inanıyorum.

Efendim, bu değerlendirmeler çerçevesinde Bakanlığımızın 2016 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyorum. Size ve değerli çalışma arkadaşlarınıza yüksek başarılarınızın devam etmesini, ülkemizi daha iyi yarınlara taşımanızı, taşıyacak çalışmalara imza atmanızı temenni ediyor, hepinizi en içten duygularıyla sevgi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Usta, satışmadan söz istediniz ama bu Kalkınma Bakanlığına satışma, Erhan Usta'ya değil ki?

ERHAN USTA (Samsun) – Eski mensubuyum yani Sayın Bakan istemiyor, ne yapayım, ben istiyorum.

BAŞKAN – Ama yani nasıl olacak bu?

İBRAHİM MUSTAFA TURHAN (İzmir) – Sayın Bakana teşekkür ettim İstanbul Finans Merkezi Projesi'ni Kalkınma Bakanlığının yürüttüğü bedahet sahibi bir şeydir, onun için teşekkür ettim, sizin liderliğinizde yürütülen bu proje başarılı oldu diye.

ERHAN USTA (Samsun) – Her ne kadar boşuna teşekkür etmiş olsanız da sanki İMKB'nin de bu işte ciddi bir katkısı varmış gibi bir algı yarattı, bu yanlış bir algıdır, yıllarca bu işle uğraşan birisi olarak bunun düzeltilmesi gerekiyor.

BAŞKAN – Şimdi, ben sizin her ikinizi dışarıya alayım, siz bunu orada halledin diyorum ben.

İBRAHİM MUSTAFA TURHAN (İzmir) – Benim hiçbir katkım olmadı, merak etmeyin.

ERHAN USTA (Samsun) – Kısa bir söz talebim olabilir mi Sayın Başkan? Hemen bence çok güzel noktalara...

İBRAHİM MUSTAFA TURHAN (İzmir) – Siz başındaydınız Sayın Usta, ben size de bu anlamda teşekkür ederim.

ERHAN USTA (Samsun) – Ben de onu bekliyorum.

İBRAHİM MUSTAFA TURHAN (İzmir) – Benim bu konuda hiçbir rolüm, hiçbir katkım, hiçbir etkim olmamıştır. Mutlu oldunuz mu?

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın, bence gecenin saat 02.20'sinde bu olmuyor.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkanım, İbrahim Bey'in analizleriyle ilgili hemen bir iki kısa cümle söyleyeyim.

BAŞKAN – Yok, ama cevap niteliğinde olur.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, cevap değil, satışma değil.

BAŞKAN – Ama bakın, iki arkadaşımız daha var.

ERHAN USTA (Samsun) – Çok kısa efendim, zaten söyledim şimdiye kadar.

Performans ölçülürken -bana göre- bir ülkenin dönemlerini mukayese etmekten ziyade, mukayeseyi aynı dönemlerdeki emsallerle yapmak lazım. Bunu yaptığımız zaman İbrahim Bey'in analizi tamamen göçüyor.

İkincisi de dış koşullar olumsuz olduğunda dikkate alınıyorsa olumlu olduğu zaman da dikkate alınmalıdır yani olumlularda da dış koşullara bir bakmak lazım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 117

Sayın Gizligider, buyurun lütfen.

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bu yüksek analizlerin ardından söz alma bahtıyarlığına ulaştığım için herkese müteşekkirim.

Öncelikle, Sayın Bakanım, Bakan Yardımcımızın atanması dolayısıyla sizlere şükranlarımızı sunuyoruz; kendisine başarılar diliyoruz, onu belirtiyim ve yeni Kabinede de göreviniz dolayısıyla sizleri de tekrar tebrik ediyoruz.

Tabii, her ciddi yatırımda, bölgesel kalkınma hamlesinde yollar muhakkak Bakanlığınıza çıkıyor, o yönüyle son derece kritik bir görev üstleniyorsunuz. Şahsınıza da samimiyetle teşekkür ediyorum. Büyük bir sabırla, büyük bir olgunlukla, bazen iktidar partisi milletvekillerinden, bazen muhalefet partisi milletvekillerinden, yahut siyasetin değişik kanatlarından gelen talepleri en iyi şekilde bu zamana kadar karşıladınız, bunun için teşekkür ediyorum ve şuraya bağlamak istiyorum: Zamanın Demokrat Parti Kayseri Milletvekiline atfedilir, belki de böyle sabaha doğru devam eden müzakerelerin birinde uyuya kalır ve gürültülerle uyanır yani birileri bir şeyler istiyor Menderes'ten, öyle anlatılır, "Ben de istiyorum." der falan. "Onlar deniz kenti ve liman istiyorlar, sen ne istiyorsun?" denir. O da der ki: "O zaman ben de Kayseri'ye deniz istiyorum." Bağlayacağım yer tam da şimdi ora. O kadar değilse de ki Kayseri'ye deniz neredeyse gerçek oldu, biliyorsunuz, aslında adam belki de son derece ileri görüşlülükte bulunmuş. Evet, şimdi efendim, sizin de malumunuz olduğu üzere...

BAŞKAN – Veyssel Hocam ne yaptı oraya, hayırdır?

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Yamula Barajı neredeyse deniz kıvamında, hakikaten bölgeye de ciddi bir nefes aldirmakta.

Şimdi, efendim, malumunuzdur, artık sabahın bu saatlerinde de partimizin de ismiyle müsemma olarak bugün hem Adalet bütçesini hem de şu anda Kalkınma bütçesini görüşüyoruz. Bu kadar tevafuk sanırım şu müjdeye işaret olacaktır ki...

BAŞKAN – Ben dün gece zor geçeceğini söylemedim mi size?

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – ...Sayın Başbakanın da iki kez müjdelediği ve ikincisinde, herhangi bir soru işaretine mahal bırakılmasın diye olduğunu sandığımız bir Konya Ovası Projesi beklentimiz var. Öncesinde, il kongresinde bu müjdeyi verdi ama sanırım bürokrat arkadaşlarımız tam anlayamamış olacaktır diye düşündü ki "Konya nasıl faydalaniyorsa Nevşehir de aynen o şekilde faydalananacak." diye bir müjde verdi. Biz bu müjdenin gerçekleşeceği anı büyük bir sabırsızlıkla bekliyoruz ve sanırım birazdan da bu kadar kutlu bir günde duyurmanız diye umut ediyorum. Tabii, işin bir tarafı, hem Adalet bütçesi hem Kalkınma bütçesi, daha nasıl bir kutlu gün ola ki.

Şimdi, efendim, tabii, bu işin nükte kısmından ari olarak şunu da paylaşmak istiyorum: Bizim bu projeye çok ciddi bir katkımız olacak. O da Orta Anadolu'da diğer illerde o düzeyde olmayan bir avantajımız var, turizm avantajımız var. Bu turizm avantajımız öyle böyle değil yani çok ciddi bir oranda çünkü Türkiye'deki üçüncü destinasyonuz, 3 milyonu aşan bir nüfus ve nitelikli bir turizm. Tabii, Ankara'dan bakıldığında ne yazık ki şöyle bir dezavantaj yaşıyoruz: İşte, 300 bin nüfuslu küçük bir şehir algısı ama aslında yani ben hep onu şöyle tarif etmeye çalışıyorum: Japonya ile Amerika'yı bağlayan boğaz orası. Birçok dezavantajımızı burada saymayacağım. Bizim bu projeye çok ciddi katkımız olabilir. Yani, buna dair çalışmalar var, bunu detaylarının bir kısmına siz de vâkıfsınız. Bu talebimizi hazırun huzurunda yineleniyoruz ve bu müjdemizi bekliyoruz.

Bir de bu ajans meselesiyle ilgili biraz kafa yormaya çalıştık geçtiğimiz dönemde, biraz çalışmaya gayret ettik ve aşağı yukarı geldiğimiz ve bizden önceki hatiplerin de zaman zaman dillendirdiği şöyle bir mesele var: Mevzuatından kaynaklanan birçok sıkıntıyı yaşıyoruz. Yani, aslında ajanslar kurulduğunda çok ciddi bir beklenti vardı, çok yüksek bir beklenti vardı ancak o beklenti önemli şekilde karşılanamadı. Biraz daha, artık ajanslar umut kapısı, yahut müteşebbis açısından büyük bir avantaj noktası olmaktan sanki biraz daha geride kaldı diye düşünüyorum. Gerek personel istihdamı gerek yönetim usulü ve bu başlıkları artırabiliriz, buna dair galiba mevzuatımızda birtakım değişiklikler yapmamız gerekiyor. Bu, bize sanayicilerimizden gelen, turizmcilerimizden gelen, hasılı toplamda tüm Türkiye'den gelen çok ciddi bir talep olmaya başladı, bunu da arz etmek istiyorum.

Bu kutlu günde teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Evet, saat 02.30 ve son konuşmaya geldik.

Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Sayın Bakanın ben geçen dönem ilk toplantısını hatırlıyorum. Çok büyük bir heyecan içerisinde, gerçekten, bürokrasideki birikimini siyasete yansıtmak heyecanla, birikimle buradaydı. Güzel de bir sunum yapmıştı ilk toplantılarda. Nasıldı? "Kalkınma çalışmalarımızdaki bakış açımız, öncelikle uzun vadeli hedef ve stratejilerimizi gerçekleştirmeye yöneliktir." diye bir cümleliz vardı. "Kalkınmayı sadece ekonomi olarak görmüyoruz; ekonomi, sosyal ve kültürel aynı zamanda kalkınma..."

BAŞKAN – Siz bu kadar şeyi nasıl hatırlıyorsunuz, yoksa Sayın Bakanım size ara ara bizden habersiz Bingöl balı mı gönderiyor!

Sayın Bakanım, bizim arkadaşların da ihtiyacı var yani!

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi, onu niye anlattım? Her kalkınmanın bir hikâyesi olması lazım, o hikâyeye de inanmak lazım.

Şimdi, bugün Sayın Bakanın bize yaptığı sunumda hikâye yok, işin felsefi tarafı, stratejik boyutu yok. Şu şartlar altında, şu Türkiye'nin, şu dünyanın şu koşulları altında bu kalkınmayı nasıl gerçekleştireceğiz; onlarla ilgili bir hikâye yok, onlarla ilgili bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 118

heyecan yok, sıkıntılar var. Şimdi, Hükümetimiz de yeni yüzde 49,5 bir oy almış bir Hükümet ama bakın, sizlerde de bizlerde de bakanlarımızda da bu heyecan yok, Türkiye’de de yok. Niye? Biraz önce İbrahim Bey de söyledi ya, aslında istikrar gerekiyor, siyasi istikrar ama siyasi istikrar sadece, işte bir tek parti iktidarı değil ki; önünü görebilmek, beklentileri iyi yönetmek, beklentilerin olumlu olması, geleceği net olarak görebilmek. Şimdi, Türkiye’de öyle bir durum var mı? Savaşa giriyor muyuz, girmiyor muyuz? Sıkıntılar var, yarından endişeler var. Yarın başkanlık sistemi olacaksa yani bir rejim değişikliği gibi, bir sistem değişikliği gibi bir şey... Bu, basit bir hadise değil ki. Parlamentoyu değiştireceksiniz, bir yığın kanun değiştireceksiniz, kurumlarınızı değiştireceksiniz, her şeyinizi değiştireceksiniz. E, bunun altından nasıl kalkılacak? Siz olsanız, paranız olsa, her birinizde 10’ar milyar dolar olsa yatırım yapar mısınız Türkiye’ye? Alırsınız, götürürsünüz, dışarıda yatırım yaparsınız, burada yapmazsınız bu şartlar altında. Yani, siyasi istikrar budur. Heyecanlarımızın törpülenmesinin bir sebebi de budur. Türkiye’de gereksiz yere kendi kendimize o istikrarı, heyecanı yok ediyor, bu kalkınmayı sağlayacak enstrümanları maalesef bitiriyoruz, onun için de bu noktalara geliyoruz.

Şimdi, Kalkınma Bakanlığı -bugün Sayın Zekeriya Temizel Bakanım da anlattı ya- bir heyecanla, 60’lı yıllardan başlayan bir heyecanla Devlet Planlama Teşkilatı olarak çok güzel çalışmalar yaptı hakikaten ve işte Sayın Bakanın da bulunduğu bir kurum olarak bugünlere geldi. Benim içinde bulunduğum Hesap Uzmanları Kurulu da bu cumhuriyetin bir kurumu olarak heyecan içerisinde gerçekten belli bir yere geldi; devlet adamları yetiştirdi, birçok bakan yetiştirdi, özel sektör yöneticisi yetiştirdi, Devlet Planlama gibi. Ama, geldiğimiz noktada bugün Planlama da yok, Hesap Uzmanları Kurulu da yok, Maliye Teftiş heyeti de yok, ki Osmanlı’dan gelen bir kurum.

BAŞKAN – Siz de mi Siyasaldandınız?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet. Mülkiyeliyim, Mülkiye de aynı zamanda Osmanlı’dan gelir, Abdülhamit’in kurduğu kurumlardır bunlar. Ta, o dönemlerden kalmıştır, o heyecanı hepimiz taşıyorduk, hepsini yok ettik. Ya, kurumlar devamlılığı olması gereken şeyler. İşte bunlar kalkınmayı sağlaması gereken yerler ama yok, öldürüyoruz, bir taraftan da beklentilerimizin yüksek olmasını istiyoruz, olması mümkün değil. Bakın, biraz önce Sayın Aydemir de, Sayın Cevheri de çok güzel, heyecanla kendi bölgelerindeki o DAP’tan ve GAP’tan bahsettiler, çocukluklarından, onların başlangıcından. Ama, bakın, maliyeciler arkadaşlara söyledim “Ne kadardır?” diye, çıkaramadılar ama mesela, 2015’te bile her ikisi de kendilerine tahsis edilen ödenekleri kullanamamışlar, 2015’te bile tahsis edilen ödenekleri kullanamamış, altında harcama yapmışlar. O heyecanı artık duymuyoruz, yok ediyoruz kendi kendimize, bunları unutmamız lazım, ihmal etmememiz lazım. Bunu muhalefet olsun diye söylemiyorum, tam tersine bunlar olumlu eleştirilerdir, bunları bilerek ona göre hareket etmemiz lazım. Yani, tespitleri iyi yapmamız lazım, doğru yapmamız lazım ki yarınımız olabilsin. Bizler bugün de, burada muhalefette oturanlar olarak da, sizler de orada iktidarda oturanlar ve Hükümet sıralarında oturanlar, yine bürokratlar, hep beraber Türkiye’nin yarınlarını bizler belirleyeceğiz, etkide bulunacağız, olumlu etkide. Ve bir sorumluluk varsa ya da bir kıvanç duyurulacak bir durum varsa hep beraber bizler bundan pay sahibi olacağız. Ben de olmak istiyorum, muhalefette de olsam yarınla ilgili övüneceğim bir şeyler olmasını istiyorum. Bu dönemde inşallah daha büyük kalkınma hamleleri olur, daha olumlu olur ama şu şartlar altında bunların olması mümkün değil. Dolayısıyla, Sayın Bakanın bundan beş yıl önceki heyecanının olmamasını da gayet iyi anlıyorum, şu şartlar altında, bu sıkıntılar altında olması da mümkün değil.

Ama, Sayın Bakanım şimdi şu... Bakın, değerli arkadaşlar, Orta Vadeli Plan, OVP; bir risale, küçücük bir kitapçık bu. Normalde OVP’ler çok kalın, çok ayrıntılı dokümanlardır. Çünkü, bunlara göre uzun vadeli olarak planlar hazırlanır, bunlar en az Türkiye’nin üç yılını detaylı olarak göstermesi gereken planlar. Bunlardan biz galiba 10 tane şimdiye kadar hazırladık ama en az... 15 mi?

ERHAN USTA (Samsun) – Bu 11’inci.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 11’inci bu. Ama, bunların 6 veya 7’si hiçbir zaman zamanında çıkmadı. Normal olarak bunun mayısta yayınlanması lazımdı, yayınlayamadık, ondan sonra...

BAŞKAN – Sayın Usta, niye yayınlamadınız?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ondan sonra ekimin ilk haftasına aldık... Ekimin mi, eylülün mü; bu saatte karıştı.

ERHAN USTA (Samsun) – Eylülün.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Eylülün ilk haftasına aldık, yine, zamanında çıkaramıyoruz. Ve ilk defa bu sene bunu ekimde çıkardığımız hâlde -yine zamanında değil ama ekimde çıkardık- durup dururken bir de ocakta çıkardık şimdi, bir gerekçesi de yok yani aynı dönem için bir daha yaptık. Ve buna rağmen, bütün bunlara rağmen bunlar normal olarak kamu için esas alınması gereken, Türkiye’nin önündeki sorunları, sıkıntıları, harcamaları gösteren belgeler; özel sektör için de yol gösterici bunlar, kamu için de yol gösterici ama bunun bir yol göstericiliği yok maalesef artık. Şu anda yani daha yeni olmasına rağmen bir yol göstericiliği yok, kimse için inandırıcılığı yok, kimse buna güvenerek geleceğini belirlemiyor yani OVP şimdiden çökmüş oluyor maalesef. Bu şartlar altında da ne Sayın Bakanın ne de Bakanlığının bürokratlarının bir heyecanı olması mümkün değildir.

Böyle farklı farklı notlar aldım, onlardan gecenin bu saatinde... Sayın Bakanım, bu şeyi de ihmal etmeyelim, Plan ve Bütçe Komisyonu burası. Bu Sayıştayın raporlarında güzel tespitler var. Bir tanesi de bu SODES ödenekleriyle ilgili olarak yapılan tespit, ödeneklerin kullanımının bakanlık tarafından anlık ve doğru olarak izlenmemesi, ödeneklerin kullanımıyla ilgili olarak usul ve esaslarda yeterli düzenlemenin bulunmaması, bunlarla ilgili olarak güzel bir eleştiri var.

Bakın Sayın Bakanım, geçen yılda sizinle tartıştık şu şey konusunda, tartıştık derken konuştuk. Geçen yıl Başbakanlık binası diyorduk, sonradan Cumhurbaşkanlığı Sarayı oldu. Ne kadar maliyeti vardır? Siz dediniz ki: “1,370’lik bir maliyet var, onun üzerine yeni maliyetlerde ilave edilecek, ediliyor.” Ama, hâlâ bilmiyoruz. Bakın, Geçen yıl Kalkınma Bakanlığı ne kadar ödenek kullandı?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 119

Deminden beri maliyeci arkadaşlara soruyorum, çıkaramadılar. Ne (E) cetvelindekileri tam olarak biliyoruz ne yatırımları hızlandırma ödeneğinden gelenleri biliyoruz ne de normal olarak Bakanlığa tahsis edilenleri bir araya getirip tam olarak nedir, nereye harcanmıştır bilmemiz mümkün değil, inanın öyle. Deminden beri ben de çözmeye çalışıyorum, 2014 kesin hesabından çıkarmaya çalışıyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun toparlayın lütfen, ek süre veriyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – ... çıkaramıyorum, maliyeci arkadaşlar uğraşüyor, çıkaramıyorlar, maalesef bu vaziyette.

Bir de Bihlun Hanım değindi ama değerli arkadaşlar, Türkiye'nin en güvensiz kenti neresidir biliyor musunuz? Sayın Cevheri, neresidir? Şimdi siz Urfa'dır diyeceksiniz ama Urfa değil, Diyarbakır değil; Muğla'yı biliyor musunuz? Muğla, Türkiye'nin en güvensiz kenti. Mustafa Bey, mümkün mü böyle bir şey?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Değil ya.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Muğla, yabancıların en fazla işte İbrahim Bey de biliyor- oturduğu, yerleştiği bir yer; o kadar turistin olduğu, turizm gelirlerinin olduğu önemli bir yer ama TÜİK'in çalışmasında en güvensiz yer olarak orası gösterilmiş ve Muğla ayağa kalkmış, valisiyle, belediye başkanıyla, gazetecileriyle, "Muğla için nasıl böyle bir şey yaparsınız?" diyorlar. Tabii, 2013'e ait bir tespitmiş bu ama sonuç olarak 2013'te hiç öyle değil, hiç değil. Yani, bu TÜİK verileriyle ilgili olarak Başkanın da birdenbire istifası zaten böyle soru işareti...

İBRAHİM MUSTAFA TURHAN (İzmir) – İstifa değil, emeklilik.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakanım, şimdi, tabii ki siz bunu yok etmek zorundasınız, biz de fazla kurcalamamak durumundayız ama burada konuşuyoruz. Maalesef soru işareti doğdu ve büyüyor.

BAŞKAN – Neyi yok etmek zorunda, anlamadık.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani bu soru işaretlerini, şüpheleri TÜİK'le ilgili olarak, TÜİK rakamlarıyla ilgili olarak, istatistiklerle ilgili olarak yok etmek zorunda. Şimdi, TÜİK Muğla'yı en güvensiz il ilan ediyor, mümkün mü böyle bir şey?

İBRAHİM MUSTAFA TURHAN (İzmir) – İlan etmiyor yani.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır hayır; canım, yapılan çalışmada öyle.

BAŞKAN – En yaşanılır kent hangisiymiş?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bu yıl ilk defa yayınlanan İllerde Yaşam Endeksi değerlendirmesinde Muğla güvenlik boyutunda son sırada gösterildi yani.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Biraz önce kriterlerini söyledim ya, hangi kriterlerdir diye.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Biraz yaz nüfusundan kaynaklanan bir mesele var.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Bayburt'un en güvenli olduğunu şey yapmayalım yalnız...

BAŞKAN – Arkadaşlar, siz konuşmanın üstünde durmayın.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bayburt hiç problemi olmayan, asayiş problemi olmayan...

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – İstatistiklere göre hani bizimkinde yanlışlık yok.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama, artık Bayburt'ta da şöyle: Nasılsa gidiyoruz, şimdi karışmayalım olaylara falan diyorlar herhâlde, Bayburt'da boşalıyor bir taraftan.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Gümüşhane'yle yarışı bıraktı...

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Küçük bir siyasi mülahaza ve müdahale olmamıştır ama eleştirilebilir bunlar tabii teknik anlamda. Fakat, Hükümetin hiçbir şekilde böyle bir şeyi olamaz da yani.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Olmaması lazım Sayın Bakanım, tabii ki olmaması lazım.

BAŞKAN – En yaşanılır kent hangisi çıktı peki TÜİK'te?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama, bu piyasada bu soru işareti oluştu, böyle bir sıkıntı oluştu, bunu gidermek de zorundasınız...

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Bir Hükümet neden böyle bir şeye gitsin?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – ...güven vermesi lazım TÜİK'in. Verilerin ikide bir revize edilmesi, değişmesi, bu serilerin sık sık değişmesi, bu sene tekrar değişecek olması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, ben bir son ilave süre vereyim, lütfen toplayalım.

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir de Sayın Bakan, bir olay anlatacağım, Orman ve Su İşleri Bakanlığının bütçesi sırasında da Sayın Bakana anlattım. Bu sene seçimler sırasında biz Polatlı-Eskişehir yolu üzerinde bir Gökpınar Barajı vardır, onun açılışına gittik. Açılışını da Polatlı'daki hastanenin açılışını yaparken yaptık. Yani, aslında Gökpınar Barajı da çok yakın, niye oraya gitmedik anlamak mümkün değil. Hastane açılış yaptık, hastane açılış yaparken Gökpınar Barajı'nı yaptık. Hastane açılışına ne Sağlık Bakanı ne Bakan Yardımcısı ne Müsteşar ne Müsteşar Yardımcısı; hiçbirisi gelmedi. Biz garip bir açılış yaptık. Bakan Bey çıktı mikrofona, "Kimdi bu Gökpınar Barajı'nın müteahhidi, ihaleyi kim almıştı?" dedi. Birisi çıktı geldi, "Şu sözleşmeyi imzala." dedi, bir sözleşme imzalattı. 2018'in Ekiminde olacak barajın bitiş tarihini 2017'e çekti, bir sene önceye. "Bir de okul yaptırıyorum sana." dedi, bir okul yapımı taahhüt edildi o arada. Bitti, herkes de alkışladı.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 120

Şimdi, bu işler Planlama tarafından düzenlenirdi, ne kadar ödenek verileceği, hangi sırayla yapılacağı belliydi. Şimdi, keyfekeder yapılıyor. Bu Polatlı'daki örnek benim rastladığım ama yüzlerce böyle örnek var, keyfekeder yapılıyor. Ne kadar ödenek verilecek, ne kadar para aktarılacak, hangi sırayla yapılacak, nereye yapılacak? Böyle bir planlama anlayışı olmaz. Zaten sizden alınmış olması bunun anormal olduğunu gösteriyor. Sizin hesaplarınız bakın maliyeyle uyumuyor. Böyle bir sistem olmaz, bunun altından kalkamayız, güven vermiyoruz artık Türkiye olarak. Türkiye'den para çıkmaya başladı, kaçıyor, durması da mümkün değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, lütfen toparlayalım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bütün bunlar bir araya gelince hep beraber aklımızı başımıza devşirmemiz gereği ortaya çıkıyor; bunu görmemiz lazım hep beraber. Bu tabii, sadece sizin işiniz değil ama hep beraber böyle bir sorumluluğunuz var.

Bütçenizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ben deminden beri sordum tabii, “En yaşanılır kent sıralamasında kim birinci oldu?” diye. Bari ben söyleyeyim, cevabı alamadım; Isparta.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Buna da itiraz ediyoruz.

BAŞKAN – Yani, itiraz... Epeydir gelmediniz bizim oralara.

Evet, değerli arkadaşlar, konuşmalar tamamlandı.

Şimdi, soru işlemine geçeceğim.

On beş dakika süreyle soru işlemi yapacağız.

İlk soru, Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sorularım biraz uzun olacak ama hızlı hızlı hemen sıralamaya çalışacağım.

2007-2014 döneminde toplam faktör verimliliğinin büyümeye katkısı ne kadardır? Sayın Bakan, iç denetçi kadronuz 10 tane, 6 tanesi boş, ne zaman atama yapacaksınız? Devlet Planlama Teşkilatının Kalkınma Bakanlığına dönüştürülmesini doğru buluyor musunuz, bulmuyor iseniz yeni bir yapılanma için çabada bulunacak mısınız? KÖİ'ler nedeniyle verilen garanti miktarı ne kadardır? Biraz daha geniş kapsamda vukuu muhtemel yükümlülükler ne kadardır? Kira veya diğer adlarla yapılacak ödemeler ne kadardır? Bunlara, köy yatırımlarının bu tür verilere yatırım programında yer verecek misiniz? İhracat tahmininizde, OVP dönemi için ihracat tahmininizde euro-dolar paritesini ne öngörüyorsunuz? Onuncu Kalkınma Planı'nda euro-dolar paritesi ne öngörüldü? 2023 yılı için 500 milyar dolar ihracat, 2,1 trilyon dolar GSYİH ve 25 bin dolar kişi başı gelir hedefi bugün için geçerli midir? Bütçenin (E) cetvelinde Kalkınma Bakanlığıyla ilgili çok sayıda madde olmasını Bakanlığın odağı anlamında nasıl değerlendiriyorsunuz? KİT dengesinde elektrik ve doğal gaz fiyat ayarlamalarına ilişkin varsayımınız nedir? Revize input-output ne zaman çıkacak? Millî geliri ne zaman revize edeceksiniz? Avrupa Birliği pazarını üretimin kalitesi açısından nasıl değerlendiriyorsunuz? Eğitim yatırımlarında hep fiziki altyapıya önem verildi, oysa OECD çalışmaları fiziki koşullarıyla büyüme arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını, eğitimin kalitesi ile gelir arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir; buna katılıyor musunuz? Tasarruflarımız, gelişmekte olan ülkelerin yaklaşık yarısı kadardır, 18 puan altında, nedeni ne olursa olsun yurt içi tasarrufları düşük olan bir ülke yatırımları finanse edemez çünkü dış tasarruf kullanmanın yani cari açığın bir sınırı vardır; bu görüşe katılıyor musunuz? Sadece makro ihtiyati tedbirlerle cari açıkla mücadeleyi yeterli buluyor musunuz?

Son iki soru: İş aramayıp çalışmaya hazır olanları da işsizlere katarak yeni bir işsizlik tanımı yapmış olsak 2000 yılından itibaren işsizlik rakamları ne olur? Uzun dönem nüfus tahminlerinizde Suriyeli göçmenlerin ne kadar kalıcı olacağını varsayıyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Usta isterseniz bunları bir de yazılı olarak verin, hızlı oldu.

ERHAN USTA (Samsun) – Olur, verebilirim.

BAŞKAN – Sayın Çam, buyurun.

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan GAP'a toplam ne kadar para harcadı? Yine İşsizlik Fonu'ndan DAP, DOKAP, GAP ve KOP gibi yatırımlara İşsizlik Fonu'ndan kaynak aktarıldı mı, aktarıldıysa bunların miktarları ne kadardır?

Bir başka sorum, Konya Ovası Projesi'yle ilgili. Bu 642 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle ve beş yıllığına kurulmuştu ve bu yılın 2016 Haziranında da bitecek ama sunuş kitapçığınızda diyorsunuz ki: “2014-2018 döneminde toplam 9,9 milyar liralık kaynak kullanılması öngörülmektedir.” Yani hem hazırda süresi bitiyor hem de 9,9 milyar lira kaynak aktaracaksınız. Bunu uzatacak mısınız yani?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MUSA ÇAM (İzmir) – Son, bitiriyorum.

Ve burada benim bildiğim kadarıyla 70 kadro vardı ama buradaki sunumda 37 personel var. Kadroları açık bırakmadığınız için, atamaya izin vermediğiniz için oradaki hizmetlerin önemli bir bölümü dışarıdan hizmet alımlarıyla yapılıyor ve orada kaliteli, kalifiye elemanlar düşük ücretle çalışıyorlar. Bu kadroyu serbest bırakmayı düşünüyor musunuz, düşünmüyor musunuz?

Son sorum: Dört yıldır Plan Bütçe Komisyonunda “Plan Bütçe Komisyon üyelerini GAP'a götüreceğim.” diye sözünüz var. Bu sözünüzü yerine getirecek misiniz, getirmeyecek misiniz?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 121

BAŞKAN – Bakın, bu soru güzeldi.

Sayın Cevheri...

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) – Sayın Çam’a teşekkür ediyoruz. İnşallah Plan Bütçe ve Kalkınma Bakanı Urfa’ya güzel bir seyahat yapar, yerinde görürüz yatırımları.

Sayın Bakanım, Urfalıların size selamları var, mesaj atmışlar “Urfa teşvik kapsamında 6’ncı bölgeydi, bu sayede birçok yatırım geldi.” Diyor. Urfa’nın tekrar bu kapsamda kalması gerekiyor.

Bir diğer husus: “Bölge turizmcilerine herhangi bir teşvik imkânı verilmedi.” diyor, Bu konuda da bölge turizmcilerini teşvik edersek, ki bu Kobani sürecinden dolayı bayağı bir sıkıntı oldu.

Üçüncü husus: Sayın Bakanım gerçekten ben de baktım, GAP Kalkınma İdaresinin bütçesine. 2014’te ve 2015’te yaklaşık 9 trilyonluk bir para duruyor yani önemli olan bu yatırımlar için genelde yatırımcılar veya yatırımcı kuruluşlar derler ki: “Para yok, bütçe yok.” ama sizde var ama kullanılmamış. 2016 için 85 trilyon 600 milyar. İnşallah, bu kullanılır. Temennim odur.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Durmaz, Tokat.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, 87 bin çiftçi ailesi ve 600 çalışanıyla cumhuriyetin ilk yıllarında kurulmuş Turhal Şeker Fabrikasının özelleştirilme kapsamında olduğu biliniyor. Ancak yöre de böyle bir potansiyele, araziye, ovalara sahip. Günümüzde de şeker ihtiyacını en doğal gideren şeker pancarı olunca, planlama olarak yeniden bu fabrikaların rantabl olan yerlerdekinin kalması yönünde bir çalışmanız olacak mı kabine olarak ve Bakanlık olarak?

İkincisi, -yine arz ettiğim gibi az önceki konuşmamda da- kalkınmada öncelikli iller arasında 5’inci bölgede bulunmaktayız. Tarım ve hayvancılığı da iyi olduğu, buna göre altyapısı olan bir il. Tokat’ın karşılığını alabilmesi için 6’ncı bölgeye çıkarılmasının daha uygun olacağı görülmektedir. Bu konuda ilgili Bakanımız olarak Tokatlıya verecek bir müjdeniz var mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Açıkkapı.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Sayın Bakanım, öncelikle hoş geldiniz diyorum. Bakan Yardımcımız Yusuf Coşkun Bey’e de yeni görevinde başarılar diliyorum, Bingöl eski milletvekilimiz.

Sayın Bakanım, siz de biliyorsunuz ki, bu konuda Elâzığ ile ilgili her konuda sizin yakın desteklerinizi biz görüyoruz, hissediyoruz; bundan dolayı öncelikle teşekkür ediyorum. Elâzığ Sulama Birliğinin -biliyorsunuz- feshinden sonra Uluova suya hasret kaldı. Bu konuda yoğun desteğinizin olduğunu da biliyoruz. Geçen haftalarda Sayın Gümrük Bakanımız Bülent Tüfenkci Elâzığ’a geldiğinde Uluova’yla ilgili olarak Elâzığ’a müjde verdi. Bizler Uluova sulamasıyla ilgili olarak 2016 yatırım programında Uluova sulamasıyla ilgili bir gelişme görecek miyiz? Tutanaklara geçmesi açısından bu konuda sizden bilgi almak istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakan, bu kamu-özel iş birliği konusunda Hazineyle farklı rakamlarınız var. Hazinenin en son kitapçığında açıkladığı rakamlar ile sizin rakamlarınız arasında fark var. Nedir o konudaki farklılık, nereden kaynaklanıyor? Onlar sözleşmesi imzalananları galiba kabul ediyorlar sadece risk olarak ama sizin yaptığınızın daha doğru olduğunu düşünüyorum ben. Onunla ilgili bir açıklama yaparsanız memnun olurum.

Bir de geçen yılki o Başbakanlık konutuyla ilgili, sarayla ilgili rakam bu sene kaç baliğ oldu sizin kayıtlarınıza göre, onu öğrenebilir miyim?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Tamaylıgil, buyurun.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, bugün akşam saati itibarıyla bir bilgi –bu doğru mudur bilemiyorum ama- Emniyet Genel Müdürlüğü’nün kişisel bilgi ve adreslere ilişkin olarak datalarının yine bu bilim suçları veya “hack” olayı içerisinde birtakım kişilerin eline geçtiğine dair bir iddia var. Tabii, aslına bakarsanız, bilim, bilişim ve ona bağlı olarak ortaya konulan en önemli projelerden birinin de bu konuda yapılacak olan çalışmalar olduğu açık ki bundan sonraki süreçte. Bu konu hakkında sizin bir malumatınız var mı?

İkincisi: Bu, yaşlı ve genç bağımlılığı ortaya çıktı özellikle nüfus rakamları açıklandıktan sonra. Ortaya çıkan tabloda da yani bu dengeyi korumak için sadece doğum oranını artırmak değil, refahı artıracak olan bölgesel ve Türkiye genelinde projelerin olması gerekiyor ki bu bağımlılık açısından önümüzdeki süreçlerde hem sosyal güvenlik hem ülke kalkınma ve büyümesi açısından bunu dikkate alan bir projeksiyon çalışmanız var mı?

Bir son sorum da, biliyorsunuz, malumunuz, et fiyatlarıyla ilgili bir üst sınır getirildi ancak Et Balık Kurumunun özelleştirilmesinin durdurulması, Et ve Süt Kurumuna dönüştürülmesi ama orada stratejik olarak bu işletmenin et ithal edip satan noktadan daha çok düzenleyici noktada bir görev alması gerekirken ortama yine uzun vadeli baktığımızda Türkiye’nin hayvancılık noktasındaki ve et üretimi noktasında fiyatların yükselmesinden şikâyet etmek yerine, arz-talep dengesinin sağlanması için Tarım Bakanlığıyla beraber ortaya koyduğunuz vizyonel bakış açısı nedir, onu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 122

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Cora...

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Bakanım, Trabzon’u turizm cazibe merkezi olarak ilan etmeyi düşünüyor musunuz? DOKAP Projesi kapsamında bu yıl kaç kilometre yeşil yol yapılması planlanmaktadır?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Beyazıt...

YUSUF BEYAZIT (Tokat) – Sayın Bakanım, biliyorsunuz, Tokat’taki Kazova’mız, Niksar’daki Kelkit Vadisi ovaları Türkiye’nin en verimli ovaları ama maalesef buralarda hâlâ toplulaştırma çalışmaları tamamlanmadı. Bunun ekonomik olarak bir kayıp olduğunu düşünüyorum. Tokat’taki bu toplulaştırma çalışmalarının bir an önce yapılması noktasındaki talimatlarınızı özellikle istirham ediyorum.

İkinci olarak da şu anda Türkiye’de ulaşımı hava yoluyla en zor il Tokat. O noktadan Tokat Havaalanı noktasındaki himmetlerinizi bekliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Çaturoğlu...

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Sayın Bakanım, “kalkınma” deyince hepimiz gerçekten şöyle bir heyecanlanıyoruz ama bizim bu Plan ve Bütçede ta başından beri, bugün de olduğu gibi, hep bu işlerin maddi boyutunu görüşüyoruz. Acaba kalkınmanın sosyal, kültürel, manevi ve ahlaki boyutu konusunda çalışmalarımız var mı yoksa ne zaman yapılacak, ne yapılması planlanıyor?

BAŞKAN – Sayın Durmaz...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Sayın Bakanım, Çekerek Irmağı üzerinde Süreyyabey Barajı yapıldı ve su tuttu. Bununla Yozgat, Çorum dolayında arazilerin sulanmasına başlandı ancak Zile Ovası sulanmıyor. 2016 yılı programınızda bu ovanın sulanması var mı?

TÜİK Başkan Vekilimiz 2015 verilerini bize en kısa sürede göndermeyi planlıyor mu?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, soru işlemi tamamlanmıştır.

Şimdi, görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sayın Bakana söz vereceğim.

Sayın Bakan, süreniz kırk beş dakikadır.

Buyurunuz.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; öncelikle eleştirilerinizden, katkılarınızdan dolayı çok çok teşekkür ediyorum. Yani bazı fikirlere katılıyor olabiliriz, katılmayabiliriz ama genel itibarıyla hem iktidar partimizden hem muhalefet partilerimizden ifade edilen görüşlerden azami ölçüde yararlanmaya çalışacağız. Öncelikle bunu vurgulamak isterim.

Müsaadenizle önce bir genel değerlendirme yapıp sonra sorularla ilgili bu saatler içinde hızlı bir şekilde cevap vermeye çalışacağım. “Kalkınma” kavramından belki başlamamız lazım. Birkaç arkadaşımız dile getirdi, bunu ben tekrar vurgulamak istiyorum, kalkınmadan biz sadece ekonomiyi anlamıyoruz, öyle olsa Ekonomi Bakanlığı olurduk zaten, ayrıca bir Ekonomi Bakanlığımız var. Biz kalkınmayı daha geniş bir şekilde algılıyoruz. Ekonomi, kalkınmanın sadece bir boyutudur. Onun dışında da sosyal boyutu vardır, gelir dağılımı başta olmak üzere sosyal refahla ilgili hususlar vardır, kalkınmanın ilgi alanına giren, sosyal boyutun yanı sıra çevresel boyutu vardır. Biz bunu “nesiller arası denge” olarak da ifade ederiz. Yani bugünkü nesli sadece düşünmez kalkınma, gelecek nesilleri de düşünür. Nesiller arası dengeyi de dikkate almak durumundadır. Buna “çevresel boyut” diyoruz. Buna ben bir dördüncü boyut daha ilave edilmesi gerektiğini hep savunuyorum doğrusu. Bu ilk saydığım üç boyut dünyada da artık oturmuş boyutlar diyelim. Dördüncü boyut olarak da yönetişi ilave etmek gerektiğine inanıyorum. Bu hukuk devletinden demokratik standartlara, katılım seviyesine kadar toplumun katılım düzeyini -karar alma süreçlerine- ve kurumların kalitesini dikkate alan bir boyutun da kalkınmanın önemli bir unsuru olduğunu düşünüyorum. Bu dört boyutla birlikte ülkelerin kalkınmışlık seviyesini ölçmek gerektiğine inanıyorum. Bu çerçevede, Türkiye olarak da amacımız, daha kalkınmış bir ülke hâline gelmektir.

Çeşitli arkadaşlarımız DPT, bakanlık meselesini gündeme getirdiler. Ben de uzman yardımcısı olarak başladığım bir kurum olarak DPT’ye ilişkin olarak elbette duygusal açıdan bir bağlılık hissediyorum ama bir taraftan da şunu söylemek durumundayım: DPT’nin de kanununa baktığınızda misyonu kalkınmaydı, ekonomik, sosyal, kültürel kalkınma konusunda müşavirlik yapmaktı. Bir anlamda misyonu adı hâline gelmiş oldu yani “planlama” dediğimiz bir araç sonuçta. Asıl amaç, toplumun refahını sağlamak, kalkınmayı gerçekleştirmek. Bu anlamda misyonu kurumun adı hâline gelmiş oldu.

Koordinasyon anlamında sıkıntılar oluştu mu? Belki en fazla tartışmamız gereken konu bu. Burada varsa birtakım eksiklikler hep birlikte bunları nasıl daha iyiye götürürüz? Bu elbette tartışılabilir diye düşünüyorum. Ama esas itibarıyla, Bakanlığımız, bu birikimin üzerine, az önce ifade etmeye çalıştığım gibi, planlama birikimi üzerine yeni modellerle, daha kapsamlı birtakım çalışmalarla faaliyetlerini sürdürmektedir. Geçmişte yapılan hiçbir şey bugün eksik bırakılıyor değil, onlar yapılıyor ama bir taraftan da aslında planlamayı ülkeye yayıyoruz biz. Geçmişte sadece belli kurumlarda, sadece merkezde yapılan planlama şu anda çok daha yaygın bir şekilde yapılır hâle gelmiş durumda. Kurumlarımız stratejik plan hazırlıyorlar. Bölgesel düzeyde, 26 bölge düzeyinde stratejiler hazırladık, “NUTS 2” dediğimiz düzey 2 bazında. Ayrıca GAP, DAP, KOP, DOKAP gibi daha geniş bölgeler için planlamalar yapmış durumdayız. Sektörel stratejiler geçmişten çok daha fazla yapılır hâle gelmiş durumda. Aslında bir anlamda bu da bir gelişmişlik

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 123

göstergesi diye düşünüyorum. Geçmişte sadece merkezde ve sadece ulusal ölçekte bir plan yapılırken şimdi Bu planı yapıyoruz; artı bölgesel, sektörel, tematik birçok planlamalar yapıyoruz ve bunu daha fazla stratejik planlama perspektifiyle yapıyoruz. Bu bence bir geriye gidiş değil daha ileriye gidiş, planlamanın aslında topluma yaygınlaşması anlamına geliyor.

Diğer taraftan, önümüzdeki sürece ilişkin temel amacımız ortada, aslında bunu hepimizin de paylaştığını düşünüyorum. Az önce bazı arkadaşlarımız da ifade ettiler. Türkiye orta gelir düzeyinde üst-orta gelir liginde diyelim bir ülke konumunda şu anda. Bu tabii, geçmiş performansımızın bizi getirdiği bir nokta. Buna emeği geçen herkese de -Hükümetimiz döneminde veya öncesinde- şükranlarımızı sunuyoruz. Ama bu Türkiye için elbette yeterli bir konum değil. Türkiye, artık o eşige yaklaşmış bir ülke. Yüksek gelir ligine dâhil olma iddiasında olan bir ülke. Dolayısıyla bu bizim en temel hedeflerimizden bir tanesi, bu yüksek gelirli ülkeler ligi. İşte kabaca söyleyecek olursak kişi başı 13 bin doların üstünde bir gelirle en azından alt seviyesinden de olsa o yüksek gelir ligine girmek durumundayız. Bu, artık yapılabilir bir hedef yani önümüze baktığınız zaman, gereğini yaptığımız zaman hep birlikte, işte yapısal reformlarla, diğer çalışmalarla ulaşılabilir bir hedef konumunda. Bunu çok fazla ülke başaramadı dediğiniz gibi ama Türkiye bunu başarabilecek konumda olan ülkelerden bir tanesi. Dolayısıyla bunu hep birlikte başarmak durumundayız. Bu, yüksek gelir hedefi. Diğer taraftan da insani kalkınmışlık perspektifiyle baktığımızda da yüksek insani kalkınmışlıktan en yüksek insani kalkınmışlık ligine geçmek durumundayız. Bunu da başarabiliriz, bu sadece ekonomik başarıyla olmaz, işte eğitimden sağlığa birçok alanda atacağımız adımlarla bu insani kalkınmada da en üst kategoriye girme şansına sahibiz diye düşünüyorum. Bunun yolu da reformlardan geçiyor. Şimdi, az önceki tartışmalardan da ben hakikaten çok güzel bir tartışma olduğuna da inanıyorum. Sadece makro politikalar yetmiyor yani siyasi istikrarınız olacak, makro ekonomik istikrarınız olacak; para politikanız, maliye politikanız, gelirler politikanız, neyse, bu makro politikalarınız sağlıklı bir zeminde sürdürülmek durumunda. Ama bugün dünyanın geldiği noktada içinde bulunduğumuz şartları da dikkate aldığınızda pozitif ayrıışmanız için bunlar sadece yetmiyor. G20 zemininde de bunu epeyce tartıştık doğrusu. Bugünkü ortamda gerçek anlamda ayrışacaksanız yapısal reformlar yapmak durumundasınız. Yapısal reformlar konusunda da Türkiye aslında çerçeveyi ortaya koymuş durumda. 10'uncu Plan ve sonrasında yaptığımız çalışmalarla nelerin yapılması gerektiğini iyi kötü biliyoruz. Varsa birtakım eksikler tartışılabilir ama genel çerçevemiz sağlıklı bir şekilde ve bütün toplumun aslında katılımıyla tespit edilmiş durumda. Şimdi uygulama zamanı. Yani Türkiye'nin bu üst gelir grubuna geçmesi, insani kalkınmada hak ettiği yere gelmesi için reform yapması gerekiyor. Ben bunu kabaca iki grupta topluyorum doğrusu reformları. Bir, demokratikleşme alanında, siyasi alanda, adalet alanında yapılması gereken reformlar var, bir de sosyoekonomik alanda diyelim, daha çok ekonomiyi doğrudan ilgilendiren alanlarda yapılması gereken reformlar var. Demokratikleşmede yeni anayasa tartışmaları, adalet sistemine ilişkin düzenlemeler, bütün bunlar aslında kalkınmamızı da doğrudan veya dolaylı etkileyen süreçler. Daha doğrudan yapılan işler de var bir taraftan. Medisimizin gündemine yakında gelecek olan bir bilirlirlik kanunu mesela. Bu, sadece adalet sistemimizle ilgili değil aynı zamanda ekonomimizin daha rekabetçi hâle gelmesi, etkili hâle gelmesi için son derece önemli. Kişisel verilerin korunması dolaylı yoldan aslında ekonomimizi de etkileyecek, güven ortamını etkileyecek bir husus.

Yine, uzun bir süredir üzerinde çalışılan ve inşallah yakında Medisimize gelecek olan ayrımcılıkla mücadele kanunu var. Yani toplumsal istikrarın sağlanmasında bütün toplumsal kesimlerin etnik, dinî, mezhebî, siyasi konumu ne olursa olsun herkesin aidiyet duygusunu güçlendiren ayrımcılıkla mücadele eden birtakım düzenlemelerin de ben sonuçta istikrarımıza ve ekonomimize son derece olumlu katkılarda bulunacağına inanıyorum.

Ekonomi alanında yapılacaklar çok daha kapsamlı tabii. Ama şu anda gündemde olanlara baktığınız zaman AR-GE Kanunu'muz var, Mediste görüşülen, iş gücü piyasalarında daha "güvenceli esneklik" dediğimiz modeli geliştiren kanunlarımız var, patent kanunu gibi önemli düzenlemeler var. Bunlara ilave birçok tabii düzenlemeyle birlikte bu reformları mutlaka hayata geçirmemiz gerekiyor. Çok geniş bir kapsamı var, 25 dönüşüm programı, Hükümet Eylem Planı. Ama bana hani "Çok azaltırsan, 3 tane konu söylemen gerekirse neleri söylersin?" diye soracak olursanız 3 başlık söylerim doğrusu: Birincisi adalet, ikincisi eğitim, üçüncüsü de teknoloji. Adalet anlamında daha iyi işleyen bir adalet sistemi hem yaşam kalitemiz ve güvencemiz anlamında çok kritik hem de ekonominin işleyiş açısından son derece önemli. Burada adaletle olan güveni tesis etmek, hızlı işleyen bir adalet sistemi ama aynı zamanda adalet dağıtan gerçekten, başka hiçbir yapıya hizmet etmeyen, sadece ve sadece adaletle hizmet eden bir sistem aynı zamanda ekonomik gelişmenin de çok önemli bir zemini.

İkincisi, eğitim. Artık bugünkü dünyada gerçek farkı oluşturan unsurun beşeri sermaye olduğunu biliyoruz. İyi donanımla yetişmiş bir insan gücü aslında kalkınmanın da merkezinde. Dolayısıyla, beceri kazandıran, iletişim yeteneği güçlü, ekip çalışması yapabilen, dünyayı algılayabilen bir iş gücü oluşturmak, beşeri sermaye oluşturmak, girişimciliği geliştirmek, yenilikçiliği geliştirmek bütün bunlar eğitim sistemimizle yakından ilgili, mesleki eğitimle yakından ilgili. Dolayısıyla eğitim alanında yapmamız gereken çok işler var, epey şeyler yapıldı ama daha çok şey yapmalıyız. Üçüncü alanın da, ben, teknoloji olduğuna inanıyorum. Artık, bugünkü dünya yine bilgi tabanlı ekonomilerin hâkim olduğu bir dünya. Bilgiyi daha çok üreten ve daha çok kullanan ülkeler ön plana çıkıyorlar. Burada da üniversite sistemimizden AR-GE merkezlerimize, özel sektörün AR-GE çalışmalarına, AR-GE'nin ticarileşmesine varıncaya kadar birçok husus var.

Yine, yerel düzeyde üniversite-sanayi işbirliği konuları son derece önemli. Dolayısıyla, bu konularda atacağımız adımlarla reformlarla ben ülkemizi bu hedeflere ulaştırabileceğimize inanıyorum ve bunu da birlikte yapacağız. Az önce aslında değişik muhalefet partilerinden arkadaşlarımızın bazı temennileri oldu, ben de yürekten katılıyorum. Anayasa'da nasıl bir ortak çalışma yapılıyorsa, bir arayış varsa aslında bu yapısal reformlar konusunda da aynısını başarabilmeliyiz. Avrupa Birliğinde geçmişte güzel örnekleri var bu ortak çalışmanın, keşke bunu başarabilsek hep birlikte. İktidarıyla muhalefetiyle tabii ki bir eleştiri süzgecinden

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 124

geçirerek bu politikaları hızlı bir şekilde hareket edebilmemizde büyük fayda var. Yalnız orada da ben de burada bakanlık sıfatının ötesinin bir milletvekili olarak Medisimizin İçtüzüğü'nde de partilerin uzlaşmasıyla, istişaresiyle bazı değişiklikler yapılması gerektiğine inanıyorum doğrusu. Özellikle, Genel Kurulun teknik tartışma zemini olmaktan çıkılarak daha çok meşruiyet ortaya koyan, kabul veya reddeden bir ortama kavuşması, daha etkili bir şekilde işlemesi, komisyonlarımızın ise ilgili tüm tarafların katılımıyla çok daha derinlemesine teknik çalışmalar yapar hâle gelmesi, Medisimizin daha verimli işlemesi de bütün bu reform gündemimizin aslında bir parçası diye düşünüyorum.

Bu genel çerçeve içinde 2023 hedeflerine baktığımız zaman şunu söyleyebilirim: Öncelikle hep birlikte şu konuda anlamamız gerekiyor, hedefi olmayan bir ülkenin motive olması, reformlar yapması, ilerleme kaydetmesi mümkün değil. Hedeflerinize ulaşmak elbette esastır ama her zaman yüzde yüz bu hedeflere ulaşamayabilirsiniz de. Elinizde olmayan birtakım sebeplerle dünya konjonktüründen veya iç şartlardan dolayı belli hedeflerinize ulaşamayabilirsiniz ama bu, hedefsiz olmaktan daha iyidir diye düşünüyorum, öncelikle bunun altını çizmek isterim. Diğer taraftan, bu hedefleri belli bir çerçeve içinde algılamamız gerekiyor. Hedefleri koyduğunuz şartlar içinde dünyanın, ülkenin gidişatına bakıp birtakım rakamlar ortaya koyuyorsunuz, birtakım hedefler koyuyorsunuz ama hiç kimsenin öngöremediği birtakım gelişmeler olduğu zaman da belli bir zaman içinde bu hedeflere yeniden bakmanız gerekebilir. Planlama dediğimiz hadise, böyle her şeyi mutlak anlamda görüp geleceği bütün şartları içinde gördüğünüz bir hadise değildir. Kontrol edebildiğiniz alan içinde elinizdeki mevcut bilgilerle yapabileceğiniz en iyisini yaparsınız. Şartlar değişir, belli bir zaman içinde yeniden bu gelişmelere bakarsınız. Dinamik bir anlayışla planlamaya yaklaşmak gerekir.

2023'ü ben şöyle görüyorum doğrusu bir taraftan da: Yani bu hedeflerimizin dünyadaki yerimizle ilgili olduğunu daha çok görüyorum açıkçası. Bugün geldiğimiz noktada, dolar bazında hedeflerimizin bir çoğu aslında kurdaki gelişmelerden dolayı ciddi bir şekilde etkilenmiş durumda. Bu kurun yarın ne olacağını, bir sene sonra, üç sene sonra ne olacağını hiçbirimiz kesin bir şekilde söyleyemeyiz doğrusu. Daha iyiye de gidebilir, daha kötüye de gidebilir. Sayın Usta da bilir, yani biz hiçbir zaman bir kur tahmini yapmayız. Bir varsayım, bir çalışma kuralıyla hareket ederiz. Yıl sonundaki beklentileri esas alıp hesabımızı kitabımızı ona göre yaparız. Kur, o beklediğimiz, daha doğrusu bizim hesap kuralı olarak kullandığımız değerden sapabilir, artı yönde de eksi yönde de hareket edebilir. Önümüzdeki yıllarda bu hedeflerin nominal değerleri kurdan ciddi anlamda etkilenecektir diye düşünüyorum. Tabii, büyüme hızından, başka faktörlerden de etkilenecektir ama esas etkileyici faktör son dönemlerde kur oldu diye düşünüyorum.

Bu çerçevede kurdan biraz uzak bir şekilde şöyle bakabiliriz diye düşünüyorum: Yani, son dönemdeki performansımıza dünyadan aldığımız payla biraz bakmamız belki daha reel bir...

ERHAN USTA (Samsun) – O şekilde de mi bakmayacağız? On dört yılın siyaseti kişi başı gelir üzerine.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Daha reel bir bakış olabilir diye düşünüyorum yani dünya hasılasından aldığımız pay. Burada arkadaşlarımızdan aldığım rakamlar, dünya hasılasından aldığımız pay: 2002'de yüzde 1,27, 2008 yılında 1,35, 2014'te 1,39. Yani 2002-2008 arası daha hızlı bir ilerleme var, bu doğru, ama 2008'den sonra da aslında geriye gidiş yok. Az da olsa payımızda bir artış var.

Avrupa Birliği kişi başına geliri ile bizim kişi başına geliri mukayese ettiğimizde -bunu, satın alma gücü paritesine göre Eurostat'ın rakamlarını söylüyorum- 2002 yılında bizim kişi başına gelirimizin Avrupa ortalamasına oranı yüzde 35, 2014'e geldiğimizde bu yüzde 53'lere yükseliyor. Önemli bir, nispi diyelim, "convergence" demişti İbrahim Bey, yakınsama, aslında ciddi bir yakınsama olduğunu görüyoruz burada ama henüz arzu ettiğimiz yerde de elbette değiliz, daha da iyi noktalara çıkmamız gerekiyor.

İhracata baktığınızda, dünya ihracatından aldığımız pay 2002 yılında -bu da UNCTAD'ın verisi- 2002'de 0,55, 2008'de 0,82, 2014'te 0,83. Yani ihracatımız nominal olarak dolar bazında düşmüş olsa da dünyadaki nominal dolar bazında ticaret hacmi de aynı süreçte düştü. Yani burada, dolar bazında hesaplanınca, dünya ticareti de daraldı. Dolayısıyla dünya ticaretinden aldığımız payda bu rakamlara göre bir gerileme yok; aksine, az da olsa bir gelişme söz konusu. Onu da söylemek isterim.

Burada, tabii...

ERHAN USTA (Samsun) – Aynı şeyi gelişmekte olan ülkelerle yaptığımızda çok farklı sonuçlara ulaşıyorsunuz.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Farklı gruplarla elbette farklı... Bu dünya. Bütün dünya olarak bakıyorum. Dediğiniz gibi, gelişmekte olan belli bir grup ülkeyi alırsınız, farklı neticeler çıkabilir. Ama bu benim söylediğim, bütün dünyanın geneliyle ilgili baktığımızdaki tablo.

Şimdi, bu genel değerlendirmelerden sonra, daha özel sorulara müsaadenizle geçeyim.

Ama o SEGE de yine birçok arkadaşın sorusuydu, onunla da ilgili bir şey söyleyeyim, Sosyo Ekonomik Gelişmişlik Endeksi. Şimdi, bu tür çalışmalar yapısal rakamlara dayanır aslında. SEGE'yi de biz 2011'de hesaplarken 61 tane değişik veriyle ve belli bir modelle gerçekleştirdik. İlleri sıraladık. 61 veriyi seçerken de bunlar test edildi, etkileri var mı, yok mu diye, etkisi olmayan birtakım veriler elendi. Ciddi bir çalışma yapıldı, teknik bir çalışma yapıldı. Ama bunlar elbette, hani, kutsal çalışmalar değil, her zaman revizyona da, daha bir iyileştirmeye de açık çalışmalar. Şimdi, bu yıl, bu SEGE endeksini yeniden çalışıyoruz. İlçeleri yapamamıştık. Bu sene inşallah ilçeleri de yapacağız, ilçe bazında gelişmişliği de bir taraftan revize edeceğiz. O da eski bir değer. Bir taraftan ilçelerimizin sosyoekonomik gelişmişlik endeksini ölçerken, bir taraftan da illerimizin yeniden sosyoekonomik gelişmişlik sıralamasını yapacağız. Bunun sonucunda ne çıkacağını şimdiden hiçbirimiz söyleyemeyiz. Yani, biraz rakamlar bize gösterecek bunu.

Her endeks eleştirilebilir. Yani, ben, şimdi şey iddiasında değilim, hani, biz mutlak doğruyu ortaya koyuyoruz gibi bir iddiamız yok. Elimizdeki verilerle yapabileceğimizin en iyisini yapmaya çalışıyoruz. Burada 2 tane endeks alırsınız, 2 tane değişken alırsınız, çok farklı bir sıralama yaparsınız; 10 tane farklı değişken alırsınız, başka bir şey çıkar, 50 taneyi modele koyarsanız başka bir sonuç

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 125

elde edebilirsiniz. Biz olabildiğince en fazla değişkenle bir sıralama gerçekleştiriyoruz. Burada her bir değişkenin kendine göre bir ağırlığı var. Hiçbiri de tek başına belirlemiyor aslında. Hepsinin bir ortalamasıyla bir değer elde etmiş oluyoruz. Şimdi bunu -bir beş yıl aslında fena bir süre değil- tekrar görmüş olacağız. Ama burada çok büyük değişiklikler de beklemek gerekir doğrusu. Yani bu gelişmişlik seviyeleri böyle kısa sürelerde hemen değişen, hızlı bir şekilde değişen veriler değildir. Biraz daha uzun vadede dönüşüm gösteren verilerdir. Onu da şimdiden söylemek isterim.

Bu değerlendirmelerin yanı sıra, sorulara da müsaadenizle kısa kısa cevaplar arz edeyim.

Sayın Usta çok detaylı sordu tabii. Hepsine şimdi cevap vermek zor olacak ama elimizdeki veriler ışığında bir kısmını en azından cevaplamaya çalışayım. 2007-2014 toplam faktör verimliliğinin büyümeye katkısı eksi 0,6 puan şeklinde hesaplanmış. Yalnız burada şunu söylemek isterim: Yani, bu niye bu hâle geldi? Burada, tabii, bizim iş gücünde çok hızlı bir artış oldu, aslında istihdamda çok hızlı bir artış oldu. İstihdam artışı faktör verimliliğini aşağıya çeken, bana göre, en önemli unsur. Bir taraftan çok olumlu bir durum bu, istihdamın çok hızlı bir şekilde artması. Dünyaya da baktığınız zaman, istihdamı en hızlı artıran ülkelerden biri Türkiye ve sosyal açıdan da ben bunun çok faydalı olduğunu düşünüyorum. Belli bir yere geldik şimdi. Bundan sonra daha nitelikli bir şekilde bu istihdam artışını da koruyarak faktör verimliliğini artırmanın arayışı içinde olmalıyız.

Onuncu Plan'da euro-dolar pariteler sayımı 1,3 şeklinde 2013 yılı gerçekleşmesi olarak alınmış. Tahmin edilmesi zor olduğundan baz yılı değeri kullanılmış durumda. Ayrıca, OVP döneminde ise euro-dolar paritesi 2016 için 1,08; 2017'de 1,06, 2018'de 1,05 şeklinde.

KİT dengesinde elektrik ve doğalgaz fiyatlarına ilişkin varsayımlarımız: Ocak ayında elektriğe yüzde 6,8 oranında zam yapıldı biliyorsunuz. Bu dengelere yansıtıldı, başka bir zam da öngörülmedi. Şu anki durumumuz bu.

Bu denetçilerle ilgili sorunuz: 2012 yılı ağustos ayında kurulan İç Denetim biriminde, başkan dâhil, 4 iç denetçi görev yapmaktadır. Bakanlığımıza katkı sağlayabilecek nitelikli iç denetçilerin atanması ve böylece nitel çoğunluğun aşamalı olarak artırılması temel yaklaşımımızdır. Bu doğrultuda, önümüzdeki dönemde Bakanlık içinden veya dışından bu ihtiyaç karşılanacaktır.

Ayrıca, yap-kirala-devret projelerinin ancak yatırım süresi boyunca yatırım programında izlendiğini, kira giderlerinin ise cariden karşılanacağı düşünülmektedir. Ancak bütçe tavanlarına dâhil edilmesi de düşünülebilecek bir husus olarak ifade edilebilir.

Ayrıca, Erhan Bey'in sorduğu bazı sorulara baktığımızda, (E) cetveli konusu var, bunu aslında başka arkadaşlarımız da dile getirdiler. Biz de doğrusu çok memnun değiliz e-cetvelinde çok fazla hüküm olmasından. Önümüzdeki süreçte bu bölgesel kalkınma idarelerimiz, kalkınma ajanslarımız, İSEDAK, birçok konuyla ilgili bazı düzenleme hazırlıklarımız var. O düzenlemeleri Medisimize getirdiğimizde, bugün e-cetvelinde ifade edilen birtakım hususları kalıcı, kanuni düzenlemelere dönüştürüp e-cetvelinden düşürme yönünde bir çaba içinde olacağız inşallah. Yani biz de doğrusu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şu anda da yapılabilir, bazıları için yapılabilir.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Yani kanuni değişiklik gerektirenler var, dolayısıyla bunu bir genel düzenleme yaptığımızda çözebileceğimizi düşünüyoruz.

"Millî gelir ne zaman revize edilecek?" şeklinde bir sorusu oldu yine Erhan Bey'in. Bu tablolar, input-output tabloları gayrisafi yurt içi hasılayla birlikte 2016 yılında yayınlanacaktır. 2016'da yeni millî gelir serimizi de oluşturacağız inşallah.

Yalnız şunu da söyleyeyim, bu bize özgü bir şey değil. Yani bazen istatistik kurumları eleştiriliyor revizyonlar için. Aslında revizyon demek, modernleşmek demek, daha iyiyi aramak demek. Yani bir tarihlerde yaptığınız bir metodolojiyi hiç değiştirmemek böyle durgun, katı, statik bir kurum hâline getirir sizi ve gelişmeleri de takip edemezsiniz. Nitekim Avrupa Birliğinde de, Birleşmiş Milletlerde de, gelişmiş ülkelerde de sık sık bu revizyonların yapıldığını görüyoruz. Burada önemli olan, revize ederken...

ERHAN USTA (Samsun) – Seriyi...

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Onu söyleyeceğim, revize ederken seriyi geriye götürmek ve mukayese zeminini kaybetmemek. Orada kırılmalar olduğu zaman bu gerçekten analiz açısından problem oluşturabiliyor. O kırılmaları en aza indirgeyerek yeni metodolojilere geçmek aslında hepimizin teşvik etmesi gereken bir durumdur diye düşünüyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 10 bin doların üzerine çıkacağız yani kesinlikle!

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Kaldı ki yani bakın, Hollanda bizi geçti mesela millî gelirden. Nasıl geçti? Revize ettiler millî gelirlerini, büyümeyle olmadı bu. Orada da yapılıyor yani bütün dünyada yapılıyor. Burada önemli olan, modern kavramları, sınıflandırmaları kullanmak ve gerçekten dünyadaki standart neyse onunla hesap kitap yapmak. Bizim de yaptığımız böyle keyfimize göre bir revizyon değil, ESA 2010 dediğimiz yani 2014 yılından itibaren bütün Avrupa Birliğinin geçtiği bir sisteme biz de geçelim diyoruz; yaptığımız şey bundan ibaret. Bu, millî gelirimizi bir miktar artıracak. Gerçek neyse bizim onu ortaya koymamız lazım ama geçmişe dönük olarak da bu revizyonumuzu, elbette geçmiş seriyi de yeniden aynı metodolojiyle üreteceğiz. Dolayısıyla büyüme hızı anlamında çok fazla bir farklılığın çıkmayacağını tahmin ediyoruz ama büyüklüklerimiz elbette değişecek çünkü dünya değişiyor, ekonomi değişiyor, geçmişte hiç olmayan birtakım aktiviteler gündeme gelebiliyor, tanımlar değişebiliyor. Örneğin, AR-GE, eskiden cari harcama sayılırdı, şimdi ESA 2010'da AR-GE'nin yatırım harcaması olduğunu söylüyor yeni sistem veya silahlara yapılan harcamalar geçmişte yatırım sayılmazdı, şimdi ESA 2010'da bunlar artık yatırım olarak kabul ediliyor. Dolayısıyla bu tür Avrupa'nın da adapte ettiği birtakım sınıflandırmaları, yöntemleri bizim kullanmamızı da yadırgamamak gerekir.

Burada istatistik kurumlarının da bir kaderi var, onu da söylemek isterim. Ben uzun yıllardır İstatistik Kurumundan da sorumlu bakanım ve hiçbir datayı topluma yayınlanmadan önce öğrenmedim yani ekonomik veriler anlamında söylüyorum, hani başka nitelikte

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 126

çalışmalarını kastetmiyorum. Ben de herkes gibi yayımlandığı anda öğreniyorum ve doğrusu da bu çünkü istatistik kurumları çok bağımsız çalışması gereken yapılar. Ha, hata yapmazlar mı? Elbette bütün kurumlar gibi istatistik kurumlarında da eksikler olabilir, yanlışlar olabilir bu konuları da tespit edip düzeltmeleri gerekir yapmaları gereken budur. Şunu söyleyeyim, yani "kaderi" derken, kötü data'lar, Hükûmetin diyelim hoşuna gitmeyecek şeyler yayımlandığında istatistik kurumları hiç kimse "Bak, bunu Hükûmet yaptı." demez, herkes de alır onları kullanır ama iyi bir data yayımlandığı zaman, sanki Hükûmetin etkisiyle olmuş gibi eleştirilir. Eğer Hükûmetin etkisi varsa hiçbir kötü datanın çıkmaması gerekir yani böyle bir şey söz konusu değil. Türkiye'de İstatistik Kurumumuz gerçekten iyi bir yerde ama bu, dediğim gibi eksikleri yok, daha iyiye gitmesi gerekmez anlamında da alınmamalı.

Bu kitaplarla ilgili şöyle bir şey sayın vekilim yani bu size özgü bir şey değil. Tamamen elektronik sisteme geçti TÜİK ve artık TÜİK'e gitmeniz gerekmiyor, elektronik ortamda kendi odanızdan sisteme girip bütün o kitapları, dokümanları elektronik ortamda edinmeniz mümkün. "Çevreye de daha fazla zarar vermeyelim, masraf olmasın fazla." dedik ve artık o basılı kitap oldukça azalmış durumda. Elektronik ortamda bunu bütün toplumla paylaşıyoruz ve çok daha hızlı, daha ucuz ve çevresel açıdan da daha uygun bir yöntem diye düşünüyorum.

Muğla'yla ilgili hususa gelince, istatistik kurumumuzla ilgili yine bazı arkadaşlarımız sordular. İlk defa bir çalışma yapıldı, ismi İllerin Yaşanabilirliği Endeksi. Bu bir ilk çalışma yani daha öncesi yok, ilk defa bu sene yapıyoruz. 40'ın üzerinde değişkenle yapıldı bu çalışma, onlardan bir kısmı da güvenlik hususuna ilişkin. Güvenlikle ilgili veriler de ikiye ayrılıyor; bir kısmı algısal veriler. İşte "Sokakta yürürken kendinizi güvende hissediyor musunuz?" diye bir anket yapılıyor ve insanların verdiği cevaplar. Bir kısmı da daha objektif veriler, oradaki işte kaza sayıları, işte birtakım suç oranları gibi daha objektif diyelim veriler.

Şimdi, Muğla gibi illerimizde ben de bir eksiklik görüyorum doğrusu ve gördüğüm eksiklik şu: Buna belki yeni çalışmalar yaptığımızda bakmalıyız. Bunlar, yaz döneminde nüfusu çok artan illerimiz fakat biz bu oranları hesaplarken oradaki yerleşik nüfusa oranla bakıyoruz yani nüfus başına suç oranına bakıyoruz diyelim. Ama yaz dönemlerinde belki nüfus kaç katına çıkıyor bilmiyorum ama...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – 2-3 katı, belki de 5 katına çıkıyordur.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Muhtemelen çok daha yüksek bir rakama çıkıyordur ve bunun getirdiği bir etki olabilir orada. Kaldı ki bugünün rakamı da değil bunlar, birkaç yıl öncesinin rakamı. Ama bu çalışmalarımızı revize ettiğimizde bu eleştirileri elbette dikkate alarak gereğini yapmak durumundayız diye düşünüyorum. Bunları belki işte bu eleştiriler vesilesiyle tekrar tartışıyoruz, ele alıyoruz. Burada herhangi bir kast aramamak gerekir ki öyle bir kastın akli, mantıki bir zemini de olamaz diye özellikle ifade etmek istiyorum.

"Makro ihtiyati tedbirler yeter mi tasarruflar için?" diye bir sorunuz vardı Erhan Bey. Elbette yetmez makro ihtiyati tedbirler daha geçici etkileri olan tedbirlerdir. Esas itibarıyla tasarrufları artırmak için daha yapısal dönüşümlerin gerçekleşmesi gerekir.

Buradaki tabloyu da nasıl gördüğümü kısaca paylaşmak isterim, İbrahim Bey de aslında onu biraz vurguladı: Ya, bir genel kamu tasarrufuyla özel tasarruf arasında da bir ilişki var, bunlar birbirinden çok kopuk şeyler değil. 90'lı yıllardan bugüne geldiğimizde kamu tasarruflarının arttığını görüyoruz, kamunun işte mali disiplinle birlikte kendisine tabiri caizse bir çekidüzen verdiğini, daha iyi, fazla tasarruf yaptığını görüyoruz ve aynı süreçte özel tasarruflarda da ciddi bir düşüş söz konusu. Ama bu 2012'lerde, 2013'lerde belli bir dip yapmış gibi görünüyor ve giderek artık bir yükselme trendine girdiğini görüyoruz. Nitekim geçen yıl yüzde 15'leri bulduk, bu sene 15,6'ydı yanlış hatırlamıyorsam tahminimiz, giderek dönem sonuna doğru yüzde 18'e yakın mertebelere doğru yükseleceğini tahmin ediyoruz.

Burada tabii, asıl meselemiz şu: Yeni bir dünya konjonktürüne giriyoruz. Bu konjonktür gelişmekte olan ülkeler için çok cazip bir konjonktür değil açıkçası. Dünyada likiditenin daraldığı, fon maliyetlerinin arttığı bir döneme giriyoruz. Bu dönemde iki stratejiyle buna karşılık vermek durumundayız. Birinci stratejimiz; ihtiyacımızı azaltmak, cari açığımızı düşürmek ve dünyadan daha az tasarruf kullanır hâle gelmek. Nitekim bunu yapıyoruz, son üç dört yıla baktığımız zaman cari açık seviyesinin yüzde 10'lardan işte yüzde 4,5'lara kadar düştüğünü görüyoruz. Tabii, burada petrol, emtia fiyatlarının da etkisi var ama sadece onunla da izah edemeyiz bunu. Makro ihtiyati tedbirlerimiz var ve giderek yapısal reformlarımızın burada daha fazla etkisini göreceğiz orta vadede. Dolayısıyla cari açığı daha fazla kontrol edip iç tasarruflarımızı daha çok artırmak durumundayız. Burada yatırım tasarruf açısından bahsedebiliriz. Asıl düşük olan seviye tasarruflar tabii yatırımlar değil. Yatırımların daha da belki yüksek olması lazım ama asıl çözmemiz gereken mesele tasarrufları artırmak ve orada da asıl üzerinde durmamız gereken özel tasarruflar. Kamuda da tasarrufu marjinal düzeyde artırabiliriz, bunu da yapalım, yapmamızda da elbette fayda var ama asıl mesele özel tasarrufları artırmak.

BAŞKAN – Hane halkında durum nasıl?

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Bu çerçevede de işte, sermaye piyasalarından bahsedildi, kurumsal yatırımların artmasından bahsedildi. Bireysel emeklilik sisteminin otomatik hâle getirilmesi gibi mekanizmalar, diğer taraftan, katılım bankacılığı gibi mekanizmaların geliştirilmesi, yeni finansal enstrümanlar, mevcut finansal sistemimizin derinleşmesi, bu çeyiz hesabından işte, diğer enstrümanlarımıza kadar birçok unsurla, bu sigortacılık sisteminin geliştirilmesi bütün bunlarla birlikte daha yüksek bir özel sektör tasarrufunu hedefliyoruz. Bunu da tabii, daha üretken alanlara yönlendirmek durumundayız.

İşsizlikle ilgili konu... Yani işsizlik tanımı bizim tanımımız değil biliyorsunuz, dünyanın tanımı.

ERHAN USTA (Samsun) – Yok, tanımı beğenmediğim için değil.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Ama sizin dediğiniz gibi yaparsak dünyayla mukayese ederken dünyanın da tanımını değiştirmek durumundayız.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 127

ERHAN USTA (Samsun) – Sadece analiz için Sayın Bakanım. Ben o şeyleri geriye doğru bulamadım.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Analiz için değişik şeyler yapılabilir ama aynı mukayeseyi bu sefer dünyayla da mukayese ederken, başka ülkelerle mukayese ederken bu sefer o tanımdan hareket etmek gerekir ama elbette o rakamları da analiz için dediğiniz gibi üretiyoruz, analiz için elbette hepsine bakılabilir.

Suriyelilerle ilgili meseleler, yani bu konularda da etkileri konusunda çok kapsamlı bir çalışma... Şöyle: Bölgesel konularda bir çalışma yaptırdım ben doğrusu, kalkınma ajanslarımızla bir çalışma yaptık. Onların birtakım bölgesel kalkınmaya etkilerini ölçmeye dönük bir çalışmaydı. Orada olumlu yönde birtakım tespitler oldu doğrusu. Ulusal düzeydeki etkilerine ilişkin çok kapsamlı bir çalışma şu anda yok doğrusu. Belki onu da yapmakta fayda var.

Sayın Çam'ın sorularına gelecek olursak; GAP'a ne kadar kaynak kullandık İşsizlik Fonu'ndan?

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – İşsizlik Fonu'ndan GAP'a ne kadar...

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Kullanmıyoruz. Geçmişte ne kadar kullandık? Neyse, yazılı olarak şey yapalım. Arkadaşlarımız yanlış bir şey söylemesinler. Belli bir dönemde, belli oranda hatırlıyor musunuz bilmiyorum...

ERHAN USTA (Samsun) – 8 milyar civarında diye hatırlıyorum.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – O civarda bir rakam kullanıldı. Ondan sonra kanuni düzenlemeydi, bu geçici bir düzenlemeydi bitti. Artık ne GAP için ne DAP ne KOP hiçbirisi için böyle bir şey söz konusu değil. Şu anda tamamen millî bütçemizden aktardığımız kaynaklarla ve değişik, normal bütçe kalemlerinden bu kaynakları gerçekleştiriyoruz yani şu an için böyle bir kullanım söz konusu değil. Şuradan hareket...

ERHAN USTA (Samsun) – Nemalandırma gerekiyordu kanunen, o yapılamıyor şu anda.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Evet, o tartışmalar... İkincil bir düzenleme ihtiyacı var.

Burada şunu söylemek isterim ama: Yani o dönemde GAP'a yaptığımız yatırımlarla istihdama, büyümeye ciddi bir katkı sağlandı ve bunun da ben çalışan kesimler için çok anlamlı olduğuna inanıyorum. Sonuçta, biz, insanlar işsiz kalsın da ücret alsınlar alternatifinden daha ziyade, onlara iş bulma yollarını, yöntemlerini sonuna kadar zorlamalıyız diye düşünüyorum. Yani daha fazla insanımız çalışsın, daha az insan İşsizlik Sigortası'na...

MUSA ÇAM (İzmir) – Ama usulüne uygun bir şekilde yapılsın. TÜİK de bunu kayıt altına alırken dikkatli olmalı.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Usulüne uygun olsun, elbette yani. Diğer de sonuçta Medisimizin kanuni bir düzenlemesi ama asolan insanların daha fazla çalışır hâle gelmesi.

"KOP'la ilgili ne oldu?" diye sordunuz. Beş yıllık kuruldu, onu uzatacağız Bakanlar Kurulumuza karara gönderdik; hepsini tabii. GAP, DAP, KOP, DOKAP hepsini beş yıl daha uzatacak şekilde Bakanlar Kurulumuza teklifimizi Bakanlık olarak gönderdik. Bir sıkıntı olacağını zannetmiyorum. Yani burada bu süreler uzatılacaktır. Dediğiniz gibi, eylem planlarımızın uygulanması lazım.

MUSA ÇAM (İzmir) – Kadrolarını niye açmıyorsunuz? Dışarıdan hizmet alıyorlar.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Kadroları Maliye Bakanlığımızla, Devlet Personelle birlikte zaman içinde uygun sayılara yükseltiriz inşallah.

Sayın Cevheri, "Urfa 6'ncı bölgede kalmalı." dedi teşvikle ilgili. Şunu söyleyeyim: Teşvik sistemiyle ilgili epey fikirler geldi. Tabii, burada geçmişe nazaran çok daha gelişmiş bir teşvik sistemi kurmuş durumdayız. Ancak burada her zaman belli konular gündeme gelebilir, tartışılabilir fakat şu an ulaştığımız nokta aslında hiç kötü bir nokta değil; sektörel, bölgesel birçok boyutu içeren, stratejik projeleri içeren, "5'inci bölge" dediğimiz öncelikli sektörleri kavrayan çok kapsamlı bir teşvik sistemimiz var. Bunu daha da geliştirmeye dönük politikalarımız olacaktır ama Urfa her zaman öncelikli, bir cazibe odağı illerimizden biri ve orada nüfus artışını, dediğiniz gibi sosyal boyutu, sınır bölgesinde yaşanan problemleri de biliyoruz. Dolayısıyla Urfa'yla ilgili bir sorun olacağını ben zannetmiyorum.

Bölge turizminin sorunlarıyla ilgili husus dile getirildi. Burada gerçekten doğuda, güneydoğuda özellikle terörden en fazla etkilenen hususlardan biri turizm oldu. Sanayi nispeten daha az etkileniyor, turizm ama çok daha yüksek oranda bu hadiselerden etkileniyor. Burada genel anlamda turizmde de tabii, bazı sıkıntılar söz konusu. Bu konularla ilgili, turizmle ilgili belli kararlar aldık. Ekonomi Koordinasyon Kurulunda konuşuldu. Başbakanımızın ilan ettiği bazı hususlar var. Yani belli teşvik edici mekanizmalar düşünülüyor ama bölgeye özel ne yapılabilir, onu da tabii...

BAŞKAN – Karşılıksız çek boyutları çok yükseldi. Bunlarla ilgili falan mutlaka bir düzenleme gerekiyor Sayın Bakanım.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Şimdi, bu turizm konusuyla ilgili tabii, tartışmaya devam ediyoruz doğrusu.

Bu şeker konusu Sayın Durmaz'ın sorduğu... Şekerle ilgili tabii, Kalkınma Bakanlığı olarak bizim de çalışmalarımız, belli çalışmalarımız var. Burada, şeker bir taraftan rantabl, dediğiniz gibi, tesislerin çalışması gerekiyor, diğer taraftan da böyle olmayan işte, yılın sadece birkaç günü çalışan -biliyorsunuz- işletmeler de söz konusu. Burada bir düzenlemeye gidilmesi sayının azaltılıp daha rantabl hâle getirilmesi elbette bizim de arzumuz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Ağrı Şeker ile Turhal Şeker'in değerlendirilmesi lazım.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – "Tokat 6'ncı bölge olacak mı?" İşte, SEGE'yi yenilediğimizde rakamlar bunu söyleyecek. Ama şunu ifade edeyim: Yani aslında bir ilin normalde 1'inci bölge olmayı istemesi lazım. Yani göstergelerimiz o kadar iyileşsin ki biz 1'inci bölge olalım, daha üst seviyelere özel bir muameleyle ihtiyaç duymayacak hâle gelmek esas olmalı diye düşünüyorum. Keşke bütün illerimiz o seviyeye ulaşsa. Ama Tokat'a da dediğiniz gibi -sayın vekillerimiz de dile getirdi- elimizden

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 128

gelen tüm desteği veriyoruz, üniversitemiz hızla geliyor. Birtakım ovalarla ilgili, toplulaştırma ile ilgili belli çalışmalar yapıldı ama anladığım kadarıyla bazı eksik noktalar da var, onları da not ettik, yeri geldiğinde onlarla da elbette ilgileniriz. Tokat'ın da çok daha iyi bir noktaya gitmesi için bütün illerimizle birlikte gayret sarf etmeye devam edeceğiz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Çok kan kaybettik, çok.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Elâzığ'la ilgili Uluova Projesi gündeme getirildi. Bu konuda Devlet Su İşlerimiz çalışmaları yapıyor, değişik alternatifler var şu anda, o alternatiflerle ilgili teknik çalışmalar yürütüyor. Yani şöyle veya böyle bu çalışmalar sonuçlanacak ve alternatiflerden birini seçip yolumuza devam edeceğiz inşallah. O bölgelerimizi daha sulak hâle, suluk tarımın yapılacağı bir hâle getireceğiz inşallah. Burada Devlet Su İşlerinin o alternatifler içinden en uygun olanını tespit etmesi önemli.

Sayın Kuşoğlu'nun soruları vardı. Bu KÖİ'yle ilgili, Hazineyle bir farklılıktan bahsettiler. Ben, şimdi, tam Hazinesinin ne dediğine hâkim olmadığım için...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hazinesinin birkaç rakamı vardı, onu da Sayın Müsteşarımla konuştum. 11,4'lük bir rakam var ya da 2'lik, 8'lik bir rakam var, bir de 47'lik galiba bir rakam var; sözleşme imzalananlar veya sözleşmeye bağlananlar.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Biz 2015 fiyatlarıyla veriyoruz, belki oradan bir farklılık da doğmuş olabilir. Yani 2015'e çekiyoruz ama bir bilgi verdim inşallah.

Bu Sayın Tamaylıgil'in emniyet... Tam anlayamadım doğrusu, ben takip edemedim.

BIHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Emniyet Genel Müdürlüğü'nün kişisel veri tabanı ile ilgili vatandaşlarımızın bilgilerinin alındığına dair, çalışıldığına dair...

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Bazı iddialar var anladığım kadarıyla, henüz araştırılan, daha tam doğrulanmamış bilgiler. Ama bu konuda en önemli düzenlemelerimizden biri bu kişisel verilerin korunmasına ilişkin düzenleme. Aslında onu yaptığımız zaman hepimizin kişisel verileri daha fazla güvence altında olacak inşallah. Daha kurumsal bir zemin içinde bütün bu hususlar daha yakından takip edilmiş olacak. Aslında geldi Meclisimize, görüşüldü zannediyorum Adalet Komisyonunda, orada istatistikle ilgili de bazı hususlar dile getirilmişti. O hususlarda da Adalet Bakanlığımızla gerekli teknik konuşmalar yapıldı, resmî istatistikler konusunda gerekli düzenlemeler de yapılacak inşallah...

BIHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Sayıştay raporları vardı Sayın Bakanım.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Tamam, onlara geleceğim.

Burada Birol Bey'in emekliliğiyle ilgili bazı hani bu son dönemde söyledikleriyle hiçbir ilgisi yok. O konuşmalarından önce kendisi benim de yıllarca birlikte çalıştığım bir ağabeyimizdi...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, o geleceğiniz nokta için ne kadar süreye ihtiyacınız var, "oraya geleceğiz" dediniz...

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Toparlamaya çalışalım, on dakika daha...

BAŞKAN – Yok, bir iki konuyla ilgili Sayın Bakanımızın cevaplarına on dakika...

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) - On beş dakikada bir cevap vermediniz.

BAŞKAN – Ben vermeyeceğim, peki, yoğun istek üzerine on beş dakika verdim Sayın Bakanım, buyurun.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Şimdi, Birol Bey çok değerli bir bürokrat gerçekten, ben de bu vesileyle bütün emekleri için teşekkür ediyorum, ülkemize çok önemli katkılarda bulunmuş bir bürokrat arkadaşımız. Kendi kararı tamamen yani emekli olma kararı, emeklilik hayatının da aynı şekilde mutlu ve verimli bir şekilde geçmesini diliyorum. Hiçbir şekilde siyasi olarak bir karar verilmiş değil. "Daha uzun yıllar çalışsa, görev yapsa fena mı olurdu?" Elbette daha iyi olabilirdi ama kendisinin aldığı bir karar, ben sadece bütün hizmetleri için teşekkür ediyorum kendisine.

Bu yaşlı ve genç bağımlılığı meselesini gündeme getirdiniz. Yaşlılık konusu bence bizim artık giderek daha çok tartışmamız gereken bir konu. Şu anda nüfusumuzun yüzde 7'si yanlış hatırlamıyorsam, 65 yaş üstü. 2023'te bu yüzde 10'ları bulacak. Yüzde 10'u geçtiğiniz zaman artık yaşlı bir nüfus kabul ediliyorsunuz, dünyada da böyle bir eşik var. Yani burada özellikle ortanca yaşın yüksek olduğu illerden başlayarak belki yeni birtakım modeller geliştirmeliyiz. Daha üretken bir yaşlılık nasıl olur yani daha fazla sosyoekonomik hayata katılmanın sağlandığı, daha üretken bir yaşlılığı da belki hep birlikte ekonomik açıdan da, kalkınma açısından da tartışmamız lazım.

Bu Et ve Süt Kurumuyla ilgili hususları dile getirdiniz. Çok hızlı bir artış oldu ette ve buna karşı Gıda ve Tarım Bakanlığımız bazı tedbirler geliştirdi. Burada bir gıda komitemiz var, onun da etkisi var doğrusu. Hep birlikte orada toplandık, belli tartışmalar yapıldı. Bu çerçevede bir denge kurmaya çalışıyoruz esas itibarıyla. Bir tarafta tüketiciler var 78 milyon, onların hakkı hukuku var ve dar gelirli başta olmak üzere et-işirlik şeklinde alabilirdi insanımız. Ha, diğer taraftan da hayvancılık var, üreticiler var.

BIHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Ama burada esas sorun hayvancılık sorunu.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) - Dediğiniz gibi orada da arz artışını sağlamamız gerekiyor. Yani bu ikisi arasında olabildiğince bir denge oluşturmaya çalışıyoruz. Burada da maliyetlere bakıyoruz doğrusu yani bu maliyetlere bakıyoruz ve aracılık maliyetlerini olabildiğince düşürücü tedbirlere öncelik veriyoruz.

Trabzon'la ilgili husus... Trabzon aslında tabii ki cazibe merkezi, illerimizden bir tanesi. Bölgesel açıdan baktığımız zaman Doğu Karadeniz'de çok önemli bir merkez. Burada zaten DOKAP dediğimiz projenin özünü de turizm oluşturuyor. Yani Trabzon'un da içinde olduğu Doğu Karadeniz'i boydan boya kesen daha entegre diyelim, bir koridor içinde turizm imkânlarını geliştiriyoruz. Son dönemlerde de ciddi anlamda turizmin arttığını görüyoruz Trabzon başta olmak üzere. Körfez bölgesi başta olmak üzere ciddi anlamda

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 129

bir turist çekiyor bölge ve buraya gelen turist ortalamadan iki üç kat daha fazla para harcayan turist. Bir de o yönü var doğrusu, daha nitelikli bir turizmi, katma değeri daha yüksek bir turizmi Doğu Karadeniz’de geliştiriyoruz.

Bu yeşil yol kuşağı boyunca da bir yeni ekonomi oluşturma, turizm ekonomisi oluşturma çabalarımız devam edecek. Buna yönelik yeni bazı programlar hazırlıyoruz. Kalkınma ajanslarımız ve bölge idarelerimiz birlikte bazı programlar gerçekleştirecekler. Burada az önce söylediğim gibi yerel mimariye dikkat ederek, yerel malzemeye dikkat ederek, çevreye dikkat ederek, sürdürülebilirliğe dikkat ederek bu turizmi geliştirmeye devam edeceğiz.

Tokat’la ilgili hususlara bir miktar değindim. Onlar yatırım programında geldiği zaman kurumlarımızdan ele alacağımız konular.

Sayın Çaturoğlu kalkınmanın boyutlarını sormuştu. Ona da cevap vermiş oldum herhâlde, ilk değerlendirmemde.

Sayın Durmaz Süreyya Bey Barajı’ndan sonra Zile Ovası’yla ilgili hususları dile getirdi. DSİ tarafından henüz yatırım programına teklif edilecek olgunluğa getirilmemiş ama bu iç çalışmalarını bitirdikten sonra bu konuyu DSİ’yle birlikte değerlendireceğiz. TÜİK’le ilgili sorunuza da cevap vermiş oldum diye düşünüyorum.

Bunun dışında konuşmalarda dile getirilen hususlara da kısa kısa cevap vermeye çalışayım.

Bu Suriyelilerin istatistiklere dâhil edilip edilmemesi meselesi. Bizim istatistiklerimizde ikamet izin belgesi olanlar esas alınıyor. Suriye’den gelen nüfusunsu bir kısmı bu ikamet izin belgesine sahip ama geniş bir çoğunluk geçici koruma statüsüne sahip. Dolayısıyla, istatistiklerde Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemimizde bunlar dikkate alınmıyorlar şu anki uygulamamız bu şekilde.

GAP’la ilgili sulamalara öncelik vermiyorsunuz gibi bir eleştiri gelmişti. Gerçi, milletvekili arkadaşlarımız şu anda yoklar ama kayıtlara geçmesi bakımından... 1994-2002 döneminde GAP’a yapılan toplam yatırımlar içinde sulamanın payı yüzde 13’ken 2003-2015 döneminde bu pay yüzde 24’e kadar yükselmiş durumda. Yani, son yıllarda sulamaya daha fazla ağırlık veriyoruz. Bunun etkilerini de sahada görüyoruz. Yalnız, şunu da söylemek zorundayım: Şu anda en büyük projemiz, Atatürk Barajı’ndan sonra, Silvan Barajı Diyarbakır’da, 235 bin hektar yani 2 milyon 350 bin dönüm araziye sulayacak, Diyarbakır’ın ekonomisini dönüştürecek bir proje. Ama, buraya sürekli bir şekilde terör saldırıları oluyor. Bu bir sulama projesi, orada çiftçilerimizin gelirini artıracak, yoksulluğu azaltacak, gençlerimize, en az 200 bin insana doğrudan ve dolaylı istihdam sağlayacak bir proje. Fakat, sürekli bir şekilde terör saldırılarına uğruyor ve bu saldırılara rağmen biz bu projemizi gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Bunu da bilgi olarak sunmak isterim.

Diğer taraftan, bu Sayıştay raporlarıyla ilgili konuda da birkaç şey söyleyeyim müsaade ederseniz.

SODES’le ilgili konumuz var. SODES’le ilgili konuda sorunun çözümü için usul ve esaslarımıza 14’üncü madde eklenmiş durumda. Bu düzenlemeyle valiliklerin ortak bir muhasebe sistemi içinde gerekli kayıtları tutması öngörülüyor. Bu düzenleme henüz yürürlüğe girmedi, yürürlüğe girmesiyle birlikte Sayıştayın bu eleştirisini karşılamış olacağız diye düşünüyorum.

GAP İdaresi’nin Ankara’daki ofisi kapatılmış durumda. Yani bu, bir süre, bir geçiş süreci düzenlemesi diyelim. Buradaydı, biliyorsunuz, GAP İdaresi, Urfa’ya taşınınca bir süre burada belli bir eleman sayısı tutuldu ama şu anda kapatılmış durumda.

Diğer taraftan, bu protokolle GAP idaresinin bazı kurumlara kaynak aktarması. Burada Türkiye Kalkınma Vakfı –TKV- geçmişten gelen bir uygulama. Bu konuda vakıftan ihalesiz hizmet alımı yapıyordu GAP İdaresi. Bizden önceki dönemlerde başlamış bir uzun yıllara dayalı bir uygulama aslında. Bu Sayıştayın da yaptığı değerlendirmeleri dikkate alarak 2014 yılı sonunda 4734 sayılı Kanun’a göre açık ihale usulü sistemine geçilmiş durumda, şu anda artık o sistemi kullanıyoruz.

Burada bunun yine GAP’ın yaptığı bazı harcamaların gösterimine ilişkin Sayıştayın itirazları vardı. Yani yatırım niteliğinde olmayan bazı harcamalar yatırım programında gösteriliyor şeklinde. Onu da bu sene düzelteceğiz, bütçemizde cari harcamalar kısmına almış olacağız.

Bunun dışında da aslında çok detaylı bir not var, isterseniz onu arz edelim, neler yapıldı? Onları sizlere sunabiliriz yani elimizden geldiğince bu eleştirileri karşılamaya çalışıyoruz ama böyle bazı hususlarda da tabii, kurumsal olarak belli bir zaman alan çalışmalar söz konusu.

Bunların dışında...

MEHMET HABİB SOLUK (Sivas) – Bizim hastane var Sayın Bakanım.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Sivas’ın hastaneleri var diyorsunuz.

Sağlık alanında niye bu kadar yatırım yapıyoruz? Aslında, Mehmet Bey gitti ama, bir taraftan tabii halkımızın daha konforlu bir şekilde, nitelikli bir şekilde hizmet alması için bu altyapıyı geliştiriyoruz. Diğer taraftan da, az önce da arz etmeye çalıştığım gibi, sağlık turizmiyle aslında Türkiye’ye çok önemli bir döviz kazandırıcı faaliyetin altyapısını oluşturuyoruz. Bu nitelikli altyapılar zaman içinde aslında Türkiye’ye önemli döviz girdisi de sağlayacak alanlar. Komşu ülkeleri, bölgemizi düşündüğünüz zaman iyi yetişmiş bir insan gücüyle, iyi altyapılarla, nitelikli bir hizmetle aslında bu sağlığa yaptığımız yatırımların ekonomik karşılığını önümüzdeki yıllarda daha fazla alacağımıza inanıyoruz, sağlık turizmini bu anlamda teşvik ediyoruz.

Bir taraftan da, tabii, nitelik artınca herkes talep ediyor. Burada toplumsal bir talep söz konusu. Bir süre sonra bu artık bir standarda dönüşüyor. Doğrusu, işin fizibilitesinden, tek tek noktasal projelerden ziyade, bütün ülke sathında belli bir standardı oluşturmak durumundasınız. Bu, tabii, belli bir maliyet ama bir taraftan da en önemli hizmetlerden bir tanesi.

Biz insanların mutluluğunu ölçüyoruz TÜİK olarak, orada da şunu görüyoruz doğrusu: İnsanların mutluluğunu belirleyen iki faktörden biri sağlık, diğeri de aile. Yani, bu iki faktör mutluluğu en fazla belirleyen faktörler. Dolayısıyla, sağlığa yaptığımız bütün bu yatırımlar insanımızın mutluluğu adına da son derece önemli diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Kalanına yazılı da verebiliriz Sayın Bakanım yani.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Bütçe

Tarih :15/2/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :Sayfa: 130

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Kalanları, artık, gecenin bu saatinde, dediğiniz gibi, çok detaylı bazı hususlar var, onları da sayın vekillerimize...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başbakanlık idaresinin binası vardı Sayın Bakanım.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Şu an bir rakam yok doğrusu elimde. Geçen sene söylediğimiz rakamdan çok büyük bir farklılaşma olmadığını tahmin ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani bu kadar düzensizlik olur mu? Ne Maliye biliyor ne siz biliyorsunuz. Ne harcadı ne harcanmadı? Böyle bir şey olamaz, plansızlık bu.

BAŞKAN – Evet, değerli milletvekilleri, kurum bütçeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutup oylatacağım.

Kalkınma Bakanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Kalkınma Bakanlığı 2016 yılı bütçesi ile 2014 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Türkiye İstatistik Kurumunun bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Türkiye İstatistik Kurumu 2016 yılı bütçesi ile 2014 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2016 yılı bütçesi ile 2014 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2016 yılı bütçesi ile 2014 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2016 yılı bütçesi ile 2014 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2016 yılı bütçesi ile 2014 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Böylece, gündemimizde bulunan bütçeler ve kesin hesaplar oylanmış ve kabul edilmiştir.

Sayın Bakanım, hayırlı olsun.

Görüşme programımızda yer alan bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporlarını görüşmek için 16 Şubat 2016 Salı günü saat 12.00’de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 03.58

